

श्री ॥

श्रीपरमात्मने नमः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठः ॥

संस्वरः ॥

[उत्तरभागः]

पञ्चमपट्टसप्तमऋषिऋतम् ॥

अथ क्रिल

मु. अ. वैद्यनाथशास्त्रिणा

मा. नारायणशास्त्रिणा च

परिशोधित

कुम्भघोषस्य वेदिकार्द्धीतौपस्तम्बशालायाम्

मु. अ. वैद्यनाथशास्त्रिणा

हस्तलिपि

शारदाविलाममुद्राक्षरशालायाम्

मुद्रापितः

कुम्भघोषे प्रकाशितश्च ॥

ज्ञान दण्डसंस्थ मन्त्रालय ॥

1915.

(Copyright Reserved)

श्रीः॥
तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म॥

सावित्राणि । जुहोति । प्रसूत्याइतिप्र-सूत्यै । चतुर्गृहीतेनेतिचतुः-गृहीतेन ।
जुहोति । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । चत
सः । दिशः । दिरुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति । छन्दाँसि । देवेभ्यः । अपेति ।
अक्रामन् । न । वः । अभागानि । हव्यम् । वरूण्याम् । इति । तेभ्यः । एतत् । च
तुर्गृहीतमितिचतुः-गृहीतम् । अधारयन् । पुरोनुवाक्यायाइतिपुरः-अनुवाक्यायै ।
याज्यायै । देवतायै । वपट्कारयेतिवपट्-काराय । यत् । चतुर्गृहीतमितिचतुः-गृ
हीतम् । जुहोति । छन्दाँसि । एव । तत् । प्रीणाति । तानि । अस्य । प्रीतानि ।
देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्ति । यम् । कामयेत । [१] पापीयान् । स्यात् । इति । एकै
कमित्येकै-एकम् । तस्य । जुहुयात् । आहुंतीभिस्त्याहुति-भिः । एव । एनम् ।
अपेति । गृह्णाति । पापीयान् । भवति । यम् । कामयेत । वसीयान् । स्यात् । इति ।
सर्वाणि । तस्य । अनुदृत्येतनु-दृत्यं । जुहुयात् । आहुत्येत्या-हुत्या । एव । एनम् ।
अभीति । क्रमयति । वसीयान् । भवति । अथोइति । यज्ञस्य । एव । एषा । अमि
क्रान्तिस्त्यभि-क्रान्तिः । एति । वै । एषः । यज्ञमुखादितियज्ञ-मुखात् । ऋच्याः । यः ।
अग्नेः । देवतायाः । एति । अष्टौ । एतानि । सावित्राणि । भवन्ति । अष्टारूपेत्यष्टा-
अरूपा । गायत्री । गायत्रः [२] अग्निः । तेन । एव । यज्ञमुखादितियज्ञ-मुखात् ।
ऋच्याः । अग्नेः । देवताये । न । एति । अष्टौ । सावित्राणि । भवन्ति । आहुति
स्त्या-हुतिः । नवमी । त्रिवृतमितित्रि-वृतम् । एव । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । वीति ।
यातयति । यदि । कामयेत । छन्दाँसि । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयेयम् ।
इति । ऋचम् । अन्तमाम् । कुर्यात् । छन्दाँसि । एव । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसे
न । अर्पयति । यदि । कामयेत । यजमानम् । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन । अर्प
येयम् । इति । यजुः । अन्तमम् । कुर्यात् । यजमानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-

यशसेनं । अर्पयति । ऋचा । स्तोमम् । समितिं । अर्द्धय । इति । [३] आह । समं
 ध्याइतिसं-ऋध्यै । चतुर्भिरितिचतुः-भिः । अग्निम् । एति । दत्ते । चत्वारि । छन्दांसि ।
 छन्दोभिःरितिछन्दः-भिः । एव । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । इति ।
 आह । प्रसू त्याइतिप्र-सूत्यै । अग्निः । देवेभ्यः । निलायत । सः । वेणुम् । प्रेति । अधि
 शतू । सः । एताम् । ऊतिम् । अनु । समितिं । अचरत् । यत् । वेणोः । सुषिस्म । सुषि
 रा । अग्निः । भवति । सयोनित्वायेतिसयोनि-त्वाय । सः । यत्रयत्रेतियत्र-यत्र । अव
 सत् । तत् । कृष्णम् । अभवत् । कल्माषी । भवति । रूपसंमृध्याइतिरूप-समृध्यै ।
 उभयतःरूपू रित्युभयतः-रूपूः । भवति । इतः । च । अमुतः । च । अर्कस्य । अ
 वरुध्याइत्यव-रुध्यै । व्याममात्रीतिव्याम-मात्री । भवति । एतावत् । वै । पुरुषे । वी
 र्यम् । वीर्यैसम्मितीतिवीर्यै-सम्मिता । अपरिमितेत्यपरि-मिता । भवति । अपरिमित
 स्येत्यपरि-मितस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्यै । यः । वनस्पतीनाम् । फलग्रहिरितिफल-
 ग्रहिः । सः । एषाम् । वीर्यावानितिवीर्यै-वान् । फलग्रहिरितिफल-ग्रहिः । वेणुः । वे
 णवी । भवति । वीर्यस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्यै ॥ [४] कामयेतगायत्रोऽर्धयेतिच
 समवि५ शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

व्यंजमितिबि-ऋजम् । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अयजुष्केणेत्ययजुः-केन ।
 क्रियते । इमाम् । अगृभ्णन् । रशनाम् । ऋतस्य । इति । अश्वाभिधानीमितंश्व-
 अभिधानीम् । एति । दत्ते । यजुष्कृत्याइतियजुः-कृत्यै । यज्ञस्य । समंध्याइतिसं-
 ऋध्यै । प्रतर्तमितिप्र-तू र्तम् । वाजिन् । एति । द्रव । इति । अश्वम् । अभीति ।
 दधाति । रूपम् । एव । अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टइतिवि-आचष्टे । युञ्जा
 थाम् । रासंभम् । युवम् । इति । गर्दभम् । असंति । एव । गर्दभम् । प्रतीति । स्था
 पयति । तस्मात् । अश्वात् । गर्दभः । असंत्तइत्यसंत्-त्तः । योगेयोगइतियोगे-यो
 गे । त्वंस्तंगमितितवः-तगम् । इति । आह । [५] योगेयोगइतियोगे-योगे । एव ।
 एनम् । युद्धक्ते । वाजैवाजइतिवाजै-वाजे । हवामहे । इति । आह । अन्नम् । वै ।
 वाजः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । सखायः । इन्द्रम् । ऊतये । इति । आह ।
 इन्द्रियम् । एव । अवेति । रुन्धे । अग्निः । देवेभ्यः । निलायत । तम् । प्रजापति
 रितिप्रजा-पतिः । अन्विति । अविन्दत् । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । अश्वः । अ

श्वेन । समितिं । भ्रति । अनुवित्त्याइत्यनु-वित्त्ये । पाण्वस्यसमितिपाप-वस्यसम् ।
 वै । एतत् । क्रियते । यत् । श्रेयसा । च । पापीयसा । च । समानम् । कर्म । कुर्व
 न्ति । पापीयान् । [६] हि । अथात् । गर्दभः । अश्वम् । पूर्वम् । नयन्ति । पाण्वस्य
 सस्येतिपाप-वस्यसस्यं । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृत्त्ये । तस्मात् । श्रेयांसम् । पापी
 यान् । पश्चात् । अन्विति । एति । बहुः । वै । भवतः । भ्रातृव्यः । भवति । इव ।
 खलुं । वै । एपः । यः । अग्निम् । चिनुते । वज्री । अश्वः । प्रतूर्वन्नितिप्र-तूर्वन्नं ।
 एति । इहि । अवक्रामन्नित्यव-क्रामन् । अशस्तीः । इति । आह । वज्रेण । एव ।
 पाप्मानम् । भ्रातृव्यम् । अवेति । क्रामति । रुद्रस्य । गाणपत्यादितिगाण-पत्यात् ।
 इति । आह । रौद्राः । वै । पशवः । रुद्रात् । एव । [७] पशून् । निर्याच्येतिनिः-
 याच्यं । आत्मनै । कर्म । कुरुते । पूष्णा । सयुजेतिस-युजा । सह । इति । आह ।
 पूषा । वै । अध्वनाम् । सन्नेतेतिसं-नेता । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्ये । पुरीपायतनइति
 पुरीप-आयतनः । वै । एपः । यत् । अग्निः । अङ्गिरसः । वै । एतम् । अग्रे । देव
 तानाम् । समितिं । अभ्रन् । पृथिव्याः । सधस्थादिति सध-स्थान् । अग्निम् । पुरी
 ष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अच्छं । इहि । इति । आह । सारयतनमितिस-आयतनम् ।
 एव । एनम् । देवताभिः । समितिं । भ्रति । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । अ
 च्छं । इमः । इति । आह । येन । [८] सङ्गच्छंतइतिसं-गच्छंते । वार्जम् । एव ।
 अस्य । वृद्धक्ते । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्यं । अग्निः । स
 मृत्यइतिसं-भृत्यः । इति । आहुः । इयम् । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । तस्याः ।
 एतत् । श्रोत्रम् । यत् । वल्मीकः । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भ्रिण्यामः ।
 इति । वल्मीकवषामिति वल्मीक-वषाम् । उपेति । तिष्ठते । साख्यादिति स-अख्यात् ।
 एव । प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्येतिप्रति-प्रोच्यं । अग्निम् । समितिं । भ्र
 रति । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । भ्रगमः । इति । आह । येन । सङ्गच्छंतइति
 सं-गच्छंते । वार्जम् । एव । अस्य । वृद्धक्ते । अन्विति । अग्निः । उपसाम् । अ
 ग्रम् । [९] अरुयत् । इति । आह । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्ये । आगत्येत्या-गत्यं ।
 वाजी । अध्वनः । आक्रम्येत्या-क्रम्यं । वाजिन् । पृथिवीम् । इति । आह । इच्छति ।
 एव । एनम् । पूर्वया । विन्दति । उत्तयेत्युत्-तरया । दाम्याम् । एति । क्रमयति ।

प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अनु-रूपाभ्यामित्यनु-रूपाभ्याम् । तस्मात् । अनु-रूपा
इत्यनु-रूपाः । पशवः । प्रेति । जायन्ते । द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । सुधस्थमिति
सुध-स्थम् । इति । आह । एभ्यः । वै । एतम् । लोकेभ्यः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः ।
समिति । ऐरयत् । रूपम् । एव । अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टइतिवि-आ
चष्टे । वज्री । वै । एषः । यत् । अश्वः । दृष्टिरितिदत्-भिः । अन्यतोदद्वयइत्यन्य
तोदत्-भ्यः । भूयान् । लोमभिरितिलोम-भिः । उभयादद्वयइत्युभयादत्-भ्यः । यम् ।
द्विष्यात् । तम् । अधस्पदमित्यधः-पदम् । ध्यायेत् । वज्रेण । एव । एनम् । स्तृणु
ते ॥ [१०] आहृपापीयान्नुद्रादेवयेनाग्रं वज्री वैसप्तदशच ॥ ❀ ॥२॥

उदिति । क्राम् । उदिति । अक्रमीन् । इति । दाम्याम् । उदिति । क्रमय
ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अनु-रूपाभ्यामित्यनु-रूपाभ्याम् । तस्मात् । अनु-
रूपाइत्यनु-रूपाः । पशवः । प्रेति । जायन्ते । अपः । उपेति । सृजति । यत्र । वै ।
आपः । उपगच्छन्तीत्युप-गच्छन्ति । तत् । आपधयः । प्रतीति । तिष्ठन्ति । ओ
पधीः । प्रतितिष्ठन्तीरितिप्रति-तिष्ठन्तीः । पशवः । अनु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । पशून् ।
यज्ञः । यज्ञम् । यजमानः । यजमानम् । प्रजाइतिप्र-जाः । तस्मात् । अपः । उपेति ।
सृजति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यत् । अध्वर्युः । अनग्नौ । आहुतिमित्या-
हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः । अध्वर्युः । [११] स्यात् । रूपांमि । यज्ञम् । हन्युः ।
हिरण्यम् । उपास्येत्युप-अस्यं । जुहोति । अग्निवतीत्यग्नि-वति । एव । जुहोति । न ।
अन्धः । अध्वर्युः । भवति । न । यज्ञम् । रूपांमि । गन्ति । जिघमि । अग्निम् ।
मनसा । घृतेन । इति । आह । मनसा । हि । पुरुषः । यज्ञम् । अग्निगच्छतीत्यग्नि-
गच्छति । प्रतिरूप्यन्तमितिप्रति-रूप्यन्तम् । भुवनानि । विश्वा । इति । आह । स
वैम् । हि । एषः । प्रत्यङ् । रूपेति । पृथुम् । तिरश्चा । वयंमा । बृहन्तम् । इति ।
आह । अर्वाः । हि । एषः । ज्ञातः । महात् । [१२] भवति । व्यचिष्टम् । अन्नम् ।
रभसम् । विदानम् । इति । आह । अन्नम् । एव । अस्मै । म्वदयति । सर्वम् । अ
स्मै । स्वदते । यः । एवम् । वेदं । एति । त्वा । जिघमि । वचंमा । घृतेन । इति ।
आह । तस्मात् । यत् । पुरुषः । मनसा । अग्निगच्छतीत्यग्नि-गच्छति । तत् । वाचा ।
वदति । अस्वमा । इति । आह । स्वमा । अपहन्त्याडन्यप-हन्त्यै । मयं श्रीरिति

मर्य-श्रीः । स्पृहयद्वर्णइतिस्पृहयत-वर्णः । अग्निः । इति । आह । अर्पचितिमित्यप-
 चितिम् । एव । अस्मिन् । दधाति । अर्पचितिमानित्यपचिति-मान् । भवति । यः ।
 एवम् । [१३] वेद । मनसा । तु । वै । ताम् । आप्तुम् । अरु हति । याम् । अध्वर्युः ।
 अनमो । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । मनस्वतीभ्याम् । जुहोति । आहुत्यो
 रित्या-हुत्योः । आप्त्यै । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यज्ञमुखेयज्ञमुख
 इतियज्ञमुखे-यज्ञमुखे । वै । क्रियमाणे । यज्ञम् । रूपाँसि । जिघाँसन्ति । एतर्
 हि । खलु । वे । एतत् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । यर् हि । एनत् । आहुतिरित्या-
 हुतिः । अश्नुते । परीति । लिखति । रूपसाम् । अर्पहत्याइत्यर्प-हृत्यै । तिसृभिरि
 तितिसृ-भिः । परीति । लिखति । त्रिशुदितित्रि-वृत् । वै । अग्निः । यावान् । एव ।
 अग्निः । तस्मात् । रूपाँसि । अपेति । हन्ति । [१४] गायत्रिया । परीति । लि
 खति । तेजः । वै । गायत्री । तेजसा । एव । एनम् । परीति । गृह्णाति । त्रिष्टुभा ।
 परीति । लिखति । इन्द्रियम् । वै । त्रिष्टक् । इन्द्रियेण । एव । एनम् । परीति । गृ
 ह्णाति । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । परीति । लिखति । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । सर्वाणि ।
 छन्दाँसि । परिभू रितिपरि-भूः । पर्याप्त्याइतिपरि-आप्त्यै । मध्यतः । अनुष्टुभेत्य
 नु-स्तुभा । वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । तस्मात् । मध्यतः । वाचा । वदामः ।
 गायत्रिया । प्रथमया । परीति । लिखति । अथ । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । अथ । त्रि
 ष्टुभा । तेजः । वै । गायत्री । यज्ञः । अनुष्टुगित्यनु-स्तुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टप् । ते
 जसा । च । एव । इन्द्रियेण । च । उभयतः । यज्ञम् । परीति । गृह्णाति ॥ [१५]
 अन्धोऽध्वर्युर्महान्भवतियएव हन्तित्रिष्टुभातेजोवैगायत्रीत्रयोदशच ॥ ॥३॥
 देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । इति । खनति । प्रसूत्याइतिप्र-
 सूत्यै । अथोइति । धूमम् । एव । एतेन । जनयति । ज्योतिष्मन्तम् । त्वा । अग्ने ।
 सुप्रतीकमितिसु-प्रतीकम् । इति । आह । ज्योतिः । एव । एतेन । जनयति । सः ।
 अग्निः । जातः । प्रजाइतिप्र-जाः । शुचा । आर्पयत् । तम् । देवाः । अर्धचेनेत्यर्ध-
 कचेन । अशमयन् । शिवम् । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अहिँसन्तम् । इति ।
 आह । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । एव । एनम् । शमयति । द्वाभ्याम् । खनति । प्र
 तिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अपाम् । पृष्ठम् । असि । इति । पुष्कर्यर्णमितिपुष्कर-

पर्णम् । एति । [१६] ह॒रति । अ॒पाम् । वै । ए॒तत् । पृ॒ष्ठम् । यत् । पु॒ष्कर॒पर्णमि॒ति
 पु॒ष्कर-पर्णम् । रूपेण । ए॒व । ए॒नत् । एति । ह॒रति । पु॒ष्कर॒पर्णेनेति॑पु॒ष्कर-पर्णे॑न ।
 समि॒ति । भ॒रति । योनिः । वै । अ॒ग्नेः । पु॒ष्कर॒पर्णमि॒तिपु॒ष्कर-पर्णम् । स॒योनि॒मि॒
 ति॒स-योनि॒म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । समि॒ति । भ॒रति । कृ॒ष्णाजि॒नेनेति॑कृ॒ष्ण-अ॒जिने॑न ।
 समि॒ति । भ॒रति । य॒ज्ञः । वै । कृ॒ष्णाजि॒नमि॒तिकृ॒ष्ण-अ॒जिनम् । य॒ज्ञेन॑ । ए॒व । य॒
 ज्ञम् । समि॒ति । भ॒रति । यत् । ग्रा॒म्याणा॑म् । प॒शूना॑म् । च॒र्मणा॑ । स॒म्भरे॑दिति॒सं-भ॑
 रेत । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् । शु॒चा । अ॒र्पये॑त् । कृ॒ष्णाजि॒नेनेति॑कृ॒ष्ण-अ॒जिने॑न । समि॒
 ति । भ॒रति । आ॒र॒ण्यान् । ए॒व । प॒शून् । [१७] शु॒चा । अ॒र्पय॑ति । तस्मा॑त् । स॒
 मावे॑त् । प॒शूना॑म् । प्र॒जाय॑मानानामि॒तिप्र-जाय॑मानानाम् । आ॒र॒ण्याः । प॒शवः॑ ।
 कनी॑याँसः । शु॒चा । हि । ऋ॒ताः । लो॒म॒तः । समि॒ति । भ॒रति । अ॒तः । हि । अ॒
 स्य । मे॒ध्यम् । कृ॒ष्णाजि॒नमि॒तिकृ॒ष्ण-अ॒जिनम् । च । पु॒ष्कर॒पर्णमि॒तिपु॒ष्कर-पर्णम् ।
 च । समि॒ति । स्तृ॒णाति॑ । इ॒यम् । वै । कृ॒ष्णाजि॒नमि॒तिकृ॒ष्ण-अ॒जिनम् । अ॒सौ । पु॒
 ष्कर॒पर्णमि॒तिपु॒ष्कर-पर्णम् । आ॒भ्याम् । ए॒व । ए॒नम् । उ॒भय॑तः । परी॑ति । गृ॒ह्णाति॑ ।
 अ॒ग्निः । दे॒वेभ्यः॑ । नि॒लाय॑त । तम् । अथ॑र्वा । अ॒न्वि॒ति । अ॒पश्य॑त् । अथ॑र्वा ।
 त्वा । प्रथ॑मः । नि॒रिति॑ । अ॒म॒न्य॒त् । अ॒ग्ने । इति॑ । [१८] आ॒ह । यः । ए॒व । ए॒नम् ।
 अ॒न्वप॑श्यदित्य॒नु-अ॒पश्य॑त् । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् । समि॒ति । भ॒रति । त्वा॑म् । अ॒ग्ने ।
 पु॒ष्करा॑त् । अधी॑ति । इति॑ । आ॒ह । पु॒ष्कर॒पर्णमि॒तिपु॒ष्कर-पर्णे॑ । हि । ए॒नम् । उ॒प
 श्रि॒तमि॒त्युप॑-श्रि॒तम् । अ॒वि॒न्दत् । तम् । उ॒ । त्वा । द॒ध्यद् । ऋ॒षिः । इति॑ । आ॒ह ।
 द॒ध्यद् । वै । आ॒थर्व॑णः । ते॒ज॒स्वी । आ॒सीत् । तेजः॑ । ए॒व । अ॒स्मि॒न् । द॒धाति॑ ।
 तम् । उ॒ । त्वा । पा॒थ्यः । वृ॒षा । इति॑ । आ॒ह । पू॒र्वम् । ए॒व । उ॒दित॑म् । उ॒त्तरे॑णे
 त्यु॒त्-ते॒रेण॑ । अ॒भी॒ति । गृ॒णाति॑ । [१९] च॒त॒सृभि॒रिति॑च॒त॒सृ-भिः । समि॒ति । भ॒रति ।
 च॒त्वारि॑ । छ॒न्दाँ॒सि । छ॒न्दो॒भि॒रिति॑छ॒न्दः-भिः । ए॒व । गा॒य॒त्रीभिः॑ । ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ ।
 गा॒य॒त्रः । हि । ब्रा॒ह्म॒णः । त्रि॒ष्टु॒ग्भि॒रिति॑त्रि॒ष्टु-भिः । रा॒ज॒न्यस्य॑ । त्रे॒ष्टु॒भः । हि । रा॒ज॒
 न्यः । यम् । क॒ामये॑त् । व॒सी॒या॒न् । स्या॑त् । इति॑ । उ॒भयो॑भिः । तस्य॑ । समि॒ति ।
 भ॒रेत् । तेजः॑ । च । ए॒व । अ॒स्मे । इ॒न्द्रि॒यम् । च । स॒मीची॑इति॑ । द॒धाति॑ । अ॒ष्टाभिः॑ ।
 समि॒ति । भ॒रति । अ॒ष्टा॒रूपे॑त्य॒ष्टा-अ॒रूपा॑ । गा॒य॒त्री । गा॒य॒त्रः । अ॒ग्निः । या॒वान् ।

एव । अग्निः । तम् । समितिं । भ्रगति । सीदं । होतः । इति । आह । देवताः । एव ।
अस्मै । समितिं । सादयति । नीति । होता । इति । मनुष्यान् । समितिं । सीदस्व ।
इति । वयाँसि । जनिष्व । हि । जेन्यः । अग्ने । अह्नाम् । इति । आह । देवमनु-
ष्यानिर्तिदेव-मनुष्यान् । एव । अस्मै । सँसन्नानितिसँसन्नान् । प्रेति । जनय-
ति ॥ [२०] ऐवपश्रुनितिगृणातिहोतरितिसप्तविंशतिश्च ॥ ॥ २ ॥

क्रूरम् । इव । वै । अस्यः । एतत् । करोति । यत् । खनति । अपः । उपेति ।
सृजति । आपः । वै । शान्ताः । शान्ताभिः । एव । अस्यै । शुचम् । शमयति ।
समितिं । ते । वायुः । मातरिश्वा । दधातु । इति । आह । प्राणइतिप्र-अनः । वै ।
वायुः । प्राणेनेतिप्र-अनेन । एव । अस्यै । प्राणमितिप्र-अनम् । समितिं । दधाति ।
समितिं । ते । वायुः । इति । आह । तस्मात् । वायुप्रच्युतेतिवायु-प्रच्युता । दिवः ।
वृष्टिः । ईते । तस्मै । च । देवि । वषट् । अस्तु । [२१] तुभ्यम् । इति । आह । पद् ।
वै । ऋतवः । ऋतुषु । एव । वृष्टिम् । दधाति । तस्मात् । सर्वान् । ऋतून् । वरू प-
ति । यत् । वषट् कुर्यादिति वषट्-कुर्यात् । यातयामेति यात-यामा । अस्य । वषट् कार-
इति वषट्-कारः । स्यात् । यत् । न । वषट् कुर्यादिति वषट्-कुर्यात् । रूपाँसि । य-
ज्ञम् । हन्युः । वट् । इति । आह । एरोरूपमिति परः-अरूपम् । एव । वषट् । करोति ।
न । अस्य । यातयामेति यात-यामा । वषट्कारइति वषट्-कारः । भवति । न । यज्ञम् ।
रूपाँसि । घ्नन्ति । सुजातइतिसु-जातः । ज्योतिषा । सह । इति । अनुष्टुमेत्यनु-
स्तुभा । उपेति । नह्यति । अनुष्टुवित्यनु-स्तुप् । [२२] सर्वाणि । छन्दाँसि । छन्दाँ-
सि । खलु । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । प्रियया । एव । एनम् । तनुवा । परीति ।
दधाति । वेदुंकः । वासः । भवति । यः । एवम् । वेदं । वारुणः । वै । अग्निः । उर्प-
नह्यइत्युर्प-नह्यः । उदिति । उ । तिष्ठ । स्वध्वरोतिसु-अध्वर । ऊर्ध्वः । उ । स्थिति ।
नः । ऊतये । इति । सावित्रीभ्याम् । उदिति । तिष्ठति । सवितृप्रसू तडति सवितृ-
प्रसूतः । एव । अस्य । ऊर्ध्वाम् । वरुणमेनिमिति वरुण-मेनिम् । उदिति । सृजति ।
द्राभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै । सः । जातः । गर्भः । असि । [२३] रोदं-
स्योः । इति । आह । इमेइति । वै । रोदंसीइति । तयोः । एपः । गर्भः । यत् । अ-
ग्निः । तस्मात् । एवम् । आह । अग्ने । चारुः । विभृतइति वि-भृतः । ओषधीषु ।

इति । आह । यदा । हि । एतम् । विभ्रन्तीतिवि-भ्रन्ति । अथ । चास्तुइतिचारु-
 तरः । भवति । प्रेति । मातृभ्यइतिमातृ-भ्यः । अधीति । कनिकदत् । गाः । इति ।
 आह । ओषधयः । वै । अस्य । मातरः । ताभ्यः । एव । एनम् । प्रेति । च्याव्य
 ति । स्थिरः । भव । वीडङ्गइतिवीड-अङ्गः । इति । गर्दभे । एति । सादयति । [२४]
 समिति । नह्यति । एव । एनम् । एतया । स्थेमे । गर्दभेन । समिति । भ्रति । त
 स्मात् । गर्दभः । पशूनाम् । भारभारितमइतिभारभारि-तम् । गर्दभेन । समिति ।
 भ्रति । तस्मात् । गर्दभः । अपीति । अनालेशइत्यना-लेशे । अतीति । अन्यान् ।
 पशून् । मेद्यति । अन्नम् । हि । एनेन । अर्कम् । सम्भ्रन्तीतिवि-भ्रन्ति । गर्दभे
 न । समिति । भ्रति । तस्मात् । गर्दभः । द्विरेताइतिद्वि-रेताः । सन्न । कनिष्ठम् ।
 पशूनाम् । प्रेति । जायते । अग्निः । हि । अस्य । योनिम् । निर्दहतीतिनिः-दहति ।
 प्रजास्वितिप्र-जासु । वै । एषः । एतर्हि । आरुदइत्या-रुदः । [२५] सः । ईश्वरः ।
 प्रजाइतिप्र-जाः । शुचा । प्रदहइतिप्र-दहः । शिवः । भव । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः ।
 इति । आह । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । एव । एनम् । श्रमयति । मातृपीभ्यः ।
 त्वम् । अङ्गिरः । इति । आह । मानव्यः । हि । प्रजाइतिप्र-जाः । मा । द्यावापृथि-
 वीइतिद्यावा-पृथिवी । अभीति । शूशुचः । मा । अन्तरिक्पम् । मा । वनस्पतीन् ।
 इति । आह । एभ्यः । एवाएनम् । लोकेभ्यः । श्रमयति । प्रेति । एतु । वाजी । कनि
 कदत् । इति । आह । वाजी । हि । एषः । नानंदत् । रासंभः । पत्वा । इति । [२६]
 आह । रासंभः । इति । हि । एतम् । कृपयः । अवदन्न । भ्रन्न । अग्निम् । पुरीष्यम् ।
 इति । आह । अग्निम् । हि । एषः । भ्रन्ति । मा । पादि । आयुपः । पुरा । इति ।
 आह । आयुः । एव । अस्मिन्न । दधाति । तस्मात् । गर्दभः । सर्वम् । आयुः ।
 एति । तस्मात् । गर्दभे । पुरा । आयुपः । प्रमीतुइतिप्र-मीते । विभ्यति । वृषा ।
 अग्निम् । वृषणम् । भ्रन्न । इति । आह । वृषा । हि । एषः । वृषा । अग्निः । अपाम् ।
 गर्भम् । [२७] समुद्रियम् । इति । आह । अपाम् । हि । एषः । गर्भः । यत् । अग्निः ।
 अग्ने । एति । याहि । वीतये । इति । वै । इमो । लोकौ । वीति । एताम् । अग्ने ।
 एति । याहि । वीतये । इति । यत् । आह । अनयोः । लोकयोः । वीत्याइतिवि-इत्ये ।
 प्रच्युतइतिप्र-च्युतः । वै । एषः । आयतनादित्या-यतनात् । अगंतः । प्रतिश्रमिति

प्रति-स्थाम् । सः । एतर्हि । अध्वर्युम् । च । यजमानम् । च । ध्यायति । ऋतम् ।
 सत्यम् । इति । आह । इयम् । वै । ऋतम् । असौ । [२८] सत्यम् । अनयोः । एव ।
 एनम् । प्रतीति । स्थापयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अध्वर्युः । न । य
 जमानः । वरुणः । वै । एषः । यजमानम् । अभि । एति । एति । यत् । अग्निः ।
 उपनद्धइत्युप-नद्धः । ओपधयः । प्रतीति । गृहीत । अग्निम् । एतम् । इति । आह ।
 शान्त्यै । व्यस्यन्निति-वि-अस्यन्न । विश्वाः । अमतीः । अरातीः । इति । आह । रूपं
 साम् । अपहत्यइत्यप-हृत्ये । निपीडन्निति-नि-सीदन्न । नः । अपेति । दुर्मिति-मिति
 दुः-मितिम् । हनतु । इति । आह । प्रतिष्ठित्याइति-प्रति-स्थित्यै । ओपधयः । प्रतीति ।
 मोदध्वम् । [२९] एनम् । इति । आह । ओपधयः । वै । अग्नेः । भागधेयमिति-भा
 ग-धेयम् । तामिः । एव । एनम् । समिति । अर्धयति । पुष्पावतीरिति-पुष्प-वतीः ।
 सुपिण्डलाइतिसु-पिण्डलाः । इति । आह । तस्मात् । ओपधयः । फलम् । गृह्णन्ति ।
 अयम् । वः । गर्भैः । ऋत्विजः । प्रत्नम् । सधस्थमिति-सध-स्थम् । एति । असदन् ।
 इति । आह । याभ्यः । एव । एनम् । प्रच्यावयतीति-प्र-च्यावयति । तासु । एव ।
 एनम् । प्रतीति । स्थापयति । द्वाभ्याम् । उपावहरतीत्युप-अवहरति । प्रतिष्ठित्या
 इति-प्रति-स्थित्यै ॥ [३०] अस्त्वनुपूर्वासि सादयत्यारुद्धः पत्वेति-गर्भमसौ मोदध्वन्दि
 चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

वारुणः । वै । अग्निः । उपनद्धइत्युप-नद्धः । वीति । पाजसा । इति । वीति ।
 सू-सयति । सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । अस्य । विषूचीम् । वरुणमेनि
 मितिवरुण-मेनिम् । वीति । सृजति । अपः । उपेति । सृजति । आपः । वै । शान्ताः ।
 शान्ताभिः । एव । अस्य । शुचम् । शमयति । तिसृभिरिति-तिसृ-भिः । उपेति । सृ
 जति । त्रिवृदिति-त्रि-वृत् । वै । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तस्य । शुचम् । श
 मयति । मित्रः । स-सृज्येति-सं-सृज्यं । पृथिवीम् । इति । आह । मित्रः । वै । शिवः ।
 देवानाम् । तेन । एव । [३१] एनम् । समिति । सृजति । शान्त्यै । यत् । ग्राम्या
 णाम् । पात्राणाम् । कृपालैः । स-सृजेदिति-सं-सृजेत् । ग्राम्याणि । पात्राणि । शुचा ।
 अर्पयेत् । अर्मकपालैरित्यर्म-कपालैः । समिति । सृजति । एतानि । वै । अनुपजी
 वनीयानीत्यनुप-जीवनीयानि । तानि । एव । शुचा । अर्पयति । शर्कराभिः । स

मिति । सृजति । धृत्यै । अथोइति । शन्त्वायेति शं-त्वाय । अजलोमैरित्यज-लोमैः ।
 समिति । सृजति । एषा । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । यत् । अजा । प्रियया ।
 एव । एनम् । तनुवा । समिति । सृजति । अथोइति । तेजसा । कृष्णाजिनस्येति कृ
 ष्ण-अजिनस्य । लोमभिरितिलोम-भिः । समिति । [३२] सृजति । यज्ञः । वै । कृ
 ष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनम् । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । सृजति । रुद्राः ।
 सम्भृत्येति सं-भृत्यं । पृथिवीम् । इति । आह । एताः । वै । एतम् । देवताः । अग्ने ।
 समिति । अभ्रन्नू । त्पभिः । एवं । एनम् । समिति । भरति । मुखस्य । शिरः ।
 असि । इति । आह । यज्ञः । वै । मुखः । तस्य । एतत् । शिरः । यत् । उखा । तस्मात् ।
 एवम् । आह । यज्ञस्य । पदेइति । स्थः । इति । आह । यज्ञस्य । हि । एतेइति । [३३]
 पदेइति । अथोइति । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै । प्रेति । अन्याभिः । यच्छंति ।
 अन्विति । अन्यैः । मन्त्रयते । मिथुनत्वायेति मिथुन-त्वाय । त्र्युद्धिमिति त्रि-उद्धिमू ।
 करोति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आप्त्यै । छन्दोभिरिति छन्दः-
 भिः । करोति । वीर्यम् । वै । छन्दाः । सि । वीर्येण । एव । एनाम् । करोति । यजुं
 पा । विलम् । करोति । व्यावृत्त्याइति वि-आवृत्त्यै । इयंतीम् । करोति । प्रजापति
 नेति प्रजा-पतिना । यज्ञमुखेनेति यज्ञ-मुखेन । सम्मितामिति सं-मिताम् । द्विस्तनामि
 ति द्वि-स्तनाम् । करोति । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा-पृथिव्योः । दोहाय । चतुस्तना
 मिति चतुः-स्तनाम् । करोति । पथूनाम् । दोहाय । अष्टास्तनामित्यष्टा-स्तनाम् ।
 करोति । छन्दसाम् । दोहाय । नवाश्रिमिति नव-अश्रिम् । अभिचरतइत्यभि-चरतः ।
 कुर्यात् । त्रिवृतमिति त्रि-वृतम् । एव । वज्रम् । सम्भृत्येति सं-भृत्यं । भ्रातृव्याय ।
 प्रेति । हरति । स्तृत्यै । कृत्वाय । सा । महीम् । उखाम् । इति । नीति । दधाति ।
 देवतांसु । एव । एनाम् । प्रतीति । स्थापयति ॥ [३४] तेनैवलोमभिस्समेतेअभि
 चरन् एकविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

सप्तभिरिति सप्त-भिः । धू पयति । सप्त । वै । शीरू पण्याः । प्राणाइति प्र-अनाः ।
 शिरः । एतत् । यज्ञस्य । यत् । उखा । शीरू पन्न । एव । यज्ञस्य । प्राणानिति प्र-
 अनान् । दधाति । तस्मात् । सप्त । शीरु पन्न । प्राणाइति प्र-अनाः । अथ शकेनेत्य
 थ-शकेन । धू पयति । प्राजापत्यइति प्राजा पत्यः । वै । अर्थः । सयोनित्वायेति स

योनि-त्वायं । अदितिः । त्वा । इति । आह । इयम् । वै । अदितिः । अदित्या ।
 एव । अदित्याम् । खनति । अस्याः । अक्रूरङ्कारयेत्यक्रू-काराय । न । हि । स्वः ।
 स्वम् । हिनस्ति । देवानाम् । त्वा । पत्नीः । इति । आह । देवानाम् । [३५] वै ।
 एताम् । पत्नयः । अग्रे । अकुर्वन् । ताभिः । एव । एनाम् । दधाति । धिषणाः ।
 त्वा । इति । आह । विद्याः । वै । धिषणाः । विद्याभिः । एव । एनाम् । अभीति ।
 इन्द्रे । माः । त्वा । इति । आह । छन्दोभिः । छन्दोभिः । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव ।
 एनाम् । श्रपयति । वरुत्रयः । त्वा । इति । आह । होत्राः । वै । वरुत्रयः । होत्रा-
 भिः । एव । एनाम् । पचति । जनयः । त्वा । इति । आह । देवानाम् । वै । पत्नीः ।
 [३६] जनयः । ताभिः । एव । एनाम् । पचति । पद्भिरिति पद्-भिः । पचति । पद् ।
 वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्युतु-भिः । एव । एनाम् । पचति । द्विः । पचन्तु । इति ।
 आह । तस्मात् । द्विः । सव्यसुरस्येति सं-व्यसुरस्यं । सस्यम् । पच्यते । वारुणी ।
 उखा । अभीष्टेत्यभि-इष्टा । मैत्रिया । उपेति । एति । शान्त्यै । देवः । त्वा । सवि-
 ता । उदिति । वपन्तु । इति । आह । सवितृप्रसू तदिति सवितृ-प्रसूतः । एव । एनाम् ।
 ब्रह्मणा । देवताभिः । उदिति । वपति । अपद्यमाना । पृथिवि । आशाः । दिशः ।
 एति । पृण । [३७] इति । आह । तस्मात् । अग्निः । सर्वाः । दिशः । अनु । वीति ।
 भाति । उदिति । तिष्ठ । बृहती । भव । ऊर्ध्वा । तिष्ठ । ध्रुवा । त्वम् । इति । आह ।
 प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । असुर्यम् । पात्रम् । अनान्छृणमित्यना-छृणम् ।
 एति । छृणति । देवत्रेति देव-त्रा । अकः । अजरूपी रेणेत्यंज-रूपी रेण । एति । छृण-
 त्ति । परमम् । वै । एतत् । पर्यः । यत् । अजरूपीरमित्यंज-रूपीरम् । परमेण । एव ।
 एनाम् । पर्यसा । एति । छृणति । यजुषा । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्यै । छन्दोभि-
 रिति छन्दः-भिः । एति । छृणति । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । वै । एपा । क्रियते ।
 छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । छन्दांसि । एति । छृणति ॥ [३८] आह देवा-
 नां वै पत्नीः पृणैषा पट् च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

एकं विंशत्येत्येकं-विंशत्या । माषैः । पुरुषशीरू षमिति पुरुष-शीरू षम् ।
 अच्छं । एति । अमेध्याः । वै । माषाः । अमेध्यम् । पुरुषशीरू षमिति पुरुष-शीरू षम् ।
 अमेध्येः । एव । अस्य । अमेध्यम् । निरवदायेति निः-अवदायं । मेध्यम् । कृत्वा ।

एति । ह॒रति । एकंवि॒शतिरि॒त्येकं-वि॒शतिः । भ॒वन्ति । एक॒वि॒शइत्येक-वि॒शः । वै । पुरु॑पः । पुरु॑पस्य । आप्त्यै । व्यृ॒द्धमि॒तिवि॒श्रद्ध॒म् । वै । ए॒तत् । प्रा॒णैरि॒तिप्र-अ॒नैः । अ॒मेध्य॒म् । यत् । पुरु॑प॒शीरू॒पमि॒तिपुरु॑प-शीरू॒पम् । स॒प्तधे॒तिसप्त॒धा । वि॒तृण्णामि॒तिवि॒तृण्ण॒म् । व॒ल्मीक॒वपा॒मि॒तिव॒ल्मीक॒-व॒पाम् । प्र॒ति । नी॒ति । द॒धति । स॒प्त । वै । शी॒रू॒पण्याः । प्रा॒णाइति॒प्र-अ॒नाः । प्रा॒णैरि॒तिप्र-अ॒नैः । ए॒व । ए॒नतू॒ । स॒मि॒ति । अ॒र्द्धय॒ति । मे॒ध्यत्वा॒येति॒मेध्य॒-त्वाय॑ । याव॑न्तः । [३९] वै । मृ॒त्युब॑न्धव इति॒मृ॒त्यु-ब॑न्धवः । तेपा॑म् । य॒मः । आ॒धिप॒त्यमि॒त्याधि॒-प॒त्यम् । प॒रीति॑ । इ॒याय॑ । य॒मगा॒थाभि॒रिति॑य॒म-गा॒थाभिः॑ । प॒रीति॑ । गा॒यति॑ । य॒मात् । ए॒व । ए॒नतू॒ । वृ॒द्धक्ते॑ । ति॒सृभि॒रिति॑ति॒सृ-भिः॑ । प॒रीति॑ । गा॒यति॑ । त्रयः । इ॒मे । लो॒काः । ए॒भ्यः । ए॒व । ए॒नतू॒ । लो॒केभ्यः॑ । वृ॒द्धक्ते॑ । तस्मा॑त् । गा॒यते॑ । न । दे॒यम् । गा॒था । हि । तत् । वृ॒द्धक्ते॑ । अ॒भिभ्य॑इत्य॒भि-भ्यः॑ । प॒शून् । ए॒ति । ल॒भते॑ । का॒माः । वै । अ॒मयः॑ । का॒मान् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । यत् । प॒शून् । न । आ॒लभे॑तेत्या॒-ल॒भेत॑ । अ॒न॒वरु॑द्धा इत्य॒न॒वरु॑द्धाः । अ॒स्य । [४०] प॒ञ्चवः॑ । स्युः । यत् । पर्य॑मि॒कृतानि॒तिपर्य॑मि॒कृतान् । उ॒त्सृ॒जेदि॒त्युत्-सृ॒जेत् । य॒ज्ञवे॒शस॒मि॒ति॒यज्ञ॒-वे॒शस॒म् । कु॒र्यात् । यत् । स॒स्थाप॑येदि॒तिसं-स्था॑पयेत् । या॒तया॑मा॒नीति॑या॒त-या॑मानि । शी॒रू॒पाणि॑ । स्युः । यत् । प॒शून् । आ॒लभ॑तइत्या॒-ल॒भ॑ते । तेन॑ । ए॒व । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । यत् । पर्य॑मि॒कृतानि॒तिपर्य॑मि॒कृतान् । उ॒त्सृ॒जती॒त्युत्-सृ॒जति॑ । ग्री॒ष्णीम् । अ॒या॒तया॑म॒त्वाये॒त्यया॑तया॒म-त्वा॒य । प्रा॒जाप॒त्येने॒तिप्रा॒जा-प॒त्येन॑ । स॒मि॒ति । स्था॒पय॒ति । य॒ज्ञः । वै । प्र॒जाप॑तिरिति॒प्रजा॒-प॒तिः । य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्र॒तीति॑ । स्था॒पय॒ति । प्र॒जाप॑तिरिति॒प्रजा॒-प॒तिः । प्र॒जाइति॒प्र-जाः । अ॒सृ॒जत॑ । सः । गि॒रि॒चानः॑ । अ॒मन्य॑त । सः । ए॒ताः । आ॒प्रीरि॒त्या-प्रीः॑ । अ॒पश्य॑तू । ताभिः । वै । सः । मु॒खतः॑ । [४१] आ॒त्मान॑म् । ए॒ति । अ॒प्रीणी॑त् । यत् । ए॒ताः । आ॒प्रिय॑इत्या॒-प्रि॒यः । भ॒वन्ति॑ । य॒ज्ञः । वै । प्र॒जाप॑तिरि॒तिप्र॒जा-प॒तिः । य॒ज्ञम् । ए॒व । ए॒ताभिः॑ । मु॒खतः॑ । ए॒ति । प्री॒णाति॑ । अ॒प॒रि॒मित॒ञ्च॒न्दस॑इत्य॒प॒रि॒मित॒-छ॒न्दसः॑ । भ॒वन्ति॑ । अ॒प॒रि॒मित॒इत्य॒प॒रि॒मितः॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॒प्रजा॒-प॒तिः । प्र॒जाप॑तेरिति॒प्रजा॒-प॒तेः । आप्त्यै । उ॒नाति॒रि॒क्ताइत्य॑न॒-अ॒ति॒रि॒क्ताः । मि॒थुनाः॑ । प्र॒जा॒त्याइति॒प्र-जा॒त्ये॑ । लो॒म॒शम् । वै । ना॒म । ए॒तत् । छ॒न्दः । प्र॒जाप॑तेरि

तिप्रजा-पतेः । पशवः । लोमशाः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । सर्वाणि । वै ।
 एताः । रूपाणि । सर्वाणि । रूपाणि । अग्नौ । चित्ये । क्रियन्ते । तस्मात् । एताः ।
 अग्नेः । चित्यस्य । [४२] भवन्ति । एकविंशतिमित्येकं-विंशतिम् । सामिधेनी
 रितिसां-इधेनीः । अन्विति । आह । रुक् । वै । एकविंशदित्येक-विंशः । रुचम् ।
 एव । गच्छति । अथोदिति । प्रतिष्ठाभितिप्रति-स्थाम् । एव । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था ।
 हि । एकविंशदित्येक-विंशः । चतुर्विंशतिमित्तिचतुः-विंशतिम् । अन्विति ।
 आह । चतुर्विंशतिरितिचतुः-विंशतिः । अर्द्धमासादित्यर्द्ध-मासाः । सव्वथ्स्र
 इतिसं-वथ्स्रः । सव्वथ्स्रइतिसं-वथ्स्रः । अग्निः । वैश्वानरः । सारुषादितिसं-अ
 रूपात् । एव । वैश्वानरम् । अवेति । रुन्धे । पराचीः । अन्विति । आह । पराई ।
 इव । हि । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । समाः । त्वा । अग्ने । ऋतवः । वर्द्धयन्तु ।
 इति । आह । समाभिः । एव । अग्निम् । वर्द्धयति । [४३] ऋतुभिरित्यृतु-भिः ।
 सव्वथ्स्रमरितिसं-वथ्स्रम् । विश्वाः । एति । भाहि । प्रदिशइतिप्र-दिशः । पृथिव्याः ।
 इति । आह । तस्मात् । अग्निः । सर्वाः । दिशः । अनु । वीति । भाति । प्रतीति ।
 औहताम् । अश्विना । मृत्युम् । अस्मात् । इति । आह । मृत्युम् । एव । अस्मात् ।
 अपेति । नुदति । उदिति । वयम् । तमसः । परीति । इति । आह । प्राप्ता । वै ।
 तमः । प्राप्मानम् । एव । अस्मात् । अपेति । हन्ति । अगन्म । ज्योतिः । उत्तम
 मित्युत्-तमम् । इति । आह । असौ । वै । आदित्यः । ज्योतिः । उत्तममित्युत्-तमम् ।
 आदित्यस्य । एव । सार्युज्यम् । गच्छति । न । सव्वथ्स्रइतिसं-वथ्स्रः । तिष्ठति ।
 न । अस्य । श्रीः । तिष्ठति । यस्य । एताः । क्रियन्ते । ज्योतिष्मतीम् । उत्तमामि
 त्युत्-तमाम् । अन्विति । आह । ज्योतिः । एव । अस्मै । उपरिष्ठात् । दधाति ।
 सुवर्गस्येति सुवः-गस्यं । लोकस्यं । अनुख्यात्यादित्यनु-ख्यात्ये ॥ [४४] यावन्तोऽ
 स्यमुखतश्चित्यस्यवर्द्धयत्यादित्योऽष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥८॥

पङ्क्तिरितिपद्-भिः । दीरूपयति । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्यृतु-भिः ।
 एव । एनम् । दीरूपयति । सप्तभिरिति सप्त-भिः । दीरूपयति । सप्त । छन्दांसि ।
 छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । एनम् । दीरूपयति । विश्वे । देवस्यं । नेतुः । इति ।
 अनुष्टुभेयनु-स्तुभा । उत्तमयेत्युत्-तमया । जुहोति । वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् ।

तस्मात् । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । वाक् । उत्तमेत्युत्तमा । एकस्मात् । अरूप
रात् । अनाप्तम् । प्रथमम् । पदम् । तस्मात् । यत् । वाचः । अनाप्तम् । तत् । मनु
ष्याः । उपेति । जीवन्ति । पूर्णया । जुहोति । पूर्णः । इव । हि । प्रजापतिरितिप्र
जा-पतिः । [४५] प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । आप्त्यै । न्यूनयेतिनि-ऊनया । जुहो
ति । न्यूनादितिनि-ऊनात् । हि । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । अ
सृजत । प्रजानामितिप्र-जानाम् । सृष्ट्यै । यत् । अर्विषि । प्रवृज्यादितिप्र-वृज्यात् ।
भूतम् । अवेति । रुन्धीत् । यत् । अङ्गारेषु । भविष्यत् । अङ्गारेषु । प्रेति । वृणक्ति ।
भविष्यत् । एव । अवेति । रुन्धे । भविष्यत् । हि । भूयः । भूतात् । द्वाभ्याम् । प्रेति ।
वृणक्ति । द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । ब्रह्मणा ।
वै । एपा । यजुपा । सम्भूतेतिसं-भृता । यत् । उखा । सा । यत् । भिद्येत । आर्तिम् ।
एति । ऋच्छेत् । [४६] यजमानः । हन्येत । अस्य । यज्ञः । मित्रं । एताम् । उ
खाम् । तप । इति । आह । ब्रह्म । वै । मित्रः । ब्रह्मन् । एव । एनाम् । प्रतीति ।
स्थापयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यजमानः । न । अस्य । यज्ञः । हन्य
ते । यदि । भिद्येत । तेः । एव । कपालैः । समिति । सृजेत् । सा । एव । ततः ।
प्रार्यश्चिन्ति । यः । गतश्रीरितिगत-श्रीः । स्यात् । मथित्वा । तस्य । अवेति । दध्यात् ।
भूतः । वै । एपः । मः । स्वाम् । [४७] देवताम् । उपेति । एति । यः । भूतिकाम
इतिभूति-कामः । स्यात् । यः । उखायै । सम्भवदितिसं-भवेत् । सः । एव । तस्य ।
स्यात् । अतः । हि । एपः । सम्भवतीतिसं-भवति । एपः । वै । स्वयम्भूरितिस्वयं-
भूः । नाम । भवति । एव । यम् । कामयेत । भ्रातृव्यम् । अस्मै । जनयेयम् । इति ।
अन्यतः । तस्य । आहृत्येत्या-हृत्य । अवेति । दध्यात् । माग्पादितिम-अग्पात् ।
एव । अस्मै । भ्रातृव्यम् । जनयति । अम्बरीपात् । अन्नकामस्येत्यन्नं-कामस्य ।
अवेति । दध्यात् । अम्बुरीपे । वै । अन्नम् । भ्रियते । मयोनीतिसं-यान्ति । एव ।
अन्नम् । [४८] अवेति । रुन्धे । मुञ्जान् । अवेति । दधाति । ऊर्क् । वै । मुञ्जाः ।
ऊर्जम् । एव । अस्मै । अपीति । दधाति । अग्निः । देवेभ्यः । निलायत । मः । कृमु
कम् । प्रेति । अविशत् । कुमुकम् । अवेति । दधाति । यन् । एव । अस्य । तत्र ।
न्यक्तमितिनि-अक्तम् । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । आज्येन । समिति । योति ।

एतत् । वै । अग्नेः । प्रियम् । धाम् । यत् । आज्यम् । प्रियेण । एव । एनम् । धाम्ना ।
 समिति । अर्हयति । अथोइति । तेजसा । [४९] वैकङ्कतीम् । एति । दधाति । भाः ।
 एव । अवेति । रुन्धे । शमीमयीमिति शमी-मयीम् । एति । दधाति । शान्त्यै ।
 सीद । त्वम् । मातुः । अस्याः । उपस्थइत्युप-स्थे । इति । तिसृभिरिति तिसृ-भिः ।
 जातम् । उपेति । तिष्ठते । त्रयः । इमे । लोकाः । एषु । एव । लोकेषु । आविदमि
 त्या-विदम् । गच्छति । अथोइति । प्राणानिति प्र-अनान् । एव । आत्मन् । धत्ते ॥
 [५०] प्रजापतिर् ऋच्छेऽस्वामेवान्नन्तेजसाचतुस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ॥ ९ ॥

न । ह । स्म । वै । पुरा । अग्निः । अपरशुवृक्णमित्यपरशु-वृक्णम् । दहति ।
 तत् । अस्मै । प्रयोगइति प्र-योगः । एव । ऋषिः । अस्वदयत् । यत् । अग्ने । यानि ।
 कानि । च । इति । समिधमिति सं-इधम् । एति । दधाति । अपरशुवृक्णमित्यपरशु-
 वृक्णम् । एव । अस्मै । स्वदयति । रवम् । अस्मै । स्वदते । यः । एवम् । वेद ।
 ओदुम्बरीम् । एति । दधाति । ऊर्क । वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अस्मै । अपी
 ति । दधाति । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निम् । असृजत । तम् । सृष्टम् । रूपा-
 सि । [५१] अजिघा-सन्न । सः । एतत् । रूख्योन्नमिति रारूपः-घ्नम् । अपश्यत् ।
 तेन । वै । सः । रूपा-सि । अपेति । अहत् । यत् । रूख्योन्नमिति रारूपः-घ्नम् ।
 भवति । अग्नेः । एव । तेन । जातात् । रूपा-सि । अपेति । हन्ति । आश्वत्थीम् ।
 एति । दधाति । अश्वत्थः । वै । वनस्पतीनाम् । सपत्नसाहइतिसपत्न-साहः । विजि
 त्याइति वि-जित्यै । वैकङ्कतीम् । एति । दधाति । भाः । एव । अवेति । रुन्धे । श
 मीमयीमिति शमी-मयीम् । एति । दधाति । शान्त्यै । स-शितमिति सं-शितम् ।
 मे । ब्रह्म । उदिति । एषाम् । वाहूइति । अतिरम् । इति । उच्चमेइत्युत्त-तमे । ओदु
 म्वरीइति । [५२] वाचयति । ब्रह्मणा । एव । रूपत्रम् । समिति । ज्यति । रूपत्रेण ।
 ब्रह्म । तस्मात् । ब्राह्मणः । राजन्यवानिति राजन्य-वान् । अतीति । अन्यम् । ब्राह्म
 णम् । तस्मात् । राजन्यः । ब्राह्मणवानिति ब्राह्मण-वान् । अतीति । अन्यम् । राज
 न्यम् । मृत्युः । वै । एषः । यत् । अग्निः । अमृतम् । हिरण्यम् । रुक्मम् । अन्तरम् ।
 प्रतीति । मुञ्चते । अमृतम् । एव । मृत्योः । अन्तः । धत्ते । एकविंशतिनिर्वाधइत्येक
 विंशति-निर्वाधः । भवति । एकविंशतिरित्येक-विंशतिः । वै । देवलोकाइति

देव-लोकाः । द्वादश । मासाः । पञ्च । ऋतवः । त्रयः । इमे । लोकाः । असौ । आ-
दित्यः । [५३] एकविंशइत्येक-विंशः । एतावन्तः । वै । देवलोकाइतिदेव-लो-
काः । तेभ्यः । एव । भ्रातृव्यम् । अन्तः । एति । निर्वाधैरितिनिः-वाधैः । वै । देवाः ।
असुरान् । निर्वाधइतिनिः-वाधे । अकुर्वत् । तत् । निर्वाधानामितिनिः-वाधानाम् ।
निर्वाधत्वमितिनिर्वाध-त्वम् । निर्वाधीतिनिः-वाधी । भवति । भ्रातृव्यान् । एव ।
निर्वाधइतिनिः-वाधे । कुरुते । सावित्रिया । प्रतीति । मुञ्चते । प्रसूत्याइतिप्र-सूत्यै ।
नक्तोपासा । इति । उत्तरेत्युत्-तरया । अहोग्रात्राभ्यामित्यहः-ग्रात्राभ्याम् । एव ।
एनम् । उदिति । यच्छते । देवाः । अग्निम् । धारयन् । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः ।
इति । आह । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । देवाः । द्रविणोदाइतिद्रविणः-दाः । अहो-
ग्रात्राभ्यामित्यहः-ग्रात्राभ्याम् । एव । एनम् । उद्यत्येत्युत्-यत्य । [५४] प्राणेरिति
प्र-अनैः । दाधार । आसीनः । प्रतीति । मुञ्चते । तस्मात् । आसीनाः । प्रजाइति
प्र-जाः । प्रेति । जायन्ते । कृष्णाजिनमितिकृष्ण-अजिनम् । उत्तरमित्युत्-तरम् ।
तेजः । वै । हिरण्यम् । ब्रह्म । कृष्णाजिनमितिकृष्ण-अजिनम् । तेजसा । च । एव ।
एनम् । ब्रह्मणा । च । उभयतः । परीति । गृह्णाति । पङ्द्याममितिपद्-उद्यामम् ।
शिक्ष्यम् । भवति । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्युत्-भिः । एव । एनम् । उदिति ।
यच्छते । यत् । द्वादशोद्याममितिद्वादश-उद्यामम् । सवैवश्वरेणेतिसं-वश्वरेण । एव ।
मौञ्जम् । भवति । ऊर्क । वै । मुञ्जाः । ऊर्जा । एव । एनम् । गमिति । अर्द्धयति ।
मुष्णइतिसु-ष्णः । असि । गुरुत्वान् । इति । अवेति । ईरूपते । रूपम् । एव ।
अस्य । एतत् । महिमानम् । व्याचष्टइतिवि-आचष्टे । दिवंम् । गच्छ । सुवः । पत ।
इति । आह । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति ॥ [५५] गृह्णा-
स्योदुम्बरीआदित्यउद्यत्यसञ्चतुर्विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

ममिद्धइतिसं-इद्धः । अञ्जन् । कृदंस् । मत्तीनाम् । घृतम् । अग्ने । मधुम्
दितिमधु-मत् । पिन्वमानः ॥ वाजी । वहन् । वाजिनम् । जातवेदइतिजात-वेदः ।
देवानाम् । वस्त्रि । प्रियम् । एति । मधस्थमितिमध-स्थम् ॥ घृतेन । अञ्जन् ।
समिति । एथः । देवयानानितिदेव-यानान् । प्रजानन्नितिप्र-जानन् । वाजी । अ-
पीति । एतु । देवान् ॥ अन्विति । त्वा । सप्ते । प्रदिशइतिप्र-दिशः । सचन्ताम् ।

स्वधामितिस्व-धाम् । अस्मै । यजमानाय । धेहि ॥ ईद्व्यः ॥ च । असि । वन्द्यः ।
 च । वाजिन् । आशुः । च । असि । मेध्यः । च । सप्ते ॥ अग्निः । त्वा । [५६]
 देवैः । वसुभिरिति वसु-भिः । सजोपाइतिस-जोपाः । प्रीतम् । वह्निम् । बह्नु । जा
 तवेदाइतिजात-वेदाः ॥ स्तीर्णम् । वरू हिः । सुष्टीमेतिसु-स्तीर्णम् । जुषाणा । उरु ।
 पृथु । प्रथमानम् । पृथिव्याम् ॥ देवेभिः । युक्तम् । अदितिः । सजोपाइतिस-जो
 पाः । स्योनम् । कृष्णाना । सुविते । दधातु ॥ एताः । उ । वः । सुभगाइतिसु-भ
 गाः । विश्वरूपाइतिविश्व-रूपाः । वीति । परूपोभिरितिपरूप-भिः । श्रयमाणाः ।
 उदिति । आतैः ॥ ऋष्याः । सतीः । कुवपः । शुम्भमानाः । द्वारः । देवीः । सुप्राय
 णाइतिसु-प्रायणाः । भवन्तु ॥ अन्तरा । मित्रावरुणेतिमित्रा-वरुणा । चरन्तीइति ।
 सुखम् । यज्ञानाम् । अभीति । सन्विद्वानेइतिसं-विद्वाने ॥ उपासा । वाम् । [५७]
 सुहिरण्येइतिसु-हिरण्ये । सुशिल्पेइतिसु-शिल्पे । ऋतस्य । योनौ । इह । सादयामि ॥
 प्रथमा । वाम् । सरथिनेतिस-रथिना । सुवर्णेति सु-वर्णा । देवो । पश्यन्तौ । भुवना
 नि । विश्वा ॥ अपिप्रथम् । चोदना । वाम् । मिमाना । होतांरा । ज्योतिः । प्रदि
 शेतिप्र-दिशा । दिशन्ता ॥ आदित्यैः । नः । भारती । वष्टु । यज्ञम् । सरस्वती ।
 सह । रुद्रैः । नः । आगीतू ॥ इडा । उपहूतेत्युप-हूता । वसुभिरिति वसु-भिः । सजो
 पाइतिस-जोपाः । यज्ञम् । नः । देवीः । अमृतेषु । धत्त ॥ त्वष्टा । वीरम् । देवका
 ममितिदेव-कामम् । जजान । त्वष्टुः । अवी । जायते । आशुः । अथः ॥ [५८] त्व
 ष्टा । इदम् । विश्वम् । भुवनम् । जजान । बहोः । कर्तारम् । इह । युष्मि । होतः ॥
 अथः । धृतेन । तन्या । समस्तइतिसं-अस्तः । उपेति । देवान् । ऋतुइत्यु-शः ।
 पार्थः । एतु ॥ वनस्पतिः । देवलोकमितिदेव-लोकम् । प्रजानन्नितिप्र-जानन् ।
 अग्निना । हव्या । स्वदितानि । वरूपतु ॥ प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । तपसा । वावृ
 धानः । सद्यः । जातः । दधिपे । यज्ञम् । अग्ने ॥ स्वाहाकृतेनेतिस्वाहा-कृतेन । ह
 विपा । पुरोगाइतिपुर-गाः । याहि । साध्या । हविः । अदन्तु । देवाः ॥ [५९] अ
 मिष्टावामथोदित्वारि९ शच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

सावित्राणिव्यूजमुक्तामदेवस्यखनतिकूरव्वारुणस्समभिरेकवि९ शत्यापङ्क्तिर्न
 हंस्मममिद्धोअञ्जनेकादश ॥ ११ ॥ सावित्राण्युक्तामकूरव्वारुणःपशवंस्युर्नहंस्मनवं

पञ्चाशत् ॥ ५९ ॥ सावित्राणिहविरदन्तुदेवाः ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पञ्चमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

अथ पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

विष्णुमुखाइतिविष्णु-मुखाः । वै । देवाः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । इमान् । लोकान् । अनपज्यमित्यनप-ज्यम् । अभीति । अजयन् । यत् । विष्णुक्रमानि
तिविष्णु-क्रमान् । क्रमते । विष्णुः । एव । भूत्वा । यजमानः । छन्दोभिरितिछन्दः-
भिः । इमान् । लोकान् । अनपज्यमित्यनप-ज्यम् । अभीति । जयति । विष्णोः ।
क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति-हा । इति । आह । गायत्री । वै । पृथिवी ।
त्रैष्टुभम् । अन्तरिरूपम् । जागती । द्यौः । आनुष्टुभीस्त्यानु-स्तुभीः । दिशः । छन्दो
भिरितिछन्दः-भिः । एव । इमान् । लोकान् । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । अभीति ।
जयति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अग्निम् । असृजत् । सः । अस्मान् । सृष्टः । [१]
पराङ् । ऐतू । तम् । एतया । अन्विति । ऐतू । अक्रन्दत् । इति । तया । वै । सः ।
अग्नेः । प्रियम् । धाम । अवेति । अरुन्ध । यत् । एताम् । अन्वाहेत्यनु-आह । अग्नेः ।
एव । एतया । प्रियम् । धाम । अवेति । रुन्धे । ईश्वरः । वै । एपः । पराङ् । प्रद
घइतिप्र-दघः । यः । विष्णुक्रमानितिविष्णु-क्रमान् । क्रमते । चतसृभिरितिचतसृ-
भिः । एति । वर्तते । चत्वारि । छन्दांसि । छन्दांसि । खलु । वै । अग्नेः । प्रिया ।
तनूः । प्रियाम् । एव । अस्य । तनुवंम् । अभीति । [२] पर्यावर्ततइतिपरि-आवर्त
ते । दक्षिणा । पर्यावर्ततइतिपरि-आवर्तते । स्वम् । एव । वीर्यम् । अन्विति । पर्यावर्तत
इतिपरि-आवर्तते । तस्मात् । दक्षिणः । अर्द्धः । आत्मनः । वीर्यावत्तइतिवीर्यावत्-
तः । अथोइति । आदित्यस्य । एव । आब्रतमित्या-वृतम् । अन्विति । पर्यावर्तत
इतिपरि-आवर्तते । शुनश्शेपम् । आजीगर्तिम् । वरुणः । अगृह्णात् । सः । एताम् ।
वरुणीम् । अपश्यत् । तया । वै । सः । अत्मानम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् ।

अमुञ्चतु । वरुणः । वै । एतम् । गृह्णाति । यः । उखाम् । प्रतिमुञ्चतइतिप्रति-मुञ्च
 तै । उदिति । उत्तममित्युत्-तमम् । वरुण । पाशम् । अस्मत् । इति । आह । आ
 त्मानम् । एव । एतया । [३] वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । एति ।
 त्वा । अहारूपम् । इति । आह । एति । हि । एनम् । हरति । ध्रुवः । तिष्ठ । अविचा
 चलिरित्यवि-चाचलिः । इति । आह । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । विशः । त्वा ।
 सर्वाः । वाञ्छन्तु । इति । आह । विशा । एव । एनम् । समिति । अर्द्धयति । अ
 स्मिन्न । गृष्टम् । अधीति । श्रय । इति । आह । गृष्टम् । एव । अस्मिन्न । ध्रुवम् ।
 अकः । यम् । कामयेत् । गृष्टम् । स्यात् । इति । तम् । मनसा । ध्यायेत् । गृष्टम् ।
 एव । भवति । [४] अग्ने । बृहन् । उपसाम् । ऊर्ध्वः । अस्थान् । इति । आह ।
 अग्रम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । निर्जग्मिवानितिनिःजग्मिवान् ।
 तमसः । इति । आह । तमः । एव । अस्मात् । अपेति । हन्ति । ज्योतिषा । एति ।
 अगात् । इति । आह । ज्योतिः । एव । अस्मिन्न । दधाति । चतसृभिरितिचतसृ-
 भिः । सादयति । चत्वारि । छन्दांसि । छन्दोभिरितिछन्दःभिः । एव । अतिच्छ
 न्दसेत्यति-छन्दसा । उत्तमयेत्युत्-तमया । वर्ष्म । वै । एषा । छन्दसाम् । यत् । अ
 तिच्छन्दाइत्यति-छन्दाः । वर्ष्म । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । सद्धतीति
 सत्-वती । [५] भवति । सत्त्वमितिसत्-त्वम् । एव । एनम् । गमयति । वाथ्सप्रे
 णेतिवाथ्स-प्रेण । उपेति । तिष्ठते । एतेन । वै । वथ्सप्रीरितिवथ्स-प्रीः । भालन्दनः ।
 अग्नेः । प्रियम् । धाम । अवेति । अरुन्ध । अग्नेः । एव । एतेन । प्रियम् । धाम ।
 अवेति । रुन्धे । एकादशम् । भवति । एकधेत्येक-धा । एव । यजमाने । वीर्यम् ।
 दधाति । स्तोमेन । वै । देवाः । अस्मिन्न । लोके । आर्धुवन् । छन्दोभिरितिछन्दःभिः ।
 अमुष्मिन्न । स्तोमस्य । इव । खलु । वै । एतत् । रूपम् । यत् । वाथ्सप्रमितिवाथ्स-
 प्रम् । यत् । वाथ्सप्रेणेतिवाथ्स-प्रेण । उपतिष्ठतइत्युप-तिष्ठते । [६] इमम् । एव ।
 तेन । लोकम् । अभीति । जयति । यत् । विष्णुक्रमानितिविष्णु-क्रमान् । क्रमते ।
 अमुम् । एव । तैः । लोकम् । अभीति । जयति । पूर्वेषुः । प्रेति । क्रामति । उत्त
 रेद्युः । उपेति । तिष्ठते । तस्मात् । योगै । अन्यासाम् । प्रजानामितिप्र-जानाम् ।
 मनः । खेमे । अन्यासाम् । तस्मात् । याथावरः । खेम्यस्य । ईशे । तस्मात् । या

यावरः । रूपेभ्यम् । अध्यवस्यतीत्याधि-अवस्यति । मुष्टीइति । करोति । वाचम् । य
 च्छति । यज्ञस्यं । धृत्यै ॥ [७] मृष्टो(१)भ्यंतयांभवतिसद्वंत्युपतिष्ठतेद्विचंतारि
 शच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

अन्नपतडत्यन्न-पते । अन्नस्य । नः । देहि । इति । आह । अग्निः । वै । अन्नपतिरि
 त्यन्न-पतिः । सः । एव । अस्मै । अन्नम् । प्रेति । यच्छति । अनमीवस्यं । शुष्मिणः ।
 इति । आह । अयस्त्वस्यं । इति । वाव । एतत् । आह । प्रेति । प्रदाताग्नितिप्र-
 दातारम् । तारिपः । ऊर्जम् । नः । धेहि । द्विपदइतिद्वि-पदे । चतुष्पदइतिचतुः-पदे ।
 इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । आस्ते । उदिति । उ ।
 त्वा । विश्वे । देवाः । इति । आह । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । विश्वे । देवाः । [८]
 प्राणैरितिप्र-अनैः । एव । एनम् । उदिति । यच्छते । अग्ने । भरंतु । चित्तिभिरि
 तिचित्ति-भिः । इति । आह । यस्मै । एव । एनम् । चित्तार्यं । उद्यच्छतइत्युत्-
 यच्छते । तेन । एव । एनम् । समिति । अर्द्धयति । चतसृभिरितिचतसृ-भिः । एति ।
 सादयति । चत्वारिं । छन्दांसि । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । अतिच्छन्दसे
 त्यति-छन्दसा । उत्तमयेत्युत्-तमयां । वर्ष्म । वै । एषा । छन्दसाम् । यत् । अति
 च्छन्दाइत्यति-छन्दाः । वर्ष्म । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । सद्वतीतिसत्-
 वती । भवति । सत्त्वमितिसत् त्वम् । एव । एनम् । गमयति । प्रेति । इत् । अग्ने ।
 ज्योतिष्मान् । [९] याहि । इति । आह । ज्योतिः । एव । अस्मिन् । दधाति ।
 तनुवां । वै । एषः । हिनस्ति । यम् । हिनस्ति । मा । हिंसीः । तनुवां । प्रजाइति
 प्र-जाः । इति । आह । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । एव । एनम् । शमयति । रूपांसि ।
 वै । एतत् । यज्ञम् । सचन्ते । यत् । अनः । उय्सर्जतीत्युत्-सर्जति । अक्रन्दत् ।
 इति । अन्विति । आह । रूपंसाम् । अपंहत्याइत्यप-हृत्यै । अनंसा । बहन्ति । अ-
 पंचितिमित्यप-चितिम् । एव । अस्मिन् । दधाति । तस्मात् । अनस्वी । च । रथी ।
 च । अतिथीनाम् । अपंचिततमावित्यपंचित-तमो । [१०] अपंचितिमानित्यपंचि
 ति-मान् । भवति । यः । एवम् । वेदं । समिधेतिमं-इधं । अग्निम् । दुवम्यत् । इति ।
 घृतानुषिक्तामितिघृत-अनुषिक्ताम् । अवसितइत्यव-सिते । समिधमितिमं-इधम् ।
 एति । दधाति । यथा । अतिथये । आगंतायेत्या-गताय । सर्पिष्वत् । आतिथ्यम् ।

क्रियते । तादृक् । एव । तत् । गायत्रिया । ब्राह्मणस्य । गायत्रः । हि । ब्राह्मणः ।
 त्रिष्टुभा । राजन्यस्य । त्रैष्टुभः । हि । राजन्यः । अफ् स्वित्प्-सु । भस्म । प्रेति ।
 वेशयति । अप्सुर्योनिरित्यप्सु-योनः । वै । अग्निः । स्वाम् । एव । एनम् । यो
 निम् । गमयति । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । प्रेति । वेशयति । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वै ।
 [११] अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तम् । प्रतिष्ठाभिति प्रति-स्थाम् । गमयति ।
 परेति । वै । एपः । अग्निम् । वपति । यः । अफ् स्वित्प्-सु । भस्म । प्रवेशयती
 तिप्र-वेशयति । ज्योतिष्मतीभ्याम् । अवेति । दधाति । ज्योतिः । एव । अस्मिन् ।
 दधाति । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । परेति । वै । एपः । प्रजामितिप्र-
 जाम् । पशून् । वपति । यः । अफ् स्वित्प्-सु । भस्म । प्रवेशयतीतिप्र-वेशयति ।
 पुनः । ऊर्जा । सह । रम्या । इति । पुनः । उदैतीत्युत्-एति । प्रजामितिप्र-जाम् ।
 एव । पशून् । आत्मन् । धत्ते । पुनः । त्वा । आदित्याः । [१२] रुद्राः । वसवः ।
 समिति । इन्धताम् । इति । आह । एताः । वै । एतम् । देवताः । अग्रे । समिति ।
 ऐन्धत् । तामिः । एव । एनम् । समिति । इन्धे । बोधं । सः । बोधि । इति । उपे
 ति । तिष्ठते । बोधयति । एव । एनम् । तस्मात् । सुप्त्वा । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति ।
 बुध्यन्ते । यथास्थानमितियथा-स्थानम् । उपेति । तिष्ठते । तस्मात् । यथास्थानमि
 तियथा-स्थानम् । पशवः । पुनः । एत्येत्या-इत्यं । उपेति । तिष्ठन्ते ॥ [१३] वैविश्वे
 देवाज्योतिष्मानपचिततमोत्रिवृद्धाआदित्याद्विचत्वारिंशच्च ॥ ॥२॥

यावती । वै । पृथिवी । तस्यै । यमः । आधिपत्यमित्याधि-पत्यम् । परिति ।
 इयाय । यः । वै । यमम् । देवयर्जनमितिदेव-यर्जनम् । अस्याः । अनिर्याच्येतानि-
 याच्य । अग्निम् । चिनुते । यमार्यं । एनम् । सः । चिनुते । अपेति । इत् । इति ।
 अध्यवसाययतीत्याधि-अवसाययति । यमम् । एव । देवयर्जनमितिदेव-यर्जनम् ।
 अस्थे । निर्याच्येतिनिः-याच्यं । आत्मने । अग्निम् । चिनुते । इष्वग्रेणेतीषु-अग्रेण ।
 वै । अस्याः । अनामृतमित्यना-मृतम् । इच्छन्तः । न । अविन्दन् । ते । देवाः ।
 एतत् । यजुः । अपश्यन् । अपेति । इत् । इति । यत् । एतेन । अध्यवसाययतीत्याधि-अ
 वसाययति । [१४] अनामृतइत्यना-मृते । एव । अग्निम् । चिनुते । उदिति । हन्ति ।
 यत् । एव । अस्याः । अमेध्यम् । तत् । अपेति । हन्ति । अपः । अवेति । उत्पति ।

शान्त्यै । सिकताः । नीति । वणति । एतत् । वै । अग्नेः । वैश्वानरस्य । रूपम् । रू-
 पेण । एव । वैश्वानरम् । अवेति । रुन्धे । ऊपान् । नीति । वणति । पुष्टिः । वै । एषा । प्र-
 जननमितिप्र-जननम् । यत् । ऊपाः । पुष्ट्याम् । एव । प्रजननइतिप्र-जनने । अग्निम् ।
 चिनुते । अथोइति । संज्ञानइतिसं-ज्ञाने । एव । संज्ञानमितिप्र-ज्ञानम् । हि । एतत् ।
 [१५] पञ्चूनाम् । यत् । ऊपाः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । सह । आस्ताम् ।
 तेइति । वियतीइतिवि-यती । अब्रूताम् । अस्तु । एव । नौ । सह । यज्ञियम् । इति ।
 यत् । अमुष्याः । यज्ञियम् । आसीत् । तत् । अस्याम् । अदधान् । ते । ऊपाः । अभ-
 वन् । यत् । अस्याः । यज्ञियम् । आसीत् । तत् । अमुष्याम् । अदधान् । तत् । अदः ।
 चन्द्रमसि । कृष्णम् । ऊपान् । निवणन्नितिनि-वपन् । अदः । ध्यायेत् । द्यावापृथि-
 व्योरितिद्यावा-पृथिव्योः । एव । यज्ञिये । अग्निम् । चिनुते । अयम् । सः । अग्निः ।
 इति । विश्वामित्रस्येतिविश्व-मित्रस्य । [१६] सूक्तमितिसु-उक्तम् । भवति । एतेन ।
 वै । विश्वामित्रइतिविश्व-मित्रः । अग्नेः । प्रियम् । धाम् । अवेति । अरुन्ध । अग्नेः ।
 एव । एतेन । प्रियम् । धाम् । अवेति । रुन्धे । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । वै । देवाः ।
 सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । आयन्नू । चतस्रः । प्राचीः । उपेति । दधाति । च-
 त्वारि । छन्दासि । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । तत् । यजमानः । सुवर्गमि-
 तिसुवः-गम् । लोकम् । एति । तेषाम् । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । यताम् ।
 दिशः । समिति । अल्लियन्त । ते । देइति । पुरस्तात् । समीचीइति । उपेति ।
 अदधत् । देइति । [१७] पश्चात् । समीचीइति । ताभिः । वै । ते । दिशः । अद-
 हन् । यत् । देइति । पुरस्तात् । समीचीइति । उपदधातीत्युप-दधाति । देइति । प-
 श्चात् । समीचीइति । दिशाम् । विधत्त्याइतिवि-धृत्यै । अथोइति । पञ्चवः । वै । छ-
 न्दासि । पश्चन् । एव । अस्मे । समीचः । दधाति । अष्टौ । उपेति । दधाति ।
 अष्टारूपेत्यष्टा - अरूपरा । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तम् ।
 चिनुते । अष्टौ । उपेति । दधाति । अष्टारूपेत्यष्टा-अरूपरा । गायत्री । गायत्री । सुव-
 र्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । अज्ज्ञसा । वेद । सुवर्गस्येतिप्र-सुवः-गस्य । लोकस्य । [१८]
 प्रज्ञात्याइतिप्र-ज्ञात्ये । त्रयोदशेतित्रयः-दश । लोकम्पूणाइतिलोकं-पूणाः । उपेति ।
 दधाति । एकंविंशतिरित्येकं-विंशतिः । समिति । पद्यन्ते । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । वै ।

एकविंशत्येक-विंशः । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः । एक-
विंशत्येक-विंशस्य । एव । प्रतिष्ठाभितिप्रति-स्थाम् । गार्हपत्यमितिगार्ह-
पत्यम् । अनु । प्रतीति । तिष्ठति । प्रतीति । अग्निम् । चिक्यानः । तिष्ठति । यः । एवम् ।
वेद । पञ्चचितीकमितिपञ्च-चितीकम् । चिन्वीत । प्रथमम् । चिन्वानः । पाङ्क्तः । यज्ञः ।
पाङ्क्ताः । पञ्चयः । यज्ञम् । एव । पञ्चम् । अवेति । रुन्धे । निचितीकमितित्रि-चि-
तीकम् । चिन्वीत । द्वितीयम् । चिन्वानः । त्रयः । इमे । लोकाः । एषु । एव ।
लोकेषु । [१९] प्रतीति । तिष्ठति । एकचितीकमित्येक-चितीकम् । चिन्वीत । तृ-
तीयम् । चिन्वानः । एकधेत्येक-धा । वै । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । एकवृते
त्येक-वृता । एव । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । एति । पुरीषेण । अभीति । ऊ-
हति । तस्मात् । मासेन । अस्थि । छन्नम् । न । दुश्चर्मैतिदुः-चर्मा । भवति । यः ।
एवम् । वेद । पञ्च । चितयः । भवन्ति । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । पुरीषे । अभीति ।
ऊहति । दश । समिति । पद्यन्ते । दशारूपेतिदश-रूपम् । विराडिति वि-राट् ।
अन्नम् । विराडिति वि-राट् । विराजीति वि-राजि । एव । अन्नाद्यित्यन्न-अद्ये । प्रती-
ति । तिष्ठति ॥ [२०] अध्यवमाययति हैतद्विश्वाभिन्नस्यादधतद्वेलोकस्य लोकेषु
ममचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

वीति । वै । एतौ । द्विपानेति । यः । च । पुरा । अग्निः । यः । च । उखा
याम् । समिति । इतम् । इति । चतसृभिरितिचतसृ-भिः । सम् । नीति । वपति ।
चत्वारि । छन्दासि । छन्दासि । खलु । वे । अग्नेः । प्रिया । तनूः । प्रियया । एव ।
एनौ । तनुया । समिति । शास्ति । समिति । इतम् । इति । आह । तस्मात् । ब्रह्म
णा । रूपत्रम् । समिति । एति । यत् । मन्नुष्येतिमन्-नुष्यम् । विहरतीतिवि-हरति ।
तस्मात् । ब्रह्मणा । रूपत्रम् । वीति । एति । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । [२१] वै । एतम् ।
दीरूपयन्ति । सः । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । एव । विमुच्यइतिवि-मुच्यः । माता । इव ।
पुत्रम् । पृथिवी । पुरीष्यम् । इति । आह । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । एव । एनम् । दीरूपयि-
त्वा । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । वीति । मुञ्चति । वैश्वानर्या । शिक्यम् । एति । दत्ते । स्वद-
यन्ति । एव । एनत् । नैरु ऋतीरिति नैः-ऋतीः । कृष्णाः । तिस्रः । तुपंपक्वाइतितु-
प-पक्वाः । भवन्ति । निर्ऋत्याइतिनिः-ऋत्यै । वै । एतत् । भागधेयमितिभाग-

धेयम् । यत् । तुपाः । निरुक्त्याइतिनिःश्रुत्यै । रूपम् । कृष्णम् । रूपेण । एव । निरु-
 क्तिमितिनिःश्रुतिम् । निरुक्त्यदयतइतिनिःश्रुत्यै । इमाम् । दिशम् । यन्ति ।
 एषा । [२२] वै । निरुक्त्याइतिनिःश्रुत्यै । दिक् । स्वार्थम् । एव । दिशि । निरुक्ति-
 मितिनिःश्रुतिम् । निरुक्त्यदयतइतिनिःश्रुत्यै । स्वकृतइतिस्व-कृते । इरिणे । उपे-
 ति । दधाति । प्रदरइतिप्र-दरे । वा । एतत् । वै । निरुक्त्याइतिनिःश्रुत्याः । आ-
 यतनमित्या-यतनम् । स्वे । एव । आयतनइत्या-यतने । निरुक्तिमितिनिःश्रुतिम् ।
 निरुक्त्यदयतइतिनिःश्रुत्यै । शिष्यम् । अभि । उपेति । दधाति । निरुक्त्यदयत-
 नैःश्रुतः । वै । पाशः । सारूपादितिस-अरूपात् । एव । एनम् । निरुक्तिपाशा-
 दितिनिरुक्ति-पाशात् । मुञ्चति । तिस्रः । उपेति । दधाति । त्रेधाविहितइतित्रेधा-
 विहितः । वै । पुरुषः । यावान् । एव । पुरुषः । तस्मात् । निरुक्तिमितिनिःश्रु-
 तिम् । अवेति । यजते । पञ्चाचीः । उपेति । [२३] दधाति । पञ्चाचीम् । एव । अस्मात् ।
 निरुक्तिमितिनिःश्रुतिम् । प्रेति । नुदते । अप्रतीरूपमित्यप्रति-ईरूपम् । एति ।
 यन्ति । निरुक्त्याइतिनिःश्रुत्याः । अन्तरुहित्याइत्यन्तः-हित्यै । मार्जयित्वा ।
 उपेति । तिष्ठन्ते । मेध्यत्वायेतिमेध्य-त्वाय । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । उपेति ।
 तिष्ठन्ते । निरुक्तिलोकइतिनिरुक्ति-लोके । एव । चरित्वा । पूताः । देवलोकमिति
 देव-लोकम् । उपावर्तन्तइत्युप-आवर्तन्ते । एकया । उपेति । तिष्ठन्ते । एकधेयैक-
 था । एव । यजमाने । वीर्यम् । दधति । निवेशनइतिनि-वेशनः । सङ्गमनइतिसं-
 गमनः । वसूनाम् । इति । आह । प्रजेतिप्र-जा । वै । पशवः । वसु । प्रजयेतिप्र-
 जया । एव । एनम् । पशुभिरितिपशु-भिः । ममिति । अर्जयन्ति ॥ [२४] ऋतुभिरे-
 पापञ्चाचीरूपाश्चत्वारिंशच्च ॥ ॐ ॐ ॐ ॥२॥

पुरुषमात्रेणेतिपुरुष-मात्रेण । वीति । मिमीते । यजेन । वै । पुरुषः । सन्धि-
 तइतिसं-मितः । यज्ञपुरुषेतिपुरुष-पुरुषा । एव । एनम् । वीति । मिमीते । यावान् ।
 पुरुषः । ऊर्ध्वबाहुस्त्वूर्ध्व-बाहुः । तावान् । भवति । एतावन् । वै । पुरुषे । वीर्यम् ।
 वीर्येण । एव । एनम् । वीति । मिमीते । पुरुषी । भवति । न । हि । अपरुषः ।
 पातितुम् । अर्हति । अग्नित्वा । पुरुषो । द्राघीयांसो । भवतः । तस्मात् । पुरुषप्र-
 वयांसोऽतीतिपुरुष-प्रवयांसि । वयांसि । व्याममात्राविनिव्याम-मात्रो । पुरुषो ।

च । पुच्छम् । च । भवति । एतावत् । वै । पुरुषे । वीर्यम् । [२५] वीर्यसम्भितइति
 वीर्य-सम्भितः । वेणुना । वीति । मिमीते । आग्नेयः । वै । वेणुः । सयोनि-त्वायेति
 सयोनि-त्वाय । यजुषा । युनक्ति । यजुषा । कृपति । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृत्त्यै ।
 पृथ्वेनेतिपद्-गवेन । कृपति । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्युतु-भिः । एव । एनम् ।
 कृपति । यत् । द्वादशगवेनेतिद्वादश-गवेन । सुव्यसरेणेति-स-व्यसरेण । एव । इ
 यम् । वै । अग्नेः । अतिदाहादित्यति-दाहात् । अविभेतू । सा । एतत् । द्विगुणमि
 तिद्वि-गुणम् । अपश्यत् । कृष्टम् । च । अकृष्टम् । च । ततः । वै । इमाम् । न । अ
 तीति । अदहत् । यत् । कृष्टम् । च । अकृष्टम् । च । [२६] भवति । अस्याः । अनं
 तिदाहायेत्यनति-दाहाय । द्विगुणमितिद्वि-गुणम् । तु । वै । अग्निम् । उद्यन्तुमित्यु
 त-यन्तुम् । अर् हति । इति । आहुः । यत् । कृष्टम् । च । अकृष्टम् । च । भवति ।
 अग्नेः । उद्यत्याइत्युत्-यत्यै । एतावन्तः । वै । पशवः । द्विपादइतिद्वि-पादः । च ।
 चतुष्पादइतिचतुः-पादः । च । तान् । यत् । प्राचः । उथ्सृजेदित्युत्-सृजेत् । रुद्रा
 यं । अपीति । दध्यात् । यत् । दक्षिणा । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । नीति । ध्रुवेत् ।
 यत् । प्रतीचः । रूपासि । हन्युः । उदीचः । उदिति । सृजति । एपा । वै । देवमनु
 ष्याणामितिदेव-मनुष्याणाम् । शान्ता । दिक् । [२७] ताम् । एव । एनान् । अनु ।
 उदिति । सृजति । अथोइति । खलु । इमाम् । दिशम् । उदिति । सृजति । असौ । वै ।
 आदित्यः । प्राणइतिप्र-अनः । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । एनान् । अनु । उदिति ।
 सृजति । दक्षिणा । पर्यावर्तन्तइतिपरि-आवर्तन्ते । स्वम् । एव । वीर्यम् । अन्विति ।
 पर्यावर्तन्तइतिपरि-आवर्तन्ते । तस्मात् । दक्षिणः । अर्धः । आत्मनः । वीर्यावत्त
 इतिवीर्यावत्-तरः । अथोइति । आदित्यस्य । एव । आवृतमित्या-वृतम् । अन्वि
 ति । पर्यावर्तन्तइतिपरि-आवर्तन्ते । तस्मात् । पराञ्चः । पशवः । वीति । तिष्ठन्ते ।
 प्रत्यञ्चः । एति । वर्तन्ते । तिस्रस्तिस्त्रइतितिस्रः-तिस्रः । सीताः । [२८] कृपति । त्रि
 वृतमितित्रि-वृतम् । एव । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । वीति । यातयति । ओषधीः । व
 पति । ब्रह्मणा । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । अर्कः । चीयते । चतुर्दशभिरिति
 चतुर्दश-भिः । वपति । सम । ग्राम्याः । ओषधयः । सप्त । आरण्याः । उभर्यापाम् ।

अवरुध्याइत्यव-रुध्वै । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । वपति । अन्नस्यान्नस्येत्यन्न-
 स्य-अन्नस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्वै । कृष्टे । वपति । कृष्टे । हि । ओषधयः । भृति
 तिष्ठन्तीतिप्रति-तिष्ठन्ति । अनुसीतमित्यनु-सीतम् । वपति । प्रजात्याइतिप्र-जात्यै ।
 द्वादशस्थितिद्वादश-सु । सीतासु । वपति । द्वादश । मासाः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः ।
 सव्वत्सरेणेतिसंवत्सरेण । एव । अस्मै । अन्नम् । पचति । यत् । अग्निचिदि-
 त्यग्नि-चित् । [२९] अनवरुद्धस्येत्यनवरुद्धस्य । अञ्जीयात् । अवरुद्धेनेत्यव-रुद्धे
 न । वीति । ऋध्येत् । ये । वनस्पतीनाम् । फलग्रहयइतिफल-ग्रहयः । तान् । इध्मे ।
 अपि । प्रेति । उरूपेत् । अनवरुद्धस्येत्यनवरुद्धस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्वै । दिग्भ्य
 इतिदिक्-भ्यः । लोष्टान् । समिति । अस्यति । दिशाम् । एव । वीर्यम् । अवरुध्येत्यव-
 रुध्यं । दिशाम् । वीर्यं । अग्निम् । चिनुते । यम् । द्विष्यात् । यत्र । सः । स्यात् । तस्यै ।
 दिशः । लोष्टम् । एति । हरेत् । इषम् । ऊर्जम् । अहम् । इतः । एति । ददे । इति ।
 इषम् । एवाऊर्जम् । तस्यै । दिशः । अवेति । रुधे । रूपोधुंकः । भवति । यः । तस्याम् ।
 दिशि । भवति । उत्तरवेदिमित्युत्तर-वेदिम् । उपेति । वपति । उत्तरवेद्यामित्युत्तर-
 वेद्याम् । हि । अग्निः । चीयते । अथोइति । पशवः । वै । उत्तरवेदिरित्युत्तर-वेदिः ।
 पशून् । एव । अवेति । रुधे । अथोइति । यज्ञपरुषइतियज्ञ-परुषः । अनन्तरित्या
 इत्यनन्तः-इत्ये ॥ [३०] चभवत्येतावद्वैपुरुषेवीर्यैर्यत्कृष्टञ्चाकृष्टञ्चदिरसीताअग्निचि-
 दवपञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

अग्ने । तव । श्रवः । वयः । इति । सिकताः । नीति । वपति । एतत् । वै ।
 अग्नेः । वैश्वानरस्य । सूक्तमितिषु-उक्तम् । सूक्तेनेतिषु-उक्तेन । एव । वैश्वानरम् ।
 अवेति । रुधे । षड्विंशतिपद-भिः । नीति । वपति । पद । वै । ऋतवः । सव्वत्सरइति
 संवत्सरः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः । अग्निः । वैश्वानरः । साखादितिस-अखात् ।
 एव । वैश्वानरम् । अवेति । रुधे । समुद्रम् । वै । नाम । एतत् । छन्दः । समुद्रम् ।
 अन्विति । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जायन्ते । यत् । एतेन । सिकताः । निवपती
 तिनि-वपति । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्रजननायेतिप्र-जननाय । इन्द्रः । [३१]
 वृत्राय । वज्रम् । प्रेति । अहन्तु । सः । त्रेधा । वीति । अभवत् । स्पयः । तृतीयम् ।
 रथः । तृतीयम् । यूपः । तृतीयम् । ये । अन्तःशराइत्यन्तः-शराः । अशीर्यन्त ।

ताः । शर्कराः । अभवन् । तत् । शर्कराणाम् । शर्करत्वमिति शर्कर-त्वम् । वज्रः ।
 वै । शर्कराः । पशुः । अग्निः । यत् । शर्कराभिः । अग्निम् । परिमिनोतीति परि-मि-
 नोति । वज्रेण । एव । अस्मै । पशून् । परीति । गृह्णाति । तस्मात् । वज्रेण । पश-
 वः । परिगृहीताइति परि-गृहीताः । तस्मात् । स्थेयान् । अस्थेयसः । न । उपेति ।
हस्ते । त्रिसप्ताभिरिति त्रि-सप्ताभिः । पशुकामस्येति पशु-कामस्य । [३२] परीति ।
मिनुयात् । सप्त । वै । शीरू पण्याः । प्राणाइति प्र-अनाः । प्राणाइति प्र-अनाः । पशवः ।
प्राणैरिति प्र-अनैः । एव । अस्मै । पशून् । अवेति । रुन्धे । त्रिणवाभिरिति त्रि-नवा-
 भिः । भ्रातृव्यवत् इति भ्रातृव्य-वत्तः । त्रिवृतमिति त्रि-वृतम् । एव । वज्रम् । सम्भृत्ये-
 तिसं-भृत्यं । भ्रातृव्याय । प्रेति । हृति । स्तुत्यै । अपरिमिताभिरित्यपरि-मिताभिः ।
 परीति । मिनुयात् । अपरिमितस्येत्यपरि-मितस्य । अवर्क्युइत्यव-र्क्युः । यम् । का-
 मयेत । अपशुः । स्यात् । इति । अपरिमित्येत्यपरि-मित्य । तस्य । शर्कराः । सिकं-
 ताः । वीति । ऊहेत् । अपरिगृहीतइत्यपरि-गृहीते । एव । अस्य । विपूचीनम् । रेतः ।
 परेति । सिञ्चति । अपशुः । एव । भवति । [३३] यम् । कामयेत । पशुमानिति
 पशु-मान् । स्यात् । इति । परिमित्येति परि-मित्य । तस्य । शर्कराः । सिकंताः । वी-
 ति । ऊहेत् । परिगृहीतइति परि-गृहीते । एव । अस्मै । समीचीनम् । रेतः । सिञ्चति ।
पशुमानिति पशु-मान् । एव । भवति । सौम्या । वीति । ऊहति । सोमः । वै । रेतो-
 धाइति रेतः-धाः । रेतः । एव । तत् । दधाति । गायत्रिया । ब्राह्मणस्य । गायत्रः ।
 हि । ब्राह्मणः । त्रिष्टुभा । राजन्यस्य । त्रैष्टुभः । हि । राजन्यः । शय्युमिति शं-युम् । वारू-
 हस्पत्यम् । मेधः । न । उपेति । अनमत् । सः । अग्निम् । प्रेति । अविज्ञात् । [३४] सः ।
अग्नेः । कृष्णः । रूपम् । कृत्वा । उदिति । आयत । सः । अश्वम् । प्रेति । अविज्ञात् ।
 सः । अश्वस्य । अवान्तरशफइत्यवान्तर-शफः । अभवन् । यत् । अश्वम् । आक्रमयती-
 त्या-क्रमयति । यः । एव । मेधः । अश्वम् । प्रेति । अविशत् । तम् । एव । अवेति ।
 रुन्धे । प्रजापतिनेति प्रजा-पतिना । अग्निः । चेतव्यः । इति । आहुः । प्राजापत्यइति
प्राजा-पत्यः । अश्वः । यत् । अश्वम् । आक्रमयतीत्या-क्रमयति । प्रजापतिनेति प्रजा-
 पतिना । एव । अग्निम् । चिनुते । पुष्करपर्णमिति पुष्कर-पर्णम् । उपेति । दधाति ।
 योनिः । वै । अग्नेः । पुष्करपर्णमिति पुष्कर-पर्णम् । सयोनिमिति स-योनिम् । एव ।

अग्निम् । चिनुते । अपाम् । पृष्ठम् । असि । इति । उपेति । दधाति । अपाम् । वै ।
एतत् । पृष्ठम् । यत् । पुष्करपर्णमितिपुष्कर-पर्णम् । रूपेण । एव । एनन् । उपेति ।
दधाति ॥ [३५] इन्द्रःपशुकामस्यभवत्यविश्वस्योनिर्वि५ शतिश्च ॥ ॥६॥

ब्रह्म । जज्ञानम् । इति । रुक्मम् । उपेति । दधाति । ब्रह्ममुखाइतिब्रह्म-मुखाः । वै ।
प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । अमृजत् । ब्रह्ममुखाइतिब्रह्म-मुखाः । एव ।
तत् । प्रजाइतिप्र-जाः । यजमानः । सृजते । ब्रह्म । जज्ञानम् । इति । आह । तस्मात् ।
ब्राह्मणः । मुख्यः । मुख्यः । भवति । यः । एवम् । वेदं । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादि
नः । वदन्ति । न । पृथिव्याम् । न । अन्तरिक्षे । न । दिवि । अग्निः । चेतव्यः । इति ।
यत् । पृथिव्याम् । चिन्वीत । पृथिवीम् । शुचा । अर्पयेत् । न । ओषधयः । न ।
वनस्पतयः । [३६] प्रेति । जायेरन्नू । यत् । अन्तरिक्षे । चिन्वीत । अन्तरिक्षम् ।
शुचा । अर्पयेत् । न । वया५ सि । प्रेति । जायेरन्नू । यत् । दिवि । चिन्वीत ।
दिवम् । शुचा । अर्पयेत् । न । पर्जन्यः । वृ५ पेत् । रुक्मम् । उपेति । दधाति । अ
मृतम् । वै । हिरण्यम् । अमृते । एव । अग्निम् । चिनुते । प्रजात्याइतिप्र-जात्यै । हि
रण्यम् । पुरुषम् । उपेति । दधाति । यजमानलोकस्येतियजमान-लोकस्य । विधृ
त्याइतिवि-धृत्यै । यत् । इष्टकायाः । आतृण्णमित्या-तृण्णम् । अनु५ पदध्यादित्यनु-
उपदध्यात् । पशूनाम् । च । यजमानस्य । च । प्राणमितिप्र-अनम् । अपीति ।
दध्यात् । दक्षिणतः । [३७] प्राक्षम् । उपेति । दधाति । दाधारं । यजमानलोकमि
तियजमान-लोकम् । न । पशू नाम् । च । यजमानस्य । च । प्राणमितिप्र-अनम् ।
अपीति । दधाति । अथोइति । खलु । इष्टकायाः । आतृण्णमित्या-तृण्णम् । अनु५
उपेति । दधाति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उ५सृष्टाइत्युत्-सृष्ट्यै । द्रुप्तः । च
स्कन्द । इति । अभीति । मृशति । होत्रासु । एव । एनम् । प्रतीति । स्थापयति ।
सुचौ । उपेति । दधाति । आज्यस्य । पूर्णाम् । कर्म्मर्यमयीमितिकर्म्मर्य-मयीम् ।
दध्नः । पूर्णाम् । ओदुम्बरीम् । इयम् । वै । कर्म्मर्यमयीतिकर्म्मर्य-मयीम् । असौ ।
ओदुम्बरी । इमेइति । एव । उपेति । धत्ते । [३८] तूष्णीम् । उपेति । दधाति । न ।
हि । इमेइति । यजुषा । आप्तुम् । अर् हति । दक्षिणाम् । कर्म्मर्यमयीमितिका

धर्म्य-मयीम् । उत्तरामित्युत्तराम् । ओदुम्बरीम् । तस्मात् । अस्याः । असौः । उत्त
 रेत्युत्तर-तग । आज्यस्य । पूर्णाम् । कर्मर्मयमीमितिकर्मर्म्य-मयीम् । वज्रः । वै ।
 आज्यम् । वज्रः । कर्मर्म्यः । वज्रेण । एव । यज्ञस्य । दक्षिणतः । रूपांसि । अ
 पेति । हन्ति । दध्न् । पूर्णाम् । ओदुम्बरीम् । पशवः । वै । दधि । ऊर्क् । उदुम्बरः ।
 पशुपुं । एव । ऊर्जम् । दधाति । पूर्णेइति । उपेति । दधाति । पूर्णेइति । एव । एनम् ।
 [३९] अमुष्मिन् । लोके । उपेति । तिष्ठेतेइति । विराजीतिवि-राजि । अग्निः । चेत
 व्यः । इति । आहुः । सुक् । वै । विराडितिवि-राट् । यत् । सुचौ । उपदधातीत्युप-
 दधाति । विराजीतिवि-राजि । एव । अग्निम् । चिनुते । यज्ञमुखेयज्ञमुखइतियज्ञमु
 खे-यज्ञमुखे । वै । क्रियमाणे । यज्ञम् । रूपांसि । जिघांसन्ति । यज्ञमुखमिति
 यज्ञ-मुखम् । रुक्मः । यत् । रुक्मम् । व्याघारयतीतिवि-आघारयति । यज्ञमुखादि
 तियज्ञ-मुखात् । एव । रूपांसि । अपेति । हन्ति । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । व्याघा
 रयतीतिवि-आघारयति । पादूक्तः । यज्ञः । यावार् । एव । यज्ञः । तस्मात् । रूपांसि
 सि । अपेति । हन्ति । अरूष्ण्या । व्याघारयतीतिवि-आघारयति । तस्मात् । अ
 रूष्ण्या । पशवः । अङ्गानि । प्रेति । हरन्ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [४०] व
 नस्पतयो दक्षिणतोर्थत्तएनन्तस्मादरूष्ण्या पञ्च ॥ ❀ ❀ ॥७॥

स्वयमातृणामितिस्वयं-आतृणाम् । उपेति । दधाति । इयम् । वै । स्वयमा
 तृणेतिस्वयं-आतृणा । इमाम् । एव । उपेति । धत्ते । अश्वम् । उपेति । घ्रापयति ।
 प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्याम् । दधाति । अथोइति । प्राजापत्यइतिप्राजा-
 पत्यः । वै । अश्वः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव । अग्निम् । चिनुते । प्रथमा ।
 इष्टका । उपधीयमानेत्युप-धीयमाना । पशूनाम् । च । यजमानस्य । च । प्राणमि
 तिप्र-अनम् । अपीति । दधाति । स्वयमातृणेतिस्वयं-आतृणा । भवति । प्राणा
 नामितिप्र-अनानाम् । उत्सृष्ट्याइत्युत्-सृष्ट्यै । अथोइति । सुवर्गस्येतिस्वः-गस्य ।
 लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । अग्नौ । अग्निः । चेतव्यः । इति । आहुः । एपः ।
 वै । [४१] अग्निः । वैश्वानरः । यत् । ब्राह्मणः । तस्मै । प्रथमाम् । इष्टकाम् । यजुं
 ऋतामिति यजुः-कृताम् । प्रेति । यच्छेत् । ताम् । ब्राह्मणः । च । उपेति । दध्याताम् ।
 अग्नौ । एव । तत् । अग्निम् । चिनुते । ईश्वरः । वै । एपः । आर्तिम् । आर्तोऽरित्या-

अतोः । यः । अविद्वान् । इष्टकाम् । उपदधातीत्युप-दधाति । त्रीन् । वरान् । द
 द्यात् । त्रयः । वै । प्राणाइतिप्र-अनाः । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । स्पृत्यै । दौ ।
 एव । देयौ । दौ । हि । प्राणावितिप्र-अनौ । एकः । एव । देयः । एकः । हि । प्रा
 णइतिप्र-अनः । पशुः । [४२] वै । एषः । यत् । अग्निः । न । खलु । वै । पशवः ।
 आयवसे । गन्ते । दूर्वेष्टकामितिदूर्वा-इष्टकाम् । उपेति । दधाति । पशूनाम् । धृत्यै ।
 द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । काण्डात्काण्डादितिकाण्डात्-काण्डात् । प्र
 रोहन्तीतिप्र-रोहन्ती । इति । आह । काण्डेनकाण्डेनेतिकण्डेन-काण्डेन । हि । एषा ।
 प्रतितिष्ठतीतिप्रति-तिष्ठति । एवा । नः । दूर्वे । प्रेति । तनु । सहस्रेण । शतेन । च ।
 इति । आह । माहसः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतेः । आ
 प्त्यै । देवलखण्डमितिदेव-लखण्डम् । वै । त्र्यालिखितेतित्रि-आलिखिता । ताम् ।
 उत्तरलखण्डमितिउत्तर-लखण्डम् । देवाः । उपेति । अदधत् । अधरलखण्डमि
 त्यधर-लखण्डम् । असुराः । यम् । [४३] कामयेत् । वसीयान् । स्यात् । इति ।
 उत्तरलखण्डमितिउत्तर-लखण्डम् । तस्य । उपेति । दध्यात् । वसीयान् । एव ।
 भवति । यम् । कामयेत् । पापीयान् । स्यात् । इति । अधरलखण्डमि
 त्यधर-लखण्डम् । तस्य । उपेति । दध्यात् । असुर्योनिमित्यसुर-योनिम् । एव । एनम् । अर्द्ध ।
 परेति । भावयति । पापीयान् । भवति । त्र्यालिखितेतित्रि-आलिखिता । भवति । इमे ।
 वै । लोकाः । त्र्यालिखितेतित्रि-आलिखिता । एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । भ्रातृ
 व्यम् । अन्तः । एति । अङ्गिरसः । सुवर्गमितिस्वव-गम् । लोकम् । यत्तः । पुगेडा
 शः । कूर्मः । भूत्वा । अनु । प्रेति । असर्पत् । [४४] यत् । कूर्मम् । उपदधातीत्युप-
 दधाति । यथा । रूपेत्रविदितिरूपेत्र-वित् । अङ्गसा । नयति । एवम् । एव । एनम् ।
 कूर्मः । सुवर्गमितिस्वव-गम् । लोकम् । अङ्गसा । नयति । मेधः । वै । एषः । पशु
 नाम् । यत् । कूर्मः । यत् । कूर्मम् । उपदधातीत्युप-दधाति । स्वम् । एव । मेधम् ।
 पश्यन्तः । पशवः । उपेति । तिष्ठन्ते । अग्नानम् । वै । एतत् । क्रियते । यत् । मृ
 तानाम् । पशूनाम् । शीरूपाणि । उपधीयन्तइत्युप-धीयन्ते । यत् । जीवन्तम् । कू
 र्मम् । उपदधातीत्युप-दधाति । तेन । अग्नं गानच्चिदित्यग्नं गान-चित् । वास्तव्यः ।
 वै । एषः । यत् । [४५] कूर्मः । मधुं । वातां । ऋतायतइत्यृत-यते । इति । दध्ना ।

मधुमिश्रेणेतिमधु-मिश्रेण । अभीति । अनक्ति । स्वदयति । एव । एनम् । ग्राम्यम् ।
 वै । एतत् । अन्नम् । यत् । दधि । आरण्यम् । मधुं । यत् । दध्ना । मधुमिश्रेणेति
 मधु-मिश्रेण । अभ्यनक्तीत्यंभि-अनक्ति । उभयस्य । अवर्क्याइत्यव-कृच्यै । मुही ।
 द्यौः । पृथिवी । च । नः । इति । आह । अभ्याम् । एव । एनम् । उभयतः । परी
 ति । गृह्णाति । प्राञ्चम् । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येति सुव-गस्य । लोकस्य । स
 मंष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । पुरस्तात् । प्रत्यञ्चम् । उपेति । दधाति । तस्मात् । [४६] पुर
 स्तात् । प्रत्यञ्चः । पशवः । मेधम् । उपेति । तिष्ठन्ते । यः । वै । अपंनाभिमित्यप-
 नाभिम् । अग्निम् । चिनुते । यजमानस्य । नाभिम् । अनुं । प्रेति । विशति । सः ।
 एनम् । ईश्वरः । हिंसितोः । उल्लखलम् । उपेति । दधाति । एषा । वै । अग्नेः ।
 नाभिः । सनाभिमिति सं-नाभिम् । एव । अग्निम् । चिनुते । अहिंसायै । औदुम्ब
 रम् । भवति । ऊर्कः । वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति । रुन्धे । मच्छतः । उपे
 ति । दधाति । मच्छतः । एव । अस्मै । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । मच्छतः । ऊर्जा ।
 भुञ्जते । इयत् । भवति । प्रजापतिनेति प्रजा-पतिना । यज्ञमुखेनेतियज्ञ-मुखेन । स
 म्मितमिति सं-मितम् । अवेति । हन्ति । अन्नम् । एव । अक्कः । वैष्णव्या । ऋचा ।
 उपेति । दधाति । विष्णुः । वै । यज्ञः । वैष्णवाः । वनस्पतयः । यज्ञे । एव । यज्ञम् ।
 प्रतीति । स्थापयति ॥ [४७] एषवै पशुर्यमसर्पदेपयत्तस्मात्तस्मात्सप्तविंशतिश्च ॥ ८ ॥

एषाम् । वै । एतत् । लोकानाम् । ज्योतिः । सम्भृतमिति सं-भृतम् । यत् । उखा ।
 यत् । उखाम् । उपदधातीत्युप-दधाति । एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । ज्योतिः । अवेति ।
 रुन्धे । मच्छतः । उपेति । दधाति । मच्छतः । एव । अस्मै । ज्योतिः । दधाति ।
 तस्मात् । मच्छतः । ज्योतिः । उपेति । आस्महे । सिकताभिः । पूरयति । एतत् ।
 वै । अग्नेः । वैश्वानरस्यं । रूपम् । रूपेण । एव । वैश्वानरम् । अवेति । रुन्धे । यम् ।
 कामयेत । रूपोधुंकः । स्यात् । इति । ऊनाम् । तस्यं । उपेति । [४८] दध्यात् ।
 रूपोधुंकः । एव । भवति । यम् । कामयेत । अनुपदस्यदित्यनुप-दस्यत् । अन्नम् ।
 अद्यात् । इति । पूर्णाम् । तस्यं । उपेति । दध्यात् । अनुपदस्यदित्यनुप-दस्यत् ।
 एव । अन्नम् । अत्ति । सहस्रम् । वै । प्रतीति । पुरुषः । पशूनाम् । यच्छति । सह
 स्रम् । अन्ये । पशवः । मध्ये । पुरुषशीरूपमिति पुरुष-शीरूपम् । उपेति । दधाति ।

सवीर्यत्वायेतिसवीर्य-त्वाय । उखायाय । अपीति । दधाति । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् ।
 एव । एनत् । गमयति । व्यृद्धमितिवि-ऋद्धम् । वै । एतत् । प्राणैरितिप्र-अनैः । अ-
 मेध्यम् । यत् । पुरुषशीरूपमितिपुरुष-शीरूपम् । अमृतम् । खलु । वै । प्राणाइतिप्र-
 अनाः । [४९] अमृतम् । हिरण्यम् । प्राणेष्वितिप्र-अनेषु । हिरण्यशल्कानितिहि-
 रण्य-शल्कान् । प्रतीति । अस्यति । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । एव । एनत् । गमयि-
 त्वा । प्राणैरितिप्र-अनैः । समिति । अर्जयति । दध्ना । मधुमिश्रेणेतिमधु-मिश्रेण ।
 पूरयति । मध्व्यः । असान्नि । इति । शृतातद्वक्ष्येनेतिशृत-आतद्वक्ष्येन । मेध्यत्वा-
 येतिमेध्य-त्वाय । ग्राम्यम् । वै । एतत् । अन्नम् । यत् । दधि । आरण्यम् । मधु ।
 यत् । दध्ना । मधुमिश्रेणेतिमधु-मिश्रेण । पूरयति । उभयस्य । अवर्मुखाइत्यव-रु-
 ध्ये । पशुशीरूपाणीतिपशु-शीरूपाणि । उपेति । दधाति । पशवंः । वै । पशुशीरू-
 पाणीतिपशु-शीरूपाणि । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । यम् । कामयेत । अपशुः ।
 स्यात् । इति । [५०] विपूचीनानि । तस्य । उपेति । दध्यात् । विपूचः । एव । अ-
 स्मात् । पशून् । दधाति । अपशुः । एव । भवति । यम् । कामयेत । पशुमानिति
 पशु-मान् । स्यात् । इति । समीचीनानि । तस्य । उपेति । दध्यात् । समीचः ।
 एव । अस्मै । पशून् । दधाति । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति । पुरस्तात् ।
 प्रतीचीनम् । अश्वस्य । उपेति । दधाति । पश्चात् । प्राचीनम् । ऋषभस्य । अपञ्च-
 वः । वै । अन्ये । गोअश्वेभ्यइतिगो-अश्वेभ्यः । पशवंः । गोअश्वानितिगो-अश्वान् ।
 एव । अस्मै । समीचः । दधाति । एतावन्तः । वै । पशवंः । [५१] द्विपादइति
 द्वि-पादः । च । चतुष्पादइतिचतुः-पादः । च । तान् । त्रै । एतत् । अग्नौ । प्रेति ।
 दधाति । यत् । पशुशीरूपाणीतिपशु-शीरूपाणि । उपदधातीत्युप-दधाति । अमुम् ।
 आरण्यम् । अन्विति । ते । दिशामि । इति । आह । ग्राम्येभ्यः । एव । पशुभ्यइति
 पशु-भ्यः । आरण्यान् । पशून् । शुचम् । अर्जु । उदिति । सृजति । तस्मात् । समा-
 र्वत् । पशूनाम् । प्रजायमानानामितिप्र-जायमानानाम् । आरण्याः । पशवंः । क-
 नीयाः सः । शुचा । हि । ऋताः । सर्पशीरूपमितिपशु-शीरूपम् । उपेति । दधाति ।
 या । एव । सर्पे । त्विपिः । ताम् । एव । अवेति । रुन्धे । [५२] यत् । समीचीनम् ।
 पशुशीरूपैरितिपशु-शीरूपैः । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । ग्राम्यान् । पशून् । द९ शुं

काः । स्युः । यत् । विपूचीनम् । आग्न्यान् । यजुः । एव । वदेत् । अवेति । ताम् ।
 त्विपिम् । रुन्धे । या । सपे । न । ग्राम्यान् । पशून् । हिनस्ति । न । आग्न्यान् ।
 अथोइति । खलु । उपधेयमित्युप-धेयम् । एव । यत् । उपदधातीत्युप-दधाति । तेन ।
 ताम् । त्विपिम् । अवेति । रुन्धे । या । सपे । यत् । यजुः । वदति । तेन । शान्तम् ॥
 [५३] जनान्तस्योर्प्राणास्स्यादिति वै पशवोरुन्धेचतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ॥ ९ ॥

पशुः । वै । एषः । यत् । अग्निः । योनिः । खलु । वै । एषा । पशोः । वीति ।
 क्रियते । यत् । प्राचीनम् । ऐष्टकात् । यजुः । क्रियते । रेतः । अपस्याः । अपस्याः ।
 उपेति । दधाति । योनौ । एव । रेतः । दधाति । पञ्च । उपेति । दधाति । पाङ्क्ताः ।
 पशवः । पशून् । एव । अस्मै । प्रेति । जनयति । पञ्च । दक्षिणतः । वज्रः । वै ।
 अपस्याः । वज्रेण । एव । यज्ञस्य । दक्षिणतः । रूपांसि । अपेति । हन्ति । पञ्च ।
 पश्चात् । [५४] प्राचीः । उपेति । दधाति । पश्चात् । वै । प्राचीनम् । रेतः । धीय-
 ते । पश्चात् । एव । अस्मै । प्राचीनम् । रेतः । दधाति । पञ्च । पुरस्तात् । प्रतीचीः ।
 उपेति । दधाति । पञ्च । पश्चात् । प्राचीः । तस्मात् । प्राचीनम् । रेतः । धीयते ।
 प्रतीचीः । प्रजाइतिप्र-जाः । जायन्ते । पञ्च । उत्तगतइत्युत्-तगतः । छन्दस्याः । पश-
 वः । वै । छन्दस्याः । पशून् । एव । प्रजातानितिप्र-जातान् । स्वम् । आयतनमि-
 त्या-यतनम् । अभि । परीति । ऊहते । इयम् । वै । अग्नेः । अतिदाहादित्यति-दाहात् ।
 अविभेत् । सा । एताः । [५५] अपस्याः । अपश्यत् । ताः । उपेति । अधत्त । ततः ।
 वै । इमाम् । न । अतीति । अदहत् । यत् । अपस्याः । उपदधातीत्युप-दधाति ।
 अस्याः । अनतिदाहायेत्यनति-दाहाय । उवाच । ह । इयम् । अदत् । इत् । सः ।
 ब्रह्मणा । अन्नम् । यस्य । एताः । उपधीयान्ताइत्युप-धीयान्तै । यः । उ । च । एनाः ।
 एवम् । वेदत् । इति । प्राणभृतइतिप्राण-भृतः । उपेति । दधाति । रेतसि । एव । प्रा-
 णानितिप्र-अनान् । दधाति । तस्मात् । वदन् । प्राणानितिप्र-अनन् । पश्यन् । शृ-
 ण्वन् । पशुः । जायते । अयम् । पुरः । [५६] भुवः । इति । पुरस्तात् । उपेति । द-
 धाति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । एताभिः । दाधार । अयम् । दक्षिणा । विश्व-
 कर्मेतिविश्व-कर्मा । इति । दक्षिणतः । मनः । एव । एताभिः । दाधार । अयम् ।
 पश्चात् । विश्वव्यचाइतिविश्व-व्यचाः । इति । पश्चात् । चरुः । एव । एताभिः ।

दाधार । इदम् । उत्तरादित्युत्तरात् । सुवः । इति । उत्तरतइत्युत्तरतः । श्रोत्रम् ।
 एव । एताभिः । दाधार । इयम् । उपरि । मतिः । इति । उपरिष्ठात् । वार्चम् । एव ।
 एताभिः । दाधार । दशदशेतिदश-दश । उपेति । दधाति । सर्वीर्यत्वायेतिसर्वीर्य-
 त्वाय । अरूष्ण्या । [५७] उपेति । दधाति । तस्मात् । अरूष्ण्या । पशवः । अङ्गा
 नि । प्रेति । ह्रन्ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । याः । प्राचीः । तामिः । वसिष्ठः ।
 आध्नोत् । याः । दक्षिणा । तामिः । भरद्वाजः । याः । प्रतीचीः । तामिः । विश्वा-
 मित्रइतिविश्व-मित्रः । याः । उदीचीः । तामिः । जमदग्निः । याः । ऊर्ध्वाः । तामिः ।
 विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । यः । एवम् । एतासाम् । ऋद्धिम् । वेद । ऋध्नोति । एव ।
 यः । आसाम् । एवम् । बन्धुताम् । वेद । बन्धुमानितिबन्धु-मान् । भवति । यः ।
 आसाम् । एवम् । कल्पिम् । वेद । कल्पते । [५८] अस्मै । यः । आसाम् । एवम् ।
 आयतनमित्या-यतनम् । वेद । आयतनवानित्यायतन-वान् । भवति । यः । आ
 साम् । एवम् । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । प्राणभृतइति
 प्राण-भृतः । उपधायेत्युप-धाय । सय्यतइतिसं-यतः । उपेति । दधाति । प्राणानि
 तिप्र-अनान् । एव । अस्मिन् । धित्वा । सय्यद्विरितिंसय्यत-भिः । समिति । यच्छ्रु
 ति । तत् । सय्यतामितिसं-यताम् । सय्यत्वमितिसय्यत-त्वम् । अथोइति । प्राण
 इतिप्र-अने । एव । अणानमित्यप-अनम् । दधाति । तस्मात् । प्राणाणानाविति
 प्राण-अणानौ । समिति । अगतः । विपूचीः । उपेति । दधाति । तस्मात् । विष्वञ्चौ ।
 प्राणाणानावितिप्राण-अणानौ । यत् । वै । अग्नेः । असय्यतमित्यसं-यतम् । [५९]
 असुवर्ग्यमित्यसुवः-ग्यम् । अस्य । तत् । सुवर्ग्यइतिसुवः-ग्यः । अग्निः । यत् । स
 य्यतइतिसं-यतः । उपदधातीत्युप-दधाति । समिति । एव । एनम् । यच्छ्रुति । सु
 वर्ग्यमितिसुवः-ग्यम् । एव । अकः । त्र्यविरितित्रि-अविः । वयः । कृतम् । अया
 नाम् । इति । आहु । वयोभिरितिवयः-भिः । एव । अयान् । अवेति । रुन्धे । अयैः ।
 वयाँ सि । सर्वतः । वायुमतीरितिवायु-मतीः । भवन्ति । तस्मात् । अयम् । सर्वतः ।
 पवते ॥ [६०] पश्चादेताः पुरोऽरूष्ण्याकल्पतेऽसय्यतम्पञ्चत्रिंशच्च ॥ ॥ १०॥

गायत्री । त्रिष्टुप् । जगंती । अनुष्टुपित्वंनु-स्तुक् । पृहत्तया । सह ॥ बृहती ।
 उष्णिह । कृत् । सूचीभिः । शिष्यन्तु । त्वा ॥ द्विपदेतिद्वि-पदा । या । चतुष्प

देतिचतुः-पदा । त्रिपदेतित्रि-पदा । या । च । पद् पदेतिपद् -पदा ॥ सछन्दाइतिस-
छन्दाः । या । च । विच्छन्दाइतिवि-छन्दाः । सूचीभिः । शिष्यन्तु । त्वा ॥ महाना
म्नीरितिमहा-नाम्नीः । रेवतयः । विश्वाः । आशाः । प्रसूवरीरितिप्र-सूवरीः ॥ मे
च्याः । विद्युतइतिवि-द्युतः । वाचः । सूचीभिः । शिष्यन्तु । त्वा ॥ गजताः । हरि
णीः । सीसाः । युजः । युज्यन्ते । कर्मभिरितिकर्म-भिः ॥ अश्वस्य । वाजिनः । त्व
चि । सूचीभिः । शिष्यन्तु । त्वा ॥ नारीः । [६१] ते । पत्नयः । लोम । वीति ।
चिन्वन्तु । मनीषया ॥ देवानाम् । पत्नीः । दिशः । सूचीभिः । शिष्यन्तु । त्वा ॥
कुवित् । अङ्ग । यवमन्तइतियव-मन्तः । यवम् । चित् । यथा । दान्ति । अनुपूर्व
मित्यनु-पूर्वम् । विद्युयेतिवि-द्युय ॥ इहेहेतीह-इह । एषाम् । कृणुत । भोजनानि । ये ।
वर् हिरण्यः । नमोवृक्तिमितिनमः-वृक्तिम् । न । जग्मुः ॥ [६२] नारीस्त्रिः शब्द ॥ ११ ॥

कः । त्वा । छ्यति । कः । त्वा । वीति । शास्ति । कः । ते । गात्राणि । शि
ष्यति ॥ कः । उ । ते । शमिता । कविः ॥ ऋतवः । ते । ऋतुधेत्यृत्-धा । परुः ।
शमितारः । वीति । शासतु ॥ सव्वत्सरस्येतिसंवत्सरस्य । धार्यसा । शिमीभिः ।
शिष्यन्तु । त्वा ॥ दैव्याः । अध्वर्यवः । त्वा । छ्यन्तु । वीति । च । शासतु ॥ गात्रा
णि । पर्वशइतिपर्व-शः । ते । शिमाः । कृण्वन्तु । शिष्यन्तः ॥ अर्धमासाइत्यर्ध-मा
साः । परुः पि । ते । मासाः । छ्यन्तु । शिष्यन्तः ॥ अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि ।
मरुतः । विलिष्टमिति-विलिष्टम् । [६३] मूदयन्तु । ते ॥ पृथिवी । ते । अन्तरिक्षे
ण । वायुः । छिद्रम् । भिषज्यतु ॥ द्यौः । ते । नखपत्रैः । सह । रूपम् । कृणोतु ।
साधुया ॥ शम् । ते । परेभ्यः । गात्रेभ्यः । शम् । अस्तु । अवेभ्यः ॥ शम् । अस्थ
भ्यइत्यस्थ-भ्यः । मज्जभ्यइतिमज्ज-भ्यः । शम् । उ । ते । तनुवै । भुवन्तु ॥ [६४] विलि
ष्टन्त्रिः शब्द ॥ ॥ १२ ॥

विष्णुमुखाअन्नपतेयावतीविषैरुपमात्रेणाभेतवश्रवोवयोब्रह्मजज्ञानस्वय
मातृण्णामेपाँवैपशुर्गायत्रीकस्त्वाद्वादश ॥ १२ ॥ विष्णुमुखाअपचितिमान् विवा
एतावभेतवस्वयमातृण्णाँवैपूचीनानिगायत्रीचतुष्पाष्टिः ॥ ६४ ॥ विष्णुमुखास्तनुवै
भुवन्तु ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पञ्चमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

अथ पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

ह्रिः ओ (४) म् ॥

उ॒श्मन्नय॒ज्ञइत्यु॒श्मन्न-य॒ज्ञः । वै । ए॒पः । यत् । अ॒ग्निः । किम् । वा । अ॒हं ।
 ए॒तस्य॑ । क्रि॒यते॑ । किम् । वा । न । यत् । वै । य॒ज्ञस्य॑ । क्रि॒यमाण॑स्य । अ॒न्तर्य॑न्ती
 त्यन्तः-य॒न्ति । पू॒र्यति॑ । वै । अ॒स्य । तत् । आ॒श्विनीः । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । अ॒श्वि
 नौ । वै । दे॒वाना॑म् । भि॒पजौ॑ । ता॒भ्याम् । ए॒व । अ॒स्मै । भे॒पज॑म् । क॒रोति॑ । प॒ञ्च ।
 उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । पा॒ङ्क्तः । य॒ज्ञः । या॒वाच् । ए॒व । य॒ज्ञः । तस्मै॑ । भे॒पज॑म् । क॒रोति॑ ।
 ऋ॒तव्याः । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । ऋ॒तूना॑म् । क॒रुष्यै॑ । [१] प॒ञ्च । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ ।
 प॒ञ्च । वै । ऋ॒तवः । या॒वन्तः । ए॒व । ऋ॒तवः । ता॒न् । क॒ल्पय॑ति । स॒मान॑प्रभृतय॒इति॑स
 मा॒न-प्रभृ॑तयः । भ॒वन्ति॑ । स॒मानो॑द॒र्का॒इति॑स॒मान-उ॒द॒र्काः । तस्मा॑त् । स॒मानाः ।
 ऋ॒तवः । ए॒केन॑ । पु॒देन॑ । व्या॒वर्त॑न्त॒इति॑वि-आ॒वर्त॑न्ते । तस्मा॑त् । ऋ॒तवः । व्या॒वर्त॑
 न्त॒इति॑वि-आ॒वर्त॑न्ते । प्रा॒णभृ॑त॒इति॑प्रा॒ण-भृ॑तः । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व ।
 प्रा॒णानि॑ति॒प्र-अ॒नान् । द॒धाति॑ । तस्मा॑त् । स॒मानाः । स॒न्तः । ऋ॒तवः । न । जी
 र्य॑न्ति । अथो॒इति॑ । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । ए॒व । ए॒नान् । ए॒पः । वै । वा॒युः । यत् । प्रा
 ण॒इति॑प्र-अ॒नः । यत् । ऋ॒तव्याः । उ॒प॒धाये॑त्यु॒प-धा॑र्य । प्रा॒णभृ॑त॒इति॑प्रा॒ण-भृ॑तः । [२]
 उ॒प॒द॒धाती॑त्यु॒प-द॑धाति । तस्मा॑त् । सर्वा॑न् । ऋ॒तून् । अ॒न्विति॑ । वा॒युः । ए॒ति । वृ॒षि
 वृ॒ति । वृ॒ष्टि॒सनी॑रिति॒वृष्टि॑-स॒नीः । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । वृ॒ष्टिम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
 यत् । ए॒क॒धे॒त्येक॑-धा । उ॒प॒द॒ध्यादि॑त्यु॒प-द॑ध्यान् । ए॒कम् । ऋ॒तुम् । व॒र॒पेत् । अ॒नु॒प
 रि॒हार॑मित्य॒नु-प॑रि॒हारम् । सा॒द॒धति॑ । तस्मा॑त् । सर्वा॑न् । ऋ॒तून् । व॒र॒प॒ति । यत् ।
 प्रा॒णभृ॑त॒इति॑प्रा॒ण-भृ॑तः । उ॒प॒धाये॑त्यु॒प-धा॑र्य । वृ॒ष्टि॒मनी॑रिति॒वृष्टि॑-स॒नीः । उ॒प॒द॒धाती॑
 त्यु॒प-द॑धाति । तस्मा॑त् । वा॒युप्र॑च्युतेति॒वा॒यु-प्र॑च्युता । दि॒वः । वृ॒ष्टेः । इ॒ति॑ । प॒श॒वः ।
 वै । व॒यस्याः । ना॒ना॒मन॑स॒इति॑ना॒ना-म॒नसः । म॒र्त्युः । वै । प॒श॒वः । ना॒ना॒व्र॒ता॒इति॑
 ना॒ना-व्र॒ताः । ते । अ॒पः । ए॒वं । अ॒भीति॑ । म॒र्मन॑म॒इति॑म॒र्मन॑सः । [३] यम् । का
 मये॑त् । अ॒प॒शुः । स्या॒न् । इति॑ । व॒यस्याः । तस्य॑ । उ॒प॒धाये॑त्यु॒प-धा॑र्य । अ॒प॒स्याः ।
 उ॒पेति॑ । द॒ध्यान् । अ॒म॒ज्ञान॑मित्य॒म॒ज्ञान॑म् । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शुभि॑रिति॒प॒शु-भिः ।

करोति । अपशुः । एव । भवति । यम् । कामयेत् । पशुमानिति पशु-मान् । स्यात् ।
 इति । अपस्याः । तस्य । उपधायेत्युप-धार्य । वयस्याः । उपेति । दध्यात् । संज्ञान-
 मितिसं-ज्ञानम् । एव । अस्मै । पशुभिरिति पशु-भिः । करोति । पशुमानिति पशु-
 मान् । एव । भवति । चतस्रः । पुरस्तात् । उपेति । दधाति । तस्मात् । चत्वारि ।
 चरुपुपः । रूपाणि । द्वेइति । शुक्लेइति । द्वेइति । कृष्णेइति । [४] मूर्धन्वतीरिति
 मूर्धन्-वतीः । भवन्ति । तस्मात् । पुरस्तात् । मूर्धा । पञ्च । दक्षिणायाम् । श्रोण्याम् ।
 उपेति । दधाति । पञ्च । उत्तरस्यामित्युत्-तरस्याम् । तस्मात् । पश्चात् । वर-पीयान् ।
 पुरस्तात्प्रवणइति पुरस्तात्-प्रवणः । पशुः । वस्तः । वयः । इति । दक्षिणे । अ५से ।
 उपेति । दधाति । वृष्णिः । वयः । इति । उत्तरइत्युत्-तरे । अ५सौ । एव । प्रती-
 ति । दधाति । व्याघ्रः । वयः । इति । दक्षिणे । पुरूपे । उपेति । दधाति । सि५हः ।
 वयः । इति । उत्तरइत्युत्-तरे । पुरूपयोः । एव । वीर्यम् । दधाति । पुरुषः । वयः ।
 इति । मध्ये । तस्मात् । पुरुषः । पशूनाम् । अधिपतिरित्यधि-पतिः ॥ [५] कलप्स्या
 उपधार्यप्राणभृतस्सर्मेनसःकृष्णेपुरुषोवयइतिपञ्च ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । अव्यथमानाम् । इति । स्वयमातृणामिति स्वयं-आतृणाम् ।
 उपेति । दधाति । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि-भ्याम् । वै । इमौ । लोकौ । विधृताविति
 वि-धृतौ । अनयोः । लोकयोः । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । अर्धता । इव । वै । एषा । यत् ।
 मच्छमा । चितिः । अन्तरिखम् । इव । वै । एषा । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । इति ।
 आह । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । वै । देवानाम् । ओजोभृतावित्योजः-भृतौ । ओज-
 सा । एव । एनाम् । अन्तरिखम् । चिनुते । धृत्यै । स्वयमातृणामिति स्वयं-आतृ-
 णाम् । उपेति । दधाति । अन्तरिखम् । वै । स्वयमातृणेतिस्वयं-आतृणा । अ-
 न्तरिखम् । एव । उपेति । धत्ते । अश्वम् । उपेति । [६] घृणयति । प्राणमिति प्र-
 अनम् । एव । अस्याम् । दधाति । अथोइति । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । वै ।
 अश्वः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव । अग्निम् । चिनुते । स्वयमातृणेतिस्वयं-
 आतृणा । भवति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उरुसृष्ट्याइत्युत्-सृष्ट्यै । अथोइति ।
 सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्व । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । देवानाम् । वै । सु-
 वर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । यताम् । दिशः । समिति । अलीयन्त । ते । एताः ।

दिश्याः । अपश्यन् । ताः । उपेति । अदधत् । ताभिः । वै । ते । दिशः । अदृङ् हन् ।
यत् । दिश्याः । उपदधातीत्युप-दधाति । दिशाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । दर्श ।
प्राणभृतइतिप्राण-भृतः । पुरस्तात् । उपेति । [७] दधाति । नर्व । वै । पुरुषे । प्रा
णाइतिप्र-अनाः । नाभिः । दग्मी । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । पुरस्तात् । धत्ते ।
तस्मात् । पुरस्तात् । प्राणाइतिप्र-अनाः । ज्योतिष्मतीम् । उत्तमामित्युत्-तमाम् ।
उपेति । दधाति । तस्मात् । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । वाक् । ज्योतिः । उत्तमेत्युत्-
तमा । दर्श । उपेति । दधाति । दशारूपरेतिदर्श-अरूपरा । विराडितिवि-राद् । वि
राडितिवि-राद् । छन्दसाम् । ज्योतिः । ज्योतिः । एव । पुरस्तात् । धत्ते । तस्मात् ।
पुरस्तात् । ज्योतिः । उपेति । आस्महे । छन्दाँसि । पशुषु । आजिम् । अयुः ।
तान् । बृहती । उदिति । अजयन् । तस्मात् । वार हताः । [८] पशवं । उच्यन्ते ।
मा । छन्दः । इति । दृष्टिणतः । उपेति । दधाति । तस्मात् । दृष्टिणावृतइतिदृष्टि
णा-आवृतः । मासाः । पृथिवी । छन्दः । इति । पश्चात् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै
अग्निः । देवता । इति । उत्तरतइत्युत्-तरतः । ओजः । वै । अग्निः । ओजः । एव ।
उत्तरतइत्युत्-तरतः । धत्ते । तस्मात् । उत्तरतोऽभिप्रयायीत्युत्तरतः-अभिप्रयायी । ज
यति । पद् त्रिंशदितिपद्-त्रिंशन् । समिति । पद्यन्ते । पद् त्रिंशदरूपरेतिपद्
त्रिंशत्-अरूपरा । बृहती । वार हताः । पशवं । बृहत्या । एव । अस्मै । पशून् ।
अवेति । रुन्धे । बृहती । छन्दसाम् । स्वाराज्यमितिस्व-राज्यम् । परीति । इयाय ।
यस्य । एताः । [९] उपधीयन्तइत्युप-धीयन्ते । गच्छति । स्वाराज्यमितिस्व-राज्यम् ।
सप्त । वालंखिल्याइतिवालं-खिल्याः । पुरस्तात् । उपेति । दधाति । सप्त । पश्चात् ।
सप्त । वै । शीर्षण्याः । प्राणाइतिप्र-अनाः । द्वौ । अवाञ्चौ । प्राणानामितिप्र-अ
नानाम् । सवीर्यत्वायेतिसवीर्य-त्वाय । मूर्धा । अस्ति । राद् । इति । पुरस्तात् । उ
पेति । दधाति । यन्त्री । राद् । इति । पश्चात् । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । अस्मै ।
समीचः । दधाति ॥ [१०] अश्वमुपपुरस्तादुपवारहताएताश्चतुस्त्रिंशच्च ॥ २ ॥
देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत । तत् । असुराः । अकुर्वन्त । ते । देवाः ।
एताः । अरुणयास्तोमीयाइत्यरुणया-स्तोमीयाः । अपश्यन् । ताः । अन्यथा ।
अनूच्येत्यनु-उच्ये । अन्यथा । उपेति । अदधत् । तत् । असुराः । न । अन्ववाय

नित्यनु-अवायन् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यत् । अरुणया
 स्तोमीयाइत्यरुणया-स्तोमीयाः । अन्यथा । अनूच्येत्यनु-उच्यं । अन्यथा । उपद
 धातीत्युप-दधाति । भ्रातृव्याभिभूत्याइतिभ्रातृव्य-अभिभूत्यै । भवति । आत्मना ।
 परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । आशुः । त्रिवृदितित्रि-वृत् । इति । पुरस्तात् ।
 उपेति । दधाति । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । त्रिवृदितित्रि-वृत् । [११] यज्ञमुख
 मितियज्ञ-मुखम् । एव । पुरस्तात् । वीति । यातयति । व्योमेतिवि-ओम् । सप्तदश
 इतिसप्त-दशः । इति । दक्षिणतः । अन्नम् । वै । व्योमेतिवि-ओम् । अन्नम् । सप्त
 दशइतिसप्त-दशः । अन्नम् । एव । दक्षिणतः । धत्ते । तस्मात् । दक्षिणेन । अ
 न्नम् । अद्यते । धरुणः । एकविंशइत्येक-विंशः । इति । पश्चात् । प्रतिष्ठेतिप्रति-
 स्था । वै । एकविंशइत्येक-विंशः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । भान्तः । पञ्च
 दशइतिपञ्च-दशः । इति । उत्तरतइत्युत्-तरतः । ओजः । वै । भान्तः । ओजः । प
 ञ्चदशइतिपञ्च-दशः । ओजः । एव । उत्तरतइत्युत्-तरतः । धत्ते । तस्मात् । उत्तर
 तोभिप्रयायीत्युत्तरतः-अभिप्रयायी । जयति । प्रतूँतिरितिप्र-तूँतिः । अष्टदशइत्य
 ष्ट-दशः । इति । पुरस्तात् । [१२] उपेति । दधाति । द्वौ । त्रिवृत्तावितित्रि-वृत्तौ ।
 अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । वीति । यातयति । अभिवर्तइत्यभि-
 वर्तः । सविंशइतिस-विंशः । इति । दक्षिणतः । अन्नम् । वै । अभिवर्तइत्यभि-व
 र्तः । अन्नम् । सविंशइतिस-विंशः । अन्नम् । एव । दक्षिणतः । धत्ते । तस्मात् । द
 क्षिणेन । अन्नम् । अद्यते । वचैः । द्वाविंशः । इति । पश्चात् । यत् । विंशतिः ।
 द्वेइति । तेन । विराजावितिवि-राजौ । यत् । द्वेइति । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । तेन । वि
 राजोरितिवि-राजौ । एव । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्यै । प्रतीति ।
 तिष्ठति । तपः । नवदशइतिनव-दशः । इति । उत्तरतइत्युत्-तरतः । तस्मात् । सव्यः । [१३]
 हस्तयोः । तपस्वितरइतितपस्वि-तरः । योनिः । चतुर्विंशइतिचतु-विंशः । इति ।
 पुरस्तात् । उपेति । दधाति । चतुर्विंशत्यख्येतिचतुर्विंशति-अख्यम् । गायत्री ।
 गायत्री । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । एव । पुरस्तात् । वीति ।
 यातयति । गर्भीः । पञ्चविंशइतिपञ्च-विंशः । इति । दक्षिणतः । अन्नम् । वै ।
 गर्भीः । अन्नम् । पञ्चविंशइतिपञ्च-विंशः । अन्नम् । एव । दक्षिणतः । धत्ते ।

तस्मात् । दक्षिणेन । अन्नम् । अद्यते । ओजः । त्रिणवइतित्रि-नवः । इति । पश्चात् ।
 इमे । वै । लोकाः । त्रिणवइतित्रि-नवः । एषु । एव । लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठति ।
 सम्भरणइतिसं-भरणः । त्रयोविंशइतित्रयः-विंशः । इति । [१४] उत्तरतइत्युत्-
 तगतः । तस्मात् । सव्यः । हस्तयोः । सम्भार्यतरइतिसम्भार्य-तरः । क्रतुः । एकत्रिं-
 शइत्येक-त्रिंशः । इति । पुरस्तात् । उपेति । दधाति । वाक् । वै । क्रतुः । यज्ञमु-
 खमिति यज्ञ-मुखम् । वाक् । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । एव । पुरस्तात् । वीति । या-
 तयति । ब्रह्मस्य । विष्टम् । चतुस्त्रिंशइतिचतुः-त्रिंशः । इति । दक्षिणतः ।
 असौ । वै । आदित्यः । ब्रह्मस्य । विष्टम् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । एव । द-
 क्षिणतः । धत्ते । तस्मात् । दक्षिणः । अर्धः । ब्रह्मवर्चसितरइतिब्रह्मवर्चसि-तरः ।
 प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । त्रयस्त्रिंशइतित्रयः-त्रिंशः । इति । पश्चात् । प्रतिष्ठित्याइति
 प्रति-स्थित्यै । नार्कः । पद् त्रिंशइतिपद्-त्रिंशः । इति । उत्तरतइत्युत्-तगतः ।
 सुवर्गइतिसुवः-गः । वै । लोकः । नार्कः । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । सम-
 प्त्याइतिसं-अप्त्यै ॥ [१५] वै त्रिवृदिति पुरस्तात्सव्यस्त्रयोविंश इति सुवर्गो वै
 पञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

आशुर्व्योमधरुणोभान्तःप्रतूर्तिरभिवर्तोवर्चस्तपोयोनिर्गर्भा ओजस्सम्भरणः
 क्रतुर्ब्रह्मस्यप्रतिष्ठानाकृष्णोदंश ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

अग्नेः । भागः । असि । इति । पुरस्तात् । उपेति । दधाति । यज्ञमुखमिति य-
 ज्ञ-मुखम् । वै । अग्निः । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । दीक्षा । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् ।
 ब्रह्म । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । एव ।
 पुरस्तात् । वीति । यातयति । नृवरूपंसामिति नृ-वरूपंसाम् । भागः । असि । इति ।
 दक्षिणतः । शुश्रुवांसः । वै । नृवरूपंसइतिनृ-वरूपंसः । अन्नम् । धाता । जा-
 तार्य । एव । अस्मै । अन्नम् । अपीति । दधाति । तस्मात् । जातः । अन्नम् । अत्ति ।
 जनित्रम् । स्पृतम् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । स्तोमः । इति । आह । अन्नम् । वै ।
 जनित्रम् । [१६] अन्नम् । सप्तदशइतिसप्त-दशः । अन्नम् । एव । दक्षिणतः । धत्ते ।
 तस्मात् । दक्षिणेन । अन्नम् । अद्यते । मित्रस्य । भागः । असि । इति । पश्चात् ।
 प्राणइतिप्र-अनः । वै । मित्रः । अपानइत्यप-अनः । वरुणः । प्राणापानावितिप्राण-

अणानौ । एव । अस्मिन् । दधाति । दिवः । वृष्टिः । वाताः । स्पृताः । एकविंश
इत्येक-विंशः । स्तोमः । इति । आह । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । वै । एकविंश इत्येक-
विंशः । प्रतिष्ठित्या इतिप्रति-स्थित्यै । इन्द्रस्य । भागः । असि । इति । उत्तरतइ
त्युत्तरतः । ओजः । वै । इन्द्रः । ओजः । विष्णुः । ओजः । रूपत्रम् । ओजः ।
पञ्चदश इति पञ्च-दशः । [१७] ओजः । एव । उत्तरतइत्युत्तरतः । धत्ते । तस्मात् ।
उत्तरतोभिप्रयायीत्युत्तरतः-अभिप्रयायी । जयति । वसूनाम् । भागः । असि । इति ।
पुरस्तात् । उपेति । दधाति । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । वसवः । यज्ञमुखमितिय
ज्ञ-मुखम् । रुद्राः । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । चतुर्विंश इति चतुः-विंशः । यज्ञमुख
मितियज्ञ-मुखम् । एव । पुरस्तात् । वीति । यातयति । आदित्यानाम् । भागः ।
असि । इति । दक्षिणतः । अन्नम् । वै । आदित्याः । अन्नम् । मरुतः । अन्नम् ।
गर्भाः । अन्नम् । पञ्चविंश इति पञ्च-विंशः । अन्नम् । एव । दक्षिणतः । धत्ते ।
तस्मात् । दक्षिणेन । अन्नम् । अद्यते । अदित्यै । भागः । [१८] असि । इति । पश्चात् ।
प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । वै । अदितिः । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । पूषा । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था ।
त्रिणव इति त्रि-नवः । प्रतिष्ठित्या इतिप्रति-स्थित्यै । देवस्य । सविता । भागः । असि ।
इति । उत्तरतइत्युत्तरतः । ब्रह्म । वै । देवः । सविता । ब्रह्म । बृहस्पतिः । ब्रह्म । चतुष्टो
म इति चतुः-स्तोमः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । उत्तरतइत्युत्तरतः । धत्ते ।
तस्मात् । उत्तरतइत्युत्तरतः । अर्धः । ब्रह्मवर्चसितर इति ब्रह्मवर्चसि-तरः । सावित्रवती
तिसावित्र-वती । भवति । प्रसूत्या इति प्र-सूत्यै । तस्मात् । ब्राह्मणानाम् । उदीची ।
सनिः । प्रसूतेति प्र-सूता । धर्वः । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । इति । पुरस्तात् । उ
पेति । दधाति । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । वै । धर्त्रः । [१९] यज्ञमुखमितियज्ञ-मु
खम् । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । एव । पुरस्तात् । वीति ।
यातयति । यावानाम् । भागः । असि । इति । दक्षिणतः । मासाः । वै । यावाः ।
अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । अयावाः । तस्मात् । दक्षिणावृत इति दक्षिणा-आवृतः ।
मासाः । अन्नम् । वै । यावाः । अन्नम् । प्रजा इति प्र-जाः । अन्नम् । एव । दक्षिण
तः । धत्ते । तस्मात् । दक्षिणेन । अन्नम् । अद्यते । ऋभूनाम् । भागः । असि ।

इति । पश्चात् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । विवर्तइतिवि-वर्तः । अष्टाचत्वारिःशइ
 त्यष्टा-चत्वारिःशः । इति । उत्तरतइत्युत्-तरतः । अनयोः । लोकयोः । सवीर्यत्वा
 येतिसवीर्य-त्वायं । तस्मात् । इमौ । लोकौ । समावद्दीर्यावितिस्मावन्-धीर्यौ । [२०]
 यस्य । मुख्यवतीरितिमुख्य-वतीः । पुरस्तात् । उपधीयन्तइत्युप-धीयन्ते । मुख्यः ।
 एव । भवति । एति । अस्य । मुख्यः । जायते । यस्य । अन्नवतीरित्यन्न-वतीः ।
 दक्षिणतः । अत्ति । अन्नम् । एति । अस्य । अन्नादइत्यन्न-अदः । जायते । यस्य ।
 प्रतिष्ठावन्तीरितिप्रतिष्ठा-वतीः । पश्चात् । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यस्य । ओज
 स्वतीः । उत्तरतइत्युत्-तरतः । ओजस्वी । एव । भवति । एति । अस्य । ओजस्वी ।
 जायते । अर्कः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्य । एतत् । एव । स्तोत्रम् । एतत् ।
 शस्त्रम् । यत् । एषा । विधेतिवि-धा । [२१] विधीयतइतिवि-धीयते । अर्के । एव ।
 तत् । अर्क्यम् । अहुं । वीति । धीयते । अत्ति । अन्नम् । एति । अस्य । अन्नादइत्य
 न्न-अदः । जायते । यस्य । एषा । विधेतिवि-धा । विधीयतइतिवि-धीयते । यः ।
 उ । च । एनाम् । एवम् । वेदं । सृष्टीः । उपेति । दधाति । यथासृष्टमितियथा-सृ
 ष्टम् । एव । अवेति । रुन्धे । न । वै । इदम् । दिवा । न । नक्तम् । आभीतू । अ
 व्यावृत्तमित्यवि-आवृत्तम् । ते । देवाः । एताः । व्युष्टीरितिवि-उष्टीः । अपश्यन् ।
 ताः । उपेति । अदधत् । ततः । वै । इदम् । वीति । ओच्छ्रुत् । यस्य । एताः । उप
 धीयन्तइत्युप-धीयन्ते । वीति । एव । अस्मे । उच्छ्रति । अथोडति । तमः । एव ।
 अपेति । हुते ॥ [२२] वैजनित्रंम्पञ्चदशोऽदित्यैभागोवैध्वर्जस्समावद्दीर्यौविधाततोवा
 इदञ्चतुर्दशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

अग्नेर्नृचरूपसाञ्जनित्रंम्पित्रस्येन्द्रस्य वस्नानामादित्यानामादित्येदेवस्य सवि
 तुस्सावित्रवन्तीधर्त्रोयावानामभृणाविर्वर्तश्चतुर्दश ॥ ❀ ❀ ॥

अग्ने । ज्ञातान् । प्रेति । नुद । नः । सपत्नान् । इति । पुरस्तात् । उपेति ।
 दधाति । ज्ञातान् । एव । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । सहसा । ज्ञातान् । इति ।
 पश्चात् । जनिष्यमानान् । एव । प्रतीति । नुदते । चतुश्चत्वारिःशइतिचतुः-चत्वा
 रिःशः । स्तोमः । इति । दक्षिणतः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । वै । चतुश्चत्वा
 रिःशइतिचतुः-चत्वारिःशः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । एव । दक्षिणतः ।

धत्ते । तस्मात् । दक्षिणः । अर्धः । ब्रह्मवर्चसितर्गइतिब्रह्मवर्चसि-तरः । षोडशः ।
 स्तोमः । इति । उत्तरतइत्युत्-तरतः । ओजः । वै । षोडशः । ओजः । एव । उत्तर
 तइत्युत्-तरतः । धत्ते । तस्मात् । [२३] उत्तरतोभिप्रयायीत्युत्तरतः-अभिप्रयायी ।
 जयति । यज्रः । वै । चतुश्चत्वारिंशदितिचतुः-चत्वारिंशः । यज्रः । षोडशः । यत् ।
 एतेइति । इष्टेइति । उपदधातीत्युप-दधाति । ज्ञातान् । च । एव । जनिष्यमा
 णान् । च । भ्रातृव्यान् । प्रणुद्येतिप्र-नुद्यं । यज्रम् । अनुं । प्रेति । ह्रति । स्तृत्यै ।
 पुरीषवतीमितिपुरीष-वतीमू । मर्ध्यं । उपेति । दधाति । पुरीषम् । वै । मर्ध्यम् । आत्म
 नः । सात्मानमितिस्-आत्मानम् । एव । अग्निम् । चिनुते । सात्मेतिस्-आत्मा । अ
 मुष्मिन् । लोके । भवति । यः । एवम् । वेदं । एताः । वै । असपत्नाः । नाम ।
 इष्टकाः । यस्य । एताः । उपधीयन्तइत्युप-धीयन्ते । [२४] न । अस्य । सपत्नः । भ
 वति । पशुः । वै । एषः । यत् । अग्निः । विराजइतिवि-राजः । उत्तमायामित्युत्-
 तमायाम् । चित्याम् । उपेति । दधाति । विराजमितिवि-राजम् । एव । उत्तमामि
 त्युत्-तमायाम् । पशुषु । दधाति । तस्मात् । पशुमानितिपशु-मान् । उत्तमामित्युत्-
 तमायाम् । वाचम् । वदति । दशदशेतिदश-दश । उपेति । दधाति । सवीर्यत्वायेति
 सवीर्य-त्वायं । अरुणया । उपेति । दधाति । तस्मात् । अरुणया । पशवः । अङ्गा
 नि । प्रेति । ह्रन्ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यानि । वै । छन्दांसि । सुव
 र्याणीतिस्ववः-ग्यानि । आसन्नं । तैः । देवाः । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । लोकम् ।
 आयन्नू । तेन । ऋषयः । [२५] अश्राम्यन्न । ते । तपः । अतप्यन्त । तानि । तपं
 सा । अपश्यन्नू । तेभ्यः । एताः । इष्टकाः । निरिति । अमिमत् । एवं । छन्दः ।
 वरिवः । छन्दः । इति । ताः । उपेति । अदधत् । ताभिः । वै । ते । सुवर्गमितिस्व
 वः-गम् । लोकम् । आयन्नू । यत् । एताः । इष्टकाः । उपदधातीत्युप-दधाति । या
 नि । एव । छन्दांसि । सुवर्ग्याणीतिस्ववः-ग्यानि । तैः । एव । यजमानः । सुव
 र्गमितिस्ववः-गम् । लोकम् । एति । यज्ञेन । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइति
 प्र-जाः । असृजत् । ताः । स्तोमभागैरितिस्तोम-भागैः । एव । असृजत् । यत् । [२६]
 स्तोमभागइतिस्तोम-भागः । उपदधातीत्युप-दधाति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव ।
 तत् । यजमानः । सृजते । बृहस्पतिः । वै । एतत् । यज्ञस्य । तेजः । समिति । अ

भग्नु । यत् । स्तोमभागाइतिस्तोम-भागाः । यत् । स्तोमभागाइतिस्तोम-भागाः ।
 उपदधातीत्युप-दधाति । सतेजसमिति स-तेजसम् । एव । अग्निम् । चिनुते । बृहस्प
 तिः । वै । एताम् । यज्ञस्य । प्रतिष्ठाप्रतिप्रति-स्थाम् । अपश्यन् । यत् । स्तोमभागा
 इतिस्तोम-भागाः । यत् । स्तोमभागाइतिस्तोम-भागाः । उपदधातीत्युप-दधाति ।
 यज्ञस्य । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । सप्तसप्तैतिसप्त-सप्त । उपैति । दधाति । स्वी
 र्यत्वायेतिसवीर्य-त्वाय । तिस्रः । मघ्यै । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [२७] उत्तर
 तोधत्तेतस्मादुपधीयन्तः कर्षयोऽसृजतयत्रिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥५॥

रश्मिः । इति । एव । आदित्यम् । असृजत । प्रेतिरितिप्र-इतिः । इति । ध
 मम् । अन्धितिःरित्यनु-इतिः । इति । दिवम् । सन्धिरिति संधिः । इति । अन्तरि
 रूपम् । प्रतिधिरितिप्रति-धिः । इति । पृथिवीम् । विष्टम्भइतिवि-स्तम्भः । इति । वृ
 ष्टिम् । प्रवेतिप्र-वा । इति । अहः । अनुवेत्यनु-वा । इति । रात्रिम् । उशिक् । इति ।
 वसून् । प्रकेतइतिप्र-केतः । इति । रुद्रान् । सुदीतिरिति सु-दीतिः । इति । आदित्यान् ।
 ओजः । इति । पितृन् । तन्तुः । इति । प्रजाइतिप्र-जाः । पृतनापाद । इति । पशून् ।
 रेवत् । इति । ओषधीः । अभिजिदित्यभि-जित् । असि । युक्तश्रवेति युक्त-प्राणा ।
 [२८] इन्द्राय । त्वा । इन्द्रम् । जिन्व । इति । एव । दुष्पिणतः । वज्रम् । परीति ।
 ओहन् । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । ताः । प्रजाइतिप्र-जाः । अपंप्राणाइत्यप-प्राणाः ।
 असृजत । तासु । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । इति । एव । प्राणमितिप्र-अ
 नम् । अदधात् । यन्ता । इति । अपानमित्यप-अनम् । सः सर्पइतिसं-सर्पः । इति ।
 चरुषुः । वयोधाइतिवयः-धाः । इति । श्रोत्रम् । ताः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्राणतीरिति
 प्र-अनतीः । अपानतीरित्यप-अनतीः । पश्यन्तीः । शृण्वतीः । न । मिथुनी । अभ
 वन् । तासु । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । असि । इति । एव । मिथुनम् । अदधात् । ताः ।
 प्रजाइतिप्र-जाः । मिथुनी । [२९] भवन्तीः । न । प्रेति । अजायन्त । ताः । सः
 रोहइतिसं-रोहः । असि । नीरोहइतिनि-रोहः । असि । इति । एव । प्रेति । अज
 नयन् । ताः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजाताइतिप्र-जाताः । न । प्रतीति । अतिष्ठन् ।
 ताः । वसुकः । असि । वेपथ्रिरिति वेप-थ्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि । इति । एव ।
 एष । लोकेषु । प्रतीति । अस्थापयन् । यत् । आह । वसुकः । असि । वेपथ्रि

तिवेष-प्रिः । असि । वस्यष्टिः । असि । इति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । प्रजाताइति
प्र-जाताः । एषु । लोकेषु । प्रतीति । स्थापयति । सास्मेतिस-आत्मा । अन्तरिख्यम् ।
रोहति । सप्राणइतिस-प्राणः । अमुष्मिन् । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । अव्यर्धुक
इत्यवि-अर्धुकः । प्राणापानाभ्यामितिप्राण-अपानाभ्याम् । भवति । यः । एवम् ।
वेदं ॥ [३०] युक्तग्रावाप्रजामिथुन्यन्तरिख्यन्द्वादशच ॥ ❀ ॥ ६॥

नाकसद्विरितिनाकसत्-भिः । वै । देवाः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् ।
आयन्तु । तत् । नाकसद्वामितिनाक-सदाम् । नाकसत्त्वमितिनाकसत्-त्वम् । यत् ।
नाकसद्वद्वितिनाक-सदः । उपदधातीत्युप-दधाति । नाकसद्विरितिनाकसत्-भिः ।
एव । तत् । यजमानः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । एति । सुवर्गइतिसुवः-गः ।
वै । लोकः । नाकः । यस्य । एताः । उपधीयन्तइत्युप-धीयन्ते । न । अस्मै । अ
कम् । भवति । यजमानायतनमितियजमान-आयतनम् । वै । नाकसद्वद्वितिनाक-
सदः । यत् । नाकसद्वद्वितिनाक-सदः । उपदधातीत्युप-दधाति । आयतनमित्या-
यतनम् । एव । तत् । यजमानः । कुरुते । पृष्ठानाम् । वै । एतत् । तेजः । सम्भृत
मितिसं-भृतम् । यत् । नाकसद्वद्वितिनाक-सदः । यत् । नाकसद्वद्वितिनाक-सदः ।
[३१] उपदधातीत्युप-दधाति । पृष्ठानाम् । एव । तेजः । अवेति । रुन्धे । पञ्चो
डाइतिपञ्च-चोडाः । उपेति । दधाति । अपसरसः । एव । एनम् । एताः । भूताः । अ
मुष्मिन् । लोके । उपेति । शेरे । अथेइति । तनूपानीरितितनू-पानीः । एव ।
एताः । यजमानस्य । यम् । द्विष्यात् । तम् । उपदधदित्युप-दधत् । ध्यायेत् । ए
ताभ्यः । एव । एनम् । देवताभ्यः । एति । वृश्चति । ताजक् । आर्तिम् । एति ।
क्लृच्छति । उत्तमाइत्युत्-तराः । नाकसद्वद्वद्वितिनाकसत्-भ्यः । उपेति । दधाति । यथा ।
जायाम् । आनीयेत्या-नीयम् । गृहेषु । निषादयतीतिनि-सादयति । तादृक् । एव ।
तत् । [३२] पश्चात् । प्राचीम् । उत्तमामित्युत्-तमाम् । उपेति । दधाति । तस्मात् ।
पश्चात् । प्राची । पत्नी । अन्विति । आस्ते । स्वयमातृणामितिस्वयं-आतृणाम् ।
च । विकर्णीमितिवि-कर्णीम् । च । उत्तमेइत्युत्-तमे । उपेति । दधाति । प्राणइति
प्र-अनः । वै । स्वयमातृणेतिस्वयं-आतृणा । आयुः । विकर्णीतिवि-कर्णी । प्रा
णमितिप्र-अनम् । च । एव । आयुः । च । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उत्तमावि

त्युत्-तमौ । धत्ते । तस्मात् । प्राणइतिप्र-अनः । च । आयुः । च । प्राणानामिति
 प्र-अनानाम् । उत्तमावित्युत्-तमौ । न । अन्याम् । उत्तंगमित्युत्-तराम् । इष्टकाम् ।
 उपेति । दध्यात् । यत् । अन्याम् । उत्तंगमित्युत्-तराम् । इष्टकाम् । उपदध्यादित्यु
 प-दध्यात् । पशूनाम् । [३३] च । यजमानस्य । च । प्राणमितिप्र-अनम् । च ।
 आयुः । च । अपीति । दध्यात् । तस्मात् । न । अन्या । उत्तरेत्युत्-तरा । इष्टका ।
 उपधेयेत्युप-धेया । स्वयमातृणामितिस्वयं-आतृणाम् । उपेति । दधाति । असौ ।
 वै । स्वयमातृणेतिस्वयं-आतृणा । अमूम् । एव । उपेति । धत्ते । अश्वम् । उपेति ।
 घ्रापयति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्याम् । दधाति । अथोइति । प्राजापत्यइ
 त्प्राजा-पत्यः । वै । अश्वः । प्रजापतिनेतिप्रजा-पतिना । एव । अग्निम् । चिनुते ।
 स्वयमातृणेतिस्वयं-आतृणा । भवति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उंसृष्ट्याइत्युत्-
 सृष्ट्यै । अथोइति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै ।
 एषा । वै । देवानाम् । विक्रान्तिरिति वि-क्रान्तिः । यत् । विकर्णीति वि-कर्णी । यत् ।
 विकर्णीमिति वि-कर्णीम् । उपदधातीत्युप-दधाति । देवानाम् । एव । विक्रान्तिमि
 तिवि-क्रान्तिम् । अतुं । वीति । क्रमते । उत्तरतइत्युत्-तरतः । उपेति । दधाति ।
 तस्मात् । उत्तरतउपचारइत्युत्तरतः-उपचारः । अग्निः । वायुमतीतिवायु-मती । भव
 ति । समिध्याइतिसं-इध्यै ॥ [३४] सम्भृतय्यन्नाकसदोयन्नाकसदस्तत्पशूनामेपावै
 द्राविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

छन्दांसि । उपेति । दधाति । पशवः । वै । छन्दांसि । पशून् । एव ।
 अवेति । रुन्धे । छन्दांसि । वै । देवानाम् । वामम् । पशवः । वामम् । एव । पशून् ।
 अवेति । रुन्धे । एताम् । ह । वै । यज्ञसेनइतियज्ञ-सेनः । त्रियायणः । चितिम् ।
 विदाम् । चकार । तया । वै । सः । पशून् । अवेति । अरुन्ध । यत् । एताम् । उप
 दधातीत्युप-दधाति । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । गायत्रीः । पुरस्तात् । उपेति ।
 दधाति । तेजः । वै । गायत्री । तेजः । एव । [३५] मुखतः । धत्ते । मूर्द्धन्वतीरिति
 मूर्द्धन्-वतीः । भवन्ति । मूर्द्धानम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । त्रि
 णुमः । उपेति । दधाति । इन्द्रियम् । वै । त्रिणुक् । इन्द्रियम् । एव । मच्चतः । धत्ते ।
 जगतीः । उपेति । दधाति । जागताः । वै । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे ।

अनुष्टुभइत्यनु-स्तुभः । उपेति । दधाति । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । अनुष्टुवित्यनु-
 स्तुप् । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उध्सृष्ट्याइत्युत्-सृष्ट्यै । वृहतीः । उष्णिहाः ।
 पङ्क्तीः । अरूपरूपङ्क्तीरित्यरूपर-पङ्क्तीः । इति । विपुरुषाणीतिविपु-रूपाणि ।
 छन्दांसि । उपेति । दधाति । विपुरुषाइतिविपु-रूपाः । वै । पशवः । पशवः ।
 [३६] छन्दांसि । विपुरुषानितिविपु-रूपान् । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे ।
 विपुरुषमितिविपु-रूपम् । अस्य । गृहे । दृश्यते । यस्य । एताः । उपधीयन्तइत्यु-
 प-धीयन्ते । यः । उ । च । एनाः । एवम् । वेद । अतिच्छन्दसमित्यति-छन्दसम् ।
 उपेति । दधाति । अतिच्छन्दाइत्यति-छन्दाः । वै । सर्वाणि । छन्दांसि । सर्वेभिः ।
 एव । एनम् । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । चिनुते । वर्षम् । वै । एषा । छन्दसाम् ।
 यत् । अतिच्छन्दाइत्यति-छन्दाः । यत् । अतिच्छन्दसमित्यति-छन्दसम् । उपदधा-
 तीत्युप-दधाति । वर्षम् । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । द्विपदाइतिद्वि-पदाः ।
 उपेति । दधाति । द्विपादितिद्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥
 [३७] तेजएवपशवःपशवोयजमानएकञ्च ॥ * * * ॥ ८ ॥

सर्वाभ्यः । वै । देवताभ्यः । अग्निः । चीयते । यत् । सयुजइतिस-युजः ।
 न । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । देवताः । अस्य । अग्निम् । वृज्जीग्नू । यत् । सयुज
 इतिस-युजः । उपदधातीत्युप-दधाति । आत्मना । एव । एनम् । सयुजमितिस-यु-
 जम् । चिनुते । न । अग्निना । वीति । ऋच्छते । अथोइति । यथा । पुरुषः । स्ना-
 वंभिरितिस्नान-भिः । सन्ततइतिसन्ततः । एवम् । एव । एताभिः । अग्निः । सन्त-
 तइतिसन्ततः । अग्निना । वै । देवाः । सुवर्गमितिसुव-गम् । लोकम् । आयन्नू । ताः ।
 अमूः । कृत्तिकाः । अभवन्नू । यस्य । एताः । उपधीयन्तइत्युप-धीयन्ते । सुवर्गमि-
 तिसुव-गम् । एव । [३८] लोकम् । एति । गच्छति । प्रकाशमितिप्र-काशम् । चि-
 त्रम् । एव । भवति । मण्डलेष्टकाइतिमण्डल-इष्टकाः । उपेति । दधाति । इमे । वै ।
 लोकाः । मण्डलेष्टकाइतिमण्डल-इष्टकाः । इमे । खलु । वै । लोकाः । देवपुराइति
 देव-पुराः । देवपुराइतिदेव-पुराः । एव । प्रेति । विजति । न । आर्तिम् । एति ।
 ऋच्छति । अग्निम् । चिक्यानः । विश्वज्योतिपइतिविश्व-ज्योतिपः । उपेति । दधा-
 ति । इमान् । एव । एताभिः । लोकान् । ज्योतिष्मतः । कुरुते । अथोइति । प्राणा

नितिप्र-अनान् । एव । एताः । यजमानस्य । दाधृति । एताः । वै । देवताः । सु
वर्ग्यादितिसुवः-ग्याः । ताः । एव । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । सुवर्गमितिसुवः-गम् ।
लोकम् । एति ॥ [३९] सुवर्गमेवताएवचत्वारिच ॥ ❀ ❀ ॥१॥

वृष्टिसनीरिति वृष्टि-सनीः । उपेति । दधाति । वृष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे ।
यत् । एकधेत्येक-धा । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । एकम् । ऋतुम् । वरूपेत् । अनुप
रिहारमित्यनु-परिहारम् । सादयति । तस्मात् । सर्वान् । ऋतून् । वरूपति । पुरोवा
तसन्निरिति पुरोवात-सनिः । असि । इति । आह । एतत् । वै । वृष्ट्यै । रूपम् ।
रूपेण । एव । वृष्टिम् । अवेति । रुन्धे । स्रष्ट्यानीभिरितिसं-यानीभिः । वै । देवाः ।
इमान् । लोकान् । समिति । अयुः । तत् । स्रष्ट्यानीनामितिसं-यानीनाम् । स्रष्ट्या
नित्वमितिस्रष्ट्यानि-त्वम् । यत् । स्रष्ट्यानीरितिसं-यानीः । उपदधातीत्युप-दधाति ।
यथा । अफस्वित्यं-सु । नावा । स्रष्ट्यातीतिसं-याति । एवम् । [४०] एव । एता
भिः । यजमानः । इमान् । लोकान् । समिति । याति । प्लवः । वै । एषः । अमेः ।
यत् । स्रष्ट्यानीरितिसं-यानीः । यत् । स्रष्ट्यानीरितिसं-यानीः । उपदधातीत्युप-द
धाति । प्लवम् । एव । एतम् । अमये । उपेति । दधाति । उत । यस्य । एतासु ।
उपहितास्वित्युप-हितासु । आपः । अग्निम् । हरन्ति । अहृतः । एव । अस्य । अग्निः ।
आदित्येष्टकाइत्यादित्य-इष्टकाः । उपेति । दधाति । आदित्याः । वै । एतम् । भूत्यै ।
प्रतीति । नुदन्ते । यः । अलम् । भूत्यै । सन्न । भूतिम् । न । प्राप्नोतीतिप्र-आप्नो
ति । आदित्याः । [४१] एव । एनम् । भूतिम् । गमयन्ति । असौ । वै । एतस्य ।
आदित्यः । रुचम् । एति । दत्ते । यः । अग्निम् । चित्वा । न । रोचन्ते । यत् । आ
दित्येष्टकाइत्यादित्य-इष्टकाः । उपदधातीत्युप-दधाति । असौ । एव । अस्मिन्न ।
आदित्यः । रुचम् । दधाति । यथा । असौ । देवानाम् । रोचन्ते । एवम् । एव । एषः ।
मनुष्याणाम् । रोचन्ते । धृतेष्टकाइतिवृत-इष्टकाः । उपेति । दधाति । एतत् । वै ।
अमेः । प्रियम् । धाम् । यत् । धृतम् । प्रियेण । एव । एनम् । धाम्ना । समिति ।
अर्हयति । [४२] अथेति । तेजसा । अनुपरिहारमित्यनु-परिहारम् । सादयति ।
अपस्विगमित्यपस्वि-वर्गम् । एव । अस्मिन् । तेजः । दधाति । प्रजार्पितिरितिप्रजा
पतिः । अग्निम् । अचिनुत् । मः । यजमा । वीनि । आर्च्यत । सः । एताः । यथा

दाडति यशः-दाः । अपश्यत् । ताः । उपेति । अधत्त । तामिः । वै । सः । यशः ।
 आत्मन् । अधत्त । यत् । यशोदाडति यशः-दाः । उपदधातीत्युप-दधाति । यशः ।
 एव । तामिः । यजमानः । आत्मन् । धत्ते । पञ्च । उपेति । दधाति । पाङ्क्तः ।
 पुरुषः । यावान् । एव । पुरुषः । तस्मिन् । यशः । दधाति ॥ [४३] एवम्प्राप्नोत्या-
 दित्वा अर्धयत्येकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

देवासुरादिति देव-असुराः । सय्यं चादितिसं-यत्ताः । आसन्नू । कनीयाः सः ।
 देवाः । आसन्नू । भूयाः सः । असुराः । ते । देवाः । एताः । इष्टकाः । अपश्यन् ।
 ताः । उपेति । अदधत् । भूयस्कृदिति भूयः-कृत् । असि । इति । एव । भूयाः सः ।
 अभवन् । वनस्पतिभिरिति वनस्पति-भिः । ओषधीभिरित्योषधि-भिः । वरिवस्कृदि-
 तिवरिवः-कृत् । असि । इति । इमाम् । अजयन् । प्राची । असि । इति । प्राचीम् ।
 दिशम् । अजयन् । ऊर्ध्वा । असि । इति । अमूम । अजयन् । अन्तरिक्षसदित्यन्त-
 रिक्ष-सत् । असि । अन्तरिक्षे । सीद । इति । अन्तरिक्षम् । अजयन् । ततः ।
 देवाः । अभवन् । [४४] परेति । असुराः । यस्य । एताः । उपधीयन्त इत्युप-धी-
 यन्ते । भूयान् । एव । भवति । अभीति । इमान् । लोकान् । जयति । भवति ।
 आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । अप्सुपदित्यप्सु-सत् । असि । इये-
 नसदित्येन-सत् । असि । इति । आह । एतत् । वै । अग्नेः । रूपम् । रूपेण ।
 एव । अग्निम् । अवेति । रुन्धे । पृथिव्याः । त्वा । द्रविणे । सादयामि । इति । आह ।
 इमान् । एव । एताभिः । लोकान् । द्रविणावत इति द्रविण-वतः । कुरुते । आयुष्याः ।
 उपेति । दधाति । आयुः । एव । [४५] अस्मिन् । दधाति । अग्ने । यत् । ते ।
 परम् । हत् । नाम । इति । आह । एतत् । वै । अग्नेः । प्रियम् । धाम । प्रियम् ।
 एव । अस्य । धाम । उपेति । आप्नोति । तौ । एति । इहि । समिति । रभाग्रहे ।
 इति । आह । वीति । एव । एनेन । परीति । धत्ते । पाञ्चजन्येष्वातिपाञ्च-जन्येषु ।
 अपीति । एधि । अग्ने । इति । आह । एषः । वै । अग्निः । पाञ्चजन्य इति पाञ्च-जन्यः ।
 यः । पञ्चचितीक इति पञ्च-चितीकः । तस्मात् । एवम् । आह । ऋतव्याः । उपेति ।
 दधाति । एतत् । वै । ऋतूनाम् । प्रियम् । धाम । यत् । ऋतव्याः । ऋतूनाम् । एव ।
 प्रियम् । धाम । अवेति । रुन्धे । सुमेक इति सु-मेकः । इति । आह । सुव्वध्मर इति

सं-वृत्सरः । वै । सुमेकइतिसु-मेकः । स॒व्व॒त्सरस्येति॑सं-वृत्सरस्य । ए॒व । प्रि॒यम् । धाम् ।
उपेति । आप्नोति ॥ [४६] अ॒म॒व॒न्नायु॑र्ग्व॒र्त॒व्याउ॒प॒प॒ट्ठि॑शतिश्च ॥ ❀ ॥११॥

प्र॒जाप॑तेरिति॒प्रजा-प॑तेः । अ॒खि॑ । अ॒श्वय॑त् । तत् । प॑रेति । अ॒प॒त॒त् । तत् ।
अ॒श्वः । अ॒भ॒व॒त् । यत् । अ॒श्वय॑त् । तत् । अ॒श्वस्य॑ । अ॒श्व॒त्वमि॒त्य॒श्व-त्व॑म् । तत् ।
दे॒वाः । अ॒श्वमे॒धेने॒त्य॒श्व-मे॒धेन॑ । ए॒व । प्र॑तीति । अ॒द॒धुः । ए॒पः । वै । प्र॒जाप॑तिमिति॒प्र
जा-प॑तिम् । स॒र्वम् । क॒रोति॑ । यः । अ॒श्वमे॒धेने॒त्य॒श्व-मे॒धेन॑ । यज॑ते । स॒र्वः । ए॒व । भ॒व
ति॑ । स॒र्वस्य॑ । वै । ए॒षा । प्रा॒यश्चि॑त्तिः । स॒र्वस्य॑ । भे॒षज॑म् । स॒र्वम् । वै । ए॒तेन॑ ।
पा॒प्मान॑म् । दे॒वाः । अ॒त॒र॒न् । अ॒पीति॑ । वै । ए॒तेन॑ । ब्र॒ह्म॒ह॒त्यामि॒ति॒ब्रह्म-ह॒त्याम् ।
अ॒त॒र॒न् । स॒र्वम् । पा॒प्मान॑म् । [४७] त॒र॒ति । त॒र॒ति । ब्र॒ह्म॒ह॒त्यामि॒ति॒ब्रह्म-ह॒त्याम् ।
यः । अ॒श्वमे॒धेने॒त्य॒श्व-मे॒धेन॑ । यज॑ते । यः । उ॒ । च॒ । ए॒नम् । ए॒वम् । वेद॑ । उ॒त्तर॑
मि॒त्यु॒त्-त॒रम् । वै । तत् । प्र॒जाप॑तेरिति॒प्रजा-प॑तेः । अ॒खि॑ । अ॒श्वय॑त् । त॒स्मात् ।
अ॒श्वस्य॑ । उ॒त्तर॑तइत्यु॒त्-त॒रतः॑ । अ॒वेति॑ । वृ॒न्ति । द॒खि॒णतः॑ । अ॒न्येपा॑म् । प॒शूना॑म् ।
वै॒त॒सः । क॒ठः । भ॒व॒ति । अ॒प्सुयो॑नि॒रि॒त्य॒प्सु-यो॑निः । वै । अ॒श्वः । अ॒प्सुज॑इत्य॒प्सु-
जः । वै॒त॒सः । स्वे । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नौ । प्र॑तीति । स्था॒पय॑ति । च॒तु॒ष्टोम॑इति॒चतुः-
स्तो॑मः । स्तो॒मः । भ॒व॒ति । स॒रद् । ह॒ । वै । अ॒श्वस्य॑ । स॒वि॒थ । ए॒ति । अ॒वृ॒ह॒त् ।
तत् । दे॒वाः । च॒तु॒ष्टोमे॒नेति॑चतुः-स्तो॒मेन॑ । ए॒व । प्र॑तीति । अ॒द॒धुः । यत् । च॒तु॒ष्टोम॑इति॒
चतुः-स्तो॑मः । स्तो॒मः । भ॒व॒ति । अ॒श्वस्य॑ । स॒र्व॒त्वाये॑ति॒सर्व॒-त्वाय॑ ॥ [४८] स॒र्व॒म्पा
प्मान॑मवृ॒हद्वा॑द॒शच॑ ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

उ॒त्स॒न्नय॑ज्ञइन्द्रा॒ग्नीदे॒वावा॑अ॒ख्ण॑यास्तोमीया॒अ॒ग्नेर्भा॑गो॒ऽस्य॒मे॒जा॒तान् श्मि॒रि
ति॑ना॒क॒स॒द्वि॒र॒ह॒न्दा॑सि॒सर्वा॑भ्यो वृ॒ष्टि॒सनी॑दे॒वासु॒राः क॒र्नो॑या॒सः प्र॒जाप॑तेर॒खि॒द्रा
द॒श ॥ १२ ॥ उ॒त्स॒न्नय॑ज्ञोदे॒वावै॒यस्य॑मु॒ख्य॒वती॑र्ना॒क॒स॒द्वि॒र॒वैता॑भि॒र॒ष्टाच॑त्वारि॒शत॑ ॥

॥ ४८ ॥ उ॒त्स॒न्नय॑ज्ञस॒र्व॒त्वाय॑ ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पञ्चमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

अथ पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) ॥

देवासुरादितिदेव-असुराः । सख्यंताइतिसं-यत्ताः । आसन्नू । ते । न । वीति ।
अजयन्त । सः । एताः । इन्द्रः । तनूः । अपश्यत् । ताः । उपेति । अधत्त । ताभिः ।
वै । सः । तनुवंम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मन् । अधत्त । ततः । देवाः । अमवन् ।
परेति । असुराः । यत् । इन्द्रतनू रितिन्द्र-तनूः । उपदधातीत्युप-दधाति । तनुवंम् ।
एव । ताभिः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् । धत्ते । अथोइति । सेन्द्र
मितिस-इन्द्रम् । एव । अभिम् । सतनुमितिस-तनुम् । चिनुते । भवति । आत्मना ।
परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । [१] भवति । यज्ञः । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् ।
तम् । अवरुधमित्यव-रुधम् । न । अशक्नुवन् । ते । एताः । यज्ञतनू रितियज्ञ-तनूः ।
अपश्यन् । ताः । उपेति । अदधत् । ताभिः । वै । ते । यज्ञम् । अवेति । अरुन्धत् ।
यत् । यज्ञतनू रितियज्ञ-तनूः । उपदधातीत्युप-दधाति । यज्ञम् । एव । ताभिः । य
जमानः । अवेति । रुन्धे । त्रयस्त्रिंशत्तमिति त्रयः-त्रिंशत्तम् । उपेति । दधाति ।
त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशत् । वै । देवताः । देवताः । एव । अवेति । रुन्धे ।
अथोइति । सात्मानमितिस-आत्मानम् । एव । अभिम् । सतनुमितिस-तनुम् । चि
नुते । सात्मेतिस-आत्मा । अमुष्मिन् । लोके । [२] भवति । यः । एवम् । वेद ।
ज्योतिष्मतीः । उपेति । दधाति । ज्योतिः । एव । अस्मिन् । दधाति । एताभिः । वै ।
अभिः । चितः । ज्वलति । ताभिः । एव । एनम् । समिति । इन्धे । उभयोः । अस्मै ।
लोकयोः । ज्योतिः । भवति । नरूपत्रेष्टकाइतिनरूपत्र-इष्टकाः । उपेति । दधाति ।
एतानि । वै । दिवः । ज्योतींषि । तानि । एव । अवेति । रुन्धे । सुकृतामिति सु-
कृताम् । वै । एतानि । ज्योतींषि । यत् । नरूपत्राणि । तानि । एव । आप्नोति ।
अथोइति । अनु काशमित्यनु-काशम् । एव । एतानि । [३] ज्योतींषि । कुरुते ।
सुवर्गस्येति सुव-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । यत् । स-स्पृष्टाइति
सं-स्पृष्टाः । उपदध्यादित्युप-दध्यात् । वृष्ट्यै । लोकम् । अपीति । दध्यात् । अवर्
षुकः । पर्जन्यः । स्यात् । अस-स्पृष्टाइत्यसं-स्पृष्टाः । उपेति । दधाति । वृष्ट्यै । एव ।

लोकम् । करोति । वर पुंकः । पर्जन्यः । भवति । पुरस्तात् । अन्याः । प्रतीचीः । उ
पेति । दधाति । पश्चात् । अन्याः । प्राचीः । तस्मात् । प्राचीनानि । च । प्रतीची
नानि । च । नरूपत्राणि । एति । वर्तन्ते ॥ [४] आतृव्योलोकएवैतान्येकचत्वा
रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

ऋतव्याः । उपेति । दधाति । ऋतूनाम् । कल्प्यै । द्वन्द्वमिति द्वन्द्वम् । उपेति ।
दधाति । तस्मात् । द्वन्द्वमिति द्वन्द्वम् । ऋतवः । अर्धता । इव । वै । एषा । यत् ।
मध्यमा । चितिः । अन्तरिरूपम् । इव । वै । एषा । द्वन्द्वमिति द्वन्द्वम् । अन्यासु ।
चितीषु । उपेति । दधाति । चतस्रः । मध्यै । धृत्यै । अन्तश्श्लेषणमित्यन्तः-श्लेष
णम् । वै । एताः । चितीनाम् । यत् । ऋतव्याः । यत् । ऋतव्याः । उपदधातीयुप-
दधाति । चितीनाम् । विधृत्याइति वि-धृत्यै । अवकाम् । अनु । उपेति । दधाति ।
एषा । वै । अग्नेः । योनिः । सयोनिमितिस-योनिम् । [५] एव । अग्निम् । चिनुते ।
उवाच । ह । विश्वामित्रइति विश्व-मित्रः । अदत् । इत् । सः । ब्रह्मणा । अन्नम् ।
यस्य । एताः । उपधीयान्ताइत्युप-धीयान्तै । यः । उ । च । एनाः । एवम् । वेदत् ।
इति । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे । वै । एतम् । प्रतिष्ठायाइति प्रति-स्थायै । नुदते । यः ।
अग्निम् । चित्वा । न । प्रतितिष्ठतीति प्रति-तिष्ठति । पञ्च । पूर्वाः । चित्तयः । भवन्ति ।
अथ । पृष्ठीम् । चितिम् । चिनुते । पद् । वै । ऋतवः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे । ऋ
तुषु । एव । सव्वत्सरइति सं-वत्सरे । प्रतीति । तिष्ठति । एताः । वै । [६] अधिप
नीरित्यधि-पत्नीः । नाम । इष्टकाः । यस्य । एताः । उपधीयन्तइत्युप-धीयन्तै । अ
धिपतिरित्यधि-पतिः । एव । समानानाम् । भवति । यम् । द्विष्यात् । तम् । उपद
धदित्युप-दधत् । ध्यायेत् । एताभ्यः । एव । एनम् । देवताभ्यः । एति । वृश्चति ।
ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अङ्गिरसः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।
यन्तः । या । यज्ञस्य । निष्कृतिरिति निः-कृतिः । आमीन् । ताम् । ऋषिभ्यइत्यृषि-
भ्यः । प्रतीति । औहन् । तत् । हिरण्यम् । अभवत् । यत् । हिरण्यशल्केरिति हि
रण्य-शल्कैः । प्रोरूपतीति प्र-रूपति । यज्ञस्य । निष्कृत्याइति निः-कृत्यै । अथोइति ।
भेपजम् । एव । अस्मै । करोति । [७] अथोइति । रूपेण । एव । एनम् । समि
ति । अर्धयति । अथोइति । हिरण्यज्योतिपेति हिरण्य-ज्योतिषा । एव । सुवर्गमिति

सुवः-गम् । लोकम् । एति । साहस्रवतेतिसाहस्र-वता । प्रेति । उरूपति । साहस्रः ।
 प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । आप्त्यै । इमाः । मे । अग्ने ।
 इष्टंकाः । धेनवः । सन्तु । इति । आह । धेनूः । एव । एनाः । कुरुते । ताः । एनम् ।
 कामदुघादितिकाम-दुघाः । अमुत्र । अमुष्मिन् । लोके । उपेति । तिष्ठन्ते ॥ [८]
 सयोनिमेतावैकंगेत्येकान्नचत्वारिंशच्च ॥ * * * ॥२॥

रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । सः । एतर्हि । जातः । यर्हि । सर्वः ।
 चितः । सः । यथा । वृक्षः । जातः । स्तनम् । प्रेप्सतीतिप्र-ईप्सति । एवम् । वै ।
 एषः । एतर्हि । भागधेयमितिभाग-धेयम् । प्रेति । ईप्सति । तस्मै । यत् । आहु-
 तिमित्या-हुतिम् । न । जुहुयात् । अध्वर्युम् । च । यजमानम् । च । ध्यायेत् । शत
 रुद्रीयमितिशत-रुद्रीयम् । जुहोति । भागधेयेनितिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शम
 यति । न । आर्तिम् । एति । कृच्छति । अध्वर्युः । न । यजमानः । यत् । ग्राम्या
 णाम् । पशूनाम् । [९] पयसा । जुहुयात् । ग्राम्यान् । पशून् । शुचा । अर्पयेत् ।
 यत् । आग्न्यानाम् । आग्न्यान् । जर्तिलयवाग्वेतिजर्तिल-यवाग्वा । वा । जुहु-
 यात् । गवीधुकयवाग्वेतिगवीधुक-यवाग्वा । वा । न । ग्राम्यान् । पशून् । हिनस्ति ।
 न । आग्न्यान् । अथेदिति । खलु । आहुः । अनाहुतिरित्यना-हुतिः । वै । जर्ति
 लाः । च । गवीधुकाः । च । इति । अजखणी रेणेत्यज-खणी रेण । जुहोति । आग्नेयी ।
 वै । एषा । यत् । अजा । आहुत्येत्या-हुत्या । एव । जुहोति । न । ग्राम्यान् ।
 पशून् । हिनस्ति । न । आग्न्यान् । अङ्गिरसः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।
 यन्तः । [१०] अजार्याम् । घर्मम् । प्रेति । असिञ्चन् । सा । शोचन्ती । पर्णम् ।
 परेति । अजिहीत । सः । अर्कः । अभवत् । तत् । अर्कस्य । अर्कत्वमित्यर्क-त्वम् ।
 अर्कपर्णेनेत्यर्क-पर्णेन । जुहोति । सयोनित्वायेतिसयोनि-त्वाय । उदङ् । तिष्ठन् ।
 जुहोति । एषा । वै । रुद्रस्य । दिक् । स्वायाम् । एव । दिशि । रुद्रम् । निस्वन्दयत्
 इतिनिः-अवन्दयते । चरमायाम् । इष्टंकायाम् । जुहोति । अन्ततः । एव । रुद्रम् ।
 निस्वन्दयत्इतिनिः-अवन्दयते । त्रेधाविभक्तमितित्रेधा-विभक्तम् । जुहोति । त्रयः ।
 इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । समावदीर्यानितिसमावत्-वीर्यान् । करो-
 ति । इयंति । अग्ने । जुहोति । [११] अथ । इयंति । अथ । इयंति । त्रयः । इमे ।

लोकाः । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । शमयति । तिस्रः । उत्तमाइत्युत्तमाः ।
 आहुतीरित्याहुतीः । जुहोति । पद् । समिति । पद्यन्ते । पद् । वै । ऋतवः । ऋतु
 भिरित्यूतुभिः । एव । एनम् । शमयति । यत् । अनुपरिक्राममित्यनुपरिक्रामम् । जुहु
 यात् । अन्तरवचारिणमित्यन्तःअवचारिणम् । रुद्रम् । कुर्यात् । अथोइति । खलु ।
 आहुः । कस्याम् । वा । अहं । दिशि । रुद्रः । कस्याम् । वा । इति । अनुपरिका
 ममित्यनुपरिक्रामम् । एव । होतव्यम् । अपरिवर्गमित्यपरिवर्गम् । एव । एनम् ।
 शमयति । [१२] एताः । वै । देवताः । सुवर्गाइतिसुवः-र्गाः । याः । उत्तमाइत्युत्त
 तमाः । ताः । यजमानम् । वाचयति । ताभिः । एव । एनम् । सुवर्गमितिसुवः-
 गम् । लोकम् । गमयति । यम् । द्विष्यात् । तस्य । सञ्चरइतिसं-चरे । पशूनाम् ।
 नीति । अस्येत् । यः । प्रथमः । पशुः । अभितिष्ठतीत्याभि-तिष्ठति । सः । आर्तिम् ।
 एति । ऋच्छति ॥ [१३] पशूनाध्यन्तोऽग्रे जुहोत्यपरिवर्ग मेवैनं शमयति त्रि-
 शर्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

अश्मन् । ऊर्जम् । इति । परीति । सिञ्चति । मार्जयति । एव । एनम् । अथोइति ।
 तर्पयति । एव । सः । एनम् । तृप्तः । अरूपं चञ् । अशोचन् । अमुष्मिन् । लोके ।
 उपेति । तिष्ठते । तृप्यति । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । यः । एवम् ।
 वेदं । ताम् । नः । इपम् । ऊर्जम् । धत्त । मरुतः । स-स्राणाइतिसं-स्राणाः । इति ।
 आह । अन्नम् । वै । ऊर्क् । अन्नम् । मरुतः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । अ
 श्मन् । ते । रूपुत् । अमुम् । ते । शुक् । [१४] ऋच्छतु । यम् । द्विष्मः । इति ।
 आह । यम् । एव । द्वेष्टि । तम् । अस्य । रूपुधा । च । शुचा । च । अर्पयति । त्रिः ।
 परिपिञ्चन्नितिपरि-मिञ्चन् । परीति । एति । त्रिवृदितित्रि-वृत् । वै । अग्निः । या
 वान् । एव । अग्निः । तस्यं । शुचम् । शमयति । त्रिः । पुनः । परीति । एति । पद् ।
 समिति । पद्यन्ते । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । एव । अस्य । शुचम् ।
 शमयति । अपाम् । वै । एतत् । पुष्पम् । यत् । वेतमः । अपाम् । [१५] गरः ।
 अवकाः । वेतमशाखयेतिवेतस-शाखा । च । अवकाभिः । च । वीति । क्रू पति ।
 आपः । वै । शान्ताः । शान्ताभिः । एव । अस्य । शुचम् । शमयति । यः । वै ।
 अग्निम् । चितम् । प्रथमः । पशुः । अधिक्रामतीत्याधि-क्रामति । ईश्वरः । वै । तम् ।

शुचा । प्रदहइतिप्र-दहः । मण्डू केन । वीति । करु पति । एषः । वै । पशूनाम् । अनुपजीवनीयइत्यनुप-जीवनीयः । न । वै । एषः । ग्राम्येषु । पशुषु । हितः । न । आरण्येषु । तम् । एव । शुचा । अर्पयति । अष्टाभिः । वीति । करु पति । [१६] अष्टारूपेरेत्यष्टा-अरूपा । गायत्री । गायत्रः । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तस्य । शुचम् । शमयति । पावकवतीभिरितिपावक-वतीभिः । अन्नम् । वै । पावकः । अन्नैः । एव । अस्य । शुचम् । शमयति । मृत्युः । वै । एषः । यत् । अग्निः । ब्रह्मणः । एतत् । रूपम् । यत् । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनम् । कार्ष्णीइति । उपानहौ । उपेति । मुञ्चते । ब्रह्मणा । एव । मृत्योः । अन्तः । धत्ते । अन्तः । मृत्योः । धत्ते । अन्तः । अन्नाद्यादित्यन्न-अद्यात् । इति । आहुः । अन्याम् । उपमुञ्चतइत्युप-मुञ्चते । अन्याम् । न । अन्तः । [१७] एव । मृत्योः । धत्ते । अवेति । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । रुन्धे । नमः । ते । हर्से । शोचिषे । इति । आहु । नमस्कृत्येति नमः-कृत्य । हि । वसीयाँसम् । उपचरन्तीत्युप-चरन्ति । अन्यम् । ते । अस्मत् । तपन्तु । हेतयः । इति । आहु । यम् । एव । देष्टि । तम् । अस्य । शुचा । अर्पयति । पावकः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । शिवः । भव । इति । आहु । अन्नम् । वै । पावकः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । द्राभ्याम् । अधीति । क्रामति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अपस्यवतीभ्यामित्यपस्य-वतीभ्याम् । शान्त्यै ॥ [१८] शुग्वेतसोऽपामष्टाभिर्विकर्पतिनान्तरेकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

नृपदइतिनृ-सदे । वद् । इति । व्याधारयतीतिवि-आधारयति । पद् तया ।

आहुत्येत्या-हुत्या । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । एति । रभते । अरूष्ण्या । व्याधारयतीतिवि-आधारयति । तस्मात् । अरूष्ण्या । पशवः । अङ्गानि । प्रेति । ह्रन्ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । यत् । वपट् कुर्यादिति वपट्-कुर्यात् । यातयामेति यात-यामा । अस्य । वपट् कारइति वपट्-कारः । स्यात् । यत् । न । वपट् कुर्यादिति वपट्-कुर्यात् । रूपाँसि । यज्ञम् । हन्युः । वद् । इति । आहु । परोरूपमिति परः-अरूपम् । एव । वपट् । करोति । न । अस्य । यातयामेति यात-यामा । वपट् कारइति वपट्-कारः । भवति । न । यज्ञम् । रूपाँसि । घ्नन्ति । हुतादइति हुत-अदः । वै । अन्ये । देवाः । [१९] अहुतादइत्यहुत-अदः । अन्ये । तान् । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । एव । उभ

यान् । प्रीणाति । ये । देवाः । देवानाम् । इति । दध्ना । मधुमिश्रेणेतिमधु-मिश्रे
 ण । अवेति । उरूपति । हुतादइतिहुत-अदः । च । एव । देवान् । अहुतादइत्यहुत-
 अदः । च । यजमानः । प्रीणाति । ते । यजमानम् । प्रीणन्ति । दध्ना । एव । हु
 तादइतिहुत-अदः । प्रीणाति । मधुपा । अहुतादइत्यहुत-अदः । ग्राम्यम् । वै । ए
 तत् । अन्नम् । यत् । दधि । आग्न्यम् । मधु । यत् । दध्ना । मधुमिश्रेणेतिमधु-
 मिश्रेण । अवोरूपतीत्यव-उरूपति । उभयस्य । अवर्क्याइत्यव-कृष्यै । शुमुष्टिना । अं
 वेति । उरूपति । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । [२०] वै । शुमुष्टिः । सयोनित्वायेति
 सयोनि-त्वाय । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अनुपरिचारमित्यनु-परि
 चारम् । अवेति । उरूपति । अपरिखर्गमित्यपरि-वर्गम् । एव । एनान् । प्रीणाति ।
 वीति । वै । एषः । प्राणैरितिप्र-अनैः । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः ।
 ऋच्छते । यः । अमिम् । चिन्वन् । अधिक्रामतीत्यधि-क्रामति । प्राणदाइतिप्राण-
 दाः । अणनदाइत्यणन-दाः । इति । आह । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । आत्मन् ।
 धत्ते । वर्चोदाइतिवर्चः-दाः । वरिवोदाइतिवरिवः-दाः । इति । आह । प्रजेतिप्र-जा ।
 वै । वर्चः । पशवः । वरिवः । प्रजामितिप्र-जाम् । एव । पशून् । आत्मन् । धत्ते ।
 इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तम् । वृत्रः । [२१] हतः । षोडशभिरितिषोडश-भिः । भो
 गैः । असिनात् । सः । एताम् । अग्नये । अनीकवतइत्यनीक-वते । आहुतिमित्या-
 हुतिम् । अपश्यत् । ताम् । अजुहोत् । तस्य । अग्निः । अनीकवानित्यनीक-वान् ।
 स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । प्रीतः । षोडशधेतिषोडश-धा । वृत्रस्य । भोगान् ।
 अपीति । अदहत् । वैश्वकर्मणेनेतिवैश्व-कर्मणेन । पाप्मनः । निरिति । अमुच्यते
 यत् । अग्नये । अनीकवतइत्यनीक-वते । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । अग्निः
 एव । अस्य । अनीकवानित्यनीक-वान् । स्वेन । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । प्रीतः
 पाप्मानम् । अपीति । दहति । वैश्वकर्मणेनेतिवैश्व-कर्मणेन । पाप्मनः । निरिति ।
 मुच्यते । यम् । कामयेत । चिरम् । पाप्मनः । [२२] निरिति । मुच्येत । इति । ए
 कैकमित्येकं एकम् । तस्य । जुहुयात् । चिरम् । एव । पाप्मनः । निरिति । मुच्य
 ते । यम् । कामयेत । ताजक् । पाप्मनः । निरिति । मुच्येत । इति । सर्वाणि । तस्य ।
 अनुदृत्येत्यनु-दृत्यं । जुहुयात् । ताजक् । एव । पाप्मनः । निरिति । मुच्यते । अथो

इति । खलु । नाना । एव । सूक्ताभ्यामिति सु-उक्ताभ्याम् । जुहोति । नाना । एव ।
सूक्तयोरिति सु-उक्तयोः । वीर्यम् । दधाति । अथो इति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै ॥
[२३] देवाः प्राजापत्यो वृत्रश्चिरम्पाप्मनंश्चत्वारिंशच्च ॥ ॐ ॥ ५ ॥

उदिति । एनम् । उत्तरामित्युत्-तराम् । नय । इति । समिध इति सं-इधः ।
एति । दधाति । यथा । जनम् । यते । अवसम् । करोति । तादृक् । एव । तत् ।
तिस्रः । एति । दधाति । त्रिदिति त्रि-वृत् । वै । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः ।
तस्मै । भागधेयमिति भाग-धेयम् । करोति । औदुम्बरीः । भवन्ति । ऊर्कः । वै । उ-
दुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अस्मै । अपीति । दधाति । उदिति । उ । त्वा । विश्वे ।
देवाः । इति । आह । प्राणा इति प्र-अनाः । वै । विश्वे । देवाः । प्राणैरिति प्र-अनैः ।
[२४] एव । एनम् । उदिति । यच्छन्ते । अग्ने । भरन्तु । चित्तिभिरिति चित्ति-भिः ।
इति । आह । यस्मै । एव । एनम् । चित्ताय । उद्यच्छन्त इत्युत्-यच्छन्ते । तेन । एव ।
एनम् । समिति । अर्धयति । पञ्च । दिशः । देवीः । यज्ञम् । अवन्तु । देवीः । इति ।
आह । दिशः । हि । एषः । अन्विति । प्रच्यवंत इति प्र-च्यवंते । अपेति । अमतिम् ।
दुर्मतिमिति दुः-मतिम् । बाधमानाः । इति । आह । रक्षंसाम् । अपहत्या इत्यप-
हृत्यै । रायः । पोषे । यज्ञपतिमिति यज्ञ पतिम् । अभजन्ती रित्या-भजन्तीः । इति ।
आह । पशवं । वै । रायः । पोषः । [२५] पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । परि-
तिपद्-भिः । हरति । षट् । वै । ऋतवं । ऋतुभिरित्युत्-भिः । एव । एनम् । हरति ।
दे इति । परिगृह्यवती इति परिगृह्यं वती । भवतः । रक्षंसाम् । अपहत्या इत्यप-हृत्यै ।
सूर्यरश्मिरिति सूर्य-रश्मिः । हरिं केश इति हरिं-केशः । पुरस्तात् । इति । आह । प्रसू-
त्या इति प्र-सूत्यै । ततः । पावकाः । आशिपत्यां-शिपः । नः । जुपन्ताम् । इति । आह ।
अन्नम् । वै । पावकः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । देवासुरा इति देव-असुराः । सय्यं
त्ता इति सं-यत्ताः । आसन्नू । ते । देवाः । एतत् । अप्रतिरथमित्यप्रति-रथम् । अपञ्चयन्नू ।
तेन । वै । ते । अप्रति । [२६] असुरान् । अजयन्नू । तत् । अप्रतिरथस्येत्यप्रति-रथस्य ।
अप्रतिरथत्वमित्यप्रतिरथ-त्वम् । यत् । अप्रतिरथमित्यप्रति-रथम् । द्वितीयः । होता ।
अन्वाहेत्यनु-आह । अप्रति । एव । तेन । यजमानः । भ्रातृव्यान् । जयति । अथो इति ।
अनंभिजितमित्यनंभि-जितम् । एव । अभीति । जयति । दशर्चमिति दश-ऋचम् ।

भवति । दशरूपरेतिदश-अरूपरा । विराडिति वि-राद् । विराजेति वि-राजा । इमौ ।
 लोकौ । विधृतविति वि-धृतौ । अनयोः । लोकयोः । विधृत्याइति वि-धृत्यै । अथो
 इति । दशरूपरेतिदश-अरूपरा । विराडिति वि-राद् । अन्नम् । विराडिति वि-राद् । वि
 राजीति वि-राजि । एव । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्ये । प्रतीति । तिष्ठति । असत् । इव । वै ।
 अन्तरिरूपम् । अन्तरिरूपम् । इव । आग्नीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे ।
 [२७] अश्मानम् । नीति । दधाति । मत्त्वायेतिसत्-त्वायं । द्वाभ्याम् । प्रतिष्ठित्य
 इतिप्रति-स्थित्यै । विमानइति वि-मानः । एषः । दिवः । मध्ये । आस्ते । इति । आह ।
 वीति । एव । एतया । मिमीते । मध्ये । दिवः । निहितइति नि-हितः । पृश्निः ।
 अश्मा । इति । आह । अन्नम् । वै । पृश्नि । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । चत
 सृभिरिति चतसृ-भिः । एति । पुच्छात् । एति । चत्वारि । छन्दांसि । छन्दांभिरि
 ति छन्दः-भिः । एव । इन्द्रम् । विश्वाः । अवीवृधन् । इति । आह । वृद्धिम् । एव ।
 उपावर्ततइत्युप-आवर्तते । वाजानाम् । सत्पतिमिति सत्-पतिम् । पतिम् । [२८]
 इति । आह । अन्नम् । वै । वाजः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । सुम्नहुरिति सुम्न-
 हूः । यज्ञः । देवान् । एति । च । वरूपत् । इति । आह । प्रजेति प्र-जा । वै । पशवः ।
 सुम्नम् । प्रजामिति प्र-जाम् । एव । पशून् । आत्मन् । धत्ते । यरूपत् । अग्निः । देवः ।
 देवान् । एति । च । वरूपत् । इति । आह । स्वगाकृत्याइति स्वगा-कृत्यै । वाजस्य ।
 मा । प्रसवेनेति प्र-सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत्-ग्राभेण । उदिति । अगृभीत् । इति । आह ।
 असौ । वै । आदित्यः । उद्यन्तित्युत्-यन् । उद्ग्राभइत्युत्-ग्राभः । एषः । निम्रोचनि
 ति नि-म्रोचन् । निग्राभइति नि-ग्राभः । ब्रह्मणा । एव । आत्मानम् । उद्गृह्णातीत्युत्-
 गृह्णाति । ब्रह्मणा । भ्रातृव्यम् । नीति । गृह्णाति ॥ [२९] प्राणैः पोषोऽप्रत्यामीध्रे
 पतिमेपदश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

प्राचीम् । अन्विति । प्रदिशमिति प्र-दिशम् । प्रेति । इहि । विद्वान् । इति ।
 आह । देवलोकमिति देव-लोकम् । एव । एतया । उपावर्ततइत्युप-आवर्तते । क्रम
 ध्वम् । अग्निना । नार्कम् । इति । आह । इमान् । एव । एतया । लोकान् । क्रम
 ते । पृथिव्याः । अहम् । उदिति । अन्तरिरूपम् । एति । अरुहम् । इति । आह ।

इमान् । एव । एतया । लोकान् । समारोहतीतिसं-आरोहति । सुर्वः । यन्तः । न ।
 अपेति । ईरूपन्ते । इति । आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव । एतया । लोकम् ।
 एति । अमे । प्रेति । इहि । [३०] प्रथमः । देवयतामिति देव-यताम् । इति । आह ।
 उभयेषु । एव । एतया । देवमनुष्येष्विति देव-मनुष्येषु । चरुषुः । दधाति । पञ्चभि
 रिति पञ्च-भिः । अधीति । क्रामति । पादुक्तः । यज्ञः । यावान् । एव । यज्ञः । तेन ।
 सह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । एति । नक्तोपासां । इति । पुरोनुवाक्यामि
 ति पुरः-अनुवाक्याम् । अन्विति । आह । प्रत्यै । अमे । सहस्राख्येति सहस्र-अख्य ।
 इति । आह । साहस्रः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । आप्त्यै ।
 तस्मै । ते । विधेम । वाजांय । स्वाहा । इति । आह । अन्नम् । वै । वाजः । अन्नम् ।
 एव । अवेति । [३१] रुन्धे । दध्नः । पूर्णाम् । औदुम्बरीम् । स्वयमातृणायामिति
 स्वयं-आतृणायाम् । जुहोति । ऊर्क् । वै । दधि । ऊर्क् । उदुम्बरः । असौ । स्वय
 मातृणेति स्वयं-आतृणा । अमुष्याम् । एव । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । असुतः ।
 अर्वाचीम् । ऊर्जम् । उपेति । जीवामः । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । सादयति । त्रिवृ
 दिति त्रि-वृत् । वै । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तम् । प्रतिश्रमिति प्रति-श्राम् ।
 गमयति । प्रेहति । प्र-इहः । अग्ने । दीदिहि । पुरः । नः । इति । औदुम्बरीम् । एति ।
 दधाति । एषा । वै । सू र्मी । कर्णकावतीति कर्णक-वती । एतया । ह । स्म । [३२]
 वै । देवाः । असुराणाम् । शततरुहानिति शत-तरु हान् । तृहन्ति । यत् । एतया ।
 समिधमिति सं-इधम् । आदधातीत्या-दधाति । वज्रम् । एव । एतत् । शतघ्रीमिति
 शत-घ्रीम् । यजमानः । भ्रातृव्याम् । प्रेति । हति । स्तृत्यै । अछम्बद्गामित्यछम्बद्-
 कारम् । विधेम । ते । परमे । जन्मन् । अग्ने । इति । वैकङ्कतीम् । एति । दधाति ।
 भाः । एव । अवेति । रुन्धे । ताम् । सवितुः । वरेण्यस्य । चित्राम् । इति । शमी
 मयीमिति शमी-मयीम् । शान्त्यै । अग्निः । वा । ह । वै । अग्निचितुमित्यग्नि-चितम् ।
 दुहे । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । वा । अग्निम् । दुहे । ताम् । [३३] सवितुः । वरेण्यस्य ।
 चित्राम् । इति । आह । एषः । वै । अग्नेः । दोहः । तम् । अस्य । कण्वः । एव ।
 श्रायसः । अवेत् । तेन । ह । स्म । एनम् । सः । दुहे । यत् । एतया । समिधमि
 तिसं-इधम् । आदधातीत्या-दधाति । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । एव । तत् । अग्निम् ।

दुहे । सप्त । ते । अमे । सुमिद्वितिसं-इधः । सप्त । जिह्वाः । इति । आह । सप्त । एव ।
 अस्य । सासानि । प्रीणाति । पूर्णया । जुहोति । पूर्णः । व । हि । प्रजापतिरिति
 प्रजा-पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । [३४] आप्त्यै । न्यूनयेति नि-ऊनया । जु
 होति । न्यूनादिति नि-ऊनात् । हि । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजाइति प्र-जाः ।
 असृजत । प्रजानामिति प्र-जानाम् । सृष्ट्यै । अग्निः । देवेभ्यः । निलायत । सः ।
 दिशः । अन्तु । प्रेति । अविशत् । जुह्वत् । मनसा । दिशः । ध्यायेत् । दिग्भ्य इति
 दिक्-भ्यः । एव । एनम् । अवेति । रुन्धे । दध्ना । पुरस्तात् । जुहोति । आज्येन ।
 उपरिष्ठात् । तेजः । च । एव । अस्मै । इन्द्रियम् । च । समीचीइति । दधाति । द्वा
 दशकपालइति द्वादश-कपालः । वैश्वानरः । भवति । द्वादश । मासाः । सव्वत्सर
 इतिसं-वत्सरः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । अग्निः । वैश्वानरः । सारूपादितिस-अरूपात् ।
 [३५] एव । वैश्वानरम् । अवेति । रुन्धे । यत् । प्रयाजान् याजानिति प्रयाज-अन्
 याजान् । कुर्यात् । विकस्तिरिति वि-कस्तिः । सा । यज्ञस्य । दर्विहोममिति दर्वि-
 होमम् । करोति । यज्ञस्य । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै । गष्टम् । वै । वैश्वानरः । विद् ।
 मरुतः । वैश्वानरम् । हुत्वा । मारुतान् । जुहोति । गष्टे । एव । विशम् । अन्विति ।
 बध्नाति । उच्चैः । वैश्वानरस्य । एति । श्रावयति । उपाश्चित्युप-अश्नु । मारु
 तान् । जुहोति । तस्मात् । गष्टम् । विशम् । अतीति । वदति । मारुताः । भवन्ति ।
 मरुतः । वै । देवानाम् । विशः । देवविशेनेति देव-विशेन । एव । अस्मै । मनुष्यविं
 शमिति मनुष्य-विशम् । अवेति । रुन्धे । सप्त । भवन्ति । सप्तगणाइतिसप्त-गणाः ।
 वै । मरुतः । गणशइति गण-शः । एव । विशम् । अवेति । रुन्धे । गुणेन । गुणम् ।
 अनुदृत्येत्यनु-दृत्यं । जुहोति । विशम् । एव । अस्मै । अन्वत्मानमित्यनु-वत्मानम् ।
 करोति ॥ [३६] अमे प्रेह्यं स्म दुहे ताम्प्रजापते स्सारूपान्मनुष्यविश मेकंविं
 शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

वसोः । धाराम् । जुहोति । वसोः । मे । धारा । असत् । इति । वै । एषा ।
 दूयते । घृतस्य । वै । एनम् । एषा । धारा । अमुष्मिन् । लोके । पिन्वमाना । उ
 पेति । तिष्ठते । आज्येन । जुहोति । तेजः । वै । आज्यम् । तेजः । वसोः । धारा ।
 तेजसा । एव । अस्मै । तेजः । अवेति । रुन्धे । अथोइति । कामाः । वै । वसोः ।

धारां । कामान् । एव । अवेति । रुन्धे । यम् । कामयेत् । प्राणानितिप्र-अनान् ।
 अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । वीति । [३७] छिन्द्याम् । इति । विग्राहमिति वि-प्रा
 हम् । तस्य । जुहुयात् । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अ
 द्यम् । वीति । छिनत्ति । यम् । कामयेत् । प्राणानितिप्र-अनान् । अस्य । अन्नाद्य
 मित्यन्न-अद्यम् । समिति । तनुयाम् । इति । सन्ततामितिसन्तताम् । तस्य । जुहु
 यात् । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । अस्य । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । समिति । त
 नोति । द्वादश । द्वादशानि । जुहोति । द्वादश । मासाः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः ।
 सव्वत्सरेणेतिसंवत्सरेण । एव । अस्मै । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । अन्नम् । च ।
 मे । अरुपुत् । च । मे । इति । आह । एतत् । वै । [३८] अन्नस्य । रूपम् । रूपेण ।
 एव । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । अग्निः । च । मे । आपः । च । मे । इति । आह ।
 एपा । वै । अन्नस्य । योनिः । सयोनीतिस-योनि । एव । अन्नम् । अवेति । रुन्धे ।
 अर्धेन्द्राणीत्यर्ध-इन्द्राणि । जुहोति । देवताः । एव । अवेति । रुन्धे । यत् । सर्वेषाम् ।
 अर्धम् । इन्द्रः । प्रतीति । तस्मात् । इन्द्रः । देवतानाम् । भूयिष्ठभाक्तमइतिभूयि
 ष्ठभाक्-तम् । इन्द्रम् । उत्तरमित्युत्-तम् । आह । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन् । उप
 रिष्ठात् । दधाति । यज्ञायुधानीतियज्ञ-आयुधानि । जुहोति । यज्ञः । [३९] वै । यज्ञा
 युधानीतियज्ञ-आयुधानि । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । अथोइति । एतत् । वै ।
 यज्ञस्य । रूपम् । रूपेण । एव । यज्ञम् । अवेति । रुन्धे । अवभृथइत्यव-भृथः । च ।
 मे । स्वगाकारइतिस्वगा-कारः । च । मे । इति । आह । स्वगाकृत्याइतिस्वगा-कृ
 त्ये । अग्निः । च । मे । घर्मः । च । मे । इति । आह । एतत् । वै । ब्रह्मवर्चसस्येति
 ब्रह्म-वर्चसस्य । रूपम् । रूपेण । एव । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे ।
 ऋक् । च । मे । साम । च । मे । इति । आह । [४०] एतत् । वै । छन्दसाम् ।
 रूपम् । रूपेण । एव । छन्दांसि । अवेति । रुन्धे । गर्भाः । च । मे । वत्साः । च ।
 मे । इति । आह । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । पशून् । अवेति ।
 रुन्धे । कल्पान् । जुहोति । अकल्मसस्य । कल्पस्यै । युग्मदयुजेइति युग्मत-अयुजे ।
 जुहोति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वार्य । उत्तरावन्तीइत्युत्तरा-वन्ती । भवतः । अभि
 क्रान्त्याइत्यभि-क्रान्त्यै । एका । च । मे । निस् । च । मे । इति । आह । देवछन्द

समितिदेव-छन्दसम् । वै । एका । च । तिस्रः । च । [४१] मनुष्य-छन्दसमितिम
 नुष्य-छन्दसम् । चतस्रः । च । अष्टौ । च । देव-छन्दसमितिदेव-छन्दसम् । च । एव ।
 मनुष्य-छन्दसमितिमनुष्य-छन्दसम् । च । अवेति । रुन्धे । एति । त्रयस्त्रिंशत् इति
 त्रयः - त्रिंशत् । जुहोति । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः - त्रिंशत् । वै । देवताः । देव
 ताः । एव । अवेति । रुन्धे । एति । अष्टाचत्वारिंशत् इत्यष्टा-चत्वारिंशत् । जुहो
 ति । अष्टाचत्वारिंशदस्त्वष्टाचत्वारिंशत्-अस्त्वष्टा । जगती । जागताः । ए
 शवः । जगत्या । एव । अस्मै । पशून् । अवेति । रुन्धे । वाजः । च । प्रसव इति
 प्र-सवः । च । इति । द्वादशम् । जुहोति । द्वादश । मासाः । सुव्यंशर इति सं-व्यंशरः ।
 सुव्यंशर इति सं-व्यंशरे । एव । प्रतीति । तिष्ठति ॥ [४२] विवैयज्ञस्सामं च सुइत्याह च
 तिस्रश्चैकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

अग्निः । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् । भागधेयमिति भाग-धेयम् । इच्छ
 मानः । तम् । देवाः । अद्भुवन् । उपेति । नः । एति । वर्तस्व । हव्यम् । नः । वह ।
 इति । सः । अग्रवीत् । वरम् । वृणे । मह्यम् । एव । वाजप्रसवीयमिति वाज-प्रसवी
 यम् । जुहवन् । इति । तस्मात् । अग्नये । वाजप्रसवीयमिति वाज-प्रसवीयम् । जु
 हति । यत् । वाजप्रसवीयमिति वाज-प्रसवीयम् । जुहोति । अग्निम् । एव । तत् ।
 भागधेयेनेति भाग-धेयेन । समिति । अर्द्धयति । अथो इति । अग्निपेक इत्यग्नि-संक्रः ।
 एव । अस्य । सः । चतुर्दशभिरिति चतुर्दश-भिः । जुहोति । सप्त । ग्राम्याः । ओष
 धयः । सप्त । [४३] आरण्याः । उभयीपाम् । अवंरुध्या इत्यव-रुध्ने । अन्नस्यान्नस्ये
 त्यन्नस्य-अन्नस्य । जुहोति । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । अवंरुध्या इत्यव-रुध्ने ।
 औदुम्बरेण । सुवेण । जुहोति । ऊर्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्क् । अन्नम् । ऊर्जा । एव ।
 अस्मै । ऊर्जम् । अन्नम् । अवेति । रुन्धे । अग्निः । वै । देवानाम् । अभिपिक्त इत्य
 भि-सिक्तः । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । मनुष्याणाम् । तस्मात् । अग्निचिदित्यग्नि-
 चित् । वरं पति । न । धावेत् । अवंरुद्धमित्यव-रुद्धम् । हि । अम्य । अन्नम् । अ
 न्नम् । इव । खलु । वै । वृषम् । यत् । धावेत् । अन्नाद्यादित्यन्न-अद्यात् । धावेत् ।
 उपावर्ततेत्युप-आवर्तते । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । एव । अर्भाति । [४४] उपाव
 र्तेत इत्युप-आवर्तते । नक्तोपासां । इति । कृष्णायै । श्वेतवंसाया इति श्वेत-वत्सायै ।

पयसा । जुहोति । अह्ना । एव । अस्मै । रात्रिम् । प्रेति । दापयति । रात्रिया ।
 अहः । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । एव । अस्मै । प्रतेइति । कामम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अ-
 द्यम् । दुहतिइति । गृध्रभृतइतिगृध्र-भृतः । जुहोति । गृध्रम् । एव । अवेति । रुन्धे ।
 पङ्क्तिरितिपद्-भिः । जुहोति । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठति ।
 भुवनस्य । पते । इति । स्थमुसइतिस्थ-मुखे । पञ्च । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति ।
 वज्रः । वै । रथः । वज्रेण । एव । दिशः । [४५] अभीति । जयति । अग्निचितमित्यग्नि-
 चितम् । ह । वै । अमुष्मिन् । लोके । वातः । अभीति । पवते । वातनामानीति
 वात-नामानि । जुहोति । अभीति । एव । एनम् । अमुष्मिन् । लोके । वातः ।
 पवते । त्रीणि । जुहोति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । वातम् ।
 अवेति । रुन्धे । समुद्रः । असि । नमस्वान् । इति । आह । एतत् । वै । वातस्य ।
 रूपम् । रूपेण । एव । वातम् । अवेति । रुन्धे । अञ्जलिना । जुहोति । न । हि ।
 एतेषाम् । अन्यथा । आहुतिरित्या-हुतिः । अवकल्पतइत्यव-कल्पते ॥ [४६] ओष-
 धयस्सप्ताभिदिशोऽन्यथादेच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

सुवर्गायेतिसुवः-गाय । वै । लोकार्य । देवस्थइतिदेव-स्थः । युज्यते । युञ्जा-
 कूतायेतिथत्र-आकूतार्य । मनुष्यस्थइतिमनुष्य-स्थः । एषः । खलु । वै । देवस्थ
 इतिदेव-स्थः । यत् । अग्निः । अग्निम् । युनज्मि । शर्वसा । घृतेन । इति । आह ।
 युनक्ति । एव । एनम् । सः । एनम् । युक्तः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । अ-
 भीति । वहति । यत् । सर्वाभिः । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । युज्यात् । युक्तः । अस्य ।
 अग्निः । प्रच्युतइतिप्र-च्युतः । स्यात् । अप्रतिष्ठिताइत्यप्रति-स्थिताः । आहुतयइत्या-
 हुतयः । स्युः । अप्रतिष्ठिताइत्यप्रति-स्थिताः । स्तोमाः । अप्रतिष्ठितानीत्यप्रति-स्थि-
 तानि । उक्थानि । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने । अभीति ।
 मृशति । त्रिशदिति त्रि-वृत् । [४७] वै । अग्निः । यावान् । एव । अग्निः । तम् । यु-
 नक्ति । यथा । अनसि । युक्ते । आधीयतइत्या-धीयते । एवम् । एव । तत् । प्रती-
 ति । आहुतयइत्या-हुतयः । तिष्ठन्ति । प्रतीति । स्तोमाः । प्रतीति । उक्थानि । य-
 ज्ञायज्ञिर्यस्य । स्तोत्रे । द्वाभ्याम् । अभीति । मृशति । एतावान् । वै । यज्ञः । या

वान् । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । भूमा । तु । वै । अस्य । अतः । ऊर्ध्वः । क्रियते ।
 यावान् । एव । यज्ञः । तम् । अन्तः । अन्वारोहतीत्यनु-आरोहति । द्राम्याम् ।
 प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । एकया । अप्रस्तुतमित्यप्र-स्तुतम् । भवति । अर्थ ।
 [४८] अभीति । मृशति । उपेति । एनम् । उत्तरइत्युत्-तरः । यज्ञः । नमति ।
 अथोइति । सन्तत्याइतिसं-न्त्यै । प्रेति । वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । व्यवते ।
 यः । अग्निम् । चिनुते । न । वै । एतस्य । अग्निष्टके । आहुतिरित्या-हुतिः । अवति ।
 कल्पते । याम् । वै । एषः । अग्निष्टके । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहोति । सर्वति ।
 वै । सा । ताम् । सूर्वन्तीम् । यज्ञः । अनु । परेति । भवति । यज्ञम् । यजमानः । यत् ।
 पुनश्चित्तिमितिपुनः-चितिम् । चिनुते । आहुतीनामित्या-हुतीनाम् । प्रतिष्ठित्या
 इतिप्रति-स्थित्यै । प्रतीति । आहुतयइत्या-हुतयः । तिष्ठन्ति । [४९] न । यज्ञः ।
 पराभवतीतिपरा-भवति । न । यजमानः । अष्टौ । उपेति । दधाति । अष्टारूपेत्यष्टा-
 अरूपरा । गायत्री । गायत्रेण । एव । एनम् । छन्दसा । चिनुते । यत् । एकादश ।
 त्रैपुमेन । यत् । द्वादश । जागतेन । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । एनम् । चि
 नुते । नृणात्कः । वै । नाम । एषः । अग्निः । यत् । पुनश्चित्तिरितिपुनः-चितिः ।
 यः । एवम् । विद्वान् । पुनश्चित्तिमितिपुनः-चितिम् । चिनुते । एति । तृतीयात् ।
 पुरुषात् । अन्नम् । अग्नि । यथा । वै । पुनर्गधेयइतिपुनः-आधेयः । एवम् । पुनश्चि
 त्तिरितिपुनः-चितिः । यः । अग्न्याधेयेनेत्यग्नि-आधेयेन । न । [५०] ऋध्नोति ।
 सः । पुनर्गधेयमितिपुनः-आधेयम् । एति । धत्ते । यः । अग्निम् । चित्वा । न । ऋ
 ध्नोति । सः । पुनश्चित्तिमितिपुनः-चितिम् । चिनुते । यत् । पुनश्चित्तिमितिपुनः चि
 तिम् । चिनुते । ऋध्नै । अथोइति । खलु । आहुः । न । चेतव्या । इति । रुद्रः ।
 वै । एषः । यत् । अग्निः । यथा । व्याघ्रम् । सुप्तम् । बोधयति । तादृक् । एव । तत् ।
 अथोइति । खलु । आहुः । चेतव्या । इति । यथा । वसीयांसम् । भागधेयेनेति
 भाग-धेयेन । बोधयति । तादृक् । एव । तत् । मनुः । अग्निम् । अचिनुत् । तेन ।
 न । आध्नोत् । सः । एताम् । पुनश्चित्तिमितिपुनः-चितिम् । अपश्यत् । ताम् ।
 अचिनुत् । तया । वै । सः । आध्नोत् । यत् । पुनश्चित्तिमितिपुनः-चितिम् । चिनुते ।
 ऋध्नै ॥ [५१] त्रिवृदथतिष्ठन्त्यग्न्याधेयेननाचिनुतसप्तदशच ॥ ॥ १० ॥

छन्दश्चित्मिति छन्दः-चितम् । चिन्वीत । पशुकामइति पशु-कामः । पशवः ।
 वै । छन्दासि । पशुमानिति पशु-मान् । एव । भवति । श्येनचित्मिति श्येन-चि
 तम् । चिन्वीत । सुवर्गकामइति सुवर्ग-कामः । श्येनः । वै । वर्यसाम् । पतिष्ठः ।
 श्येनः । एव । भूत्वा । सुवर्गमिति सुवर्ग-गम् । लोकम् । पतति । कङ्कचित्मिति कङ्क-
 चितम् । चिन्वीत । यः । कामयेत । शीर्षणवानिति शीर्षण-वान् । अमुष्मिन् ।
 लोके । स्याम् । इति । शीर्षणवानिति शीर्षण-वान् । एव । अमुष्मिन् । लोके ।
 भवति । अलजचित्मित्यलज-चितम् । चिन्वीत । चतुस्सीतमिति चतुः-सीतम् । प्र
 तिष्ठाकामइति प्रतिष्ठा-कामः । चतस्रः । दिशः । दिरूपु । एव । प्रतीति । तिष्ठति ।
 प्रउगचित्मिति प्रउग-चितम् । चिन्वीत । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य-वान् । प्रेति ।
 [५२] एव । भ्रातृव्यान् । नुदते । उभयतः प्रउगमित्युभयतः-प्रउगम् । चिन्वीत । यः ।
 कामयेत । प्रेति । ज्ञातान् । भ्रातृव्यान् । नुदये । प्रतीति । जनिष्यमाणान् । इति ।
 प्रेति । एव । ज्ञातान् । भ्रातृव्यान् । नुदते । प्रतीति । जनिष्यमाणान् । रथचक्रचित्
 मिति रथचक्र-चितम् । चिन्वीत । भ्रातृव्यवानिति भ्रातृव्य-वान् । वज्रः । वै । रथः ।
 वज्रम् । एव । भ्रातृव्येभ्यः । प्रेति । हगति । द्रोणचित्मिति द्रोण-चितम् । चिन्वीत । अ
 न्नकामइत्यन्न-कामः । द्रोणे । वै । अन्नम् । भ्रियते । सयोनीतिस-योनि । एव । अन्नम् ।
 अवेति । रुन्धे । समूहमिति सं-ऊहम् । चिन्वीत । पशुकामइति पशु-कामः । पशुमा
 निति पशु-मान् । एव । भवति । [५३] परिचाय्यमिति परि-चाय्यम् । चिन्वीत ।
 ग्रामकामइति ग्राम-कामः । ग्रामी । एव । भवति । श्मशानचित्मिति श्मशान-चि
 तम् । चिन्वीत । यः । कामयेत । पितृलोकइति पितृ-लोके । ऋन्नुयाम् । इति । पि
 तृलोकइति पितृ-लोके । एव । ऋन्नुति । विश्वामित्रजमदग्नीइति विश्वामित्र-जमद
 ग्नी । वसिष्ठेन । अस्पृधेताम् । सः । एताः । जमदग्निः । विहव्याइति वि-हव्याः । अ
 पश्यन् । ताः । उपेति । अधत्त । ताभिः । वै । सः । वसिष्ठस्य । इन्द्रियम् । वीर्यम् ।
 अवृद्धकृत् । यत् । विहव्याइति वि-हव्याः । उपदधातीत्युप-दधाति । इन्द्रियम् । एव ।
 ताभिः । वीर्यम् । यजमानः । भ्रातृव्यस्य । वृद्धकृत् । होतुः । धिष्णिष्ये । उपेति ।
 दधाति । यजमानायतनमिति यजमान-आयतनम् । वै । [५४] होता । स्ये । एव ।
 अस्मे । आयतनइत्या-यतने । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अवेति । रुन्धे । द्वादश । उपेति ।

दधाति । द्वादशारूपेति द्वादश-अरूपः । जगती । जार्गताः । पशवः । जर्गत्या । एव ।
 अस्मै । पशून् । अवेति । रुन्धे । अष्टावष्टावित्यष्टौ-अष्टौ । अन्येषु । धिष्णिषेयु ।
 उपेति । दधाति । अष्टाशफा इत्यष्टा-शफाः । पशवः । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे ।
 पट् । मार्जालीये । पट् । वै । ऋतवः । ऋतवः । खलु । वै । देवाः । पितरः । ऋ
 तून् । एव । देवान् । पितृन् । प्रीणाति ॥ [५५] प्रभवतियजमानायतनं वा
 अष्टाचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

पवंस्व । वाजसातय इति वाज-सातये । इति । अनुष्टुगित्यनु-स्तुक् । प्रतिप
 दिति प्रति-पत् । भवति । तिस्रः । अनुष्टुभ इत्यनु-स्तुभः । चतस्रः । गायत्रियः । यत् ।
 तिस्रः । अनुष्टुभ इत्यनु-स्तुभः । तस्मात् । अथः । त्रिभिरिति त्रि-भिः । तिष्ठन् । ति
 ष्ति । यत् । चतस्रः । गायत्रियः । तस्मात् । सर्वान् । चतुरः । पदः । प्रतिदध
 दिति प्रति-दधत् । पलायते । परमा । वै । एषा । छन्दसाम् । यत् । अनुष्टुगित्य
 नु-स्तुक् । परमः । चतुष्टोम इति चतुः-स्तोमः । स्तोमानाम् । परमः । त्रिरात्र इति त्रि-
 रात्रः । यज्ञानाम् । परमः । अथः । पशूनाम् । परमेण । एव । एनम् । परमताम् ।
 गमयति । एकविंशमित्येक-विंशम् । अहः । भवति । [५६] यस्मिन् । अथः ।
 आलभ्यत इत्या-लभ्यते । द्वादश । मासाः । पञ्च । ऋतवः । त्रयः । इमे । लोकाः । असौ ।
 आदित्यः । एकविंश इत्येक-विंशः । एषः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्राजा
 पत्य इति प्राजा-पत्यः । अथः । तम् । एव । साख्यादिति स-अख्यात् । ऋन्नोति ।
 शर्करयः । पृष्ठम् । भवन्ति । अन्यदन्यदित्यन्यत्-अन्यत् । छन्दः । अन्येऽन्य इत्यन्ये-
 अन्ये । वै । एते । पशवः । एति । लभ्यन्ते । उत । इव । ग्राम्याः । उत । इव ।
 आरण्याः । यत् । शर्करयः । पृष्ठम् । भवन्ति । अथस्य । सर्वत्वायेति सर्व-त्वार्य ।
 पार्थुरश्ममिति पार्थु-श्मम् । ब्रह्मसाममिति ब्रह्म-सामम् । भवति । रश्मिना । वै । अथः ।
 [५७] यत् । ईश्वरः । वै । अथः । अयतः । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति-स्थितः । पराम् ।
 परावत् इति परा-वत् । गन्तोः । यत् । पार्थुरश्ममिति पार्थु-श्मम् । ब्रह्मसाममिति
 ब्रह्म-सामम् । भवति । अथस्य । यत् । घृत्यै । सङ्कतीति सं-कृति । अच्छावाकसा
 ममित्यच्छावाक-सामम् । भवति । उत्सन्नयज्ञ इत्युत्सन्न-यज्ञः । वै । एषः । यत् । अ
 श्वमेध इत्यश्व-मेधः । कः । तत् । वेद । इति । आहुः । यदि । सर्वः । वा । क्रियते ।

न । वा । सर्वः । इति । यत् । सङ्कृतीतिसं-कृति । अच्छावाकसाममित्यच्छावाक-सा
मम् । भवति । अश्वस्य । सर्वत्वायेतिसर्व-त्वाय । पर्याप्त्याइतिपरि-आप्त्यै । अनं
न्तरायायेत्यनन्तः-आयाय । सर्वस्तोमइतिसर्व-स्तोमः । अतिगत्रइत्यति-गत्रः । उ
त्तममित्युत्-तमम् । अहः । भवति । सर्वस्य । आप्त्यै । सर्वस्य । जित्यै । सर्वम् ।
एव । तेन । आप्नोति । सर्वम् । जयति ॥ [५८] अहर्भवति वाअश्वोऽहर्भवति
दर्शच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

देवासुरास्तेनर्त्यारुद्रोऽमर्भूपदेवदुर्देनम्प्राचीमिति वसोर्धारांमग्निदेवेभ्यस्सु
वर्गार्ययत्राकूतार्यछन्दश्चितम्पवस्वद्वादश ॥ १२ ॥ देवासुराअजायाँवैशुमुष्टिःप्रथ
मोदेवयतामेतद्वैछन्दसामृध्नोत्यष्टौपञ्चाशत् ॥ ५८ ॥ देवासुरास्सर्वंजयति ॥ ❀ ॥
हरिः ओ (३) म् ॥

इति पञ्चमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

अथ पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

यत् । एकेन । सः स्थापयतीतिसं-स्थापयति । यज्ञस्य । सन्तत्प्राइतिसं-
तत्यै । अविच्छेदायेत्यवि-च्छेदाय । ऐन्द्राः । पशवः । ये । मुष्कराः । यत् । ऐन्द्राः ।
सन्तः । अग्निभ्यइत्यग्नि-भ्यः । आलभ्यन्तइत्यालभ्यन्ते । देवताभ्यः । समदमिति
स-मदम् । दधाति । आग्नेयीः । त्रिष्टुभः । याज्यानुवाक्याइतियाज्या-अनुवाक्याः ।
कुर्यात् । यत् । आग्नेयीः । तेन । आग्नेयाः । यत् । त्रिष्टुभः । तेन । ऐन्द्राः । समृ
ध्याइतिसं-ऋध्यै । न । देवताभ्यः । समदमिति स-मदम् । दधाति । वायवे । नियुत्वं
तइतिनियुत्वंते । तू परम् । एति । लभते । तेजः । अग्नेः । वायुः । तेजसे । एपः ।
एति । लभ्यते । तस्मात् । यद्रियङ् । वायुः । [१] वार्ति । तद्रियङ् । अग्निः । दहति ।
स्वम् । एव । तत् । तेजः । अन्विति । एति । यत् । न । नियुत्वंतइतिनियुत्वंते ।
स्यात् । उदिति । माद्येत् । यजमानः । नियुत्वंतइतिनियुत्वंते । भवति । यजमान
स्य । अनुन्मादायेत्यनुत्-मादाय । वायुमतीइतिवायु-मती । श्वेतवतीइतिश्वेत-वती ।

याज्यानुवाक्येइति याज्या-अनुवाक्ये । भवतः । सतेजस्त्वायेतिसतेजः-त्वायं । हि
 रण्यगर्भइति हिरण्य-गर्भः । समिति । अवर्तत । अग्रे । इति । आघारमित्या-घारम् ।
 एति । घारयति । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वै । हिरण्यगर्भइति हिरण्य-गर्भः । प्रजा
 पतेरिति प्रजा-पतेः । अनुरूपत्वायेत्यनुरूप-त्वायं । सर्वाणि । वै । एषः । रूपाणि ।
 पशूनाम् । प्रति । एति । लभ्यते । यत् । श्मश्रुणः । तत् । [२] पुरुषाणाम् । रूपम् ।
 यत् । तू परः । तत् । अश्वानाम् । यत् । अन्यतोदन्नित्यन्यतः-दन्नम् । तत् । गवाम् । यत् ।
 अव्याः । इव । शफाः । तत् । अवीनाम् । यत् । अजः । तत् । अजानाम् । वायुः ।
 वै । पशूनाम् । प्रियम् । धामं । यत् । वायव्यः । भवति । एतम् । एव । एनम् ।
 अभीति । सञ्जानानाइतिसं-जानानाः । पशवं । उपेति । तिष्ठन्ते । वायव्यः । का
 र्यो(३)ः । प्राजापत्या(३)इति प्राजा-पत्या(३)ः । इति । आहुः । यत् । वायव्यम् ।
 कुर्यात् । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । इयात् । यत् । प्राजापत्यमिति प्राजा-पत्यम् । कु
 र्यात् । वायोः । [३] इयात् । यत् । वायव्यः । पशुः । भवति । तेन । वायोः । न ।
 एति । यत् । प्राजापत्यइति प्राजा-पत्यः । पुरोडाशः । भवति । तेन । प्रजापतेरि
 ति प्रजा-पतेः । न । एति । यत् । द्वादशकपालइति द्वादश-कपालः । तेन । वैश्वान
 रात् । न । एति । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-
 कपालम् । निरिति । वपति । दीर्घिष्यमाणः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः ।
 यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । एति । रभते । अग्निः । अवमः । देवता
 नाम् । विष्णुः । पम्मः । यत् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना-वैष्णवम् । एकादशकपाल
 मित्येकादश-कपालम् । निर्वपतीति नि-वपति । देवताः । [४] एव । उमयतः । ए
 र्गिगृह्येति परि-गृह्यं । यजमानः । अवेति । रुन्धे । पुरोडाशेन । वै । देवाः । अमु
 ष्मिन् । लोके । आर्ध्ववन्न । चरुणा । अस्मिन् । यः । कामयेत । अमुष्मिन् ।
 लोके । ऋन्तुयाम् । इति । सः । पुरोडाशम् । कुर्वीत । अमुष्मिन् । एव । लोके ।
 ऋन्नोति । यत् । अष्टकपालइत्यष्टा-कपालः । तेन । अग्नेयः । यत् । त्रिकपाल
 इति त्रि-कपालः । तेन । वैष्णवः । समृध्याइतिसं-ऋध्ये । यः । कामयेत । अस्मिन् ।
 लोके । ऋन्तुयाम् । इति । सः । चरुम् । कुर्वीत । अग्नेः । घृतम् । विष्णोः । तण्डु
 लाः । तस्मात् । [५] चरुः । कार्यः । अस्मिन् । एव । लोके । ऋन्नोति । आदि

त्यः । भवति । इयम् । वै । अदितिः । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । अथो
 इति । अस्याम् । एव । अधीति । यज्ञम् । तनुते । यः । वै । सव्वत्सरमिति सं-व
 त्सरम् । उर्यम् । अभृत्वा । अग्निम् । चिनुते । यथा । मामि । गर्भः । अवपद्यत
 इत्यव-पद्यते । तादृक् । एव । तत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । वैश्वानरम् । द्वादशक
 पालमिति द्वादश-कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । वै ।
 अग्निः । वैश्वानरः । यथा । सव्वत्सरमिति सं-वत्सरम् । आप्त्वा । [६] काले । आ
 र्गतइत्या-गते । विजायतइति वि-जायते । एवम् । एव । सव्वत्सरमिति सं-वत्सरम् ।
 आप्त्वा । काले । आर्गतइत्या-गते । अग्निम् । चिनुते । न । आर्तिम् । एति । ऋ
 च्छति । एषा । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । यत् । वैश्वानरः । प्रियाम् । एव । अस्य ।
 तनुवंम् । अवेति । रुन्धे । त्रीणि । एतानि । हवीः पि । भवन्ति । त्रयः । इमे ।
 लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । रोहाय ॥ [७] यदियं हवायुश्मश्रुणस्तद्वायोर्निर्वप
 ति देवतास्तस्मादाप्त्वाऽष्टात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजाइति प्र-जाः । सृष्ट्वा । प्रेणा । अर्तु । प्रेति ।
 अविशत् । ताम्यः । पुनः । सम्भवितुमिति सं-भवितुम् । न । अग्नकोत् । सः ।
 अग्नवीत् । ऋधनवत् । इत् । सः । यः । मा । इतः । पुनः । सञ्चिनवदितिसं-चिन
 वत् । इति । तम् । देवाः । समिति । अचिन्वन् । ततः । वै । ते । आर्धुवन् । यत् ।
 समचिन्वन्नितिसं-अचिन्वन् । तत् । चित्यस्य । चित्यत्वमिति चित्य-त्वम् । यः । एवम् ।
 विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । ऋध्नोति । एव । कस्मै । कम् । अग्निः । चीयते । इति ।
 आहुः । अग्निवानित्यग्नि-वान् । [८] असानि । इति । वै । अग्निः । चीयते । अग्नि
 वानित्यग्नि-वान् । एव । भवति । कस्मै । कम् । अग्निः । चीयते । इति । आहुः ।
 देवाः । मा । वेदन् । इति । वै । अग्निः । चीयते । विदुः । एनम् । देवाः । कस्मै ।
 कम् । अग्निः । चीयते । इति । आहुः । गृही । असानि । इति । वै । अग्निः । ची
 यते । गृही । एव । भवति । कस्मै । कम् । अग्निः । चीयते । इति । आहुः । पशुमा
 निति पशु-मान् । असानि । इति । वै । अग्निः । [९] चीयते । पशुमानिति पशु-
 मान् । एव । भवति । कस्मै । कम् । अग्निः । चीयते । इति । आहुः । सप्त । मा ।
 पुरुषाः । उपेति । जीवान् । इति । वै । अग्निः । चीयते । त्रयः । प्राञ्चः । त्रयः ।

प्रत्यञ्चः । आत्मा । सप्तमः । एतावन्तः । एव । एनम् । अमुष्मिन् । लोके । उपेति । जी-
 वन्ति । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निम् । अचिकीपत् । तम् । पृथिवी । अब्रवीत् ।
 न । मयि । अग्निम् । चेव्यसे । अतीति । मा । ध्रुव्यति । सा । त्वा । अतिदहमानेत्य-
 ति-दहमाना । वीति । ध्रुव्ये । [१०] सः । पापीयान् । भविष्यसि । इति । सः ।
 अब्रवीत् । तथा । वै । अहम् । करिष्यामि । यथा । त्वा । न । अतिध्रुव्यतीत्यति-
 ध्रुव्यति । इति । सः । इमाम् । अभीति । अमृशत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः ।
 त्वा । सादयतु । तथा । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद । इति । इमाम् । एव ।
 इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । अधत्त । अनतिदाहायेत्यनति-दाहाय । यत् । प्रतीति ।
 अग्निम् । चिन्वीत । तत् । अभीति । मृशेत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । त्वा । सा-
 दयतु । तथा । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद । [११] इति । इमाम् । एव ।
 इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । धत्ते । अनतिदाहायेत्यनति-दाहाय । प्रजापतिरिति प्रजा-
 पतिः । अकामयत् । प्रेति । जायेय । इति । सः । एतम् । उख्यम् । अपश्यत् ।
 तम् । सव्वत्सरमिति स-वत्सरम् । अविभः । ततः । वै । सः । प्रेति । अजायत् ।
 तस्मात् । सव्वत्सरमिति स-वत्सरम् । भार्यैः । प्रेति । एव । जायते । तम् । वसवः ।
 अब्रुवन् । प्रेति । त्वम् । अजनिष्ठाः । वयम् । प्रेति । जायामहे । इति । तम् । वसु-
 भ्य इति वसु-भ्यः । प्रेति । अयच्छत् । तम् । त्रीणि । अहानि । अविभरुः । तेन ।
 [१२] त्रीणि । च । शतानि । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशत्तमिति त्रयः-त्रिंशत्तम् ।
 च । तस्मात् । त्र्यहमिति त्रि-अहम् । भार्यैः । प्रेति । एव । जायते । तान् । रुद्राः ।
 अब्रुवन् । प्रेति । यूयम् । अजनिद्वम् । वयम् । प्रेति । जायामहे । इति । तम् । रु-
 द्रेभ्यः । प्रेति । अयच्छन् । तम् । पद् । अहानि । अविभरुः । तेन । त्रीणि । च ।
 शतानि । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशत्तमिति त्रयः-त्रिंशत्तम् । च । तस्मात् । पडहमि-
 ति पद्-अहम् । भार्यैः । प्रेति । एव । जायते । तान् । आदित्याः । अब्रुवन् । प्रेति ।
 यूयम् । अजनिद्वम् । वयम् । [१३] प्रेति । जायामहे । इति । तम् । आदित्येभ्यः । प्रेति ।
 अयच्छन् । तम् । द्वादश । अहानि । अविभरुः । तेन । त्रीणि । च । शतानि । अ-
 सृजन्त । त्रयस्त्रिंशत्तमिति त्रयः-त्रिंशत्तम् । च । तस्मात् । द्वादशाहमिति द्वाद-

श-अहम् । भार्यः । प्रेति । एव । जायते । तेन । वै । ते । सहस्रम् । असृजन्त । उ
 खाम् । सहस्रतमीमितिसहस्र-तमीम् । यः । एवम् । उख्यम् । साहस्रम् । वेद ।
 प्रेति । सहस्रम् । पशून् । आप्नोति ॥ [१४] अग्निवान्पशुमानं सानीतिवा अग्निर्द्ध
 विष्येष्टशेत्प्रजापतिस्त्वा सादयतु तथा देवतयाऽङ्गिस्वद्भुवा सीद तेन तानादित्या
 अंशुयन्प्रयूयमजनिद्वयश्चेत्वारिऽशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

यजुंषा । वै । एषा । क्रियते । यजुंषा । पच्यते । यजुंषा । वीति । मुच्यते । यत् ।
 उखा । सा । वै । एषा । एतर्हि । यातयाम्रीतिं यात-याम्नी । सा । न । पुनः ।
 प्रयुज्येति प्र-युज्या । इति । आहुः । अग्ने । गुरुष्व । हि । ये । तव । गुरुष्व । हि ।
 देवहूतमानिति देव-हूतमान् । इति । उखायाम् । जुहोति । तेन । एव । एनाम् ।
 पुनः । प्रेति । युद्धक्ते । तेन । अयातयाम्रीत्ययात-याम्नी । यः । वै । अग्निम् । योगै ।
 आगतइत्या-गते । युनक्ति । युद्धक्ते । युञ्जानेषु । अग्ने । [१५] गुरुष्व । हि । ये ।
 तव । गुरुष्व । हि । देवहूतमानिति देव-हूतमान् । इति । आहुः । एषः । वै । अग्नेः ।
 योगः । तेन । एव । एनाम् । युनक्ति । युद्धक्ते । युञ्जानेषु । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-
 वादिनः । वदन्ति । न्यङ् । अग्निः । चेतव्या (३) । उत्ताना (३) इत्युत्-ताना (३) ।
 इति । वयंसाम् । वै । एषः । प्रतिमयेति प्रति-मया । चीयते । यत् । अग्निः । यत् ।
 न्यङ्म । चिनुयात् । पृष्ठितः । एनाम् । आहुतयइत्या-हुतयः । ऋच्छेयुः । यत् । उत्ता
 नमित्युत्-तानम् । न । पतितुम् । शक्नुयात् । असुवर्ग्यइत्यसुवः-ग्यः । अस्य ।
 स्यात् । प्राचीनम् । उत्तानमित्युत्-तानम् । [१६] पुरुषशीरूपमिति पुरुष-शीरूपम् ।
 उपेति । दधाति । मुखतः । एव । एनाम् । आहुतयइत्या-हुतयः । ऋच्छन्ति । न ।
 उत्तानमित्युत्-तानम् । चिनुते । सुवर्ग्यइति सुवः-ग्यः । अस्य । भवति । सौर्या ।
 जुहोति । चरुषुः । एव । अस्मिन् । प्रतीति । दधाति । द्विः । जुहोति । द्वेइति ।
 हि । चरुषुपीइति । समान्या । जुहोति । समानम् । हि । चरुषुः । समं ध्याइतिसं-
 ऋध्ये । देवासुरा इति देव-असुराः । सय्यं च इति सं-यत्ताः । आसन्नू । ते । वामम् ।
 वसु । सम् । नीति । अदधत् । तत् । देवाः । वामभृतेति वाम-भृता । अवृञ्जत् ।
 तत् । वामभृतइति वाम-भृतः । वामभृत्वमिति वामभृत्-त्वम् । यत् । वामभृतमिति

वाम-भृतम् । उपदधातीत्युप-दधाति । वामम् । एव । तया । वसुं । यजमानः ।
 भ्रातृव्यस्य । वृद्धस्ते । हिरण्यमून्नीतिहिरण्य-मून्नी । भवति । ज्योतिः । वै । हि
 रण्यम् । ज्योतिः । वामम् । ज्योतिषा । एव । अस्य । ज्योतिः । वामम् । वृद्धस्ते ।
 द्वियजुरितिद्वि-यजुः । भवति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै ॥ [१७] युञ्जानेष्वग्नेषा
 चीनिमुत्तानव्वामभृतश्चतुर्विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥३॥

आपः । वरुणस्य । पत्नयः । आसन्नू । ताः । अग्निः । अभीति । अध्यायतू ।
 ताः । समिति । अभवतू । तस्य । रेतः । परेति । अपततू । तत् । इयम् । अभवतू ।
 यत् । द्वितीयम् । परापतदितिपरा-अपतत् । तत् । असौ । अभवतू । इयम् । वै ।
 विराडिति वि-राट् । असौ । स्वराडितिस्व-राट् । यत् । विराज्जाविति वि-राजौ । उपद
 धातीत्युप दधाति । इमेइति । एव । उपेति । धत्ते । यत् । वै । असौ । रेतः । सिञ्च
 ति । तत् । अस्याम् । प्रतीति । तिष्ठति । तत् । प्रेति । जायते । ताः । ओषधयः ।
 [१८] वीरुधः । भवन्ति । ताः । अग्निः । अग्निः । यः । एवम् । वेदं । प्रेति । एव ।
 जायते । अन्नादइत्यन्न-अदः । भवति । यः । रेतस्वी । स्यात् । प्रथमायाम् । तस्य ।
 चित्याम् । उभेइति । उपेति । दध्यातू । इमेइति । एव । अस्मै । समीचीडिति । रेतः ।
 सिञ्चतः । यः । सिक्तेरंताइतिसिक्त रेतः । स्यात् । प्रथमायाम् । तस्य । चित्याम् ।
 अन्याम् । उपेति । दध्यातू । उत्तमायामित्युत्-त्तमायाम् । अन्याम् । रेतः । एव ।
 अस्य । सिक्तम् । आभ्याम् । उभयतः । परीति । गृह्णाति । सव्वथ्सरमितिसं-व
 थ्सरम् । न । कम् । [१९] चन । प्रत्यवंगेहेदितिप्रति-अवंगहेत् । न । हि । इमेइति ।
 कम् । चन । प्रत्यवरोहंतइतिप्रति-अवरोहंतः । तत् । एनयोः । ब्रतम् । यः । वै ।
 अपंशीरपाणमित्यपं-शीरपाणम् । अग्निम् । चिनुते । अपंजीरपेत्यपं-शीरपा । अ
 मुष्मिन् । लोके । भवति । यः । सशीरपाणमितिस-शीरपाणम् । चिनुते । सशीर
 पेतिस-शीरपा । अमुष्मिन् । लोके । भवति । चिन्तिन् । जुहोमि । मनसा । घृतेन ।
 यथा । देवाः । इह । आगमन्नित्या गमन् । वीतिहोत्राडितिवीति-होत्राः । ऋतावृध
 इत्यृत-वृधः । समुद्रस्य । व्युनंस्य । पत्नम् । जुहोमि । विश्वकर्मणइतिविश्व-कर्मणे ।
 विश्वा । अहां । अमर्त्यम् । हविः । इति । स्वयमातृणामितिस्वयं-आतृणाम् । उ
 पधायेत्युप-धायं । जुहोति । [२०] एतत् । वै । अग्नेः । अग्नेः । मजीरपाणमितिस-

शीरू पाणम् । एव । अग्निम् । चिनुते । सशीरूपेति स-शीरू पा । अमुष्मिन् । लोके ।
 भवति । यः । एवम् । वेदं । सुवर्गायेति सुवः-गार्ग्यं । वै । एषः । लोकार्यं । चीयते ।
 यत् । अग्निः । तस्य । यत् । अयथापूर्वमित्ययथा-पूर्वम् । क्रियते । असुवर्ग्यमित्य
 सुवः-ग्यम् । अस्य । तत् । सुवर्ग्यइति सुवः-ग्यः । अग्निः । चितिम् । उपधायेत्युप-
 धायं । अभीति । मृशेत् । चितिम् । अचितिम् । चिनवत् । वीति । विद्वान् । पृष्ठा
 इव । वीता । वृजिना । च । मर्तान् । गये । च । नः । स्वपत्यायेति सु-अपत्यायं ।
 देव । दितिम् । च । रास्व । अदितिम् । उरुण्य । इति । यथापूर्वमिति यथा-पूर्वम् ।
 एव । एनाम् । उपेति । धत्ते । प्राञ्चम् । एनम् । चिनुते । सुवर्ग्यइति सुवः-ग्यः ।
 अस्य । भवति ॥ [२१] ओपधयः कञ्जुहोति स्वपत्यायाष्टादशच ॥ ॥४॥

विश्वकर्मैति विश्व-कर्म । दिशाम् । पतिः । सः । नः । पशून् । पातु । सः ।
 अस्मान् । पातु । तस्मै । नमः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । रुद्रः । वरुणः । अग्निः ।
 दिशाम् । पतिः । सः । नः । पशून् । पातु । सः । अस्मान् । पातु । तस्मै । नमः ।
 एताः । वै । देवताः । एतेषाम् । पशूनाम् । अधिपतयइत्यधि-पतयः । ताभ्यः । वै ।
 एषः । एति । वृश्च्यते । यः । पशुशीरू पाणीति पशु-शीरू पाणि । उपदधातीत्युप-
 दधाति । हिरण्येष्टकाइति हिरण्य-इष्टकाः । उपेति । दधाति । एताभ्यः । एव । देव
 ताभ्यः । नमः । करोति । ब्रह्मवादिनइति ब्रह्म-वादिनः । [२२] वदन्ति । अग्नौ ।
 ग्राम्यान् । पशून् । प्रेति । दधाति । शूचा । आग्न्यान् । अर्पयति । किम् । ततः ।
 उदिति । शिः पति । इति । यत् । हिरण्येष्टकाइति हिरण्य-इष्टकाः । उपदधातीत्युप-
 दधाति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । अमृतेन । एव । ग्राम्येभ्यः । पशुभ्यइति पशु-
 भ्यः । भेषजम् । करोति । न । एनान् । हिनस्ति । प्राणइति प्र-अनः । वै । प्रथमा । स्व
 यमातृण्णेति स्वयं-आतृण्णा । व्यानइति वि-अनः । द्वितीया । अपानइत्यप-अनः ।
 तृतीया । अन्तु । प्रेति । अन्यात् । प्रथमाम् । स्वयमातृणामिति स्वयं-आतृणाम् ।
 उपधायेत्युप-धायं । प्राणेनेति प्र-अनेन । एव । प्राणमिति प्र-अनम् । समिति । अ
 र्धयति । वीति । अन्यात् । [२३] द्वितीयाम् । उपधायेत्युप-धायं । व्यानेनेति वि-
 अनेन । एव । व्यानमिति वि-अनम् । समिति । अर्धयति । अपेति । अन्यात् । तृ

तीयाम् । उपधायेत्युप-धायं । अणनेनेत्यप-अनेन । एव । अणानमित्यप-अनम् ।
 समिति । अर्धयति । अथोदिति । प्राणैरितिप्र-अनैः । एव । एनम् । समिति । इन्धे ।
 भूः । भुवः । सुवः । इति । स्वयमातृणाइतिस्वयं-आतृणाः । उपेति । दधाति । इमे ।
 वै । लोकाः । स्वयमातृणाइतिस्वयं-आतृणाः । एताभिः । खलु । वै । व्याहृतीभिरि
 तिव्याहृति-भिः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रेति । अजायत । यत् । एताभिः ।
 व्याहृतीभिरितिव्याहृति-भिः । स्वयमातृणाइतिस्वयं-आतृणाः । उपदधातीत्युप-
 दधाति । इमान् । एव । लोकान् । उपधायेत्युप-धायं । एषु । [२४] लोकेषु ।
 अधि । प्रेति । जायते । प्राणायेतिप्र-अनायं । व्यानायेतिवि-अनायं । अणानायेत्य
 प-अनायं । वाचे । त्वा । चरुषुपे । त्वा । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा ।
 सीद । अग्निना । वै । देवाः । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । लोकम् । अजिगाः सन्नू । तेन ।
 पतितुम् । न । अशक्नुवन्नू । ते । एताः । चतस्रः । स्वयमातृणाइतिस्वयं-आतृ
 णाः । अपश्यन्नू । ताः । दिरुषु । उपेति । अदधत् । तेन । सर्वतश्चरुषुपेतिस्ववतः-
 चरुषुषा । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । लोकम् । आयन्नू । यत् । चतस्रः । स्वयमातृणा
 इतिस्वयं-आतृणाः । दिरुषु । उपदधातीत्युप-दधाति । सर्वतश्चरुषुपेतिस्ववतः-च
 रुषुषा । एव । तत् । अग्निना । यजमानः । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । लोकम् । एति ॥
 [२५] ब्रह्मवादिनोव्यन्यादेषुयजमानस्त्रीणिच ॥ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

अग्ने । एति । गृहि । वीतये । इति । आह । अहंत । एव । एनम् । अ
 मिम् । दूतम् । । वृणीमहे । इति । आह । हूत्वा । एव । एनम् । वृणीते । अग्निना ।
 अग्निः । समिति । इध्यते । इति । आह । समिति । इन्धे । एव । एनम् । अग्निः ।
 वृत्राणि । जह्वन्तू । इति । आह । समिद्धइतिसं-इहे । एव । अस्मिन्नू । इन्द्रियम् ।
 दधाति । अग्नेः । स्तोमम् । मन्नामहे । इति । आह । मनुते । एव । एनम् । एता
 नि । वै । अह्नाम् । रूपाणि । [२६] अन्वहमित्यनु-अहम् । एव । एनम् । चिनुते ।
 अवेति । अह्नाम् । रूपाणि । रुन्धे । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् ।
 सत्यात् । यातयाम्नीसिति यात-याम्नीः । अन्याः । इष्टकाः । अयातयाम्नीत्ययात-
 याम्नी । लोकम्पृषेति लोक-पृणा । इति । ऐन्द्रमीत्यैन्द्र-अग्नी । हि । वारू हस्पत्या ।

इति । ब्रूयात् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । च । हि । देवानाम् । बृहस्पतिः । च । अ
यातयामानइत्ययात-यामानः । अनुचरवतीत्यनुचर-वती । भवति । अजामित्वायेत्य
जामि-त्वाय । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । अन्विति । चरति । आत्मा । वै । लोकम्पूणेति
लोकं-पूणा । प्राणइतिप्र-अनः । अनुष्टुभित्यनु-स्तुप् । तस्मात् । प्राणइतिप्र-अनः ।
सर्वाणि । अङ्गानि । अन्विति । चरति । ताः । अस्य । सूददोहसइतिसूद-दोहसः ।
[२७] इति । आह । तस्मात् । परुषिपरुषीतिपरुषि-परुषि । रसः । सोमम् । श्रीण
न्ति । पृश्नयः । इति । आह । अन्नम् । वै । पृश्नि । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे ।
अर्कः । वै । अग्निः । अर्कः । अन्नम् । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । जन्मन् ।
देवानाम् । विशः । त्रिषु । एति । रोचने । दिवः । इति । आह । इमान् । एव ।
अस्मे । लोकान् । ज्योतिष्मतः । करोति । यः । वै । इष्टकानाम् । प्रतिष्ठामितिप्रति-
स्थाम् । वेद । प्रतीति । एव । तिष्ठति । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सी
द । इति । आह । एषा । वै । इष्टकानाम् । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । यः । एवम् । वेद ।
प्रतीति । एव । तिष्ठति ॥ [२८] रूपाणिसूददोहसस्तथापोढंशच ॥ ❀ ॥६॥

सुवर्गायेतिसुवः-गायं । वै । एषः । लोकायं । चीयते । यत् । अग्निः । वज्रः ।
एकादशिनी । यत् । अग्नी । एकादशिनीम् । मिनुयात् । वज्रेण । एनम् । सुवर्गा
दितिसुवः-गात् । लोकात् । अन्तः । दध्यात् । यत् । न । मिनुयात् । स्वरुभिरि
तिस्वरु-भिः । पशून् । वीति । अर्जयेत् । एकयूपमित्येक-यूपम् । मिनोति । न । ए
नम् । वज्रेण । सुवर्गादितिसुवः-गात् । लोकात् । अन्तर्दधातीत्यन्तः-दधाति । न ।
स्वरुभिरितिस्वरु-भिः । पशून् । वीति । अर्धयति । वीति । वै । एषः । इन्द्रियेण ।
वीर्येण । ऋध्यते । यः । अग्निम् । चिन्वन् । अधिक्रामतीत्यधि-क्रामति । ऐन्द्रिया ।
[२९] ऋचा । आक्रमणमित्या-क्रमणम् । प्रतीति । इष्टकाम् । उपेति । दध्यात् । न ।
इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति । ऋध्यते । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्य । तिस्रः ।
अग्निः । चिनुते । अग्निम् । चित्वा । तिसृधन्वमिति तिसृ-धन्वम् । अयाचितम् ।
ब्राह्मणायं । दद्यात् । ताम्यः । एव । नमः । करोति । अथोइति । ताम्यः । एव ।
आत्मानम् । निरिति । क्रीणीते । यत् । ते । रुद्र । पुरः । [३०] । धनुः । तत् ।

वातः । अन्विति । वातु । ते । तस्मै । ते । रुद्र । सव्यसुरेणेति स-व्यसुरेण । नमः ।
 करोमि । यत् । ते । रुद्र । दक्षिणा । धनुः । तत् । वातः । अन्विति । वातु । ते ।
 तस्मै । ते । रुद्र । पस्विथसुरेणेति पस्वि-व्यसुरेण । नमः । करोमि । यत् । ते । रुद्र । प
 श्यात् । धनुः । तत् । वातः । अन्विति । वातु । ते । तस्मै । ते । रुद्र । इदाव्यसुरे
 ण । नमः । करोमि । यत् । ते । रुद्र । उत्तरादित्युत्तरात् । धनुः । तत् । [३१]
 वातः । अन्विति । वातु । ते । तस्मै । ते । रुद्र । इदुव्यसुरेणेतीदु-व्यसुरेण । नमः ।
 करोमि । यत् । ते । रुद्र । उपरि । धनुः । तत् । वातः । अन्विति । वातु । ते ।
 तस्मै । ते । रुद्र । व्यसुरेण । नमः । करोमि । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अमिः । सः ।
 यथा । व्याघ्रः । क्रुद्धः । तिष्ठति । एवम् । वै । एषः । एतर्हि । सञ्चितमिति स-चि
 तम् । एतैः । उपेति । तिष्ठते । नमस्कारैरिति नमः-कारैः । एव । एनम् । शमयति ।
 ये । अमयः । [३२] पुरीष्याः । प्रविष्टा इति प्र-विष्टाः । पृथिवीम् । अनु ॥ तेषाम् ।
 त्वम् । असि । उत्तम इत्युत्तमः । प्रेति । नः । जीवातवे । सुव ॥ आपम् । त्वा ।
 अग्ने । मनसा । आपम् । त्वा । अग्ने । तपसा । आपम् । त्वा । अग्ने । दीरूपया ।
 आपम् । त्वा । अग्ने । उपसद्विरित्युपसत्-भिः । आपम् । त्वा । अग्ने । सुत्यया ।
 आपम् । त्वा । अग्ने । दक्षिणाभिः । आपम् । त्वा । अग्ने । अवभृथेनेत्यव-भृथेन ।
 आपम् । त्वा । अग्ने । वशया । आपम् । त्वा । अग्ने । स्वगाकारेणेति स्वगा-कारण ।
 इति । आह । एषा । वै । अग्नेः । आसिः । तया । एव । एनम् । आप्नोति ॥ [३३]
 ऐन्द्रिया पुर उत्तरादनुस्तदमय आह्लाष्टौ च ॥ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

गायत्रेण । पुरस्तात् । उपेति । तिष्ठते । प्राणमिति प्र-अनम् । एव । अस्मिन् ।
 दधाति । बृहद्रथन्तराभ्यामिति बृहत्-रथन्तराभ्याम् । पृथो । ओजः । एव । अ
 स्मिन् । दधाति । ऋतुस्थायज्ञायज्ञियेन । पुच्छम् । ऋतुपुं । एव । प्रतीति । तिष्ठति ।
 पृष्ठः । उपेति । तिष्ठते । तेजः । वै । पृष्ठानि । तेजः । एव । अस्मिन् । दधाति ।
 प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अमिम् । असुजत । सः । अस्मान् । सृष्टः । पराङ् । एतु ।
 तम् । वाग्वन्तीयेनेति वाग-वन्तीयेन । अवाग्यत । तत् । वाग्वन्तीयस्येति वाग-वन्ती
 यस्य । वाग्वन्तीयत्वमिति वाग्वन्तीय-त्वम् । श्येतेन । श्येती । अकुरुन । तत् । श्ये
 तस्य । श्येतत्वमिति श्येत-त्वम् । [३४] यत् । वाग्वन्तीयेनेति वाग-वन्तीयेन । उप

तिष्ठन्त्युप-तिष्ठते । वारयते । एव । एनम् । श्यैतेन । श्येती । कुरुते । प्रजापतेरु-
 हृदयेन । अपिपरूपमित्यपि-परूपम् । प्रति । उपेति । तिष्ठते । प्रेमाणम् । एव । अस्य ।
 गच्छति । प्राच्या । त्वा । दिशा । सादयामि । गायत्रेण । छन्दसा । अग्निना । दे-
 वतया । अग्नेः । ग्रीष्णा । अग्नेः । शिरः । उपेति । दधामि । दक्षिणया । त्वा ।
 दिशा । सादयामि । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । इन्द्रेण । देवतया । अग्नेः । परूपेण । अग्नेः ।
 परूपम् । उपेति । दधामि । प्रतीच्या । त्वा । दिशा । सादयामि । [३५] जागते
 न । छन्दसा । सविता । देवतया । अग्नेः । पुच्छेन । अग्नेः । पुच्छम् । उपेति । द-
 धामि । उदीच्या । त्वा । दिशा । सादयामि । आनुष्टुभेनेत्यानु-स्तुभेन । छन्दसा ।
 मित्रावरुणाभ्यामितिमित्रा-वरुणाभ्याम् । देवतया । अग्नेः । परूपेण । अग्नेः । प-
 रूपम् । उपेति । दधामि । ऊर्ध्वया । त्वा । दिशा । सादयामि । पाङ्क्तैन । छन्द-
 सा । बृहस्पतिना । देवतया । अग्नेः । पृष्ठेन । अग्नेः । पृष्ठम् । उपेति । दधामि । यः ।
 वै । अपात्मानमित्यर्प-आत्मानम् । अग्निम् । चिनुते । अणात्मेत्यर्प-आत्मा । अमु-
 ष्मिन् । लोके । भवति । यः । सात्मानमितिस-आत्मानम् । चिनुते । सात्मेतिस-
 आत्मा । अमुष्मिन् । लोके । भवति । आत्मेष्टकाइत्यात्म-इष्टकाः । उपेति । दध-
 ति । एषः । वै । अग्नेः । आत्मा । सात्मानमितिस-आत्मानम् । एव । अग्निम् । चि-
 नुते । सात्मेतिस-आत्मा । अमुष्मिन् । लोके । भवति । यः । एवम् । वेद ॥ [३६]
 श्यैतत्त्वम्प्रतीच्यात्वादिशासादयामियस्सात्मानश्चिनुतेद्वाविंशतिश्च ॥ ॥ ८ ॥

अग्ने । उदधित्युद-धे । या । ते । इषुः । युवा । नाम । तया । नः । मृड ।
 तस्याः । ते । नमः । तस्याः । ते । उपेति । जीवन्तः । भूयास्म । अग्ने । दुध्र । गह्य ।
 किं शिल । वन्य । या । ते । इषुः । युवा । नाम । तया । नः । मृड । तस्याः ।
 ते । नमः । तस्याः । ते । उपेति । जीवन्तः । भूयास्म । पञ्च । वै । एते । अग्नयः ।
 यत् । चितयः । उदधित्युद-धिः । एव । नाम । प्रथमः । दुध्रः । [३७] द्वितीयः ।
 गह्यः । तृतीयः । किं शिलः । चतुर्थः । वन्यः । पञ्चमः । तेभ्यः । यत् । आहुती-
 रित्या-हुतीः । न । जुहुयात् । अध्वर्युम् । च । यजमानम् । च । प्रेति । दहेयुः ।
 यत् । एताः । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव ।
 एनान् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । कृच्छति । अध्वर्युः । न । यजमानः ।

वाक् । मे । आसन्न । नसोः । प्राणइतिप्र-अनः । अरूप्योः । चरुषुः । कर्णयोः ।
 श्रोत्रम् । बाहुवोः । बलम् । उरुवोः । ओजः । अरिंष्टा । विश्वानि । अङ्गानि ।
 तनूः । [३८] तनुवा । मे । सह । नमः । ते । अस्तु । मा । मा । द्विः । मीः । अपेति ।
 वै । एतस्मात् । प्राणाइतिप्र-अनाः । क्रामन्ति । यः । अमिम् । चिन्वन्न । अधिका
 मतीत्याधि-क्रामति । वाक् । मे । आसन्न । नसोः । प्राणइतिप्र-अनः । इति । आह । प्रा
 णानितिप्र-अनान् । एव । आत्सन्न । धत्ते । यः । रुद्रः । अग्नौ । यः । अफस्वित्यप्-
 सु । यः । ओषधीषु । यः । रुद्रः । विश्वा । भुवना । आविवेशेत्या-विवेश । तस्मै । रुद्रा
 य । नमः । अस्तु । आहुतिभाग्गाइत्याहुति-भागाः । वै । अन्ये । रुद्राः । हविर्भा
 गाइतिहविः-भागाः । [३९] अन्ये । शतरुद्रीयमिति शत-रुद्रीयम् । हुत्वा । ग्रावी
 धुकम् । चरुम् । एतेन । यजुषा । चरमायाम् । इष्टकायाम् । नीति । दध्यातू । भा
 गधेयेनेतिभाग-धेयेन । एव । एनम् । शमयति । तस्य । तु । वै । शतरुद्रीयमिति
 शत-रुद्रीयम् । हुतम् । इति । आहुः । यस्य । एतत् । अग्नौ । क्रियते । इति । वसवः ।
 त्वा । रुद्रैः । पुरस्तात् । पान्तु । पितरः । त्वा । यमराजानइतियम-राजानः । पितृ
 भिरितिपितृ-भिः । दक्षिणतः । पान्तु । आदित्याः । त्वा । विश्वैः । देवैः । पश्चात् ।
 पान्तु । द्युतानः । त्वा । मारुतः । मरुद्भिरितिमरु-भिः । उत्तरतइत्युत्-तरतः । पातु ।
 [४०] देवाः । त्वा । इन्द्रज्येष्ठाइतीन्द्र-ज्येष्ठाः । वरुणराजानइतिवरुण-राजानः । अ
 धस्तात् । च । उपरिंष्टात् । च । पान्तु । न । वे । एतेन । पूतः । न । मेच्छाः । न ।
 प्रोर्षितइतिप्र-उर्षितः । यत् । एनम् । अतः । प्राचीनम् । प्रोरुपतीतिप्र-उरुपति ।
 यत् । सञ्चितमिति स-चितम् । आज्येन । प्रोरुपतीतिप्र-उरुपति । तेन । पूतः । तेन ।
 मेध्यः । तेन । प्रोर्षितइतिप्र-उर्षितः ॥ [४१] दुध्रस्तनूर् हविर्भागाः पातु दा
 त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

समीची । नाम । असि । प्राची । दिक् । तस्याः । ते । अग्निः । अधिपति
 रित्यधि-पतिः । असितः । रूषिता । यः । च । अधिपतिरित्यधि-पतिः । यः । च ।
 गोप्ता । ताभ्याम् । नमः । तौ । नः । मृदयताम् । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः ।
 देष्टि । तम् । वामू । जम्भे । दधामि । ओजस्विनी । नाम । असि । दक्षिणा ।
 दिक् । तस्याः । ते । इन्द्रः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । पृदांकुः । प्राची । नाम । असि ।

प्रतीची । दिक् । तस्याः । ते । [४२] सोमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । स्वजइति
 स्व-जः । अवस्थावेत्यव-स्थावा । नाम । अस्मि । उदीची । दिक् । तस्याः । ते ।
 वरुणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । तिरश्चराजिरिति तिरश्च-राजिः । अधिपतीत्यधि-
 पती । नाम । अस्मि । बृहती । दिक् । तस्याः । ते । बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि-
 पतिः । श्वित्रः । वशिनी । नाम । अस्मि । इयम् । दिक् । तस्याः । ते । यमः । अ
 धिपतिरित्यधि-पतिः । कल्माषं ग्रीवइति कल्माषं-ग्रीवः । रूष्णिता । यः । च । अधि
 पतिरित्यधि-पतिः । यः । च । गोप्ता । ताम्याम् । नमः । तौ । नः । मृडयताम् ।
 ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । [४३] नः । द्वेष्टि । तम् । वाम् । जम्भे । दधामि ।
 एताः । वै । देवताः । अग्निम् । चितम् । रूष्णन्ति । ताम्यः । यत् । आहुतीरित्या-
 हुतीः । न । जुहुयात् । अध्वर्युम् । च । यजमानम् । च । ध्यायेयुः । यत् । एताः । आहुं
 तीरित्या-हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एव । एनान् । शमयति ।
 न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अध्वर्युः । न । यजमानः । हेतयः । नाम । स्थ ।
 तेषाम् । वः । पुरः । गृहाः । अग्निः । वः । इषवः । सलिलः । निलिम्पाइति नि-लि
 म्पाः । नाम । [४४] स्थ । तेषाम् । वः । दक्षिणा । गृहाः । पितरः । वः । इषवः ।
 सगरः । वज्रिणः । नाम । स्थ । तेषाम् । वः । पश्चात् । गृहाः । स्वप्नः । वः । इषवः ।
 गह्वरः । अवस्थावानइत्यव-स्थावानः । नाम । स्थ । तेषाम् । वः । उत्तरादित्युत्-
 तरात् । गृहाः । आपः । वः । इषवः । समुद्रः । अधिपतयइत्यधि-पतयः । नाम ।
 स्थ । तेषाम् । वः । उपरि । गृहाः । वरू पम् । वः । इषवः । अवस्वान् । क्रव्याः । नाम ।
 स्थ । पार्थिवाः । तेषाम् । वः । इह । गृहाः । [४५] अन्नम् । वः । इषवः । निमिष
 इति नि-मिषः । वातनाममिति वात-नामम् । तेभ्यः । वः । नमः । ते । नः । मृडय
 त । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि । तम् । वः । जम्भे । दधामि । हुताद्
 इति हुत-अदः । वै । अन्ये । देवाः । अहुतादइत्यहुत-अदः । अन्ये । तान् । अशि
 चिदित्यग्नि-चित् । एव । उभयान् । प्रीणाति । दध्ना । मधुमिश्रेणेति मधु-मिश्रेण ।
 एताः । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एव । एनान् ।
 प्रीणाति । अथोइति । खलु । आहुः । इष्टकाः । वै । देवाः । अहुतादइत्यहुत-अदः ।
 इति । [४६] अनुपरिक्राममित्यनु-परिक्रामम् । जुहोति । अपरिवर्गमित्यपरि-वर्गम् ।

एव । एनान् । प्रीणाति । इमम् । स्तनम् । ऊर्जस्वन्तम् । धय । अपाम् । प्रप्या
 तमितिप्रप्यातम् । अग्ने । सगिरस्य । मध्ये ॥ उत्सम् । जुष्व । मधुमन्तमितिमधु-
 मन्तम् । ऊर्ध्व । समुद्रियम् । सदनम् । एति । विशस्व ॥ यः । वै । अग्निम् । प्रभु
 ज्येतिप्रयुज्य । न । विमुञ्चतीतिविमुञ्चति । यथा । अश्वः । युक्तः । अविमुच्यमा
 नइत्यविमुच्यमानः । रूप्यध्वन् । पराभवतीतिपराभवति । एवम् । अस्य । अग्निः ।
 परोति । भवति । तम् । पराभवन्तमितिपराभवन्तम् । यजमानः । अनु । परोति ।
 भवति । सः । अग्निम् । चित्वा । लूप्यः । [४७] भवति । इमम् । स्तनम् । ऊर्ज
 स्वन्तम् । धय । अपाम् । इति । आर्ज्यस्य । पूर्णाम् । सुचम् । जुहोति । एषः । वै ।
 अग्नेः । विमोक्षतिविमोक्षः । विमुच्येतिविमुच्य । एव । अस्मै । अन्नम् । अपी
 ति । दधाति । तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेद । यः । च । न । सुधा
 यमिति सुधायम् । ह । वै । वाजी । सुहितइतिसुहितः । दधाति । इति । अग्निः ।
 वाव । वाजी । तम् । एव । तत् । प्रीणाति । सः । एनम् । प्रीतः । प्रीणाति ।
 वसीयान् । भवति ॥ [४८] प्रतीचीदित्कस्यास्तेद्विष्मोयश्चनिलिम्पानामेहगृहाइति
 लूपोवसीयान्भवति ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

इन्द्राय । राज्ञे । सूकरः । वरुणाय । राज्ञे । कृष्णः । यमाय । राज्ञे । ऋषयः ।
 ऋषभाय । राज्ञे । गव्यः । शार्दूलाय । राज्ञे । गौरः । पुरुषाजायेतिपुरुषाजाय ।
 मर्कटः । खिप्रश्येनस्येतिखिप्रश्येनस्य । वर्तिका । नीलङ्गोः । क्रिमिः । सोमस्य ।
 राज्ञः । कुलुङ्गः । सिन्धोः । शिः शुमारः । हिमवतइतिहिमवतः । हस्ती ॥ [४९]
 इन्द्रायाष्टाविंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

मयुः । प्राजापत्यइतिप्राजापत्यः । उलः । हलीरूपः । वृषदः शः । ते ।
 धातुः । सरस्वत्ये । शारिः । श्वेता । पुरुषवागितिपुरुषवाक् । सरस्वते । शुकः ।
 श्वेतः । पुरुषवागितिपुरुषवाक् । आरण्यः । अजः । नकुलः । शर्का । ते । पौष्णाः ।
 वाचे । क्रौञ्चः ॥ [५०] मयुस्त्रयोविंशतिः ॥ ❀ ॥ १२ ॥

अपाम् । नष्ट्रै । जपः । नाक्रः । मकरः । कुलीकयः । ते । अकूपारस्य ।
 वाचे । ऐङ्गराजइतिऐङ्गराजः । भर्गाय । कुपीतकः । आती । वाहसः । दर्विदा ।
 ते । वायव्याः । दिग्भ्यइतिदिग्भ्यः । चक्रवाकः ॥ [५१] अपामेकानविंशतिः ॥ १३ ॥

बलाय । अजगरः । आसुः । सृजया । शयणदंकः । ते । मैत्राः । मृत्यवे ।
 असितः । मन्यवे । स्वजइतिस्व-जः । कुम्भीनसइतिकुम्भी-नसः । पुष्करसादइतिपु
 ष्कर-सादः । लोहिताहिरितिलोहित-अहिः । ते । त्वाष्ट्राः । प्रतिश्रुत्कायाइतिप्रति-
 श्रुत्कायै । ब्राह्मसः ॥ [५२] ॥ ❀ ❀ ॥ १४ ॥

पुरुषमृगइतिपुरुष-मृगः । चन्द्रमसे । गोधा । कालंका । दार्वाघाटइतिदारु-आ
 घातः । ते । वनस्पतीनाम् । एणी । अह्वै । कृष्णः । रात्रियै । पिकः । खिष्वङ्का ।
 नीलशीर्ष्णीतिनील-शीर्ष्णी । ते । अर्यम्णे । धातुः । कृत्कटः ॥ [५३] ॥ ॥ १५ ॥

सौरी । बलाका । ऋश्यः । मयूरः । श्येनः । ते । गन्धर्वाणाम् । वसूनाम् ।
 कपिञ्जलः । रुद्राणाम् । तित्तिरिः । रोहित । कुण्डुणाची । गोलत्तिका । ताः । अप्स
 रसाम् । अरण्याय । समरः ॥ [५४] ❀ ❀ ॥ १६ ॥

पृषुतः । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । पितृः । न्यङ्कुः । कशः । ते । अनुमत्याइत्यनु-म
 त्यै । अन्यवापइत्यन्य-वापः । अर्धमासानामित्यर्ध-मासानाम् । मासाम् । कश्यपः ।
 कयिः । कुटुरुः । दात्योहः । ते । सिनीवाल्यै । बृहस्पतये । शित्पुटः ॥ [५५] ॥ १७ ॥

शर्का । भौमी । पान्त्रः । कशः । मान्थीलवः । ते । पितृणाम् । ऋतूनाम् ।
 जहंका । सव्वत्सरायेतिसंवत्सराय । लोपा । कुपोतः । उल्दकः । शशः । ते । नैरू
 ऋताइतिनैः ऋताः । कृकृवाकुः । साचित्रः ॥ [५६] बलायपुरुषमृगससौरीपृषुतश्श
 काऽष्टादंशाष्टादंश ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १८ ॥

रुरुः । रौद्रः । कृकलामः । शकुनिः । पिर्णका । ते । शरव्यायै । हरिणः ।
 मारुतः । ब्रह्मणे । शार्गः । तरखुः । कृष्णः । श्वा । चतुरखपइतिचतुः-अखपः ।
 गर्दभः । ते । इतरजनानामितिंतर-जनानाम् । अग्रयै । धृङ्खणा । [५७] रुरु
 विंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १९ ॥

अलजः । अान्तस्त्रिपः । उद्रः । मद्रुः । पुवः । ते । अपाम् । अर्दित्यै । ह
 ससाचिरितिहंस-साचिः । इन्द्राण्यै । कीर्शा । गृध्रः । शितिकृष्पीतिशिति-क
 र्ष्पी । वार्ध्राणसः । ते । दिव्याः । द्यावापृथिव्येतिद्यावा-पृथिव्या । श्वाविदितिश्च-
 वित् ॥ [५८] ❀ ❀ ॥ २० ॥

सुपूर्णइतिसु-पूर्णः । पर्जन्यः । ह॒ऽसः । वृकः । वृषद॒ऽशः । ते । ऐन्द्राः ।
अपाम् । उ॒द्रः । अ॒र्य॒म्णे । लो॒पा॒शः । सि॒ऽहः । न॒कुलः । न्या॒घ्रः । ते । महेन्द्राये
तिमहा-इन्द्राय । कामाय । परस्वान् । [५९] अ॒लज॒स्सु॒पूर्णो॑ऽष्टाद॒शाष्टाद॑श ॥२१॥

अ॒ग्नेयः । कृ॒ष्ण॒ग्री॒व॒इति॑कृष्ण-ग्रीवः । सा॒स्व॒ती । मे॒पी । व॒भ्रुः । सौ॒म्यः ।
पौ॒ष्णः । श्या॒मः । शि॒ति॒पृ॒ष्ठइति॑शिति-पृष्ठः । बा॒रु॒ह॒स्प॒त्यः । शि॒त्यः । वै॒श्व॒दे॒व॒इति॑वै
श्व-देवः । ऐन्द्रः । अ॒रु॒णः । मा॒रु॒तः । क॒ल्मा॒पः । ऐन्द्रा॒ग्न॒इत्यैन्द्र-अ॒ग्नः । स॒ऽह॒ति॒इ
तिसं-हितः । अ॒धो॒रा॒म॒इत्य॒धः-रा॒मः । सा॒वि॒त्रः । वा॒रु॒णः । पे॒त्वः ॥ [६०] अ॒ग्नेयो
द्वावि॒ऽश॒तिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥२२॥

अ॒श्वः । तू॒प॒रः । गो॒मु॒ग॒इति॑गो-मुगः । ते । प्रा॒जा॒प॒त्या॒इति॑प्राजा-पत्याः ।
अ॒ग्ने॒यो । कृ॒ष्ण॒ग्री॒वा॒वि॒ति॑कृष्ण-ग्रीवौ । त्वा॒ष्टौ । लो॒म॒श॒स॒क्था॒वि॒ति॑लोमश-सक्थौ ।
शि॒ति॒पृ॒ष्ठ॒वि॒ति॑शिति-पृष्ठौ । बा॒रु॒ह॒स्प॒त्यौ । धा॒त्रे । पृ॒षो॒द॒र॒इति॑पृष-उ॒द॒रः । सौ॒र्यः ।
व॒ल॒रूपः । पे॒त्वः ॥ [६१] अ॒श्व॒ष्पो॒द॒श ॥ ❀ ❀ ॥२३॥

अ॒ग्नये॑ । अ॒नी॒क॒व॒त॒इत्य॒नी॒क-व॒ते । रो॒हि॒ता॒ञ्जि॒रि॒ति॒रो॒हि॒त-अ॒ञ्जिः । अ॒न
द्वा॒न् । अ॒धो॒रा॒मा॒वि॒त्य॒धः-रा॒मौ । सा॒वि॒त्रौ । पौ॒ष्णौ । र॒ज॒त॒ना॒भी॒इति॑र॒ज॒त॒ना॒भी ।
वै॒श्व॒दे॒वा॒वि॒ति॑वैश्व-देवौ । पि॒श॒ङ्गौ । तू॒प॒रौ । मा॒रु॒तः । क॒ल्मा॒पः । अ॒ग्नेयः । कृ
ष्णः । अ॒जः । सा॒स्व॒ती । मे॒पी । वा॒रु॒णः । कृ॒ष्णः । ए॒क॒शि॒ति॒प्रा॒दि॒त्ये॒क॒-शि॒ति
प्रा॒त् । पे॒त्वः ॥ [६२] अ॒ग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते॒द्वावि॒ऽश॒तिः ॥ ॥२४॥

यदे॒के॒न॒प्रा॒प॒तिः॑ प्रे॒ण॒प॒जु॒य॒जु॒पाऽऽपो॑ वि॒श्व॒क॒र्मा॒ऽऽआ॒या॒हि॒सु॒व॒र्गा॒य॒ व॒ज्रो
गा॒य॒त्रे॒णा॒म॒ उ॒द॒धे॒स॒मी॒ची॒न्द्रा॒य॒ म॒युर॒पा॒म्ब॒ला॒य॒ पुरु॑प॒मृ॒ग॒स्सौरी॑पृ॒प॒त॒श॒क्रा॒रु॒रु॒ल॒ज
स्सु॒पूर्ण॑ अ॒ग्नेयो॑ऽश्वो॒अ॒ग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते॒ च॒तु॒र्वि॒ऽश॒तिः ॥ २४ ॥ यदे॒के॒न॒ स॒पा॒पी॒या॒ने॒त
द्वा॒ अ॒ग्ने॒र्ह॒नु॒स्त॒द्दे॒वा॒स्ते॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा॒ अ॒पा॒न्न॒त्रे॒ऽश्वं॑स्त्व॒रो॒दि॒प॒ष्टिः ॥ ६२ ॥ यदे॒के॒नै॒क॒शि
ति॒पा॒त्पे॒त्वः ॥

हरिः ओ (३) य ॥

इति पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

अथ पञ्चमकाण्डे पष्ठः प्रथः ॥

ह्रिः ओ (४)म् ॥

हिरण्यवर्णाइतिहिरण्य-वर्णाः । शुचयः । पावकाः । यासु । जातः । कश्य
पः । यासु । इन्द्रः ॥ अभिम् । याः । गर्भम् । दधिरे । विरूपाइतिविरूपाः । ताः ।
नः । आपः । शम् । स्योनाः । भवन्तु ॥ यासाम् । राजा । वरुणः । याति । म
ध्ये । सत्यानृतेइतिसत्य-अनृते । अवपश्यन्निव-पश्यन् । जनानाम् ॥ मधुश्चुतइति
मधु-श्चुतः । शुचयः । याः । पावकाः । ताः । नः । आपः । शम् । स्योनाः । भव
न्तु ॥ यासाम् । देवाः । दिवि । कृण्वन्ति । भूरुपम् । याः । अन्तरिक्षे । बहुधे
तिबहु-धा । भवन्ति ॥ याः । पृथिवीम् । पर्यसा । उन्दन्ति । [१] शुक्राः । ताः ।
नः । आपः । शम् । स्योनाः । भवन्तु ॥ शिवेन । मा । चरुपुपा । पश्यत । आ
पुः । शिवया । तनुवा । उपेति । स्पृशत । त्वचम् । मे ॥ सर्वान् । अग्नीन् । अ
पसृपदइत्यपसु-सदः । हुवे । वः । मयि । वचैः । बलम् । ओजः । नीति । धत्त ॥
यत् । अदः । सम्प्रयतीरितिसं-प्रयतीः । अहौ । अनन्दत । हुते ॥ तस्मात् । एति ।
नद्यः । नाम । स्थ । ता । वः । नामानि । सिन्धवः ॥ यत् । प्रेपिताइतिप्र-इपि
ताः । वरुणेन । ताः । शीर्षम् । समवल्गतेतिसं-अवल्गात् ॥ [२] तत् । आ
प्नोतु । इन्द्रः । वः । यतीः । तस्मात् । आपः । अन्विति । स्थन ॥ अण्काममित्यं
प-कामम् । स्यन्दमानाः । अवीवरत । वः । हिकम् ॥ इन्द्रः । वः । शक्तिभिरिति
शक्ति-भिः । देवीः । तस्मात् । वाः । नाम । वः । हितम् ॥ एकः । देवः । अपी
ति । अतिष्ठन् । स्यन्दमानाः । यथावशमितियथा-वशम् ॥ उदिति । आनिपुः ।
महीः । इति । तस्मात् । उदकम् । उच्यते ॥ आपः । भद्राः । घृतम् । इत् । आ
पः । आसुः । अग्नीपोमावित्यग्नी-सोमौ । बिभ्रति । आपः । इत् । ताः ॥ तीव्रः ।
रसः । मधुपृचामितिमधु-पृचाम् । [३] अरङ्गमइत्यरं-गम् । एति । मा । प्राणेनेति
प्र-अनेन । सह । वचसा । गन्तु ॥ आत् । इत् । पश्यामि । उत । वा । शृणोमि ।
एति । मा । घोषः । गच्छति । वाक् । नः । आसाम् ॥ मन्ये । भेजानः । अमृतं
स्य । तरू हि । हिरण्यवर्णाइतिहिरण्य-वर्णाः । अतृपम् । यदा । वः ॥ आपः । हि ।

स्तृणुते । सूयते । वै । एपः । यः । अग्निम् । चिनुते । देवसुवामितिदेव-सुवाम् ।
 एतानि । हवीं५पि । भवन्ति । एतावन्तः । वै । देवानाम् । सवाः । ते । एव ।
 [११] अस्मै । सवान् । प्रेति । यच्छन्ति । ते । एनम् । सुवन्ते । सवः । अग्निः ।
 वरुणसवइतिवरुण-सवः । गजसूयमिति राज-सूयम् । ब्रह्मसवइतिब्रह्म-सवः । चि
 त्यः । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । इति । आह । सवितृप्रसूतइतिस
 वितृ-प्रसूतः । एव । एनम् । ब्रह्मणा । देवताभिः । अभीति । सिञ्चति । अन्नस्या
 न्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । अभीति । सिञ्चति । अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य-अन्नस्य । अ
 वरुण्याइत्यवरुण्यै । पुरस्तात् । प्रत्यञ्चम् । अभीति । सिञ्चति । पुरस्तात् ।
 हि । प्रतीचीनम् । अन्नम् । अद्यते । शीरुपतः । अभीति । सिञ्चति । शी
 रूपतः । हि । अन्नम् । अद्यते । एति । सुखात् । अन्ववसावयतीत्यनु-अवसावय
 ति । [१२] सुखतः । एव । अस्मै । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । दधाति । अग्नेः । त्वा ।
 साम्राज्येनेतिसां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि । इति । आह । एपः । वै । अग्नेः ।
 सवः । तेन । एव । एनम् । अभीति । सिञ्चति । बृहस्पतेः । त्वा । साम्राज्येनेति
 सां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्प
 तिः । ब्रह्मणा । एव । एनम् । अभीति । सिञ्चति । इन्द्रस्य । त्वा । साम्राज्येनेति
 सां-राज्येन । अभीति । सिञ्चामि । इति । आह । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन् । उ
 परिष्ठात् । दधाति । एतत् । [१३] वै । गजसूयस्येति राज-सूयस्य । रूपम् । यः ।
 एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । उभौ । एव । लोकौ । अभीति । जयति ।
 यः । च । गजसूयेनेति राज-सूयेन । ईजानस्य । यः । च । अग्निचितइत्यग्नि-चि
 तः । इन्द्रस्य । सुपुत्राणस्य । दशधेतिदश-धा । इन्द्रियम् । वीर्यम् । परेति । अप
 त्तू । तत् । देवाः । सौत्रामण्या । समिति । अमरन् । सूयते । वै । एपः । यः ।
 अग्निम् । चिनुते । अग्निम् । चित्वा । सौत्रामण्या । यजेत । इन्द्रियम् । एव । वी
 र्यम् । सम्भृत्येति सं-भृत्य । आत्मन् । धत्ते ॥ [१४] तएवान्ववसावयत्येतदष्टाचत्वा
 रि५शच्च ॥ ॐ ॐ ॐ ॐ ॥ ३ ॥

सजूरितिस-जूः । अन्दः । अयावभिरित्ययाव-भिः । सजूरितिस-जूः । उ
 पाः । अरुणीभिः । सजूरितिस-जूः । सूर्यः । एतशेन । सजोषावितिस-जोषौ ।

अश्विना । द॒सो॒भिरिति॑द॒सः-भिः । स॒जूरिति॑स-जूः । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॒रः । इ॒डा
 भिः । घृ॒तेन । स्वाहा । स॒व्व॒त्स॒रइति॑सं-व॒त्स॒रः । वै । अ॒ब्दः । मा॒साः । अ॒यावाः ।
 उ॒पाः । अरु॑णी । सूर्यः । ए॒तशः । इ॒मेइति॑ । अ॒श्विना । स॒व्व॒त्स॒रइति॑सं-व॒त्स॒रः ।
 अ॒ग्निः । वै॒श्वान॒रः । प॒शवः । इ॒डा । प॒शवः । घृ॒तम् । स॒व्व॒त्स॒रमिति॑सं-व॒त्स॒रम् ।
 प॒शवः । अ॒नु । प्रेति॑ । ज्ञा॒यन्ते । स॒व्व॒त्स॒रेणेति॑सं-व॒त्स॒रेण । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शून् ।
 प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । द॒र्भस्त॒म्बइति॑द॒र्भ-स्त॒म्बे । जु॒होति॑ । यत् । [१५] वै । अ॒स्याः ।
 अ॒मृत॑म् । यत् । धी॒र्यम् । तत् । द॒र्भाः । तस्मि॑न् । जु॒होति॑ । प्रेति॑ । ए॒व । ज्ञा॒य
 ते । अ॒न्नाद॑इत्य॒न्न-अ॒दः । भ॒वति॑ । यस्य । ए॒वम् । जु॒ह्वेति॑ । ए॒ताः । वै । दे॒वताः ।
 अ॒ग्नेः । पु॒रस्ता॑द्वा॒गाइति॑पु॒स्तात्-भा॒गाः । ताः । ए॒व । प्री॒णाति॑ । अथो॑इति । च
 रू॒पुः । ए॒व । अ॒ग्नेः । पु॒रस्ता॑त् । प्रती॑ति । द॒धाति॑ । अ॒नन्वः । भ॒वति॑ । यः । ए॒
 वम् । वे॒द । आ॒पः । वै । इ॒दम् । अ॒ग्रे । स॒लिल॑म् । आ॒भीत् । सः । प्र॒जाप॑तिरि
 तिप्र॒जा-प॑तिः । पु॒ष्कर॑र्ण॒इति॑पु॒ष्कर-प॑र्णे । वा॒तः । भू॒तः । अ॒ल्लाय॑त् । सः । [१६]
 प्र॒तिष्ठा॑मिति॒प्रति॑-स्थाम् । न । अ॒विन्द॑त् । सः । ए॒तत् । अ॒पाम् । कु॒लाय॑म् । अ॒
 प॒श्यत् । तस्मि॑न् । अ॒ग्निम् । अ॒चिनु॑त् । तत् । इ॒यम् । अ॒भवत् । त॒तः । वै । सः ।
 प्रती॑ति । अ॒तिष्ठ॑त् । या॒म् । पु॒रस्ता॑त् । उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प-अ॒दधा॑त् । तत् । शि॒रः ।
 अ॒भवत् । सा । प्रा॒ची । दिक् । या॒म् । द॒र्खिण॑तः । उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प-अ॒दधा॑त् । सः ।
 द॒र्खिणः । प॒रुषः । अ॒भवत् । सा । द॒र्खिणा॑ । दिक् । या॒म् । प॒श्चात् । उ॒पाद॑धा॒
 दित्यु॑प-अ॒दधा॑त् । तत् । पु॒च्छम् । अ॒भवत् । सा । प्र॒तीची॑ । दिक् । या॒म् । उ॒त्तर॑
 त॒इत्यु॑त्-त॒रतः । उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प-अ॒दधा॑त् । [१७] सः । उ॒त्तर॑इ॒त्युत्-त॒रः । प॒रुषः ।
 अ॒भवत् । सा । उ॒दीची॑ । दिक् । या॒म् । उ॒परि॑ष्ठात् । उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प-अ॒दधा॑त् ।
 तत् । पृ॒ष्ठम् । अ॒भवत् । सा । ऊ॒र्ध्वा । दिक् । इ॒यम् । वै । अ॒ग्निः । प॒ञ्चेष्ट॑क॒इति॑प
 ञ्च-इ॒ष्टकः । तस्मा॑त् । यत् । अ॒स्याम् । ख॒नन्ति॑ । अ॒भीति॑ । इ॒ष्टका॑म् । तृ॒न्दन्ति॑ ।
 अ॒भीति॑ । शर्क॑राम् । सर्वा । वै । इ॒यम् । वयो॑भ्य॒इति॑वयः-भ्यः । न॒क्तम् । दु॒शे ।
 दी॒प्यते॑ । तस्मा॑त् । इ॒माम् । वया॑सि । न॒क्तम् । न । अधी॑ति । आ॒सते॑ । यः ।
 ए॒वम् । वि॒द्यान् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । प्रती॑ति । ए॒व । [१८] ति॒ष्ठति॑ । अ॒भीति॑ ।
 दि॒शः । ज॒यति॑ । आ॒ग्नेयः । वै । ब्रा॒ह्मणः । तस्मा॑त् । ब्रा॒ह्मणा॑य । सर्वा॑सु । दि

खु । अर्धुक्म् । स्वाम् । एव । तत् । दिशम् । अन्विति । एति । अपाम् । वै ।
अग्निः । कुलार्यम् । तस्मात् । आपः । अग्निम् । हारुकाः । स्वाम् । एव । तत् । यो
निम् । प्रेति । विशन्ति ॥ [१९] यदंलेलायथ्स उत्तरतउपादधादेवदात्रिशच ॥१॥

संव्वथ्सरमितिसंव्वथ्सरम् । उख्यम् । भूत्वा । द्वितीयै । संव्वथ्सरइतिसंव्व
थ्सरे । अग्नेयम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेत् । ऐन्द्रम् । ए
कादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । द्वादशकपालमिति
द्वादश-कपालम् । वारूहस्पत्यम् । चरुम् । वैष्णवम् । त्रिकपालमिति त्रि-कपा
लम् । तृतीयै । संव्वथ्सरइतिसंव्वथ्सरे । अभिजितेत्यभि-जिता । यजेत । यत् ।
अष्टार्कपालइत्यष्टा-कपालः । भवति । अष्टारूपेत्यष्टा-अरूपरा । गायत्री । आ
ग्नेयम् । गायत्रम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः-सवनम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः-सव
नम् । एव । तेन । दाधार । गायत्रीम् । छन्दः । यत् । एकादशकपालइत्येकादश-
कपालः । भवति । एकादशारूपेत्येकादश-अरूपरा । त्रिष्टुक् । ऐन्द्रम् । त्रैष्टुभम् ।
माध्यन्दिनम् । सर्वनम् । माध्यन्दिनम् । एव । सर्वनम् । तेन । दाधार । त्रिष्टु
भम् । [२०] छन्दः । यत् । द्वादशकपालइति द्वादश-कपालः । भवति । द्वादशा
रूपेत्यद्वादश-अरूपरा । जगती । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । जागंतम् । तृतीयसवन
मितितृतीय-सवनम् । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । एव । तेन । दाधार । जग
तीम् । छन्दः । यत् । वारूहस्पत्यः । चरुः । भवति । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्प
तिः । ब्रह्म । एव । तेन । दाधार । यत् । वैष्णवः । त्रिकपालइति त्रि-कपालः । भ
वति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञम् । एव । तेन । दाधार । यत् । तृतीयै । संव्वथ्स
रइतिसंव्वथ्सरे । अभिजितेत्यभि-जिता । यजते । अभिजित्याड्यभि-जित्ये । यत् ।
संव्वथ्सरमितिसंव्वथ्सरम् । उख्यम् । विभर्ति । इमम् । एव । [२१] तेन । लोकम् ।
स्पृणोति । यत् । द्वितीयै । संव्वथ्सरइतिसंव्वथ्सरे । अग्निम् । चिनुते । अन्तरि रूपम् ।
एव । तेन । स्पृणोति । यत् । तृतीयै । संव्वथ्सरइतिमं वथ्सरे । यजते । अमुम् । ए
व । तेन । लोकम् । स्पृणोति । एतम् । वै । परः । आद्धारः । कृष्णीयानितिकृष्णी-
वान् । ओजिजः । वीतहव्यइति वीत-हव्यः । श्रायसः । त्रसदस्युः । पोरुकुत्स्य
इति पोरु-कुत्स्यः । प्रजाकामा इति प्रजा-कामाः । अचिन्वन् । ततः । वै । ते । सह

सहस्रमिति सहस्रं-सहस्रम् । पुत्रान् । अविन्दन्त । प्रथते । प्रजयेति प्र-जया ।
 पशुभिरिति पशु-भिः । ताम् । मात्राम् । आप्नोति । याम् । ते । अगच्छन् । : ।
 एवम् । विद्वान् । एतम् । अग्निम् । चिनुते ॥ [२२] दाधारत्रिष्टुभमिममेवैवञ्चत्वा
 रिच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥५॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अग्निम् । अचिनुत । सः । रूपुरपि रिति रूपुर-
 पविः । भूत्वा । अतिष्ठतु । तम् । देवाः । विभ्यतः । न । उपेति । आयन्नू । ते । छ-
 न्दोभिरिति छन्दः-भिः । आत्मानम् । छादयित्वा । उपेति । आयन्नू । तत् । छन्द-
 साम् । छन्दस्त्वमिति छन्दः-त्वम् । ब्रह्म । वै । छन्दासि । ब्रह्मणः । एतत् । रू-
 पम् । यत् । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनम् । काष्णी इति । उपानहौ । उपेति ।
 मुञ्चते । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । एव । आत्मानम् । छादयित्वा । अग्निम् । उपे-
 ति । चरति । आत्मनः । अहिंसायै । देवनिधिरिति देव-निधिः । वै । एषः । नी-
 ति । धीयते । यत् । अग्निः । [२३] अन्ये । वा । वै । निधिमिति नि-धिम् । अयं
 सः । विन्दन्ति । न । वा । प्रति । प्रेति । जानाति । उखाम् । एति । क्रामति ।
 आत्मानम् । एव । अधिपामित्यधि-पाम् । कुरुते । गुप्त्यै । अथो इति । खलु । आ-
 हुः । न । आक्रम्येत्या-क्रम्या । इति । नैरुक्तीति नैः-ऋती । उखा । यत् । आक्रा-
 मेदित्या-क्रामेत् । निरुक्त्या इति निः-ऋत्यै । आत्मानम् । अपीति । दध्यात् । त-
 स्मात् । न । आक्रम्येत्या-क्रम्या । पुरुषशीरूपमिति पुरुष-शीरूपम् । उपेति । दधाति ।
 गुप्त्यै । अथो इति । यथा । ब्रूयात् । एतत् । मे । गोणाय । इति । तादृक् । एव । तत् ।
 [२४] प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वै । अथर्वा । अग्निः । एव । दध्यङ् । आथर्वणः ।
 तस्य । इष्टकाः । अस्थानि । एतम् । ॥ वाव । तत् । ऋषिः । अभ्यनूवाचेत्यभि-
 अनूवाच । इन्द्रः । दधीचः । अस्थभिरित्यस्थ-भिः । इति । यत् । इष्टकाभिः । अ-
 ग्निम् । चिनोति । सात्मानमिति स-आत्मानम् । एव । अग्निम् । चिनुते । सालेति
 स-आत्मा । अमुष्मिन् । लोके । भवति । यः । एवम् । वेदं । शरीरम् । वै । ए-
 तत् । अग्नेः । यत् । चित्यः । आत्मा । वैश्वानरः । यत् । चिते । वैश्वानरम् । जु-
 होति । शरीरम् । एव । सः स्कृत्यं । [२५] अभ्यारोहतीत्यभि-आरोहति । शरी-
 रम् । वै । एतत् । यजमानः । समिति । कुरुते । यत् । अग्निम् । चिनुते । यत् ।

चित्ते । वैश्वानरम् । जुहोति । शरीरम् । एव । सःस्कृत्य । आत्मना । अभ्यारोह
तीत्यभि-आरोहति । तस्मात् । तस्य । न । अवेति । द्यन्ति । जीवन् । एव । दे
वान् । अपीति । एति । वैश्वानर्या । ऋचा । पुरीषम् । उपेति । दधाति । इयम् ।
वै । अग्निः । वैश्वानरः । तस्य । एषा । चितिः । यत् । पुरीषम् । अग्निम् । एव ।
वैश्वानरम् । चिनुते । एषा । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । यत् । वैश्वानरः । प्रियाम् ।
एव । अस्य । तनुवंम् । अवेति । रुन्धे ॥ [२६] अग्निष्टम्स्कृत्याग्नेर्दशं च ॥ ६ ॥

अग्नेः । वै । दीर्घया । देवाः । विराजमिति वि-राजम् । आप्नुवन् । तिस्रः ।
रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । त्रिपदेति त्रि-पदा । विराडिति वि-राद् । विराजमिति
वि-राजम् । आप्नुति । पद् । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । पद् । वै । ऋतवं । स
वँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । विराडिति वि-राद् । विराजमिति
वि-राजम् । आप्नुति । दश । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । दशारूपेति दश-अ
रूपरा । विराडिति वि-राद् । विराजमिति वि-राजम् । आप्नुति । द्वादश । रात्रीः ।
दीर्घितः । स्यात् । द्वादश । मासाः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । सँवँवँत्सरइतिसं-
वँत्सरः । विराडिति वि-राद् । विराजमिति वि-राजम् । आप्नुति । त्रयोदशेति त्रयः-
दश । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । त्रयोदशेति त्रयः-दश । [२७] मासाः । सँवँवँत्सर
इतिसं-वँत्सरः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । विराडिति वि-राद् । विराजमिति वि-राजम् ।
आप्नुति । पञ्चदशेति पञ्च-दश । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । पञ्चदशेति पञ्च-दश ।
वै । अर्धमासस्येत्तर्ध-मासस्य । रात्रयः । अर्धमासशइत्यर्धमास-शः । सँवँवँत्सरइतिसं-
वँत्सरः । आप्नुते । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । विराडिति वि-राद् । विराजमिति वि-रा
जम् । आप्नुति । सप्तदशेति सप्त-दश । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । द्वादश । मा
साः । पञ्च । ऋतवं । सः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । विरा
डिति वि-राद् । विराजमिति वि-राजम् । आप्नुति । चतुर्विंशतिमिति चतुः-त्रिंश
तिम् । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् । चतुर्विंशतिरिति चतुः-त्रिंशतिः । अर्धमा
साइत्यर्ध-मासाः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । सँवँवँत्सरइतिसं-वँत्सरः । विराडिति वि-
राद् । विराजमिति वि-राजम् । आप्नुति । त्रिंशतम् । रात्रीः । दीर्घितः । स्यात् ।
[२८] त्रिंशदरूपेति त्रिंशत्-अरूपरा । विराडिति वि-राद् । विराजमिति वि-रा

जम् । आप्नोति । मासम् । दीर्घितः । स्यात् । यः । मासः । सः । सुव्यंत्सरइति
 सं-व्यंत्सरः । सुव्यंत्सरइतिसं-व्यंत्सरः । विराडिति-वि-राट् । विराजमिति-वि-राजम् ।
 आप्नोति । चतुरः । मासः । दीर्घितः । स्यात् । चतुरः । वै । एतम् । मासः । व
 संवः । अविमरुः । ते । पृथिवीम् । एति । अजयन् । गायत्रीम् । छन्दः । अष्टौ ।
 रुद्राः । ते । अन्तरिक्षम् । एति । अजयन् । त्रिष्टुभम् । छन्दः । द्वादश । आदि
 त्याः । ते । दिवम् । एति । अजयन् । जगतीम् । छन्दः । ततः । वै । ते । व्यावृ
 त्तमिति-वि-आवृत्तम् । अगच्छन् । श्रेष्ठ्यम् । देवानाम् । तस्मात् । द्वादश । मा
 सः । भूत्वा । अग्निम् । चिन्वीत् । द्वादश । मासाः । सुव्यंत्सरइतिसं-व्यंत्सरः । सुव्यं
 त्सरइतिसं-व्यंत्सरः । अग्निः । चित्यः । तस्य । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । इष्टकाः ।
 आसेष्टकमित्याप्त-इष्टकम् । एनम् । चिनुते । अथेइति । व्यावृत्तमिति-वि-आवृत्तम् ।
 एव । गच्छति । श्रेष्ठ्यम् । समानानाम् ॥ [२९] स्यान्नयोदशत्रिंशत्-रात्रौ
 दीर्घितस्स्याद्वैतेष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

सुवर्गायेतिसुवः-गाय । वै । एषः । लोकार्य । चीयते । यत् । अग्निः । तम् ।
 यत् । न । अन्वारो हृदित्यनु-आरोहेत् । सुवर्गादितिसुवः-गात् । लोकात् । यजमा
 नः । ह्रियेत । पृथिवीम् । एति । अक्रमिषम् । प्राणइतिप्र-अनः । मा । मा । ह्रा
 सीत् । अन्तरिक्षम् । एति । अक्रमिषम् । प्रजेतिप्र-जा । मा । मा । ह्रासीत् ।
 दिवम् । एति । अक्रमिषम् । सुवः । अगन्म । इति । आह । एषः । वै ।
 अग्नेः । अन्वारो हृदित्यनु-आरोहः । तेन । एव । एनम् । अन्वारो हृतीत्यनु-आरोह
 ति । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै । यत् । परूपसंमि
 तामितिपरूप-संमिताम् । मिनुयात् । [३०] कनीयासम् । यज्ञक्रतुमितियज्ञ-क्र
 तुम् । उपेति । इयात् । पापीयसी । अस्य । आत्मनः । प्रजेतिप्र-जा । स्यात् ।
 वेदिसंमितामिति-वेदि-संमिताम् । मिनोति । ज्यायासम् । एव । यज्ञक्रतुमि
 तियज्ञ-क्रतुम् । उपेति । एति । न । अस्य । आत्मनः । पापीयसी । प्रजेतिप्र-
 जा । भवति । साहस्रम् । चिन्वीत् । प्रथमम् । चिन्वानः । सहस्रसंमि-तइतिसह
 स्रं-संमि-तः । वै । अयम् । लोकः । इमम् । एव । लोकम् । अभीति । जयति ।
 द्विपाहस्रमिति-द्वि-साहस्रम् । चिन्वीत् । द्वितीयम् । चिन्वानः । द्विपाहस्रमिति-द्वि-

साहस्रम् । वै । अन्तरिखम् । अन्तरिखम् । एव । अभीति । जयति । त्रिषाह
 मृमितित्रि-साहस्रम् । चिन्वीत् । तृतीयम् । चिन्वानः । [३१] त्रिषाहमृमितित्रि-
 साहस्रः । वै । असौ । लोकः । अमुम् । एव । लोकम् । अभीति । जयति ।
 जानुदघ्नमितिजानु-दघ्नम् । चिन्वीत् । प्रथमम् । चिन्वानः । गायत्रिया । एव ।
 इमम् । लोकम् । अभ्यारोहृतीयंभि-आरोहति । नाभिदघ्नमितिनाभि-दघ्नम् । चि-
 न्वीत् । द्वितीयम् । चिन्वानः । त्रिष्टुभा । एव । अन्तरिखम् । अभ्यारोहृतीयंभि-
 आरोहति । श्रीवदघ्नमितिश्रीव-दघ्नम् । चिन्वीत् । तृतीयम् । चिन्वानः । जगत्या ।
 एव । अमुम् । लोकम् । अभ्यारोहृतीयंभि-आरोहति । न । अग्निम् । चित्वा । ग
 माम् । उपेति । इयात् । अयोनौ । रेतः । धास्यामि । इति । न । द्वितीयम् । चित्वा । ग
 अन्यस्य । स्त्रियम् । [३२] उपेति । इयात् । न । तृतीयम् । चित्वा । काम् । घ्नन ।
 उपेति । इयात् । रेतः । वै । एतत् । नीति । धत्ते । यत् । अग्निम् । चिनुते । यत् ।
 उपेयादित्युप-इयात् । रेतसा । वीति । ऋध्येत् । अथोइति । खलु । आहुः ।
 अप्रजस्यमित्यप्र-जस्यम् । तत् । यत् । न । उपेयादित्युप-इयात् । इति । यत् ।
 रेतस्सिचावितिरेतः-सिचौ । उपदधातीत्युप-दधाति । तेइति । एव । यजमानस्य ।
 रेतः । विभृतः । तस्मात् । उपेति । इयात् । रेतसः । अस्कन्दाय । त्रीणि । वाव ।
 रेतोऽसि । पिता । पुत्रः । पौत्रः । [३३] यत् । देइति । रेतस्सिचावितिरेतः-सि-
 चौ । उपदधादित्युप-दधात् । रेतः । अस्य । वीति । छिन्ध्यात् । तिस्रः । उपे-
 ति । दधाति । रेतसः । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । इयम् । वाव । प्रथमा । रेतस्सिगि-
 तिरेतः-सिक् । वाक् । वै । इयम् । तस्मात् । पश्यन्ति । इमाम् । पश्यन्ति । वा-
 चम् । वदन्तीम् । अन्तरिखम् । द्वितीया । प्राणइतिप्र-अनः । वै । अन्तरिखम् ।
 तस्मात् । न । अन्तरिखम् । पश्यन्ति । न । प्राणमितिप्र-अनम् । असौ । तृती-
 या । चरुपुः । वै । असौ । तस्मात् । पश्यन्ति । अमूम् । पश्यन्ति । चरुपुः । य-
 जुषा । इमाम् । च । [३४] अमूम् । च । उपेति । दधाति । मनसा । मध्यमाम् ।
 एषाम् । लोकानाम् । क्लृप्त्यै । अथोइति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । इष्टः ।
 यज्ञः । भृगुभिरितिभृगु-भिः । आशीर्दाइत्याशी-दाः । वसुभिरितिवसु-भिः । त-
 स्य । ते । इष्टस्य । वीतस्य । द्रविणा । इह । भूपीय । इति । आह । स्तुतशस्त्रे

इतिस्तुत-शस्त्रे । एव । एतेन । दु । पिता । मातरिश्वा । अच्छिद्रा । पदा । धाः ।
 अच्छिद्राः । उशिजः । पदा । अन्विति । तरुषुः । सोमः । विश्वविदितिविश्व-
 वित् । नेता । नेपत् । बृहस्पतिः । उक्थामदानीत्युक्थ-मदानि । शः सिपत् । इ
 ति । आह । एतत् । वै । अग्नेः । उक्थम् । तेन । एव । एनम् । अन्विति । शः सि
 ति । [३५] मिनुयाचृतीयंश्चिन्वानस्त्रियम्पौत्रंश्चैवमस्रच ॥ * * ॥८॥

सूयते । वै । एपः । अग्नीनाम् । यः । उखायाम् । भ्रियते । यत् । अधः ।
 सादयेत् । गर्भाः । प्रपादुकाइतिप्र-पादुकाः । स्युः । अथेइति । यथा । सुवात् ।
 प्रत्यवरोहतीतिप्रति-अवरोहति । ताहक् । एव । तत् । आसन्दी । सादयति । गर्भा
 णाम् । धृत्यै । अप्रपादायेत्यप्र-पादाय । अथेइति । सुवम् । एव । एनम् । करो
 ति । गर्भः । वै । एपः । यत् । उर्यः । योनिः । शिक्यम् । यत् । शिक्यात् । उ
 खाम् । निरुद्धेदितिनिः-ऊहेत् । योनेः । गर्भम् । निरिति । हन्यात् । पडुद्याममि
 तिपद-उद्यामम् । शिक्यम् । भवति । पोद्वाविहितइतिपोद्वा-विहितः । वै । [३६] पु
 रूपाः । आत्मा । च । शिरः । च । चत्वारि । अङ्गानि । आत्मन् । एव । एनम् ।
 विभर्ति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । एपः । यत् । अग्निः । तस्य । उखा ।
 च । उल्लखलम् । च । स्तनौ । तौ । अस्य । प्रजाइतिप्र-जाः । उपेति । जीवन्ति ।
 यत् । उखाम् । च । उल्लखलम् । च । उपदधातीत्युप-दधाति । ताभ्याम् । एव ।
 यजमानः । अमुष्मिन् । लोके । अग्निम् । दुहे । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । वै । ए
 पः । यत् । अग्निः । तस्य । त्रेधाविहिताइतित्रेधा-विहिताः । इष्टकाः । प्राजापत्या
 इतिप्राजा-पत्याः । वैष्णवीः । [३७] वैश्वकर्मणीरितिवैश्व-कर्मणीः । अहोग्राणीत्य
 हः-ग्राणी । एव । अस्य । प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । यत् । उर्यम् । विभ
 र्ति । प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । एव । तत् । उपेति । धत्ते । यत् । समिधइति
 सं-इधः । आदधातीत्या-दधाति । वैष्णवाः । वै । वनस्पतयः । वैष्णवीः । एव ।
 तत् । उपेति । ध । यत् । इष्टकाभिः । अग्निम् । चिनोति । इयम् । वै । विश्वक
 र्मेतिविश्व-कर्मा । वैश्वकर्मणीरितिवैश्व-कर्मणीः । एव । तत् । उपेति । धत्ते । तस्मात् ।
 आहुः । त्रिष्टुदितित्रि-ष्टुत् । अग्निः । इति । तम् । वै । एतम् । यजमानः । एव ।
 चिन्वीत् । यत् । अस्य । अन्यः । चिनुयात् । यत् । तम् । दक्षिणाभिः । न । राध

येत् । अमिम् । अस्य । वृज्जीत् । यः । अस्य । अमिम् । चिनुयात् । तम् । दक्षि
णाभिः । राधयेत् । अमिम् । एवं । तत् । स्पृणोति ॥ [३८] पोद्वाविहितोवे वैष्ण
वीग्न्योविश्रुतिश्च ॥ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ ॥ ९ ॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । अमिम् । अचिनुत् । ऋतुभिरित्यु-भिः । सर्व
श्चरमिति मं-व-श्चरम् । वसन्तेन । एव । अस्य । पूर्वार्धमिति पूर्व-अर्धम् । अचि
नुत् । ग्रीष्मेण । दक्षिणम् । एवम् । वरूपाभिः । पुच्छम् । शरदा । उत्तमिति यु-
त्तम् । एवम् । हेमन्तेन । मध्यम् । ब्रह्मणा । वे । अस्य । तत् । पूर्वार्धमिति पूर्व-
अर्धम् । अचिनुत् । रूपत्रणं । दक्षिणम् । एवम् । पशुभिरिति पशु-भिः । पुच्छम् ।
विशा । उत्तमिति यु-त्तम् । एवम् । आशया । मध्यम् । यः । एवम् । विद्वान् ।
अमिम् । चिनुते । ऋतुभिरित्यु-भिः । एव । एनम् । चिनुते । अथोदति । ए
तत् । एव । सर्वम् । अवेति । [३९] रुन्धे । शृण्वन्ति । एनम् । अमिम् । चि
नयानम् । अति । अन्नम् । शचते । इयम् । वाव । प्रथमा । चितिः । आपधयः ।
वन्स्पतयः । पुगीपम् । अन्तरिग्न्यम् । द्वितीया । वया-मि । पुगीपम् । अमी ।
तृतीया । नग्नपत्राणि । पुगीपम् । यज्ञः । चतुर्थी । दक्षिणा । पुगीपम् । यज्ञमानः ।
पञ्चमी । प्रजेति प्र-जा । पुगीपम् । यत् । त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकम् । चिन्वीन ।
यज्ञम् । दक्षिणाम् । आत्मानम् । प्रजामिति प्र-जाम् । अन्तः । इयान् । तन्मान् ।
पञ्चमितीकमिति पञ्च-चितीकः । चेतव्यः । एनम् । एव । सर्वम् । स्पृणोति । यत् ।
तिमः । चितयः । [४०] त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकम् । हि । अमिः । यत् । देवति । द्विपा
दिति द्वि-पान् । यज्ञमानः । प्रणिष्ठिष्यादिति प्रणि-ष्ठिष्य । पदं । चितयः । अचन्ति ।
पाह्कः । पुगीपः । आत्मानम् । एव । स्पृणोति । पदं । चितयः । अचन्ति । पदमि
रिति पद-भिः । पुगीपः । अमीति । उदति । दशं । नमिति । पद्यन्ते । दशान् ।
उतिदश-अन्यः । वे । पुगीपः । यावान् । एव । पुगीपः । नम । स्पृणोति । अण्ड
ति । दशान् । पुगीपः । अन्तरिग्न्यम् । त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकम् । अन्नम् । त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकम् ।
त्रिचितीकमिति त्रि-चितीकम् । एव । अज्ञाद्यन्तेन अवेति । प्रतीति । तिष्ठति । सर्वान् ।
मं-व-श्चरम् । वे । पुगीपः । चितिः । ऋतवः । पुगीपम् । पदं । चितयः । अचन्ति । पदं ।
पुगीपानि । शरदः । मयिति । पद्यन्ते । दशान् । मयः । सर्वान् । सर्वान् ।

रः । सव्वत्सरइतिसंवत्सरे । एव । प्रतीति । तिष्ठति ॥ [४१] अवचितयः पुरीष
म्पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

रोहितः । धूमरोहितइतिधूम-रोहितः । कर्कन्धुरोहितइतिकर्कन्धु-रोहितः ।
ते । प्राजापत्याइतिप्राजा-पत्याः । बभ्रुः । अरुणबभ्रुरित्यरुण-बभ्रुः । शुक्रबभ्रुरि
तिशुक्र-बभ्रुः । ते । गैद्राः । श्येतः । श्येताख्यइतिश्येत-अख्यः । श्येतग्रीवइतिश्येत-
ग्रीवः । ते । पितृदेवत्याइतिपितृ-देवत्याः । तिस्रः । कृष्णाः । वशाः । वारुण्यः ।
तिस्रः । श्येताः । वशाः । सोर्यः । मेत्राबारूहस्पत्याइतिमेत्रा-बारूहस्पत्याः । धूम्र
ललामाइतिधूम्र-ललामाः । तूपराः ॥ [४२] ❀ ❀ ॥११॥

पृश्निः । तिरश्चीनपृश्निरितितिरश्चीन-पृश्निः । ऊर्ध्वपृश्निरित्यूर्ध्व-पृश्निः ।
ते । मारुताः । फल्गूः । लोहितोर्णीतिलोहित-ऊर्णा । वलरूपी । ताः । सारस्व
त्यः । पृषती । स्थूलपृषतीतिस्थूल-पृषती । खपुद्रपृषतीतिखपुद्र-पृषती । ताः । वै
श्वदेव्यइतिवैश्व-देव्यः । तिस्रः । श्यामाः । वशाः । पौष्णियः । तिस्रः । रोहि
णीः । वशाः । मैत्रियः । ऐन्द्राबारूहस्पत्याइत्यैन्द्रा-बारूहस्पत्याः । अरुणललामाइ
त्यरुण-ललामाः । तूपराः ॥ [४३] रोहितः पृश्निष्पद्भिः शतिष्पद्भिः शतिः ॥१२॥

शितिवाहुरितिशिति-वाहुः । अन्यतश्शितिवाहुरित्यन्यतः-शितिवाहुः ।
समन्तशितिवाहुरिति-समन्त-शितिवाहुः । ते । ऐन्द्रवायवाइत्यैन्द्र-वायवाः । शि
तिरन्ध्रइतिशिति-रन्ध्रः । अन्यतश्शितिरन्ध्रइत्यन्यतः-शितिरन्ध्रः । समन्तशितिर
न्ध्रइतिसमन्त-शितिरन्ध्रः । ते । मैत्रावरुणाइतिमैत्रा-वरुणाः । शुद्धवालइतिशु
द्ध-वालः । सर्वशुद्धवालइतिसर्व-शुद्धवालः । मणिवालइतिमणि-वालः । ते । आ
श्विनाः । तिस्रः । शिल्पाः । वशाः । वैश्वदेव्यइतिवैश्व-देव्यः । तिस्रः । श्येनीः ।
परमेष्ठिने । सोमापौष्णाइतिसोमा-पौष्णाः । श्यामललामाइतिश्याम-ललामाः ।
तूपराः ॥ [४४] ❀ ❀ ❀ ॥१३॥

उन्नतइत्युत्-न्नतः । ऋषभः । वामनः । ते । ऐन्द्रावरुणाइत्यैन्द्रा-वरुणाः ।
शितिककुदितिशिति-ककुतू । शितिपृष्ठइतिशिति-पृष्ठः । शितिभसुदितिशिति-भ
सतू । ते । ऐन्द्राबारूहस्पत्याइत्यैन्द्रा-बारूहस्पत्याः । शितिपादितिशिति-पात् ।
शित्योष्ठइतिशिति-ओष्ठः । शितिभुरितिशिति-भुः । ते । ऐन्द्रावैष्णवाइत्यैन्द्रा-वे

ण्वाः । तिस्रः । सिध्माः । वशाः । वैश्वकर्मण्यइतिवैश्व-कर्मण्यः । तिस्रः ।
धात्रे । पृषोदराइतिपृष-उदराः । ऐन्द्राण्यैन्द्रा-पौष्णाः । श्येतललामाइति-
श्येत-ललामाः । तूपराः ॥ [४५] श्रितिवहुरुन्नतः पञ्चविंशतिः पञ्चविंशतिः ॥

कर्णाः । त्रयः । यामाः । सोम्याः । त्रयः । श्रितिङ्गाः । अमयं । यावेष्टा
य । त्रयः । नकुलाः । तिस्रः । रोहिणीः । त्र्यव्यइतित्रि-अव्यः । ताः । वसू
नाम् । तिस्रः । अरुणाः । दित्यौह्यः । ताः । रुद्राणाम् । सोमैन्द्राइटिसोम-ऐन्द्राः ।
बभ्रुललामाइतिबभ्रु-ललामाः । तूपराः ॥ [४६] कर्णस्त्रयोविंशतिः ॥ १५ ॥

शुण्डाः । त्रयः । वैष्णवाः । अधीलोधकर्णाइत्यधीलोध-कर्णाः । त्रयः ।
विष्णवे । उरुकमायेत्युरु-कमायं । लप्सुदिनः । त्रयः । विष्णवे । उरुगायायेत्यु-
रु-गायायं । पञ्चावीरितिपञ्च-अवीः । तिस्रः । आदित्यानाम् । त्रिव्यसाइतित्रि-व्य-
साः । तिस्रः । अङ्गिरसाम् । ऐन्द्रावैष्णवाइत्यैन्द्रा-वैष्णवाः । गौरललामाइतिगौ-
र-ललामाः । तूपराः ॥ [४७] शुण्डाविंशतिः ॥ १६ ॥

इन्द्राय । राज्ञे । त्रयः । श्रितिपृष्ठाइतिश्रिति-पृष्ठाः । इन्द्राय । अधिगजाय
त्यधि-गजाय । त्रयः । श्रितिककुदइतिश्रिति-ककुदः । इन्द्राय । स्वराज्ञइतिस्व-रा-
ज्ञे । त्रयः । श्रितिभसदइतिश्रिति-भसदः । तिस्रः । तुर्यौह्यः । माध्यानाम् । ति-
स्रः । पष्ठौह्यः । विश्वेषाम् । देवानाम् । अमेन्द्राः । कृष्णललामाइतिकृष्ण-लला-
माः । तूपराः ॥ [४८] इन्द्रायराज्ञेद्राविंशतिः ॥ १७ ॥

अदित्ये । त्रयः । रोहितेताइतिरोहित-एताः । इन्द्राण्ये । त्रयः । कृष्णेताइ-
तिकृष्ण-एताः । कुह्वे । त्रयः । अरुणेताइत्यरुण-एताः । तिस्रः । धेनुर्वः । शकार्यै ।
त्रयः । अनद्वाहः । सिनीवात्ये । आत्रावैष्णवाइत्यामा-वैष्णवाः । रोहितललामाइ-
तिरोहित-ललामाः । तूपराः ॥ [४९] अदित्याअष्टादश ॥ १८ ॥

सोम्याः । त्रयः । पिशङ्गाः । सोमाय । राज्ञे । त्रयः । मुरङ्गाः । पार्जन्याः ।
नभोरूपेणइतिनभः-रूपाः । तिस्रः । अजाः । मनुहाः । इन्द्राण्ये । तिस्रः । मेघ्यः ।
आदित्याः । द्यावापृथिव्याइतिद्यावा-पृथिव्याः । मानङ्गाः । तूपराः ॥ [५०] सो-
म्याएकानविंशतिः ॥ १९ ॥

वारुणाः । त्रयः । कृष्णललामाइतिकृष्ण-ललामाः । वरुणाय । राज्ञे । त्रयः ।

रोहितललामाइटिरोहित-ललामाः । वरुणाय । शिशादंसइतिरिश-अदंसे । त्रयः ।
 अरुणललामाइट्यरुण-ललामाः । शिल्पाः । त्रयः । वैश्वदेवाइतिवैश्व-देवाः । त्रयः ।
 पृश्नयः । सर्वदेवत्याइतिसर्व-देवत्याः । ऐन्द्रासूराइत्यैन्द्रा-सूराः । श्येतललामाइति
 श्येत-ललामाः । तूपराः । [५१] वारुणाविंशतिः ॥ ❀ ❀ ॥ २० ॥

सोमाय । स्वराज्ञेइतिस्व-राज्ञे । अनोवाहावित्यनः-वाहौ । अनद्धाहौ । इन्द्रा
 मिभ्यामितीन्द्रामि-भ्याम् । ओजोदाभ्यामित्योजः-दाभ्याम् । उष्टरौ । इन्द्रामिभ्या
 मित्तीन्द्रामि-भ्याम् । बलदाभ्यामितिवल-दाभ्याम् । सीरवाहावितिसीर-वाहौ । अ
 वीइति । देइति । धेनूइति । भौमीइति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । वडवेइति । देइति ।
 धेनूइति । भौमीइति । वैराजीइति । पुरुपीइति । देइति । धेनूइति । भौमीइति ।
 वायवे । अरोहणवाहावित्यारोहण-वाहौ । अनद्धाहौ । वारुणीइति । कृष्णेइति ।
 वशेइति । अराढ्यौ । दिव्यौ । ऋषभौ । परिमरावितिपरि-मरौ ॥ [५२] सोमाय
 स्वराज्ञे चतुस्त्रिंशत् ॥ ❀ ❀ ॥ २१ ॥

एकादश । प्रातः । गव्याः । पशवः । एति । लभ्यन्ते । छगलः । कल्मा
 पः । किकिदीविः । विदीगयः । ते । त्वाष्ट्राः । सौरीः । नवं । श्वेताः । वशाः । अ
 नूबन्ध्याइत्यनु-बन्ध्याः । भवन्ति । अग्नेयः । ऐन्द्रामइत्यैन्द्र-अमः । आश्विनः । ते ।
 विशालयूपइतिविशाल-यूपे । एति । लभ्यन्ते ॥ [५३] एकादशप्रातःपञ्चविंश
 तिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २२ ॥

पिशङ्गाः । त्रयः । वासन्ताः । सारङ्गाः । त्रयः । ग्रैष्माः । पृषन्तः । त्रयः ।
 वार्ष्णिकाः । पृश्नयः । त्रयः । शारदाः । पृश्निसक्थाइतिपृश्नि-सक्थाः । त्रयः ।
 हेमन्तिकाः । अवलिप्ताइत्यव-लिप्ताः । त्रयः । शैशिराः । सूव्वश्वसरायेतिसंव्वश्वसरा
 यं । निर्वरूपसइतिनि-वरूपसः ॥ [५४] पिशङ्गाविंशतिः ॥ ❀ ॥ २३ ॥

(१) अस्मिन्ननुवाके पदान्तः ईकारः एकारश्च प्रग्रहो भवति ॥ तथाच प्रतिशाल्ये—(अ-४, सू ४८) 'सो-
 मापस्येतस्मिन्' इति ॥ अस्पर्यः पूर्वोक्त एव । उदा—अवी, वडवे, इत्यादि ॥ 'स्वराज्ञे' 'वायवे' इति पदद्वयस्यः एकारस्तु
 प्रग्रहो न भवति । तथाच तत्रैव—'नञेऽदे नित्यम्' (अ-४, सू-३९) इति, 'अनेवावेच' (अ-४, सू-५३) इतिच ॥
 अनयोर्पर्यस्तु—'ज्ञे, अज्ञे, अने, इत्येतेषु स्थितः अन्त्यः स्वरः विच्यन्तरप्राप्तमपि प्रग्रहलं न भजते । यथा—स्वराज्ञेऽ
 नोवाहौ । अज्ञे कृष्णः । वायव आरोहणवाहौ । पदान्त ऊकारश्च सर्वत्र प्रग्रहो भवति । तथाच तत्रैव—'ऊकारः'
 (अ-४, सू-५) इति ॥ उक्तपर्यायः । उदा—धेनू इत्यादि ॥

रोहितः कृष्णाधू मललामाः पृश्निश्श्यामा अरुणललामाश्शितिवाहुश्शिल्पाः
 श्येनीश्श्यामललामा उन्नतस्सिन्ध्वाः कर्मण्यंश्येतललामाः कर्णावभुललामाश्शु
 ण्डागौरललमाइन्द्राय कृष्णललामा अदित्यैरोहितललामास्सौम्यामालङ्गावारुणास्सू
 राश्येतललामादश ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥

हिरण्यवर्णा अपाङ्गुहान्भूतेष्टकास्सजू स्संव्वंश्सरम्प्रजापति स्सख्युरपविस्मेवै
 दीरूपयांसुवर्गायतय्यन्नसूयते प्रजापति ऋतुभीरोहितः पृश्निश्शितिवाहुर्ऋतः क
 र्णाश्शुण्डाइन्द्रायदित्यै सौम्यावारुणास्सोमायैकादशपिशङ्गास्त्रयोविंशतिः ॥२३॥
 हिरण्यवर्णाभूतेष्टकाश्छन्दोयत्कनीयाः सन्निवृद्धयमिवाारुणाश्चतुष्पञ्चाशत् ॥२४॥
 हिरण्यवर्णास्संव्वंश्सरायनिर्वरूपसः ॥ ❀ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पञ्चमकाण्डे पष्ठः प्रश्नः ॥

अथ पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

यः । वै । अयथादेवतमित्ययथा-देवतम् । अग्निम् । चिनुते । एति । देवता
 भ्यः । वृश्च्यते । पापीयान् । भवति । यः । यथादेवतमितियथा-देवतम् । न । दे
 वताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । अग्नेय्या । गायत्रिया । प्रथमाम् ।
 चित्तिम् । अभीति । मृजेत् । त्रिष्टुभा । द्वितीयां । जगत्या । तृतीयां । अनुष्टु
 भेत्सनु-स्तुभा । चतुर्थीम् । पङ्क्त्या । पञ्चमीम् । यथादेवतमितियथा-देवतम् । एव ।
 अग्निम् । चिनुते । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । इडां
 ये । वै । एषा । विभक्तिरिति वि-भक्तिः । पञ्चवंः । इडां । पशुभिरिति पशु-भिः ।
 एनम् । [१] चिनुते । यः । वै । प्रजापतय इति प्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्येति प्रति-प्रो
 च्यं । अग्निम् । चित्तीति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अथौ । अभितः ।
 तिष्ठेताम् । कृष्णः । उत्तरत इत्युत्-त्तरतः । श्वेतः । दक्षिणः । तौ । आलभ्येतां-

लभ्यं । इष्टकाः । उपेति । दद्यात् । एतत् । वै । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । रूपम् ।
 प्राजापत्यइति प्राजा-पत्यः । अश्वः । सारूपादितिस-अरूपात् । एव । प्रजापतयइ
 ति प्रजा-पतये । प्रतिप्रोच्येति प्रति-प्रोच्यं । अग्निम् । चिनोति । न । आर्तिम् । ए
 ति । ऋच्छति । एतत् । वै । अहः । रूपम् । यत् । श्वेतः । अश्वः । रात्रियै । कृ
 ष्णः । एतत् । अहः । [२] रूपम् । यत् । इष्टकाः । रात्रियै । पुरीपम् । इष्टकाः ।
 उपधास्यन्नित्युप-धास्यन् । श्वेतम् । अश्वम् । अभीति । मृगेत् । पुरीपम् । उपधा
 स्यन्नित्युप-धास्यन् । कृष्णम् । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । एव । एतम् ।
 चिनुते । द्विग्युपात्रमिति द्विग्युपात्रम् । मधोः । पूर्णम् । ददाति । मध्व्यः । अ
 सानि । इति । सौर्या । चित्रवत्येति चित्र-वत्या । अवेति । ईरूपते । चित्रम् । एव ।
 भवति । मध्यन्दिने । अश्वम् । अवेति । घ्राणयति । असौ । वै । आदित्यः । इन्द्रः ।
 एषः । प्रजापतेरिति प्रजा-पतिः । प्राजापत्यइति प्राजा-पत्यः । अश्वः । तम् । एव ।
 सारूपादितिस-अरूपात् । ऋनोति ॥ [३] एनमेतद्द्वोऽष्टाचत्वारिंशच्च ॥ १ ॥

त्वाम् । अग्ने । वृषभम् । चेकितानम् । पुनः । युवानम् । जनयन् । उपा
 गामित्युप-आगाम् ॥ अस्थूरि । नः । गार्हपत्यानीति गार्ह-पत्यानि । सन्तु ।
 तिग्मेन । नः । ब्रह्मणा । समिति । शिश्राधि ॥ पशवः । वै । एते । यत् । इष्टकाः ।
 चित्यः चित्यामिति चित्यां-चित्याम् । ऋषभम् । उपेति । दद्याति । मिथुनम् । एव ।
 अस्य । तत् । यज्ञे । करोति । प्रजननायेति प्र-जननाय । तस्मात् । यूथेयूथइति यूथे-
 यूथे । ऋषभः ॥ सुव्यस्रस्येति सं-व्यस्रस्यं । प्रतिमामिति प्रति-माम् । याम् । त्वा ।
 रात्रि । उपासतइत्युप-आसते ॥ प्रजामिति प्र-जाम् । सुवीरामिति सु-वीराम् । कृत्वा ।
 विश्वम् । आयुः । वीति । अश्नवत् ॥ प्राजापत्यामिति प्राजा-पत्याम् । [४] एताम् ।
 उपेति । दद्याति । इयम् । वाव । एषा । एकाष्टकेत्येक-अष्टका । यत् । एव । एका

(१) अपं नकारः संहितायां गलमापद्यते । तथा प्रातिशाख्ये—(अ-७, सू २) 'पु पू कृधिसुवस्सामिन्द्रास्म्यूरु-
 चाण्डत्रिगामनिष्पूर्वः' इति ॥ अस्थार्यः—'पु, पू, कृधिसुवः, समिन्द्र, अस्थूरि, उरु, वाः, पद, त्रि, गाम, निः, एवपू-
 र्वो नकारो गलमापद्यते । यथा—ऊर्ध्व ऊपण ऊतये । 'पदग्रहणेपु पदं गम्येत' इति परिभाषया 'ग्रहेपुनः' इत्यत्र पदेन
 देशनिमित्तस्य नकारस्य न गलम् । मोपूण इन्द्र । पु, पू, इत्येतयोर्विकृतयोर्ग्रहणं पत्वाभावकाले गत्वाभावप्रदर्शनार्थम् ।
 यथा—सुनः । न ऊतये । सूनः । न इन्द्र । इति । ब्रह्मणा कृधिसुवर्णशुक्रम् । कृधीतिकम् । सुवर्नं शुक्रस्त्वाहा । स-
 मिन्द्रो मनसा । समितिकम् । वर्त्येन्द्रनर्दबुद । अस्थूरिणोगार्हपत्यानि । उरुक्रुदुरुणस्कृधि । वाणमित्राहितम् । प-
 ण्णस्यैस्त्वाहा । तिणवस्तेमोवसूनाम् । ग्रामणीयं प्राप्नुवन्ति । निर्गेनिनिततः । विमर्गेण किम् । मिनोरयिम् ॥

त्यायतन-वृत्तीम् । करोति । यत्कामइतियत्-कामः । एनाम् । जुहोति । तत् ।
 एव । अवेति । रुन्धे । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्य । एतेइति । तनुवौ ।
 घोरा । अन्या । शिवा । अन्या । यत् । शतरुद्रीयमिति शत-रुद्रीयम् । जुहोति ।
 या । एव । अस्य । घोरा । तनूः । ताम् । तेन । शमयति । यत् । वसोः । धां
 राम् । जुहोति । या । एव । अस्य । शिवा । तनूः । ताम् । तेन । प्रीणाति । यः ।
 वै । वसोः । धारयै । [११] प्रतिष्ठाभितिप्रति-स्थाम् । वेदं । प्रतीति । एव । ति
 ष्ठति । यत् । आज्यम् । उच्छिष्येतेत्युत्-शिष्येत । तस्मिन् । ब्रह्मोदनमिति ब्रह्म-
 ओदनम् । पचेत् । तम् । ब्राह्मणाः । चत्वारः । प्रेति । अश्लीयुः । एषः । वै ।
 अग्निः । वैश्वानरः । यत् । ब्राह्मणः । एषा । खलु । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः ।
 यत् । वैश्वानरः । प्रियार्याम् । एव । एनाम् । तनुवाम् । प्रतीति । स्थापयति ।
 चतस्रः । धेनूः । दद्यात् । तामेः । एव । यजमानः । अमुष्मिन् । लोके । अ
 मिम् । दुहे ॥ [१२] उपैतान्धारयै पद चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

चित्तिम् । जुहोमि । मनसा । घृतेन । इति । आह । अदाभ्या । वै ।
 नाम । एषा । आहुतिरित्या-हुतिः । वैश्वकर्मणीतिवैश्व-कर्मणी । न । एनम् । चि
 क्यानम् । भ्रातृव्यः । दभ्नोति । अथोइति । देवताः । एव । अवेति । रुन्धे । अ
 मे । तम् । अद्य । इति । पङ्क्त्या । जुहोति । पङ्क्त्या । आहुत्येत्या-हुत्या । यज्ञमुख
 मितियज्ञ-मुखम् । एति । रभते । सप्त । ते । अग्ने । समिधुइतिसं-इधः । सप्त । जि
 ह्वाः । इति । आह । होत्राः । एव । अवेति । रुन्धे । अग्निः । देवेभ्यः । अपेति ।
 अक्रामत् । भागधेयमिति भाग-धेयम् । [१३] इच्छमानः । तस्मै । एतत् । भाग
 धेयमिति भाग-धेयम् । प्रेति । अयच्छन् । एतत् । वै । अग्नेः । अग्निहोत्रमित्यग्नि-
 होत्रम् । एतर्हि । खलु । वै । एषः । जातः । यर्हि । सर्वः । चितः । जाताय ।
 एव । अस्मै । अन्नम् । अपीति । दधाति । सः । एनम् । प्रीतः । प्रीणाति । व
 सीयान् । भवति । ब्रह्मवादिनइति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । यत् । एषः । गार्हप
 त्यइतिगार्ह-पत्यः । चीयते । अथ । कं । अस्य । आहवनीयइत्या-हवनीयः । इ
 ति । असौ । आदित्यः । इति । ब्रूयात् । एतस्मिन् । हि । सर्वाभ्यः । देवताभ्यः ।
 जुहति । [१४] यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । साखादितिस-अखात् ।

एव । देवताः । ऋन्नोति । अग्रे । यज्ञस्विन्नू । यज्ञसा । इमम् । अर्पय । इन्द्रा
वतीमितीन्द्रेवतीम् । अपंचितीमित्यपंचितीम् । इह । एति । वह ॥ अयम् । मू
र्धा । परमेष्ठी । सुवर्चाइतिसुवर्चाः । समानानाम् । उत्तमश्लोकइत्युत्तमश्लोकः ।
अस्तु ॥ भद्रम् । पश्यन्तः । उपेति । सेदुः । अग्रे । तपः । दीरूपाम् । ऋपयः । सुव
विदइतिसुवःविदः ॥ ततः । रूपत्रम् । वलम् । ओजः । च । ज्ञातम् । तत् । अ
स्मै । देवाः । अभि । समिति । नमन्तु ॥ धाता । विधातेतिविधाता । परमा ।
[१५] उत । सन्दृगितिसन्दृक् । प्रजापतिरितिप्रजापतिः । परमेष्ठी । विराजेति
विराजा ॥ स्तोमाः । छन्दासि । निविदइतिनिविदः । मे । आहुः । एतस्मै ।
राष्ट्रम् । अभि । समिति । नमाम् ॥ अभ्यार्वतध्वमित्यभिआर्वतध्वम् । उपेति ।
मा । एति । इत् । साकम् । अयम् । शास्ता । अधिपतिरित्यधिपतिः । वः । अ
स्तु ॥ अस्य । विज्ञानमितिविज्ञानम् । अनु । समिति । रभध्वम् । इमम् । पश्चात् ।
अन्विति । जीवाथ । सर्वे ॥ राष्ट्रभृदितिराष्ट्रभृतः । एताः । उपेति । दधाति । ए
पा । वै । अग्नेः । चितिः । राष्ट्रभृदितिराष्ट्रभृत् । तया । एव । अस्मिन्नू । राष्ट्रम् ।
दधाति । राष्ट्रम् । एव । भवति । न । अस्मात् । राष्ट्रम् । भ्रूशते ॥ [१६]
भागधेयञ्जुहतिपरमाराष्ट्रन्दधातिससच ॥ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

यथा । वै । पुत्रः । ज्ञातः । म्रियते । एवम् । वै । एपः । म्रियते । यस्य ।
अग्निः । उख्यः । उद्रायतीत्युत्वारयति । यत् । निर्मन्थ्यमितिनिर्मन्थ्यम् । कु
र्यात् । वीति । छिन्द्यात् । भ्रातृव्यम् । अस्मै । जनयेत् । सः । एव । पुनः । प
रीध्यइतिपरिध्यः । स्वात् । एव । एनम् । योनेः । जनयति । न । अस्मै । भ्रा
तृव्यम् । जनयति । तमः । वै । एतम् । गृह्णाति । यस्य । अग्निः । उख्यः । उद्राय
तीत्युत्वारयति । मृत्युः । तमः । कृष्णम् । वासः । कृष्णा । धेनुः । दक्षिणा ।
तमसा । [१७] एव । तमः । मृत्युम् । अपेति । हृते । हिरण्यम् । ददाति । ज्यो
तिः । वै । हिरण्यम् । ज्योतिषा । एव । तमः । अपेति । हृते । अथेइति । तेजः ।
वै । हिरण्यम् । तेजः । एव । आत्मन् । धत्ते । सुवः । न । घर्मः । स्वाहा । सुवः ।
न । अर्कः । स्वाहा । सुवः । न । शुकः । स्वाहा । सुवः । न । ज्योतिः । स्वाहा ।
सुवः । न । सूर्यः । स्वाहा । अर्कः । वै । एपः । यत् । अग्निः । असौ । आदि

त्पः । [१८] अश्वमेधइत्यश्व-मेधः । यत् । एताः । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहोति ।
 अर्काश्वमेधयोरित्यर्क-अश्वमेधयोः । एव । ज्योतीरपि । समिति । दधाति । एषः ।
 ह । तु । वै । अर्काश्वमेधीत्यर्क-अश्वमेधी । यस्य । एतत् । अग्नौ । कियते । आपः ।
 वै । इदम् । अग्ने । सलिलम् । आसीत् । सः । एताम् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः ।
 प्रथमाम् । चितिम् । अपश्यत् । ताम् । उपेति । अधत्त । तत् । इयम् । अभवत् ।
 तम् । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । अब्रवीत् । उपेति । त्वा । एति । अयानि । इति ।
 न । इह । लोकः । अस्ति । इति । [१९] अब्रवीत् । सः । एताम् । द्वितीयाम् ।
 चितिम् । अपश्यत् । ताम् । उपेति । अधत्त । तत् । अन्तरिक्षम् । अभवत् । सः ।
 यज्ञः । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । अब्रवीत् । उपेति । त्वा । एति । अयानि । इ-
 ति । न । इह । लोकः । अस्ति । इति । अब्रवीत् । सः । विश्वकर्माणमिति विश्व-
 कर्माणम् । अब्रवीत् । उपेति । त्वा । एति । अयानि । इति । केन । मा । उपैष्य-
 सीत्युप-ऐष्यसि । इति । दिश्याभिः । इति । अब्रवीत् । तम् । दिश्याभिः । उपै-
 दित्युप-ऐत् । ताः । उपेति । अधत्त । ताः । दिशः । [२०] अभवत् । सः । प-
 रमेष्ठी । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । अब्रवीत् । उपेति । त्वा । एति । अयानि ।
 इति । न । इह । लोकः । अस्ति । इति । अब्रवीत् । सः । विश्वकर्माणमिति विश्व-
 कर्माणम् । च । यज्ञम् । च । अब्रवीत् । उपेति । वाम् । एति । अयानि । इति ।
 न । इह । लोकः । अस्ति । इति । अब्रूताम् । सः । एताम् । तृतीयाम् । चि-
 तिम् । अपश्यत् । ताम् । उपेति । अधत्त । तत् । असौ । अभवत् । सः । आ-
 दित्यः । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । अब्रवीत् । उपेति । त्वा । [२१] एति ।
 अयानि । इति । न । इह । लोकः । अस्ति । इति । अब्रवीत् । सः । विश्वक-
 र्माणमिति विश्व-कर्माणम् । च । यज्ञम् । च । अब्रवीत् । उपेति । वाम् । एति ।
 अयानि । इति । न । इह । लोकः । अस्ति । इति । अब्रूताम् । सः । परमेष्ठिनम् ।
 अब्रवीत् । उपेति । त्वा । एति । अयानि । इति । केन । मा । उपैष्यसीत्युप-ऐष्य-
 सि । इति । लोकम्पृणयेति लोकं-पृणया । इति । अब्रवीत् । तम् । लोकं पृणयेति लो-
 कं-पृणया । उपैदित्युप-ऐत् । तस्मात् । अयातयाम्नीत्ययात-याम्नी । लोकम्पृणयेति
 लोकं-पृणा । अयातयामेत्ययात-यामा । हि । असौ । [२२] आदित्यः । तान् ।

कृपयः । अद्भुवन्नू । उपोति । वः । एति । अयाम् । इति । केन । नः । उपेष्ट्यथेत्यु
 प-ऐष्ट्यथ । इति । भूमा । इति । अद्भुवन्नू । तान् । द्वाभ्याम् । चितीभ्यामित्तिचि
 ति-भ्याम् । उपायन्नित्युप-आयन्न । सः । पञ्चचितीकइतिपञ्च-चितीकः । समिति ।
 अपद्यत । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । भूयान् । एव । भवति । अ
 भीति । इमान् । लोकान् । जयति । विदुः । एनम् । देवाः । अथोइति । एता
 सांम् । एव । देवतानाम् । सार्युज्यम् । गच्छति ॥ [२३] तमसाऽऽदित्योऽस्तीति
 दिशं आदित्यः प्रजापतिमब्रवीदुपत्वाऽसौपञ्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥५॥

वर्यः । वै । अग्निः । यत् । अग्निचिदित्यग्नि-चित् । पृच्छिणः । अश्नीयात् ।
 तम् । एव । अग्निम् । अद्यात् । आर्तिम् । एति । गच्छेत् । सव्यस्सुरमितिसंव्यस्स
 रम् । व्रतम् । चरेत् । सव्यस्सुरमितिसंव्यस्सरम् । हि । व्रतम् । न । अतीति । पशुः ।
 वै । एषः । यत् । अग्निः । हिनस्ति । खलु । वै । तम् । पशुः । यः । एनम् । पुर
 स्तात् । प्रत्यञ्चम् । उपचरतीत्युप-चरति । तस्मात् । पश्चात् । प्राङ् । उपचर्यइत्युप-
 चर्यः । आत्मनः । अहिंसायै । तेजः । असि । तेजः । मे । यच्छ । पृथिवीम् ।
 यच्छ । [२४] पृथिव्यै । मा । पाहि । ज्योतिः । असि । ज्योतिः । मे । यच्छ ।
 अन्तरिक्षम् । यच्छ । अन्तरिक्षात् । मा । पाहि । सुवः । असि । सुवः । मे । य
 च्छ । दिवम् । यच्छ । दिवः । मा । पाहि । इति । आह । एताभिः । वै । इमे ।
 लोकाः । विधृताइतिवि-धृताः । यत् । एताः । उपदधातीत्युप-दधाति । एषाम् ।
 लोकानाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । स्वयमातृणाइतिस्वयं-आतृणाः । उपधायेत्युप-
 धायं । हिरण्येष्टकाइतिहिरण्य-इष्टकाः । उपोति । दधाति । इमे । वै । लोकाः । स्व
 यमातृणाइतिस्वयं-आतृणाः । ज्योतिः । हिरण्यम् । यत् । स्वयमातृणाइतिस्व
 यं-आतृणाः । उपधायेत्युप-धायं । [२५] हिरण्येष्टकाइतिहिरण्य-इष्टकाः । उपद
 धातीत्युप-दधाति । इमान् । एव । एताभिः । लोकान् । ज्योतिष्मतः । कुरुते ।
 अथोइति । एताभिः । एव । अस्मै । इमे । लोकाः । प्रेति । भान्ति । याः । ते ।
 अग्ने । सूर्ये । रुचः । उद्यतइत्युत्-यतः । दिवम् । आतन्वन्तीत्या-तन्वन्ति । रश्मि
 भिरितिर्रश्मि-भिः ॥ ताभिः । सर्वाभिः । रुचे । जनाय । नः । कृधि ॥ याः । वः ।
 देवाः । सूर्ये । रुचः । गोपु । अभेषु । याः । रुचः ॥ इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । ताभिः ।

सर्वाभिः । रुचम् । नः । धत्त । बृहस्पते ॥ रुचम् । नः । धेहि । [२६] ब्राह्मणेषु ।
 रुचम् । राजस्वितिराजं-सु । नः । कृधि ॥ रुचम् । विश्येषु । शूद्रेषु । मयि । धेहि ।
 रुचा । रुचम् ॥ द्वेधा । वै । अग्निम् । चिक्यानस्य । यशः । इन्द्रियम् । गच्छति ।
 अग्निम् । वा । चितम् । ईजानम् । वा । यत् । एताः । आहुतीरित्या-हुतीः । जुहो
 ति । आत्मन् । एव । यशः । इन्द्रियम् । धत्ते । ईश्वरः । वै । एषः । आर्तिम् । आ
 तौरित्या-अर्तोः । यः । अग्निम् । चिन्वन् । अधिक्रामतीत्यधि-क्रामति । तत् । त्वा ।
 यामि । ब्रह्मणा । वन्दमानः । इति । वारुण्या । ऋचा । [२७] जुहुयात् ।
 शान्तिः । एव । एषां । अग्नेः । गुप्तिः । आत्मनः । हविष्कृतइतिहविः-कृतः । वै ।
 एषः । यः । अग्निम् । चिनुते । यथा । वै । हविः । स्कन्दति । एवम् । वै । एषः ।
 स्कन्दति । यः । अग्निम् । चित्वा । स्त्रियम् । उपैतीत्युप-एति । मैत्रावरुण्येतिमै
 त्रा-वरुण्या । अमिरूपया । यजेत । मैत्रावरुणतामितिमैत्रा-वरुणताम् । एव । उपे
 ति । एति । आत्मनः । अस्कन्दाय । यः । वै । अग्निम् । ऋतुस्थामित्यूत-स्थाया
 वेदं । ऋतुर्ऋतुरित्यूतुः-ऋतुः । अस्मै । कल्पमानः । एति । प्रतीति । एव । तिष्ठ
 ति । सव्वत्सरइतिसंवत्सरः । वै । अग्निः । [२८] ऋतुस्थाइत्यृतु-स्थाः । तस्य ।
 वसन्तः । शिरः । ग्रीष्मः । दक्षिणः । पुरुषः । वरूपाः । पुच्छम् । शस्त । उत्तरइ
 त्युत्तरः । पुरुषः । हेमन्तः । मध्यम् । पूर्वपुरुषाइतिपूर्व-पुरुषाः । चितयः । अपरप
 रुषाइत्यपर-पुरुषाः । पुरीषम् । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । इष्टकाः । एषः । वै । अ
 ग्निः । ऋतुस्थाइत्यृतु-स्थाः । यः । एवम् । वेदं । ऋतुर्ऋतुरित्यूतुः-ऋतुः । अस्मै ।
 कल्पमानः । एति । प्रतीति । एव । तिष्ठति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । ए
 तम् । ज्यैष्ठ्यकामइतिज्यैष्ठ्य-कामः । नीति । अघत्त । ततः । वै । सः । ज्यैष्ठ्यम् ।
 अगच्छत् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् । चिनुते । ज्यैष्ठ्यम् । एव । गच्छ
 ति ॥ [२९] पृथिवीर्य्यच्छयत्स्वयमातृणा उपधार्यधेहृचाऽग्निश्चिनुतेत्रीणिच ॥६॥
 यत् । आकृतादित्या-कूतात् । समसुसोदितिसं-असुसोत् । हृदः । वा । मनसः ।
 वा । सम्भृतमितिसं-भृतम् । चक्षुषः । वा ॥ तम् । अनु । प्रेति । इहि । सुकृतस्ये
 तिसु-कृतस्य । लोकम् । यत्र । ऋषयः । प्रथमजाइतिप्रथम-जाः । ये । पुराणाः ॥
 एतम् । सधस्येतिसध-स्य । परीति । ते । ददामि । यम् । आचहादित्या-चहात् ।

शेवधिमिति शेष-धिम् । जातवेदा इति जात-वेदाः ॥ अन्वागन्तेत्यनु-आगन्ता । य
ज्ञपतिरिति यज्ञ-पतिः । वः । अवं । तम् । स्म । जानीत । प॒रमे । व्योमन्निति वि-
ओमन् ॥ जानीतात् । ए॒नम् । प॒रमे । व्योमन्निति वि-ओमन् । देवाः । सधस्था इ
तिसध-स्थाः । वि॒द । रू॒पम् । अ॒स्य ॥ यत् । आ॒गच्छा॒दित्या-गच्छात् । [३०] पृथिभि
रिति पृथि-भिः । दे॒वयानै॒रिति दे॒व-यानैः । इ॒ष्टा॒पूर्ते॒ इती॒ष्टा-पूर्ते । कृ॒णु॒तात् । आ॒विः ।
अ॒स्मै ॥ स॒म् । प्रे॒ति । च्य॒वध्व॒म् । अ॒न्विति । स॒म् । प्रे॒ति । या॒त् । अ॒ग्ने । पृ॒थः । दे॒व
याना॒निति दे॒व-याना॒न् । कृ॒णु॒ध्वम् ॥ अ॒स्मिन् । स॒धस्थ॒इति स॒ध-स्थे । अधी॒ति ।
उ॒त्तर॒स्मिन्नित्यु॒त्तर॒स्मिन् । वि॒श्वे । दे॒वाः । य॒ज॒मानः । च । सी॒दत ॥ प्र॒स्तर॒णेति प्र-
स्तर॒ण । प॒रिधि॒नेति परि-धि॒ना । सु॒चा । वे॒द्या । च । ब॒र्हिषा ॥ ऋ॒चा । इ॒मम् ।
य॒ज्ञम् । नः । ब॒ह् । सु॒वः । दे॒वेषु । ग॒न्त॒वे ॥ यत् । इ॒ष्टम् । यत् । प॒रा॒दान॒मिति प
रा-दान॒म् । यत् । द॒त्तम् । या । च । द॒खि॒णा ॥ तत् । [३१] अ॒ग्निः । वै॒श्व॒कर्म
ण॒इति वै॒श्व-कर्म॒णः । सु॒वः । दे॒वेषु । नः । द॒धतू ॥ ये॒न । स॒हस्र॑म् । व॒हसि॑ । ये॒न ।
अ॒ग्ने । स॒र्ववे॒दस॒मिति स॒र्व-वे॒दस॒म् ॥ ते॒न । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः । ब॒ह् । सु॒वः । दे॒वे
षु । ग॒न्त॒वे ॥ ये॒न । अ॒ग्ने । द॒खि॒णाः । यु॒क्ताः । य॒ज्ञम् । व॒हन्ति॑ । ऋ॒त्विजः॑ ॥ ते॒न ।
इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः । ब॒ह् । सु॒वः । दे॒वेषु । ग॒न्त॒वे ॥ ये॒न । अ॒ग्ने । सु॒कृ॒त॒इति सु-
कृ॒तः । पृ॒था । म॒धोः । धा॒राः । व्या॒न॒शु॒रिति वि-आ॒न॒शुः ॥ ते॒न । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः ।
ब॒ह् । सु॒वः । दे॒वेषु । ग॒न्त॒वे ॥ य॒त्र । धा॒राः । अ॒न॒पे॒ता॒इत्य॒न॒प-इ॒ताः । म॒धोः । घृ॒तस्य॑ ।
च । याः ॥ तत् । अ॒ग्निः । वै॒श्व॒कर्म॒ण॒इति वै॒श्व-कर्म॒णः । सु॒वः । दे॒वेषु । नः । द॒धतू ॥
[३२] आ॒गच्छा॒त्तद्व्या॒न॒शु॒स्ते॒न॒य॒ज्ञन्नो॒ब॒ह्सु॒वर्दे॒वे पु॒ग॒न्त॒वे च॒तुर्द॒श च ॥ ॥ ७ ॥

याः । ते । अ॒ग्ने । स॒मिध॒इति स॒ं-इधः॑ । या॒नि । धा॒र्म । या । जि॒ह्वा । जा॒तवे॒द
इति जा॒त-वे॒दः । यः । अ॒र्चिः ॥ ये । ते । अ॒ग्ने । मे॒ढयः॑ । ये । इ॒न्द॒वः । ते॒भिः । आ
त्मा॒नम् । चि॒नुहि । प्र॒जा॒न॒मिति प्र-जा॒न॒म् ॥ उ॒त्थ॒स॒न्न॒य॒ज्ञइत्यु॒त्थ॒स॒न्न-य॒ज्ञः । वै । ए॒पः ।
यत् । अ॒ग्निः । कि॒म् । वा । अ॒हं । ए॒तस्य॑ । क्रि॒यते॑ । कि॒म् । वा । न । यत् । वै । अ॒
ध्व॒र्युः । अ॒ग्नेः । चि॒न्वन् । अ॒न्त॒रे॒तीत्य॒न्तः-ए॒ति । आ॒त्मा॒नः । वै । तत् । अ॒न्तः ।
ए॒ति । याः । ते । अ॒ग्ने । स॒मिध॒इति स॒ं-इधः॑ । या॒नि । [३३] धा॒र्म । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒पा । वै । अ॒ग्नेः । स्व॒यञ्चि॒तिरिति स्वयं-चि॒तिः । अ॒ग्निः । ए॒व । तत् । अ॒ग्निम् । चि

नोति । न । अध्वर्युः । आत्मनः । अन्तः । एति । चतस्रः । आशाः । प्रेति । चर
 न्तु । अग्रयः । इमम् । नः । यज्ञम् । नयतु । प्रजानन्नितिप्र-जानन् ॥ घृतम् । पि
 न्वन् । अजरम् । सुवीरमिति सु-वीरम् । ब्रह्म । समिदितिसं-इत् । भवति । आहुंती
 नामित्या-हुतीनाम् ॥ सुवर्गायेतिसुवः-गायं । वै । एषः । लोकायं । उपेति । धीयते ।
 यत् । कूर्मः । चतस्रः । आशाः । प्रेति । चरन्तु । अग्रयः । इति । आह । [३४]
 दिशः । एव । एतेन । प्रेति । जानाति । इमम् । नः । यज्ञम् । नयतु । प्रजानन्नि
 तिप्र-जानन् । इति । आह । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्यं । लोकस्यं । अभिनीत्याइत्यभि-
 नीत्यै । ब्रह्म । समिदितिसं-इत् । भवति । आहुंतीनामित्या-हुतीनाम् । इति । आह ।
 ब्रह्मणा । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्न । यत् । ब्रह्मण्वत्येति
 ब्रह्म-वत्या । उपदधातीत्युप-दधाति । ब्रह्मणा । एव । तत् । यजमानः । सुवर्ग
 मितिसुवः-गम् । लोकम् । एति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । एषः । यत् ।
 अग्निः । तस्यं । प्रजाइतिप्र-जाः । पशवंः । छन्दांसि । रूपम् । सर्वान् । वर्णान् ।
 इष्टकानाम् । कुर्यात् । रूपेण । एव । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । छन्दांसि । अ
 वेति । रुन्धे । अथोइति । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । एव । एनम् । पशुभ्यइतिपशु-
 भ्यः । छन्दोभ्यइतिछन्दः-भ्यः । अवरुच्येत्यव-रुच्यं । चिनुते ॥ [३५] यान्यग्रयइत्या
 हेष्टकानां पोडशच ॥ * * * * ॥८॥

मयि । गृह्णामि । अग्रे । अग्निम् । गायः । पोषाय । सुप्रजास्त्वायेतिसुप्रजाः-
 त्वायं । सुवीर्यायेतिसु-वीर्याय ॥ मयि । प्रजामितिप्र-जाम् । मयि । वर्चः । दधामि ।
 अरिंशः । स्याम् । तनुवा । सुवीरइति सु-वीराः ॥ यः । नः । अग्निः । पितरः । हृ
 त्स्वितिहृत्-सु । अन्तः । अमर्त्यः । मर्त्यान् । आविवेशेत्या-विवेशं ॥ तम् । आत्मन् ।
 परीति । गृह्णीमहे । वयम् । मा । सः । अस्मान् । अवहायेत्यव-हायं । परेति । गातु ॥
 यत् । अध्वर्युः । आत्मन् । अग्निम् । अग्रहीत्वा । अग्निम् । चिनुयात् । यः । अस्य ।
 स्वः । अग्निः । तम् । अपीति । [३६] यजमानाय । चिनुयात् । अग्निम् । खलं ।
 वै । पशवंः । अनु । उपेति । तिष्ठन्ते । अण्कामुकाइत्यण्-कामुकाः । अस्मात् । प
 शवंः । स्युः । मयि । गृह्णामि । अग्रे । अग्निम् । इति । आह । आत्मन् । एव ।

स्वम् । अग्निम् । दाधार । न । अस्मात् । पशवं । अपेति । क्रामन्ति । ब्रह्मवादि
 नइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । यत् । मृदा । च । आपः । च । अग्नेः । अनाद्यम् ।
 अर्थ । कस्मात् । मृदा । च । अद्विरित्यन्त-भिः । च । अग्निः । चीयते । इति । यत् ।
 अद्विरित्यन्त-भिः । सध्यौतीतिसं-यौति । [३७] आपः । वै । सर्वाः । देवताः ।
 देवताभिः । एव । एनम् । समिति । सृजति । यत् । मृदा । चिनोति । इयम् । वै ।
 अग्निः । वैश्वानरः । अग्निना । एव । तत् । अग्निम् । चिनोति । ब्रह्मवादिनइतिब्र
 ह्म-वादिनः । वदन्ति । यत् । मृदा । च । अद्विरित्यन्त-भिः । च । अग्निः । चीयते ।
 अर्थ । कस्मात् । अग्निः । उच्यते । इति । यत् । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । चिनो
 ति । अग्नयः । वै । छन्दांसि । तस्मात् । अग्निः । उच्यते । अथोइति । इयम् ।
 वै । अग्निः । वैश्वानरः । यत् । [३८] मृदा । चिनोति । तस्मात् । अग्निः । उच्यते ।
 हिरण्येष्टकाइतिहिरण्य-इष्टकाः । उपेति । दधाति । ज्योतिः । वै । हिरण्यम् । ज्यो
 तिः । एव । अस्मिन् । दधाति । अथोइति । तेजः । वै । हिरण्यम् । तेजः । एव ।
 आत्मन् । धत्ते । यः । वै । अग्निम् । सर्वतोमुखमिति सर्वतः-मुखम् । चिनुते । सर्वा
 सु । प्रजास्वितिप्र-जासु । अन्नम् । अत्ति । सर्वाः । दिशः । अभीति । जयति ।
 गायत्रीम् । पुरस्तात् । उपेति । दधाति । त्रिष्टुभम् । दक्षिणतः । जगतीम् । पश्चात् ।
 अनुष्टुभमित्यनु-स्तुभम् । उत्तरतइत्युत्-तरतः । पङ्क्तिम् । मध्ये । एषः । वै । अग्निः ।
 सर्वतोमुखइति सर्वतः-मुखः । तम् । यः । एवम् । विद्वान् । चिनुते । सर्वासु । प्रजा
 स्वितिप्र-जासु । अन्नम् । अत्ति । सर्वाः । दिशः । अभीति । जयति । अथोइति ।
 दिशि । एव । दिशम् । प्रेति । वयति । तस्मात् । दिशि । दिक् । प्रोतेतिप्र-उत्ता ॥
 [३९] अपिसध्यौतिवैश्वानरोयदेपवैषञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥९॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अग्निम् । असृजत । सः । अस्मात् । सृष्टः । प्राङ् ।
 प्रेति । अद्वत् । तस्मै । अश्वम् । प्रतीति । आस्यत् । सः । दक्षिणा । एति । अ
 वर्तत । तस्मै । वृष्णिम् । प्रतीति । आस्यत् । सः । प्रत्यङ् । एति । अवर्तत । तस्मै ।
 ऋषभम् । प्रतीति । आस्यत् । सः । उदङ् । एति । अवर्तत । तस्मै । वस्त्रम् । प्रती
 ति । आस्यत् । सः । ऊर्ध्वः । अद्वत् । तस्मै । पुरुषम् । प्रतीति । आस्यत् । यत् ।
 पशुशीर् पाणीतिपशु-शीर् पाणि । उपदधातीत्युप-दधाति । सर्वतः । एव । एनम् ।

[४०] अवरुणेत्यव-रुण्यं । चिनुते । एताः । वै । प्राणभृतइतिप्राण-भृतः । चरुषुष्मतीः ।
 इष्टकाः । यत् । पशुशीरू पाणीतिपशु-शीरू पाणि । यत् । पशुशीरू पाणीतिपशु-शी
 रू पाणि । उपदधातीत्युप-दधाति । तामिः । एव । यजमानः । अमुष्मिन् । लोके ।
 प्रेति । अनिति । अथोइति । तामिः । एव । अस्मै । इमे । लोकाः । प्रेति । भान्ति ।
 मृदा । अभिलिप्येत्यभि-लिप्यं । उपेति । दधाति । मेध्यत्वायेतिमेध्य-त्वायं । पशुः ।
 वै । एषः । यत् । अग्निः । अन्नम् । पशवंः । एषः । खलुं । वै । अग्निः । यत् ।
 पशुशीरू पाणीतिपशु-शीरू पाणि । यम् । कामयेत । कनीयः । अस्य । अन्नम् ।
 [४१] स्यात् । इति । सन्तरामितिसं-तराम् । तस्य । पशुशीरू पाणीतिपशु-शीरू पा
 णि । उपेति । दध्यात् । कनीयः । एव । अस्य । अन्नम् । भवति । यम् । कामयेत ।
 समावत् । अस्य । अन्नम् । स्यात् । इति । मध्यतः । तस्य । उपेति । दध्यात् । म
 मावत् । एव । अस्य । अन्नम् । भवति । यम् । कामयेत । भूयः । अस्य । अन्नम् ।
 स्यात् । इति । अन्तेषु । तस्य । व्यदूह्येतिवि-उदूह्यं । उपेति । दध्यात् । अन्तः ।
 एव । अस्मै । अन्नम् । अवेति । रुधे । भूयः । अस्य । अन्नम् । भवति ॥ [४२]
 एनमस्यान्नम्भूयोऽस्यान्नम्भवति ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

स्तेगान् । द० पूर्याम् । मण्डूकान् । जम्भ्येभिः । आदकाम् । खादेन ।
 ऊर्जम् । स० सूदेनेतिसं-सूदेनं । अरण्यम् । जाम्बीलेन । मृदम् । बस्त्रेभिः । शर्क
 राभिः । अवकाम् । अवकाभिः । शर्कराम् । उ० खादेनेत्युत्-सादेनं । जिह्वाम् ।
 अवक्रन्देनेत्यव-क्रन्देनं । तालुम् । सरस्वतीम् । जिह्वाग्रेणेतिजिह्वा-अग्रेण ॥ [४३]
 स्तेगान्द्रावि० शतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥११॥

वाजम् । ह० नू० म्यामितिह० म्याम् । अपः । आस्येन । आदित्यान् । श्मश्रुं

(१) हनू इत्यवगृहस्थितः ऊकारः पदविभागे ह्रस्वमापद्यते । तथाच प्रातिशाख्ये (अ-३, सू. ७) 'शक्ती रथी लिपी
 वाशीराव्योपद्ध्याहुती व्याहृती स्वाहाहृती हादुनी शची चिती श्रोणी पृथी प्रत्यभी चर्पणी पर्यधी पारी शत्रू विपू वसू अनू
 हनू सू विभू इत्यप्रहः' इति ॥ अस्वार्थः—'शक्ती' इत्यादिषु अवगृहेषु अन्तः स्वरः व्यञ्जनपरः विभागे ह्रस्वमापद्यते ।
 (उदा) शक्तीकन्तोगभीराः । रथीतमौरथीनाम् । लिपीमनेपथीनाम् । वाशीमन्तश्मिणः । रात्रीभिरसुधन् । ओपरीम्योवि-
 हतम् । आहुतीभिरनूयानेषु । एताभिर्व्याहृतीभिः । स्वाहाहृतीभ्यः प्रेष्य । हादुनीभ्यस्वाहा । चेटेशचीभिः । चिनीम्यासु-
 पायन् । श्रोणीम्या० स्वाहा । पृथीम्यस्त्राहा । पुतीगन्धस्यापहृये । अर्मावृत्तोष्णीयान् । मित्रस्य चर्पणीभूतः । वीरवन्तं
 परीणसम् । अथीवासयाहिरण्यानि । पारीणशस्ये । शत्रूयनोहन्ता । विपूयान् विपूयन्तः । अरमतिर्वसुषुः । अनुयानै
 पन्थविन्दन् । 'अन्कारादिच' इति यचनात् 'अननूयानं' इत्येतदप्युदाहरणम् । हनूम्या० स्वाहा । स्यवमिनीमनये । वि

भिरितिश्मश्रु-भिः । उपयाममित्युप-यामम् । अर्धरेण । ओष्ठेन । सत् । उत्तरेणे
त्युत्तरेण । अन्तरेण । अनुकाशमित्यनु-काशम् । प्रकाशनेतिप्र-काशेन । वा
ह्यम् । स्तनयितुम् । निर्वाधेनेतिनिः-बाधेन । सूर्याग्नीइतिसूर्य-अग्नी । चरुषुभ्यामि
तिचरुषुः-भ्याम् । विद्युतावितिवि-द्युतौ । कुनानकाभ्याम् । अशनिम् । मस्तिष्के
ण । बलम् । मज्जभिरितिमज्ज-भिः ॥ [४४] वाज्रम्पञ्चविंशतिः ॥ ॥१२॥

कूर्मान् । शृफैः । अच्छलाभिः । कपिञ्जलान् । सामं । कुष्ठिकाभिः । जवम् ।
जङ्घाभिः । अगदम् । जानुभ्यामितिजानु-भ्याम् । वीर्यम् । कुहाभ्याम् । भयम् ।
प्रचालाभ्यामितिप्र-चालाभ्याम् । गुहा । उपपरूपाभ्यामित्युप-परूपाभ्याम् । अश्वि
नौ । अ-साभ्याम् । अदितिम् । शीर्ष्णा । निर्ऋतिमितिनिः-ऋतिम् । निर्जी
लमकेनेतिनिः-जालमकेन । शीर्ष्णा ॥ [४५] कूर्मान्त्रयोविंशतिः ॥ ॥१३॥

योक्त्रम् । गृध्राभिः । युगम् । आनतेनेत्या-नतेन । चित्तम् । मन्याभिः ।
सङ्क्रोशानितेतसं-क्रोशान् । प्राणैरितिप्र-अनैः । प्रकाशनेतिप्र-काशेन । त्वचम् ।
पराकाशनेतिपरा-काशेन । अन्तराम् । मुशकान् । केशैः । इन्द्रम् । स्वप्नेतिस्व-अ
पसा । वह्नेन । बृहस्पतिम् । शकुनिसादेनेतिशकुनि सादेन । रथम् । उष्णिहाभिः ॥
[४६] योक्त्रमेकविंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१४॥

मित्रावरुणावितिमित्रा-वरुणौ । श्रोणीभ्यामितिश्रोणि-भ्याम् । इन्द्राग्नीइती
न्द्र-अग्नी । शिखण्डाभ्याम् । इन्द्राबृहस्पतीइतीन्द्रा-बृहस्पती । ऊरुभ्यामित्यूरु-भ्याम् ।
इन्द्राविष्णू इतीन्द्रा-विष्णू । अष्टीवद्भ्यामित्यष्टीवत्-भ्याम् । सवितारम् । पुच्छेन ।
गन्धर्वान् । शेपेन । अपसरसः । मुष्काभ्याम् । पर्वमानम् । पायुनी । पवित्रम् ।

भूदान्ने । इत्यमरः । इति अनेन प्रकारेण उक्तः पदसमुदायः अमरहो ज्ञेयः ॥

(१) 'अग्नेरेण' इत्यत्र स्थितः अन्त्यः अग्नौः ओष्ठपरः सहिताया लुप्यते । तथाच प्रातिशाख्ये— (अ-१०, सू-१४)
'एष्टरेतेमन्नोन्नोष्ट्रेण परो लुप्यते' इति ॥ अस्मार्थः—'एष्ट', एतन्, एमन्, ओष्ठन्, ओष्ठ, एव' इत्येवमपि अग्नौः
लुप्यते । अग्नौ इत्यनुवर्तते । (उदा) अग्नेष्टोष्टरायः । शमितार उपेतन । अपान्त्वोन्नन् ध्साद-
यामि । स्वाहोष्ट्राम्याम् । 'गृह्णस्पच' इतिउचनान् सर्वास्तस्य ओष्ठस्तस्य गृह्णम् । अग्नेष्टोष्ट्रेण । निरामितेयस्तुन्दः ।
अग्नौ इति किम् । शिष्योष्ट्रसिद्धिभूः ॥

(२) 'बृहस्पती' इत्यत्र ईकारः प्रगृह्येभ्यः । तथाच प्रातिशाख्ये— (अ-४, सू-३९) 'पतीत्युति' इति ॥ अस्मार्थः—
'पती' इत्यस्य यत्र यत्र श्रुतिः श्रवणमस्ति तत्र तत्र प्रगृह्येभ्यः ज्ञेयम् ॥ (उदा) द्वीपतीन्द्रिते । शुभस्पती इदम् । श्रुतिरित्युक्त्या
'दपती' इति । इन्द्राबृहस्पती ऊरुभ्याम् इत्यादिषु पदैकदेशेषु प्रगृह्येभ्यः ॥

पोत्राभ्याम् । आक्रमणमित्या-क्रमणम् । स्थूराभ्याम् । प्रतिक्रमणमितिप्रति-क्रमणम् । कुष्ठाभ्याम् ॥ [४७] ❀ ❀ ❀ ॥ १५ ॥

इन्द्रस्य । क्रोडः । अदित्यै । पुञ्जस्यम् । दिशाम् । जत्रवः । जीमूतान् । हृदयौपशाभ्यामितिहृदय-औपशाभ्याम् । अन्तरिक्षम् । पुरितता । नभः । उदयेण । इन्द्राणीम् । प्लीहा । वल्मीकान् । क्लोन्ना । गिरीन् । प्लाशिभिरितिप्लाशि-भिः । समुद्रम् । उदरेण । वैश्वानरम् । भस्मना ॥ [४८] मित्रावरुणविन्द्रस्यद्वाविंशतिर्द्वाविंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १६ ॥

पूष्णः । वनिष्ठः । अन्धाहेरित्यन्ध-अहेः । स्थूगुदेतिस्थूर-गुदा । सर्पान् । उदाभिः । ऋतून् । पृष्ठीभिरितिपृष्ठी-भिः । दिवम् । पृष्ठेन । वसूनाम् । प्रथमा । कीकसा । रुद्राणां । द्वितीया । आदित्यानां । तृतीया । अङ्गिरसाम् । चतुर्थी । साध्यानां । पञ्चमी । विश्वेषाम् । देवानां । षष्ठी ॥ [४९] पूष्णश्चतुर्विंशतिः ॥ १७ ॥

ओजः । ग्रीवाभिः । निरृकृतिमितिनिः-ऋतिम् । अस्थभिरित्यस्थ-भिः । इन्द्रम् । स्वपसेतिसु-अपसा । वह्नेन । रुद्रस्य । विचलइतिवि-चलः । स्कन्धः । अहोरात्रयोरित्यहः-रात्रयोः । द्वितीयः । अर्धमासानामित्यर्ध-मासानां । तृतीयः । मासाम् । चतुर्थः । ऋतूनाम् । पञ्चमः । सव्यश्चरस्येतिंसं-व्यश्चरस्य । षष्ठः ॥ [५०] ओजोविंशतिः ॥ ॥ १८ ॥

आनन्दमित्या-नन्दम् । नन्दयुना । कामम् । प्रत्यासाभ्यामितिप्रति-आसाभ्याम् । भयम् । शितीमभ्यामितिशितीम-भ्याम् । प्रशिपमितिप्र-शिपम् । प्रशासाभ्यामितिप्र-शासाभ्याम् । सूर्याचन्द्रमसावितिसूर्या-चन्द्रमसौ । वृक्याभ्याम् । श्यामशबलावितिश्याम-शबलौ । मतस्त्राभ्याम् । व्युष्टिभिरितिवि-उष्टिम् । रूपेण । निम्प्रकृतिमितिनि-प्रकृतिम् । अरूपेण ॥ [५१] आनन्दः षोडश ॥ ॥ १९ ॥

अहः । मासेन । रात्रिम् । पीवसा । अपः । यूपेण । घृतम् । रसेन । श्याम् । वसया । दूषीकाभिः । हाहुनिम् । अश्रुभिरित्यश्रु-भिः । पृष्णाम् । दिवम् । रूपेण । नखपत्राणि । प्रतिरूपेणेतिप्रति-रूपेण । पृथिवीम् । चर्मणा । हवीम् । हव्या । उपाकृतयेत्युप-आकृताय । स्वाहा । आलन्वायेत्यालन्वाय । स्वाहा । हुताय । स्वाहा ॥ [५२] अहंष्टाविंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ २० ॥

अग्नेः । पृथ्वतिः । सरस्वत्यै । निपृथ्वतिरितिनि-पृथ्वतिः । सोमस्य । तृतीया । अपाम् । चतुर्थी । ओषधीनाम् । पञ्चमी । सवितुःसरस्येतिंस-वितुःसरस्य । षष्ठी । मरुताम् । सप्तमी । बृहस्पतेः । अष्टमी । मित्रस्य । नवमी । वरुणस्य । दशमी । इन्द्रस्य । एकादशी । विश्वेषाम् । देवानाम् । द्वादशी । द्यावापृथिव्योरितिद्यावापृथिव्योः । पार्श्वम् । यमस्य । पादूरः ॥ [५३] अग्नेःपृथ्वतिरेकान्नत्रिंशत् ॥ २१ ॥

वायोः । पृथ्वतिः । सरस्वतः । निपृथ्वतिरितिनि-पृथ्वतिः । चन्द्रमसः । तृतीया । नृपत्राणाम् । चतुर्थी । सवितुः । पञ्चमी । रुद्रस्य । षष्ठी । सर्पाणाम् । सप्तमी । अर्यम्णः । अष्टमी । त्वष्टुः । नवमी । धातुः । दशमी । इन्द्राण्याः । एकादशी । अदित्यै । द्वादशी । द्यावापृथिव्योरितिद्यावापृथिव्योः । पार्श्वम् । यम्यै । पादूरः ॥ [५४] वायोगृष्टाविंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ २२ ॥

पन्थाम् । अनुवृग्भ्यामित्यनुवृक्-भ्याम् । सन्ततिमितिंस-ततिम् । स्नावन्याभ्याम् । शुक्रान् । पितृतेन । हरिमाणम् । यक्रा । हलीरुष्णान् । पापवातेनेतिपापवातेन । कूश्मान् । शर्कभिरितिशर्क-भिः । शवर्तान् । ऊर्ध्वेन । शुनः । विशसनेनेतिवि-शसनेन । सर्पान् । लोहितगन्धेनेतिलोहित-गन्धेन । वयांसि । पक्वगन्धेनेतिपक्व-गन्धेन । पिपीलिकाः । प्रशादेनेतिप्र-शादेन ॥ [५५] पन्थान्द्वाविंशतिः ॥ ॥ २३ ॥

क्रमैः । अतीति । अक्रमीत् । वाजी । विश्वैः । देवैः । यज्ञियैः । सविद्विदान इतिंस-विदानः ॥ सः । नः । नय । सुकृतस्येतिसु-कृतस्य । लोकम् । तस्य । ते । वयम् । स्वधयेतिस्व-धया । मदेम ॥ [५६] क्रमैर्गृष्टादश ॥ ॥ २४ ॥

द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । सुधस्थमितिस्व-स्थम् । आत्मा । अन्तरिरूपम् । समुद्रः । योनिः । सूर्यः । ते । चरुपुः । वार्तः । प्राणइतिप्र-अनः । चन्द्रमाः । श्रोत्रम् । मासाः । च । अर्धमासा इत्यर्ध-मासाः । च । पर्वाणि । ऋतवः । अङ्गानि । सवितुःसरइतिंस-वितुःसरः । महिमा ॥ [५७] द्यौःपञ्चविंशतिः ॥ ॥ २५ ॥

अग्निः । पशुः । आसीत् । तेन । अयजन्त । सः । एतम् । लोकम् । अजयत् । यस्मिन् । अग्निः । सः । ते । लोकः । तम् । जेष्यसि । अथ । अवेति । जिघ्र । वायुः । पशुः । आसीत् । तेन । अयजन्त । सः । एतम् । लोकम् । अजयत् । य

स्मिन् । वायुः । सः । ते । लोकः । तस्मात् । त्वा । अन्तः । एष्यामि । यदि । न ।
 अवजिघ्रसीत्यव-जिघ्रसि । आदित्यः । पशुः । आसीत् । तेन । अयजन्त । सः । एतम् ।
 लोकम् । अजयत् । यस्मिन् । आदित्यः । सः । ते । लोकः । तम् । जेष्यसि । यदि ।
 अवजिघ्रसीत्यव-जिघ्रसि ॥ [५८] यस्मिन्नष्टौच ॥ ❀ ॥ २६ ॥

योवा अयथादेवतन्त्वामग्निन्द्रस्यचित्तिर्धैर्यथावैवयोवैयदाकूताद्यास्तेअग्नेमयि
 गृह्णामिप्रजापतिस्सोऽस्मात्स्तेगान् वाजंङ्कूर्मान् योक्त्रंमित्रावरुणा विन्द्रस्यपूष्ण
 ओजं आनन्दमहंस्त्रेःपरुषतिर्वयोःपरुषतिःपन्थाङ्क्रमैर्द्यौस्तेऽग्निः पशुरासीध्वङ्कि-
 शतिः ॥ २६ ॥ योवा एवाहुंतिमभवन्पृथिभिर्वरुध्यानन्दमष्टौपञ्चाशत् ॥ [५८] यो
 वा अयथादेवतग्यद्यवजिघ्रसि ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे पञ्चमकाण्डस्समाप्तः ॥

—❀ पञ्चमकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्यानिर्णयः ❀—

प्रश्नाः	अनुयायाः	पञ्चाशत्तः	पदानि
१	११	५९	३०८१
२	१२	६४	३१९५
३	१२	४८	२४७७
४	१२	५८	२९०६
५	२४	६२	२७२७
६	२३	५४	२४३६
७	२६	५८	२५८२

—❀ संहतसङ्ख्या ❀—

७	१२०	४०३	१९४०४
---	-----	-----	-------

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

पष्ठकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

प्राचीनव॑ श॒मिति॑प्राचीन॑व॒ऽश॒म् । करोति॑ । दे॒वमनु॑ष्याइति॑दे॒वमनु॑ष्याः ।
दिशः । वीति॑ । अ॒भज॑न्त । प्राची॑म् । दे॒वाः । द॒खि॒ष्णा । पि॒तरः । प्र॒तीची॑म् । म॒
नु॒ष्याः । उ॒दीची॑म् । रु॒द्राः । यत् । प्राची॑नव॑ श॒मिति॑प्राचीन॑व॒ऽश॒म् । करोति॑ ।
दे॒वलोक॑मिति॑दे॒वलोक॑म् । ए॒व । तत् । यज॑मानः । उ॒पाव॑र्ततुइत्यु॒प-आ॑वर्तते ।
परीति॑ । श्र॒यति॑ । अ॒न्तर॑ हित॒इत्यन्तः-हितः॑ । हि । दे॒वलोक॑इति॑दे॒वलोकः॑ । म॒नु॒ष्य
लो॒कादि॑ति॒मनु॑ष्य-लो॒कात् । न । अ॒स्मात् । लो॒कात् । स्व॑त॒व्यमि॑तिसु-ए॒त॒व्यम् ।
इ॒व । इति॑ । आ॒हुः । कः । हि । तत् । वेद॑ । यदि॑ । अ॒मुष्मिन् । लो॒के । अ॒स्ति ।
वा । न । वा । इति॑ । दि॒खु । अ॒तीका॑शान् । करोति॑ । [१] उ॒भयोः । लो॒कयोः ।
अ॒भिजि॑त्याइत्य॒भि-जि॑त्यै । के॒शश्म॑श्चि॒तिके॑श-श्म॒श्रु । व॒पते । न॒खानि॑ । नीति॑ ।
कृ॒न्तते॑ । मृ॒ता । वै । ए॒षा । त्वक् । अ॒मे॒ध्या । यत् । के॒शश्म॑श्चि॒तिके॑श-श्म॒श्रु । मृ॒
ताम् । ए॒व । त्वच॑म् । अ॒मे॒ध्याम् । अ॒पह॑त्ये॒त्यप॑-ह॒त्य । य॒ज्ञिर्यः । भू॒त्या । मे॒धम् । उ॒
पेति॑ । ए॒ति । अ॒ङ्गिर॑सः । सु॒वर्ग॑मिति॑सु॒वः-गम् । लो॒कम् । यन्तः॑ । अ॒प् स्वित्य॑प॒-
सु । दी॒खात्त॑पसीइति॑दी॒खा-त॑पसी । प्रेति॑ । अ॒वे॒शय॑न् । अ॒प् स्वित्य॑प॒-सु । स्ना॒ति ।
सा॒खादि॑ति॒स-अ॒खात् । ए॒व । दी॒खात्त॑पसीइति॑दी॒खा-त॑पसी । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
ती॒र्थे । स्ना॒ति । ती॒र्थे । हि । ते । ताम् । प्रेति॑ । अ॒वे॒शय॑न् । ती॒र्थे । स्ना॒ति । [२]
ती॒र्थम् । ए॒व । स॒माना॑नाम् । भ॒वति॑ । अ॒पः । अ॒ज्ञा॒ति । अ॒न्तर॑तः । ए॒व । मे॒ध्यः ।
भ॒वति॑ । वा॒संसा । दी॒ख्यति॑ । सौ॒म्यम् । वै । स्यौ॒मम् । दे॒वता॑या । सोम॑म् । ए॒षः ।
दे॒वता॑म् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । यः । दी॒ख्यते॑ । सोम॑स्य । त॒नूः । अ॒सि । त॒नुव॑म् । मे ।
प्रा॒हि । इति॑ । आ॒ह । स्वा॒म् । ए॒व । दे॒वता॑म् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । अथो॒इति॑ । आ॒शि
प॒मि॒त्या-शि॑पम् । ए॒व । ए॒ताम् । एति॑ । शा॒स्ते । अ॒मेः । तू॒ प्रा॒धान॑मिति॑तू॒प-आ॑धा

नम् । वायोः । वातपानमिति वात-पानम् । पितृणाम् । नीविः । ओषधीनाम् । प्र
 घातइतिप्र-घातः । [३] अदित्यानाम् । प्राचीनतानइतिप्राचीन-तानः । विश्वेषाम् ।
 देवानाम् । ओतुः । नरूपत्राणाम् । अतीकाशाः । तत् । वै । एतत् । सर्वदेवत्यमि
 तिसर्व-देवत्यम् । यत् । वासः । यत् । वाससा । दीरूपयति । सर्वाभिः । एव । एनम् ।
 देवताभिः । दीरूपयति । बहिःप्राणइतिबहिः-प्राणः । वै । मनुष्यः । तस्य । अश
 नम् । प्राणइतिप्र-अनः । अश्नाति । सप्राणइतिस-प्राणः । एव । दीरूपते । आशि
 तः । भवति । यावान् । एव । अस्य । प्राणइतिप्र-अनः । तेन । सह । मेधम् । उपे
 ति । एति । धृतम् । देवानाम् । मस्तु । पितृणाम् । निष्पक्वमितिनिः-पक्वम् । मनु
 ष्याणाम् । तत् । वै । [४] एतत् । सर्वदेवत्यमितिसर्व-देवत्यम् । यत् । नवनीतमि
 तिनव-नीतम् । यत् । नवनीतेनेतिनव-नीतेन । अभ्यङ्क्तइत्यभि-अङ्क्ते । सर्वाः ।
 एव । देवताः । प्रीणाति । प्रच्युतइतिप्र-च्युतः । वै । एपः । अस्मात् । लोकात् ।
 अगतः । देवलोकमितिदेव-लोकम् । यः । दीरूपितः । अन्तरा । इव । नवनीतमि
 तिनव-नीतम् । तस्मात् । नवनीतेनेतिनव-नीतेन । अभीति । अङ्क्ते । अनुलो
 ममित्यनु-लोमम् । यजुषा । आवृत्त्याइतिवि-आवृत्त्यै । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्नू । तस्या
 कनीनिका । परेति । अपततू । तत् । आज्ञनमित्या-अज्ञनम् । अभवतू । यत् ।
 आङ्क्तइत्या-अङ्क्ते । चरुपुः । एव । भ्रातृव्यस्य । वृङ्क्ते । दक्षिणम् । पूर्वम् ।
 एति । अङ्क्ते । [५] सव्यम् । हि । पूर्वम् । मनुष्याः । आज्ञतइत्या-अज्ञते । न ।
 नीति । धावन्ते । नीति । इव । हि । मनुष्याः । धावन्ते । पञ्च । कृत्वं । एति ।
 अङ्क्ते । पञ्चारूपरेतिपञ्च-अरूपग । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवे
 ति । रुधे । परिमितमितिपरि-मितम् । एति । अङ्क्ते । अपरिमितमित्यपरि-मि
 तम् । हि । मनुष्याः । आज्ञतइत्या-अज्ञते । सतू लयेतिस-तू लया । एति । अङ्क्ते ।
 अपतू लयेत्यप-तू लया । हि । मनुष्याः । आज्ञतइत्या-अज्ञते । आवृत्त्याइतिवि-
 आवृत्त्यै । यत् । अपतू लयेत्यप-तू लया । आज्ञीतेत्या-अज्ञीत । वज्रः । इव । स्यात् ।
 सतू लयेतिस-तू लया । एति । अङ्क्ते । मित्रत्वायेतिमित्र-त्वाय । [६] इन्द्रः । वृ
 त्रम् । अहन्नू । सः । अपः । अभीति । अभियतू । तासाम् । यत् । मेधम् । यज्ञिर्यम् ।

सदेवमितिस-देवम् । आसीत् । तत् । अप । उदिति । अक्रामत् । ते । दर्भाः । अभ
 वन्न । यत् । दर्भपुञ्जीलेरिति दर्भ-पुञ्जीलेः । पवयति । याः । एव । मेध्याः । यज्ञि
 याः । सदेवाइतिस-देवाः । आपः । ताभिः । एव । एनम् । पवयति । द्वाभ्याम् ।
 पवयति । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । एव । एनम् । पवयति । त्रिभिरिति त्रि-
 भिः । पवयति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभिः । एव । एनम् । लोकैः । पवयति ।
 पञ्चभिरिति पञ्च-भिः । [७] पवयति । पञ्चारूपेति पञ्च-अरूपा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः ।
 यज्ञः । यज्ञाय । एव । एनम् । पवयति । पङ्क्तिरिति पङ्-भिः । पवयति । पट् । वै ।
 ऋतवः । ऋतुभिरित्यु-भिः । एव । एनम् । पवयति । सप्तभिरिति सप्त-भिः । पवय
 ति । सप्त । छन्दांसि । छन्दोभिरिति छन्द-भिः । एव । एनम् । पवयति । नव
 भिरिति नव-भिः । पवयति । नव । वै । पुरुषे । प्राणाइति प्रा-अनाः । सप्राणमितिस-
 प्राणम् । एव । एनम् । पवयति । एकविंशत्येक-विंशत्या । पवयति । दश ।
 हस्त्याः । अङ्गुलयः । दश । पद्याः । आत्मा । एकविंशत्येक-विंशः । यावान् ।
 एव । पुरुषः । तम् । अपरिवर्गमित्यपरि-वर्गम् । [८] पवयति । चित्पतिरिति चित्-
 पतिः । त्वा । पुनातु । इति । आह । मनः । वै । चित्पतिरिति चित्-पतिः । मन
 सा । एव । एनम् । पवयति । वाक्पतिरिति वाक्-पतिः । त्वा । पुनातु । इति ।
 आह । वाचा । एव । एनम् । पवयति । देवः । त्वा । सविता । पुनातु । इति । आह ।
 सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । एनम् । पवयति । तस्य । ते । पवित्रपतइति
 पवित्र-पते । पवित्रेण । यस्मै । कम् । पुने । तत् । शकेयम् । इति । आह । आशि
 पमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ॥ [९] अतीकाशान्करोत्यवैशयन्ती
 र्ये स्नाति प्रघातो मनुष्याणां न्तद्रा आऽइत्ते मित्रत्वाय पञ्चभि रपरिवर्गं मृष्टाचत्वा
 रिंशच्च ॥

॥ १ ॥

यावन्तः । वे । देवाः । यज्ञाय । अपुनत । ते । एव । अभवन्न । यः । एवम् ।
 विद्वान् । यज्ञाय । पुनीते । भवति । एव । वहिः । पवयित्वा । अन्तः । प्रेति । पा
 दयति । मनुष्यलोकाइति मनुष्य-लोके । एव । एनम् । पवयित्वा । पूतम् । देवलो
 कमिति देव-लोकम् । प्रेति । नयति । अदीक्षितः । एकया । आहुत्येत्या-हुत्या ।

इति । आहुः । सुवेण । चतस्रः । जुहोति । दीर्घित्वायेति दीर्घित्वाय । सुचा ।
 पञ्चमीम् । पञ्चाखरेति पञ्च-अख्यम् । पङ्क्तिः । पङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अ-
 वेति । रुन्धे । आकृत्या इत्या-कृत्यै । प्रयुज्जइति प्र-युज्जै । अग्रये । [१०] स्वाहा ।
 इति । आह । आकृत्येत्या-कृत्या । हि । पुरुषः । यज्ञम् । अभीति । प्रयुज्जइति प्र-
 युज्जे । यजेय । इति । मेधायै । मनसे । अग्रये । स्वाहा । इति । आह । मेध-
 या । हि । मनसा । पुरुषः । यज्ञम् । अभिगच्छतीत्यभि-गच्छति । सरस्वत्यै । पूष्णे ।
 अग्रये । स्वाहा । इति । आह । वाक् । वै । सरस्वती । पृथिवी । पूषा । वाचा । एव ।
 पृथिव्या । यज्ञम् । प्रेति । युङ्क्ते । आपः । देवीः । बृहतीः । विश्वशम्भुइति विश्व-
 शम्भुवः । इति । आह । याः । वै । वर्ष्याः । ताः । [११] आपः । देवीः । बृहतीः ।
 विश्वशम्भुइति विश्व-शम्भुवः । यत् । एतत् । यजुः । न । ब्रूयात् । दिव्याः । आपः ।
 अशान्ताः । इमम् । लोकम् । एति । गच्छेयुः । आपः । देवीः । बृहतीः । विश्व-
 शम्भुइति विश्व-शम्भुवः । इति । आह । अस्मै । एव । एनाः । लोकार्यम् । शमय-
 ति । तस्मात् । शान्ताः । इमम् । लोकम् । एति । गच्छन्ति । द्यावापृथिवीइति द्या-
 वा-पृथिवी । इति । आह । द्यावापृथिव्योरिति द्यावा-पृथिव्योः । हि । यज्ञः । उरु ।
 अन्तरिख्यम् । इति । आह । अन्तरिख्ये । हि । यज्ञः । बृहस्पतिः । नः । हविर्पा ।
 वृधातु । [१२] इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव ।
 अस्मै । यज्ञम् । अवेति । रुन्धे । यत् । ब्रूयात् । विधेः । इति । यज्ञस्थाणमिति यज्ञ-
 स्थाणम् । ऋच्छेत् । वृधातु । इति । आह । यज्ञस्थाणमिति यज्ञ-स्थाणम् । एव । प-
 रीति । वृणक्ति । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । यज्ञम् । असृजत् । सः । अस्मात् ।
 सृष्टः । पराङ् । ऐतु । सः । प्रेति । यजुः । अल्लोनात् । प्रेति । साम । तम् । ऋक् । उ-
 दिति । अयच्छत् । यत् । ऋक् । उदयच्छदित्युत्-अयच्छत् । तत् । ओद्ग्रहणस्येत्यौत्-
 ग्रहणस्य । ओद्ग्रहणत्वमित्यौद्ग्रहण-त्वम् । ऋचा । [१३] जुहोति । यज्ञस्य । उर्यत्या-
 इत्युत्-यत्यै । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । छन्दसाम् । उदिति । अयच्छत् । इति । आहुः ।
 तस्मात् । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । जुहोति । यज्ञस्य । उर्यत्याइत्युत्-यत्यै । द्वादश ।
 वात्सवन्धानीति वात्स-वन्धानि । उदिति । अयच्छन् । इति । आहुः । तस्मात् ।

द्वादशभिरितिद्वादश-भिः । वा॒त्स॒वन्ध॒विद॒इति॒वा॒त्स॒वन्ध॒-विदंः । दी॒रूप॒यन्ति ।
 सा । वै । ए॒पा । ऋक् । अ॒नुष्टु॒गित्य॑नु-स्तुक् । वाक् । अ॒नुष्टु॒गित्य॑नु-स्तुक् । यत् । ए
 तया । ऋ॒चा । दी॒रूप॒यति । वा॒चा । ए॒व । ए॒नम् । सर्वा॑या । दी॒रूप॒यति । वि॒श्वे । दे॒व
 स्य । ने॒तुः । इति । आ॒ह । सा॒वित्री । ए॒तेन॑ । म॒तैः । वृ॒णीत । स॒ख्यम् । [१४] इति ।
 आ॒ह । पि॒तृदे॒वत्येति॑पि॒तृ-दे॒वत्या । ए॒तेन॑ । वि॒श्वे । ग॒यः । इ॒षुध॒यसि । इति । आ॒ह ।
 वै॒श्वदे॒वीति॑वै॒श्व-दे॒वी । ए॒तेन॑ । द्यु॒म्रम् । वृ॒णीत । पु॒ष्यसे॑ । इति । आ॒ह । पौ॒ष्णी ।
 ए॒तेन॑ । सा । वै । ए॒पा । ऋक् । स॒र्वदे॒वत्येति॑स॒र्व-दे॒वत्या । यत् । ए॒तया॑ । ऋ॒चा ।
 दी॒रूप॒यति । सर्वा॑भिः । ए॒व । ए॒नम् । दे॒वता॑भिः । दी॒रूप॒यति । स॒प्ता॒रूप॑मि॒तिस॒प्त-
 अ॒रूप॑म् । प्र॒थम॑म् । प॒दम् । अ॒ष्टा॒रूप॑रा॒णीत्य॑ष्टा-अ॒रूप॑रा॒णि । त्री॒णि । या॒नि । त्री॒णि ।
 ता॒नि । अ॒ष्टौ । उ॒पेति॑ । य॒न्ति । या॒नि । च॒त्वारि॑ । ता॒नि । अ॒ष्टौ । यत् । अ॒ष्टा॒रूपे॑
 त्य॑ष्टा-अ॒रूप॑रा । तेन॑ । [१५] गाय॒त्री । यत् । ए॒काद॑शा॒रूपे॑त्ये॒काद॑श-अ॒रूप॑रा ।
 तेन॑ । त्रि॒ष्टुक् । यत् । द्वा॒द॒शा॒रूपे॑रिति॒द्वाद॑श-अ॒रूप॑रा । तेन॑ । जग॑ती । सा । वै ।
 ए॒पा । ऋक् । सर्वा॑णि । छ॒न्दा॑सि । यत् । ए॒तया॑ । ऋ॒चा । दी॒रूप॒यति । सर्वा॑भिः ।
 ए॒व । ए॒नम् । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑छ॒न्दः-भिः । दी॒रूप॒यति । स॒प्ता॒रूप॑मि॒तिस॒प्त-अ॒रूप॑म् ।
 प्र॒थम॑म् । प॒दम् । स॒प्तप॑देति॒सप्त-प॑दा । श॒क॑री । प॒शवः॑ । श॒क॑री । प॒शून् । ए॒व । अ
 वेति॑ । रु॒न्धे । ए॒कस्मा॑त् । अ॒रूप॑रात् । अ॒नाप्त॑म् । प्र॒थम॑म् । प॒दम् । तस्मा॑त् । यत् ।
 वा॒चः । अ॒नाप्त॑म् । तत् । म॒नुष्याः । उ॒पेति॑ । जी॒वन्ति । पूर्ण॑या । जु॒होति॑ । पूर्णः ।
 इ॒व । हि । प्र॒जाप॑तिरिति॒प्रजा-प॑तिः । प्र॒जाप॑तेरिति॒प्रजा-प॑तेः । आ॒स्यै । न्यून॑येति
 नि-ऊ॒नया॑ । जु॒होति॑ । न्यू॒नादि॑तिनि-ऊ॒नात् । हि । प्र॒जाप॑तिरिति॒प्रजा-प॑तिः ।
 प्र॒जाइति॑प्र-जाः । असृ॑जत । प्र॒जाना॑मिति॒प्र-जाना॑म् । सृष्ट॑यै ॥ [१६] अ॒मये॑तावृ
 धा॒त्वृचा॑स॒ख्यन्ते॑न॒जुहोति॑पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

ऋ॒क्सामे॑इत्यृक्-सामे । वै । दे॒वेभ्यः । य॒ज्ञाय॑ । अ॒तिष्ठ॑मानेइति । कृ॒ष्णः ।
 रू॒पम् । कृ॒त्वा । अ॒प॒क्रम्ये॑त्य॒प-क्रम्य॑ । अ॒तिष्ठ॑ताम् । ते । अ॒मन्य॑न्त । यम् । वै । इ॒मे
 इति॑ । उ॒पाव॑र्यतइत्यु॒प-आव॑र्यतः । सः । इ॒दम् । भ॒विष्य॑ति । इति॑ । तेइति॑ ।
 उ॒पेति॑ । अ॒मन्त्र॑यन्त । तेइति॑ । अ॒होरा॑त्रयो॒रित्य॑हः-रा॒त्रयोः । म॒हिमा॑नम् । अ॒प॒न्नि
 धा॒येत्य॑प-नि॒धाय॑ । दे॒वान् । उ॒पाव॑र्तेता॒मित्यु॒प-आव॑र्तेताम् । ए॒पः । वै । ऋ॒चः । वर्णः ।

यत् । शुक्लम् । कृष्णाजिनस्येति कृष्ण-अजिनस्य । एषः । साम्नः । यत् । कृष्णम् ।
 ऋक्सामयोरित्यृक्-सामयोः । शिल्पेइति । स्थः । इति । आह । ऋक्सामेइत्यृक्-सा
 मे । एव । अवेति । रुन्धे । एषः । [१७] वै । अह्नः । वर्णः । यत् । शुक्लम् । कृष्णा
 जिनस्येति कृष्ण-अजिनस्य । एषः । रात्रियाः । यत् । कृष्णम् । यत् । एव । एनयोः ।
 तत्र । न्यक्तमिति नि-अक्तम् । तत् । एव । अवेति । रुन्धे । कृष्णाजिनेनेति कृष्ण-
 अजिनेन । दीरूपयति । ब्रह्मणः । वै । एतत् । रूपम् । यत् । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-
 अजिनम् । ब्रह्मणा । एव । एनम् । दीरूपयति । इमाम् । धियम् । शिख्यमाण
 स्य । देव । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । गर्भः । वै । एषः ।
 यत् । दीरूपितः । उत्वंम् । वासः । प्रेति । ऊर्णुते । तस्मात् । [१८] गर्भाः । प्रावृ
 ताः । जायन्ते । न । पुरा । सोमस्य । क्रयात् । अपेति । ऊर्ण्वीत् । यत् । पुरा ।
 सोमस्य । क्रयात् । अपोर्ण्वीतेत्यप-ऊर्ण्वीत् । गर्भाः । प्रजानामिति प्र-जानाम् । परा
 पातुकाइति परा-पातुकाः । स्युः । क्रीते । सोमे । अपेति । ऊर्णुते । जायते । एव ।
 तत् । अथोइति । यथा । वसीया५सम् । प्रत्यपोर्णुतइति प्रति-अपोर्णुते । तादृक् ।
 एव । तत् । अङ्गिरसः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । यन्तः । ऊर्जम् । वीति । अभ
 जन्त । ततः । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति-अशिष्यत । ते । शराः । अभवन् । ऊर्क् ।
 वै । शराः । यत् । शरमयीति शर-मयी । [१९] मेखला । भवति । ऊर्जम् । एव ।
 अवेति । रुन्धे । मध्यतः । समिति । नह्यति । मध्यतः । एव । अस्मै । ऊर्जम् । द
 धाति । तस्मात् । मध्यतः । ऊर्जा । भुञ्जते । ऊर्ध्वम् । वै । पुरुषस्य । नाभ्यै । मेध्यम् ।
 अवाचीनम् । अमेध्यम् । यत् । मध्यतः । सन्नह्यतीतिसं-नह्यति । मेध्यम् । च । एव ।
 अस्य । अमेध्यम् । च । व्यावर्तयतीति वि-आवर्तयति । इन्द्रः । वृत्राय । वज्रम् ।
 प्रेति । अह्नतू । सः । त्रेधा । वीति । अभवतू । स्फ्यः । तृतीयम् । स्थः । तृतीयम् ।
 यूपः । तृतीयम् । [२०] ये । अन्तःशराइत्यन्तः-शराः । अशीर्यन्त । ते । शराः । अ
 भवन् । तत् । शराणाम् । शरत्वमिति शर-त्वम् । वज्रः । वै । शराः । रूपत् । खलु । वै ।
 मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः । यत् । शरमयीति शर-मयी । मेखला । भवति । वज्रेण । एव ।
 साख्यादितिस-अख्यात् । रूपधम् । भ्रातृव्यम् । मध्यतः । अपेति । हते । त्रिवृदि
 तिति त्रिवृत् । भवति । त्रिवृदिति त्रिवृत् । वै । प्राणइति प्र-अनः । त्रिवृतमिति वि-वर्तम् ।

एव । प्राणमितिप्र-अनम् । मध्यतः । यजमाने । दधाति । पृथ्वी । भवति । रज्जू-
नाम् । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृत्त्यै । मेखलया । यजमानम् । दीर्घयति । योक्त्रेण ।
पत्नीम् । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वार्य । [२१] यज्ञः । दक्षिणाम् । अभीति । अध्या-
यत् । ताम् । समिति । अभवत् । तत् । इन्द्रः । अचायत् । सः । अमन्यत । यः ।
वै । इतः । जनिष्यते । सः । इदम् । भविष्यति । इति । ताम् । प्रेति । अविशत् ।
तस्याः । इन्द्रः । एव । अजायत । सः । अमन्यत । यः । वै । मत् । इतः । अपरः ।
जनिष्यते । सः । इदम् । भविष्यति । इति । तस्याः । अनुमृश्येत्यनु-मृश्यं । योनिम् ।
एति । अच्छिनत् । सा । सूतवशोतिसूत-वशा । अभवत् । तत् । सूतवशायाइतिसू-
त-वशायै । जन्म । [२२] ताम् । हस्ते । नीति । अवेष्टयत् । ताम् । मृगेषु । नीति ।
अदधात् । सा । कृष्णविपाणेतिकृष्ण-विपाणा । अभवत् । इन्द्रस्य । योनिः । अस्मि ।
मा । मा । द्विः । सीः । इति । कृष्णविपाणामितिकृष्ण-विपाणाम् । प्रेति । यच्छति ।
सयोनिमितिस-योनिम् । एव । यज्ञम् । करोति । सयोनिमितिस-योनिम् । दक्षि-
णाम् । सयोनिमितिस-योनिम् । इन्द्रम् । सयोनित्वायेतिसयोनि-त्वार्य । कृष्यै ।
त्वा । सुसस्यायाइतिसु-सस्यायै । इति । आह । तस्मात् । अकृष्टपृच्याइत्यकृष्ट-पृच्याः ।
ओषधयः । पच्यन्ते । सुपिण्डलाभ्यइतिसु-पिण्डलाभ्यः । त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-
भ्यः । इति । आह । तस्मात् । ओषधयः । फलम् । गृह्णन्ति । यत् । हस्तेन । [२३]
कण्डूयेत । प्रामनम्भाबुक्ताइतिप्रामनं-भाबुक्ताः । प्रजाइतिप्र-जाः । स्युः । यत् । स्म-
र्येत । नमम्भाबुक्ताइतिनमं-भाबुक्ताः । कृष्णविपाणयेतिकृष्ण-विपाणया । कण्डूयते ।
अपिगृह्येत्यपि-गृह्यं । स्मर्यते । प्रजानामितिप्र-जानाम् । गोपीथार्यं । न । पुरा । द-
क्षिणाभ्यः । नेतोः । कृष्णविपाणामितिकृष्ण-विपाणाम् । अवेति । चृतेत् । यत् ।
पुरा । दक्षिणाभ्यः । नेतोः । कृष्णविपाणामितिकृष्ण-विपाणाम् । अवचृतेदित्यव-
चृतेत् । योनिः । प्रजानामितिप्र-जानाम् । परापातुकेतिपरा-पातुका । स्यात् । नी-
तासुं । दक्षिणासु । चात्वाले । कृष्णविपाणामितिकृष्ण-विपाणाम् । प्रेति । अस्य-
ति । योनिः । वै । यज्ञस्यं । चात्वालम् । योनिः । कृष्णविपाणेतिकृष्ण-विपाणा ।
योनौ । एव । योनिम् । दधाति । यज्ञस्यं । सयोनित्वायेतिसयोनि-त्वार्य ॥ [२४]
रूध्रपतस्माच्छ्रमयीयूपस्तृतीयमिथुनत्वायजन्महस्तेनाष्टाचत्वारिंशच्च ॥ ३ ॥

वाक् । वै । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञाय । अतिष्ठमाना । सा ।
वनस्पतीन् । प्रेति । अविशत् । सा । एषा । वाक् । वनस्पतिषु । वदति । या ।
दुन्दुभौ । या । तूर्णवे । या । वीणायाम् । यत् । दीर्घितदण्डमिति दीर्घित-दण्डम् ।
प्रयच्छतीति प्र-यच्छति । वाचम् । एव । अवेति । रुन्धे । औदुम्बरः । भवति । ऊर्जम् ।
वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति । रुन्धे । मुखेन । सम्मितइतिसं-मितः । भव
ति । मुखतः । एव । अस्मै । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । मुखतः । ऊर्जा । भुञ्जते ।
[२५] क्रीते । सोमे । मैत्रावरुणायेति मैत्रा-वरुणाय । दण्डम् । प्रेति । यच्छति । मै
त्रावरुणइति मैत्रा-वरुणः । हि । पुरस्तात् । ऋत्विग्भ्यइत्यृत्विक्-भ्यः । वाचम् । वि
भजतीति वि-भजति । ताम् । ऋत्विजः । यजमाने । प्रतीति । स्थापयन्ति । स्वाहा ।
यज्ञम् । मनसा । इति । आह । मनसा । हि । पुरुषः । यज्ञम् । अभिगच्छतीत्यभि-
गच्छति । स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा-पृथिवीभ्याम् । इति । आह । द्या
वापृथिव्योरिति द्यावा-पृथिव्योः । हि । यज्ञः । स्वाहा । उरोः । अन्तरिक्षात् । इति ।
आह । अन्तरिक्षे । हि । यज्ञः । स्वाहा । यज्ञम् । वार्तात् । एति । रभे । इति ।
आह । अयम् । [२६] वाव । यः । पर्वते । सः । यज्ञः । तम् । एव । सारूपादितिसं-
अख्यात् । एति । रभते । मुष्टीइति । करोति । वाचम् । यच्छति । यज्ञस्य । धृत्यै ।
अदीर्घिषट् । अयम् । ब्राह्मणः । इति । त्रिः । उपाश्चित्युप-अश्नु । आह । देवे
भ्यः । एव । एनम् । प्रेति । आह । त्रिः । उच्चैः । उभयेभ्यः । एव । एनम् । देवम्
नुष्येभ्यइति देव-मनुष्येभ्यः । प्रेति । आह । न । पुरा । नरूपत्रेभ्यः । वाचम् । वीति ।
सृजेत् । यत् । पुरा । नरूपत्रेभ्यः । वाचम् । विसृजेदिति वि-सृजेत् । यज्ञम् । वीति ।
छिन्द्यात् । [२७] उदितेष्वित्युत्-इतेषु । नरूपत्रेषु । व्रतम् । कृणुत । इति । वाचम् ।
वीति । सृजति । यज्ञव्रतइति यज्ञ-व्रतः । वै । दीर्घितः । यज्ञम् । एव । अभीति । वाचम् ।
वीति । सृजति । यदि । विसृजेदिति वि-सृजेत् । वेष्णवीम् । ऋचम् । अन्विति । ब्रू
यात् । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । तनोति । दैवीम् । धि
यम् । मनामहे । इति । आह । यज्ञम् । एव । तत् । मृदयति । सुपरेतिसु-पारा । नः ।
असत् । वशे । इति । आह । न्युष्टिमिति वि-उष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । [२८] ब्रह्म

वादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । होतव्यम् । दीर्घपितृस्य । गृहा(३)इ । न । हो
 तव्या(३)म् । इति । हविः । वै । दीर्घपितृः । यत् । जुहुयात् । यजमानस्य । अवदा
 येत्यव-दाय । जुहुयात् । यत् । न । जुहुयात् । यज्ञपरुरितियज्ञ-परुः । अन्तः । इयात् ।
 ये । देवाः । मनोजाताइतिमनः-जाताः । मनोयुजइतिमनः-युजः । इति । आह ।
 प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । देवाः । मनोजाताइतिमनः-जाताः । मनोयुजइतिमनः-
 युजः । तेषु । एव । परोरूपमितिपरः-अरूपम् । जुहोति । तत् । न । इव । हुतम् ।
 न । इव । अहुतम् । स्वपन्तम् । वै । दीर्घपितृम् । रूपाः । सि । जिघाः सन्ति ।
 अग्निः । [२९] खलु । वै । रूपोहेतिरूपः-हा । अग्ने । त्वम् । स्विति । जागृहि ।
 वयम् । स्विति । मन्दिषीमहि । इति । आह । अग्निम् । एव । अधिपामित्यधि-पाम् ।
 कृत्वा । स्वपिति । रूपसाम् । अपहत्याइत्यप-हृत्यै । अब्रत्यम् । इव । वै । एपः ।
 करोति । यः । दीर्घपितृः । स्वपिति । त्वम् । अग्ने । व्रतपाइतिव्रत-पाः । अस्मि ।
 इति । आह । अग्निः । वै । देवानाम् । व्रतपतिरितिब्रत-पतिः । सः । एव । एनम् ।
 व्रतम् । इति । लम्भयति । देवः । इति । मर्त्येषु । इति । इति । आह । देवः । [३०] हि ।
 एपः । सन् । मर्त्येषु । त्वम् । यज्ञेषु । ईड्यः । इति । आह । एतम् । हि । यज्ञेषु । ईडं
 ते । अपेति । वै । दीर्घपितात् । सुपुपुषः । इन्द्रियम् । देवताः । कामन्ति । विश्वे ।
 देवाः । अभीति । माम् । इति । अववृत्रन् । इति । आह । इन्द्रियेण । एव । एनम् ।
 देवताभिः । समिति । नयति । यत् । एतत् । यजुः । न । ब्रूयात् । यावतः । एव ।
 पशून् । अभीति । दीर्घपितृ । तावन्तः । अस्य । पशवः । स्युः । राखं । इयत् ।
 [३१] सोम । इति । भूयः । भर । इति । आह । अपरिमितानित्यपरि-मितान् । एव ।
 पशून् । अवेति । रुधे । चन्द्रम् । अस्मि । मम । भोगाय । भव । इति । आह । यथा
 देवतमितियथा-देवतम् । एव । एनाः । प्रतीति । गृह्णाति । वायवे । त्वा । वरुणा
 य । त्वा । इति । यत् । एवम् । एताः । न । अनुदिशेदित्यनु-दिशेत् । अयथादेव
 तमित्ययथा-देवतम् । दक्षिणाः । गमयेत् । इति । देवताभ्यः । वृश्च्येत् । यत् ।
 एवम् । एताः । अनुदिशतीत्यनु-दिशति । यथादेवतमितियथा-देवतम् । एव । दक्षि
 णाः । गमयति । न । देवताभ्यः । इति । [३२] वृश्च्येते । देवीः । आपः । अपाम् ।
 नपात् । इति । आह । यत् । वः । मेध्यम् । यज्ञियम् । सदेवमितिस-देवम् । तत् ।

वाक् । वै । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञाय । अतिष्ठमाना । सा ।
वनस्पतीन् । प्रेति । अविशत् । सा । एषा । वाक् । वनस्पतिषु । वदति । या ।
दुन्दुभौ । या । तूर्णवे । या । वीणायाम् । यत् । दीर्घितदण्डमिति दीर्घित-दण्डम् ।
प्रयच्छतीति प्र-यच्छति । वाचम् । एव । अवेति । रुन्धे । औदुम्बरः । भवति । ऊर्कः ।
वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति । रुन्धे । मुखेन । सम्मितइतिसं-मितः । भव
ति । मुखतः । एव । अस्मै । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । मुखतः । ऊर्जा । भुञ्जते ।
[२५] क्रीते । सोमे । मैत्रावरुणायैति मैत्रा-वरुणाय । दण्डम् । प्रेति । यच्छति । मै
त्रावरुणइति मैत्रा-वरुणः । हि । पुरस्तात् । ऋत्विग्भ्यइत्यृत्विक्-भ्यः । वाचम् । वि
भजतीति वि-भजति । ताम् । ऋत्विजः । यजमाने । प्रतीति । स्थापयन्ति । स्वाहा ।
यज्ञम् । मनसा । इति । आह । मनसा । हि । पुरुषः । यज्ञम् । अभिगच्छतीत्यभि-
गच्छति । स्वाहा । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा-पृथिवीभ्याम् । इति । आह । द्या
वापृथिव्योरिति द्यावा-पृथिव्योः । हि । यज्ञः । स्वाहा । उरोः । अन्तरिक्षात् । इति ।
आह । अन्तरिक्षे । हि । यज्ञः । स्वाहा । यज्ञम् । वातात् । एति । रभे । इति ।
आह । अयम् । [२६] वाव । यः । पर्वते । सः । यज्ञः । तम् । एव । साख्यादितिस-
अख्यात् । एति । रभते । मुष्टीइति । करोति । वाचम् । यच्छति । यज्ञस्य । धृत्यै ।
अदीर्घिष्ट । अयम् । ब्राह्मणः । इति । त्रिः । उपाः श्वित्युप-अः शु । आह । देवे
भ्यः । एव । एनम् । प्रेति । आह । त्रिः । उच्चैः । उभयेभ्यः । एव । एनम् । देवम
नुष्येभ्यइति देव-मनुष्येभ्यः । प्रेति । आह । न । पुरा । नरूपत्रेभ्यः । वाचम् । वीति ।
सृजेत् । यत् । पुरा । नरूपत्रेभ्यः । वाचम् । विसृजेदिति वि-सृजेत् । यज्ञम् । वीति ।
छिन्द्यात् । [२७] उदितेष्वित्युत्-इतेषु । नरूपत्रेषु । व्रतम् । कृणुत । इति । वाचम् ।
वीति । सृजति । यज्ञव्रतइति यज्ञ-व्रतः । वै । दीर्घितः । यज्ञम् । एव । अभीति । वाचम् ।
वीति । सृजति । यदि । विसृजेदिति वि-सृजेत् । वेष्णवीम् । ऋचम् । अन्विति । ब्रू
यात् । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञेन । एव । यज्ञम् । समिति । तन्नोति । देवीम् । धि
यम् । मनामहे । इति । आह । यज्ञम् । एव । तत् । मूदयति । सुपारेति सु-पारा । नः ।
असत् । वशे । इति । आह । व्युष्टिमिति वि-उष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । [२८] ब्रह्म

वादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । होतव्यम् । दीर्घितस्य । गृहा(३)इ । न । हो
 तव्या(३)म् । इति । हविः । वै । दीर्घितः । यत् । जुहुयात् । यजमानस्य । अवदा
 येत्सव-दायं । जुहुयात् । यत् । न । जुहुयात् । यज्ञपरुरितियज्ञ-परुः । अन्तः । इयात् ।
 ये । देवाः । मनोजाताइतिमनः-जाताः । मनोयुजइतिमनः-युजः । इति । आह ।
 प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । देवाः । मनोजाताइतिमनः-जाताः । मनोयुजइतिमनः-
 युजः । तेषु । एव । परोरूपमितिपरः-अरूपम् । जुहोति । तत् । न । इव । हुतम् ।
 न । इव । अहुतम् । स्वपन्तम् । वै । दीर्घितम् । रूपाः । जिघांसन्ति ।
 अमिः । [२९] खलु । वै । रूपोहेतिररूपः-हा । अग्रे । त्वम् । स्विति । जागृहि ।
 वयम् । स्विति । मन्दिपीमहि । इति । आह । अमिम् । एव । अधिपामित्यधि-पाम् ।
 कृत्वा । स्वपिति । रूपसाम् । अपंहत्याइत्यप-हृत्यै । अन्नत्यम् । इव । वै । एपः ।
 करोति । यः । दीर्घितः । स्वपिति । त्वम् । अग्रे । व्रतपाइतिव्रत-पाः । अलि ।
 इति । आह । अमिः । वै । देवानाम् । व्रतपतिरितिव्रत-पतिः । सः । एव । एनम् ।
 व्रतम् । एति । लम्भयति । देवः । एति । मर्त्येषु । एति । इति । आह । देवः । [३०] हि ।
 एपः । सन्न । मर्त्येषु । त्वम् । यज्ञेषु । ईड्यः । इति । आह । एतम् । हि । यज्ञेषु । ईडं
 ते । अपेति । वै । दीर्घितात् । सुपुपुषः । इन्द्रियम् । देवताः । कामन्ति । विश्वे ।
 देवाः । अभीति । माम् । एति । अववृत्रन् । इति । आह । इन्द्रियेण । एव । एनम् ।
 देवताभिः । समिति । नयति । यत् । एतत् । यजुः । न । व्रूयात् । यावन्तः । एव ।
 पशून् । अभीति । दीर्घेत । तावन्तः । अस्य । पशवः । स्युः । रास्व । इयत् ।
 [३१] सोम । एति । भूयः । भर । इति । आह । अपरिमितानित्यपरि-मितान् । एव ।
 पशून् । अवेति । रुन्धे । चन्द्रम् । असि । मम । भोगाय । भव । इति । आह । यथा
 देवतमितियथा-देवतम् । एव । एनाः । प्रतीति । गृह्णाति । वायवे । त्वा । वरुणा
 य । त्वा । इति । यत् । एवम् । एताः । न । अनुदिशेदित्यनु-दिशेत् । अयथादेव
 तमित्ययथा-देवतम् । दक्षिणाः । गमयेत् । एति । देवताभ्यः । वृश्च्येत् । यत् ।
 एवम् । एताः । अनुदिशतीत्यनु-दिशति । यथादेवतमितियथा-देवतम् । एव । दक्षि
 णाः । गमयति । न । देवताभ्यः । एति । [३२] वृश्च्यते । देवीः । आपः । अपाम् ।
 नपात् । इति । आह । यत् । वः । मेध्यम् । यज्ञियम् । सदैवमितिस-देवम् । तत् ।

वः । मा । अवेति । कृमिपम् । इति । वाव । एतत् । आह । अच्छिन्नम् । तन्तुम् । पृ
थिव्याः । अन्विति । गेपम् । इति । आह । सेतुम् । एव । कृत्वा । अतीति । एति ॥
[३३] भुज्जतेयज्जिह्वा दुन्धेयमिराहदेवइयदेवताभ्य आत्रयस्त्रिंशच्च ॥ ॥ ४ ॥

देवाः । वै । देवयजनमितिदेव-यजनम् । अध्यवसायेत्साधि-अवसायं । दिशः ।
न । प्रेति । अजानन्न । ते । अन्यः । अन्यम् । उपेति । अधावन्न । त्वया । प्रेति ।
जानाम् । त्वया । इति । ते । अदित्याम् । समिति । अध्रियन्त । त्वया । प्रेति ।
जानाम् । इति । सा । अत्रातीतु । वरम् । वृणै । मत्प्रायणाइतिमत्-प्रायणाः । एव ।
वः । यज्ञाः । महुंदयनाइतिमत्-उदयनाः । असन्न । इति । तस्मात् । आदित्यः । प्रा
यणीयइतिप्र-अयनीयः । यज्ञानाम् । आदित्यः । उदयनीयइत्युत्-अयनीयः । पञ्च ।
देवताः । यजति । पञ्च । दिशः । दिशाम् । प्रज्ञात्याइतिप्र-ज्ञात्यै । [३४] अथोइति ।
पञ्चाख्येतिपञ्च-अरूपम् । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे ।
पथ्याम् । स्वस्तिम् । अयजन्न । प्राचीम् । एव । तया । दिशम् । प्रेति । अजानन्न ।
अग्निना । दृष्टिणा । सोमेन । प्रतीचीम् । सवित्रा । उदीचीम् । अदित्या । ऊर्ध्वा ।
पथ्याम् । स्वस्तिम् । यजति । प्राचीम् । एव । तया । दिशम् । प्रेति । जानान्ति ।
पथ्याम् । स्वस्तिम् । इष्टा । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । यजति । चरुषीइति । वै ।
एतेइति । यज्ञस्य । यत् । अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । ताभ्याम् । एव । अन्विति ।
पश्यति । [३५] अग्नीषोमावित्यग्नी-सोमौ । इष्टा । सवितारम् । यजति । सवितृप्र
सूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । अन्विति । पश्यति । सवितारम् । इष्टा । अदितिम् ।
यजति । इयम् । वै । अदितिः । अस्याम् । एव । प्रतिष्ठायेतिप्रति-स्थायं । अन्वि
ति । पश्यति । अदितिम् । इष्टा । मारुतीम् । कचम् । अन्विति । आह । मरुतः ।
वै । देवानाम् । विशः । देवविशमितिदेव-विशम् । खलु । वै । कल्पमानम् । मनु
ष्यविशमितिमनुष्य-विशम् । अन्विति । कल्पते । यत् । मारुतीम् । कचम् । अ
न्वाहेत्यनु-आह । विशाम् । कल्प्यै । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । प्रया
जवदितिप्रयाज-वत् । अननूयाजमित्यननु-याजम् । प्रायणीयमितिप्र-अयनीयम् ।
कार्यम् । अनूयाजवदित्यनूयाज-वत् । [३६] अप्रयाजमित्यप्र-याजम् । उदयनी

यमित्युत्-अयनीयम् । इति । इमे । वै । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । अमीइति । अनु-
 याजाइत्यनु-याजाः । सा । एव । सा । यज्ञस्य । सन्ततिरितिसं-ततिः । तत् । तथा ।
 न । कार्यम् । आत्मा । वै । प्रयाजाइतिप्र-याजाः । प्रजेतिप्र-जा । अनु याजाइत्यनु-
 याजाः । यत् । प्रयाजानितिप्र-याजान् । अन्तरियादित्यन्तः-इयात् । आत्मानम् ।
 अन्तः । इयात् । यत् । अनु याजानित्यनु-याजान् । अन्तरियादित्यन्तः-इयात् ।
 प्रजामितिप्र-जाम् । अन्तः । इयात् । यतः । खलु । वै । यज्ञस्य । विततस्येतिवि-
 ततस्य । न । क्रियते । तत् । अन्विति । यज्ञः । परेति । भवति । यज्ञम् । पराभव
 न्तमितिपरा-भवन्तम् । यजमानः । अनु । [३७] परेति । भवति । प्रयाजवदितिप्रया
 ज-वत् । एव । अनु याजवदित्यनु याज-वत् । प्रायणीयमितिप्र-अयनीयम् । का
 र्यम् । प्रयाजवदितिप्रयाज-वत् । अनु याजवदित्यनु याज-वत् । उदयनीयमित्युत्-
 अयनीयम् । न । आत्मानम् । अन्तरेतीत्यन्तः-एति । न । प्रजामितिप्र-जाम् । न ।
 यज्ञः । पराभवतीतिपरा-भवति । न । यजमानः । प्रायणीयस्येतिप्र-अयनीयस्य ।
 निष्कासे । उदयनीयमित्युत्-अयनीयम् । अभि । निरिति । वर्णति । सा । एव ।
 सा । यज्ञस्य । सन्ततिरितिसं-ततिः । याः । प्रायणीयस्येतिप्र-अयनीयस्य । याज्याः ।
 यत् । ताः । उदयनीयस्येत्युत्-अयनीयस्य । याज्याः । कुर्यात् । पराङ् । अमुम् ।
 लोकम् । एति । रोहेत् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । याः । प्रायणीयस्येतिप्र-
 अयनीयस्य । पुरोनुवाक्याइतिपुरः-अनुवाक्याः । ताः । उदयनीयस्येत्युत्-अयनी
 यस्य । याज्याः । करोति । अस्मिन् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति ॥ [३८]
 प्रज्ञात्यैपश्यत्यनु याजवद्यजमानोऽनुपुरोनुवाक्यास्ताअष्टौ च ॥ ❀ ॥ ५ ॥

कद्रूः । च । वै । सुपर्णीतिसु-पर्णी । च । आत्मरूपयोरित्यात्म-रूपयोः । अ
 स्पर्थेताम् । सा । कद्रूः । सुपर्णीमितिपु-पर्णीम् । अजयत् । सा । अब्रवीत् । तृती
 यस्याम् । इतः । दिवि । सोमः । तम् । एति । हर । तेन । आत्मानम् । निरिति ।
 क्रीणीष्व । इति । इयम् । वै । कद्रूः । असौ । सुपर्णीतिसु-पर्णी । छन्दांसि । सौ
 पर्ण्याः । सा । अब्रवीत् । अस्मै । वै । पितरौ । पुत्रान् । विभूतः । तृतीयस्याम् ।
 इतः । दिवि । सोमः । तम् । एति । हर । तेन । आत्मानम् । निरिति । क्रीणीष्व ।
 [३९] इति । मा । कद्रूः । अब्रवीत् । इति । जर्गती । उदिति । अपतत् । चतुर्द

शाख्येतिचतुर्दश-अख्यम् । सती । सा । अप्राप्येत्यप्र-आप्य । नीति । अवर्तत ।
 तस्यै । द्वेइति । अख्येइति । अमीयेताम् । सा । पशुभिरितिपशु-भिः । च । दी
 ख्यया । च । एति । अगच्छतु । तस्मात् । जगती । छन्दसाम् । पशव्यंतमेतिपश
 व्य-तमा । तस्मात् । पशुमन्तमितिपशु-मन्तम् । दीख्या । उपेति । नमति । त्रिष्टुक् ।
 उदिति । अपततु । त्रयोदशाख्येतित्रयोदश-अख्यम् । सती । सा । अप्राप्येत्यप्र-
 आप्य । नीति । अवर्तत । तस्यै । द्वेइति । अख्येइति । अमीयेताम् । सा । दक्षिणा
 भिः । च । [४०] तपसा । च । एति । अगच्छतु । तस्मात् । त्रिष्टुभः । लोके । मा
 ध्यन्दिने । सर्वने । दक्षिणाः । नीयन्ते । एतत् । खलु । वाव । तपः । इति । आहुः ।
 यः । स्वम् । ददाति । इति । गायत्री । उदिति । अपततु । चतुरख्येतिचतुः-अख्य
 ग् । सती । अजया । ज्योतिषा । तम् । अस्यै । अजा । अभीति । अरुन्ध । तत् ।
 अजायाः । अजत्वमित्यज-त्वम् । सा । सोमम् । च । एति । अहर्त् । चत्वारि । च ।
 अख्यराणि । सा । अष्टाख्येत्यष्टा-अख्यम् । समिति । अपद्यत । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-
 वादिनः । वदन्ति । [४१] कस्मात् । सुत्यात् । गायत्री । कनिष्ठा । छन्दसाम् ।
 सती । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । परीति । इयाय । इति । यत् । एव । अदः । सो
 मम् । एति । अहर्त् । तस्मात् । यज्ञमुखमितियज्ञ-मुखम् । परीति । ऐतु । तस्मात् ।
 तेजस्विनीतमेतितेजस्विनी-तमा । पद्भ्यामितिपद्-भ्याम् । द्वेइति । सर्वनेइति । सम
 गृह्णादितिसं-अगृह्णात् । मुखेन । एकम् । यत् । मुखेन । समगृह्णादितिसं-अगृह्णात् ।
 तत् । अद्ययतु । तस्मात् । द्वेइति । सर्वनेइति । शुक्रवतीइतिशुक्र-वती । प्रातस्स
 वनमितिप्रातः-सवनम् । च । माध्यन्दिनम् । च । तस्मात् । तृतीयसवनइतितृतीय-
 सवने । ऋजोपम् । अभीति । सुवन्ति । धीतम् । इव । हि । मन्यन्ते । [४२] आ
 शिरम् । अवेति । नयति । सशुक्रत्वायेतिसशुक्र-त्वायं । अथेइति । समिति । भगति ।
 एव । एनत् । तम् । सोमम् । आह्रियमाणमित्या-ह्रियमाणम् । गन्धर्वः । विश्वावसु
 रिति विश्व-वसुः । परीति । अमुष्णात् । सः । तिस्रः । रात्रौः । परिमुपितइतिपरि-
 मुपितः । अवसत् । तस्मात् । तिस्रः । रात्रौः । क्रीतः । सोमः । वसति । ते । देवाः ।
 अब्रुवन् । स्त्रीकामाडितिस्री-कामाः । वे । गन्धर्वाः । स्त्रिया । निरिति । क्रीणाम् ।
 इति । ते । वाचम् । स्त्रियम् । एकहायनीमित्येक-हायनीम् । कृत्वा । तया । निरि

तिं । अक्रीणन्नू । सा । रोहित् । रूपम् । कृत्वा । गन्धर्वेभ्यः । [४३] अपक्रम्येत्यप-
क्रम्य । अतिष्ठत् । तत् । रोहितः । जन्म । ते । देवाः । अब्रुवन्नू । अपेति । युष्मत् ।
अक्रमीत् । न । अस्मान् । उपावर्ततइत्युप-आवर्तते । वीति । ह्वयामहे । इति ।
ब्रह्म । गन्धर्वाः । अवदन्नू । अगायन्नू । देवाः । सा । देवान् । गायतः । उपावर्त-
तेत्युप-आवर्तत । तस्मात् । गायन्तम् । स्त्रियः । कामयन्ते । कामुकाः । एनम् ।
स्त्रियः । भवन्ति । यः । एवम् । वेदं । अथोइति । यः । एवम् । विद्वान् । अपीति ।
जन्येषु । भवति । तेभ्यः । एव । ददति । उत । यत् । बहुतयाइतिबहु-तयाः । [४४]
भवन्ति । एकहायत्येकेक-हायन्या । क्रीणाति । वाचा । एव । एनम् । सर्वया । क्रीणा-
ति । तस्मात् । एकहायनाइत्येक-हायनाः । मनुष्याः । वाचम् । वदन्ति । अकूटया ।
अकर्णया । अकाणया । अश्लोणया । असंसशफ्येत्यसंस-शफया । क्रीणाति । सर्वया ।
एव । एनम् । क्रीणाति । यत् । श्वेतया । क्रीणीयात् । दुश्चर्मेतिदुःचर्मा । यजमानः ।
स्यात् । यत् । कृष्णया । अनुस्तरणीत्यनु-स्तरणी । स्यात् । प्रमायुकुइतिप्र-मायुकः ।
यजमानः । स्यात् । यत् । द्विरूपयेतिद्वि-रूपया । वार्त्रप्रीतिवार्त्र-प्री । स्यात् । सः ।
वा । अन्यम् । जिनीयात् । तम् । वा । अन्यः । जिनीयात् । अरुणया । पिङ्गाख्या
तिपिङ्ग-अख्या । क्रीणाति । एतत् । वै । सोमस्य । रूपम् । स्वया । एव । एनम् ।
देवतया । क्रीणाति ॥ [४५] निष्क्रीणीष्वदखिण्णाभिश्चवदन्तिमन्यन्तेगन्धर्वेभ्यो
बहुतयाः पिङ्गाख्यादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

तत् । हिरण्यम् । अभवत् । तस्मात् । अद्रयइत्यत-भ्यः । हिरण्यम् । पुनन्ति ।
ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । अनस्थिकेन । प्रजा
इतिप्र-जाः । प्रवीयन्तइतिप्र-वीयन्ते । अस्थन्वतीरित्यस्थन्न-वतीः । जायन्ते । इति ।
यत् । हिरण्यम् । घृते । अवधायेत्यव-धायं । जुहोति । तस्मात् । अनस्थिकेन । प्र-
जाइतिप्र-जाः । प्रेति । वीयन्ते । अस्थन्वतीरित्यस्थन्न-वतीः । जायन्ते । एतत् ।
वै । अग्नेः । प्रियम् । धाम् । यत् । घृतम् । तेजः । हिरण्यम् । इयम् । ते । शुक्र ।
तनूः । इदम् । वचः । इति । आह । सतेजसमिति स-तेजसम् । एव । एनम् । स-
तनुमिति स-तनुम् । [४६] करोति । अथोइति । समिति । भसति । एव । एनम् ।
यत् । अवद्धम् । अवदध्यादित्यव-दध्यात् । गर्भाः । प्रजानामितिप्र-जानाम् । परा

पातुंकाइतिपरा-पातुंकाः । स्युः । बद्धम् । अवेति । दधाति । गर्भाणाम् । धृत्यै ।
 निष्ट्वर्यम् । बध्नाति । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्रजननायेतिप्र-जननाय । वाक् ।
 वै । एषा । यत् । सोमक्रयणीतिसोम-क्रयणी । जूः । असि । इति । आह । यत् ।
 हि । मनसा । जर्वते । तत् । वाचा । वर्दति । धृता । मनसा । इति । आह । मनसा ।
 हि । वाक् । धृता । जुष्टा । विष्णवे । इति । आह । [४७] यज्ञः । वै । विष्णुः ।
 यज्ञाय । एव । एनाम् । जुष्टाम् । करोति । तस्याः । ते । सत्यसंवसइतिसत्य-संवसः ।
 प्रसवइतिप्र-सवे । इति । आह । सवितृप्रसूतामिति सवितृ-प्रसूताम् । एव । वाचम् ।
 अवेति । रुन्धे । काण्डेकाण्डइतिकाण्डे-काण्डे । वै । क्रियमाणे । यज्ञम् । रूपा-
 सि । जिघांसन्ति । एषः । खलु । वै । अरूपोहतइत्यरूपः-हृतः । पन्थाः । यः ।
 अमेः । च । सूर्यस्य । च । सूर्यस्य । चरुः । एति । अरुहम् । अमेः । अरुणः ।
 कनीनिकाम् । इति । आह । यः । एव । अरूपोहतइत्यरूपः-हृतः । पन्थाः । तम् । सु-
 मारोहतीतिसं-आरोहति । [४८] वाक् । वै । एषा । यत् । सोमक्रयणीतिसोम-क्रय-
 णी । चित् । असि । मना । असि । इति । आह । शास्ति । एव । एनाम् । एतत् ।
 तस्मात् । शिष्टाः । प्रजाइतिप्र-जाः । जायन्ते । चित् । असि । इति । आह । यत् ।
 हि । मनसा । चेतयते । तत् । वाचा । वर्दति । मना । असि । इति । आह । यत् ।
 हि । मनसा । अभिगच्छतीत्यभि-गच्छति । तत् । करोति । धीः । असि । इति ।
 आह । यत् । हि । मनसा । ध्यायति । तत् । वाचा । [४९] वर्दति । दक्षिणा ।
 असि । इति । आह । दक्षिणा । हि । एषा । यज्ञिया । असि । इति । आह । य-
 ज्ञियाम् । एव । एनाम् । करोति । रूपत्रिया । असि । इति । आह । रूपत्रिया । हि ।
 एषा । अदितिः । असि । उभयतश्शीर्ष्णीत्युभयतः-शीर्ष्णी । इति । आह । यत् । एव ।
 आदित्यः । प्रायणीयइतिप्र-अयनीयः । यज्ञानाम् । आदित्यः । उदयनीयइत्युत्-अ-
 यनीयः । तस्मात् । एवम् । आह । यत् । अवद्धा । स्यात् । अयता । स्यात् । यत् ।
 पदिवद्धेतिपदि-वद्धा । अनुस्तरणीत्यनु-स्तरणी । स्यात् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः ।
 यजमानः । स्यात् । [५०] यत् । कर्णगृहीतोतैर्कर्ण-गृहीता । वार्त्रघ्नीतिवार्त्र-घ्नी ।
 स्यात् । सः । वा । अन्यम् । जिनीयात् । तम् । वा । अन्यः । जिनीयात् । मित्रः ।
 त्या । पदि । बध्नातु । इति । आह । मित्रः । वै । शिवः । देवानाम् । तेन । एव ।

एनाम् । एदि । बध्नाति । पूषा । अध्वनः । पातु । इति । आह । इयम् । वै । पूषा ।
 इमाम् । एव । अस्याः । अधिपामित्यधि-पाम् । अकः । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै ।
 इन्द्राय । अध्वरूपायेत्यधि-अरूपाय । इति । आह । इन्द्रम् । एव । अस्याः । अ
 ध्वरूपमित्यधि-अरूपम् । करोति । [५१] अन्विति । त्वा । माता । मन्यताम् । अ
 न्विति । पिता । इति । आह । अनुमतयेत्यनु-मतया । एव । एनया । क्रीणाति ।
 सा । देवि । देवम् । अच्छ । इहि । इति । आह । देवी । हि । एषा । देवः । सोमः । इन्द्रा
 य । सोमम् । इति । आह । इन्द्राय । हि । सोमः । आद्वियतइत्या-द्वियते । यत् ।
 एतत् । यजुः । न । ब्रूयात् । पराची । एव । सोमक्रयणीतिसोम-क्रयणी । इयात् ।
 रुद्रः । त्वा । एति । वर्तयतु । इति । आह । रुद्रः । वै । क्रूरः । [५२] देवानाम् ।
 तम् । एव । अस्यै । परस्तात् । दधाति । आवृत्त्याइत्या-वृत्त्यै । क्रूरम् । इव । वै ।
 एतत् । करोति । यत् । रुद्रस्य । कीर्तयति । मित्रस्य । पथा । इति । आह । शान्त्यै ।
 वाचा । वै । एषः । वीति । क्रीणीते । यः । सोमक्रयण्येतिसोम-क्रयण्या । स्वस्ति ।
 सोमसखेति-सोम-सखा । पुनः । एति । इहि । सह । रम्या । इति । आह । वाचा ।
 एव । विक्रीयेति-विक्रीय । पुनः । आत्मन् । वाचम् । धत्ते । अनुपदासुकेत्यनुप-
 दासुका । अस्य । वाक् । भवति । यः । एवम् । वेद ॥ [५३] सतनुर्विष्णवइत्या
 हसमारोहतिध्यायति तद्वाचायजमानस्यात्करोति क्रूरोवेद ॥ ❀ ॥ ७ ॥

पद् । पदानि । अनु । नीति । क्रामति । पडहमिति पद्-अहम् । वाक् । न । अती
 ति । वदति । उत । सव्वत्सरस्येतिसं-वत्सरस्य । अयने । यावती । एव । वाक् ।
 ताम् । अवेति । रुधे । सप्तमे । पदे । जुहोति । सप्तपदेतिसप्त-पदा । शकरी । पशवंः ।
 शकरी । पशून् । एव । अवेति । रुधे । सप्त । ग्राम्याः । पशवंः । सप्त । आरण्याः ।
 सप्त । छन्दांसि । उभयस्य । अवरूच्याइत्यव-रूच्यै । वस्वी । असि । रुद्रा । असि ।
 इति । आह । रूपम् । एव । अस्याः । एतत् । महिमानम् । [५४] व्याचष्टइति-वि-
 आचष्टे । बृहस्पतिः । त्वा । सुप्ते । गन्तु । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् ।
 बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । अस्मै । पशून् । अवेति । रुधे । रुद्रः । वसुभिरिति-वसु-
 भिः । एति । चिकेतु । इति । आह । आवृत्त्याइत्या-वृत्त्यै । पृथिव्याः । त्वा । मूर्धन् ।
 एति । जिघर्षि । देवयजन् इति-देव-यजने । इति । आह । पृथिव्याः । हि । एषः ।

मूर्धा । यत् । देवयजनमिति देव-यजनम् । इडायाः । पदे । इति । आह । इडाये । हि ।
 एतत् । पदम् । यत् । सोमक्रयण्या इति सोम-क्रयण्यै । घृतवतीति घृत-वति । स्वाहा ।
 [५५] इति । आह । यत् । एव । अस्यै । पदात् । घृतम् । अपीड्यत । तस्मात् ।
 एवम् । आह । यत् । अध्वर्युः । अनशौ । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः ।
 अध्वर्युः । स्यात् । रूपाँसि । यज्ञम् । हन्युः । हिरण्यम् । उपास्येत्युप-अस्य । जु
 होति । अग्निवतीत्यग्नि-वति । एव । जुहोति । न । अन्धः । अध्वर्युः । भवति । न ।
 यज्ञम् । रूपाँसि । घ्नन्ति । काण्डेकाण्डइतिकण्डे-काण्डे । वै । क्रियमाणे । यज्ञम् ।
 रूपाँसि । जिघांसन्ति । परिलिखितमिति परि-लिखितम् । रूपः । परिलिखिता
 इति परि-लिखिताः । अरातयः । इति । आह । रूपसाम् । अपंहत्या इत्यप-हृत्यै ।
 [५६] इदम् । अहम् । रूपसः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्ताभि । यः । अस्मान् । देष्टि ।
 यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इति । आह । द्वौ । वाव । पुरुषौ । यम् । च । एव ।
 देष्टि । यः । च । एनम् । देष्टि । तयोः । एव । अनन्तरायमित्यनन्तः-आयम् ।
 ग्रीवाः । कृन्तति । पशवः । वै । सोमक्रयण्या इति सोम-क्रयण्यै । पदम् । यावत्स्मृत
 मितियावत्-स्मृतम् । समिति । वणति । पशून् । एव । अवेति । रुधे । अस्मे इति ।
 रायः । इति । समिति । वणति । आत्मानम् । एव । अध्वर्युः । [५७] पशुभ्य इति
 पशु-भ्यः । न । अन्तः । एति । त्वे इति । रायः । इति । यजमानाय । प्रेति । युच्छ
 ति । यजमाने । एव । गयिम् । दधाति । तोते । रायः । इति । पत्नियै । अर्द्धः ।
 वै । एषः । आत्मनः । यत् । पत्नी । यथा । गृहेषु । निधत्त इति नि-धत्ते । तादृक् ।
 एव । तत् । त्वष्टीमती । ते । सपेय । इति । आह । त्वष्टी । वै । पशूनाम् । मिथुना
 नाम् । रूपकृदितिरूप-कृत् । रूपम् । एव । पशुपुं । दधाति । अस्मै । वै । लोकार्य ।
 गार्हपत्य इति गार्ह-पत्यः । एति । धीयते । अमुष्मै । आहवनीय इत्या-हवनीयः ।
 यत् । गार्हपत्य इति गार्ह-पत्ये । उपवणेदित्युप-वपेत् । अस्मिन् । लोके । पशुमा
 निति पशु-मान् । स्यात् । यत् । आहवनीय इत्या-हवनीयै । अमुष्मिन् । लोके । प
 शुमानिति पशु-मान् । स्यात् । उभयोः । उपेति । वणति । उभयोः । एव । एनम् ।
 लोकयोः । पशुमन्तमिति पशु-मन्तम् । कगेति ॥ [५८] महिमान् स्वाहाऽपंहत्या
 अध्वर्युधीयते चतुर्विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । विचित्र्यइतिवि-चित्र्यः । सोमा(३)ः ।
 न । विचित्र्या(३)इतिवि-चित्र्या(३)ः । इति । सोमः । वै । ओषधीनाम् । राजा ।
 तस्मिन् । यत् । आपन्नमित्या-पन्नम् । ग्रसितम् । एव । अस्य । तत् । यत् । वि-
 चिनुयादिति-वि-चिनुयात् । यथा । आस्यात् । ग्रसितम् । निष्विदतीतिनि-ष्विदति ।
 तादृक् । एव । तत् । यत् । न । विचिनुयादिति-वि-चिनुयात् । यथा । अरूपम् ।
 आपन्नमित्या-पन्नम् । विधावतीतिवि-धावति । तादृक् । एव । तत् । रूपोर्धुकः ।
 अध्वर्युः । स्यात् । रूपोर्धुकः । यजमानः । सोमविक्रयिन्नितिसोम-विक्रयिन् ।
 सोमम् । शोधय । इति । एव । ब्रूयात् । यदि । इतरम् । [५९] यदि । इतरम् । उ-
 भयेन । एव । सोमविक्रयिणमिति-सोम-विक्रयिणम् । अर्पयति । तस्मात् । सोमवि-
 क्रयितिसोम-विक्रयी । रूपोर्धुकः । अरुणः । ह । स्म । आह । औषवेशिरित्यौष-वे-
 शिः । सोमक्रयणइतिसोम-क्रयणे । एव । अहम् । तृतीयसवनमिति-तृतीय-सवनम् ।
 अवेति । रुन्धे । इति । पशूनाम् । चर्मन् । मिमीते । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे ।
 पशवः । हि । तृतीयम् । सवनम् । यम् । कामयेत । अपशुः । स्यात् । इति । ऋत्वि-
 तः । तस्य । मिमीते । ऋत्विक् । वै । अपशव्यम् । अपशुः । एव । भवति । यम् ।
 कामयेत । पशुमानिति-पशु-मान् । स्यात् । [६०] इति । लोमतः । तस्य । मिमीते ।
 एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । अस्मै । पशून् । अवेति । रुन्धे । प-
 शुमानिति-पशु-मान् । एव । भवति । अपाम् । अन्ते । क्रीणाति । सरसमिति-सर-सम् ।
 एव । एनम् । क्रीणाति । अमात्यः । असि । इति । आह । अमा । एव । एनम् ।
 कुरुते । शुक्रः । ते । ग्रहः । इति । आह । शुक्रः । हि । अस्य । ग्रहः । अनंसा ।
 अच्छ । याति । महिमानम् । एव । अस्य । अच्छ । याति । अनंसा । [६१] अच्छ ।
 याति । तस्मात् । अनोवाहामित्यन-वाहम् । समे । जीवनम् । यत्र । खलु । वै ।
 एतम् । शीर्ष्णा । हरन्ति । तस्मात् । शीरूषद्वार्यमिति-शीरूष-द्वार्यम् । गिरौ । जीव-
 नम् । अभीति । लम् । देवम् । सवितारम् । इति । अतिच्छन्दसेत्यति-च्छन्दसा ।
 ऋचा । मिमीते । अतिच्छन्दाइत्यति-च्छन्दाः । वै । सर्वाणि । छन्दांसि । सर्वेभिः ।
 एव । एनम् । छन्दोभिरिति-छन्दः-भिः । मिमीते । वर्षम् । वै । एषा । छन्दसाम् ।
 यत् । अतिच्छन्दाइत्यति-छन्दाः । यत् । अतिच्छन्दसेत्यति-छन्दसा । ऋचा । मि-

मीते । वध्मं । एव । एनम् । समानानाम् । करोति । एकैक्येत्येकया-एकया ।
 उ॒त्सर्गमित्यु॒त्-सर्गम् । [६२] मिमीते । अयातयाम्नियायातयाम्नियेत्ययातयाम्निया-
 अयातयाम्निया । एव । एनम् । मिमीते । तस्मात् । नानावीर्याइतिनाना-वीर्याः ।
 अङ्गुलंयः । सर्वासु । अङ्गुष्ठम् । उप । नीति । गृह्णाति । तस्मात् । समावंदीर्यइति
 समावन्त-वीर्यः । अन्याभिः । अङ्गुलिभिरित्यङ्गुलि-भिः । तस्मात् । सर्वाः । अनु ।
 समिति । चरति । यत् । सह । सर्वाभिः । मिमीत । स॒श्लिष्टाइतिसं-श्लिष्टाः । अङ्गु
 लंयः । जायेरन्न । एकैक्येत्येकया-एकया । उ॒त्सर्गमित्यु॒त्-सर्गम् । मिमीते । त
 स्मात् । विभक्ताइतिवि-भक्ताः । जायन्ते । पञ्च । कृत्वं । यजुपा । मिमीते । पञ्चा
 रूपेतिपञ्च-अरूपरा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे ।
 पञ्च । कृत्वं । तूष्णीम् । [६३] दश । समिति । पद्यन्ते । दशारूपेतिदश-अरूप
 रा । विराडितिवि-राट् । अन्नम् । विराडितिवि-राट् । विराजेतिवि-राजा । एव । अ
 न्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धे । यत् । यजुपा । मिमीते । भूतम् । एव । अ
 वेति । रुन्धे । यत् । तूष्णीम् । भविष्यत् । यत् । वै । तावान् । एव । सोमः । स्यात् ।
 यावन्तम् । मिमीते । यजमानस्य । एव । स्यात् । न । अपीति । सदस्यानाम् । प्र
 जाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । त्वा । इति । उप । समिति । ऊहति । सदस्यान् । एव । अ
 न्वाभजतीत्यनु-आभजति । वासंसा । उपेति । नहति । सर्वदेवत्यमितिसर्व-देवत्यम् ।
 वै । [६४] वासः । सर्वाभिः । एव । एनम् । देवताभिः । समिति । अर्धयति । पशवं ।
 वै । सोमः । प्राणायेतिप्र-अनाय । त्वा । इति । उपेति । नहति । प्राणमितिप्र-अ
 नम् । एव । पशुषु । दधाति । व्यानायेतिवि-अनाय । त्वा । इति । अन्विति । शू
 न्यति । व्यानमितिवि-अनम् । एव । पशुषु । दधाति । तस्मात् । स्वपन्तम् । प्राणा
 इतिप्र-अनाः । न । जहति ॥ [६५] इतरम्यशुमान्स्याद्यात्यनसो॒त्सर्गन्तूष्णी॒सर्व
 देवत्यं॑ वैतर्यस्त्रि॒शच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

यत् । कलया । ते । अफेनं । ते । क्रीणानि । इति । पणेत । अगोअर्धमि
 त्यगो-अर्धम् । सोमम् । कुर्यात् । अगोअर्धमित्यगो-अर्धम् । यजमानम् । अगोअ
 र्धमित्यगो-अर्धम् । अध्वर्युम् । गोः । तु । मृद्धिमानम् । न । अवेति । त्रिगत् । गवा ।

ते । क्रीणानि । इति । एव । ब्रूयात् । गोअर्धमिति गो-अर्धम् । एव । सोमम् । क
 रोति । गोअर्धमिति गो-अर्धम् । यजमानम् । गोअर्धमिति गो-अर्धम् । अध्वर्युम् ।
 न । गोः । महिमानम् । अवेति । तिरिति । अजया । क्रीणाति । सतपसमिति स-
 तपसम् । एव । एनम् । क्रीणाति । हिरण्येन । क्रीणाति । सशुक्रमिति स-शुक्रम् ।
 एव । [६६] एनम् । क्रीणाति । धेन्वा । क्रीणाति । साशिरमिति स-आशिरम् ।
 एव । एनम् । क्रीणाति । ऋपभेण । क्रीणाति । सेन्द्रमिति स-इन्द्रम् । एव । एनम् ।
 क्रीणाति । अनडुहा । क्रीणाति । वह्निः । वै । अनड्वान् । वह्निना । एव । वह्नि ।
 यज्ञस्य । क्रीणाति । मिथुनाभ्याम् । क्रीणाति । मिथुनस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्वे ।
 वासंसा । क्रीणाति । सर्वदेवत्यमिति सर्व-देवत्यम् । वै । वासः । सर्वाभ्यः । एव ।
 एनम् । देवताभ्यः । क्रीणाति । दश । समिति । पद्यन्ते । दशारूपेति दश-अरूपरा ।
 विराडिति वि-राट् । अन्नम् । विराडिति वि-राट् । विराजेति वि-राजा । एव । अन्नाद्य
 मित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धे । [६७] तपसः । तनूः । असि । प्रजापतेरिति प्रजा-
 पतेः । वर्णैः । इति । आह । पशुभ्यइति पशु-भ्यः । एव । तत् । अध्वर्युः । नीति ।
 हूते । आत्मनः । अनाव्रस्कायेत्यना-व्रस्काय । गच्छति । श्रियम् । प्रेति । पशून् ।
 आप्नोति । यः । एवम् । वेद । शुक्रम् । ते । शुकेण । क्रीणामि । इति । आह ।
 यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । देवाः । वै । येन । हिरण्येन । सोमम् । अ
 क्रीणन् । तत् । अभीपहेत्यभि-सहा । पुनः । एति । अददत् । कः । हि । तेजसा ।
 विक्रेष्यत इति वि-क्रेष्यते । इति । येन । हिरण्येन । [६८] सोमम् । क्रीणीयात् । तत् ।
 अभीपहेत्यभि-सहा । पुनः । एति । ददीत् । तेजः । एव । आत्मन् । धत्ते । अस्मे
 इति । ज्योतिः । सोमविक्रयिणीतिसोम-विक्रयिणि । तमः । इति । आह । ज्योतिः ।
 एव । यजमाने । दधाति । तमसा । सोमविक्रयिणमिति सोम-विक्रयिणम् । अर्पय
 ति । यत् । अनुपग्रथ्येत्यनुप-ग्रथ्य । हन्यात् । दन्दशूकाः । ताम् । समाम् । सर्पाः ।
 स्युः । इदम् । अहम् । सर्पाणाम् । दन्दशूकानाम् । ग्रीवाः । उपेति । ग्रथ्नामि ।
 इति । आह । अदन्दशूकाः । ताम् । समाम् । सर्पाः । भवन्ति । तमसा । सोमवि
 क्रयिणमिति सोम-विक्रयिणम् । विध्यति । स्वान् । [६९] आज । इति । आह ।
 एते । वै । अमुष्मिन् । लोके । सोमम् । अस्वपन्न । तेभ्यः । अधीति । सोमम् ।

एति । अहन्न । यत् । एतेभ्यः । सोमक्रयणानितिसोम-क्रयणान् । न । अनुदिशे
 दित्यनु-दिशेत् । अक्रीतः । अस्य । सोमः । स्यात् । न । अस्य । एते । अमुष्मिन् ।
 लोके । सोमम् । रूपेयुः । यत् । एतेभ्यः । सोमक्रयणानितिसोम-क्रयणान् । अनु
 दिशतीत्यनु-दिशति । क्रीतः । अस्य । सोमः । भवति । एते । अस्य । अमुष्मिन् ।
 लोके । सोमम् । रूपन्ति ॥ [७०] सथुक्रमेवरुन्धइतियेनहिरण्येनस्वानचतुश्चत्वा
 रिश्शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

वारुणः । वै । क्रीतः । सोमः । उपनद्धइत्युप-नद्धः । मित्रः । नः । एति ।
 इहि । सुमित्रधाइतिसुमित्र-धाः । इति । आह । शान्त्यै । इन्द्रस्य । ऊरुम् । एति ।
 विश । दक्षिणम् । इति । आह । देवाः । वै । यम् । सोमम् । अक्रीणन् । तम् ।
 इन्द्रस्य । ऊरौ । दक्षिणे । एति । असादयन् । एपः । खलु । वै । एतर्हि । इन्द्रः ।
 यः । यजते । तस्मात् । एवम् । आह । उदिति । आयुषा । स्वायुपेति सु-आयुषा ।
 इति । आह । देवताः । एव । अन्वारभ्येत्यनु-आरभ्य । उदिति । [७१] तिष्ठति ।
 उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । इति । आह । अन्तरिक्षदेवत्यइत्यन्तरिक्ष-
 देवत्यः । हि । एतर्हि । सोमः । अदित्याः । सदैः । असि । अदित्याः । सदैः ।
 एति । सीद । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । वीति । वै ।
 एनम् । एतत् । अर्धयति । यत् । वारुणम् । सन्तम् । मैत्रम् । करोति । वारुण्या ।
 ऋचा । एति । सादयति । स्वया । एव । एनम् । देवतया । समिति । अर्धयति ।
 वासंसा । पर्यान्ह्यतीतिपरि-आन्ह्यति । सर्वदेवत्यमितिसर्व-देवत्यम् । वै । वासः ।
 सर्वाभिः । एव । [७२] एनम् । देवताभिः । समिति । अर्धयति । अथोइति । रूपं
 साम् । अपंहत्याइत्यप-हृत्यै । वनेषु । वीति । अन्तरिक्षम् । ततान् । इति । आह ।
 वनेषु । हि । वीति । अन्तरिक्षम् । ततानं । वाजम् । अर्वश्चिस्वत्यैवत्-सु । इति । आह ।
 वाजम् । हि । अर्वश्चिस्वत्यैवत्-सु । पर्यः । अग्नियासुं । इति । आह । पर्यः । हि ।
 अग्नियासुं । हृश्चिस्वतिहत्-सु । क्रतुम् । इति । आह । हृश्चिस्वतिहत्-सु । हि । क्रतुम् । वरुं
 णः । विरूपु । अग्निम् । इति । आह । वरुणः । हि । विरूपु । अग्निम् । दिवि । सूर्यम् ।
 [७३] इति । आह । दिवि । हि । सूर्यम् । सोमम् । अद्रौ । इति । आह । प्रावा
 णः । वै । अद्रयः । तेषुं । वै । एपः । सोमम् । दधाति । यः । यजते । तस्मात् ।

एवम् । आह । उदिति । उ । त्वम् । ज्ञातवेदसमिति ज्ञातवेदसम् । इति । सौर्या ।
 ऋचा । कृष्णाजिनमिति कृष्ण-अजिनम् । प्रत्यानह्यतीति प्रति-आनह्यति । रस्व
 साम् । अपंहत्याइत्यप-हृत्यै । उसौ । एति । इतम् । धूर पाहाविति धूः-साहौ । इति ।
 आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । प्रेति । च्यवस्व । भुवः । पते । इति ।
 आह । भूतानाम् । हि । [७४] एषः । पतिः । विश्वानि । अभीति । धामानि । इति ।
 आह । विश्वानि । हि । एषः । अभीति । धामानि । प्रच्यवतइतिप्र-च्यवते । मा ।
 त्वा । परिपरीतिपरि-परी । विदत् । इति । आह । यत् । एव । अदः । सोमम् । आ
 द्वियमाणमित्या-द्वियमाणम् । गन्धर्वः । विश्वावसुरिति विश्व-वसुः । पर्यमुष्णादिति
 परि-अमुष्णात् । तस्मात् । एवम् । आह । अपरिमोपायेत्यपरि-मोपाय । यजमान
 स्य । स्वस्त्ययनीतिस्वस्ति-अयनी । असि । इति । आह । यजमानस्य । एव । एषः ।
 यज्ञस्य । अन्वारम्भइत्यनु-आरम्भः । अनवच्छित्याइत्यनव-छित्यै । वरुणः । वै ।
 एषः । यजमानम् । अभि । एति । एति । यत् । [७५] क्रीतः । सोमः । उपनद्ध
 इत्युप-नद्धः । नमः । मित्रस्य । वरुणस्य । चरुपसे । इति । आह । शान्त्यै । एति ।
 सोमम् । वहन्ति । अग्निना । प्रतीति । तिष्ठते । तौ । सम्भवन्तावितिसं-भवन्तौ ।
 यजमानम् । अभि । समिति । भवतः । पुरा । खलु । वाव । एषः । मेधाय । आत्मा
 नम् । आरभ्येत्या-रभ्यं । चरति । यः । दीक्षितः । यत् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सो
 मीयम् । पशुम् । आलभतइत्या-लभते । आत्मनिष्कयणइत्यात्म-निष्कयणः । एव ।
 अस्य । सः । तस्मात् । तस्य । न । आश्रयम् । पुरुषनिष्कयणइतिपुरुष-निष्कयणः ।
 इव । हि । अथेइति । खलु । आहुः । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी-सोमाभ्याम् । वै ।
 इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्नू । इति । यत् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी-सोमीयम् । पशुम् । आल
 भतइत्या-लभते । वात्रैर्गइतिवात्रै-भुः । एव । अस्य । सः । तस्मात् । उ । आश्रयम् ।
 वारुण्या । ऋचा । परीति । चरति । स्वयां । एव । एनम् । देवतया । परीति । चरति ॥
 [७६] अन्वारभ्योऽसर्वाभिरेवसूर्यम्भूतानां ह्येतियदाहुस्सप्तविंशतिश्च ॥ ११ ॥
 प्राचीनवङ् अस्यावन्तऋक्सामेवाग्वैदेवेभ्यो देवावैदेवयजनङ्गद्व्यश्चतद्विरण्यङ्
 पद्पदानिब्रह्मवादिनो विचित्योयत्कलयातेवारुणोवैक्रीतस्सोमएकादश ॥ ११ ॥

प्राचीनवक्त्रं स्वाहेत्याह्वयेऽन्तश्शराहोपसन्तपसाचयत्कर्णगृहीतेतिलोमतो
वाकृणष्पट् शंसतिः ॥ [७६] ॥ प्राचीनवक्त्रं शम्परिचरति ॥ ❀ ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पष्ठकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

पष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

इति ओ (४) म् ॥

यत् । उभौ । विमुच्येतिवि-मुच्यं । आतिथ्यम् । गृहीयात् । यज्ञम् । वीति ।
छिन्द्यात् । यत् । उभौ । अविमुच्येत्यवि-मुच्यं । यथा । अनागतयेत्यना-गताय ।
आतिथ्यम् । क्रियते । तादृक् । एव । तत् । विमुक्तइतिवि-मुक्तः । अन्यः । अ-
नृद्वात् । भवति । अविमुक्तइत्यवि-मुक्तः । अन्यः । अर्थ । आतिथ्यम् । गृह्णाति ।
यज्ञस्य । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । पत्नी । अन्वारभतइत्यनु-आरभते । पत्नी । हि । पा-
रीणह्यस्येतिपारि-नह्यस्य । ईशे । पत्न्या । एव । अनुमत्मित्यनु-मत्तम् । निरिति ।
वपति । यत् । वै । पत्नी । यज्ञस्य । करोति । मिथुनम् । तत् । अथोइति । पत्न्याः ।
एव । [१] एषः । यज्ञस्य । अन्वाम्भइत्यनु-आम्भः । अनवच्छित्याइत्यनव-छि-
त्यै । यावद्विरिति यावत्-भिः । वै । राजा । अनुचरैरित्यनु-चरैः । आगच्छतीत्या-
गच्छति । सर्वेभ्यः । वै । तेभ्यः । आतिथ्यम् । क्रियते । छन्दाः सि । खलु । वै ।
सोमस्य । राज्ञः । अनुचराणीत्यनु-चराणि । अमेः । आतिथ्यम् । असि । विष्णवे ।
त्वा । इति । आह । गायत्रियै । एव । एतेन । करोति । सोमस्य । आतिथ्यम् ।
असि । विष्णवे । त्वा । इति । आह । त्रिष्टुभै । एव । एतेन । करोति । अतिथेः ।
आतिथ्यम् । असि । विष्णवे । त्वा । इति । आह । जगत्यै । [२] एव । एतेन ।
करोति । अग्नये । त्वा । गयस्पोषदाव् नइतिरायस्पोष-दावन्ने । विष्णवे । त्वा ।
इति । आह । अनुष्टुभइत्यनु-स्तुभै । एव । एतेन । करोति । श्येनाय । त्वा । सोम-
भृतइतिसोम-भृते । विष्णवे । त्वा । इति । आह । गायत्रियै । एव । एतेन । करो-
ति । पञ्च । कृत्स्नः । गृह्णाति । पञ्चारूपेतिपञ्च-अरूपग । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः ।

यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् ।
 सत्यात् । गायत्रियै । उभयतः । आतिथ्यस्य । क्रियते । इति । यत् । एव । अदः ।
 सोमम् । एति । [३] अहस्त । तस्मात् । गायत्रियै । उभयतः । आतिथ्यस्य । क्रिय
 ते । पुस्तात् । च । उपरिष्ठात् । च । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आति
 थ्यम् । नवकपालइतिनव-कपालः । पुरोडाशः । भवति । तस्मात् । नवधेतिनव-धा ।
 शिरः । विष्युतमिति-वि-स्यूतम् । नवकपालइतिनव-कपालः । पुरोडाशः । भवति ।
 ते । त्रयः । त्रिकपालाइतित्रि-कपालाः । त्रिवृतेतित्रि-वृता । स्तोमैः । समिताइति
 सं-मिताः । तेजः । त्रिवृदितीतित्रि-वृत् । तेजः । एव । यज्ञस्य । शीरू पन्न । दधाति ।
 नवकपालइतिनव-कपालः । पुरोडाशः । भवति । ते । त्रयः । त्रिकपालाइतित्रि-
 कपालाः । त्रिवृतेतित्रि-वृता । प्राणेनेतिप्र-अनेन । समिताइतिसं-मिताः । त्रिवृदि
 तीतित्रि-वृत् । वै । [४] प्राणइतिप्र-अनः । त्रिवृत्मितित्रि-वृत्म् । एव । प्राणमिति
 प्र-अनम् । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । यज्ञस्य । शीरू पन्न । दधाति । प्रजापतेरितिप्र
 जा-पतेः । वै । एतानि । परूमाणि । यत् । अश्ववालाइत्यश्व-वालाः । ऐरूपवीइति ।
 तिरश्चीइति । यत् । आश्ववालाइत्याश्व-वालः । प्रस्तइतिप्र-स्तरः । भवति । ऐरूप
 वीइति । तिरश्चीइति । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । एव । तत् । चरुषुः । समिति । भ
 रति । देवाः । वै । याः । आहुतीरित्या-हुतीः । अजुहवुः । ताः । असुराः । निष्का
 वम् । आदन्न । ते । देवाः । कर्मण्यम् । अपश्यन् । कर्मण्यः । वै । कर्म । एनेन ।
 कुर्वीत । इति । ते । कर्मण्यमयानितिकर्मण्य-मयान् । परिधीनितिपरि-धीन् । [५]
 अकुर्वत । तैः । वै । ते । रूपांसि । अपोति । अघ्नत । यत् । कर्मण्यमयाइतिका
 र्मण्य-मयाः । परिधयइतिपरि-धयः । भवन्ति । रूपंसाम् । अपंहत्याइत्यप-हृत्यै ।
 समिति । स्पर्शयति । रूपंसाम् । अनन्ववचारायेत्यननु-अवचाराय । न । पुर
 स्तात् । परीति । दधाति । आदित्यः । हि । एव । उद्यन्नित्युत्-यन् । पुस्तात् ।
 रूपांसि । अपहन्तीत्यप-हन्ति । ऊर्ध्वेइति । समिधावितिसं-इधौ । एति । दधा
 ति । उपरिष्ठात् । एव । रूपांसि । अपोति । हुन्ति । यजुषा । अन्याम् । नूष्णीम् ।
 अन्याम् । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वायं । देइति । एति । दधाति । द्विपादितिद्वि-

पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वद
 न्ति । [६] अग्निः । च । वै । एतौ । सोमः । च । कथा । सोमाय । आतिथ्यम् ।
 क्रियते । न । अग्नये । इति । यत् । अग्नौ । अग्निम् । मृथित्वा । प्रहरतीतिप्र-हरति ।
 तेन । एव । अग्नये । आतिथ्यम् । क्रियते । अथोइति । खलु । आहुः । अग्निः ।
 सर्वाः । देवताः । इति । यत् । हविः । आसाद्येत्या-साद्यं । अग्निम् । मनर्थति । हव्याय ।
 एव । आसन्नायेत्या-सन्नाय । सर्वाः । देवताः । जनयति ॥ [७] पत्नियाएवजगं
 त्याआत्रिवृद्धैर्परिधीनवदन्त्येकंचत्वारिंशच्च ॥ * * * ॥१॥

देवासुराइतिदेव-असुराः । सध्यंत्ताइतिसं-यत्ताः । आसन्नू । ते । देवाः । मिथः ।
 विप्रियाइतिवि-प्रियाः । आसन्नू । ते । अन्यः । अन्यस्मै । ज्यैष्ठ्याय । अतिष्ठमानाः ।
 पञ्चधेतिपञ्च-धा । वीति । अक्रामन्नू । अग्निः । वसुभिरिति वसु-भिः । सोमः । रुद्रैः ।
 इन्द्रैः । मरुद्भिरिति मरुत्-भिः । वरुणः । आदित्यैः । बृहस्पतिः । विश्वैः । देवैः । ते ।
 अमन्यन्त । असुरेभ्यः । वै । इदम् । भ्रातृव्येभ्यः । रूयामः । यत् । मिथः । विप्रि
 याइतिवि-प्रियाः । स्मः । याः । नः । इमाः । प्रियाः । तुनुवं । ताः । समवाद्या
 महाइतिसं-अवद्यामहे । ताम्यः । सः । निरिति । ऋच्छात् । यः । [८] नः । प्रथ
 मः । अन्यः । अन्यस्मै । दुह्यात् । इति । तस्मात् । यः । सतानूनन्विणामितिसं-
 तानू नन्विणाम् । प्रथमः । दुह्यति । सः । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यत् । तानू
 नन्विमिति तानू - नन्विम् । समवाद्यतीतिसं-अवद्यति । भ्रातृव्याभिभूत्याइतिभ्रातृव्य-
 अभिभूत्यै । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भ्रष्टति । पञ्च । कृत्वं ।
 अवेति । द्यति । पञ्चधेतिपञ्च-धा । हि । ते । तत् । समवाद्यन्तेतिसं-अवाद्यन्त ।
 अथोइति । पञ्चारूपरेतिपञ्च अरूपा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अ
 वेति । रुन्धे । आपतयइत्या पतये । त्या । गृह्णामि । इति । आह । प्राणइतिप्र-अनः ।
 वे । [९] आपर्तिरित्या-पतिः । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । प्रीणाति । परिपतयइतिप
 रि-पतये । इति । आह । मनः । वै । परिपतिरितिपरि-पतिः । मनः । एव । प्रीणाति ।
 तनूनन्विइतितनू-नन्वि । इति । आह । तुनुवं । हि । ते । ताः । समवाद्यन्तेतिसं-अ
 वाद्यन्त । शक्वराय । इति । आह । शक्त्यै । हि । ते । ताः । समवाद्यन्तेतिसं-अवा

द्यन्त । शक्मन् । ओजिष्ठाय । इति । आह । ओजिष्ठम् । हि । ते । तत् । आत्मनः ।
 समवाद्यन्तेतिसं-अवाद्यन्त । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । असि । अनाधृष्टमित्यना-
 धृष्टम् । इति । आह । अनाधृष्टमित्यना-धृष्टम् । हि । एतत् । अनाधृष्टमित्यना-
 धृष्टम् । देवानाम् । ओजः । [१०] इति । आह । देवानाम् । हि । एतत् । ओजः ।
 अभिशस्तिपाइत्यभिशस्ति-पाः । अनभिशस्तेन्यमित्यनभि-शस्तेन्यम् । इति । आह ।
 अभिशस्तिपाइत्यभिशस्ति-पाः । हि । एतत् । अनभिशस्तेन्यमित्यनभि-शस्तेन्यम् ।
 अन्विति । मे । दीरूपम् । दीरूपपतिरिति दीरूपा-पतिः । मन्यताम् । इति । आह ।
 यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । घृतम् । वै । देवाः । वज्रम् । कृत्वा । सो
 मम् । अघ्नन् । अन्तिकम् । इव । खलु । वै । अस्य । एतत् । चरन्ति । यत् । तान्
 नप्तेणेति तान्-नप्तेण । प्रचरन्तीति प्र-चरन्ति । अशुरश्रुतिर्यशुः-अशुः ।
 ते । देव । सोम । एति । प्यायताम् । इति । आह । यत् । [११] एव । अस्य ।
 अपुवायते । यत् । मीयते । तत् । एव । अस्य । एतेन । एति । प्यायति । एति ।
 तुभ्यम् । इन्द्रः । प्यायताम् । एति । त्वम् । इन्द्राय । प्यायस्व । इति । आह । उभौ ।
 एव । इन्द्रम् । च । सोमम् । च । एति । प्यायति । एति । प्याय । सखीन् ।
 सन्या । मेधया । इति । आह । ऋत्विजः । वै । अस्य । सखायः । तान् । एव ।
 एति । प्यायति । स्वस्ति । ते । देव । सोम । मुत्ताम् । अशीय । [१२] इति । आह ।
 आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । प्रेति । वै । एते । अस्मात् ।
 लोकात् । च्यवन्ते । ये । सोमम् । आप्याययन्तीत्या-प्याययन्ति । अन्तरिरूपदेवत्यं
 इत्यन्तरिरूप-देवत्यः । हि । सोमः । आप्यायितइत्या प्यायितः । एष्टः । रायः ।
 प्रेति । इपे । भगाय । इति । आह । द्यावापृथिवीभ्यामिति द्यावा-पृथिवीभ्याम् ।
 एव । नमस्कृत्येति नमः कृत्यं । अस्मिन् । लोके । प्रतीति । तिष्ठन्ति । देवासुरादिति
 देव-असुराः । सत्यं च इतिसं-यत्ताः । आसन् । ते । देवाः । विभ्यतः । अग्निम् ।
 प्रेति । अविशन् । तस्मात् । आहुः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । इति । ते । [१३] अ
 ग्निम् । एव । वरुथम् । कृत्वा । असुरान् । अभीति । अवन् । अग्निम् । इव ।
 खलु । वै । षपः । प्रेति । विजति । यः । अवान्तरदीरूपामित्यवान्तर-दीरूपम् । उ

पैतीत्युप-एति । भ्रातृव्याभिभूत्याइतिभ्रातृव्य-अभिभूत्यै । भवति । आत्मना । परेति ।
 अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । आत्मानम् । एव । दीर्घया । पाति । प्रजामितिप्र-
 जाम् । अवान्तरदीर्घयेत्यवान्तर-दीर्घया । सन्तरामितिसन्तराम् । मेखलाम् । स
 मायच्छतइतिसं-आयच्छते । प्रजेतिप्र-जा । हि । आत्मनः । अन्तरतरेत्यन्तर-तरा ।
 तप्तव्रतइतितप्त-व्रतः । भवति । मर्दन्तीभिः । मार्जयते । निरिति । हि । अग्निः । शी
 तेन । वायति । समिध्याइतिसं-इध्यै । या । ते । अग्ने । रुद्रिया । तनूः । इति । आह ।
 स्वया । एव । एनतु । देवतया । व्रतयति । सयोनित्वायेतिसयोनि-त्वार्य । शा
 न्त्यै ॥ [१४] योवाओजंआह्वयदशीयेतितैःएकादशच ॥ ❀ ॥ २ ॥

तेषाम् । असुराणाम् । तिस्रः । पुरः । आसन्नू । अयस्मयी । अवमा । अथ ।
 रजता । अथ । हरिणी । ताः । देवाः । जेतुम् । न । अशक्नुवन्नू । ताः । उपसदेत्यु
 प-सदा । एव । अजिगीषन्नू । तस्मात् । आहुः । यः । च । एवम् । वेद । यः । च ।
 न । उपसदेत्युप-सदा । वै । महा पुरमितिमहा-पुरम् । जयन्ति । इति । ते । इषुम् ।
 समिति । अकुर्वत । अग्निम् । अनीकम् । सोमम् । शल्यम् । विष्णुम् । तेर्जनम् ।
 ते । अब्रुवन्नू । कः । इमाम् । असिष्यति । इति । [१५] रुद्रः । इति । अब्रुवन्नू । रुद्रः । वे ।
 कूरः । सः । अस्यतु । इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणे । अहम् । एव । पशूनाम् ।
 अधिपतिरित्यधि-पतिः । असानि । इति । तस्मात् । रुद्रः । पशूनाम् । अधिपति
 रित्यधि-पतिः । ताम् । रुद्रः । अवेति । असृजत् । सः । तिस्रः । पुरः । भित्वा । एभ्यः ।
 लोकेभ्यः । असुरान् । प्रेति । अनुदत् । यत् । उपसदइत्युप-सदः । उपसद्यन्तइत्युप-
 सद्यन्तै । भ्रातृव्यपराणुत्याइतिभ्रातृव्य-पराणुत्यै । न । अन्याम् । आहुंतिमित्या-हु
 तिम् । पुरस्तात् । जुहुयात् । यत् । अन्याम् । आहुंतिमित्या-हुतिम् । पुरस्तात् ।
 जुहुयात् । [१६] अन्यत् । मुखम् । कुर्यात् । सुवेण । आघारमित्या-घारम् । एति ।
 घारयति । यज्ञस्य । प्रज्ञात्याइतिप्र-ज्ञात्यै । पराङ् । अतिक्रम्येत्यति-क्रम्य । जुहोति ।
 पराचः । एव । एभ्यः । लोकेभ्यः । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । पुनः ।
 अत्याक्रम्येत्यति-आक्रम्य । उपसदमित्युप-सदम् । जुहोति । प्रणयेतिप्र-नुद्य । एव ।
 एभ्यः । लोकेभ्यः । भ्रातृव्यान् । जित्वा । भ्रातृव्यलोकमितिभ्रातृव्य-लोकम् ।

अभ्यारोहतीत्याभि-आरोहति । देवाः । वै । याः । प्रातः । उपसदइत्युप-सदः । उपा
सीदन्नित्युप-असीदन् । अह्नः । ताभिः । असुरान् । प्रेति । अनुदन्त । याः । सा
यम् । रात्रियै । ताभिः । यत् । सायम्प्रातरिति सायं-प्रातः । उपसदइत्युप-सदः ।
[१७] उपसद्यन्तइत्युप-सद्यन्ते । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । एव । तत् ।
यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । याः । प्रातः । याज्याः । स्युः । ताः । सा
यम् । पुगेऽनुवाक्याइतिपुरः-अनुवाक्याः । कुर्यात् । अयातयामत्वायेत्ययातयाम-
त्वाय । तिस्रः । उपसदइत्युप-सदः । उपेति । एति । त्रयः । इमे । लोकाः । इमान् ।
एव । लोकान् । प्रीणाति । पद् । समिति । पद्यन्ते । पद् । वै । ऋतवः । ऋतून् ।
एव । प्रीणाति । द्वादश । अहीने । सोमै । उपेति । एति । द्वादश । मासाः । स
व्यंश्चरइतिसं-व्यंश्चरः । सव्यंश्चरमितिसं-व्यंश्चरम् । एव । प्रीणाति । चतुर्विंशति
रितिचतुः विंशतिः । समिति । [१८] पद्यन्ते । चतुर्विंशतिरितिचतुः-विंश
तिः । अर्धमासाइत्यर्ध-मासाः । अर्धमासानित्यर्ध-मासान् । एव । प्रीणाति । आ
राग्रामित्यारा-अग्राम् । अवान्तरदीर्घामित्यवान्तर-दीर्घाम् । उपेति । इयात् । यः ।
कामयेत । अस्मिन् । मे । लोके । अर्धकम् । स्यात् । इति । एकम् । अग्रे । अथ ।
द्वौ । अथ । त्रीन् । अथ । चतुरः । एषा । वै । आराग्रेत्यारा-अग्रा । अवान्तरदी
र्घेत्यवान्तर-दीर्घा । अस्मिन् । एव । अस्मै । लोके । अर्धकम् । भवति । परो
वरीयसीमितिपरः-वरीयसीम् । अवान्तरदीर्घामित्यवान्तर-दीर्घाम् । उपेति । इ
यात् । यः । कामयेत । अमुष्मिन् । मे । लोके । अर्धकम् । स्यात् । इति । चतुरः ।
अग्रे । अथ । त्रीन् । अथ । द्वौ । अथ । एकम् । एषा । वै । परोवरीयसीतिपरः-
वरीयसी । अवान्तरदीर्घेत्यवान्तर-दीर्घा । अमुष्मिन् । एव । अस्मै । लोके ।
अर्धकम् । भवति ॥ [१९] अमिष्यतीतिजुहुयात्सायम्प्रातरुपसदश्चतुर्विंशतिस्स
चतुरोऽग्रेपोडंशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

सुवर्गमिति सुवः-गम् । वै । एते । लोकम् । यन्ति । ये । उपसदइत्युप-सदः ।
उपयन्तीत्युप-यन्ति । तेषाम् । यः । उन्नयंतइत्युत्-नयते । हीयते । एव । सः । न ।
उदिति । अनेपि । इति । सूत्रीयमिति सु-उत्रीयम् । इव । यः । वै । स्वार्थेनामि

तिस्वार्थ-इताम् । यताम् । श्रान्तः । हीयते । उत । सः । निष्ठाय । सह । वसति ।
 तस्मात् । सकृत् । उन्नीयेत्युत्-नीय । न । अपरम् । उदिति । नयेत् । दध्ना । उदि
 ति । नयेत् । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे ।
 [२०] यज्ञः । देवेभ्यः । निलायत् । विष्णुः । रूपम् । कृत्वा । सः । पृथिवीम् । प्रेति ।
 अविशत् । तम् । देवाः । हस्तान् । सः । रम्येति सं-रम्य । ऐच्छन् । तम् । इन्द्रः । उ
 पयुपरीत्युपरि-उपरि । अतीति । [अक्रामत् । सः । अव्रवीत् । कः । मा । अयम् ।
 उपयुपरीत्युपरि-उपरि । अतीति । अक्रमीत् । इति । अहम् । दुर्गइति दुः-गे । हन्ता ।
 इति । अथ । कः । त्वम् । इति । अहम् । दुर्गादिति दुः-गात् । आहर्तेत्या-हर्ता ।
 इति । सः । अव्रवीत् । दुर्गइति दुः-गे । वै । हन्ता । अवोचथाः । वगहः । अयम् ।
 वामोपइति वाम-मोपः । [२१] सप्तानाम् । गिरीणाम् । परस्तात् । वित्तम् । वेद्यम् ।
 असुराणाम् । विभर्ति । तम् । जहि । यदि । दुर्गइति दुः-गे । हन्ता । असि । इति ।
 सः । दर्भपुञ्जीलमिति दर्भ-पुञ्जीलम् । उदृह्येत्युत्-वृह्य । सप्त । गिरीन् । भित्वा । तम् ।
 अहन् । स । अव्रवीत् । दुर्गादिति दुः-गात् । वै । आहर्तेत्या-हर्ता । अवोचथाः ।
 एतम् । एति । ह्य । इति । तम् । एभ्यः । यज्ञः । एव । यज्ञम् । एति । अहरत् ।
 यत् । तत् । वित्तम् । वेद्यम् । असुराणाम् । अविन्दन्त । तत् । एकम् । वेद्यै । वे
 दित्वमिति वेदि-त्वम् । असुराणाम् । [२२] वे । इयम् । अग्ने । आसीत् । यावत् ।
 आसीनः । परापश्यतीति परा-पश्यति । तावत् । देवानाम् । ते । देवाः । अब्रुवन् ।
 अस्तु । एव । नः । अस्याम् । अपीति । इति । कियत् । वः । दास्यामः । इति ।
 यावत् । इयम् । सलावृकी । त्रिः । परिक्रामतीति परि-क्रामति । तावत् । नः । दत्त ।
 इति । सः । इन्द्रः । सलावृकी । रूपम् । कृत्वा । इमाम् । त्रिः । सर्वतः । परीति ।
 अक्रामत् । तत् । इमाम् । अविन्दन्त । यत् । इमाम् । अविन्दन्त । तत् । वेद्यै । वे
 दित्वमिति वेदि-त्वम् । [२३] सा । वै । इयम् । सर्वा । एव । वेदिः । इयति । श्रुत्वा
 मि । इति । तु । वै । अवमायेत्यव-मार्य । यजन्ते । त्रिः शत् । पदानि । पश्चात् ।
 तिरश्ची । भवति । पद् त्रिः शदिति पद्-त्रिः शत् । प्राची । चतुर्विः शतिरिति चतुः-
 विः शतिः । पुरस्तात् । तिरश्ची । दशदशेति दश-दश । समिति । पद्यन्ते । दशा
 रूपेरेति दश-अरूपः । विराडिति वि-राट् । अनेम् । विराडिति वि-राट् । विराजेति वि-

राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धे । उदिति । हन्ति । यत् । एव ।
 अस्याः । अमेध्यम् । तत् । अपेति । हन्ति । उदिति । हन्ति । तस्मात् । ओषधयः ।
 परेति । भवन्ति । वरूहिः । स्तृणाति । तस्मात् । ओषधयः । पुनः । एति । भवन्ति ।
 उत्तरमित्युत्-तरम् । वरूहिपः । उत्तरवरूहिरित्युत्तर-वरूहिः । स्तृणाति । प्रजाइति-प्र-
 जाः । वै । वरूहिः । यजमानः । उत्तरवरूहिरित्युत्तर-वरूहिः । यजमानम् । एव ।
 अयजमानात् । उत्तरमित्युत्-तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयजमानात् ।
 उत्तरइत्युत्-तरः ॥ [२४] रुन्धेवाममोपोवेदित्वमसुराणाँवेदित्वम्भवन्तिपञ्चविं-
 शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥४॥

यत् । वै । अनीशानः । भारम् । आदत्तइत्या-दत्ते । वीति । वै । सः । लि-
 शते । यत् । द्वादश । साहस्येति-स-अहस्यम् । उपसदइत्युप-सदः । स्युः । तिस्रः ।
 अहीनस्य । यज्ञस्य । विलोमेति-वि-लोमम् । क्रियेत । तिस्रः । एव । साहस्येति-स-अ-
 हस्यम् । उपसदइत्युप-सदः । द्वादश । अहीनस्य । यज्ञस्य । सवीर्यत्वायेति-सवीर्य-
 त्वाय । अथोइति । सलोमेति-स-लोमम् । क्रियते । वथ्सस्य । एकः । स्तनः । भागी ।
 हि । सः । अथ । एकम् । स्तनम् । व्रतम् । उपेति । एति । अथ । द्वौ । अथ । त्रीन् ।
 अथ । चतुरः । एतत् । वै । [२५] रूपुरपवीतिरूपुर-पवि । नाम । व्रतम् । येन ।
 प्रेति । ज्ञातान् । भ्रातृव्यान् । नृदते । प्रतीति । जनिष्यमाणान् । अथोइति । क-
 नीयसा । एव । भूर्यः । उपेति । एति । चतुरः । अत्रै । स्तनान् । व्रतम् । उपेति ।
 एति । अथ । त्रीन् । अथ । द्वौ । अथ । एकम् । एतत् । वै । सुजघनमिति-सु-ज-
 घनम् । नाम । व्रतम् । तपस्यम् । सुवर्ग्यमिति-सुवः-ग्यम् । अथोइति । प्रेति । एव ।
 जायते । प्रजयेति-प्र-जया । पशुभिरिति-पशु-भिः । यवागूः । गजच्यस्य । व्रतम् । क्रूरा ।
 इव । वै । यवागूः । क्रूरः । इव । [२६] राजच्यः । वज्रस्य । रूपम् । समृध्याइति-सं-
 क्रुध्ये । आमिरूपा । वैश्यस्य । पाकयज्ञस्येति-पाक-यज्ञस्यम् । रूपम् । पुष्ट्यै । पयः ।
 ब्राह्मणस्य । तेजः । वै । ब्राह्मणः । तेजः । पयः । तेजसा । एव । तेजः । पयः ।
 आत्मन् । धत्ते । अथोइति । पयसा । वै । गर्भाः । वर्धन्ते । गर्भैः । इव । खलु । वै ।
 एपः । यत् । दीक्षितः । यत् । अस्य । पयः । व्रतम् । भवति । आत्मानम् । एव ।
 तत् । वर्धयति । त्रिब्रतइति-त्रि-व्रतः । वै । मनुः । आसीत् । द्विब्रताइति-द्वि-व्रताः ।

असुराः । एकव्रताइत्येकं-व्रताः । [२७] देवाः । प्रातः । मध्यन्दिने । सायम् । तत् । मनोः । व्रतम् । आसीत् । पाकयज्ञस्येतिपाक-यज्ञस्य । रूपम् । पुष्ट्यै । प्रातः । च । सायम् । च । असुराणाम् । निर्मध्यमितिनिः-मध्यम् । रूपुधः । रूपम् । तर्तः । ते । परेति । अभवन् । मध्यन्दिने । मध्यरात्रइतिमध्य-रात्रे । देवानाम् । तर्तः । ते । अभवन् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन् । यत् । अस्य । मध्यन्दिने । मध्यरात्रइतिमध्य-रात्रे । व्रतम् । भवति । मध्यतः । वै । अग्नेन । भुञ्जते । मध्यतः । एव । तत् । ऊर्जम् । धत्ते । भ्रातृव्याभिमृत्याइतिभ्रातृव्य-अभिमृत्यै । भवति । आत्मना [२८] परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । गर्भः । वै । एषः । यत् । दीक्षितः । योनिः । दीक्षितविमितमितिदीक्षित-विमितम् । यत् । दीक्षितः । दीक्षितविमितादितिदीक्षित-विमितात् । प्रवसेदितिप्र-वसेत् । यथा । योनेः । गर्भः । स्कन्दति । तादृक् । एव । तत् । न । प्रवस्तव्यमितिप्र-वस्तव्यम् । आत्मनः । गोपीथाय । एषः । वै । व्याघ्रः । कुलगोपइतिकुल-गोपः । यत् । अग्निः । तस्मात् । यत् । दीक्षितः । प्रवसेदितिप्र-वसेत् । सः । एनम् । ईश्वरः । अनुत्थायेत्यनु-उत्थाय । हन्तोः । न । प्रवस्तव्यमितिप्र-वस्तव्यम् । आत्मनः । गुप्त्यै । दक्षिणतः । शये । एतत् । वै । यजमानस्य । आयतनमित्या-यतनम् । स्वे । एव । आयतनइत्या-यतने । शये । अग्निम् । अभ्यावृत्येत्यभि-आवृत्य । शये । देवताः । एव । यज्ञम् । अभ्यावृत्येत्यभि-आवृत्य । शये ॥ [२९] एतदैकूरुवैकं व्रता आत्मना यजमानस्य त्रयोदश च ॥ ॐ ॥ ५॥

पुरोहविपीतिपुरः-हविषि । देवयजनइतिदेव-यजने । याजयेत् । यम् । कामयेत् । उपेति । एनम् । उत्तरंइत्युत्तरः । यज्ञः । नमेत् । अभीति । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । जयेत् । इति । एतत् । वै । पुरोहविरितिपुरः-हविः । देवयजनमितिदेव-यजनम् । यस्य । होता । प्रातरनुवाकमितिप्रातः-अनुवाकम् । अनुब्रुवन्नित्यनु-ब्रुवन् । अग्निम् । अपः । आदित्यम् । अभीति । विपश्यतीतिवि-पश्यति । उपेति । एनम् । उत्तरंइत्युत्तरः । यज्ञः । नमति । अभीति । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । जयति । आसे । देवयजनइतिदेव-यजने । याजयेत् । भ्रातृव्यवन्तमितिभ्रातृव्य-वन्तम् । पन्थाम् । वा । अग्निस्पर्शयेदित्यग्नि-स्पर्शयेत् । कर्तम् । वा । यावत् । न । अनसे । यातवे [३०] न । स्थाय । एतत् । वै । आप्तम् । देवयजनमितिदेव-यजनम् ।

आप्नोति । एव । भ्रातृव्यम् । न । एनम् । भ्रातृव्यः । आप्नोति । एकोन्नतइत्येक-
 उन्नते । देवयजन्इतिदेव-यजने । याजयेत् । पशुकाममितिपशु-कामम् । एकोन्न
 तादित्येक-उन्नतात् । वै । देवयजन्नादितिदेव-यजनात् । अङ्गिरसः । पशून् । अ
 सृजन्त । अन्तरा । सदोहविर्धानेइतिसदः-हविर्धाने । उन्नतमित्युत्-नतम् । स्यात् ।
 एतत् । वै । एकोन्नतमित्येक-उन्नतम् । देवयजन्मितिदेव-यजन्म् । पशुमानिति
 पशु-मान् । एव । भवति । त्र्युन्नतइतिवि-उन्नते । देवयजन्इतिदेव-यजने । याजयेत् ।
 सुवर्गकाममितिस्वर्ग-कामम् । त्र्युन्नतादितिवि-उन्नतात् । वै । देवयजन्नादितिदेव-
 यजनात् । अङ्गिरसः । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । लोकम् । आयन्न । अन्तरा । आह
 वनीयमित्या-हवनीयम् । च । हविर्धानमितिहविः-धानम् । च । [३१] उन्नतमित्युत्-
 नतम् । स्यात् । अन्तरा । हविर्धानमितिहविः-धानम् । च । सदः । च । अन्तरा ।
 सदः । च । गार्हपत्यमितिगार्ह-पत्यम् । च । एतत् । वै । त्र्युन्नतमितित्रि-उ
 न्नतम् । देवयजन्मितिदेव-यजन्म् । सुवर्गमितिस्ववः-गम् । एव । लोकम् । एति ।
 प्रतिष्ठितइतिप्रति-स्थिते । देवयजन्इतिदेव-यजने । याजयेत् । प्रतिष्ठाकाममितिप्रति
 ष्ठा-कामम् । एतत् । वै । प्रतिष्ठितमितिप्रति-स्थितम् । देवयजन्मितिदेव-यजन्म् ।
 यत् । सर्वतः । समम् । प्रतीतिम् । एव । तिष्ठति । यत्र । अन्याअन्याइत्यन्याः-अन्याः ।
 ओपेधयः । व्यतिपक्ताइतिवि-अतिपक्ताः । स्युः । तत् । याजयेत् । पशुकाममि
 तिपशु-कामम् । एतत् । वै । पशूनाम् । रूपम् । रूपेण । एव । अस्मै । पशून् ।
 [३२] अवेति । रुन्धे । पशुमानितिपशु-मान् । एव । भवति । निरुक्तिगृहीतइति
 निरुक्ति-गृहीते । देवयजन्इतिदेव-यजने । याजयेत् । यम् । कामयेत् । निरुक्
 त्येतिनिः-ऋत्या । अस्य । यज्ञम् । ग्राहयेयम् । इति । एतत् । वै । निरुक्तिगृहीत
 मितिनिरुक्ति-गृहीतम् । देवयजन्मितिदेव-यजन्म् । यत् । सदृश्यै । सत्याः ।
 ऋरूपम् । निरुक्त्येतिनिः-ऋत्या । एव । अस्य । यज्ञम् । ग्राहयति । व्यावृत्तइतिवि-
 आवृत्ते । देवयजन्इतिदेव-यजने । याजयेत् । व्यावृत्काममिव्यावृत्-कामम् ।
 यम् । पात्रे । वा । तल्पे । वा । मीमांसेरन् । प्राचीनम् । आहवनीयादित्या-हव
 नीयात् । प्रवणमितिप्र-वणम् । स्यात् । प्रतीचीनम् । गार्हपत्यादितिगार्ह-पत्यात् ।

एतत् । वै । व्यावृत्तमिति वि-आवृत्तम् । देवयजनमिति देव-यजनम् । वीति । णप्पना ।
भ्रातृव्येण । एते । वर्तते । न । एनम् । पात्रे । न । तत्पे । मीमांसन्ते । कार्ये ।
देवयजनमिति देव-यजने । याजयेत् । भूतिकाममिति भूति-कामम् । कार्ये । वै ।
पुरुषः । भवति । एव ॥ [३३] यातवेहविर्द्धानञ्चपशून्पाप्मनाऽष्टादशच ॥ ॥६॥

तेभ्यः । उत्तरेदिरित्युत्तर-वेदिः । सिंहीः । रूपम् । कृत्वा । उभयान् । अ-
न्तरा । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । ते । देवाः । अमन्यन्त । यत्रान् । वै । इ-
यम् । उपावर्ष्यतीत्युप-आवर्ष्यति । ते । इदम् । भविष्यन्ति । इति । ताम् । उपे-
ति । अमन्त्रयन्त । सा । अब्रवीत् । वरम् । वृणे । सर्वान् । मया । कामान् । वीति ।
अश्रवथ । पूर्वीम् । तु । मा । अग्नेः । आहुतिरित्या-हुतिः । अश्रवतै । इति । तस्मात् ।
उत्तरेदिमित्युत्तर-वेदिम् । पूर्वीम् । अग्नेः । व्याघारयन्तीति वि-आघारयन्ति । वारे-
वृत्तमिति वारे-वृत्तम् । हि । अस्यै । शम्यया । परीति । मिमीते । [३४] मात्रा ।
एव । अस्यै । सा । अथेति । युक्तेन । एव । युक्तम् । अवेति । रुन्धे । वित्ताय-
नीतिवित्त-अयनी । मे । असि । इति । आह । वित्ता । हि । एनान् । आवत् ।
वित्तायनीतिवित्त-अयनी । मे । असि । इति । आह । वित्तान् । हि । एनान् । आ-
वत् । अवतात् । मा । नाथितम् । इति । आह । नाथितान् । हि । एनान् । आवत् ।
अवतात् । मा । व्यथितम् । इति । आह । व्यथितान् । हि । एनान् । आवत् ।
विदेः । अग्निः । नमः । नाम । [३५] अग्ने । अङ्गिरः । इति । त्रिः । हरति । ये ।
एव । एषु । लोकेषु । अग्नयः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । तूष्णीम् । चतुर्थम् ।
हरति । अनिरुक्तमित्यग्निः-उक्तम् । एव । अवेति । रुन्धे । सिंहीः । अग्नि । म-
हिषीः । असि । इति । आह । सिंहीः । हि । एपा । रूपम् । कृत्वा । उभयान् ।
अन्तरा । अपक्रम्येत्यप-क्रम्य । अतिष्ठत् । उरु । प्रथस्व । उरु । ते । यज्ञपतिरिति
यज्ञ-पतिः । प्रथताम् । इति । आह । यजमानम् । एव । प्रजयेति प्र-जया । पशुभि-
रिति पशु-भिः । प्रथयति । ध्रुवा । [३६] असि । इति । समिति । हन्ति । धृत्यै ।
देवेभ्यः । शुन्धस्व । देवेभ्यः । शुम्भस्व । इति । अवेति । च । उरूपति । प्रेति । च ।
किरति । शुद्धै । इन्द्रघोषइतीन्द्र-घोषः । त्वा । वसुभिरिति वसु-भिः । पुरस्तात् ।

प्रातु । इति । आह । दिग्भ्य इति दिक्-भ्यः । एव । एनाम् । प्रेति । उरूपति । देवान् । च ।
 इत् । उत्तग्वेदिरित्युत्तर-वेदिः । उपाववर्तित्युप-आववर्ति । इह । एव । वीति । ज
 यामहे । इति । असुराः । वज्रम् । उद्यत्येत्युत्-यत्य । देवान् । अभीति । आयन्त ।
 तान् । इन्द्रघोष इतीन्द्र-घोषः । वसुभिरिति वसु-भिः । पुरस्तात् । अपेति । [३७]
 अनुदत् । मनोजवा इति मनः-जवाः । पितृभिरिति पितृ-भिः । दक्षिणतः । प्रचेता
 इति प्र-चेताः । रुद्रैः । पश्चात् । विश्वकर्मेति विश्व-कर्मा । आदित्यैः । उत्तगत इत्युत्-
 तरतः । यत् । एवम् । उत्तग्वेदिमित्युत्तर-वेदिम् । प्रोरूपतीति प्र-उरूपति । दिग्भ्य
 इति दिक्-भ्यः । एव । तत् । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । इन्द्रः । य
 तीन् । सालावृकेभ्यः । प्रेति । अयच्छत् । तान् । दक्षिणतः । उत्तग्वेद्या इत्युत्तर-वे
 द्याः । आदन् । यत् । प्रोरूपणीनामिति प्र-उरूपणीनाम् । उच्छिष्येतेत्युत्-शिष्यत ।
 तत् । दक्षिणतः । उत्तग्वेद्या इत्युत्तर-वेद्यै । नीति । नयेत् । यत् । एव । तत्र । क्रू
 रम् । तत् । तेन । शमयति । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा । एव । एनम् ।
 अर्पयति ॥ [३८] मिमीतेनामध्रुवाऽपंशुचात्रीणि च ॥ ❀ ॥ ७ ॥

सा । उत्तग्वेदिरित्युत्तर-वेदिः । अव्रवीत् । सर्वान् । मया । कामान् । वीति ।
 अज्ञयथ । इति । ते । देवाः । अकामयन्त । असुरान् । भ्रातृव्यान् । अभीति । भ
 वेम् । इति । ते । अजुह्वुः । सिः हीः । असि । सपत्नसाहीति सपत्न साही । स्वाहा ।
 इति । ते । असुरान् । भ्रातृव्यान् । अभीति । अभवन् । ते । असुरान् । भ्रातृव्यान् ।
 अभिभूयेत्यभि-भूय । अकामयन्त । प्रजामिति प्र-जाम् । विन्देमहि । इति । ते । अ
 जुह्वुः । सिः हीः । असि । सुप्रजावन्निरिति सुप्रजा-वनिः । स्वाहा । इति । ते ।
 प्रजामिति प्र-जाम् । अविन्दन्त । ते । प्रजामिति प्र-जाम् । वित्वा । [३९] अकाम
 यन्त । पशून् । विन्देमहि । इति । ते । अजुह्वुः । सिः हीः । असि । गयस्पोषव
 निरिति रायस्पोष-वनिः । स्वाहा । इति । ते । पशून् । अविन्दन्त । ते । पशून् । वि
 त्वा । अकामयन्त । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । विन्देमहि । इति । ते । अजुह्वुः ।
 सिः हीः । असि । आदित्यवन्निरित्यादित्य-वनिः । स्वाहा । इति । ते । इमाम् ।
 प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । अविन्दन्त । ते । इमाम् । प्रतिष्ठामिति प्रति-स्थाम् । वित्वा ।

अकामयन्त । देवताः । आशिषइत्यां-शिषः । उपेति । इयाम् । इति । ते । अजुह्वुः ।
 सिःहीः । असि । एति । वह । देवान् । देवयतइतिदेव-यते । [४०] यजमानाय ।
 स्वाहा । इति । ते । देवताः । आशिषइत्यां-शिषः । उपेति । आयन्नू । पञ्च । कृत्वं । व्या
 धास्यतीतिवि-आधास्यति । पञ्चाखपेतिपञ्च-अखपरा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । य
 ज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । अरुणया । व्याधास्यतीतिवि-आधास्यति । तस्मात् ।
 अरुणया । पञ्चवः । अङ्गानि । प्रेति । ह्रन्ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । भूतेभ्यः ।
 त्वा । इति । सुचम् । उदिति । गृह्णाति । ये । एव । देवाः । भूताः । तेषाम् । तत् ।
 भागधेयमितिभाग-धेयम् । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । पौतुद्रवान् । परिधीनि
 तिपरि-धीन् । परीति । दधाति । एषाम् । [४१] लोकानाम् । विष्ट्याइतिवि-धृत्यै ।
 अग्नेः । त्रयः । ज्यायार्सः । भ्रातरः । आसन्नू । ते । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्तः ।
 प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अविमेतू । इत्थम् । वाव । स्यः । आर्तिम् । एति ।
 अरिष्यति । इति । सः । निलायत । सः । याम् । वनस्पतिषु । अवसत् । ताम् ।
 पूतुद्रौ । याम् । ओषधीषु । ताम् । सुगन्धितेजन्इतिसुगन्धि-तेजने । याम् । पशु
 षु । ताम् । पेत्यस्य । अन्तरा । शृङ्गेइति । तम् । देवताः । प्रैपमितिप्र-एषम् । ऐ
 च्छन्नू । तम् । अन्विति । अविन्दन्नू । तम् । अन्नवन्नू । [४२] उपेति । नः । एति ।
 वर्तस्व । हव्यम् । नः । वह । इति । सः । अब्रवीतू । वरम् । वृणै । यत् । एव । गृहीतस्य ।
 अहुंतस्य । बहिःपरिधीतिबहिः-परिधि । स्कन्दात् । तत् । मे । भ्रातृणाम् । भाग
 धेयमितिभाग-धेयम् । असन् । इति । तस्मात् । यत् । गृहीतस्य । अहुंतस्य । बहिः
 परिधीतिबहिः-परिधि । स्कन्दति । तेषाम् । तत् । भागधेयमितिभाग-धेयम् ।
 तान् । एव । तेन । प्रीणाति । मः । अमन्यत । अस्थन्वन्तइत्यस्थन्-वन्तः । मे ।
 पूर्वे । भ्रातरः । प्रेति । अमेपत । अस्थानि । शतये । इति । सः । यानि । [४३]
 अस्थानि । अशतयत । तत् । पूतुद्रु । अभवन् । यत् । माः सम् । उपमृतमित्युप-
 मृतम् । तत् । यल्लु । यत् । एतान् । सम्भारानितिंसं-भारान् । सम्भरतीतिंसं-
 भरति । अग्निम् । एव । तत् । समिति । भगति । अग्नेः । पुरीषम् । असि । इति ।
 आह । अग्नेः । हि । एतत् । पुरीषम् । यत् । सम्भाराइतिंसं-भाराः । अथोइति । खल्ले ।

आहुः । एते । वाव । एनम् । ते । आतरः । परीति । जेरे । यत् । पौतुद्रवाः । परि
 धयइतिपरि-धयः । इति ॥ [४४] वित्वादेवयतएपामंनुवन् यानिचतुंश्चत्वारि
 शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥८॥

वद्धम् । अवेति । स्यति । वरुणपाशादिति वरुण-पाशात् । एव । एनेइति ।
 मुञ्चति । प्रेति । नेनेक्ति । मेच्छेइति । एव । एनेइति । करोति । सावित्रिया । ऋचा ।
 हुत्वा । हविर्द्धानेइति हविः-धाने । प्रेति । वर्तयति । सवितृप्रसू तइतिसवितृ-प्रसूतः ।
 एव । एनेइति । प्रेति । वर्तयति । वरुणः । वै । एपः । दुर्वागिति दुः-चाक् । उभयतः ।
 वद्धः । यत् । अरुधः । सः । यत् । उश्रसर्जेंदित्युत्-सर्जेंत् । यजमानस्य । गृहान् ।
 अभ्युश्रसर्जेंदित्यभि-उश्रसर्जेंत् । सुवागिति सु-चाक् । देव । दुर्यान् । एति । वद । इति ।
 आह । गृहाः । वै । दुर्याः । शान्त्ये । पत्नी । [४५] उपेति । अनक्ति । पत्नी । हि ।
 सर्वस्य । मित्रम् । मित्रत्वायेति मित्र-त्वाय । यत् । वै । पत्नी । यज्ञस्य । करोति ।
 मिथुनम् । तत् । अथोइति । पत्नियाः । एव । एपः । यज्ञस्य । अन्वारम्भइत्यनु-आ
 रम्भः । अजवच्छित्याइत्यनव-छित्यै । वर्त्मना । वै । अन्वित्येत्यनु-इत्य । यज्ञम् ।
 रक्षासि । जिघासन्ति । वैष्णवीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यूक्-भ्याम् । वर्त्मनोः । जुहो
 ति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञात् । एव । रक्षासि । अपेति । हन्ति । यत् । अ
 ध्वर्युः । अनमौ । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः । अध्वर्युः । स्यात् ।
 रक्षासि । यज्ञम् । हन्युः । [४६] हिरण्यम् । उपास्येत्युप-अस्य । जुहोति । अ
 भिवतीत्यभि-वति । एव । जुहोति । न । अन्धः । अध्वर्युः । भवति । न । यज्ञम् ।
 रक्षासि । प्रन्ति । प्राचीइति । प्रेति । इतम् । अध्वरम् । कल्पयन्तीइति । इति ।
 आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव । एनेइति । लोकम् । गमयति । अत्र । रमे
 थाम् । वर्ष्मन् । पृथिव्याः । इति । आह । वर्ष्म । हि । एतत् । पृथिव्याः । यत् ।
 देवयजनमिति देव-यजनम् । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्धानमिति
 हविः-धानम् । दिवः । वा । विष्णो । उत । वा । पृथिव्याः । [४७] इति । आ
 शीर्षदेयेत्याशीः-पदया । ऋचा । दक्षिणस्य । हविर्धानस्येति हविः-धानस्य । मे
 थीम् । नीति । हन्ति । शीर्षतः । एव । यज्ञस्य । यजमानः । आशिपइत्या-शि
 पः । अवेति । रुन्धे । दण्डः । वै । औपरः । तृतीयस्य । हविर्धानस्येति हविः-धा

अकामयन्त । देवताः । आशिषइत्यां-शिषः । उपेति । इयाम् । इति । ते । अजुहुवुः ।
 सिः॥हीः । असि । एति । वह । देवान् । देवयतइतिदेव-यते । [४०] यजमानाय ।
 स्वाहा । इति । ते । देवताः । आशिषइत्यां-शिषः । उपेति । आयन्नू । पञ्च । कृत्वः । व्या
 धारयतीतिवि-आधारयति । पञ्चारूपेतिपञ्च-अरूपरा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । य
 ज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । अरुष्ण्या । व्याधारयतीतिवि-आधारयति । तस्मात् ।
 अरुष्ण्या । पशवः । अङ्गानि । प्रेति । ह्रन्ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । भूतेभ्यः ।
 त्वा । इति । सुचम् । उदिति । गृह्णाति । ये । एव । देवाः । भूताः । तेषाम् । तत् ।
 भागधेयमितिभाग-धेयम् । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । पौतुंद्वान् । परिधीनि
 तिपरि-धीन् । परीति । दधाति । एषाम् । [४१] लोकानाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्यै ।
 अग्नेः । त्रयः । ज्यायाः॥सः । आतरः । आसन्नू । ते । देवेभ्यः । हव्यम् । वहन्तः ।
 प्रेति । अमीयन्त । सः । अग्निः । अविभेत् । इत्थम् । वाव । स्यः । आतिम् । एति ।
 अरिष्यति । इति । सः । निलायत । सः । याम् । वनस्पतिषु । अवसत् । ताम् ।
 पूतुंद्रौ । याम् । ओषधीषु । ताम् । सुगन्धितेजन्इतिसुगन्धि-तेजने । याम् । पृथु
 षु । ताम् । पेत्यस्य । अन्तरा । शृङ्गेइति । तम् । देवताः । प्रैपमितिप्र-एपम् । ऐ
 च्छन्नू । तम् । अन्विति । अविन्दन्नू । तम् । अनुवन्नू । [४२] उपेति । नः । एति ।
 वर्तस्व । हव्यम् । नः । वह । इति । सः । अग्रवीत् । वरम् । वृणै । यत् । एव । गृहीतस्य ।
 अहुंतस्य । वह्निःपरिधीतिवहिः-परिधि । स्कन्दात् । तत् । मे । भ्रातृणाम् । भाग
 धेयमितिभाग-धेयम् । असन् । इति । तस्मात् । यत् । गृहीतस्य । अहुंतस्य । वह्निः
 परिधीतिवहिः-परिधि । स्कन्दति । तेषाम् । तन् । भागधेयमितिभाग-धेयम् ।
 तान् । एव । तेन । प्रीणाति । मः । अमन्यत । अस्थान्वन्तइत्यस्थन्-वन्तः । मे ।
 पूर्वे । भ्रातरः । प्रेति । अमेपत । अस्थानि । शातये । इति । सः । यानि । [४३]
 अस्थानि । अर्शातयत । तत् । पूतुंद् । अभवत् । यत् । माः॥सम् । उपमृतमित्युप-
 मृतम् । तत् । गुल्यलु । यत् । एतान् । सम्भारानितिसं-भारान् । सम्भृतीतिमं-
 भरन्ति । अमिम् । एव । तत् । समिति । भ्रति । अग्नेः । पुरीषम् । असि । इति ।
 आह । अग्नेः । हि । एतत् । पुरीषम् । यत् । सम्भाराइतिसं-भाराः । अथोइति । खलु ।

आहुः । एते । वाव । एनम् । ते । भ्रातरः । परीति । अरे । यत् । पौतुद्रवाः । परि
धयइतिपरि-धयः । इति ॥ [४४] चित्वादेवयत्तएपामंशुवन् यानिचतुंश्चत्वारि
शब्द ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

वद्धम् । अवेति । स्यति । वरुणपाशादिति वरुण-पाशात् । एव । एनेइति ।
मुञ्चति । प्रेति । नेनेक्ति । मेच्छेइति । एव । एनेइति । करोति । सावित्रिया । ऋचा ।
हुत्वा । हविर्दानेइति हविः-धाने । प्रेति । वर्तयति । सवितृप्रसू तइतिसवितृ-प्रसूतः ।
एव । एनेइति । प्रेति । वर्तयति । वरुणः । वै । एषः । दुर्वागिति दुः-वाक् । उभयतः ।
वद्धः । यत् । अरुणः । सः । यत् । उश्सर्जेंदित्युत्-सर्जत् । यजमानस्य । गृहान् ।
अभ्युश्सर्जेंदित्यभि-उश्सर्जत् । सुवागिति सु-वाक् । देव । दुर्यार् । एति । वद । इति ।
आह । गृहाः । वै । दुर्यार् । शान्त्ये । पत्नी । [४५] उपेति । अनक्ति । पत्नी । हि ।
सर्वस्य । मित्रम् । मित्रत्वायेति मित्र-त्वाय । यत् । वै । पत्नी । यज्ञस्य । करोति ।
मिथुनम् । तत् । अथोइति । पत्नियाः । एव । एषः । यज्ञस्य । अन्वारम्भइत्यनु-आ
रम्भः । अनवच्छित्याइत्यनव-छित्यै । वर्त्मना । वै । अन्वित्येत्यनु-इत्य । यज्ञम् ।
रूपांसि । जिघांसन्ति । वैष्णवीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यूक्-भ्याम् । वर्त्मनोः । जुहो
ति । यज्ञः । वै । विष्णुः । यज्ञात् । एव । रूपांसि । अपेति । हन्ति । यत् । अ
ध्वर्युः । अनमौ । आहुतिमित्या-हुतिम् । जुहुयात् । अन्धः । अध्वर्युः । स्यात् ।
रूपांसि । यज्ञम् । हन्युः । [४६] हिरण्यम् । उपास्येत्युप-अस्य । जुहोति । अ
श्वितीत्यभि-वति । एव । जुहोति । न । अन्धः । अध्वर्युः । भवति । न । यज्ञम् ।
रूपांसि । म्रन्ति । प्राचीइति । प्रेति । इतम् । अध्वरम् । कल्पयन्तीइति । इति ।
आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव । एनेइति । लोकम् । गमयति । अत्र । स्मे
थाम् । वर्ष्मन् । पृथिव्याः । इति । आह । वर्ष्म । हि । एतत् । पृथिव्याः । यत् ।
देवयजनमिति देव-यजनम् । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्धानमिति
हविः-धानम् । दिवः । वा । विष्णो । उत । वा । पृथिव्याः । [४७] इति । आ
शीर्षंदयेत्याशी-पदया । ऋचा । दक्षिणस्य । हविर्धानस्येति हविः-धानस्य । मे
थीम् । नीति । हन्ति । शीर्षतः । एव । यज्ञस्य । यजमानः । आशिपइत्यां-शि
पः । अवेति । रुन्धे । दण्डः । वै । ओपरः । तृतीयस्य । हविर्धानस्येति हविः-धा

नस्य । वृषट्कारेणेतिवपट्-कारेण । अख्यम् । अचिह्नन्तु । यत् । तृतीयम् । छ
 दिः । हविर्धानयोरितिहविः-धानयोः । उदाह्रियतइत्युत्-आह्रियते । तृतीयस्य ।
 हविर्धानस्येतिहविः-धानस्य । अवर्क्याइत्यव-कृष्ये । शिरः । वे । एतत् । यज्ञस्य ।
 यत् । हविर्धानमितिहविः-धानम् । विष्णोः । राटम् । असि । विष्णोः । पृष्ठम् ।
 असि । इति । आह । तस्मात् । एतावज्ज्ञेयतावत्-धा । शिरः । विष्णून्मिति-वि-
 स्यूतम् । विष्णोः । स्यूः । असि । विष्णोः । ध्रुवम् । असि । इति । आह । वेष्ण
 वम् । हि । देवतया । हविर्धानमितिहविः-धानम् । यम् । प्रथमम् । ग्रन्थिम् । ग्र
 श्नीयात् । यत् । तम् । न । विस्मः सयेदिति-वि-स्मः मयेत् । अमेहेन । अध्वर्युः ।
 प्रेति । मीयेत् । तस्मात् । मः । विस्मस्यइति-वि-मस्यः ॥ [४८] पत्नीहन्तुर्वापृथि
 व्याविष्युतविविष्णोष्पाङ्गिः जतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥९॥

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र-सवे । इति । अभिम् । एति । दत्ते ।
 प्रसूत्याइतिप्र-सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्वि
 नौ । हि । देवानाम् । अध्वर्युइति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह ।
 यत्यै । वज्रः । इव । वे । एषा । यत् । अभिः । अभिः । असि । नारिः । असि ।
 इति । आह । शान्त्यै । काण्डेकाण्डइतिकाण्डे-काण्डे । वे । क्रियमाणे । यज्ञम् ।
 रक्षा-मि । जिघाः सन्ति । परिंलिखितमितिपरि-लिखितम् । ग्वः । परिंलिखि
 ताइतिपरि-लिखिताः । अगतयः । इति । आह । ग्वमाम् । अपहत्याइत्यप-हृत्यै ।
 [४९] इदम् । अहम् । ग्वमः । ग्रीवाः । अपीति । कृन्तामि । यः । अस्मान् ।
 द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इति । आह । द्वौ । वाव । पुरुषौ । यम् । च ।
 एव । द्वेष्टि । यः । च । एनम् । द्वेष्टि । तयोः । एव । अनन्तगयमित्यनन्तः-आ
 यम् । ग्रीवाः । कृन्तति । दिवे । त्वा । अन्तर्गिष्वाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । इति ।
 आह । एभ्यः । एव । एनाम् । लोकेभ्यः । प्रेति । उग्वति । एगन्तात् । अर्वाचीम् ।
 प्रेति । उग्वति । तस्मात् । [५०] एगन्तात् । अर्वाचीम् । मनुष्याः । ऊर्जम् । उ
 पेति । जीवन्ति । क्रुस् । इव । वे । एतत् । कुरोति । यत् । ग्वन्ति । अपः । अवे
 ति । नयति । शान्त्यै । यवमतीगिति-यव-मतीः । अवेति । नयति । ऊर्क् । वे । यवः ।
 ऊर्क् । उदुम्बरः । ऊर्जा । एव । ऊर्जम् । ममिति । अर्धयति । यजमानेन । ममि

तेतिसं-मिता । औदुम्बरी । भवति । यावान् । एव । यजमानः । तावतीम् । एव ।
 अस्मिन् । ऊर्जम् । दद्याति । पितृणाम् । सदनम् । अस्मि । इति । वरूहिः । अवेति ।
 स्तृणाति । पितृदेवस्यमितिपितृ-देवस्यम् । [५१] हि । एतत् । यत् । निखातृमिति
 नि-खातृम् । यत् । वरूहिः । अनवस्तीर्येत्यनव-स्तीर्यम् । मिनुयात् । पितृदेवस्येतिपि
 तृ-देवस्यम् । निखातेतिनि-खाता । स्यात् । वरूहिः । अवस्तीर्येत्यव-स्तीर्यम् । मिनोति ।
 अस्याम् । एव । एनाम् । मिनोति । अथेइति । स्वारुहमितिस्व-रुहम् । एव । ए
 नाम् । कर्गति । उदिति । दिवम् । स्तम्भान् । एति । अन्तरिखम् । पृण । इति । आह ।
 एषाम् । लंकानाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्ये । द्युतानः । त्वा । मारुतः । मिनोतु ।
 इति । आह । द्युतानः । ह । स्म । वे । मारुतः । देवानाम् । औदुम्बरीम् । मिनो
 ति । तेन । एव । [५२] एनाम् । मिनोति । ब्रह्मवनिमितिब्रह्म-वनिम् । त्वा । रूप
 त्रवनिमितिस्वप्न-वनिम् । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् ।
 घृतेन । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एति । पृणथाम् । इति । औदुम्बर्याम् । जु
 हाति । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । एव । रसेन । अनक्ति । आन्तमित्या-अ
 न्तम् । अन्ववस्त्रावयतीत्यदु-अवस्त्रावयति । आन्तमित्या-अन्तम् । एव । यजमानम् ।
 तेजसा । अनक्ति । ऐन्द्रम् । अस्मि । इति । छदिः । अधि । नीति । दद्याति । ऐन्द्रम् । हि ।
 देवतया । मदः । विश्वजनस्येतिविश्व-जनस्य । छाया । इति । आह । विश्वजनस्येतिवि
 श्व-जनस्य । हि । एषा । छाया । यत् । सदः । नवच्छदीतिनव-छदि । [५३] तेजस्काम
 स्येतितेजः-कामस्य । मिनुयात् । त्रिवृतेतित्रि-वृता । स्तोमेन । सम्भितमितिंसं-मि
 तम् । तेजः । त्रिवृदितित्रि-वृत् । तेजस्वी । एव । भवति । एकादशछदीत्येकादश-
 छदि । इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय-कामस्य । एकादशाख्येत्येकादश-अख्यम् । त्रि
 ष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रियावी । एव । भवति । पञ्चदशछदीतिपञ्चदश-छ
 दि । भ्रातृव्यवतइतिभ्रातृव्य-वतः । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । वज्रः । भ्रातृव्याभिभूत्याइ
 तिभ्रातृव्य-अभिभूत्ये । सप्तदशछदीतिसप्तदश-छदि । प्रजाकामस्येतिप्रजा-कामस्य ।
 सप्तदशइतिसप्त-दशः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतेः । आ
 पत्यै । एकविंशतिछदीत्येकविंशति-छदि । प्रतिष्ठाकामस्येतिप्रतिष्ठा-कामस्य । ए

कविः शङ्खैक-विः शः । स्तोमानाम् । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-
स्थित्ये । उदरम् । वै । सदः । ऊर्कः । उदुम्बरः । मध्यतः । औदुम्बरीम् । मिने
ति । मध्यतः । एव । प्रजानामितिप्र-जानाम् । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । [५४]
मध्यतः । ऊर्जा । भुञ्जते । यजमानलोकइतियजमान-लोके । वै । दक्षिणानि ।
हृदीःपि । भ्रातृव्यलोकइतिभ्रातृव्य-लोके । उत्तरेणीत्युत्-तराणि । दक्षिणानि ।
उत्तरेणीत्युत्-तराणि । करोति । यजमानम् । एव । अयंजमानात् । उत्तरेमित्युत्-
तरम् । करोति । तस्मात् । यजमानः । अयंजमानात् । उत्तरेइत्युत्-तरः । अन्त
वर्तानित्यन्तः-वर्तान् । करोति । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृत्त्यै । तस्मात् । अरण्यम् । प्र
जाइतिप्र-जाः । उपेति । जीवन्ति । परीति । त्वा । गिर्वणः । गिरः । इति । आ
ह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । इन्द्रस्य । स्यूः । असि । इन्द्रस्य ।
ध्रुवम् । असि । इति । आह । ऐन्द्रम् । हि । देवतया । सदः । यम् । प्रथमम् ।
ग्रन्थिम् । ग्रन्थीयात् । यत् । तम् । न । विसूः सयेदिति वि-सूः मयेत् । अमेहेन ।
अध्वर्युः । प्रेति । मीयेत् । तस्मात् । सः । विस्रस्यइतिवि-स्रस्यः ॥ [५५] अपह
त्ये तस्मात्पितृदेवत्यन्तेनेवनवच्छदितस्मात्सदः पञ्चदशच ॥ ❀ ❀ ॥१०॥

गिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्धानमितिहविः-धानम् । प्राणाइ
तिप्र-अनाः । उपस्वाइत्युप-स्वाः । हविर्धानइतिहविः-धाने । खायन्ते । तस्मात् ।
शीर्षम् । प्राणाइतिप्र-अनाः । अधस्तात् । खायन्ते । तस्मात् । अधस्तात् । शी
र्ष्णः । प्राणाइतिप्र-अनाः । रूप्पोहणइतिरूपः-हनः । वलगहनइतिवलग-हनः । वै
ष्णवान् । खनामि । इति । आह । वैष्णवाः । हि । देवतया । उपस्वाइत्युप-स्वाः ।
असुराः । वै । निर्यन्तइतिनिः-यन्तः । देवानाम् । प्राणेष्वितिप्र-अनेषु । वल्गा
नितिवल-गान् । नीति । अखनन् । तान् । बाहुमावइतिबाहु-मावे । अन्विति ।
अविन्दन् । तस्मात् । बाहुमावाइतिबाहु-मावाः । खायन्ते । इदम् । अहम् ।
तम् । वलगमितिवल-गम् । उदिति । वणमि । [५६] यम् । नः । समानः । यम् ।
असमानः । निखनानेतिनि-खनान् । इति । आह । द्रो । वाव । पुरुषो । यः ।
च । एव । समानः । यः । च । असमानः । यम् । एव । अस्मै । तौ । वलगमितिव
ल-गम् । निखनन्तइतिनि-खनन्तः । तम् । एव । उदिति । वणति । समिति । तृणत्ति ।

तस्मात् । सन्तृण्णाइतिसं-तृण्णाः । अन्तरतः । प्राणाइतिप्र-अनाः । न । समिति ।
 भिनत्ति । तस्मात् । असंभिनन्नाइत्यसं-भिन्नाः । प्राणाइतिप्र-अनाः । अपः । अवे
 ति । नयति । तस्मात् । आर्द्राः । अन्तरतः । प्राणाइतिप्र-अनाः । यवमतीरिति
 यव-मतीः । अवेति । नयति । [५७] ऊर्कः । वै । यवः । प्राणाइतिप्र-अनाः । उप
 स्वाइत्युप-स्वाः । प्राणेष्वितिप्र-अनेषु । एव । ऊर्जम् । दधाति । बरूहिः । अवेति ।
 स्तृणाति । तस्मात् । लोमशाः । अन्तरतः । प्राणाइतिप्र-अनाः । आज्येन । व्या
 धारयतीतिवि-आधारयति । तेजः । वै । आज्यम् । प्राणाइतिप्र-अनाः । उपस्वाइ
 त्युप-स्वाः । प्राणेष्वितिप्र-अनेषु । एव । तेजः । दधाति । हनूइति । वै । एतेइति ।
 यज्ञस्य । यत् । अधिपवणेइत्यधि-सवने । न । समिति । तृणत्ति । असन्तृण्णेइत्य
 सं-तृण्णे । हि । हनूइति । अथोइति । खलु । दीर्घसोमइतिदीर्घ-सोमे । सन्तृद्येइति
 सं-तृद्ये । धृत्यै । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । हविर्धानमितिहविः-धानम् ।
 [५८] प्राणाइतिप्र-अनाः । उपस्वाइत्युप-स्वाः । हनूइति । अधिपवणेइत्यधि-सवने ।
 जिह्वा । चर्म । ग्रावाणः । दन्ताः । मुखम् । आहवनीयइत्या-हवनीयः । नासिका ।
 उत्तरेवेदिरित्युत्तर-वेदिः । उदरम् । सदर् । यदा । खलु । वै । जिह्वया । दक्षिणति
 दत्-सु । अधीति । खादति । अथ । मुखम् । गच्छति । यदा । मुखम् । गच्छति ।
 अथ । उदरम् । गच्छति । तस्मात् । हविर्धानइतिहविः-धानम् । चर्मन् । अधीति ।
 ग्रावभिरितिग्राव-भिः । अभिपुत्येतिभि-सुत्य । आहवनीयइत्या-हवनीयः । हुत्वा ।
 प्रत्यञ्चः । परेत्येतिपरा-इत्य । सदर्सि । भ्रूयन्ति । यः । वै । विराजइतिवि-राजः ।
 यज्ञमुखइतियज्ञ-मुखे । दोहम् । वेद । दुहे । एव । एनाम् । इयम् । वै । विराडिति वि-
 राट् । तस्यै । त्वक् । चर्म । ऊर्ध्वः । अधिपवणेइत्यधि-सवने । स्तनाः । उपस्वाइत्युप-
 स्वाः । ग्रावाणः । वृसाः । ऋत्विजः । दुहन्ति । सोमः । पर्यः । यः । एवम् । वेद । दुहे ।
 एव । एनाम् ॥ [५९] वषामियवमतीरवन्यतिहविर्धानमेवत्रयोविंशतिश्च ॥११॥
 यदुभौ देवासुरामित्येतेपाँ सुवर्गय्यद्वाअनीशानः पुरोहंविपितेभ्यस्सोत्तर
 वेदिर्वद्धन्देवस्याभिः शिरोवाएकादश ॥११॥ यदुभावित्याहदेवानाँयज्ञोदेवेभ्यो
 नरथाययजमानायपरस्तादुर्वाचीन्नवंपञ्चाशत् ॥ ५९ ॥ यदुभौदुहपवैनाम् ॥ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥ इति पष्ठकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

पष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

चात्वालात् । धिष्णिष्यान् । उपेति । वपति । योनिः । वै । यज्ञस्य । चात्वालात् ।
यज्ञस्य । सयोनिस्त्वायेतिसयोनि-त्वार्य । देवाः । वै । यज्ञम् । परेति । अजयन्त ।
तम् । आमीध्रादित्याग्नि-इध्रात् । पुनः । अपेति । अजयन् । एतत् । वै । यज्ञस्य ।
अपराजितमित्यपरा-जितम् । यत् । आमीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । यत् । आमीध्रादि-
त्याग्नि-इध्रात् । धिष्णिष्यान् । विहरतीतिवि-हरति । यत् । एव । यज्ञस्य । अपराजि-
तमित्यपरा-जितम् । ततः । एव । एनम् । पुनः । तनुते । पगजित्येतिपरा-जित्य ।
इव । खलु । वै । एते । यन्ति । ये । बहिष्पवमानमितिबहिः-पवमानम् । सर्पन्ति ।
बहिष्पवमानइतिबहिः-पवमाने । स्तुते । [१] आह । अमीदित्याग्नि-इत् । अमीन् ।
वीति । ह । वरु हिः । स्तृणाहि । पुण्डाशान् । अलम् । कुरु । इति । यज्ञम् ।
एव । अपजित्येत्यप-जित्य । पुनः । तन्वानाः । यन्ति । अङ्गारैः । द्देइति ।
सर्वनेइति । वीति । हरति । शलाकाभिः । तृतीयम् । सशुक्रत्वायेतिसशुक्र-त्वार्य ।
अथेइति । समिति । भगति । एव । एनत् । धिष्णिष्याः । वै । अमुष्मिन् । लोके ।
सोमम् । अगृह्यन् । तेभ्यः । अधीति । सोमम् । एति । अहरन् । तम् । अन्ववायन्मि-
त्यनु-अवायन् । तम् । परीति । अविशन् । यः । एवम् । वेद । विन्दते । [२] पुरि-
वेष्टारमितिपरि-वेष्टारम् । ते । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । वीति । आर्घ्यन्त । ते ।
देवेषु । सोमपीथमितिःसोम पीथम् । ऐच्छन्त । तान् । देवाः । अगुवन् । द्देइतिद्दे-
नामनीइति । कुरुष्वम् । अथ । प्रेति । वा । आपस्यथ । न । वा । इति । अग्रथः ।
वै । अथ । धिष्णिष्याः । तस्मात् । द्विनामेतिद्वि-नामा । ब्राह्मणः । अधुक् ।
तेषाम् । ये । नेदिष्ठम् । पर्यविशन्नितिपरि-अविशन् । ते । सोमपीथमितिःसोम-पी-
थम् । प्रेति । आप्नुवन् । आहवनीयइत्या-हवनीयः । आमीध्रीयइत्याग्नि-इध्रीयः ।
होत्रीयः । मार्जालीयः । तस्मात् । तेषु । जुह्वति । अतिहायेत्यति-हाय । वपद् ।
करोति । वीति । हि । [३] एते । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । आर्घ्यन्त । देवाः ।
वै । याः । प्राचीः । अहुतीरित्या-हुतीः । अजुहवुः । ये । पुरस्तात् । असुराः । आ-
सन् । तान् । तामिः । प्रेति । अनुदन्त । याः । प्रतीचीः । ये । पश्चात् । असुराः ।

आसन्नं । तान् । तामिः । अपेति । अनुदन्त । प्राचीः । अन्याः । आहुतयइत्या-
हुतयः । हूयन्ते । प्रत्यङ् । आसीनः । धिष्णियान् । व्याघारयतीतिवि-आघारय
ति । पश्चात् । च । एव । पुरस्तात् । च । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते ।
तस्मात् । परांचीः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । वीयन्ते । प्रतीचीः । [४] जायन्ते ।
प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । एते । यत् । धिष्णियाः । यत् । अध्वर्युः । प्रत्यङ् । धि
ष्णियान् । अतिसर्पेदित्यति-सर्पेत् । प्राणानितिप्र-अनान् । समिति । कुरुपेत् । प्र
मायुकुडितिप्र-मायुकः । स्यात् । नाभिः । वै । एषा । यज्ञस्य । यत् । होता । ऊर्ध्वः ।
खलु । वै । नाभ्यै । प्राणइतिप्र-अनः । अवाह । अपानइत्यप-अनः । यत् । अ
ध्वर्युः । प्रत्यङ् । होतास्म । अतिसर्पेदित्यति-सर्पेत् । अपानइत्यप-अने । प्राणमि
तिप्र-अनम् । दध्यात् । प्रमायुकुडितिप्र-मायुकः । स्यात् । न । अध्वर्युः । उपेति ।
गाथेत् । वाग्वीर्यइतिवाक्-वीर्यः । वै । अध्वर्युः । यत् । अध्वर्युः । उपगायेदित्युप-
गायेत् । उद्गात्रइत्युत्-गात्रे [५] वाचम् । सम् । प्रेति । यच्छेत् । उपदासुकेत्युप-
दासुका । अस्य । वाक् । स्यात् । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । न । अ
मस्थितइत्यसं-स्थिते । सोमे । अध्वर्युः । प्रत्यङ् । सदः । अतीति । इयात् । अथ ।
कथा । दाक्षिणानि । होतुम् । एति । यामः । हि । सः । तेषाम् । कस्मै । अहं ।
देवाः । यामम् । वा । अयामम् । वा । अन्विति । ज्ञास्यन्ति । इति । उत्तरेणेत्युत्-
तरेण । आग्नीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । परीत्येतिपरि-इत्यं । जुहोति । दाक्षिणानि । न ।
प्राणानितिप्र-अनान् । समिति । कुरुषति । नीति । अन्ये । धिष्णियाः । उप्यन्ते ।
न । अन्ये । यान् । निवपतीतिनि-वपति । तेन । तान् । प्रीणाति । यान् । न । नि
वपतीतिनि-वपति । यत् । अनुदिशतीत्यनु-दिशति । तेन । तान् ॥ [६] स्तुतेविन्द
तेहिर्वीयन्तेप्रतीचीरुद्गात्रउप्यन्तेचतुर्दशच ॥ * * ॥ १ ॥

सुवर्गायेतिसुवः-गायं । वै । एतानि । लोकायं । हूयन्ते । यत् । वैसर्जना
नि । दाभ्याम् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्ये । जुहोति । द्विपादितिद्वि-पात् । यज
मानः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । जुहोति । अन्तस्त्रिष्वे ।
एव । एति । क्रमते । आहवनीयइत्या-हवनीये । जुहोति । सुवर्गमितिसुवः-गम् ।

एव । एनम् । लोकम् । गमयति । देवान् । वे । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।
यतः । रूपाँसि । अजिघाँसन् । ते । सोमं । राज्ञा । रूपाँसि । अपहत्येत्यप-ह
त्यं । अप्तुम् । आत्मानम् । कृत्वा । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्नू । रूपाँसाय ।
अनुपलाभायेत्यनुप-लाभाय । आत्तः । सोमः । भवति । अथ । [७] वैसर्जनानि ।
जुहोति । रूपाँसाम् । अपहत्याइत्यप-हत्यै । त्वम् । सोम । तनूकृद्भ्यश्चित्तनूकृत-
भ्यः । इति । आह । तनूकृदितितनू-कृत । हि । एषः । द्वेपोभ्यइति द्वेपः-भ्यः । अन्य
कृतेभ्यइत्यन्य-कृतेभ्यः । इति । आह । अन्यकृतानीत्यन्य कृतानि । हि । रूपाँसि ।
उरु । यन्ता । असि । वरूथम् । इति । आह । उरु । नः । कृधि । इति । वाव । ए
तत् । आह । जुषाणः । अप्तुः । आज्यस्य । वेतु । इति । आह । अप्तुम् । एव । य
जमानम् । कृत्वा । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयति । रूपाँसाम् । अनुप
लाभायेत्यनुप लाभाय । एति । सोमम् । ददते । [८] एति । ग्राव् णः । एति । वायव्या
नि । एति । द्रोणकलशमिति द्रोण-कलशम् । उदिति । पत्नीम् । एति । नयन्ति ।
अन्विति । अनाँसि । प्रेति । वर्तयन्ति । यावत् । एव । अस्य । अस्ति । तेन ।
सह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । एति । नयत्येतिनय-वत्या । ऋचा । आमी
ध्रइत्यामि इध्रे । जुहोति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिनीत्याइत्यभि-नी
त्यै । ग्राव् णः । वायव्यानि । द्रोणकलशमिति द्रोण-कलशम् । आमीध्रइत्यामि-इध्रे ।
उपेति । वामयति । वीति । हि । एनम् । तैः । गृह्णते । यत् । सह । उपयामयेद
त्युप-वासयेत् । अपुवायेत् । सोम्या । ऋचा । प्रेति । पादयति । स्वया । [९] एव । ए
नम् । देवताया । प्रेति । पादयति । अर्दित्याः । सदैः । असि । अर्दित्याः । सदैः ।
एति । सीद । इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । यजमानः ।
वे । एतस्य । पुरा । गोप्ता । भवति । एषः । वः । देव । सवितः । सोमः । इति ।
आह । सवितृप्रसू तइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । एनम् । देवताभ्यः । सम । प्रेति ।
यच्छति । एतत् । त्वम् । सोम । देवः । देवान् । उपेति । अगाः । इति । आह । देवः ।
हि । एषः । सन् । [१०] देवान् । उपेतीत्युप-एति । इदम् । अहम् । मनुष्यः ।
मनुष्यान् । इति । आह । मनुष्यः । हि । एषः । सन् । मनुष्यान् । उपेतीत्युप-एति ।
यत् । एतत् । यजुः । न । ब्रूयात् । अर्पजाइत्यर्प-जाः । अपशुः । यजमानः । स्यात् ।

वैष्णव्या । ऋचा । हुत्वा । यूपम् । अच्छं । एति । वैष्णवः । वै । देवतया । यूपः ।
स्वया । एव । एनम् । देवतया । अच्छं । एति । अतीति । अन्यान् । अंगाम् । न ।
अन्यान् । उपेति । अंगाम् । इति । आह । अतीति । हि । अन्यान् । एति । न । अ-
न्यान् । उपैतीत्युप-एति । अर्वाक् । त्वा । परैः । अविदम् । परः । अवरैः । इति ।
आह । अर्वाक् । हि । एनम् । परैः । विन्दति । परः । अवरैः । तम् । त्वा । जुपे । [१३]
वैष्णवम् । देवयज्याया इति देव-यज्यायै । इति । आह । देवयज्याया इति देव-यज्यायै ।
हि । एनम् । जुपते । देवः । त्वा । सविता । मध्वा । अनक्तु । इति । आह । तेज-
सा । एव । एनम् । अनक्ति । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधित इति स्व-धिते ।
मा । एनम् । हिः । सीः । इति । आह । वज्रः । वै । स्वधितिरिति स्व-धितिः । शान्त्यै ।
स्वधिते रिति स्व-धितेः । वृक्षस्य । विभ्यतः । प्रथमेन । शकलेन । सह । तेजः ।
परेति । एतति । यः । प्रथमः । शकलः । एतपतेदिति परा-पतेत् । तम् । अपि ।
एति । हरेत् । सतेजसमिति स-तेजसम् । [१४] एव । एनम् । एति । हरति । इमे ।
वै । लोकाः । यूपान् । प्रयत इति प्र-यतः । विभ्यति । दिवंम् । अग्रेण । मा । लेखीः ।

अन्तरिख्यम् । मध्येन । मा । द्विःसीः । इति । आह । एभ्यः । एव । एनम् ।
 लोकेभ्यः । शमयति । वनस्पते । शतवल् शइतिशत-वल् शः । वीति । रोह । इति ।
 आब्रश्चनइत्या-ब्रश्चने । जुहोति । तस्मात् । आब्रश्चनादित्या-ब्रश्चनात् । वृख्याणाम् ।
 भूयांसः । उदिति । तिष्ठन्ति । सहस्रवल् शइतिमहस्र-वल् शाः । वीति । वयम् ।
 स्तेम । इति । आह । आशिपमित्या-शिपम् । एव । एताम् । एति । शास्ते ।
 अनखपसङ्गमित्यनखप-सङ्गम् । [१५] वृश्चेत् । यत् । अखपसङ्गमित्यखप-सङ्गम् ।
 वृश्चेत् । अयईपमित्ययः-ईपम् । यजमानस्य । प्रमायुकमितिप्र-मायुकम् । स्यात् ।
 यम् । कामयेत । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । स्यात् । इति । आरोहमित्या-रोहम् ।
 तस्मै । वृश्चेत् । एपः । वै । वनस्पतीनाम् । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः । अप्रति
 स्थितइत्यप्रति-स्थितः । एव । भवति । यम् । कामयेत । अपशुः । स्यात् । इति ।
 अपर्णम् । तस्मै । शुष्काग्रमितिशुष्क-अग्रम् । वृश्चेत् । एपः । वै । वनस्पतीनाम् ।
 अपशव्यः । अपशुः । एव । भवति । यम् । कामयेत । पशुमानितिपशु-मान् ।
 स्यात् । इति । बहुपर्णमितिबहु-पर्णम् । तस्मै । बहुशाखमितिबहु-शाखम् ।
 वृश्चेत् । एपः । वै । [१६] वनस्पतीनाम् । पशव्यः । पशुमानितिपशु-मान् । एव ।
 भवति । प्रतिष्ठितमितिप्रति-स्थितम् । वृश्चेत् । प्रतिष्ठाकामस्येतिप्रतिष्ठा-कामस्य ।
 एपः । वै । वनस्पतीनाम् । प्रतिष्ठितइतिप्रति-स्थितः । यः । समे । भूयै । स्वात् ।
 योनेः । रुदः । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यः । प्रत्यङ् । उपनतइत्युप-नतः । तम् ।
 वृश्चेत् । सः । हि । मेधम् । अमीति । उपनतइत्युप-नतः । पञ्चाग्निमितिपञ्च-
 अग्निसम् । तस्मै । वृश्चेत् । यम् । कामयेत । उपेति । एनम् । उत्तरइत्युत्-तरः । यज्ञः ।
 नमेत् । इति । पञ्चाखरेतिपञ्च-अखपग । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । उपेति ।
 एनम् । उत्तरइत्युत्-तरः । यज्ञः । [१७] नमति । पङ्क्तिमितिपङ्क्ति-अग्निसम् । प्रतिष्ठाका
 मस्येतिप्रतिष्ठा-कामस्य । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुपुं । एव । प्रतीति । तिष्ठति । सप्तारं
 तिमिति सप्त-अग्निसम् । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । सप्तपदेतिसप्त-पदा । शकं
 री । पशवः । शकरी । पशून् । एव । अवेति । रुधे । नव्वारंतिमितिनव-अग्निसम् ।
 तेजस्कामस्येतितेजः-कामस्य । त्रिवृतेतित्रि-वृता । स्तोमेन । सम्पितृमिति संपि-

तम् । तेजः । त्रिवृदिति त्रिवृत् । तेजस्वी । एव । भवति । एकादशारत्नमित्येकादश-
 अरत्नम् । इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय-कामस्य । एकादशारूपरेत्येकादश-अरूपम् । त्रि-
 ष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रियावी । एव । भवति । पञ्चदशारत्नमिति पञ्चदश-
 अरत्नम् । भ्रातृव्यवतइति भ्रातृव्य-वतः । पञ्चदशइति पञ्च-दशः । वज्रः । भ्रातृव्या
 भिभूत्याइति भ्रातृव्य-अभिभूत्यै । सप्तदशारत्नमिति सप्तदश-अरत्नम् । प्रजाकामस्ये-
 ति प्रजा-कामस्य । सप्तदशइति सप्त-दशः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतिरि-
 ति प्रजा-पतेः । आप्ये । एकविंशत्यरत्नमित्येकविंशति-अरत्नम् । प्रतिष्ठाका-
 मस्येति प्रतिष्ठा-कामस्य । एकविंशत्येक-विंशः । स्तोमानाम् । प्रतिष्ठेति प्रति-
 स्था । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्ये । अष्टाश्रित्यष्टा-अश्रिः । भवति । अष्टारूपरेत्य-
 ष्टा-अरूपम् । गायत्री । तेजः । गायत्री । गायत्री । यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । तेज-
 सा । एव । गायत्रिया । यज्ञमुखेनेति यज्ञ-मुखेन । सम्मितइतिसं-मितः ॥ [१८] जु-
 पे सतेजसमनरूपसङ्गम्बहुशाखं च देवैः यज्ञजपैर्नमुत्तरो यज्ञ आप्या एकात्रविंश-
 तिश्वं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

पृथिव्ये । त्वा । अन्तरिक्षपाय । त्वा । दिवे । त्वा । इति । आह । एभ्यः ।
 एव । एनम् । लोकेभ्यः । प्रेति । उरूपति । पराञ्चम् । प्रेति । उरूपति । पराङ् ।
 इव । हि । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । क्रूरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् ।
 खनति । अपः । अवेति । नयति । शान्त्यै । यवमतीरितियव-मतीः । अवेति ।
 नयति । ऊर्कः । वै । यवः । यजमानेन । घूर्पः । सम्मितइतिसं-मितः । यावान् ।
 एव । यजमानः । तावतीम् । एव । अस्मिन् । ऊर्जम् । दधाति । [१९] पितृ-
 णाम् । सदनम् । अस्ति । इति । बरूहिः । अवेति । स्तृणाति । पितृदेवत्यमिति पि-
 तृ-देवत्यम् । हि । एतत् । यत् । निखातमिति नि-खातम् । यत् । बरूहिः । अन-
 वस्तीर्येत्यनव-स्तीर्य । मिनुयात् । पितृदेवत्यइति पितृ-देवत्यः । निखातइति नि-खातः ।
 स्यात् । बरूहिः । अवस्तीर्येत्यनव-स्तीर्य । मिनोति । अस्याम् । एव । एनम् ।
 मिनोति । यू पञ्चकलमिति यू प-ञ्चकलम् । अवेति । अस्यति । सतेजसमिति स-तेज-
 सम् । एव । एनम् । मिनोति । देवः । त्वा । सविता । मध्वा । अनक्तु । इति ।

आह । तेजसा । एव । एनम् । अनक्ति । सुपिप्पलाभ्यइतिसु - पिप्पलाभ्यः ।
 त्वा । ओपधीभ्यइत्योपधि - भ्यः । इति । च्चपालम् । प्रतीति । [२०] मुञ्चति ।
 तस्मात् । श्रीरूपतः । ओपधयः । फलम् । गृह्णन्ति । अनक्ति । तेजः । वै । आज्यम् ।
 यजमानेन । अग्निष्ठेत्यग्नि-स्था । अश्रिः । सम्मितेति सं-मिता । यत् । अग्निष्ठामित्यग्नि-
 स्थाम् । अश्रिम् । अनक्ति । यजमानम् । एव । तेजसा । अनक्ति । अन्तमि
 त्या-अन्तम् । अनक्ति । अन्तमित्या-अन्तम् । एव । यजमानम् । तेजसा । अन
 क्ति । सर्वतः । परीति । मृशति । अपरिवर्गमित्यपरि-वर्गम् । एव । अस्मिन्न ।
 तेजः । दधाति । उदिति । दिवम् । स्तमान् । एति । अन्तरि रूपम् । पृण । इति ।
 आह । एषाम् । लोकानाम् । विधृत्याइति वि-धृत्यै । वैष्णव्या । ऋचा । [२१] कल्प
 यति । वैष्णवः । वै । देवतया । यूपः । स्वया । एव । एनम् । देवतया । कल्पयति । द्वा
 भ्याम् । कल्पयति । द्विपादिति द्वि-पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै ।
 यम् । कामयेत । तेजसा । एनम् । देवताभिः । इन्द्रियेण । वीति । अर्धयेयम् ।
 इति । अग्निष्ठामित्यग्नि-स्थाम् । तस्य । अश्रिम् । आहवनीयादित्या-हवनीयात् ।
 इत्थम् । वा । इत्थम् । वा । अतीति । नावयेत् । तेजसा । एव । एनम् । देवताभिः ।
 इन्द्रियेण । वीति । अर्धयति । यम् । कामयेत । तेजसा । एनम् । देवताभिः । इन्द्रि
 येण । समिति । अर्धयेयम् । इति । [२२] अग्निष्ठामित्यग्नि-स्थाम् । तस्य । अश्रिम् ।
 आहवनीयेनेत्या-हवनीयेन । समिति । मिन्युयात् । तेजसा । एव । एनम् । देव
 ताभिः । इन्द्रियेण । समिति । अर्धयति । ब्रह्मवन्निमित्तिब्रह्म-वन्निम् । त्वा । रूपत्र
 वन्निमित्तिरूपत्र-वन्निम् । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । परीति ।
 व्ययति । ऊर्क् । वे । शुना । यजमानेन । यूपः । सम्मितेति सं-मितः । यजमा
 नम् । एव । ऊर्जा । समिति । अर्धयति । नाभिदघ्नइति नाभि-दघ्ने । परीति । व्यय
 ति । नाभिदघ्नइति नाभि-दघ्ने । एव । अस्मे । ऊर्जम् । दधाति । तस्मात् । नाभिद
 घ्नइति नाभि-दघ्ने । ऊर्जा । भुञ्जते । यम् । कामयेत । ऊर्जा । एनम् । [२३] वीति ।
 अर्धयेयम् । इति । ऊर्ध्वाम् । वा । तस्य । अवाचीम् । वा । अवेति । उद्रेत् । ऊर्जा ।
 एव । एनम् । वीति । अर्धयति । यदि । कामयेत । वर्पुः । पर्जन्यः । स्यात् ।

इति । अवाचीम् । अवेति । उहेतू । वृष्टिम् । एव । नीति । यच्छति । यदि । का
मयेत । अवरं पुकः । स्यात् । इति । ऊर्ध्वम् । उदिति । उहेतू । वृष्टिम् । एव ।
उदिति । यच्छति । पितृणाम् । निखातमिति निखातम् । मनुष्याणाम् । ऊर्ध्वम् ।
निखातादिति निखातात् । एति । रशनायाः । ओषधीनाम् । रशना । विश्वेषाम् ।
[२४] देवानाम् । ऊर्ध्वम् । रशनायाः । एति । चपालात् । इन्द्रस्य । चपालम् ।
साङ्ग्यानाम् । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । सः । वै । एषः । सर्वदेवत्यं इति सर्व-देव
त्यः । यत् । यूपः । यत् । यूपम् । मिनोति । सर्वाः । एव । देवताः । प्रीणाति ।
यज्ञेन । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्नू । ते । अमन्यन्त ।
मनुष्याः । नः । अन्वामविष्यन्तीत्यनु-आमविष्यन्ति । इति । ते । यूपेन । योष
यित्वा । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्नू । तम् । ऋषयः । यूपेन । एव ।
अनु । प्रेति । अजानन्नू । तत् । यूपस्य । यूपत्वमिति यूप-त्वम् । [२५] यत् । यूपम् ।
मिनोति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । प्रज्ञात्या इति प्र-ज्ञात्यै । पुरस्तात् । मि
नोति । पुरस्तात् । हि । यज्ञस्य । प्रज्ञायत इति प्र-ज्ञायते । अप्रज्ञातमित्यप्र-ज्ञातम् ।
हि । तत् । यत् । अतिप्रज्ञइत्यति-प्रज्ञे । आहुः । इदम् । कार्यम् । आसीत् । इति ।
साङ्ग्याः । वै । देवाः । यज्ञम् । अतीति । अमन्यन्त । तान् । यज्ञः । न । अस्पृ
शत् । तान् । यत् । यज्ञस्य । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । आसीत् । तत् । अस्पृ
शत् । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अग्नौ । अग्निम् ।
मथित्वा । प्रहरतीति प्र-हरति । अतिरिक्तमित्यति-रिक्तम् । एतत् । [२६] यूपस्य ।
यत् । ऊर्ध्वम् । चपालात् । तेषाम् । तत् । भागधेयमिति भाग-धेयम् । तान् । एव ।
तेन । प्रीणाति । देवाः । वै । सः स्थितइतिसं-स्थिते । सोमै । प्रेति । सुचः । अहं
रन् । प्रेति । यूपम् । ते । अमन्यन्त । यज्ञवेशसमिति यज्ञ-वेशसम् । वै । इदम् । कुर्मः ।
इति । ते । प्रस्तरमिति प्र-स्तरम् । मुचाम् । निष्करणमिति निः-करणम् । अपश्यन्नू ।
स्वरम् । यूपस्य । सः स्थितइतिसं-स्थिते । सोमै । प्रेति । प्रस्तरमिति प्र-स्तरम् । हरति ।
जुहोति । स्वरम् । अयं यज्ञवेशसायेत्ययं यज्ञ-वेशसाय ॥ [२७] दधाति प्रत्युच्चासमर्द्धये
यमित्युर्जेन विंशेषायै यूपत्वमिति रिक्तमेतद्विचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥२॥

साध्याः । वै । देवाः । अस्मिन् । लोके । आसन् । न । अन्यत् । किम् ।
 चन । मिपत् । ते । अग्निम् । एव । अग्नये । मेधाय । एति । अलभन्त । न । हि ।
 अन्यत् । आलभ्यमित्या-लभ्यम् । अविन्दन् । ततः । वै । इमाः । प्रजाइतिप्र-
 जाः । प्रेति । अजायन्त । यत् । अग्नौ । अग्निम् । मथित्वा । प्रहस्तीतिप्र-हंति । प्र-
 जानामितिप्र-जानाम् । प्रजननयेतिप्र-जननाय । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः ।
 यजमानः । पशुः । यत् । पशुम् । आलभ्येत्या-लभ्यम् । अग्निम् । मन्थेत् । रुद्राय ।
 यजमानम् । [२८] अपीति । दध्यान् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । अथोइति ।
 खलु । आहुः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । हविः । एतत् । यत् । पशुः । इति । यत् ।
 पशुम् । आलभ्येत्या-लभ्यम् । अग्निम् । मन्थति । हव्याय । एव । आसन्नायेत्या-
 सन्नाय । सर्वाः । देवताः । जनयति । उपाकृत्येत्युप-आकृत्यम् । एव । मन्थ्यः ।
 तत् । न । इव । आलब्धमित्या-लब्धम् । न । इव । अनालब्धमित्यना-लब्धम् ।
 अग्नेः । जनित्रम् । अग्निः । इति । आह । अग्नेः । हि । एतत् । जनित्रम् । वृषणौ ।
 स्थः । इति । आह । वृषणौ । [२९] हि । एतौ । उर्वशी । अग्निः । आयुः । अग्निः ।
 इति । आह । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । घृतेन । अक्तेइति । वृषणम् । दधाथाम् ।
 इति । आह । वृषणम् । हि । एतेइति । दधातेइति । येइति । अग्निम् । गायत्रम् ।
 छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व । इति । आह । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव ।
 एनम् । प्रेति । जनयति । अग्नये । मथ्यमानाय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आह ।
 सावित्रीम् । ऋचम् । अन्विति । आह । सवितृप्रसूतइतिसवितृ-प्रसूतः । एव ।
 एनम् । मन्थति । जाताय । अन्विति । ब्रूहि । [३०] प्रह्रियमाणयेतिप्र-ह्रियमाणाय ।
 अन्विति । ब्रूहि । इति । आह । काण्डेकाण्डइतिकाण्डे-काण्डे । एव । एनम् । क्रिय-
 माणे । समिति । अर्धयति । गायत्रीः । सर्वाः । अन्विति । आह । गायत्रछन्दाइति
 गायत्र-छन्दाः । वै । अग्निः । स्वनं । एव । एनम् । छन्दसा । समिति । अर्धयति ।
 अग्निः । पुरा । भवति । अग्निम् । मथित्वा । प्रेति । ह्रति । तौ । सम्भवन्तावितिम-
 भवन्तौ । यजमानम् । अभि । समिति । भवतः । भवतम् । नः । समनमावितिस-
 मनसो । इति । आह । शान्त्यै । प्रहृत्येतिप्र हृत्यै । जुहोति । जाताय । एव । अग्ने ।

अन्नम् । अपीति । दधाति । आज्येन । जुहोति । एतत् । वै । अमेः । प्रियम् । धाम ।
यत् । आज्यम् । प्रियेण । एव । एनम् । धाम्ना । समिति । अर्धयति । अथोइति ।
तेजसा ॥ [३१] यजमानमाहवृषणौजातायानुबृहस्पष्टादंशच ॥ ❀ ॥ ५ ॥

इषे । त्वा । इति । वरूहिः । एति । दत्ते । इच्छते । इव । हि । एषः । यः ।
यजते । उपवीरित्युप-वीः । असि । इति । आह । उपेति । हि । एनान् । आकरो
तीत्या-करोति । उपोइति । देवान् । देवीः । विशः । प्रेति । अगुः । इति । आह ।
देवीः । हि । एताः । विशः । सतीः । देवान् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । बह्वीः । उ
शिजः । इति । आह । ऋत्विजः । वे । बह्वयः । उशिजः । तस्मात् । एवम् । आह ।
बृहस्पते । धारय । वसू नि । इति । [३२] आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः ।
ब्रह्मणा । एव । अस्मै । पशुन् । अवेति । रुधे । हव्या । ते । स्वदन्ताम् । इति ।
आह । स्वदयति । एव । एनान् । देव । त्वष्टः । वसु । ण्व । इति । आह । त्वष्टा ।
वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । रूपकदितिरूप कृत् । रूपम् । एव । पशुपुं । दधाति ।
रेवतीः । रमध्वम् । इति । आह । पशवः । वै । रेवतीः । पशुन् । एव । अस्मै । रम
यति । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइतिप्र सवे । इति । [३३] रज्ञानाम् । एति ।
दत्ते । प्रसूत्याइतिप्र-सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । इति । आह । अ
श्विनौ । हि । देवानाम् । अध्वर्यूइति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति ।
आह । यत् । ऋतस्य । त्वा । देवहविरितिदेव-हविः । पाशेन । एति । रभे । इति ।
आह । सत्यम् । वै । ऋतम् । सत्येन । एव । एनम् । ऋतेन । एति । रभते । अरुण
या । परीति । हगति । वध्यम् । हि । प्रत्यञ्चम् । प्रतिमुञ्चन्तीतिप्रति-मुञ्चन्ति । व्यावृ
त्त्याइतिवि-आवृत्त्यै । धर्ष । मानुषान् । इति । नीति । युनक्ति । धृत्यै । अद्भ्य
इत्यन्त-भ्यः । [३४] त्वा । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । प्रेति । उरूपामि । इति । आह ।
अद्भ्यइत्यन्त-भ्यः । हि । एषः । ओषधीभ्यइत्योषधि-भ्यः । सम्भवतीतिसं-भवति ।
यत् । पशुः । अपाम् । पेरुः । असि । इति । आह । एषः । हि । अपाम् । पाता ।
यः । मेधाय । आरभ्यतइत्या-रभ्यते । स्वात्तम् । चित् ॥ सदेवमितिस-देवम् । ह
व्यम् । आपः । देवीः । स्वदत् । एनम् । इति । आह । स्वदयति । एव । एनम् ।
उपरिष्ठात् । प्रेति । उरूपति । उपरिष्ठात् । एव । एनम् । मेध्यम् । करोति । पाय

यति । अन्तरतः । एव । एनम् । मेध्यम् । करोति । अधस्तात् । उपेति । उरूपति ।
 सर्वतः । एव । एनम् । मेध्यम् । करोति ॥ [३५] वसूनीतिप्रसवइत्यङ्ग्योऽन्तरत
 एवैनन्दशच ॥ * * * * * ॥ ६ ॥

अग्निना । वै । होत्रा । देवाः । असुरान् । अभीति । अभवन् । अग्नये । स
 भिद्धयमानायेतिसं-इद्धयमानाय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आह । भ्रातृव्याभि
 भूत्याइतिभ्रातृव्य-अभिभूत्यै । सप्तदशेति सप्त-दश । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः ।
 अन्विति । आह । सप्तदशइतिसप्त-दशः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतिरि
 तिप्रजा-पतेः । आस्यै । सप्तदशेति सप्त-दश । अन्विति । आह । द्वादश । मासाः ।
 प्रश्न । ऋतवः । सः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । सव्वत्सरमिति सं-वत्सरम् । प्रजाइति
 प्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते । प्रजानामिति प्र-जानां । प्रजननायेति प्र-जन
 नाय । देवाः । वै । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः । अनूच्येत्यनु-उच्यै । यज्ञम् । न । अ
 न्विति । अपश्यन् । सः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । तूष्णीम् । आचारमित्या-घ्रा
 रम् । [३६] एति । अघारयत् । ततः । वै । देवाः । यज्ञम् । अन्विति । अपश्यन् ।
 यत् । तूष्णीम् । आचारमित्या-घारम् । आघारयतीत्या-घारयति । यज्ञस्य । अनुख्या
 त्याइत्यनु-ख्यात्यै । असुरेषु । वै । यज्ञः । आसीत् । तम् । देवाः । तूष्णीः होमेने
 तितूष्णीं-होमेन । अवब्रुत । यत् । तूष्णीम् । आघारमित्या-घारम् । आघारयतीत्या-
 घारयति । भ्रातृव्यस्य । एव । तत् । यज्ञम् । बृद्धन्ते । परिधीनिति परि-धीन् । स
 मिति । माष्टि । पुनाति । एव । एनान् । त्रिस्त्रिरिति त्रिः-त्रिः । समिति । माष्टि ।
 त्र्यावृदिति त्रि-आवृत् । हि । यज्ञः । अथोइति । रूपसाम् । अपहत्याइत्यप-हृत्यै ।
 द्वादश । समिति । पद्यन्ते । द्वादश । [३७] मासाः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । सव्व
 त्सरमिति सं-वत्सरम् । एव । प्रीणाति । अथोइति । सव्वत्सरमिति सं-वत्सरम् ।
 एव । अस्मे । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्यइतिसं-
 अष्ट्यै । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आघारइत्या-घारः । अग्निः । सर्वाः ।
 देवताः । यत् । आघारमित्या-घारम् । आघारयतीत्या-घारयति । श्रीरुपतः । एव ।
 यज्ञस्य । यजमानः । सर्वाः । देवताः । अवेति । रुधे । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य ।

यत् । आघारइत्या-घारः । आत्मा । पशुः । आघारमित्या-घारम् । आघार्येत्या-घार्यम् ।
 पशुम् । समिति । अनक्ति । आत्मन् । एव । यज्ञस्य । [३८] शिरः । प्रतीति ।
 दधाति । समिति । ते । प्राणइतिप्र-अनः । वायुना । गच्छताम् । इति । आह ।
 वायुदेवत्यइतिवायु-देवत्यः । वै । प्राणइतिप्र-अनः । वायौ । एव । अस्य । प्राणमि
 तिप्र-अनम् । जुहोति । समिति । यजत्रैः । अङ्गानि । समिति । यज्ञपतिरितियज्ञ-
 पतिः । आशिपेत्या-शिषा । इति । आह । यज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । एव । अस्य ।
 आशिपमित्या-शिषम् । गमयति । विश्वरूपइतिविश्व-रूपः । वै । त्वाष्ट्रः । उपरि
 षात् । पशुम् । अभीति । अवमीत् । तस्मात् । उपरिषात् । पशोः । न । अवेति ।
 द्यन्ति । यत् । उपरिषात् । पशुम् । समनक्तीतिसं-अनक्ति । मेध्यम् । एव । [३९]
 एनम् । करोति । ऋत्विजः । वृणीते । छन्दांसि । एव । वृणीते । सप्त । वृणीते ।
 सप्त । ग्राम्याः । पशवः । सप्त । आरण्याः । सप्त । छन्दांसि । उभयस्य । अवरुच्या
 इत्यवै-रुच्यै । एकादश । प्रयाजानितिप्र-याजान् । यजति । दश । वै । पशोः । प्रा
 णाइतिप्र-अनाः । आत्मा । एकादशः । यावार्त् । एव । पशुः । तम् । प्रेति । यज
 ति । वपाम् । एकः । परीति । शये । आत्मा । एव । आत्मानम् । परीति । शये ।
 वज्रः । वै । स्वधितिरितिस्व-धितिः । वज्रः । यू पशुकलइतिधूप-शकलः । धृतम् ।
 खलु । वै । देवाः । वज्रम् । कृत्वा । सोमम् । अघ्नन् । घृतेन । अक्तौ । पशुम् ।
 ज्ञायेथाम् । इति । आह । वज्रेण । एव । एनम् । वशे । कृत्वा । एति । लभते ॥
 [४०] आघारम्पद्यन्तेद्वादशात्मन्नेवयज्ञस्यमेध्यमेवखलुवाअष्टादशच ॥ ॥७॥

पर्यग्नीतिपरि-अग्नि । करोति । सर्वहुतमितिसर्व-हुतम् । एव । एनम् । करो
 ति । अस्कन्दाय । अस्कन्नम् । हि । तत् । यत् । हुतस्य । स्कन्दति । त्रिः । पर्यग्नी
 तिपरि-अग्नि । करोति । त्र्यावृदितित्रि-आवृत् । हि । यज्ञः । अथोइति । रत्नसाम् ।
 अपंहत्याइत्यप-हृत्यै । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । अन्वारभ्यइत्यनु-आ
 रभ्यः । पशु(३)ः । न । अन्वारभ्या(३)इत्यनु-आरभ्या(३)ः । इति । मृत्यवे । वै ।
 एषः । नीयते । यत् । पशुः । तम् । यत् । अन्वारभेतेत्यनु-आरभेत । प्रमारुङ्कइति
 प्र-मारुङ्कः । यजमानः । स्यात् । अथोइति । खलु । आहुः । सुवर्गायेतिसुवः-

गायं । वै । ए॒पः । लो॒कायं । नी॒यते । यत् । [४१] प॒शुः । इति । यत् । न । अ॒
 न्वा॒रभे॒तेत्य॒नु-आ॒रभे॒त । सु॒वर्गादि॒तिसु॒वः-गात् । लो॒कात् । यज॑मानः । ह्री॒येत् ।
 व॒पाश्र॑पणीभ्यामिति॒वपा-श्र॑पणीभ्याम् । अ॒न्वा॒रभ॒तइ॒त्य॒नु-आ॒रभे॒ते । तत् । न ।
 इ॒व । अ॒न्वा॒रब्ध॒मित्य॒नु-आ॒रब्धम् । न । इ॒व । अ॒न॒न्वा॒रब्ध॒मित्य॒न॒नु-आ॒रब्धम् ।
 उ॒प । प्रेति॑ । इ॒ष्य । द्यो॒तः । ह॒व्या । दे॒वेभ्यः॑ । इति॑ । आ॒ह । इ॒षित॑म् । हि । क॒र्म ।
 क्रि॒यते॑ । रे॒वतीः । य॒ज्ञप॑तिमिति॒यज्ञ-प॑तिम् । प्रि॒यधे॑तिप्रि॒य-धा । एति॑ । वि॒शत॑ ।
 इति॑ । आ॒ह । य॒थाय॑जुरिति॒यथा-य॑जुः । ए॒व । ए॒तत् । अ॒ग्निना॑ । पु॒रस्ता॑त् । ए॒ति ।
 र॒त्न॑साम् । अ॒प॒ह॒त्याइ॒त्य॒प॒ह॒त्यै । पृ॒थि॒व्याः । स॒म्पृ॒चइ॒तिसं-पृ॑चः । पा॒हि । इति॑ ।
 व॒रूहिः । [४२] उ॒पेति॑ । अ॒स्य॒ति । अ॒स्क॒न्दाय॑ । अ॒स्क॒न्नम् । हि । तत् । यत् ।
 व॒रूहि॑पि । स्क॒न्दति॑ । अ॒थो॒इति॑ । व॒रूहि॑पटुमिति॒वर्हि-स॑दम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रो
 ति॑ । प॒राङ् । एति॑ । वर्त॑ते । अ॒ध्व॒र्युः । प॒शोः । स॒ंज्ञ॒प्यमा॑नादि॒तिसं-ज्ञ॒प्यमा॑नात् ।
 प॒शुभ्य॑इति॒पशु॒भ्यः । ए॒व । तत् । नी॒ति । ह॒व्यै । आ॒त्म॒नः । अ॒ना॒ग्रस्का॑येत्य॒ना॒
 ग्र॒स्काय॑ । ग॒च्छ॑ति । श्रि॒यम् । प्रेति॑ । प॒शून् । आ॒प्नो॒ति । यः । ए॒वम् । वे॒द । प॒
 आ॒लो॒केति॑प॒श्चात्-लो॒का । वै । ए॒पा । प्रा॒ची । उ॒दानी॑यत्इ॒त्युत्-आ॒नीय॑ते । यत् ।
 प॒त्नी । न॒मः । ते । आ॒ता॒नेत्या॑-ता॒न । इति॑ । आ॒ह । आ॒दित्य॑स्य । वै । रु॒मयः॑ ।
 [४३] आ॒ता॒नाइ॒त्या-ता॒नाः । तेभ्यः॑ । ए॒व । न॒मः । क॒रोति॑ । अ॒न॒र्वा । प्रेति॑ । इ॒हि ।
 इति॑ । आ॒ह । भ्रा॒तृ॒व्यः । वै । अ॒र्वी । भ्रा॒तृ॒व्याप॑नु॒त्त्याइ॒तिभ्रा॑तृ॒व्य-अ॒प॒नु॒त्त्यै । घृ॒त
 स्य॑ । कु॒ल्याम् । अ॒न्विति॑ । स॒ह । प्र॒जये॑तिप्र॒जया॑ । स॒ह । रा॒यः । पो॒षेण॑ । इति॑ ।
 आ॒ह । आ॒शि॒ष॒मित्या॑-शि॒षम् । ए॒व । ए॒ताम् । एति॑ । शा॒स्ते । आ॒पः । दे॒वीः ।
 शु॒द्धा॒युव॑इति॒शुद्ध॑-यु॒वः । इति॑ । आ॒ह । य॒थाय॑जुरिति॒यथा-य॑जुः । ए॒व । ए॒तत् ॥
 [४४] लो॒काय॑नीयते॒ यद् व॒रूही रु॒मय॑स्स॒प्तत्रिं॑शच्च ॥ ॐ ॥ ८ ॥

प॒शोः । वै । आ॒ल॒ब्ध॒स्ये॒त्या-ल॒ब्ध॒स्य । प्रा॒णानि॑तिप्र॒अ॒नात् । शुक् । ऋ
 च॒छति॑ । वाक् । ते । एति॑ । प्या॒य॒ताम् । प्रा॒णइ॒तिप्र॒अ॒नः । ते । एति॑ । प्या॒य॒ताम् ।
 इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णेभ्य॑इतिप्र॒अ॒नेभ्यः॑ । ए॒व । अ॒म्य । शु॒चम् । ज॒म॒यति॑ । सा । प्रा
 णे॒भ्यइ॒तिप्र॒अ॒नेभ्यः॑ । अ॒धीति॑ । पृ॒थि॒वीम् । शुक् । प्रेति॑ । वि॒शति॑ । अ॒म् । अ॒र्हो

भ्यामित्यहः-भ्याम् । इति । नीति । नयति । अहोग्राम्यामित्यहः-ग्राम्याम् ।
एव । पृथिव्यै । शुचम् । शमयति । ओपधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधितइतिस्व-धि-
ते । मा । एनम् । हिः सीः । इति । आह । वज्रः । वै । स्वधितिरितिस्व-धितिः ।
[४५] शान्त्यै । पार्श्वतः । एति । छयति । मध्यतः । हि । मनुष्याः । आच्छयन्ती
त्या-छयन्ति । तिरश्चीनम् । एति । छयति । अनूचीनम् । हि । मनुष्याः । आच्छय-
न्तीत्या-छयन्ति । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृत्त्यै । रूपसाम् । भागः । असि । इति ।
स्थविमतः । वरू हिः । अक्त्वा । अपेति । अस्यति । अस्मा । एव । रूपासि ।
निर्वन्दयतइतिनिः-अवन्दयते । इदम् । अहम् । रूपः । अधमम् । तमः । नयामि ।
यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इति । आह । द्वौ । बाव ।
पुरुषौ । यम् । च । एव । [४६] द्वेष्टि । यः । च । एनम् । द्वेष्टि । तौ ।
उभौ । अधमम् । तमः । नयति । इपे । त्वा । इति । वपाम् । उदिति । वि-
दति । इच्छते । इव । हि । एषः । यः । यजते । यत् । उपतृन्द्यादित्युप-तृन्द्यात् ।
रुद्रः । अस्य । पशून् । घातुकः । स्यात् । यत् । न । उपतृन्द्यादित्युप-तृन्द्यात् ।
अयता । स्यात् । अन्यया । उपतृणत्तीत्युप-तृणति । अन्यया । न । घृत्यै । घृतेन ।
द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । प्रेति । ऊर्णार्थाम् । इति । आह । द्यावापृथिवीइति
द्यावा-पृथिवी । एव । रसेन । अनक्ति । अच्छिन्नः [४७] रायः । सुवीरइतिसु-वीरः ।
इति । आह । यथायजुरितियथा-यजुः । एव । एतत् । क्रूरम् । इव । वै । एतत् ।
करोति । यत् । वपाम् । उत्तिदतीत्युत्-विदति । उरु । अन्तरिरूपम् । अन्विति ।
इहि । इति । आह । शान्त्यै । प्रेति । वै । एषः । अस्मात् । लोकात् । च्यवते । यः ।
पशुम् । मृत्यवे । नीयमानम् । अन्वारभतइत्यनु-आरभते । वपाश्रपणीइतिवपा-
श्रपणी । पुनः । अन्वारभतइत्यनु-आरभते । अस्मिन् । एव । लोके । प्रतीति । ति-
ष्ठति । अभिना । पुरस्तात् । एति । रूपसाम् । अपहत्याइत्यप-हृत्यै । अथेइति ।
देवताः । एव । हव्येन । [४८] अन्विति । एति । न । अन्तमम् । अङ्गारम् ।
अतीति । ह्येत् । यत् । अन्तमम् । अङ्गारम् । अतिहरेदित्यति-हरेत् । देवताः । अ-
तीति । मन्येत । वायोइति । वीति । इहि । स्तोत्रानाम् । इति । आह । तस्मात् ।

परेति । असुराः । यत् । त्र्यङ्गाणामिति त्रि-अङ्गानाम् । समवद्यतीतिसं-अवद्यति ।
 भ्रातृव्याभिभूत्याइति भ्रातृव्य-अभिभूत्यै । भवति । आत्मना । परेति । अरय । भ्रा
 तृव्यः । भवति । अरूष्ण्या । अवेति । द्यति । तस्मात् । अरूष्ण्या । पशवः । अ
 ङ्गानि । प्रेति । हरन्ति । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै ॥ [५६] एतौ पशूनां समेध
 स्येव तस्यावोत्तमस्यावद्यतीति पञ्चचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ १०॥

मेदसा । सुचौ । प्रेति । ऊर्णोति । मेदो रूपाइति मेदः-रूपाः । वै । पशवः ।
 रूपम् । एव । पशुपु । दधाति । यूपम् । अवधयेत्यव-धाय । प्रेति । ऊर्णोति । रसः ।
 वै । एषः । पशूनाम् । यत् । यूः । रसम् । एव । पशुपु । दधाति । पार्श्वेन । वसाहोम
 मिति वसा-होमम् । प्रेति । यौति । मध्यम् । वै । एतत् । पशूनाम् । यत् । पार्श्वम् । रसः ।
 एषः । पशूनाम् । यत् । वसा । यत् । पार्श्वेन । वसाहोममिति वसा-होमम् । प्रयोती
 ति प्र-योति । मध्यतः । एव । पशूनाम् । रसम् । दधाति । घ्नन्ति । [५७] वै । ए
 तत् । पशुम् । यत् । संज्ञपयन्तीतिसं-ज्ञपयन्ति । ऐन्द्रः । खलु । वै । देवतया । प्रा
 णइति प्र-अनः । ऐन्द्रः । अपानइत्यप-अनः । ऐन्द्रः । प्राणइति प्र-अनः । अङ्गे अ
 ङ्गे इत्यङ्गे-अङ्गे । नीति । देध्यत् । इति । आह । प्राणाणानाविति प्राण-अपानौ । एव ।
 पशुपु । दधाति । देव । त्वष्टः । भूरि । ते । स-समिति सं-सम् । एतु । इति । आह ।
 त्वाष्टाः । हि । देवतया । पशवः । विपुरूपाइति विपु-रूपाः । यत् । सलख्माणइति
 स-लख्माणः । भवंथ । इति । आह । विपुरूपाइति विपु-रूपाः । हि । एते । सन्तः । सल
 ख्माणइति स-लख्माणः । एतर्हि । भवन्ति । देवत्रेति देव-त्रा । यन्तम् । [५८] अव
 से । सखायः । अन्विति । त्वा । माता । पितरः । मदन्तु । इति । आह । अतुमत
 मित्यतु-मतम् । एव । एनम् । मात्रा । पित्रा । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । ग
 मयति । अर्धर्चइत्यर्ध-ऋचः । वसाहोममिति वसा-होमम् । जुहोति । असौ । वै । अ
 र्धर्चइत्यर्ध-ऋचः । इयम् । अर्धर्चइत्यर्ध-ऋचः । इमे इति । एव । रसेन । अन्नक्ति ।
 दिशः । जुहोति । दिशः । एव । रसेन । अन्नक्ति । अथोइति । दिग्भ्यइति दिक्-
 भ्यः । एव । ऊर्जम् । रसम् । अवेति । रुधे । प्राणाणानाविति प्राण-अपानौ । वै ।
 एतौ । पशूनाम् । यत् । एषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । गानस्पत्याः । खलु । [५९]

वै । देवतया । पशवः । यत् । पृषदाज्यस्येति पृषत्-आज्यस्य । उपहृतेत्युप-हृत्य ।
 आह । वनस्पतये । अन्विति । ब्रूहि । वनस्पतये । प्रेति । इष्य । इति । प्राणाणा
 नाविति प्राण-अपानौ । एव । पशुषु । दधाति । अन्यस्यान्यस्येत्यन्यस्य-अन्यस्य ।
 समवत्तगितिसं-अवत्तम् । समवद्यतीतिसं-अवद्यति । तस्मात् । नानारूपाइति नाना-
 रूपाः । पशवः । यूष्णा । उपेति । सिञ्चति । रसः । वै । एषः । पशूनाम् । यत् । यूः ।
 रसम् । एव । पशुषु । दधाति । इडाम् । उपेति । ह्वयते । पशवः । वै । इडा । पशून् ।
 एव । उपेति । ह्वयते । चतुः । उपेति । ह्वयते । [६०] चतुष्पादइति चतुः-पादः ।
 हि । पशवः । यम् । कामयेत । अपशुः । स्यात् । इति । अमेदस्कमित्यमेदः-कम् ।
 तस्मै । एति । दध्यात् । मेदोरूपाइति मेदः-रूपाः । वै । पशवः । रूपेण । एव ।
 एनम् । पशुभ्यइति पशु-भ्यः । निरिति । भजति । अपशुः । एव । भवति । यम् ।
 कामयेत । पशुमानिति पशु-मान् । स्यात् । इति । मेदस्वत् । तस्मै । एति । दध्यात् ।
 मेदोरूपाइति मेदः-रूपाः । वै । पशवः । रूपेण । एव । अस्मै । पशून् । अवेति ।
 रुन्धे । पशुमानिति पशु-मान् । एव । भवति । प्रजार्पतिरिति प्रजा-पतिः । यज्ञम् ।
 असृजत् । सः । आज्यम् । [६१] पुरस्तात् । असृजत् । पशुम् । मध्यतः । पृषदा
 ज्यमिति पृषत्-आज्यम् । पश्चात् । तस्मात् । आज्येन । प्रयाजाइति प्र-याजाः । इज्य
 न्ते । पशुना । मध्यतः । पृषदाज्येनेति पृषत्-आज्येन । अनु याजाइत्यनु-याजाः ।
 तस्मात् । एतत् । मिश्रम् । इव । पश्चात्सृष्टमिति पश्चात्-सृष्टम् । हि । एकादश । अ
 नू याजानित्यनु-याजान् । यजति । दश । वै । पशोः । प्राणाइति प्र-अनाः । आत्मा ।
 एकादशः । यावान् । एव । पशुः । तम् । अन्विति । यजति । प्रन्ति । वै । एतत् ।
 पशुम् । यत् । संज्ञयन्तीतिसं ज्ञयन्ति । प्राणाणानाविति प्राण-अपानौ । खलु ।
 वै । एतौ । पशूनाम् । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत्-आज्यम् । यत् । पृषदाज्येनेति
 पृषत्-आज्येन । अनु याजानित्यनु-याजान् । यजति । प्राणाणानाविति प्राण-अप
 नौ । एव । पशुषु । दधाति ॥ [६२] प्रन्तियन्तङ्गलुचतुरूपं ह्वयत् आज्यं यत्पृषदाज्ये
 नपदच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

चात्वालाक्षुवर्गाययद्वैसर्जनानिवेषणव्यर्चापृथिव्यैसाध्याइपेत्वेत्यभिनापर्यमि
 पशोःपशुमालभ्यमेदंसासुचावेकादश ॥ ११ ॥ चात्वालाद्देवानुपैतिमुञ्चतिप्रद्विमां

णायपर्यमिपशुमालभ्यचतुष्पादोद्विपष्टिः ॥ ६२ ॥ चाल्वालात्पशुपुदधाति ॥ ॐ

हरिः ओ (३) म् ॥

इति षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

षष्ठकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

यज्ञेन । वै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । ताः ।
उपयद् भिरित्युपयद् - भिः । एव । असृजत । यत् । उपयजइत्युप-यजः । उपयज
तीत्युप-यजति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । तत् । यजमानः । सृजते । जघनार्धादिति
जघन-अर्धात् । अवेति । द्युति । जघनार्धादितिजघन-अर्धात् । हि । प्रजाइतिप्र-
जाः । प्रजायन्तइतिप्र-जायन्ते । स्थविमतः । अवेति । द्युति । स्थविमतः । हि ।
प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजायन्तइतिप्र-जायन्ते । असंभिन्दन्नित्यसं-भिन्दन् । अवेति ।
द्युति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । असंभेदायेत्यसं-भेदाय । न । पर्यावर्तयतीति
परि-आवर्तयति । यत् । पर्यावर्तयेदितिपरि-आवर्तयेत् । उदावर्तः । प्रजाइतिप्र-जाः ।
ग्राहुकः । स्यात् । समुद्रम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । रेतः [१] एव । तत् ।
दधाति । अन्तरिक्षम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । अन्तरिक्षेण । एव । अस्मै ।
प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जनयति । अन्तरिक्षम् । हि । अन्विति । प्रजाइतिप्र-जाः ।
प्रजायन्तइतिप्र-जायन्ते । देवम् । सवितारम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । सवि
तृप्रसू तइतिसवितृ-प्रसूतः । एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जनयति । अ
होरात्रेइत्यहः-रात्रे । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् ।
एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । जनयति । अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । हि । अ
न्विति । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजायन्तइतिप्र-जायन्ते । मित्रावरुणावितिमित्रा-वरु
णौ । गच्छ । स्वाहा । [२] इति । आह । प्रजास्वितिप्र-जासु । एव । प्रजातास्वि
तिप्र-जातासु । प्राणपानावितिप्राण-अणानौ । दधाति । सोमम् । गच्छ । स्वाहा ।
इति । आह । सौम्याः । हि । देवतया । प्रजाइतिप्र-जाः । यज्ञम् । गच्छ । स्वाहा ।

इति । आह । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । यज्ञियाः । करोति । छन्दाँसि । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । पशवः । वै । छन्दाँसि । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे । द्यावा पृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । प्रजाताइतिप्र-जाताः । द्यावापृथिवीभ्यामितिद्यावा-पृथिवीभ्याम् । उभयतः । परीति । गृह्णाति । नभः । [३] दिव्यम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । एव । प्रजाताभ्यइतिप्र-जाताभ्यः । वृष्टिम् । नीति । यच्छति । अग्निम् । वेशान्तरम् । गच्छ । स्वाहा । इति । आह । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । प्रजाताइतिप्र-जाताः । अस्याम् । प्रतीति । स्थापयति । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । वै । एषः । अवेति । द्यति । यः । अवद्यतीत्यव-द्यति । गुदस्य । मनः । मे । हार्दि । यच्छ । इति । आह । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । यथास्थानमितियथा-स्थानम् । उपेति । ह्वयते । पशोः । वै । आलब्धस्येत्या-लब्धस्य । हृदयम् । शुक् । ऋच्छति । सा । हृदयशूलमितिहृदय-शूलम् । [४] अभि । समिति । एति । यत् । पृथिव्याम् । हृदयशूलमितिहृदय-शूलम् । उद्भासयेदित्युत्-वासयेत् । पृथिवीम् । शुचा । अर्पयेत् । यत् । अफुस्वित्यप्-सु । अपः । शुचा । अर्पयेत् । शुष्कस्य । च । अर्द्रस्य । च । सन्धावितिसंधौ । उदिति । वासयति । उभयस्य । शान्त्यै । यम् । द्विष्यात् । तम् । ध्यायेत् । शुचा । एव । एनम् । अर्पयति ॥ [५] रेतोमित्रावरुणौगच्छस्वाहानभौ हृदयशूलन्दात्रिँशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

देवाः । वै । यज्ञम् । आग्नीप्रइत्याग्नि-इष्टे । वीति । अभजन्तु । ततः । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति-अशिष्यत । तत् । अनुवन्तु । वसंतु । नु । नः । इदम् । इति । तत् । वसतीवरीणाम् । वसतीवरित्वमिति वसतीवरित्वम् । तस्मिन् । प्रातः । न । समिति । अश्वनुवन्तु । तत् । अफुस्वित्यप्-सु । प्रेति । अवेशयन्तु । ताः । वसतीवरीः । अभवन्तु । वसतीवरीः । गृह्णाति । यज्ञः । वै । वसतीवरीः । यज्ञम् । एव । आरभ्येत्या-रभ्यं । गृहीत्वा । उपेति । वसति । यस्य । अगृहीताः । अभीति । निम्रो चेदितिनि-म्रोचेत् । अनारब्धइत्यनारब्धः । अस्य । यज्ञः । स्यात् । [६] यज्ञम् । वीति । छिन्द्यात् । ज्योतिष्या । वा । गृहीयात् । हिरण्यम् । वा । अवधायेत्यव-धाय । सशुक्राणामितिस-शुक्राणाम् । एव । गृह्णाति । यः । वा । ब्राह्मणः । बहु

याजीतिबहु-याजी । तस्य । कुम्भ्यानाम् । गृहीयात् । सः । हि । गृहीतवसतीव
 रीकइतिगृहीत-वसतीवरीकः । वसतीवरीः । गृह्णाति । पशवः । वै । वसतीवरीः ।
 पशून् । एव । आरभ्येत्या-रभ्य । गृहीत्वा । उपेति । वसति । यत् । अन्वीपम् । ति
 षन्न । गृहीयात् । निर्माणैकाइतिनिःमाणैकाः । अस्मात् । पशवः । स्युः । प्रतीपम् ।
 तिष्ठन्न । गृह्णाति । प्रतिरुध्येतिप्रति-रुध्य । एव । अस्मै । पशून् । गृह्णाति । इन्द्रः ।
 [७] वृत्रम् । अहन्न । सः । अपः । अभीति । अम्रियत् । तासाम् । यत् । मेध्यम् ।
 यज्ञिर्यम् । सदेवमितिस-देवम् । आसीत् । तत् । अतीति । अमुच्यत् । ताः । वहं
 न्तीः । अभवन्न । वहन्तीनाम् । गृह्णाति । याः । एव । मेध्याः । यज्ञियाः । सदेवाइति
 स-देवाः । आपः । तासाम् । एव । गृह्णाति । न । अन्तमाः । वहन्तीः । अतीति । इयात् ।
 यत् । अन्तमाः । वहन्तीः । अतीयादित्यति-इयात् । यज्ञम् । अतीति । मन्येत् ।
 न । स्थावराणाम् । गृहीयात् । वरुणगृहीताइतिवरुण-गृहीताः । वै । स्थावराः । यत् ।
 स्थावराणाम् । गृहीयात् । [८] वरुणेन । अस्य । यज्ञम् । ग्राहयेत् । यत् । वै ।
 दिवा । भवति । अपः । रात्रिः । प्रेति । विशति । तस्मात् । ताम्राः । आपः । दि
 वा । ददुश्रे । यत् । नक्तम् । भवति । अपः । अहः । प्रेति । विशति । तस्मात् ।
 चन्द्राः । आपः । नक्तम् । ददुश्रे । छांयायै । च । आतपंतइत्या-तपंतः । च । स
 न्धावितिसं-धौ । गृह्णाति । अहोरात्रयोरित्यहः-रात्रयोः । एव । अस्मै । वर्णम् । गृह्णा
 ति । हविष्मतीः । इमाः । आपः । इति । आह । हविष्कृतानामितिहविः-कृतानाम् ।
 एव । गृह्णाति । हविष्मान् । अस्तु । [९] सूर्यः । इति । आह । सशुक्राणामि
 तिस-शुक्राणाम् । एव । गृह्णाति । अनुष्टुभेत्यनु-स्तुभा । गृह्णाति । वाक् । वै । अ
 नुष्टुगित्यनु-स्तुक् । वाचा । एव । एनाः । सर्वया । गृह्णाति । चतुष्पदयेतिचतुः-
 पदया । ऋचा । गृह्णाति । त्रिः । सादयति । सप्त । समिति । पद्यन्ते । सप्तपदेति
 सप्त-पदा । शर्करी । पशवः । शर्करी । पशून् । एव । अवेति । रुधे । अस्मै ।
 वै । लोकार्य । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्यः । एति । धीयते । अमुष्मै । आहवनी
 यइत्या-हवनीयः । यत् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्ये । उपसादयेदित्युप-सादयेत् ।

अस्मिन् । लोके । पशुमानिति पशु-मान् । स्यात् । यत् । आहवनीयइत्या-हवनी
 ये । अमुष्मिन् । [१०] लोके । पशुमानिति पशु-मान् । स्यात् । उभयोः । उपे
 ति । सादयति । उभयोः । एव । एनम् । लोकयोः । पशुमन्तमिति पशु-मन्तम् ।
 करोति । सर्वतः । परीति । हरति । रूपसाम् । अपहत्याइत्यप-हृत्यै । इन्द्राग्रियो
 रितीन्द्र-अग्रियोः । भागधेयोरिति भाग-धेयीः । स्थ । इति । आह । यथायजुरिति य
 था-यजुः । एव । एतत् । आमीध्रइत्याग्नि-इध्रे । उपेति । वासयति । एतत् । वै ।
 यज्ञस्य । अपराजितमित्यपरा-जितम् । यत् । आमीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । यत् । ए
 व । यज्ञस्य । अपराजितमित्यपरा-जितम् । तत् । एव । एनाः । उपेति । वास
 यति । यतः । खलु । वै । यज्ञस्य । विततस्येति वि-ततस्य । न । क्रियते । तत् ।
 अन्विति । यज्ञम् । रूपांसि । अवेति । चरन्ति । यत् । वहन्तीनाम् । गृह्णाति ।
 क्रियमाणम् । एव । तत् । यज्ञस्य । शये । रूपसाम् । अनन्ववचारायेत्यनु-अवचा
 राय । न । हि । एताः । ईलयन्ति । एति । तृतीयसवनादितितृतीय-सवनात् । प
 रीति । शेरे । यज्ञस्य । सन्तत्याइति सं-तत्यै ॥ [११] स्यादिन्द्रो गृह्णीयादस्त्वमु
 ष्मिन् क्रियते षड्विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥२॥

ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । अध्वर्युः । स्यात् ।
 यः । सोमम् । उपावहरन्ति त्युप-अवहरन् । सर्वाभ्यः । देवताभ्यः । उपावहरेदित्यु
 प-अवहरेत् । इति । हृदे । त्वा । इति । आह । मनुष्येभ्यः । एव । एतेन । करोति ।
 मनसे । त्वा । इति । आह । पितृभ्य इति पितृ-भ्यः । एव । एतेन । करोति । दिवे ।
 त्वा । सूर्याय । त्वा । इति । आह । देवेभ्यः । एव । एतेन । करोति । एतावतीः ।
 वै । देवताः । ताभ्यः । एव । एनम् । सर्वाभ्यः । उपावहरतीत्युप-अवहरति । पु
 रा । वाचः । [१२] प्रवदितोरिति प्र-वदितोः । प्रातरनुवाकमिति प्रातः-अनुवाकम् ।
 उपाकरोतीत्युप-आकरोति । यावती । एव । वाक् । ताम् । अवेति । रुधे । अ
 पः । अग्ने । अभिव्याहरतीत्यभि-व्याहरति । यज्ञः । वै । आपः । यज्ञम् । एव । अ
 भीति । वाचम् । वीति । सृजति । सर्वाणि । छन्दांसि । अन्विति । आह । प
 शवः । वै । छन्दांसि । पशून् । एव । अवेति । रुधे । गायत्रिया । तेजस्काम
 स्येति तेजः-कामस्य । परीति । दध्यान् । त्रिष्टुभा । इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय-काम

स्य । जगत्या । पशुकामस्येति पशु-कामस्य । अनुष्टुभेयंनु-स्तुभा । प्रतिष्ठाकामस्ये
 तिप्रतिष्ठा-कामस्य । पङ्क्त्या । यज्ञकामस्येति यज्ञ-कामस्य । विराजेति वि-राजा ।
 अन्नकामस्येत्यन्न-कामस्य । शृणोतु । अग्निः । समिधेति सं-धवा । हवम् । [१३]
 मे । इति । आह । सवितृप्रसूत इति सवितृ-प्रसूतः । एव । देवताभ्यः । निवेद्येति नि-
 वेद्य । अपः । अच्छ । एति । अपः । इष्य । होतः । इति । आह । इषितम् । हि ।
 कर्म । क्रियते । मैत्रावरुणस्येति मैत्रा-वरुणस्य । चमसाध्वर्युविति चमस-अध्वर्यो । ए
 ति । द्रव । इति । आह । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । वे । अपाम् । नेतारौ । ताभ्याम् ।
 एव । एनाः । अच्छ । एति । देवीः । आपः । अपाम् । नपात् । इति । आह ।
 आहुसेत्या-हुत्या । एव । एनाः । निष्क्रीयेति निः-क्रीय । गृह्णाति । अथो इति ।
 हविष्कृतानामिति हविः-कृतानाम् । एव । अभिघृतानामित्यभि-घृतानाम् । गृह्णा
 ति । [१४] कार्पिः । अग्निः । इति । आह । शर्मलम् । एव । आसाम् । अपेति ।
 प्लावयति । समुद्रस्य । वः । अखिल्यै । उदिति । नये । इति । आह । तस्मात् ।
 अद्यमानाः । पीयमानाः । आपः । न । रूपीयन्ते । योनिः । वै । यज्ञस्य । चा
 त्वालम् । यज्ञः । वसतीवरीः । होतृचमसमिति होतृ-चमसम् । च । मैत्रावरुणचम
 समिति मैत्रावरुण-चमसम् । च । सु-स्पर्श्येति सं-स्पर्श्य । वसतीवरीः । व्यानयती
 ति वि-आनयति । यज्ञस्य । सयोनित्वायेति सयोनि-त्वार्य । अथो इति । स्वात् । ए
 व । एनाः । योनेः । प्रेति । जनयति । अध्वर्यो इति । अवेः । अपा (३) । इ
 ति । आह । उत । ईम् । अनन्नमुः । उत । इमाः । पश्य । इति । वाव । एतत् ।
 आह । यदि । अग्निष्टोम इत्यग्नि-स्तोमः । जुहोति । यदि । उक्थ्यः । परिधाविति
 परि-धौ । नीति । मारुति । यदि । अतिगत्र इत्यति-गत्रः । यजुः । वदन् । प्रेति ।
 पृच्छते । यज्ञकृतानामिति यज्ञ-कृतानाम् । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्ये ॥ [१५] वाचो
 हवम्भिघृतानाङ्गृह्णात्युतपञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र-भवे । इति । ग्रावाणम् । एति । दत्ते ।
 प्रसूत्या इति प्र-सूत्यै । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्वि
 नौ । हि । देवानाम् । अध्वर्यु इति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह ।
 यत्नैः । पशवः । वै । सोमः । व्यान इति वि-आनः । उपा-शुसर्वन इत्युपा-शु-सर्व

नः । यत् । उपा३ शुसर्वन्मिर्त्युपा३ शु-सर्वनम् । अमीति । मिमीति । व्यानमिति वि-
 अनम् । एव । पशुर्षु । दधाति । इन्द्राय । त्वा । इन्द्राय । त्वा । इति । मिमीति ।
 इन्द्राय । हि । सोमः । आद्वियत् इत्या-द्वियते । पञ्च । कृत्वं । यजुपा । मिमीति ।
 [१६] पञ्चाख्येति पञ्च-अख्यम् । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति ।
 रुन्धे । पञ्च । कृत्वं । तूष्णीम् । दर्श । समिति । पद्यन्ते । दर्शाख्येति दर्श-अख्यम् ।
 विराडिति वि-राट् । अन्नम् । विराडिति वि-राट् । विराजेति वि-राजा । एव । अन्नाद्य
 मित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धे । श्वात्राः । स्थ । वृत्रतुइति वृत्र-तुरः । इति । आह । एषः ।
 वै । अपाम् । सोमपीथइति सोम-पीथः । यः । एवम् । वेद । न । अफ्स्वित्यप्-सु ।
 आर्तिम् । एति । ऋच्छति । यत् । ते । सोम । दिवि । ज्योतिः । इति । आह ।
 एभ्यः । एव । एनम् । [१७] लोकेभ्यः । समिति । भ्रति । सोमः । वै । राजा ।
 दिशः । अमीति । अध्यायन् । सः । दिशः । अनु । प्रेति । अविशन् । प्राक् । अपाक् ।
 उदक् । अधराक् । इति । आह । दिग्भ्यइति दिक्-भ्यः । एव । एनम् । समिति ।
 भ्रति । अथोइति । दिशः । एव । अस्मै । अवेति । रुन्धे । अम्ब । नीति । स्वर ।
 इति । आह । कामुकाः । एनम् । स्त्रियः । भवन्ति । यः । एवम् । वेद । यत् । ते ।
 सोम । अदाभ्यम् । नाम । जागृवि । इति । [१८] आह । एषः । वै । सोमस्य ।
 सोमपीथइति सोम-पीथः । यः । एवम् । वेद । न । सौम्याम् । आर्तिम् । एति । ऋ
 च्छति । भ्रन्ति । वै । एतत् । सोमम् । यत् । अभिषुण्वन्तीत्यभि-सुन्वन्ति । अ३
 शून् । अपेति । गृह्णाति । त्रायते । एव । एनम् । प्राणाइति प्र-अनाः । वै । अ३
 शवः । पशवः । सोमः । अ३ शून् । पुनः । अपीति । सृजति । प्राणानिति प्र-अनान् ।
 एव । पशुर्षु । दधाति । द्वौ द्वाविति द्वौ-द्वौ । अपीति । सृजति । तस्मात् । द्वौ द्वावि
 ति द्वौ-द्वौ । प्राणाइति प्र-अनाः ॥ [१९] यजुपा मिमीत एनञ्जागृवीति चतुश्चत्वा
 रि३ शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

प्राणइति प्र-अनः । वै । एषः । यत् । उपा३ शुस्वित्युप-अ३ शुः । यत् । उपा३
 श्वं ग्राइत्युपा३ शु-अग्राः । ग्रहाः । गृह्यन्ते । प्राणमिति प्र-अनम् । एव । अनु । प्रेति ।
 यन्ति । अरुणः । ह । स्म । आह । औपवेशिस्त्योष-चेशिः । प्रातस्सवनइति प्रातः-
 सवने । एव । अहम् । यज्ञम् । समिति । स्थापयामि । तेन । तर्तः । स३ स्थितेनेति

सं-स्थितेन । चरामि । इति । अष्टौ । कृत्वः । अग्रे । अभीति । सुनोति । अष्टारूपे
 त्यष्टा-अख्यग । गायत्री । गायत्रम् । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । प्रातस्सवन
 मितिप्रातः-सवनम् । एव । तेन । आप्नोति । एकादश । कृत्वः । द्वितीयम् । एका
 दशारूपेत्येकादश-अख्यग । त्रिष्टुप् । त्रैष्टुभम् । माध्यन्दिनम् । [२०] सवनम् । मा
 ध्यन्दिनम् । एव । सवनम् । तेन । आप्नोति । द्वादश । कृत्वः । तृतीयम् । द्वाद
 शारूपेतिद्वादश-अख्यग । जगती । जागतम् । तृतीयसवनमितिप्रातः-सवनम् ।
 तृतीयसवनमितिप्रातः-सवनम् । एव । तेन । आप्नोति । एताम् । ह । वाव । सः ।
 यज्ञस्य । सः स्थितिमितिप्रातः-स्थितिम् । उवाच । अस्कन्दाय । अस्कन्तम् । हि । तत् ।
 यत् । यज्ञस्य । सः स्थितस्येतिप्रातः-स्थितस्य । स्कन्दति । अथोइति । खलु । आहुः ।
 गायत्री । वाव । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवने । न । अतिवादइत्यति-वादे । इति । अ
 नतिवादुकुइत्यनति-वादुकः । एनम् । भर्तृव्यः । भवति । यः । एवम् । वेद । त
 स्मात् । अष्टावष्टावित्यष्टौ-अष्टौ । [२१] कृत्वः । अभिषुत्यमित्यभि-सुत्यम् । ब्रह्मवा
 दिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । पवित्रवन्तइतिपवित्र-वन्तः । अन्ये । ग्रहाः । गृह्य
 न्ते । किम्पवित्रइतिकिं-पवित्रः । उणाः शुश्रित्युप-अः शुः । इति । वाक्पवित्रइति
 वाक्-पवित्रः । इति । ब्रूयात् । वाचः । पतये । पवस्व । वाजिन् । इति । आह । वाचा ।
 एव । एनम् । पवयति । वृष्णः । अः शुभ्यामित्यः शुभ्याम् । इति । आह । वृष्णः ।
 हि । एतौ । अः शुइति । यो । सोमस्य । गर्भस्तिपूतइतिगर्भस्ति-पूतः । इति ।
 आह । गर्भस्तिना । हि । एनम् । पवयति । देवः । देवानाम् । पवित्रम् । असि ।
 इति । आह । देवः । हि । एषः । [२२] सन्न । देवानाम् । पवित्रम् । येषाम् ।
 भागः । असि । तेभ्यः । त्वा । इति । आह । येषाम् । हि । एषः । भागः । तेभ्यः ।
 एनम् । गृह्णाति । स्वाङ्कतः । असि । इति । आह । प्राणमितिप्रा-अनम् । एव । स्वम् ।
 अकृत । मधुमतीरितिमधु-मतीः नः । इपः । कृधि । इति । आह । सर्वम् । एव । अस्मै ।
 इदम् । स्वदयति । विश्वेभ्यः । त्वा । इन्द्रियेभ्यः । दिव्येभ्यः । पार्थिवेभ्यः । इति । आह ।
 उभयेषु । एव । देवमनुष्येभ्योऽपिदेव-मनुष्येषु । प्राणानितिप्रा-अनान् । दधाति ।
 मनः । त्वा । [२३] अष्टु । इति । आह । मनः । एव । अञ्जुते । उरु । अन्तरिक्षम् ।
 अन्विति । इहि । इति । आह । अन्तरिक्षदेवत्यइत्यन्तरिक्ष-देवत्याः । हि । प्राण

इतिप्र-अनः । स्वाहा । त्वा । सुभवइतिसु-भवः । सूर्याय । इति । आह । प्राणाइति
 प्र-अनाः । वै । स्वभवसइतिस्व-भवसः । देवाः । तेषु । एव । परोरूपमितिपरः-अ
 रूपम् । जुहोति । देवेभ्यः । त्वा । मरीचिपेभ्यइतिमरीचि-पेभ्यः । इति । आह । आ
 दित्यस्य । वै । रश्मयः । देवाः । मरीचिपाइतिमरीचि-पाः । तेषाम् । तत् । भागधेय
 मितिभाग-धेयम् । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । यदि । कामयेत । वर पुंकः । प्र
 र्जन्यः । [२४] स्यात् । इति । नीचां । हस्तेन । नीति । मृज्यात् । वृष्टिम् । एव ।
 नीति । यच्छति । यदि । कामयेत । अवर पुंकः । स्यात् । इति । उत्तानेत्युत्-ता
 नेन । नीति । मृज्यात् । वृष्टिम् । एव । उदिति । यच्छति । यदि । अभिचरेदित्य
 भि-चरेत् । अमुम् । जुहि । अर्थ । त्वा । होष्यामि । इति । ब्रूयात् । आहुतिमि
 त्या-हुतिम् । एव । एनम् । प्रेपसान्नितिप्र-ईप्सन् । हन्ति । यदि । दूरे । स्यात् ।
 एति । तमितोः । तिष्ठेत् । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अस्य । अनुगत्येत्यनु-गत्य ।
 हन्ति । यदि । अभिचरेदित्यभि-चरेत् । अमुष्य । [२५] त्वा । प्राणइतिप्र-अने ।
 सादयामि । इति । सादयेत् । असन्नः । वै । प्राणइतिप्र-अनः । प्राणमितिप्र-अ
 नम् । एव । अस्य । सादयति । पद्भिरितिपद्-भिः । अशुभिरित्यशु-भिः । पव
 यति । पद् । वै । ऋतवः । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । एव । एनम् । पवयति । त्रिः ।
 पवयति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभिः । एव । एनम् । लोकैः । पवयति । ब्रह्म
 वादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । त्रयः । पशूनाम् । हस्ता
 दानाइतिहस्त-आदानाः । इति । यत् । त्रिः । उपाशुमित्युप-अशुम् । हस्तेन ।
 विगृह्णातीतिवि-गृह्णाति । तस्मात् । त्रयः । पशूनाम् । हस्तादानाइतिहस्त-आदा
 नाः । पुरुषः । हस्ती । मुर्कटः ॥ [२६] मार्च्यन्दिनमष्टावष्टापमनस्त्वापर्जन्योऽ
 मुष्यपुरुषोदेव ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् । असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः ।
 उपाशुमित्युप-अशौ । यज्ञम् । सस्थाप्यमितिप-स्थाप्यम् । अपश्यन् । तम् ।
 उपाशुमित्युप-अशौ । समिति । अस्थापयन् । ते । असुराः । वज्रम् । उद्य
 तेत्युत्-यत्य । देवान् । अभीति । आयन्त । ते । देवाः । विभ्यतः । इन्द्रम् । उपे
 ति । अधावन् । तान् । इन्द्रः । अन्तर्यामिणेत्यन्तः-यामेन । अन्तः । अधत्त ।

तत् । अन्तर्यामस्येत्यन्तः-यामस्य । अन्तर्यामत्वमित्यन्तर्याम-त्वम् । यत् । अन्त
 र्यामइत्यन्तः-यामः । गृह्यते । भ्रातृव्यान् । एव । तत् । यजमानः । अन्तः । ध
 चे । अन्तः । ते । [२७] दधामि । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । अन्तः । उ
 रु । अन्तरीरूपम् । इति । आह । एभिः । एव । लोकैः । यजमानः । भ्रातृव्यान् ।
 अन्तः । धचे । ते । देवाः । अमन्यन्त । इन्द्रः । वै । इदम् । अभूत् । यत् । वयम् ।
 स्मः । इति । ते । अब्रुवन् । मघवन्नितिमघ-वन् । अन्विति । नः । एति । मज्ज ।
 इति । सजोपाइतिस-जोपाः । देवैः । अवरेः । परैः । च । इति । अब्रवीत् । ये ।
 च । एव । देवाः । परैः । ये । च । अवरे । तान् । उभयान् । [२८] अन्वामज्जदित्यं
 नु-आमजत् । सजोपाइतिस-जोपाः । देवैः । अवरेः । परैः । च । इति । आह ।
 ये । च । एव । देवाः । परैः । ये । च । अवरे । तान् । उभयान् । अन्वामज्जती
 त्यनु-आमजति । अन्तर्यामइत्यन्तः-यामे । मघवन्नितिमघ-वन् । मादयस्व । इति ।
 आह । यज्ञात् । एव । यजमानम् । न । अन्तः । एति । उपयामगृहीतइत्युपयाम-
 गृहीतः । अस्मि । इति । आह । अपानस्येत्यप-अनस्य । धृत्यै । यत् । उभो । अप
 वित्रौ । गृह्येयाताम् । प्राणमितिप्र-अनम् । अपानइत्यप-अनः । अनु । नीति ।
 ऋच्छेत् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । पवित्रवानितिपवित्र-वान् । अन्त
 र्यामइत्यन्तः-यामः । गृह्यते । [२९] प्राणापानयोरितिप्राण-अपानयोः । विधं
 त्याइतिवि-धृत्यै । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । वै । एतौ । यत् । उपाश्चन्त
 र्यामावित्युपाश्च-अन्तर्यामौ । व्यानइतिवि-अनः । उपाश्चुसर्वन्इत्युपाश्च-सर्व
 नः । यम् । कामयेत् । प्रमायुकइतिप्र-मायुकः । स्यात् । इति । असस्पर्ष्टावित्यसं-
 स्पृष्टौ । तस्य । सादयेत् । व्यानेनेतिवि-अनेन । एव । अस्य । प्राणापानावितिप्रा
 ण-अपानौ । वीति । लिन्नत्ति । ताजक् । प्रेति । मीयते । यम् । कामयेत् । स
 र्वम् । आयुः । इयात् । इति । सस्पर्ष्टावितिसं-स्पृष्टौ । तस्य । सादयेत् । व्या
 नेनेतिवि-अनेन । एव । अस्य । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । समिति । तनो
 ति । सर्वम् । आयुः । एति ॥ [३०] तउभयान् गृह्यतेचतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ६ ॥
 वाक् । वै । एषा । यत् । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । यत् । ऐन्द्रवायवाग्रा
 इत्यैन्द्रवायव-अग्राः । ग्रहाः । गृह्यन्ते । वाचम् । एव । अनु । प्रेति । यन्ति । वा

युम् । देवाः । अ॒ब्रुव॒न् । सोम॑म् । राजा॑नम् । ह॒नाम् । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् ।
 वर॑म् । वृ॒णै । म॒द॒ग्रा॒इति॑मत्-अ॒ग्राः । ए॒व । वः । ग्र॒हाः । गृ॒ह्या॒न्ते । इति॑ । त
 स्मा॑त् । ऐ॒न्द्र॒वा॒य॒वा॒ग्रा॒इत्यै॒न्द्र॒वा॒य॒व-अ॒ग्राः । ग्र॒हाः । गृ॒ह्या॒न्ते । तम् । अ॒ब्र॒न् । सः ।
 अ॒पू॒य॒त् । तम् । देवाः । न । उपे॑ति । अ॒धृ॒णु॒व॒न् । ते । वा॒युम् । अ॒ब्रुव॒न् । इ
 मम् । नः । स्व॒द॒य । [३१] इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । वर॑म् । वृ॒णै । म॒हे॒व॒त्या॒नीति॑
 मत्-दे॒व॒त्या॒नि । ए॒व । वः । पा॒त्रा॒णि । उ॒च्य॒न्ते । इति॑ । तस्मा॑त् । ना॒ना॒दे॒व॒त्या
 नीति॑नाना-दे॒व॒त्या॒नि । सन्ति॑ । वा॒य॒व्या॒नि । उ॒च्य॒न्ते । तम् । ए॒भ्यः । वा॒युः ।
 ए॒व । अ॒स्व॒द॒य॒त् । तस्मा॑त् । यत् । पू॒र॒य॒ति । तत् । प्र॒वा॒त॒इति॑प्र-वा॒ते । वी॒ति । स॒
 ज॒न्ति । वा॒युः । हि । तस्य॑ । प॒व॒यि॒ता । स्व॒द॒यि॒ता । तस्य॑ । वि॒ग्र॒ह॒ण॒मिति॑वि-ग्रहं
 णम् । न । अ॒वि॒न्द॒न् । सा । अ॒दि॒तिः । अ॒ब्रवी॑त् । वर॑म् । वृ॒णै । अथ॑ । मया॑ । वी
 ति॑ । गृ॒ह्णी॒ध्वम् । म॒हे॒व॒त्या॒इति॑मत्-दे॒व॒त्याः । ए॒व । वः । सोमा॑ः । [३२] स॒न्नाः ।
 अ॒स॒न् । इति॑ । उ॒प॒या॒म॒गृही॑त् इत्यु॒प॒या॒म-गृही॑त् । अ॒सि॒ । इति॑ । आ॒ह । अ॒दि॒ति॒ दे॒व
 त्या॑इत्य॒दि॒ति-दे॒व॒त्याः । तेन॑ । या॒नि । हि । दारु॑म॒या॒णीति॑दारु-म॒या॒नि । पा॒त्रा॒णि ।
 अ॒स्यै । ता॒नि । योने॑ः । सम्भू॑तानीति॒सं-भू॑तानि । या॒नि । मू॒न्म॒या॒नीति॑मृत्-म॒या
 नि । सा॒रू॒पा॒दि॒ति॒स-अ॒रू॒पा॒त् । ता॒नि । अ॒स्यै । तस्मा॑त् । ए॒वम् । आ॒ह । वाक् । वै ।
 प॒रा॒ची । अ॒व्या॒कृ॒तेत्य॑वि-आ॒कृ॒ता । अ॒व॒द॒त् । ते । देवाः । इन्द्र॑म् । अ॒ब्रुव॒न् । इ॒मा॒म् ।
 नः । वा॒चम् । व्या॒कृ॒र्वि॒ति॒वि-आ॒कृ॒रु । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । वर॑म् । वृ॒णै । म॒ह्यम् ।
 च । ए॒व । ए॒पः । वा॒य॒वे । च । स॒ह । गृ॒ह्या॒न्ते । इति॑ । तस्मा॑त् । ऐ॒न्द्र॒वा॒य॒व॒इत्यै॒न्द्र॒वा॒य॒वः ।
 स॒ह । गृ॒ह्या॒न्ते । ता॒म् । इन्द्र॑ः । म॒ध्य॒तः । अ॒व॒क्र॒म्ये॒त्य॒व-क्र॒म्य॑ । व्या॒क॒रो॒दि॒ति॒वि-आ
 क॒रो॒त् । तस्मा॑त् । इ॒य॒म् । व्या॒कृ॒ते॒ति॒वि-आ॒कृ॒ता । वाक् । उ॒च्य॒ते । तस्मा॑त् । स॒
 कृ॒त् । इन्द्रा॑य । म॒ध्य॒तः । गृ॒ह्या॒न्ते । द्विः । वा॒य॒वे । द्वौ । हि । सः । वरौ॑ । अ॒वृ॒णी॒त ॥
 [३३] स्व॒द॒य॒सोमा॑स॒हा॒ष्टा॒वि॒ंश॒ति॒श्च ॥ * * * ॥ ७ ॥

मि॒त्रम् । देवाः । अ॒ब्रुव॒न् । सोम॑म् । राजा॑नम् । ह॒नाम् । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् ।
 न । अ॒हम् । सर्व॑स्य । वै । अ॒हम् । मि॒त्रम् । अ॒स्मि॒ । इति॑ । तम् । अ॒ब्रुव॒न् । ह॒ना॑म् ।
 ए॒व । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । वर॑म् । वृ॒णै । प॒र्य॒सा । ए॒व । मे॒ । सोम॑म् । श्री॒ण॒न् ।
 इति॑ । तस्मा॑त् । भै॒त्रा॒व॒रु॒ण॒मिति॑भैत्रा-व॒रु॒ण॒म् । प॒र्य॒सा । श्री॒ण॒न्ति॒ । तस्मा॑त् ।

पशवः । अपेति । अक्रामन्न । मित्रः । सन्न । क्रूरम् । अक्रः । इति । क्रूरम् । इव ।
 खलु । वै । एषः । [३४] करोति । यः । सोमेन । यजते । तस्मात् । पशवः । अपेति ।
 क्रामन्ति । यत् । मैत्रावरुणमिति मैत्रा-वरुणम् । पर्यसा । श्रीणाति । पशुभिरिति प
 शु-भिः । एव । तत् । मित्रम् । समर्धयतीति सं-अर्धयति । पशुभिरिति पशु-भिः ।
 यजमानम् । पुरा । खलु । वाव । एवम् । मित्रः । अवेतू । अपेति । मत् । क्रूरम् ।
 चक्रुपः । पशवः । क्रमिष्यन्ति । इति । तस्मात् । एवम् । अवृणीत । वरुणम् । दे
 वाः । अब्रुवन्न । त्वया । अशुभवेत्यश-भुवा । सोमम् । राजानम् । हन्ताम् ।
 इति । सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणौ । मह्यम् । च । [३५] एव । एषः । मित्राय ।
 च । सह । गृह्यते । इति । तस्मात् । मैत्रावरुणइति मैत्रा-वरुणः । सह । गृह्यते ।
 तस्मात् । राज्ञा । राजानम् । अशुभवेत्यश-भुवा । घ्नन्ति । वैश्येन । वैश्यम् । शू
 द्रेण । शूद्रम् । न । वै । इदम् । दिवा । न । नक्तम् । आसीत् । अव्यावृत्तमित्यवि-
 आवृत्तम् । ते । देवाः । मित्रावरुणाविति मित्रा-वरुणौ । अब्रुवन्न । इदम् । नः । वी
 ति । वासयतम् । इति । तौ । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहे । एकः । एव । आवत् ।
 पूर्वः । ग्रहः । गृह्यते । इति । तस्मात् । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । पूर्वः । मैत्रावरुणा
 दिति मैत्रा-वरुणात् । गृह्यते । प्राणपानाविति प्राण-अपानौ । हि । एतौ । यत् । उ
 पाश्र्वन्तर्यामावित्युपाश्र्व-अन्तर्यामौ । मित्रः । अहः । अजनयत् । वरुणः ।
 रात्रिम् । ततः । वै । इदम् । वीति । ओच्छत् । यत् । मैत्रावरुणइति मैत्रा-वरुणः ।
 गृह्यते । व्युष्टयाइति वि-उष्टये । [३६] एषचैन्द्रवायवोऽविशतिश्च ॥ ॥ ८ ॥
 यज्ञस्य । शिरः । अच्छिद्यत् । ते । देवाः । अश्विनौ । अब्रुवन्न । भिपजौ ।
 वै । स्थः । इदम् । यज्ञस्य । शिरः । प्रतीति । धत्तम् । इति । तौ । अब्रूताम् । व
 रम् । वृणावहे । ग्रहः । एव । नो । अत्र । अपीति । गृह्यताम् । इति । ताभ्याम् ।
 एतम् । आश्विनम् । अगृह्णन् । ततः । वै । तौ । यज्ञस्य । शिरः । प्रतीति । अधत्ताम् ।
 यत् । आश्विनः । गृह्यते । यज्ञस्य । निष्कृत्याइति निःकृत्ये । तो । देवाः । अब्रुवन्न ।
 अपूतो । वै । इमौ । मनुष्यचराविति मनुष्य-चरो । [३७] भिपजौ । इति । तस्मात् ।
 ब्राह्मणेन । भेपजम् । न । कार्यम् । अपूतः । हि । एषः । अमेध्यः । यः । भिपक् ।
 तौ । बहिष्पवमानेनेति बहिः-पवमानेन । पवयित्वा । ताभ्याम् । एतम् । आश्विनम् ।

अगृह्णन् । तस्मात् । वहिष्णवमानइतिवहिः-पवमाने । स्तुते । आश्विनः । गृह्यते ।
तस्मात् । एवम् । विदुषा । वहिष्णवमानइतिवहिः-पवमानः । उपसद्यइत्युप-सद्यः ।
पवित्रम् । वै । वहिष्णवमानइतिवहिः-पवमानः । आत्मानम् । एव । पवयते । तयोः ।
त्रेधा । भैषज्यम् । वि । नीति । अदधुः । अशौ । तृतीयम् । अफस्वित्यप्-सु । तृती-
यम् । ब्राह्मणे । तृतीयम् । तस्मात् । उदणात्रमित्युद-पात्रम् । [३८] उपनिधायेत्युप-
निधाय । ब्राह्मणम् । दक्षिणतः । निपाद्येतिनि-साद्य । भेषजम् । कुर्यात् । यावत् ।
एव । भेषजम् । तेन । करोति । समर्धुकमिति-सं-अर्धुकम् । अस्य । कृतम् । भव-
ति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । एकपात्राइत्येक-
पात्राः । द्विदेवत्याइतिद्वि-देवत्याः । गृह्यन्ते । द्विपात्राइतिद्वि-पात्राः । हूयन्ते ।
इति । यत् । एकपात्राइत्येक-पात्राः । गृह्यन्ते । तस्मात् । एकः । अन्तरतः । प्राणइतिप्र-
अनः । द्विपात्राइतिद्वि-पात्राः । हूयन्ते । तस्मात् । द्वौद्विषितिद्वौ-द्वौ । बहिष्ठात् ।
प्राणाइतिप्र-अनाः । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । एते । यत् । द्विदेवत्याइतिद्वि-देवत्याः ।
पञ्चवः । इडा । यत् । इडाम् । पूर्वीम् । द्विदेवत्येभ्यइतिद्वि-देवत्येभ्यः । उपह्वयेतेत्युप-
ह्वयेत् । [३९] पशुभिरितिपशु-भिः । प्राणानितिप्र-अनान् । अन्तः । दधीत् । प्रमायुं
कइतिप्र-मायुकः । स्यात् । द्विदेवत्यानितिद्वि-देवत्यान् । भर्षयित्वा । इडाम् । उपेति ।
ह्वयते । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । आत्मन् । धित्वा । पशून् । उपेति । ह्वयते । वाक् ।
वै । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । चरुषुः । मैत्रावरुणइतिमैत्रा-वरुणः । श्रोत्रम् । आ-
श्विनः । पुरस्तात् । ऐन्द्रवायवमित्यैन्द्र-वायवम् । भर्षयति । तस्मात् । पुरस्तात् ।
वाचा । वदति । पुरस्तात् । मैत्रावरुणमितिमैत्रा-वरुणम् । तस्मात् । पुरस्तात् । च-
रुषुषा । पश्यति । सर्वतः । परिहारमितिपरि-हारम् । आश्विनम् । तस्मात् । सर्वतः ।
श्रोत्रेण । शृणोति । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । एते । यत् । द्विदेवत्याइतिद्वि-देवत्याः ।
[४०] अरिक्तानि । पात्राणि । सादयति । तस्मात् । अरिक्ताः । अन्तरतः । प्रा-
णाइतिप्र-अनाः । यतः । खलु । वै । यज्ञस्य । विततस्येतिवि-ततस्य । न । क्रियते ।
तत् । अन्विति । यज्ञम् । रूपां॑ सि । अवेति । चरन्ति । यत् । अरिक्तानि । पा-
त्राणि । सादयति । क्रियमाणम् । एव । तत् । यज्ञस्य । गये । रूपां॑ साम् । अनन्व-
वचारायेत्यननु-अवचाराय । दक्षिणस्य । हविर्धानस्येतिहविः-धानस्य । उत्तरस्या

मित्युत्तरस्याम् । वर्तन्याम् । सादयति । वाचि । एव । वाचम् । दधाति । एति ।
 तृतीयसवनादितितृतीय-सवनात् । परीति । जेरे । यज्ञस्य । सन्तत्याइतिसन्तत्ये ॥
 [४१] मनुष्यचरावुदपात्रमुपह्वयेतद्विदेवत्याण्ड चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥९॥

बृहस्पतिः । देवानाम् । पुरोहितइतिपुरः-हितः । आसीत् । शण्डामर्काविति
 शण्डा-मर्कौ । असुराणाम् । ब्रह्मण्वन्तइतिब्रह्मण्-वन्तः । देवाः । आसन् । ब्रह्मण्वन्त
 इतिब्रह्मण्-वन्तः । असुराः । ते । अन्यः । अन्यम् । न । अशक्नुवन् । अभिभवितु
 मित्यभि-भवितुम् । ते । देवाः । शण्डामर्कावितिशण्डा-मर्कौ । उपेति । अमन्त्रयन्त ।
 तौ । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहे । ब्रह्मै । एव । नौ । अत्र । अपीति । गृह्येताम् ।
 इति । तार्भ्याम् । एतौ । शुक्रामन्थिनावितिशुक्रा-मन्थिनौ । अगृह्णन् । ततः ।
 देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यस्य । एवम् । विदुषः । शुक्रामन्थिनावितिशु
 क्रामन्थिनौ । गृह्येतेइति । भवति । आत्मना । परेति । [४२] अस्य । भ्रातृव्यः ।
 भवति । तौ । देवाः । अपनुद्येत्यप-नुद्य । आत्मने । इन्द्राय । अजुह्वुः । अपनुत्ता
 वित्यप-नुत्तौ । शण्डामर्कावितिशण्डा-मर्कौ । सह । अमुना । इति । ब्रूयात् । यम् ।
 द्विष्यात् । यम् । एव । द्वेष्टि । तेन । एनौ । सह । अपेति । नुदते । सः । प्रथमः । सङ्घ
 तिरितिसं-कृतिः । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । इति । एव । एनौ । आत्मने । इन्द्राय ।
 अजुह्वुः । इन्द्रः । हि । एतानि । रूपाणि । करिंक्रत् । अचरत् । असौ । वै । आदि
 त्यः । शुक्रः । चन्द्रमाः । मन्थी । अपिगृह्येत्यपि-गृह्य । प्राञ्चौ । निरिति । [४३] क्राम
 तः । तस्मात् । प्राञ्चौ । यन्तौ । न । पश्यन्ति । प्रत्यञ्चौ । आवृत्येत्या-वृत्य । जुहुतः ।
 तस्मात् । प्रत्यञ्चौ । यन्तौ । पश्यन्ति । चरुपुपीइति । वै । एतेइति । यज्ञस्य । यत् ।
 शुक्रामन्थिनावितिशुक्रामन्थिनौ । नामिका । उत्तरेदिस्तिष्ठत्तर-चेदिः । अभितः ।
 परिक्रम्येतिपरि-क्रम्य । जुहुतः । तस्मात् । अभितः । नासिकाम् । चरुपुपीइति । त
 स्मात् । नासिकया । चरुपुपीइति । विधृतेइतिवि-धृते । सर्वतः । परीति । क्रामतः ।
 रत्नसाम् । अपहत्याइत्यप-हत्ये । देवाः । वै । याः । प्राचीः । आहुंतीस्त्या-हुतीः ।
 अजुह्वुः । ये । पुरस्तात् । असुराः । आसन् । तान् । ताभिः । प्रेति । [४४] अ
 नुदन्त । याः । प्रतीचीः । ये । पश्चात् । असुराः । आसन् । तान् । ताभिः । अपे

तिं । अनुदन्त । प्राचीः । अन्याः । आहुतयइत्या-हुतयः । हुयन्ते । प्रत्यञ्चौ । शुक्रा
मन्थिनावितिशुक्रा-मन्थिनौ । पश्चात् । च । एव । पुस्तात् । च । यजमानः ।
भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । तस्मात् । पराचीः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । वीयन्ते ।
प्रतीचीः । जायन्ते । शुक्रामन्थिनावितिशुक्रा-मन्थिनौ । वै । अन्विति । प्रजाइति
प्र-जाः । प्रेति । जायन्ते । अत्रीः । च । आद्याः । च । सुवीराइतिसु-वीराः । प्रजा
इतिप्र-जाः । प्रजनयन्नितिप्र-जनयन् । परीति । इहि । शुक्रः । शुक्रशोचिपेतिशुक्र-
शोचिषा । [४५] सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजनयन्नितिप्र-जनयन् ।
परीति । इहि । मन्थी । मन्थिशोचिपेतिमन्थि-शोचिषा । इति । आह । एताः ।
वै । सुवीराइतिसु-वीराः । याः । अत्रीः । एताः । सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । याः । आ
द्याः । यः । एवम् । वेद । अत्री । अस्य । प्रजेतिप्र-जा । जायते । न । आद्या ।
प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । अल्पि । अश्रयत् । तत् । परेति । अपतत् । तत् । विकङ्कत
मिति-वि-कङ्कतम् । प्रेति । अविशत् । तत् । विकङ्कतइतिवि-कङ्कते । न । अरमत ।
तत् । यवम् । प्रेति । अविशत् । तत् । यवम् । अरमत । तत् । यवस्य । [४६] यवत्व
मितियव-त्वम् । यत् । वैकङ्कतम् । मन्थिणात्रमितिमन्थि-पात्रम् । भवति । सक्तुभि
रितिसक्तु-भिः । श्रीणाति । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । एव । तत् । चरुपुः । समिति ।
भरति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । मन्थिणात्रमिति
मन्थि-पात्रम् । सदः । न । अश्नुते । इति । आर्नपात्रमित्यार्त-पात्रम् । हि । इति ।
वृ यात् । यत् । अश्नुवीत । अन्धः । अध्वर्युः । स्यात् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् ।
तस्मात् । न । अश्नुते ॥ [४७] आत्मनापरा निष्प्रशुक्रशोचिषायवस्यसमात्रि
शब्द ॥ * * * * * ॥ १० ॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् । असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः ।
आग्रयणाग्रानित्याग्रयण-अग्रान् । ग्रहान् । अपश्यन् । तान् । अगृह्णत् । ततः । वै ।
ते । अग्रम् । परीति । आयन् । यस्य । एवम् । विदुषः । आग्रयणाग्रइत्याग्रयण-
अग्राः । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अग्रम् । एव । समानानाम् । परीति । एति । रुग्णवत्ये
तिरुग्ण-वत्या । ऋचा । भ्रातृव्यवतइतिभ्रातृव्य-वतः । गृहीयात् । भ्रातृव्यस्य । एव ।
रुत्वा । अग्रम् । समानानाम् । परीति । एति । ये । देवाः । दिवि । एकादश । स्थ ।

मित्युत्तरस्याम् । वर्तन्याम् । सादयति । वाचि । एव । वाचम् । दधाति । एति ।
 तृतीयसवनादितितृतीय-सवनात् । परीति । शेरे । यज्ञस्य । सन्तत्याइतिसन्तत्यै ॥
 [४१] मनुष्यचरावुदपात्रमुपह्वयेतद्विदेवत्याण्ड चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ॥९॥

बृहस्पतिः । देवानाम् । पुरोहितइतिपुरः-हितः । आसीत् । शण्डामर्काविति
 शण्डा-मर्को । असुराणाम् । ब्रह्मण्वन्तइतिब्रह्मण्-वन्तः । देवाः । आसन्न । ब्रह्मण्वन्त
 इतिब्रह्मण्-वन्तः । असुराः । ते । अन्यः । अन्यम् । न । अशक्नुवन् । अभिभविषु
 मित्यभि-भविषुम् । ते । देवाः । शण्डामर्कावितिशण्डा-मर्को । उपेति । अमन्त्रयन्त ।
 तौ । अब्रूताम् । वरम् । वृणावहै । ग्रहौ । एव । नौ । अत्र । अपीति । गृह्णेताम् ।
 इति । ताभ्याम् । एतौ । शुक्रामन्थिनावितिशुक्रा-मन्थिनौ । अगृह्णन् । ततः ।
 देवाः । अभवन् । परेति । असुराः । यस्य । एवम् । विदुषः । शुक्रामन्थिनावितिशु
 क्रामन्थिनौ । गृह्णेतेइति । भवति । आत्मना । परेति । [४२] अस्य । भ्रातृव्यः ।
 भवति । तौ । देवाः । अपनुद्येत्यप-नुद्य । आत्मने । इन्द्राय । अजुह्वुः । अपनुत्ता
 वित्यप-नुत्तो । शण्डामर्कावितिशण्डा-मर्को । सह । अमुना । इति । ब्रूयात् । यम् ।
 द्विष्यात् । यम् । एव । देष्टि । तेन । एनौ । सह । अपेति । नुदते । सः । प्रथमः । सङ्घ
 तिरितिसं-कृतिः । विश्वकर्मेतिविश्व-कर्मा । इति । एव । एनौ । आत्मने । इन्द्राय ।
 अजुह्वुः । इन्द्रः । हि । एतानि । रूपाणि । करिंक्रत् । अचरत् । असौ । वै । आदि
 त्यः । शुक्रः । चन्द्रमाः । मन्थी । अपिगृह्णेत्यपि-गृह्णा । प्राञ्चौ । निरिति । [४३] क्राम
 तः । तस्मात् । प्राञ्चौ । यन्तौ । न । पश्यन्ति । प्रत्यञ्चौ । आवृत्तेत्या-वृत्त्य । जुहुतः ।
 तस्मात् । प्रत्यञ्चौ । यन्तौ । पश्यन्ति । चरुपुपीइति । वै । एतेइति । यज्ञस्य । यत् ।
 शुक्रामन्थिनावितिशुक्रामन्थिनौ । नासिका । उत्तरवेदिरित्युत्तर-वेदिः । अभितः ।
 परिक्रम्येतिपरि-क्रम्य । जुहुतः । तस्मात् । अभितः । नासिकाम् । चरुपुपीइति । त
 स्मात् । नासिकया । चरुपुपीइति । विधृतेइतिवि-धृते । सर्वतः । परीति । क्रामतः ।
 रूपंसाम् । अपहत्याइत्यप-हृत्यै । देवाः । वै । याः । प्राचीः । आहुतीरित्या-हुतीः ।
 अजुह्वुः । ये । पुरस्तात् । असुराः । आसन्न । तान् । ताभिः । प्रेति । [४४] अ
 नुदन्त । याः । प्रतीचीः । ये । एश्वात् । असुराः । आसन्न । तान् । ताभिः । अपे

तिं । अनुदन्त । प्राचीः । अन्याः । आहुतयइत्या-हुतयः । हूयन्ते । प्रत्यञ्चौ । शुक्रा
 मन्थिनावितिशुक्रा-मन्थिनौ । पश्चात् । च । एव । पुस्तात् । च । यजमानः ।
 भ्रातृव्यान् । प्रेति । नुदते । तस्मात् । पराचीः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । वीयन्ते ।
 प्रतीचीः । जायन्ते । शुक्रामन्थिनावितिशुक्रा-मन्थिनौ । वै । अन्विति । प्रजाइति
 प्र-जाः । प्रेति । जायन्ते । अत्रीः । च । आद्याः । च । सुवीराइतिसु-वीराः । प्रजा
 इतिप्र-जाः । प्रजनयन्नितिप्र-जनयन् । परीति । इहि । शुक्रः । शुक्रशोचिपेतिशुक्र-
 शोचिषा । [४५] सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजनयन्नितिप्र-जनयन् ।
 परीति । इहि । मन्थी । मन्थिशोचिपेतिमन्थि-शोचिषा । इति । आह । एताः ।
 वै । सुवीराइतिसु-वीराः । याः । अत्रीः । एताः । सुप्रजाइतिसु-प्रजाः । याः । अ-
 द्याः । यः । एवम् । वेद । अत्री । अस्य । प्रजेतिप्र-जा । जायते । न । आद्या ।
 प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । अरुपि । अश्वयत् । तत् । परेति । अपतत् । तत् । विकङ्कत
 मिति-वि-कङ्कतम् । प्रेति । अविशत् । तत् । विकङ्कतइति-वि-कङ्कते । न । अरमत ।
 तत् । यवम् । प्रेति । अविशत् । तत् । यवै । अरमत । तत् । यवस्य । [४६] यवत्व
 मितियव-त्वम् । यत् । वैकङ्कतम् । मन्थिपात्रमितिमन्थि-पात्रम् । भवति । सक्तुभि
 रितिसक्तु-भिः । श्रीणति । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । एव । तत् । चरुपुः । समिति ।
 भरति । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । मन्थिपात्रमिति
 मन्थि-पात्रम् । सदः । न । अश्नुते । इति । आर्नपात्रमित्यार्त-पात्रम् । हि । इति ।
 वृ यात् । यत् । अश्नुवीत । अन्धः । अध्वर्युः । स्यात् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् ।
 तस्मात् । न । अश्नुते ॥ [४७] आत्मनापरा निष्प्रशुक्रशोचिषायवस्यसप्तत्रिं
 शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् । असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः ।
 आग्रयणाग्रानित्याग्रयण-अग्रान् । ग्रहान् । अपश्यन् । तान् । अगृह्णत् । ततः । वै ।
 ते । अग्रम् । परीति । आयन् । यस्य । एवम् । विदुषः । आग्रयणाग्राइत्याग्रयण-
 अग्राः । ग्रहाः । गृह्यन्ते । अग्रम् । एव । समानानाम् । परीति । एति । रुग्णवत्ये
 तिरुग्ण-वत्या । ऋचा । भ्रातृव्यवतइतिभ्रातृव्य-वतः । गृहीयात् । भ्रातृव्यस्य । एव ।
 रुक्त्वा । अग्रम् । समानानाम् । परीति । एति । ये । देवाः । दिवि । एकादश । स्थ ।

इति । आह । [४८] एतावतीः । वै । देवताः । ताभ्यः । एव । एनम् । सर्वाभ्यः । गृह्णा
ति । एषः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । इति । आह । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः ।
हि । एषः । देवर्तया । वाक् । वै । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् । यज्ञाय । अतिष्ठमा
ना । ते । देवाः । वाचि । अपक्रान्तायामित्यप-क्रान्तायाम् । तूष्णीम् । ग्रहान् ।
अगृह्णत् । सा । अमन्यत । वाक् । अन्तः । यन्ति । वै । सा । इति । सा । आग्रयणम् ।
प्रति । एति । अगच्छत् । तत् । आग्रयणस्य । आग्रयणत्वमित्याग्रयण-त्वम् । [४९]
तस्मात् । आग्रयणे । वाक् । वीति । सृज्यते । यत् । तूष्णीम् । पूर्वे । ग्रहाः । गृह्यन्ते ।
यथा । धसारी । इयति । मे । आखः । इयति । न । अपेति । गृह्णामि । इति । उपावसू
जतीत्युप-अवसृजति । एवम् । एव । तत् । अध्वर्युः । आग्रयणम् । गृहीत्वा । यज्ञम् ।
आरभ्येया-रभ्यं । वाचम् । वीति । सृज्यते । त्रिः । हिम् । करोति । उद्गातृनित्युत्-
गातृन् । एव । तत् । वृणीते । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । एषः । यत् । आग्र
यणः । यत् । आग्रयणम् । गृहीत्वा । हिङ्करोतीतिहिङ्करोति । प्रजापतिरितिप्रजा-
पतिः । एव । [५०] तत् । प्रजाइतिप्र-जाः । अभीति । जिघृति । तस्मात् । वृथ्सम् ।
जातम् । गौः । अभीति । जिघृति । आत्मा । वै । एषः । यज्ञस्य । यत् । आग्रय
णः । सर्वनेसवनइतिसर्वने-सवने । अभीति । गृह्णाति । आत्मन् । एव । यज्ञम् ।
समिति । तनोति । उपरिष्ठात् । एति । नयति । रेतः । एव । तत् । दधाति । अ
धस्तात् । उपेति । गृह्णाति । प्रेति । जनयति । एव । तत् । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वा
दिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । गायत्री । कनिष्ठा । छन्दसाम् । सुती । सर्वा
णि । सर्वनानि । वदति । इति । एषः । वै । गायत्रिये । वृथ्सः । यत् । आग्रयणः ।
तम् । एव । तत् । अभिनिवर्तमित्यभि-निवर्तम् । सर्वाणि । सर्वनानि । वदति ।
तस्मात् । वृथ्सम् । अपाकृतमित्यप-आकृतम् । गौः । अभि । नीति । वर्तते ॥ [५१]
आहाग्रयणत्वम्प्रजापतिरेवेतिवि० शतिश्रं ॥ ॐ ॐ ॥ ११ ॥

यज्ञेनताउपयङ्गिदेवावैयज्ञमाग्नीध्रेब्रह्मवादिनस्त्वदेवस्यग्रावाणाम्प्राणोवाउपा०
श्वग्रादेवावाउपा० शोवाग्नेमित्रयज्ञस्यबृहस्पतिदेवावाआग्रयणाग्रानेकादश॥११॥
यज्ञेन लोके पशुमान्स्यात्सर्वन्माय्यन्दिनवाग्वाअरिक्तानि तत्प्रजा एकंपञ्चा

शत् ॥ [५१] यज्ञेननिर्वर्तते ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पष्ठकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

पष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

इन्द्रः । वृत्राय । वज्रम् । उदिति । अयच्छत् । सः । वृत्रः । वज्रात् । उद्यत् ।
दित्युत्-यत्तात् । अविभेत् । सः । अग्रवीत् । मा । मे । प्रेति । ह्यः । अस्ति । वै । इ
दम् । मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति । तस्मै । उक्थ्यम् । प्रेति ।
अयच्छत् । तस्मै । द्वितीयम् । उदिति । अयच्छत् । सः । अग्रवीत् । मा । मे । प्रे
ति । ह्यः । अस्ति । वै । इदम् । मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्यामि । इति ।
[१] तस्मै । उक्थ्यम् । एव । प्रेति । अयच्छत् । तस्मै । तृतीयम् । उदिति । अय
च्छत् । तम् । विष्णुः । अन्विति । अतिष्ठत् । जहि । इति । सः । अग्रवीत् । मा ।
मे । प्रेति । ह्यः । अस्ति । वै । इदम् । मयि । वीर्यम् । तत् । ते । प्रेति । दास्या
मि । इति । तस्मै । उक्थ्यम् । एव । प्रेति । अयच्छत् । तम् । निर्मायमितिनिः-
मायम् । भूतम् । अहन् । यज्ञः । हि । तस्य । माया । आसीत् । यत् । उक्थ्यः ।
गृह्यते । इन्द्रियम् । एव । [२] तत् । वीर्यम् । यजमानः । आर्तव्यस्य । वृद्धकृते ।
इन्द्राय । त्वा । वृहद्भुत इति वृहत्-वृते । वयंस्वते । इति । आह । इन्द्राय । हि । सः ।
तम् । प्रेति । अयच्छत् । तस्मै । त्वा । विष्णवे । त्वा । इति । आह । यत् । एव ।
विष्णुः । अन्वतिष्ठतेत्यनु-अतिष्ठत् । जहि । इति । तस्मात् । विष्णुम् । अन्वाभञ्ज
तीत्यनु-आभञ्जति । त्रिः । निरिति । गृह्णाति । त्रिः । हि । सः । तम् । तस्मै । प्रेति ।
अयच्छत् । एपः । ते । योनिः । पुनर्हविरितिपुनः-हविः । अस्ति । इति । आह ।
पुनःपुनरितिपुनः-पुनः । [३] हि । अस्मात् । निर्गृह्णातीतिनिः-गृह्णाति । चरुपुः ।
वे । एतत् । यज्ञस्य । यत् । उक्थ्यः । तस्मात् । उक्थ्यम् । हुतम् । सोमाः । अन्वाय
न्तीत्यनु-आयन्ति । तस्मात् । आत्मा । चरुपुः । अन्विति । एति । तस्मात् । ए

कम् । यन्तम् । बृहवः । अन्विति । यन्ति । तस्मात् । एकः । ब्रहूनाम् । भद्रः । भव
ति । तस्मात् । एकः । ब्रह्मीः । जायाः । विन्दते । यदि । कामयेत । अध्वर्युः ।
आत्मानम् । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति । अन्तरा । आहवनीय
मित्या हवनीयम् । च । हविर्धानमितिहविः-धानम् । च । तिष्ठन् । अवेति । नयेत् ।
[४] आत्मानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयति । यदि । कामयेत ।
यजमानम् । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति । अन्तरा । सदोहविर्धा
नेइतिसदः-हविर्धाने । तिष्ठन् । अवेति । नयेत् । यजमानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति
यज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयति । यदि । कामयेत । सदस्यान् । यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन ।
अर्पयेयम् । इति । सदः । आलभ्येत्या-लभ्य । अवेति । नयेत् । सदस्यान् । एव ।
यज्ञयज्ञसेनेतियज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयति ॥ [५] इतीन्द्रियमेवपुनःपुनर्नयेन्नयस्त्रि
शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

आयुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । ध्रुवः । उत्तमइत्युत्-तमः । ग्रहाणाम् ।
गृह्यते । तस्मात् । आयुः । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उत्तममित्युत्-तमम् । मूर्धा
नम् । दिवः । अरतिम् । पृथिव्याः । इति । आह । मूर्धानम् । एव । एनम् । समाना
नाम् । करोति । वैश्वानरम् । ऋतार्य । जातम् । अग्निम् । इति । आह । वैश्वानरम् ।
हि । देवतया । आयुः । उभयतो वैश्वानरइत्युभयतः-वैश्वानरः । गृह्यते । तस्मात् ।
उभयतः । प्राणाइतिप्र-अनाः । अधस्तात् । च । उपरिष्ठात् । च । अधिनः । अन्ये ।
ग्रहाः । गृह्यन्ते । अर्धी । ध्रुवः । तस्मात् [६] अर्धी । अवाङ् । प्राणइतिप्र-अनः ।
अन्येषाम् । प्राणानामितिप्र-अनानाम् । उपोप्तइत्युप-उप्ते । अन्ये । ग्रहाः । साद्य
न्ते । अनुपोप्तइत्यनुप-उप्ते । ध्रुवः । तस्मात् । अश्वा । अन्याः । प्रजाइतिप्र-जाः ।
प्रतितिष्ठन्तीतिप्रति-तिष्ठन्ति । माःसेन । अन्याः । असुराः । वै । उत्तरतइत्युत्-त
रतः । पृथिवीम् । पर्याचिकीर् पन्नितिपरि-आचिकीर् पन् । ताम् । देवाः । ध्रुवर्ण ।
अदृः हन् । तत । ध्रुवस्य । ध्रुवत्वमितिध्रुव-त्वम् । यत् । ध्रुवः । उत्तरतइत्युत्-तरतः ।
साद्यते । धृत्यै । आयुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । ध्रुवः । आत्मा । होता । यत् । होतृ
चमसइतिहोतृ-चमसे । ध्रुवम् । अवनयतीत्यव-नयति । आत्मन् । एव । यज्ञस्य ।
[७] आयुः । दधाति । पुरस्तात् । उक्थस्य । अवनीयइत्यव-नीयः । इति । आहुः ।

पुरस्तात् । हि । आयुषः । भुङ्क्ते । मध्यतः । अवनीयइत्यव-नीयः । इति । आहुः ।
 मध्यमेन । हि । आयुषः । भुङ्क्ते । उत्तगार्धइत्युत्तर-अर्धे । अवनीयइत्यव-नीयः ।
 इति । आहुः । उत्तमेनेत्युत्त-तमेन । हि । आयुषः । भुङ्क्ते । वैश्वदेव्यामिति वैश्व-दे-
 व्याम् । ऋचि । शस्यमानायाम् । अवेति । नयति । वैश्वदेव्यइति वैश्व-देव्यः । वै ।
 प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजास्वितिप्र-जासु । एव । आयुः । दधाति ॥ [८] ध्रुवस्तस्मा
 देवयज्ञस्यैकान्नचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ २॥

यज्ञेन । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्नू । ते । अमन्य-
 न्त । मनुष्याः । नः । अन्वामविष्यन्तीत्यनु-आमविष्यन्ति । इति । ते । सव्वत्स-
 रेणेतिसं-वत्सरेण । योषयित्वा । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्नू । तम् । ऋष-
 यः । ऋतुग्रहेरित्यूतु-ग्रहैः । एव । अनु । प्रेति । अजानन्नू । यत् । ऋतुग्रहाइत्युतु-ग्रहाः ।
 गृह्यन्ते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । प्रज्ञात्याइति प्र-ज्ञात्यै । द्वादश । गृह्य-
 न्ते । द्वादश । मासाः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । सव्वत्सरस्येतिसं-वत्सरस्य । प्रज्ञा-
 त्याइति प्र-ज्ञात्यै । सह । प्रथमौ । गृह्येतेइति । सह । उत्तमावित्यूतु-तमौ । तस्मात् ।
 द्वौ द्वाविति द्वौ-द्वौ । ऋतुइति । उभयतो मुखमित्यूभयतः-मुखम् । ऋतुपात्रमित्यूतु-
 पात्रम् । भवति । कः । [९] हि । त । वेद । यतः । ऋतूनाम् । मुखम् । ऋतूनां ।
 प्रेति । इष्य । इति । पद् । कृत्वं । आह । पद् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणा-
 ति । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । इति । चतुः । चतुष्पदइति चतुः-पदः । एव । पशून् । प्री-
 णाति । द्विः । पुनः । ऋतूनां । आह । द्विपदइति द्वि-पदः । एव । प्रीणाति । ऋ-
 तूनां । प्रेति । इष्य । इति । पद् । कृत्वं । आह । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । इति । चतुः ।
 तस्मात् । चतुष्पादइति चतुः-पादः । पशवः । ऋतून् । उपेति । जीवन्ति । द्विः ।
 [१०] पुनः । ऋतूनां । आह । तस्मात् । द्विपादइति द्वि-पादः । चतुष्पदइति
 चतुः-पदः । पशून् । उपेति । जीवन्ति । ऋतूनां । प्रेति । इष्य । इति । पद् ।
 कृत्वं । आह । ऋतुभिरित्यूतु-भिः । इति । चतुः । द्विः । पुनः । ऋतूनां । आह ।
 आक्रमणमित्या-क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानः । कुरुते । सुवर्गस्येतिसु-
 वः-गस्य । लोकस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्ये । न । अन्यः । अन्यम् । अनु । प्रेति ।
 पद्येत । यत् । अन्यः । अन्यम् । अनुपपद्येतेत्यनु-प्रपद्येत । ऋतुः । ऋतुम् । अनु ।

प्रेति । पद्येन । ऋतवः । मोहुकाः । स्युः । [११] प्रसिद्धमितिप्र-सिद्धम् । एव । अ
 ध्वयुः । दक्षिणेन । प्रेति । पद्येते । प्रसिद्धमितिप्र-सिद्धम् । प्रतिप्रस्थातेतिप्रति-प्र
 स्थाता । उत्तरेणेत्युत्-तरेण । तस्मात् । आदित्यः । पद् । मासः । दक्षिणेन । एति ।
 पद् । उत्तरेणेत्युत्-तरेण । उपयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । अमि । सः सर्पइति
 सं-सर्पः । अमि । अः हस्पत्यायेत्यहः-पत्याय । त्वा । इति । आह । अस्ति ।
 त्रयोदशइतित्रयः दशः । मासः । इति । आहुः । तम् । एव । तत् । प्रीणाति ॥ [१२]
 कोजीवन्तिद्विस्सुश्रुतुंस्त्रिःशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

सुवर्गायेतिसुवः-गार्य । वै । एते । लोकार्य । गृह्यन्ते । यत् । ऋतुग्रहाइत्यृ
 तु-ग्रहाः । ज्योतिः । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । यत् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नम् । ऋतुपा
 त्रेणेत्यृतु-पात्रेण । गृह्णाति । ज्योतिः । एव । अस्मै । उपरिष्ठात् । दधाति । सुवर्ग
 स्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । ओजोभूतावित्योजः-भूतौ ।
 वै । एतौ । देवानाम् । यत् । इन्द्राग्नीइतीन्द्र-अग्नी । यत् । ऐन्द्राग्नमित्यैन्द्र-अग्नः । गृह्यते ।
 ओजः । एव । अवेति । रुन्धे । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । शुक्रपात्रेणेतिशुक्र-पात्रे
 ण । गृह्णाति । वैश्वदेव्यइतिवैश्व-देव्यः । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । असौ । आदित्यः ।
 शुक्रः । यत् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । शुक्रपात्रेणेतिशुक्र-पात्रेण । गृह्णाति । त
 स्मात् । असौ । आदित्यः । [१३] सर्वाः । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रत्यङ् । उदिति । एति ।
 तस्मात् । सर्वैः । एव । मन्यते । माम् । प्रति । उदात् । अगान् । इति । वैश्वदे
 वमितिवैश्व-देवम् । शुक्रपात्रेणेतिशुक्र-पात्रेण । गृह्णाति । वैश्वदेव्यइतिवैश्व-देव्यः ।
 वै । प्रजाइतिप्र-जाः । तेजः । शुक्रः । यत् । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । शुक्रपात्रेणेति
 शुक्र-पात्रेण । गृह्णाति । प्रजास्वितिप्र-जासुं । एव । तेजः । दधाति ॥ [१४] तस्मा
 दसार्वादित्यास्त्रिःशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ४ ॥

इन्द्रः । मरुद्विरितिमरुत्-भिः । सार्व्विद्येनेतिसां-विद्येन । मार्च्यन्दिने । सर्व
 ने । वृत्रम् । अहन् । यत् । मार्च्यन्दिने । सर्वने । मरुत्वतीयाः । गृह्यन्ते । वार्त्रेणा
 इतिवार्त-घ्नाः । एव । ते । यजमानस्य । गृह्यन्ते । तस्य । वृत्रम् । जघ्रुपः । ऋतवः ।
 अमुह्यन् । सः । ऋतुपात्रेणेत्यृतु-पात्रेण । मरुत्वतीयान् । अगृह्णात् । ततः । वै ।

सः । ऋतून् । प्रेति । अजानात् । यत् । ऋतुपावेणेत्यृतु-पात्रेण । मरुत्वतीयाः । गृह्यन्ते । ऋतूनाम् । प्रज्ञात्याइतिप्र-ज्ञात्ये । वर्जम् । वै । एतम् । यजमानः । भ्रातृव्याय । प्रेति । हसति । यत् । मरुत्वतीयाः । उदिति । एव । प्रथमेन । [१५] यच्छ्रुति । प्रेति । हसति । द्वितीयेन । स्तृणुते । तृतीयेन । आयुधम् । वै । एतत् । यजमानः । समिति । कुरुते । यत् । मरुत्वतीयाः । धनुः । एव । प्रथमः । ज्या । द्वितीयः । इपुः । तृतीयः । प्रतीति । एव । प्रथमेन । धत्ते । वीति । सृजति । द्वितीयेन । विध्यति । तृतीयेन । इन्द्रः । वृत्रम् । हत्वा । पराम् । परावतमितिपरा-वतम् । अगच्छतु । अपेति । अग्रधम् । इति । मन्यमानः । सः । हरितः । अभवत् । सः । एतान् । मरुत्वतीयान् । आत्मस्पर्णानित्यात्म-स्पर्णान् । अपश्यत् । तान् । अगृहीत । [१६] प्राणमितिप्र-अनम् । एव । प्रथमेन । अस्पृणुत् । अपानमित्यप-अनम् । द्वितीयेन । आत्मानम् । तृतीयेन । आत्मस्पर्णाइत्यात्म-स्पर्णाः । वै । एते । यजमानस्य । गृह्यन्ते । यत् । मरुत्वतीयाः । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । प्रथमेन । स्पृणुते । अपानमित्यप-अनम् । द्वितीयेन । आत्मानम् । तृतीयेन । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तम् । देवाः । अयुवन् । महान् । वै । अयम् । अभूत् । यः । वृत्रम् । अवधीत् । इति । तत् । महेन्द्रस्येतिमहा-इन्द्रस्य । महेन्द्रत्वमितिमहेन्द्र-त्वम् । सः । एतम् । महेन्द्रमितिमाहा-इन्द्रम् । उद्धारमित्युत्-हारम् । उदिति । अहरत् । वृत्रम् । हत्वा । अन्यासु । देवतासु । अधीति । यत् । महेन्द्रइतिमाहा-इन्द्रः । गृह्यते । उद्धारमित्युत्-हारम् । एव । तम् । यजमानः । उदिति । हस्ते । अन्यासु । प्रजास्वितिप्र-जासु । अधीति । शुक्रपात्रेणेतिशुक्र-पात्रेण । गृह्णाति । यजमानदेवत्यइति यजमान-देवत्यः । वै । महेन्द्रइतिमाहा-इन्द्रः । तेजः । शुक्रः । यत् । महेन्द्रमितिमाहा-इन्द्रम् । शुक्रपात्रेणेतिशुक्र-पात्रेण । गृह्णाति । यजमाने । एव । तेजः । दधाति । [१७] प्रथमेनागृहीतदेवतास्वष्टाविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥५॥

अदितिः । पुत्रकामेतिपुत्र-कामा । साध्वेभ्यः । देवेभ्यः । ब्रह्मोदनमिति ब्रह्म-ओदनम् । अपचत् । तस्यै । उच्छेपणमित्युत्-शेषणम् । अददुः । तत् । प्रेति । आश्नात् । सा । रेतः । अधत् । तस्यै । चत्वारः । आदित्याः । अजायन्त । सा । द्वितीयम् । अपचत् । सा । अमन्यत । उच्छेपणादित्युत्-शेषणात् । मे । इमे । अ

ज्ञत । यत् । अग्रे । प्राशिष्यामीतिप्र-अशिष्यामि । इतः । मे । वसीयाः सः । ज
 निष्यन्ते । इति । सा । अग्रे । प्रेति । आञ्जात् । सा । रेतः । अधत्त । तस्यै ।
 व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । आण्डम् । अजायत । सा । आदित्येभ्यः । एव । [१८] तृ
 तीयम् । अपचत् । भोगाय । मे । इदम् । श्रान्तम् । अस्तु । इति । ते । अनुवृत्तम् ।
 वरम् । वृणामहे । यः । अतः । जायते । अस्माकम् । सः । एकः । असत् । यः ।
 अस्य । प्रजायामितिप्र-जायाम् । ऋद्याते । अस्माकम् । भोगाय । भवात् । इति ।
 ततः । विवस्वान् । आदित्यः । अजायत । तस्यै । वै । इयम् । प्रजेतिप्र-जा ।
 यत् । मनुष्याः । तासु । एकः । एव । ऋद्धः । यः । यजते । सः । देवानाम् । भो
 गाय । भवति । देवाः । वै । यज्ञात् । [१९] रुद्रम् । अन्तः । आयन् । सः । आ
 दित्यान् । अन्वाक्रमतेत्यनु-आक्रमत । ते । द्विदेवत्यानितिद्वि-देवत्यान् । प्रेति ।
 अपचन्त । तान् । न । प्रति । प्रेति । अयच्छन् । तस्मात् । अपीति । वध्यम् ।
 प्रपन्नमितिप्र-पन्नम् । न । प्रति । प्रेति । यच्छन्ति । तस्मात् । द्विदेवत्येभ्य इतिद्वि-दे
 वत्येभ्यः । आदित्यः । निरिति । गृह्यते । यत् । उच्छेपणादित्युत्-शेषणात् । अ
 जायन्त । तस्मात् । उच्छेपणादित्युत्-शेषणात् । गृह्यते । तिसृभिरिति तिसृ-भिः । ऋ
 ग्भिरित्यृक्-भिः । गृह्णाति । माता । पिता । पुत्रः । तत् । एव । तत् । मिथुनम् ।
 उल्बम् । गर्भैः । जरायु । तत् । एव । तत् । [२०] मिथुनम् । पशवं । वै । एते ।
 यत् । आदित्यः । ऊर्कः । दधि । दध्ना । मध्यतः । श्रीणाति । ऊर्जम् । एव । पशू
 नाम् । मध्यतः । दधाति । श्रुतातङ्क्येनेतिश्रुत-आतङ्क्येन । मेध्यत्वायेतिमेध्य-त्वाय ।
 तस्मात् । आमा । पृक् । दुहे । पशवं । वै । एते । यत् । आदित्यः । परिश्रि
 त्येतिपरि-श्रित्यं । गृह्णाति । प्रतिरुध्येतिप्रति-रुध्यं । एव । अस्मे । पशून् । गृह्णा
 ति । पशवं । वै । एते । यत् । आदित्यः । एषः । रुद्रः । यत् । अग्निः । परिश्रि
 त्येतिपरि-श्रित्यं । गृह्णाति । रुद्रात् । एव । पशून् । अन्तः । दधाति । [२१] एषः ।
 वै । विवस्वान् । आदित्यः । यत् । उपाङ्शुसर्वानुड्युपाङ्शु-सर्वानः । सः । एतम् ।
 एव । सोमपीथमिति सोम-पीथम् । परीति । शये । एति । तृतीयसवनादिति तृती
 य-सवनात् । विवस्वः । आदित्यः । एषः । ते । सोमपीथ इति सोम-पीथः । इति ।

आह । विवेस्वन्तम् । एव । आदित्यम् । सोमपीथेनेतिसोम-पीथेन । समिति । अ
 र्धयति । या । दिव्या । वृष्टिः । तथा । त्वा । श्रीणामि । इति । वृष्टिकामस्येतिवृ
 ष्टि-कामस्य । श्रीणीयात् । वृष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । यदि । ताजक् । प्रस्क
 न्देदितिप्रस्कन्देत् । वरपुङ्कः । पर्जन्यः । स्यात् । यदि । चिरम् । अवर् पुङ्कः ।
 न । सादयति । असन्नात् । हि । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजायन्तइतिप्र-जायन्ते । न ।
 अन्विति । वपद् । करोति । यत् । अनुवपद् कुर्यादित्यनु-वपद् कुर्यात् । रुद्रम् । प्र
 जाइतिप्र-जाः । अन्ववंसृजेदित्यनु-अवंसृजेत् । न । हुत्वा । अन्विति । ईरूपेत् । यत् ।
 अन्वीरूपेतेत्यनु-ईरूपेत् । चरुपुः । अस्य । प्रमायुक्कमितिप्र-मायुक्कम् । स्यात् । त
 स्मात् । न । अन्वीरूपेइत्यनु-ईरूप्यः ॥ [२२] एवयज्ञाजरायुतदेवतदन्तर्दधा
 तिनसप्तविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

अन्तर्यामपात्रेणेत्यन्तर्याम-पात्रेण । सावित्रम् । आग्रयणात् । गृह्णाति । प्र
 जापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । एषः । यत् । आग्रयणः । प्रजानामितिप्र-जानाम् ।
 प्रजननायेतिप्र-जननाय । न । सादयति । असन्नात् । हि । प्रजाइतिप्र-जाः । प्र
 जायन्तइतिप्र-जायन्ते । न । अन्विति । वपद् । करोति । यत् । अनुवपद् कुर्यादि
 त्यनु-वपद् कुर्यात् । रुद्रम् । प्रजाइतिप्र-जाः । अन्ववंसृजेदित्यनु-अवंसृजेत् । एषः ।
 वै । गायत्रः । देवानाम् । यत् । सविता । एषः । गायत्रियै । लोके । गृह्यते । यत् ।
 आग्रयणः । यत् । अन्तर्यामपात्रेणेत्यन्तर्याम-पात्रेण । सावित्रम् । आग्रयणात् । गृह्णा
 ति । स्वात् । एव । एनम् । योनेः । निरिति । गृह्णाति । विश्वे । [२३] देवाः । तृतीयम् ।
 सर्वनम् । न । उदिति । अयच्छन् । ते । सवितारम् । प्रातस्सवनभागमितिप्रात
 स्सवन-भागम् । सन्तम् । तृतीयसवनमितिप्रातस्सवनम् । अभि । परीति । अन
 यन् । ततः । वै । ते । तृतीयम् । सर्वनम् । उदिति । अयच्छन् । यत् । तृतीयस
 वनइतिप्रातस्सवने । सावित्रः । गृह्यते । तृतीयस्य । सर्वनस्य । उद्यत्याइत्युत्-
 यत्ये । सवितृपात्रेणेतिसवितृ-पात्रेण । वैश्वदेवमितिवैश्व-देवम् । कुलशात् । गृह्णा
 ति । वैश्वदेव्यइतिवैश्व-देव्यः । वै । प्रजाइतिप्र-जाः । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । कुल
 शः । सविता । प्रसवानामितिप्र-सवानाम् । ईशे । यत् । सवितृपात्रेणेतिसवितृ-

प्रात्रेण । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । कलशात् । गृह्णाति । सवितृप्रसूत-इतिसवि-
 तृ-प्रसूतः । एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति । [२४] जनयति । सोमे । सो-
 मम् । अभीति । गृह्णाति । रेतः । एव । तत् । दधाति । सुशर्मैतिसु-शर्मा । अ-
 सि । सुप्रतिष्ठानइतिसु-प्रतिष्ठानः । इति । आह । सोमे । हि । सोमम् । अभिगृ-
 ष्णातीत्यभि-गृह्णाति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । एतस्मिन् । वै । अपीति । ग्रहे ।
 मनुष्येभ्यः । देवेभ्यः । पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । क्रियते । सुशर्मैतिसु-शर्मा । असि ।
 सुप्रतिष्ठानइतिसु-प्रतिष्ठानः । इति । आह । मनुष्येभ्यः । एव । एतेन । करोति ।
 बृहत् । इति । आह । देवेभ्यः । एव । एतेन । करोति । नमः । इति । आह ।
 पितृभ्यइतिपितृ-भ्यः । एव । एतेन । करोति । एतावतीः । वै । देवताः । ताभ्यः ।
 एव । एनम् । सर्वाभ्यः । गृह्णाति । एषः । ते । योनिः । विश्वेभ्यः । त्वा । देवेभ्यः । इ-
 ति । आह । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । हि । एषः ॥ [२५] विश्वेप्रपितृभ्यएवैतेनकरो-
 त्येकान्नवि५ इतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

प्राणइतिप्र-अनः । वै । एषः । यत् । उपा५शुस्त्रियुप-अ५शुः । यत् । उपा-
 ५शुप्रात्रेणेत्युपा५शु-प्रात्रेण । प्रथमः । च । उत्तमइत्युत्-तमः । च । ग्रहौ । गृह्ये-
 तेइति । प्राणमितिप्र-अनम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीतिप्र-यन्ति । प्राणमितिप्र-अ-
 नम् । अनु । उदिति । यन्ति । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वै । एषः । यत् । आ-
 ग्रयणः । प्राणइतिप्र-अनः । उपा५शुस्त्रियुप-अ५शुः । पत्नीः । प्रजाइतिप्र जाः । प्रे-
 ति । जनयन्ति । यत् । उपा५शुप्रात्रेणेत्युपा५शु-प्रात्रेण । पत्नीव्रतमितिपत्नी-व्रतम् ।
 आग्रयणात् । गृह्णाति । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्रजननायेतिप्र-जननाय । त-
 स्मात् । प्राणमितिप्र-अनम् । प्रजाइतिप्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते । देवाः ।
 वै । इतइतइतीतः-इतः । पत्नीः । सुवर्गमितिपुवः-गम् । [२६] लोकम् । अजि-
 गा५सन् । ते । सुवर्गमितिपुवः-गम् । लोकम् । न । प्रेति । अजानन् । ते ।
 एतम् । पत्नीव्रतमितिपत्नी-व्रतम् । अपश्यन् । तम् । अगृह्णत् । ततः । वै । ते ।
 सुवर्गमितिपुवः-गम् । लोकम् । प्रेति । अजानन् । यत् । पत्नीव्रतइतिपत्नी-व्रतः ।
 गृह्यते । सुवर्गस्येतिपुवः-गस्य । लोकस्य । प्रजात्याइतिप्र-जात्यै । सः । सोमः ।

न । अतिष्ठत् । स्त्रीभ्यः । गृह्यमाणः । तम् । घृतम् । वज्रम् । कृत्वा । अघ्नन् ।
तम् । निरिन्द्रियमिति निः-इन्द्रियम् । भूतम् । अगृह्णन् । तस्मात् । स्त्रियः । नि
रिन्द्रियाइति निः-इन्द्रियाः । अदायादीरित्यदाय-अदीः । अपीति । पापात् । पुः
सः । उपस्ति तगमित्युपस्ति-तस्मू । [२७] वदन्ति । यत् । घृतेन । पात्रीवृत्तिमि
ति पात्री-वृत्तम् । श्रीणाति । वज्रेण । एव । एनम् । वशे । कृत्वा । गृह्णाति । उ
पयामगृहीतइत्युपयाम-गृहीतः । असि । इति । आह । इयम् । वै । उपयामइत्यु
प-यामः । तस्मात् । इमाम् । प्रजाइति प्र-जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते । बृहस्पति
सुतस्येति बृहस्पति-सुतस्य । ते । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः ।
ब्रह्मणा । एव । अस्मै । प्रजाइति प्र-जाः । प्रेति । जनयति । इन्द्रोइति । इति ।
आह । रेतः । वै । इन्द्रुः । रेतः । एव । तत् । दधाति । इन्द्रियावइतीन्द्रिय-वः ।
इति । [२८] आह । प्रजाइति प्र जाः । वै । इन्द्रियम् । प्रजाइति प्र-जाः । एव । अ
स्मै । प्रेति । जनयति । अग्ना(३)इ । इति । आह । अग्निः । वै । रेतोधाइति रेतः-
धाः । पत्नोवइति पत्नी-वः । इति । आह । मिथुनत्वायेति मिथुन-त्वाय । सज्जरिति
स जः । देवेन । त्वष्टा । सोमम् । पिव । इति । आह । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मि
थुनानाम् । रूपकृदितिरूप-कृत् । रूपम् । एव । पशुपु । दधाति । देवाः । वै । त्व
ष्टारम् । अजिघाः सन् । सः । पत्नीः । प्रेति । अपद्यत । तम् । न । प्रति । प्रेति ।
अयच्छन् । तस्मात् । अपीति । [२९] वध्यम् । प्रपन्नमिति प्र-पन्नम् । न । प्रति ।
प्रेति । यच्छन्ति । तस्मात् । पात्रीवृत्तिइति पात्री-वृत्ते । त्वष्टे । अपीति । गृह्यते ।
न । सादयति । असन्नात् । हि । प्रजाइति प्र-जाः । प्रजायन्तइति प्र-जायन्ते । न ।
अन्विति । वषट् । कुरोति । यत् । अनुवपट्कुर्यादित्यनु वपट्कुर्यात् । रुद्रम् । प्र
जाइति प्र-जाः । अन्ववसृजेदित्यनु-अवसृजेत् । यत् । न । अनुवपट् कुर्यादित्यनु-
वपट्कुर्यात् । अशान्तम् । अग्नीदित्यग्नि-इत् । सोमम् । भस्वयेत् । उपाः श्वित्युप-
अः शु । अन्विति । वषट् । कुरोति । न । रुद्रम् । प्रजाइति प्र-जाः । अन्ववसृजती
त्यनु-अवसृजति । शान्तम् । अग्नीदित्यग्नि-इत् । सोमम् । भस्वयति । अग्नीदित्य
ग्नि-इत् । नेष्टुः । उपस्थमित्युप-स्थम् । एति । सीद । [३०] नेष्टः । पत्नीम् । उदा
नयेत्युत्-आनय । इति । आह । अग्नीदित्यग्नि-इत् । एव । नेष्टरि । रेतः । दधाति ।

नेष्टा । पत्नियाम् । उद्भवेत्युत्-गात्रा । समिति । ख्यापयति । प्रजापतिरितिप्रजा-
पतिः । वै । एषः । यत् । उद्भूतेत्युत्-गात्रा । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्रजनना
येतिप्र-जननाय । अपः । उप । प्रेति । वर्तयति । रेतः । एव । तत् । सिञ्चति ।
ऊरुणा । उप । प्रेति । वर्तयति । ऊरुणा । हि । रेतः । सिञ्चते । नम्रङ्गुलेतिनमं-
कृत्यं । ऊरुम् । उप । प्रेति । वर्तयति । यदा । हि । नम्रः । ऊरुः । भवति । अ
थ । मिथुनी । भवतः । अथ । रेतः । सिञ्चते । अथ । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रेति ।
जायन्ते ॥ [३१] पत्नीस्सुवर्गमुपस्तिरमिन्द्रियावइत्यपि सीदमिथुन्यंष्टौच ॥ ८ ॥

इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्नू । तस्य । शीरू पकपालमितिशीरूप-कपालम् । उदिति ।
औञ्जतू । सः । द्रोणकलशइतिद्रोण-कलशः । अभवतू । तस्मात् । सोमः । समि
ति । अस्रवतू । सः । हारियोजनइतिहारि-योजनः । अभवतू । तम् । वीति । अचि
क्विसतू । जुहवानी(३) । मा । हौषा (३) म् । इति । सः । अमन्यत । यत् । हौष्या
मि । आमम् । हौष्यामि । यत् । न । हौष्यामि । यज्ञवेशसमिति यज्ञ-वेशसम् । क
रिष्यामि । इति । तम् । अभ्रियत । होतुम् । सः । अभिः । अग्रवीत् । न । मयि ।
आमम् । हौष्यसि । इति । तम् । धानाभिः । अश्रीणात् । [३२] तम् । शृतम् । भू
तम् । अजुहोत् । यत् । धानाभिः । हारियोजनमितिहारि-योजनम् । श्रीणाति ।
शृतत्वायेतिशृत-त्वायं । शृतम् । एव । एनम् । भूतम् । जुहोति । बह्वीभिः । श्री
णाति । एतावतीः । एव । अस्य । अमुष्मिन् । लोके । कामदुघाइतिकाम-दुघाः ।
भवन्ति । अथोइति । खलु । आहुः । एताः । वै । इन्द्रस्य । पृश्नयः । कामदुघा
इतिकाम-दुघाः । यत् । हारियोजनीरितिहारि-योजनीः । इति । तस्मात् । बह्वीभिः ।
श्रीणीयात् । ऋक्सामेइत्यृक्-सामे । वै । इन्द्रस्य । हरीइति । सोमपानावितिसो
म-पानौ । तयोः । परिधयइतिपरि-धयः । आधानमित्या-धानम् । यत् । अप्रहृत्ये
त्यप्र-हृत्य । परिधीनितिपरि-धीन् । जुहुयात् । अन्तराधानाम्यामित्यन्तः-आधाना
भ्याम् । [३३] घासम् । प्रेति । यच्छेत् । प्रहृत्येतिप्र-हृत्य । परिधीनितिपरि-धीन् ।
जुहोति । निराधानाम्यामितिनिः-आधानाम्याम् । एव । घासम् । प्रेति । यच्छति ।
उन्नेतेत्युत्-नेता । जुहोति । यातयामेति यात-यामा । इव । हि । एतर्हि । अध्वर्युः ।
स्वगाकृतइतिस्वगा-कृतः । यत् । अध्वर्युः । जुहुयात् । यथा । विमुक्तमिति वि-मु

क्तम् । पुनः । युनक्ति । तादृक् । एव । तत् । शीर् पत्र । अधिनिधायेत्यधि-नि-
 धाय । जुहोति । शीर् पुतः । हि । सः । समभंवदितिसं-अभवत् । विक्रम्येतिवि-क्रम्य ।
 जुहोति । विक्रम्येतिवि-क्रम्य । हि । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन्न । सम्व्यादितिसं-क्रुध्यै ।
 पशवः । वै । द्वारियोजनीरितिहारि-योजनीः । यत् । सम्भिन्द्यादितिसं-भिन्द्यात् ।
 अल्पाः । [३४] एनम् । पशवः । भुञ्जन्तः । उपेति । तिष्ठेन्न । यत् । न । सम्भि-
 न्द्यादितिसं-भिन्द्यात् । बहवः । एनम् । पशवः । अभुञ्जन्तः । उपेति । तिष्ठेन्न ।
 मनसा । समिति । बाधते । उभयम् । करोति । बहवः । एव । एनम् । पशवः ।
 भुञ्जन्तः । उपेति । तिष्ठन्ते । उन्नेतरीत्युत्-नेतरि । उपहवमित्युप-हवम् । इच्छन्ते ।
 यः । एव । तत्र । सोमपीथइतिसोम-पीथः । तम् । एव । अवेति । रुन्धते । उत्तर
 वेद्यामित्युत्तर-वेद्याम् । नीति । वपति । पशवः । वै । उत्तवेदित्युत्तर-वेदिः । पश-
 वः । द्वारियोजनीरितिहारि-योजनीः । पशुपुं । एव । पशून् । प्रतीति । स्थापयन्ति ॥
 [३५] अश्रीणादन्तराधानाभ्यामल्पांस्स्थापयन्ति ॥ ❀ ❀ ॥९॥

ग्रहान् । वै । अन्विति । प्रजाइतिप्र-जाः । पशवः । प्रेति । जायन्ते । उपाः श्वन्तर्या-
 मावित्युपाः शु-अन्तर्यामौ । अजावयइत्यजा-अवयः । शुक्रामन्थिनावितिशुक्रा-
 मन्थिनौ । पुरुषाः । ऋतुग्रहानित्युत्-ग्रहान् । एकशफाइत्येक-शफाः । आदित्य
 ग्रहमित्यादित्य-ग्रहम् । गावः । आदित्यग्रहइत्यादित्य-ग्रहः । भूयिष्ठाभिः । ऋग्भि-
 रित्युक्-भिः । गृह्यते । तस्मात् । गावः । पशूनाम् । भूयिष्ठाः । यत् । त्रिः । उपाः
 शुमित्युप-अ-शुम् । हस्तेन । विगृह्णातीतिवि-गृह्णाति । तस्मात् । द्वौ । त्रीन् । अजा ।
 जनयति । अर्थ । अवयः । भूयसीः । पिता । वै । एषः । यत् । आग्रयणः । पुत्रः ।
 कलशः । यत् । आग्रयणः । उपदस्येदित्युप-दस्येत् । कलशात् । गृहीयात् । यथा ।
 पिता । [३६] पुत्रम् । खिप्तः । उपधावतीत्युप-धावति । तादृक् । एव । तत् । यत् ।
 कलशः । उपदस्येदित्युप-दस्येत् । आग्रयणात् । गृहीयात् । यथा । पुत्रः । पित-
 रम् । खिप्तः । उपधावतीत्युप-धावति । तादृक् । एव । तत् । आत्मा । वै । एषः ।
 यज्ञस्य । यत् । आग्रयणः । यत् । ग्रहः । वा । कलशः । वा । उपदस्येदित्युप-द-
 स्येत् । आग्रयणात् । गृहीयात् । आत्मनः । एव । अधीति । यज्ञम् । निरिति ।

करोति । अविज्ञातइत्यविज्ञातः । वै । एषः । गृह्यते । यत् । आश्रयणः । स्थाल्या ।
 गृह्णाति । वायव्येन । जुहोति । तस्मात् । [३७] गर्भेण । अविज्ञातेनेत्यविज्ञातेन ।
 ब्रह्मेतिब्रह्म-हा । अवभृथमित्यवभृथम् । अवेति । यन्ति । परेति । स्थालीः । अस्य
 न्ति । उदिति । वायव्यानि । ह्रन्ति । तस्मात् । स्त्रियम् । ज्ञाताम् । परेति । अस्य
 न्ति । उदिति । पुमांसम् । ह्रन्ति । यत् । पुरोरुचमितिपुरः-रुचम् । आह । यथा ।
 वस्यसे । आहृतीत्या-हरति । तादृक् । एव । तत् । यत् । ग्रहम् । गृह्णाति । यथा ।
 वस्यसे । आहृत्येत्या-हृत्य । प्रेति । आह । तादृक् । एव । तत् । यत् । सादयति । यथा ।
 वस्यसे । उपनिधायेत्युप-निधाय । अपक्रामतीत्यप-क्रामति । तादृक् । एव । तत् ।
 यत् । वै । यज्ञस्य । साम्रा । यजुषा । क्रियते । शिथिलम् । तत् । यत् । ऋचा ।
 तत् । दृढम् । पुस्तदुपयामा इतिपुस्तत्-उपयामाः । यजुषा । गृह्यन्ते । उपरिष्ठा
 दुपयामा इत्युपरिष्ठात्-उपयामाः । ऋचा । यज्ञस्य । धृत्यै ॥ [३८] यथापितातस्मा
 दपक्रामतितादृगेवतद्यदृष्टादशच ॥ ❀ ❀ ॥ १० ॥

प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि । पराचीनानि ।
 प्रयुज्यन्तइतिप्र-युज्यन्ते । अमुम् । एव । तैः । लोकम् । अभीति । जयति । प
 राङ् । इव । हि । असौ । लोकः । यानि । पुनः । प्रयुज्यन्तइतिप्र-युज्यन्ते । इमम् ।
 एव । तैः । लोकम् । अभीति । जयति । पुनःपुनरितिपुनः-पुनः । इव । हि । अ
 यम् । लोकः । प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि ।
 पराचीनानि । प्रयुज्यन्तइतिप्र-युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ओषधयः । परेति ।
 भवन्ति । यानि । पुनः [३९] प्रयुज्यन्तइतिप्र-युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ओ
 षधयः । पुनः । एति । भवन्ति । प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अ
 न्यानि । यानि । पराचीनानि । प्रयुज्यन्तइतिप्र-युज्यन्ते । तानि । अन्विति । आ
 रण्याः । पञ्चवः । अरण्यम् । अपेति । यन्ति । यानि । पुनः । प्रयुज्यन्तइतिप्र-यु
 ज्यन्ते । तानि । अन्विति । ग्राम्याः । पञ्चवः । ग्रामम् । उपावयन्तीत्युप-अवय
 न्ति । यः । वै । ग्रहाणाम् । निदानमितिनि-दानम् । वेद । निदानंवानितिनिदा
 नं-वान् । भवति । आज्यम् । इति । उक्थम् । तत् । वे । ग्रहाणाम् । निदानमिति
 नि-दानम् । यत् । उपाश्चित्युप-अश्नु । अश्नंति । तत् । [४०] उपाश्च्यन्त

यामयोरित्युपा५ शु-अन्तर्यामयोः । यत् । उच्चैः । तत् । इतरेषाम् । ग्रहाणाम् । ए
 तत् । वै । ग्रहाणाम् । निदानमितिनि-दानम् । यः । एवम् । वेदं । निदानंवानि
 तिनिदानं-वान् । भवति । यः । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । वेदं । प्रेति । प्रजयेति
 प्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । मिथुनैः । जायते । स्थालीभिः । अन्ये । ग्रहाः ।
 गृह्यन्ते । वायव्यैः । अन्ये । एतत् । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेदं ।
 प्रेति । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । मिथुनैः । जायते । इन्द्रः । त्वष्टुः ।
 सोमम् । अभीपहेत्यभि-सहा । अपिवन्तु । सः । विष्वङ् । [४१] वीति । आर्च्छन्तु ।
 सः । आत्मन् । आरमणमित्या-रमणम् । न । अविन्दन्तु । सः । एतान् । अनुसवन
 मित्यनु-सवनम् । पुरोडाशान् । अपश्यन्तु । तान् । निरिति । अवपन्तु । तैः । वै ।
 सः । आत्मन् । आरमणमित्या-रमणम् । अकुरुत । तस्मात् । अनुसवनमित्यनु-स
 वनम् । पुरोडाशाः । निरिति । उप्यन्ते । तस्मात् । अनुसवनमित्यनु-सवनम् । पुरो
 डाशानाम् । प्रेति । अश्नीयात् । आत्मन् । एव । आरमणमित्या-रमणम् । कुरुते ।
 न । एनम् । सोमः । अतीति । पवते । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति ।
 न । ऋचा । न । यजुषा । पङ्क्तिः । आप्यते । अथ । किम् । यज्ञस्य । पाङ्क्तत्त्व
 मितिपाङ्क्त-त्वम् । इति । धानाः । कर्मभः । परिवापइतिपरि-वापः । पुरोडाशः ।
 पयस्या । तेन । पङ्क्तिः । आप्यते । तत् । यज्ञस्य । पाङ्क्तत्त्वमितिपाङ्क्त-त्वम् ॥
 [४२] भवन्तियानिपुनश्श५ संतितद्विष्वङ्किञ्चतुर्दशच ॥ ❀ ॥ ११ ॥

इन्द्रोवृत्रायायुर्वैयज्ञेनंसुवर्गा येन्द्रोमरुद्भिरदितिरन्तर्यामपत्रेणप्राणउपा५ शु
 पत्रेणेन्द्रोवृत्रमंहन्तस्यग्रहान्प्रान्यान्येकादश ॥ ११ ॥ इन्द्रोवृत्रायपुनर्रुतुनांऽऽहमि
 थुनम्पशवोनेष्टःपत्नीमुपा५ श्वन्तर्यामयोर्द्विचत्वारि५ शत् ॥ ४२ ॥ इन्द्रोवृत्रायपाङ्
 क्तत्वम् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति पष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

पष्ठकाण्डे पष्ठः प्रश्नः ॥

इति ओ (४) म् ॥

सुवर्गायेतिसुवः-गायं । वै । एतानि । लोकायं । हूयन्ते । यत् । द्वास्त्रि
णानि । द्वाभ्याम् । गार्हपत्यइतिगार्ह-पत्ये । जुहोति । द्विपादितिद्वि-पात् ।
यजमानः । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । जुहोति । अन्तरि
रूपे । एव । एति । क्रमते । सद्ः । अभि । एति । एति । सुवर्गमिति सुवः-गम् ।
एव । एनम् । लोकम् । गमयति । सौरीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यृक्-भ्याम् । गार्ह
पत्यइतिगार्ह-पत्ये । जुहोति । अमुम् । एव । एनम् । लोकम् । समारोहयती
तिसं-आरोहयति । नयत्येतिनय-वत्या । ऋचा । आग्नीध्रइत्याग्नि-इध्रे । जुहोति ।
सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । अभिनीत्याइत्यभि-नीत्यै । दिवम् । गच्छ । सु
वः । पत । इति । हिरण्यम् । [१] हुत्वा । उदिति । गृह्णाति । सुवर्गमिति सुवः-
गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । रूपेण । वः । रूपम् । अभि । एति ।
एभि । इति । आह । रूपेण । हि । आसाम् । रूपम् । अभि । एति । एति । यत् । हि
रण्येन । तुथः । वः । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । वीति । भजतु । इति । आह । तुथः
ह । स्म । वै । विश्ववेदाइतिविश्व-वेदाः । देवानाम् । दक्षिणाः । वीति । भजति ।
तेन । एव । एनाः । वीति । भजति । एतत् । ते । अग्ने । राधः । [२] एति । एति । सो
मंच्युतमितिसोम-च्युतम् । इति । आह । सोमंच्युतमितिसोम-च्युतम् । हि । अस्य
राधः । एति । एति । तत् । मित्रस्य । पथा । नय । इति । आह । शान्त्यै । ऋत
स्य । पथा । प्रेति । इत् । चन्द्रदक्षिणाइतिचन्द्र-दक्षिणाः । इति । आह । सत्यम् ।
वै । ऋतम् । सत्येन । एव । एनाः । ऋतेन । वीति । भजति । यज्ञस्य । पथा । सु
विता । नयन्तीः । इति । आह । यज्ञस्य । हि । एताः । पथा । यन्ति । यत् । द
क्षिणाः । ब्राह्मणम् । अद्य । राध्यासम् । [३] ऋषिम् । आरूपेयम् । इति । आह ।
एपः । वै । ब्राह्मणः । ऋषिः । आरूपेयः । यः । शुश्रुवान् । तस्मात् । एवम् । आह ।
वीति । सुवः । पश्यं । वीति । अन्तरिरूपम् । इति । आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् ।
एव । एनम् । लोकम् । गमयति । यतस्व । सदम्यैः । इति । आह । मित्रत्वायेति

मित्त-त्वाय । अस्मद्वात्रा इत्यस्मत्-दात्राः । देवत्रेति देव-त्रा । गच्छत । मधुमती
 रिति मधु-मतीः । प्रदातारमिति प्र-दातारम् । एति । विशत । इति । आह । वयम् ।
 इह । प्रदातार इति प्र-दातारः । स्मः । अस्मान् । अमुत्र । मधुमतीरिति मधु-मतीः ।
 एति । विशत । इति । [४] वाव । एतत् । आह । हिरण्यम् । ददाति । ज्योतिः ।
 वै । हिरण्यम् । ज्योतिः । एव । पुरस्तात् । धत्ते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोक
 स्य । अनुख्यात्या इत्यनु-ख्यात्यै । अग्नीध्र इत्यग्नि-ध्वे । ददाति । अग्निमुखानित्य
 अग्नि-मुखान् । एव । ऋतून् । प्रीणाति । ब्रह्मणे । ददाति । प्रसूत्या इति प्र-सूत्यै । हो
 त्रे । ददाति । आत्मा । वै । एषः । यज्ञस्य । यत् । होता । आत्मानम् । एव । य
 ज्ञस्य । दक्षिणाभिः । समिति । अर्धयति ॥ [५] हिरण्यं राधोराध्यासममुत्रम
 धुमतीराविशतेत्यष्टात्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १ ॥

समिष्टयजूपीतिसमिष्ट-यजूपि । जुहोति । यज्ञस्य । समिष्टया इति सं-इष्ट्यै ।
 यत् । वै । यज्ञस्य । क्रूरम् । यत् । विलिष्टमिति वि-लिष्टम् । यत् । अत्येतीत्यति-एति ।
 यत् । न । अत्येतीत्यति-एति । यत् । अतिकरोतीत्यति-करोति । यत् । न । अपीति ।
 करोति । तत् । एव । तैः । प्रीणाति । नवं । जुहोति । नवं । वै । पुरुषे । प्राणा इति प्र अ
 नाः । पुरुषेण । यज्ञः । समित इति सं-मितः । यावान् । एव । यज्ञः । तम् । प्रीणाति । पद ।
 ऋग्मियाणि । जुहोति । पद । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणाति । त्रीणि । यजूपि ।
 [६] त्रयः । इमे । लोकाः । इमान् । एव । लोकान् । प्रीणाति । यज्ञ । यज्ञम् । गच्छ । य
 ज्ञपतिमिति यज्ञ-पतिम् । गच्छ । इति । आह । यज्ञपतिमिति यज्ञ पतिम् । एव । एनम् ।
 गमयति । स्वाम् । योनिम् । गच्छ । इति । आह । स्वाम् । एव । एनम् । योनिम् ।
 गमयति । एषः । ते । यज्ञः । यज्ञपत इति यज्ञ-पते । सहस्रं कृत्वा कृत्ति सहस्रं कृत्वा कृत्वा ।
 सुवीर इति सु-वीरः । इति । आह । यजमाने । एव । वीर्यम् । दधाति । वासिष्ठः ।
 ह । सात्यह्व्य इति सात्य-ह्व्यः । देवभागमिति देव-भागम् । पप्रच्छ । यत् । सृञ्ज्यान् ।
 बहुयाजिन इति बहु-याजिनः । अयीयजः । यज्ञे । [७] यज्ञम् । प्रतीति । अतिष्ठि
 पा(३)ः । यज्ञपता(३)विति यज्ञ-पता(३)उ । इति । सः । ह । उवाच । यज्ञपता
 विति यज्ञ-पतो । इति । सत्यात् । वै । सृञ्ज्याः । परेति । बभूवुः । इति । ह । उवा

च । यज्ञे । वाव । यज्ञः । प्रतिष्ठाप्यइतिप्रति-स्थाप्यः । आसीत् । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा-भावाय । इति । देवाः । गातुविदइतिगातु-विदः । गातुम् । वित्वा । गातुम् । इत् । इति । आह । यज्ञे । एव । यज्ञम् । प्रतीति । स्थापयति । यजमानस्य । अपराभावायेत्यपरा-भावाय ॥ [८] यजूंषियज्ञएकंचत्वारिंशच्च ॥२॥

अवभृथयजूंषीत्यवभृथ-यजूंषि । जुहोति । यत् । एव । अर्वाचीनम् । एकहायनादित्येक-हायनात् । एनः । करोति । तत् । एव । तैः । अवेति । यजते । अपः । अवभृथमित्यव-भृथम् । अवेति । एति । अस्वित्यप्-सु । वै । वरुणः । सारूपादितिस-अरूपात् । एव । वरुणम् । अवेति । यजते । वर्त्मना । वै । अन्वित्येत्यनु-इत्यं । यज्ञम् । रूपांसि । जिघांसन्ति । साम्ना । प्रस्तोतेतिप्र-स्तोता । अन्ववैतीत्यनु-अवैति । साम् । वै । रूपोहेतिरूपः-हा । रूपंसाम् । अपंहत्याइत्यप-हृत्यै । विः । निधनमितिनि-धनम् । उपेति । एति । त्रयः । इमे । लोकाः । एभ्यः । एव । लोकेभ्यः । रूपांसि । [९] अपेति । हन्ति । पुरुषःपुरुषइतिपुरुषः-पुरुषः । निधनमितिनि-धनम् । उपेति । एति । पुरुषःपुरुषइतिपुरुषः-पुरुषः । हि । रूपस्वी । रूपंसाम् । अपंहत्याइत्यप-इत्यै । उरुम् । हि । राजा । वरुणः । चकारं । इति । आह । प्रतिष्ठित्यइतिप्रति-स्थित्यै । शतम् । ते । राजन् । भिषजः । सहस्रम् । इति । आह । भेषजम् । एव । अस्मै । करोति । अभिष्ठितइत्यभि-स्थितः । वरुणस्य । पाशः । इति । आह । वरुणपाशमितिवरुण-पाशम् । एव । अभीति । तिष्ठति । वरुहिः । अभीति । जुहोति । आहुतीनामित्याहुतीनाम् । प्रतिष्ठित्यइतिप्रति-स्थित्यै । अथोडति । अग्निवतीत्यग्नि-वति । एव । जुहोति । अपंवर्हिषइत्यप-वर्हिषः । प्रजाजानितिप्र-जान् । [१०] यजति । प्रजाइतिप्रजाः । वै । वरुहिः । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । आर्ज्यभागवित्यार्ज्य-भागौ । यजति । यज्ञस्य । एव । चरुंपीडति । न । अन्तः । एति । वरुणम् । यजति । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । एव । एनम् । मुञ्चति । अग्नीवरुणावित्यग्नी-वरुणौ । यजति । सारूपादितिस-अरूपात् । एव । एनम् । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । अपंवर्हिषावित्यप-वर्हिषौ । अ

नूयाजावित्यनु-याजौ । यजति । प्रजाइतिप्र-जाः । वै । वरुहिः । प्रजाइतिप्र-जाः ।
 एव । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । मुञ्चति । चतुरः । प्रयाजानितिप्र-याजान् ।
 यजति । द्यौ । अनुयाजावित्यनु-याजौ । पद् । समिति । पद्यन्ते । पद् । वै । ऋत
 वः । [११] ऋतुप । एव । प्रतीति । तिष्ठति । अवभृथेत्यव-भृथ । निचक्षुणेतिनि-
 चक्षुण । इति । आह । यथेदितमितिथथा-उदितम् । एव । वरुणम् । अवेति । य
 जते । समुद्रे । ते । हृदयम् । अफ्स्वित्यप्-सु । अन्तः । इति । आह । समुद्रे । हि ।
 अन्तः । वरुणः । समिति । त्वा । विशन्तु । ओषधीः । उत । आर्षः । इति । आह ।
 अद्विरित्यत-भिः । एव । एनम् । ओषधीभिरित्योषधि-भिः । सम्यञ्चम् । दधाति ।
 देवीः । आपः । एषः । वः । गर्भः । इति । आह । यथायजुरितिथथा यजुः । एव ।
 एतत् । पशवः । वै । [१२] सोमः । यत् । मिन्दूनाम् । भ्रूययत् । पशुमानितिप
 शु-मान् । स्यात् । वरुणः । तु । एनम् । गृहीयात् । यत् । न । भ्रूययत् । अप
 शुः । स्यात् । न । एनम् । वरुणः । गृहीयात् । उपस्पृश्यमित्युप-स्पृश्यम् । एव ।
 पशुमानितिपशु-मान् । भवति । न । एनम् । वरुणः । गृह्णाति । प्रतियुतइतिप्रति-
 युतः । वरुणस्य । पाशः । इति । आह । वरुणपाशादितिवरुण-पाशात् । एव । नि
 रिति । मुच्यते । अप्रतीत्यमित्यप्रति-ईरूपम् । एति । यन्ति । वरुणस्य । अन्तर
 हित्याइत्यन्तः-हित्यै । एधः । असि । एधिपीमहि । इति । आह । समिधेतिंस-इ
 धा । एव । अग्निम् । नमस्यन्तः । उपायन्तीत्युप-आयन्ति । तेजः । असि । तेजः ।
 मयि । वेदि । इति । आह । तेजः । एव । आत्मन् । धत्ते ॥ [१३] रूपांसि
 प्रयाजानृत्येवैनमस्यन्तेद्वादशव ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

स्मयेन । वेदिम् । उदिति । इन्ति । ग्वाख्येणेतिरथ-अख्येण । वीति । मि
 मीते । यूपम् । मिनोति । त्रिवृतमितित्रि-वृतम् । एव । वज्रम् । सम्भृत्येतिंस-भृत्यं ।
 आर्तव्याय । प्रेति । हरति । स्तूयै । यत् । अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि । मिनूयात् । देव
 लोकमितिदेव-लोकम् । अभीति । जयेत् । यत् । बहिर्वेदीतिवहिः-वेदि । मनुष्य
 लोकमितिमनुष्य-लोकम् । वेद्यन्तस्येतिवेदि-अन्तस्य । सन्धावितिंस-धौ । मिनो
 ति । उभयोः । लोकयोः । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । उपरसम्भितामित्युपर-स

म्मिताम् । मिनुयात् । पितृलोककामस्येति पितृलोक-कामस्य । रश्नसंमितामि
 तिरश्न-संमिताम् । मनुष्यलोककामस्येति मनुष्यलोक-कामस्य । चपालसंमि
 तामिति चपाल-संमिताम् । इन्द्रियकामस्येति इन्द्रिय-कामस्य । सर्वान् । समान् ।
 प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा-कामस्य । ये । त्रयः । मध्यमाः । तान् । समान् । पशुकाम
 स्येति पशु-कामस्य । एतान् । वै । [१४] अन्विति । पशवः । उपेति । तिष्ठ
 न्ते । पशुमानिति पशु-मान् । एव । भवति । व्यतिपजेदिति वि-अतिपजेत् । इत
 रान् । प्रजयेति प्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु-भिः । व्यतिपजतीति वि-
 अतिपजति । यम् । कामयेत् । प्रमार्युक् इति प्र-मार्युक् । स्यात् । इति । गर्तमि
 तमिति गर्त-मितम् । तस्य । मिनुयात् । उत्तग्रार्ध्यमित्युत्तर-अर्ध्यम् । वरपिष्ठम् ।
 अथ । हसीयासम् । एषा । वै । गर्तमिदिति गर्त-मित् । यस्य । एवम् । मि
 नोति । ताजक् । प्रेति । मीयते । दक्षिणार्ध्यमिति दक्षिण-अर्ध्यम् । वरपिष्ठम् ।
 मिनुयात् । सुवर्गकामस्येति सुवर्ग-कामस्य । अथ । हसीयासम् । आक्रमणमित्या-
 क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानः । कुक्ते । सुवर्गस्येति सुवः गम्य । लोक
 स्य । समष्ट्या इति सं-अष्ट्यै । [१५] यत् । एकस्मिन् । घूपे । देइति । रश्ने इति ।
 परिव्ययतीति परि-व्ययति । तस्मात् । एकः । देइति । जायेति । विन्दते । यत् ।
 न । एकाम् । रश्नाम् । द्वयोः । घूपयोः । परिव्ययतीति परि-व्ययति । तस्मात् ।
 न । एका । द्वौ । पतीति । विन्दते । यम् । कामयेत् । स्त्री । अस्य । जायेत् ।
 इति । उपान्तइत्युप-अन्ते । तस्य । व्यतिपजेदिति वि-अतिपजेत् । स्त्री । एव । अ
 स्य । जायेत् । यम् । कामयेत् । पुमान् । अस्य । जायेत् । इति । अन्तमित्या-अन्तम् ।
 तस्य । प्रेति । वेष्टेत् । पुमान् । एव । अस्य । [१६] जायेत् । असुराः । वै । देवान् । द
 क्षिणतः । उपेति । अन्त्यन् । तान् । देवाः । उपशयेनेत्युप-शयेन । एव । अपेति । अ
 नुदन्त । तत् । उपशयस्येत्युप-शयस्य । उपशयत्वमित्युपशय-त्वम् । यत् । दक्षिण
 तः । उपशयइत्युप-शयः । उपशयइत्युप-शयै । भ्रातृव्यापनुत्त्या इति भ्रातृव्य-अपनु
 त्त्यै । सर्वे । वै । अन्ये । घूपाः । पशुमन्तइति पशु-मन्तः । अथ । उपशयइत्युप-शयः । ए
 व । अपशुः । तस्य । यजमानः । पशुः । यत् । न । निर्दिशेदिति नि-दिशेत् । आर्तिम् ।
 एति । ऋच्छेत् । यजमानः । असौ । ते । पशुः । इति । निरिति । दिशेत् । यम् ।

द्विष्यात् । यम् । एव । [१७] द्वेष्टि । तम् । अस्मै । पशुम् । निरिति । दिशति ।
यदि । न । द्विष्यात् । आखुः । ते । पशुः । इति । ब्रूयात् । न । ग्राम्यान् । प
शून् । हिनस्ति । न । आरण्यान् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । अ
सृजत । सः । अन्नाद्येनेत्यन्न-अद्येन । वीति । आर्ध्यत । सः । एताम् । एकाद
शिनीम् । अपश्यत् । तया । वै । सः । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । अरुन्ध ।
यत् । दश । यूपाः । भवन्ति । दशारूपरेतिदश-अरूपरा । विराडितिबि-राट् । अ
न्नम् । विराडितिबि-राट् । विराजेतिबि-राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवे
ति । रुन्धे । [१८] यः । एकादशः । स्तनः । एव । अस्थै । सः । दुहे । एव ।
एनाम् । तेन । वज्रः । वै । एषा । समिति । मीयते । यत् । एकादशिनी । सा ।
ईश्वरा । पुरस्तात् । प्रत्यञ्चम् । यज्ञम् । सम्मर्दितोरितिसं-मर्दितोः । यत् । प्रात्नीव
तमितिपाली-वतम् । मिनोति । यज्ञस्य । प्रतीति । उचंघ्याइत्युत्-स्तब्धे । सय
त्वायेतिसय-त्वाय ॥ [१९] वैसमंष्ट्यैपुमानेवास्ययमेवरुन्धेन्निःशब् ॥ ❀ ॥४॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । सः । गिरिचानः ।
अमन्यत । सः । एताम् । एकादशिनीम् । अपश्यत् । तया । वै । सः । आयुः ।
इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मन् । अधत्त । प्रजाइतिप्र-जाः । इव । खलु । वै । एषः ।
सृजते । यः । यजते । सः । एतर्हि । गिरिचानः । इव । यत् । एषा । एकादशि
नी । भवति । आयुः । एव । तया । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् ।
धत्ते । प्रेति । एव । आग्नेयेन । वापयति । मिथुनम् । सारस्वत्या । क्रोति । रेतः ।
[२०] सौम्येन । दयाति । प्रेति । जनयति । पौष्णेन । वारूहस्पत्यः । भवति ।
ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । अस्मै । प्रजाइतिप्र-जाः । प्रे
ति । जनयति । वैश्वदेवइतिवैश्व-देवः । भवति । वैश्वदेव्यइतिवैश्व-देव्यः । वै ।
प्रजाइतिप्र-जाः । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । अस्मै । प्रेति । जनयति । इन्द्रियम् ।
एव । ऐन्द्रेण । अवेति । रुन्धे । विशम् । मारुतेन । ओजः । बलम् । ऐन्द्राग्नेने
त्यैन्द्र अग्नेन । प्रसवायेतिप्र-सवाय । सावित्रः । निर्वरुणत्वायेतिनिर्वरुण-त्वाय । वा
रुणः । मध्युतः । ऐन्द्रम् । एति । लभते । मध्युतः । एव । इन्द्रियम् । यजमाने ।

दधाति । [२१] पुरस्तात् । ऐन्द्रस्य । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । एति । लभते ।
 वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । वै । अन्नम् । अन्नम् । एव । पुरस्तात् । धत्ते । तस्मात् ।
 पुरस्तात् । अन्नम् । अद्यते । ऐन्द्रम् । आलभ्येत्या-लभ्यम् । मारुतम् । एति । लभ
 ते । विद् । वै । मरुतः । विशम् । एव । अस्मै । अन्विति । वृन्नाति । यदि । का
 मयेत । यः । अवंगतइत्यवंगतः । सः । अपेति । रुच्यताम् । यः । अपरुद्धइत्यप-
 रुद्धः । सः । अवेति । गच्छतु । इति । ऐन्द्रस्य । लोके । वारुणम् । एति । लभते ।
 वारुणस्य । लोके । ऐन्द्रम् । [२२] यः । एव । अवंगतइत्यवंगतः । सः । अपेति ।
 रुच्यते । यः । अपरुद्धइत्यप-रुद्धः । सः । अवेति । गच्छति । यदि । कामयेत । प्र
 जाइतिप्र-जाः । मुह्येयुः । इति । पशून् । व्यतिपजेदिति वि-अतिपजेत् । प्रजाइति
 प्र-जाः । एव । मोहयति । यत् । अभिवाहृतइत्यभि-वाहृतः । अपाम् । वारुणम् ।
 आलभेतेत्या-लभेत । प्रजाइतिप्र-जाः । वरुणः । गृहीयात् । दृष्टिपणतः । उदञ्चम् ।
 एति । लभते । अपवाहृतइत्यप-वाहृतः । अपाम् । प्रजानामिति प्र-जानाम् । अव
 रुणग्राहायेत्यवरुण-ग्राहाय ॥ [२३] रेतोयजमाने दधाति लोकऐन्द्र-मसत्रि-
 शच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

इन्द्रः । पत्न्या । मनुम् । अयाजयत् । ताम् । पर्यभिकृतामिति पर्यभि-कृ
 ताम् । उदिति । असृजत् । तया । मनुः । आर्ध्नीत् । यत् । पर्यभिकृतमिति प
 र्यभि-कृतम् । पात्नीवृतमिति पात्नी-वृतम् । उभसृजतीत्युत्-सृजति । याम् । एव ।
 मनुः । ऋद्धिम् । आर्ध्नीत् । ताम् । एव । यजमानः । ऋन्नोति । यज्ञस्य । वे ।
 अप्रतिष्ठितादित्यप्रति-स्थितात् । यज्ञः । परोति । भवति । यज्ञम् । पराभवन्तमि
 ति परा-भवन्तम् । यजमानः । अनु । परोति । भवति । यत् । आज्येन । पात्नीवृ
 तमिति पात्नी-वृतम् । सः स्थापयतीति सं-स्थापयति । यज्ञस्य । प्रतिष्ठित्यडिति प्रति-
 स्थित्यै । यज्ञम् । प्रतिष्ठित्तमिति प्रति-तिष्ठन्तम् । यजमानः । अनु । प्रतीति ।
 तिष्ठति । इष्टम् । वृषया । [२४] भवति । अनिष्टम् । वृषया । अर्थ । पात्नीवृते
 नेति पात्नी-वृतेन । प्रेति । चरति । तीर्थे । एव । प्रेति । चरति । अथोडति । पुत्र
 हि । एव । अस्य । यामः । त्वाष्ट्रः । भवति । त्वष्ट्रा । वे । रेतमः । सिक्तस्य । रुपा
 णि । वीति । करोति । तम् । एव । वृषाणम् । पर्वीषु । अपीति । सृजति । भः ।

अस्मै । रूपाणि । वीति । करोति ॥ [२५] वययापदत्रिंशच्च ॥ ॥ ६ ॥
 भन्ति । वै । एतत् । सोमम् । यत् । अभिपुण्वन्तीत्यभि-सुन्वन्ति । यत् ।
 सोम्यः । भवन्ति । यथा । मृताय । अनुस्तरणीमित्यनु-स्तरणीम् । भन्ति । तादृक् ।
 एव । तत् । यत् । उत्तरार्धइत्युत्तर-अर्धे । वा । मर्घ्ये । वा । जुहुयात् । देवताभ्यः ।
 समदुमितिस-मर्दम् । दध्यात् । दक्षिणार्धइतिदक्षिण-अर्धे । जुहोति । एषा ।
 वै । पितृणाम् । दिक् । स्वायाम् । एव । दिशि । पितृन् । निरवदयतइतिनिः-अ
 वदयते । उद्गातृभ्यइत्युद्गातृ-भ्यः । ह्रन्ति । सामदेवत्यइतिसाम-देवत्यः । वै । सौ
 म्यः । यत् । एव । साम्नः । छम्बट्कुर्वन्तीतिछम्बट्-कुर्वन्ति । तस्य । एव । सः ।
 शान्तिः । अवेति । [२६] ईरूपन्ते । पवित्रम् । वै । सौम्यः । आत्मानम् । एव ।
 पवयन्ते । यः । आत्मानम् । न । परिपश्येदितिपरि-पश्येत् । इतासुरितीति-असुः ।
 स्यात् । अभिददमित्यभि-ददित् । कृत्वा । अवेति । ईरूपेत् । तस्मिन् । हि । आ
 त्मानम् । परिपश्यतीतिपरि-पश्यति । अथेइति । आत्मानम् । एव । पवयते । यः ।
 गतमनाइतिगत-मनाः । स्यात् । सः । अवेति । ईरूपेत् । यत् । मे । मनः । परा
 गतमितिपरा-गतम् । यत् । वा । मे । अपरागतमित्यपरा-गतम् ॥ राज्ञा । सोमे
 न । तत् । वयम् । अस्मासु । धारयाममि । इति । मनः । एव । आत्मन् । दाधा
 र । [२७] न । गतमनाइतिगत-मनाः । भवति । अपेति । वै । तृतीयसवनइति
 तृतीय सवने । यज्ञः । क्रामति । ईजानात् । अनीजानम् । अभीति । आमावै
 ण्व्येत्यामा-वैष्णव्या । ऋचा । घृतस्य । यजति । अग्निः । संवीः । देवताः । वि
 ण्णुः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । दाधार । उपाः श्वित्युप-अःशु ।
 यजति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वार्य । ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । मि
 त्रः । यज्ञस्य । स्विष्टमितिषु-इष्टम् । युवे । वरुणः । दुरिष्टमितिदुः-इष्टम् । कं ।
 तर्हि । यज्ञः । कं । यजमानः । भवति । इति । यत् । मैत्रावरुणीमितिमैत्रा-वरु
 णीम् । वशाम् । आलमंतइत्या-लमंते । मित्रेण । एव । [२८] यज्ञस्य । स्विष्टमि
 तिषु-इष्टम् । शमयति । वरुणेन । दुरिष्टमितिदुः-इष्टम् । न । आर्तिम् । एति ।
 ऋच्छति । यजयानः । यथा । वे । लाङ्गलेन । उर्वराम् । प्रभिन्दन्तीतिप्र-भिन्द
 न्ति । एवम् । ऋक्सामेइत्यृक्-सामे । यज्ञम् । प्रेति । भिन्तः । यत् । मैत्रावरुणी

मितिमेत्रा-वरुणीम् । वशाम् । आलभंतइत्या-लभते । यज्ञाय । एव । प्रभिन्नाये
 तिप्र-भिन्नाय । मत्स्यम् । अन्ववास्यतीत्यनु-अवास्यति । शान्त्यै । यातयामानी
 तियात-यामानि । वै । एतस्य । छन्दांसि । यः । ईज्जानः । छन्दसाम् । एपः ।
 रसः । यत् । वशा । यत् । मेत्रावरुणीमितिमेत्रा-वरुणीम् । वशाम् । आलभंतइ
 त्या-लभते । छन्दांसि । एव । पुनः । एति । प्रीणाति । अयातयामत्वायेत्य
 यातयाम-त्वाय । अथोइति । छन्दस्त्वितिछन्दः-सु । एव । रसम् । दधाति ॥२९॥
 अवदाधारमित्रेणैव प्रीणातिपद्वच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

देवाः । वै । इन्द्रियम् । वीर्यम् । वीति । अभजन्त । ततः । यत् । अत्य
 शिष्यतेत्यति-अशिष्यत । तत् । अतिग्राह्याइत्यति-ग्राह्याः । अभवन् । तत् । अ
 तिग्राह्याणामित्यति-ग्राह्याणाम् । अतिग्राह्यत्वमित्यतिग्राह्य-त्वम् । यत् । अतिग्रा
 ह्याइत्यति-ग्राह्याः । गृह्यन्ते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आ
 त्मन् । यत्ते । तेजः । आग्नेयेन । इन्द्रियम् । ऐन्द्रेण । ब्रह्मवर्चममितिब्रह्म-वर्चसम् ।
 सोर्येण । उपस्तम्भेनमित्युप-स्तम्भेनम् । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अतिग्राह्याइ
 त्यति-ग्राह्याः । चक्रेइति । पृष्ठानि । यत् । पृष्ठये । न । गृहीयात् । प्राञ्चम् । यज्ञम् ।
 पृष्ठानि । समिति । शृणीयुः । यत् । उक्थ्ये । [३०] गृहीयात् । प्रत्यञ्चम् । यज्ञम् ।
 अतिग्राह्याइत्यति-ग्राह्याः । समिति । शृणीयुः । विश्वजितीतिविश्व-जिति । सर्वपृ
 ष्ठीतिर्वै-पृष्ठे । ग्रहीतव्याः । यज्ञस्य । सवीर्यत्वायेतिसवीर्य-त्वाय । प्रजापतिरिति
 प्रजा-पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदितिबि-आदिशत् । सः । प्रियाः । त
 नूः । अप । नीति । अधत्त । तत् । अतिग्राह्याइत्यति-ग्राह्याः । अभवन् । वितनु
 रितिबि-तनुः । तस्य । यज्ञः । इति । आहुः । यस्य । अतिग्राह्याइत्यति-ग्राह्याः ।
 न । गृह्यन्ते । इति । अपीति । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमे । ग्रहीतव्याः । यज्ञस्य । स
 तनुत्वायेतिसतनु-त्वाय । देवताः । वै । सर्वाः । मृद्गीः । आसन् । ताः । न ।
 व्यावृत्तमितिबि-आवृत्तम् । अगच्छन् । ते । देवाः । [३१] एते । एतान् । ग्र
 हान् । अपश्यन् । तान् । अगृह्णन् । आग्नेयम् । अग्निः । ऐन्द्रम् । इन्द्रः । सोर्यम् ।
 सूर्यः । ततः । वै । ते । अन्याभिः । देवताभिः । व्यावृत्तमितिबि-आवृत्तम् । अग

चलन् । यस्य । एवम् । विदुषः । एते । ग्रहाः । गृह्यन्ते । व्यावृत्तमिति वि-आवृ
 तम् । एव । प्राप्पना । भ्रातृव्येण । गच्छति । इमे । लोकाः । ज्योतिष्मन्तः । स
 मावद्दीर्घादिति समावत्-वीर्याः । कार्याः । इति । आहुः । आग्नेयेन । अस्मिन् । लो
 के । ज्योतिः । धत्ते । ऐन्द्रेण । अन्तरिक्षे । इन्द्रवायूइतीन्द्र-वायू । हि । सयुजा
 वितिस-युजौ । सौर्येण । अमुष्मिन् । लोके । [३२] ज्योतिः । धत्ते । ज्योतिष्म
 न्तः । अस्मै । इमे । लोकाः । भवन्ति । समावद्दीर्घानिति समावत्-वीर्यान् । ए
 नान् । कुरुते । एतान् । वै । ग्रहान् । ब्रम्हाविश्ववपसाविति ब्रम्हा-विश्ववपसौ ।
 अविताम् । ताभ्याम् । इमे । लोकाः । पराञ्चः । च । अर्वाञ्चः । च । प्रेति । अभुः ।
 यस्य । एवम् । विदुषः । एते । ग्रहाः । गृह्यन्ते । प्रेति । अरमै । इमे । लोकाः । प
 राञ्चः । च । अर्वाञ्चः । च । भान्ति ॥ [३३] उक्थ्ये देवा अमुष्मिल्लोक एकान्व
 त्वारिः शच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

देवाः । वै । यत् । यज्ञे । अकुर्वत् । तत् । असुराः । अकुर्वत् । ते । देवाः ।
 अदाभ्ये । छन्दांसि । सर्वानानि । समिति । अस्थापयन् । ततः । देवाः । अभं
 वन् । परेति । असुराः । यस्य । एवम् । विदुषः । अदाभ्यः । गृह्यते । भवति ।
 आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । भवति । यत् । वै । देवाः । असुरान् । अ
 दाभ्येन । अदभ्युवन् । तत् । अदाभ्यस्य । अदाभ्यत्वमित्यदाभ्य-त्वम् । यः । ए
 वम् । वेदं । दभ्नोति । एव । भ्रातृव्यम् । न । एनम् । भ्रातृव्यः । दभ्नोति ।
 [३४] एषा । वै । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । अतिमोऽख्यणीत्यति-मोऽख्यणी । ना
 म । तनूः । यत् । अदाभ्यः । उपनद्धस्येत्युप-नद्धस्य । गृह्णाति । अतिमुक्त्या इ
 त्यति-मुक्त्यै । अतीति । प्राप्पानम् । भ्रातृव्यम् । मुच्यते । यः । एवम् । वेद ।
 घ्नन्ति । वै । एतत् । सोमम् । यत् । अभिपुण्वन्तीत्यभि-मुण्वन्ति । सोमै । हन्य
 माने । यज्ञः । हन्यते । यज्ञे । यजमानः । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वद
 न्ति । किम् । तत् । यज्ञे । यजमानः । कुरुते । येन । जीवन् । सुवर्गमिति सु
 व-गम् । लोकम् । एति । इति । जीवग्रह इति जीव-ग्रहः । वै । एषः । यत् । अदा
 भ्यः । अनभिपुतस्येत्यनभि-सुतस्य । गृह्णाति । जीवन्तम् । एव । एनम् । सुवर्ग

मिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयति । वीति । वै । एतत् । यज्ञम् । छिन्दन्ति । यत् ।
अदाभ्ये । सः स्थापयन्तीति सं-स्थापयन्ति । अः शून् । अपीति । सृजति । यज्ञ
स्य । सन्तत्या इति सं-तत्यै ॥ [३५] दम्नोत्यनभिपुतस्य गृह्णात्येकात्रविंशतिश्च ॥ ९ ॥

देवाः । वै । प्रवादुगिति प्र-चाहुक् । ग्रहान् । अगृह्णात् । सः । एतम् । प्रजा
पतिरिति प्रजा-पतिः । अः शुम् । अपयत् । तम् । अगृह्णाति । तेन । वै । सः ।
आभूतोत् । यस्य । एवम् । विदुषः । अः शुः । गृह्णाते । ऋधोति । एव । सकृद
भिपुतस्येति सकृत्-अभिपुतस्य । गृह्णाति । सकृन् । हि । सः । तेन । आभूत् । म
नसा । गृह्णाति । मनः । इव । हि । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा-
पतेः । आप्त्यै । औदुम्बरेण । गृह्णाति । ऊर्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति ।
रुन्धे । चतुस्त्रक्तीति चतुः-स्त्रक्ति । भवति । दिव्यु । [३६] एव । प्रतीति । तिष्ठति ।
यः । वै । अः शोः । आयतनमित्या-यतनम् । वेद । आयतनवानित्यायतन-वान् ।
भवति । वामदेव्यमिति वाम-देव्यम् । इति । साम । तत् । वै । अस्य । आयतनमि
त्या-यतनम् । मनसा । गायमानः । गृह्णाति । आयतनवानित्यायतन-वान् । एव ।
भवति । यत् । अध्वर्युः । अः शुम् । गृह्णात् । न । अर्धयेत् । उभाभ्याम् । न । ऋध्ये
त । अध्वर्यवे । च । यजमानाय । च । यत् । अर्धयेत् । उभाभ्याम् । ऋध्येत् । अ
नेवानमित्यनेव-अनम् । गृह्णाति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । हिरण्यम् । अभि ।
वीति । अनिति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राणइति प्र-अनः । आयुषा ।
एव । अमृतम् । अभीति । धिनोति । शतमानमिति शत-मानम् । भवति । शतायु
रिति शत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइति शत इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये ।
प्रतीति । तिष्ठति ॥ [३७] दिस्त्वनिति विंशतिश्च ॥ १० ॥

प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति वि-आदिशत् ।
मः । रिरिचानः । अमन्यत् । सः । यज्ञानाम् । पोडशघेतितपोडश-घा । इन्द्रियम् ।
वीर्यम् । आत्मानम् । अभि । समिति । अस्मिदन् । तत् । पोडशी । अभवत् ।
न । वै । पोडशी । नाम । यज्ञः । अस्ति । यत् । वाव । पोडशम् । स्तोत्रम् । पोड
शम् । शस्त्रम् । तेन । पोडशी । तत् । पोडगिनः । पोडशित्वमिति पोडश-त्वम् ।

यत् । पोडुशी । गृह्यते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् ।
 धत्ते । देवेभ्यः । वै । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । [३८] न । प्रेति । अभवत् ।
 ते । एतम् । पोडुशिनम् । अपश्यन् । तम् । अगृह्णत् । ततः । वै । तेभ्यः । सुव
 र्गइतिसुवः-गः । लोकः । प्रेति । अभवत् । यत् । पोडुशी । गृह्यते । सुवर्गस्येति
 सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । इन्द्रः । वै । देवानां । आनु
 जावरइत्यानु-जावरः । आसीत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अ
 धावन् । तस्मै । एतम् । पोडुशिनम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । अगृह्णत् । ततः ।
 वै । सः । अग्रम् । देवतानाम् । परीति । ऐतू । यस्य । एवम् । विदुषः । पोडुशी ।
 गृह्यते । [३९] अग्रम् । एव । समानानाम् । परीति । एति । प्रातस्सवनइतिप्रा
 तः-सवने । गृह्णाति । वज्रः । वै । पोडुशी । वज्रः । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् ।
 स्वात् । एव । एनम् । योनेः । निरिति । गृह्णाति । सर्वनेसवनइतिसर्वने-सवने ।
 अभीति । गृह्णाति । सर्वनाथसवनादितिसर्वनात-सवनात् । एव । एनम् । प्रेति ।
 जनयति । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । गृह्णीयात् ।
 वज्रः । वै । पोडुशी । पशवः । तृतीयसवनमितितृतीय-सवनम् । वज्रेण । एव ।
 अस्मे । तृतीयसवनादितितृतीय-सवनात् । पशून् । अवेति । रुन्धे । न । उक्थ्ये ।
 गृह्णीयात् । प्रजेतिप्र-जा । वै । पशवः । उक्थानि । यत् । उक्थ्ये । [४०] गृह्णी
 यात् । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् । अस्य । निरिति । दहेत् । अतिगन्धइत्यति-ग
 न्धे । पशुकामस्येतिपशु-कामस्य । गृह्णीयात् । वज्रः । वै । पोडुशी । वज्रेण । ए
 व । अस्मे । पशून् । अवरुध्येत्यवर-रुध्य । रात्रिया । उपरिष्ठात् । शमयति । अपी
 ति । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमे । गजजन्यस्य । गृह्णीयात् । व्याघ्रकामइतिव्याघ्र-का
 मः । हि । गजजन्यः । यजते । साहइतिस-अहे । एव । अस्मे । वज्रम् । गृह्णाति ।
 सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । रुन्धे । निरिति । वा । दहति । एकविंशमित्येक
 विंशम् । स्तोत्रम् । भवति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । हरिवदितिहरि-वत् । अ
 स्यते । इन्द्रस्य । प्रियम् । धाम । [४१] उपेति । आप्नोति । कनीयाः । वै ।

देवेषु । छन्दांसि । आसन्न । ज्यायांसि । असुरेषु । ते । देवाः । कनीयसा ।
 छन्दसा । ज्यायः । छन्दः । अमि । वीति । अशंसन् । ततः । वे । ते । असु
 राणाम् । लोकम् । अवृञ्जत । यत् । कनीयसा । छन्दसा । ज्यायः । छन्दः । अ
 भोति । विशंसतीतिवि-शंसति । भ्रातृव्यस्य । एव । तत् । लोकम् । वृद्धकृते ।
 पद् । अरुपराणि । अतीति । रेचयन्ति । पद् । वे । कृतवः । कृतन् । एव । प्री
 णाति । चत्वारि । पूर्वाणि । अवेति । कल्पयन्ति । [४२] चतुष्पदइतिचतुः-प
 दः । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । देइति । उत्तरेइत्युत्तरे । द्विपदइतिदि-प
 दः । एव । अवेति । रुन्धे । अनुष्टुभमित्यनु-स्तुभम् । अमि । मगिति । णादय
 न्ति । वाक् । वे । अनुष्टुभित्यनु-स्तुप् । तस्मात् । प्राणानामितिप्र-अनानाम् ।
 वाक् । उत्तमेत्युत्तमा । समयाग्रिपिनइतिममया-ग्रिपिते । सूर्ये । षोडशिनः ।
 स्तोत्रम् । उपाकंगेतीत्युप-आकंगेति । एतन्मिन्न । वे । लोके । इन्द्रः । वृत्रम् ।
 अहन्न । साग्यादितिम-अख्यात् । एव । वज्रम् । भ्रातृव्याय । प्रेति । ह्यति । अ
 रुणपिशङ्गइत्यरुण-पिशङ्गः । अभ्यः । दम्पिणा । एतन् । वे । वज्रम्य । रूपम् । म
 र्भ्याडितिमं क्रुञ्चे ॥ [४३] लोकविदुषोऽशीगुलाने यदुक्त्येधामकल्पयन्ति म
 मर्चत्वारिंशश्च ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ॥ ११ ॥

सुवर्गाययद्वाष्टिणानिममिप्रयज्ज्वल्यवभृथयज्ज्वलन्मयेनप्रजापतिंकाट
 शिर्नामिन्द्रः पतियाप्रन्तिदेवावाइन्द्रियर्षीयैन्देवावा अदाभ्ये देवाये प्रचाष्टुं प्रजा
 पतिदेवेभ्यस्सरिंस्त्विानयोऽइन्द्रोकादश ॥ ११ ॥ सुवर्गाययजनि प्रजागमोऽयं
 गृहीयान् प्रयजं गृहीयान् प्रजापशून्त्रिचन्वागिभन ॥ १२ ॥ सुवर्गाययजंय्यरूप
 समंभ्ये ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ॥

हरिः ओ (३) म ॥

इति पदकाण्डे षष्ठः प्रश्नः ॥

नैचिगीयसंहितापदपाठे षष्ठकाण्डस्यमाप्तः ॥

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे

सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

प्रजननमितिप्र-जननम् । ज्योतिः । अग्निः । देवतानाम् । ज्योतिः । विराडि-
तिवि-राट् । छन्दसाम् । ज्योतिः । विराडिति-वि-राट् । वाचः । अग्नौ । समिति । तिष्ठ
ते । विराजमिति-वि-राजम् । अभि । समिति । पृथुते । तस्मात् । तत् । ज्योतिः । उ
च्यते । द्यौ । स्तोमौ । प्रातस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । वहतः । यथा । प्राणइतिप्र-अ
नः । च । अपानइत्यप-अनः । च । द्यौ । मार्ध्यन्दिनम् । सर्वनम् । यथा । च
रुपुः । च । श्रोत्रम् । च । द्यौ । तृतीयसवनमिति-तृतीय-सवनम् । यथा । वाक् ।
च । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । च । पुरुषसम्भितु-इतिपुरुष-सम्भितः । वै । एषः । यज्ञः ।
अस्थूरिः । [१] यम् । कामम् । कामयते । तम् । एतेन । अभीति । अश्नुते ।
सर्वम् । हि । अस्थूरीणा । अभ्यश्नुतइत्यभि-अश्नुते । अग्निष्टोमेनेत्यग्नि-स्तोमेन ।
वे । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । ताः । अग्निष्टोमेनेत्य
ग्नि-स्तोमेन । एव । परीति । अगृह्णात् । तासाम् । परिगृहीतानामितिपरि-गृहीता
नाम् । अश्वतरः । अतीति । अप्रवत । तस्य । अनुहायेत्यनु-हाय । रेतः । एति ।
अदत्त । तत् । गर्दभे । नीति । अमार्द । तस्मात् । गर्दभः । द्विरेताइतिद्वि-रेताः ।
अथोइति । आहुः । वडवायाम् । नीति । अमार्द । इति । तस्मात् । वडवा । द्वि
रेताइतिद्वि-रेताः । अथोइति । आहुः । ओषधीषु । [२] नीति । अमार्द । इति ।
तस्मात् । ओषधयः । अनभ्यक्ताइत्यनभि-अक्ताः । रेभन्ति । अथोइति । आ
हुः । प्रजास्वितिप्र-जासु । नीति । अमार्द । इति । तस्मात् । यमौ । जायेतेइति ।
तस्मात् । अश्वतरः । न । प्रेति । जायते । आत्तरेताइत्यात्त-रेताः । हि । तस्मात् ।
वरूहिपि । अनवकलप्तइत्यनव-कलप्तः । सर्ववेदसइतिसर्व-वेदसे । वा । सुहस्ते ।
वा । अवकलप्तइत्यव-कलप्तः । अतीति । हि । अप्रवत । यः । एवम् । विद्वान् ।

अग्निष्टोमेनेत्यग्नि-स्तोमेनं । यजते । प्रेति । अजाताः । प्रजाइतिप्र-जाः । जनयति ।
 परीति । प्रजानाइतिप्र-जाताः । गृह्णाति । तस्मात् । आहुः । ज्येष्ठयज्ञइतिज्येष्ठ-य-
 ज्ञः । इति । [३] प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । वाव । ज्येष्ठः । सः । हि । एतेन । अग्ने ।
 अयजत । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अकामयत् । प्रेति । जायेय । इति । सः । मु-
 खतः । त्रिवृतमितित्रि-वृतम् । निरिति । अमिमीत् । तम् । अग्निः । देवता । अ-
 न्विति । असृज्यत् । गायत्री । छन्दः । स्थन्तरमितिस्थ-न्तरम् । साम । ब्राह्मणः ।
 मनुष्याणाम् । अजः । पशूनाम् । तस्मात् । ते । मुख्याः । मुखतः । हि । असृ-
 ज्यन्त । उरसः । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । पञ्चदशमितिपञ्च-दशम् । निरिति ।
 अमिमीत् । तम् । इन्द्रः । देवता । अन्विति । असृज्यत् । त्रिष्टुप् । छन्दः । बृहत् ।
 [४] साम । गजन्त्यः । मनुष्याणाम् । अविः । पशूनाम् । तस्मात् । ते । वीर्या-
 वन्तइतिवीर्य-वन्तः । वीर्यात् । हि । असृज्यन्त । मध्यतः । सप्तदशमितिसप्त-द-
 शम् । निरिति । अमिमीत् । तम् । विश्वे । देवाः । देवताः । अन्विति । असृज्य-
 न्त । जगती । छन्दः । वैरूपम् । साम । वैश्यः । मनुष्याणाम् । गावः । पशू-
 नाम् । तस्मात् । ते । आद्याः । अन्नधानादित्यन्न-धानात् । हि । असृज्यन्त । त-
 स्मात् । भूयांसः । अन्येभ्यः । भूयिष्ठाः । हि । देवताः । अन्विति । असृज्यन्त ।
 पत्तः । एकविंशमित्येक-विंशम् । निरिति । अमिमीत् । तम् । अनुष्टुपित्यनु-
 स्तुप् । छन्दः । [५] अन्विति । असृज्यत् । वैशजम् । साम । शूद्रः । मनुष्या-
 णाम् । अश्वः । पशूनाम् । तस्मात् । तौ । भूतसङ्क्रामिणावितिभूत-सङ्क्रामिणौ ।
 अश्वः । च । शूद्रः । च । तस्मात् । शूद्रः । यज्ञे । अनंवल्लुप्तइत्यनंवल्लुप्तः ।
 न । हि । देवताः । अन्विति । असृज्यत् । तस्मात् । पादौ । उपेति । जीवतः ।
 पत्तः । हि । असृज्येताम् । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । त्रिवृदितित्रि-वृत् । अर्धमासा
 इत्यर्ध-मासाः । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सप्तदशइतिसप्त-
 दशः । त्रयः । इमे । लोकाः । असौ । आदित्यः । एकविंशइत्येक-विंशः ।
 एतस्मिन् । वै । एते । श्रिताः । एतस्मिन् । प्रतिष्ठिताइतिप्रति-स्थिताः । यः ।
 एवम् । वेदः । एतस्मिन् । एव । श्रयते । एतस्मिन् । प्रतीति । तिष्ठति ॥ [६]

अस्थूग्निरोपधीषुज्येष्ठयज्ञइतिबृहदंनुष्टुप्छन्दःप्रतिष्ठितानवच ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने । वै । गायत्रेण । छन्दसा । त्रिवृतइतित्रि-वृते ।
स्तोमाय । ज्योतिः । दधत् । एति । त्रिवृतेतित्रि-वृता । ब्रह्मवर्चसेनेतिब्रह्म-वर्च
सेन । पञ्चदशायेतिपञ्च-दशाय । ज्योतिः । दधत् । एति । पञ्चदशेनेतिपञ्च-दशे
न । ओजसा । वीर्येण । सप्तदशायेतिसप्त-दशाय । ज्योतिः । दधत् । एति । स
प्तदशेनेतिसप्त-दशेन । राजापत्येनेतिराजा-पत्येन । प्रजननेनेतिप्र-जननेन । ए
कविंशशायेत्येक-विंशाय । ज्योतिः । दधत् । एति । स्तोमः । एव । तत् । स्तो
माय । ज्योतिः । दधत् । एति । अथेइति । स्तोमे । एव । स्तोमम् । अभि । प्रे
ति । नयति । यावन्तः । वै । स्तोमाः । तावन्तः । कामाः । तावन्तः । लोकाः ।
तावन्ति । ज्योतीःपि । एतावन्तः । एव । स्तोमान् । एतावन्तः । कामान् ।
एतावन्तः । लोकान् । एतावन्ति । ज्योतीःपि । अवेति । रुधे ॥ [७] तावन्तो
लोकास्त्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥

ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । सः । तु । वै । यजेत । यः । अ
ग्निष्टोमेनेत्यभि-स्तोमेन । यजमानः । अथ । सर्वस्तोमेनेतिसर्व-स्तोमेन । यजेत ।
इति । यस्य । त्रिवृतमितित्रि-वृतम् । अन्तर्यन्तीत्यन्तः-यन्ति । प्राणानितिप्र-अ
नान् । तस्य । अन्तः । यन्ति । प्राणेष्वितिप्र-अनेषु । मे । अपीति । असत् । इ
ति । खलु । वै । यज्ञेन । यजमानः । यजते । यस्य । पञ्चदशमितिपञ्च-दशम् ।
अन्तर्यन्तीत्यन्तः-यन्ति । वीर्यम् । तस्य । अन्तः । यन्ति । वीर्ये । मे । अपी
ति । असत् । इति । खलु । वै । यज्ञेन । यजमानः । यजते । यस्य । सप्तदश
मितिसप्त-दशम् । अन्तर्यन्तीत्यन्तः-यन्ति । [८] प्रजामितिप्र-जाम् । तस्य । अ
न्तः । यन्ति । प्रजायामितिप्र-जायाम् । मे । अपीति । असत् । इति । खलु ।
वै । यज्ञेन । यजमानः । यजते । यस्य । एकविंशमित्येक-विंशम् । अन्तर्य
न्तीत्यन्तः-यन्ति । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । तस्य । अन्तः । यन्ति । प्रतिष्ठाया
मितिप्रति-स्थायाम् । मे । अपीति । असत् । इति । खलु । वै । यज्ञेन । यज
मानः । यजते । यस्य । त्रिणवमितित्रि-नवम् । अन्तर्यन्तीत्यन्तः-यन्ति । ॥

तूत् । च । तस्य । नृष्यत्रियांम् । च । विराज्मिति वि-राजम् । अन्तः । यन्ति ।
 ऋतुर्धु । मे । अपीति । असत् । नृष्यत्रियांयाम् । च । विराजीति वि-राजि । इति ।
 [९] खलु । वै । यज्ञेन । यजमानः । यजते । यस्य । त्रयस्त्रिंशमिति त्रयः-त्रिं-
 शम् । अन्तर्यन्तीत्यन्तः-र्यन्ति । देवताः । तस्य । अन्तः । यन्ति । देवतासु ।
 मे । अपीति । असत् । इति । खलु । वै । यज्ञेन । यजमानः । यजते । यः । वै ।
 स्तोमनाम् । अवमम् । परमताम् । गच्छन्तम् । वेदं । परमताम् । एव । गच्छति ।
 त्रिवृदिति त्रि-वृत् । वै । स्तोमनाम् । अवमः । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । परमः । यः ।
 एवम् । वेदं । परमताम् । एव । गच्छति ॥ [१०] सुप्तदशमन्तर्यन्ति विराजीति
 चतुश्चत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

अङ्गिरसः । वै । सत्रम् । आसत् । ते । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।
 आयन् । तेषाम् । हविष्मान् । च । हविष्कृदिति हविः-कृत् । च । अहीधेताम् ।
 तौ । अक्रामयेताम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । इयाव । इति । तौ । एतम् ।
 द्विशत्रमिति द्वि-शत्रम् । अपश्यताम् । तम् । एति । अहस्ताम् । तेन । अयजेताम् ।
 ततः । वै । तौ । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । ऐताम् । यः । एवम् । विद्वान् ।
 द्विशत्रेणेति द्वि-शत्रेण । यजते । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एत । लोकम् । एति ।
 तौ । ऐताम् । पूर्वैण । अह्ना । अगच्छताम् । उत्तरेणेत्युत्-तरेण । [११] अभिप्लव
 इत्यभि-प्लवः । पूर्वम् । अहः । भवति । गतिः । उत्तरमित्युत्-तरम् । ज्योतिष्टोम
 इति ज्योतिः-स्तोमः । अग्निष्टोम इत्यग्नि-स्तोमः । पूर्वम् । अहः । भवति । तेजः । ते
 नं । अवेति । रुध्रे । सर्वस्तोम इति सर्व-स्तोमः । अतिशत्र इत्यति-शत्रः । उत्तर-
 मित्युत्-तरम् । सर्वस्य । आप्यै । सर्वस्य । अवरुध्या इत्यव-रुध्ने । गायत्रम् । पू-
 र्वं । अहर्न् । सामं । भवति । तेजः । वै । गायत्री । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमिति ब्र-
 ह्मवर्चसम् । तेजः । एव । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्मवर्चसम् । आत्मन् । धत्ते । त्रैष्टुभम् ।
 उत्तर इत्युत्-तरे । ओजः । वै । वीर्यम् । त्रिष्टुम् । ओजः । एव । वीर्यम् । आ-
 त्मन् । धत्ते । रथन्तरमिति रथं-तरम् । पूर्वं । [१२] अहर्न् । सामं । भवति । इ-
 यम् । वै । रथन्तरमिति रथं-तरम् । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । बृहत् । उ

त्तद्भ्युत्-तरे । असौ । वे । बृहत् । अमुष्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । तत् ।
 आहुः । कं । जगती । च । अनुष्टुबित्यनु-स्तुप् । च । इति । वैखानसम् । पूर्वे ।
 अहन् । साम । भवति । तेन । जगत्से । न । एति । षोडशि । उत्तरंभ्युत्-तरे । ते
 नं । अनुष्टुभित्यनु-स्तुभः । अथ । आहुः । यत् । समाने । अर्धमासइत्यर्ध-मासे ।
 स्याताम् । अन्यतरस्यं । अहं । वीर्यम् । अन्विति । पद्येत । इति । अमावास्याया
 मित्यमा-वास्यायाम् । पूर्वम् । अहं । भवति । उत्तरस्मिन्नित्युत्-तरस्मिन् । उत्तरमि
 त्युत्-तरम् । नाना । एव । अर्धमासयोरित्यर्ध-मासयोः । भवतः । नानावीर्येइति
 नाना-वीर्ये । भवतः । हविष्मन्निधनमितिहविष्मत्-निधनम् । पूर्वम् । अहं । भवति ।
 हविष्कान्निधनमितिहविष्कान्-निधनम् । उत्तरमित्युत्-तरम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-
 स्थित्ये ॥ [१३] उत्तरेणरथन्तरम्पूर्वेऽन्वेकविंशतिश्च ॥ ❀ ॥ ४ ॥

आपः । वै । इदम् । अग्रे । सलिलम् । आसीत् । तस्मिन् । प्रजापतिरितिप्रजा-
 पतिः । वायुः । भूत्वा । अचरत् । सः । इमाम् । अपश्यत् । ताम् । वराहः । भूत्वा ।
 एति । अहात् । ताम् । विश्वकर्मतिविश्व-कर्म । भूत्वा । वीति । अमादू । सा ।
 अप्रथत । सा । पृथिवी । अभवत् । तत् । पृथिव्यै । पृथिवित्वमितिपृथिवि-त्वम् । त
 स्याम् । अश्राम्यत् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सः । देवान् । असृजत् । वसून् ।
 रुद्रान् । आदित्यान् । ते । देवाः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । अब्रुवन् । प्रेति ।
 जायामहे । इति । सः । अब्रवीत् । [१४] यथा । अहम् । युष्मान् । तपसा । असृ
 क्षिप । एवम् । तपसि । प्रजननमितिप्र-जननम् । इच्छध्वम् । इति । तेभ्यः । अग्निम् ।
 आयतनमित्या-यतनम् । प्रेति । अयच्छत् । एतेन । आयतनेनेत्या-यतनेन । श्रा
 म्यत् । इति । ते । अग्निना । आयतनेनेत्या-यतनेन । अश्राम्यन् । ते । सव्वथ्स्र
 इतिसं-वथ्स्रे । एकां । गाम् । असृजन्त । ताम् । वसुभ्यइतिवसुं-भ्यः । रुद्रेभ्यः ।
 आदित्येभ्यः । प्रेति । अयच्छन् । एताम् । रूपध्वम् । इति । ताम् । वसंवः ।
 रुद्राः । आदित्याः । अरूपन्त । सा । वसुभ्यइतिवसुं-भ्यः । रुद्रेभ्यः । आदित्येभ्यः ।
 प्रेति । अजायत् । त्रीणि । च । [१५] अतानि । तयस्त्रिंशत्तमितित्रयः-त्रिं
 शतम् । च । अथ । सा । एव । सहस्रतमीतिसहस्र-तमी । अभवत् । ते । देवाः ।

प्रजापतिमितिप्रजा-यतिम् । अनुवन् । सहस्रेण । नः । याजय । इति । सः । अ
 ग्निष्टोमेनेत्यग्नि-स्तोमेन । वसून् । अयाजयत् । ते । इमम् । लोकम् । अजयन् ।
 तत् । च । अददुः । सः । उक्थ्येन । रुद्रान् । अयाजयत् । ते । अन्तरिक्षम् । अ
 जयन् । तत् । च । अददुः । सः । अतिगत्रेणेत्यति-गत्रेण । आदित्यान् । अया
 जयत् । ते । अमुम् । लोकम् । अजयन् । तत् । च । अददुः । तत् । अन्तरिक्षम् ।
 [१६] व्यैर्यतेतिवि-अवैर्यत । तस्मात् । रुद्राः । घातुकाः । अनायतनाइत्यना-य
 तनाः । हि । तस्मात् । आहुः । शिथिलम् । वै । मध्यमम् । अहः । त्रिगत्रस्येतित्रि-ग
 त्रस्य । वीति । हि । तत् । अवैर्यतेत्यव-ऐर्यत । इति । त्रैष्टुभम् । मध्यमस्य । अहः ।
 आज्यम् । भवति । सुय्यान्नानीतिसं-यानानि । सूक्तानीतिसु-उक्तानि । शः सति ।
 षोडशिनम् । शः सति । अहः । धृत्यै । अशिथिलम्भावायेत्यशिथिलं-भावाय ।
 तस्मात् । त्रिगत्रस्येतित्रि-गत्रस्य । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । एव । प्रथमम् । अ
 हः । स्यात् । अथ । उक्थ्यः । अथ । अतिगत्रइत्यति-गत्रः । एषाम् । लोका
 नाम् । विधृत्याइतिवि-धृत्यै । त्रीणित्रीणीतित्रीणि-त्रीणि । शतानि । अनूचीना
 हमित्यनूचीन-अहम् । अव्यवच्छिन्नानीत्यवि-अवच्छिन्नानि । ददाति । [१७]
 एषाम् । लोकानाम् । अन्विति । सन्तत्याइतिसं-तत्यै । दशतम् । न । वीति ।
 छिन्द्यात् । विराजमितिवि-राजम् । न । इत् । विच्छिन्नदानीतिवि-छिन्नदानि । इ
 ति । अर्थ । या । सहस्रतमीतिसहस्र-तमी । आसीत् । तस्याम् । इन्द्रः । च । विष्णुः ।
 च । व्यायच्छेतामितिवि-आयच्छेताम् । सः । इन्द्रः । अमन्यत् । अनया । वै । इदम् ।
 विष्णुः । सहस्रम् । वरुण्यते । इति । तस्याम् । अकल्पेताम् । द्विभागइतिद्वि-भागे । इ
 न्द्रः । तृतीये । विष्णुः । तत् । वै । एषा । अभ्यनूच्यतइत्यभि-अनूच्यते । उभा । जि
 ग्यथुः । इति । ताम् । वै । एताम् । अच्छावाकः । [१८] एव । शः सति । अ
 र्थ । या । सहस्रतमीतिसहस्र-तमी । सा । होत्रे । देया । इति । होतारम् । वै । अ
 भ्यतिरिच्यतइत्यभि-अतिरिच्यते । यत् । अतिरिच्यतइत्यति-रिच्यते । होता । अ
 नाप्तस्य । आपयिता । अर्थ । आहुः । उन्नेत्रइत्युत्-नेत्रे । देया । इति । अतिरि
 केत्यति-रिक्ता । वै । एषा । सहस्रस्य । अतिरिक्तइत्यति-रिक्तः । उन्नेतेत्युत्-ने

ता । ऋत्विजाम् । अथ । आहुः । सर्वेभ्यः । सदस्येभ्यः । देया । इति । अथ ।
 आहुः । उदाकृत्येत्युत-आकृत्या । सा । वशम् । चरेत् । इति । अथ । आहुः ।
 ब्रह्मणे । च । अग्नीध्रित्यग्नि-इधे । च । देया । इति । [१९] द्विभागमितिद्वि-भा
 गम् । ब्रह्मणे । तृतीयम् । अग्नीध्रित्यग्नि-इधे । ऐन्द्रः । वै । ब्रह्मा । वैष्णवः । अग्नी
 दित्यग्नि-इत् । यथा । एव । तौ । अकल्पेताम् । इति । अथ । आहुः । या । क
 ल्याणी । बहुरुपेतिबहु-रूपा । सा । देया । इति । अथ । आहुः । या । द्विरूपेति
 द्वि-रूपा । उभयतएनीत्युभयतः-एनी । सा । देया । इति । सहस्रस्य । परिगृही
 त्याइतिपरि-गृहीत्यै । तत् । वै । एतत् । सहस्रस्य । अयनम् । सहस्रम् । स्तोत्री
 याः । सहस्रम् । दक्षिणाः । सहस्रसम्मित्रइतिसहस्र-सम्मित्रः । सुवर्गइतिसुवः-
 गः । लोकः । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै ॥
 [२०] अग्रवीनतदन्तरिखण्डदात्यच्छावाकश्चदे येतिसप्तचत्वारिंशच्च ॥ ॥५॥

सोमः । वै । सहस्रम् । अविन्दत् । तम् । इन्द्रः । अन्विति । अविन्दत् ।
 तौ । यमः । न्यागच्छदितिनि-आगच्छत् । तौ । अग्रवीत् । अस्तु । मे । अत्र ।
 अपीति । इति । अस्तु । ही (३) । इति । अब्रूताम् । सः । यमः । एकस्याम् ।
 वीर्यम् । परीति । अपश्यत् । इयम् । वै । अस्य । सहस्रस्य । वीर्यम् । विभर्ति ।
 इति । तौ । अग्रवीत् । इयम् । मम । अस्तु । एतत् । युवयोः । इति । तौ । अब्रू
 ताम् । सर्वे । वै । एतत् । एतस्याम् । वीर्यम् । [२१] परीति । पश्यामः । अ
 शम् । एति । ह्रगमहे । इति । तस्याम् । अशम् । एति । अहन्त । ताम् । अ
 प्सिस्वल्प-सु । प्रेति । अवेशयन् । सोमाय । उदेहीत्युत-एहि । इति । सा । रो
 हिणी । पिङ्गला । एकहायनीत्येक-हायनी । रूपम् । कृत्वा । त्रयस्त्रिंशतेतित्र
 यः-त्रिंशता । च । त्रिभिरितित्रि-भिः । च । शतैः । सह । उदेदित्युत-एत् । त
 स्मात् । रोहिण्या । पिङ्गल्या । एकहायन्येत्येक-हायन्या । सोमम् । क्रीणीयात् ।
 यः । एवम् । विद्वान् । रोहिण्या । पिङ्गल्या । एकहायन्येत्येक-हायन्या । सोमम् ।
 क्रीणाति । त्रयस्त्रिंशतेतित्रयः-त्रिंशता । च । एव । अस्य । त्रिभिरितित्रि-
 भिः । च । [२२] शतैः । सोमः । क्रीतः । भवति । सुक्रीतेनेतिसु-क्रीतेन । यज

ते । ताम् । अप्सिस्वत्यं-सु । प्रेति । अवेशयन् । इन्द्राय । उदेहीत्युत्-एहि । इति ।
 सा । रोहिणी । लख्मणा । पष्ठौही । वार्त्रेमीतिवार्त्रे-मी । रूपम् । कृत्वा । त्रयं
 स्त्रिःशतेतित्रयः-त्रिःशता । च । त्रिभिरितित्रि-भिः । च । शतैः । सह । उदेदि
 त्युत्-एत् । तस्मात् । रोहिणीम् । लख्मणाम् । पष्ठौहीम् । वार्त्रेमीमितिवार्त्रे-मीम् ।
 दद्यात् । यः । एवम् । विद्वान् । रोहिणीम् । लख्मणाम् । पष्ठौहीम् । वार्त्रेमीमि
 तिवार्त्रे-मीम् । ददाति । त्रयस्त्रिःशदितित्रयः-त्रिःशतम् । च । एव । अस्य ।
 त्रीणि । च । शतानि । सा । दत्ता । [२३] भवति । ताम् । अप्सिस्वत्यं-सु । प्रे
 ति । अवेशयन् । यमायं । उदेहीत्युत्-एहि । इति । सा । जरंती । मूर्खी ।
 तज्जघन्येति तत्-जघन्या । रूपम् । कृत्वा । त्रयस्त्रिःशतेतित्रयः-त्रिःशता । च ।
 त्रिभिरितित्रि-भिः । च । शतैः । सह । उदेदित्युत्-एत् । तस्मात् । जरंतीम् । मू
 र्खीम् । तज्जघन्यामितितत्-जघन्याम् । अनुस्तरणीमित्यनु-स्तरणीम् । कुर्वीत । यः । ए
 वम् । विद्वान् । जरंतीम् । मूर्खीम् । तज्जघन्यामितितत्-जघन्याम् । अनुस्तरणीमित्यं
 नु-स्तरणीम् । कुरुते । त्रयस्त्रिःशदितित्रयः-त्रिःशतम् । च । एव । अस्य । त्रीणि । च ।
 शतानि । सा । अमुष्मिन् । लोके । भवति । वाक् । एव । सहस्रतमीतिसहस्र-तमी ।
 तस्मात् । [२४] वरः । देयः । सा । हि । वरः । सहस्रम् । अस्य । सा । दत्ता ।
 भवति । तस्मात् । वरः । न । प्रतिगृह्यइतिप्रति-गृह्येः । सा । हि । वरः । सहस्रम् ।
 अस्य । प्रतिगृहीतमितिप्रति-गृहीतम् । भवति । इयम् । वरः । इति । ब्रूयात् ।
 अर्थ । अन्याम् । ब्रूयात् । इयम् । मर्म । इति । तथा । अस्य । तत् । सहस्रम् ।
 अप्रतिगृहीतमित्यप्रति-गृहीतम् । भवति । उभयतएनीत्युभयतः-एनी । स्यात् ।
 तत् । आहुः । अन्यतएनीत्यन्यतः-एनी । स्यात् । सहस्रम् । परस्तात् । एतम् ।
 इति । या । एव । वरः । [२५] कल्याणी । रूपसंमृद्धेरितिरूप-समृद्धा । सा ।
 स्यात् । सा । हि । वरः । समृद्ध्याइतिसं-मृद्ध्यै । ताम् । उच्येतेत्युत्-तरेण । आ
 शीघ्रमित्यामि इष्टम् । पर्याणीयेतिपरि-आनीयम् । आहवनीयस्येत्या-हवनीयस्य ।
 अन्ते । द्रोणकलशमितिद्रोण-कलशम् । अवेति । घ्रायेतु । एति । जिघ्र । क
 लशम् । महि । उरुधारेत्युरु-धारा । पर्यस्वती । एति । त्वा । विशन्तु । इन्द्रवः ।

समुद्रम् । इय । सिन्धवः । सा । मा । सहस्रै । एति । भज । प्रजयेतिप्र-जया ।
 पशुभिरितिपशु-भिः । सह । पुनः । मा । एति । विशतात् । रयिः । इति । प्रज
 येतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरितिपशु-भिः । ग्या । समिति । [२६] अ
 धयति । प्रजावानितिप्रजा-वान् । पशुमानितिपशु-मान् । रयिमानितिपरि-मान् ।
 भवति । यः । एवम् । वेद । तया । सह । आग्नीध्रमित्याग्नि-इध्रम् । परेत्येतिपरा-इ
 त्य । पुरस्तात् । प्रतीच्याम् । तिष्ठन्त्याम् । जुहुयात् । उभा । जिग्यथुः । न । प
 रति । जयेथेइति । न । परति । जिग्ये । कतरः । चन । एनोः ॥ इन्द्रः । च । वि
 ष्णोइति । यत् । अपस्पृधेयाम् । त्रेधा । सहस्रम् । वीति । तत् । पेर्येथाम् । इ
 ति । त्रेधाविभक्तमितित्रेधा-विभक्तम् । वै । त्रिगत्रइतित्रि-गत्रे । सहस्रम् । साह
 स्त्रीम् । एव । एनाम् । करोति । सहस्रस्य । एव । एनाम् । मात्राम् । [२७] क
 रोति । रूपाणि । जुहोति । रूपैः । एव । एनाम् । समिति । अधयति । तस्याः ।
 उपोत्थायेत्युप-उत्थाय । कर्णम् । एति । जपेत् । इहै । स्तै । अर्दिते । सरस्वति ।
 प्रिये । प्रेयसि । महि । विश्रुतीतिवि-श्रुति । एतानि । ते । अग्निye । नामानि ।
 सुकृतमिति सु-कृतम् । मा । देवेपु । व्रुतात् । इति । देवेभ्यः । एव । एनम् । ए
 ति । वेदयति । अन्विति । एनम् । देवाः । बुध्यन्ते ॥ [२८] एतदेतस्याव्वीर्यं
 मस्यत्रिभिश्चन्द्रत्तासहस्रतमीतस्मादेववरस्सम्मात्रामेकान्नचत्वारिःशच ॥ ॥ ६ ॥

सहस्रतम्येति सहस्र-तम्या । वै । यजमानः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।
 एति । सा । एनम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमयति । सा । मा । सुव
 र्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । गमय । इति । आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव ।
 एनम् । लोकम् । गमयति । सा । मा । ज्योतिष्मन्तम् । लोकम् । गमय । इति ।
 आह । ज्योतिष्मन्तम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । सा । मा । सर्वान् ।
 पुण्यान् । लोकान् । गमय । इति । आह । सर्वान् । एव । एनम् । पुण्यान् । लो
 कान् । गमयति । सा । [२९] मा । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गमय । प्रजयेतिप्र-
 जया । पशुभिरितिपशु-भिः । सह । पुनः । मा । एति । विशतात् । रयिः । इति ।
 प्रजयेतिप्र-जया । एव । एनम् । पशुभिरितिपशु-भिः । ग्याम् । प्रतीति । स्थाप

य ते । प्रजावानिति प्रजा-वान् । पशुमानिति पशु-मान् । श्विमानिति श्वि-मान् ।
 भवति । यः । एवम् । वेदं । ताम् । अग्नीध्र इत्यग्नि-ध्वे । वा । ब्रह्मणे । वा । होत्रे ।
 वा । उद्गात्र इत्युत्-गात्रे । वा । अध्वर्यवे । वा । दद्यात् । सहस्रम् । अस्य । सा ।
 दत्ता । भवति । सहस्रम् । अस्य । प्रतिगृहीतमिति प्रति-गृहीतम् । भवति । यः ।
 ताम् । अचिद्वान् । [३०] प्रतिगृह्णातीति प्रति-गृह्णाति । ताम् । प्रतीति । गृह्णीयात् ।
 एका । असि । न । सहस्रम् । एकाम् । त्वा । भूताम् । प्रतीति । गृह्णामि । न ।
 सहस्रम् । एका । मा । भूता । एति । विश । मा । सहस्रम् । इति । एकाम् । एव ।
 एनाम् । भूताम् । प्रतीति । गृह्णाति । न । सहस्रम् । यः । एवम् । वेदं । स्योना ।
 असि । सुपदेतिसु-सदा । सुशेवेतिसु-शेवा । स्योना । मा । एति । विश । सुप
 देतिसु-सदा । मा । एति । विश । सुशेवेतिसु-शेवा । मा । एति । विश । [३१]
 इति । आह । स्योना । एव । एनम् । सुपदेतिसु-सदा । सुशेवेतिसु-शेवा । भू
 ता । एति । विशति । न । एनम् । हिनस्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वद
 न्ति । सहस्रम् । सहस्रतमीतिसहस्र-तमी । अन्विति । एती (३) । सहस्र-मीमिति
 सहस्र-मीम् । सहस्रा (३) म् । इति । यत् । प्राचीम् । उश्वृजेदित्युत् सृजे । स
 हस्रम् । सहस्रतमीतिसहस्र-तमी । अन्विति । इयात् । तत् । सहस्रम् । अप्रज्ञात्र
 मित्यप्र-ज्ञात्रम् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । न । प्रेति । जानीयात् । प्रती
 चीम् । उदिति । सृजति । ताम् । सहस्रम् । अन्विति । पर्यावर्तत इति परि-आव
 र्तेते । सा । प्रजानतीति प्र-जानती । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । एति । य
 जमानम् । अभि । उदिति । सृजति । खिप्रे । सहस्रम् । प्रेति । जायते । उ
 च्छेत्त्युत्-तमा । नीयते । प्रथमा । देवान् । गच्छति ॥ [३२] लोकान्गमयति
 साऽविद्वान् यशुशेवामाऽऽविशयजमानन्द्वादशच ॥ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

अग्निः । अददात् । और्वीय । प्रजामिति प्र-जाम् । पुत्रकामायेति पुत्र-का
 माय । सः । रिग्निः । अमन्यत । निर्वीर्य इति निः-वीर्यः । शिथिलः । यातया
 मेति यात-याम् । सः । एतम् । चतुरात्रमिति चतुः-रात्रम् । अपश्यत् । तम् । ए
 ति । अहरत् । तेन । अयजत । ततः । वै । तस्य । चत्वारः । वीराः । एति । अ

जायन्त । सुहोतेतिसु-होता । सूद्नातेतिसु-उद्नाता । स्वध्वर्युरितिसु-अध्वर्युः । सुसं
 भेयइतिसु-सभेयः । यः । एवम् । विद्वान् । चतुर्गत्रेणेतिचतुः-गत्रेण । यजंते । ए
 ति । अस्य । चत्वारः । वीराः । जायन्ते । सुहोतेतिसु-होता । सूद्नातेतिसु-उद्ना
 ता । स्वध्वर्युरितिसु-अध्वर्युः । सुसंभेयइतिसु-सभेयः । ये । चतुर्विंशतिचतुः-वि
 ष्शः । पर्यमानाः । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । तत् । [३३] ये । उद्यन्तइ
 त्थुन् यन्तः । स्तोमाः । श्रीः । सा । अत्रिम् । श्रद्धादेवमितिश्रद्धा-देवम् । यजं
 मानम् । चत्वारि । वीर्याणि । न । उपेति । अनमन् । तेजः । इन्द्रियम् । ब्रह्मवर्च
 समितिब्रह्म-वर्चसम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । सः । एतान् । चतुरः । चतुष्टोमानि
 तिचतुः-स्तोमान् । सोमान् । अपश्यन् । तान् । एति । अहरत् । तैः । अयजत ।
 तेजः । एव । प्रथमेन । अवेति । अरुन्धे । इन्द्रियम् । द्वितीयेन । ब्रह्मवर्चसमि
 तिब्रह्म-वर्चसम् । तृतीयेन । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । चतुर्थेन । यः । एवम् । वि
 द्वान् । चतुरः । चतुष्टोमानितिचतुः-स्तोमान् । सोमान् । आहरतीत्या-हरति ।
 तेः । यजंते । तेजः । एव । प्रथमेन । अवेति । रुन्धे । इन्द्रियम् । द्वितीयेन । ब्र
 ह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । तृतीयेन । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । चतुर्थेन । याम् ।
 एव । अत्रिः । ऋद्धिम् । आध्नीत् । ताम् । एव । यजमानः । ऋन्नाति ॥ [३४]
 तत्तेजएवाष्टादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

जुमदमिः । पुष्टिकामइतिपुष्टि कामः । चतुर्गत्रेणेतिचतुः-गत्रेण । अयजत ।
 सः । एतान् । पोषान् । अपुष्यन् । तस्मात् । प्लुतौ । जामदमियौ । न । समि
 ति । जानातेइति । एतान् । एव । पोषान् । पुष्यति । यः । एवम् । विद्वान् । च
 तुरगत्रेणेतिचतुः-गत्रेण । यजंते । पुरोडाशिन्यः । उपसदइत्युप-सदः । भवन्ति ।
 पृथर्वः । वै । पुरोडाशः । पृथ्व । एव । अवेति । रुन्धे । अन्नम् । वै । पुरोडा
 शः । अन्नम् । एव । अवेति । रुन्धे । अन्नादित्यन्न-अदः । पशुमानितिपशु-
 मान् । भवति । यः । एवम् । विद्वान् । चतुर्गत्रेणेतिचतुः-गत्रेण । यजंते ॥
 [३५] जुमदमिपृथक्चत्वारिंशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

सुवृश्मरइतिसंवृश्मरः । वै । इदम् । एकः । आसीत् । सः । अकामयत् ।

ऋतून् । सृजेय । इति । सः । एतम् । पञ्चरात्रमितिपञ्च-रात्रम् । अयश्यत् । तम् ।
 एति । अहरत् । तेन । अयजत् । ततः । वै । सः । ऋतून् । असृजत् । यः । ए
 वम् । विद्वान् । पञ्चरात्रेणेतिपञ्च-रात्रेण । यजते । प्रेति । एव । जायते । ते । ऋत
 वः । सृष्टाः । न । व्यावर्तन्तेतिवि-आवर्तन्त । ते । एतम् । पञ्चरात्रमितिपञ्च-रा
 त्रम् । अपश्यन् । तम् । एति । अहरन् । तेन । अयजन्त । ततः । वै । ते ।
 व्यावर्तन्तेतिवि-आवर्तन्त । [३६] यः । एवम् । विद्वान् । पञ्चरात्रेणेतिपञ्च-रात्रे
 ण । यजते । वीति । णप्पना । आतृव्येण । एति । वर्तते । सार्वसेनिरितिसार्व-से
 निः । शौचेयः । अकामयत् । पशुमानितिपशु-मान् । स्याम् । इति । सः । ए
 तम् । पञ्चरात्रमितिपञ्च-रात्रम् । एति । अहरत् । तेन । अयजत् । ततः । वै । सः ।
 सहस्रम् । पशून् । प्रेति । आप्नोत् । यः । एवम् । विद्वान् । पञ्चरात्रेणेतिपञ्च-रात्रे
 ण । यजते । प्रेति । सहस्रम् । पशून् । आप्नोति । बवरः । प्रावाहणिः । अकाम
 यत् । वाचः । प्रवदितेतिप्र-वदिता । स्याम् । इति । सः । एतम् । पञ्चरात्रमितिप
 ञ्च-रात्रम् । एति । [३७] अहरत् । तेन । अयजत् । ततः । वै । सः । वाचः ।
 प्रवदितेतिप्र-वदिता । अभवत् । यः । एवम् । विद्वान् । पञ्चरात्रेणेतिपञ्च-रात्रेण ।
 यजते । प्रवदितेतिप्र-वदिता । एव । वाचः । भवति । अथोइति । एनम् । वा
 चः । पतिः । इति । आहुः । अनासः । चतूरात्रइतिचतुः-रात्रः । अतिरिक्तुइत्य
 ति-रिक्तः । पञ्चरात्रइतिपञ्च-रात्रः । अथ । वै । एषः । सम्प्रतीतिसं-प्रति । यज्ञः ।
 यत् । पञ्चरात्रइतिपञ्च-रात्रः । यः । एवम् । विद्वान् । पञ्चरात्रेणेतिपञ्च-रात्रेण । य
 जते । सम्प्रतीतिसं-प्रति । एव । यज्ञेन । यजते । पञ्चरात्रइतिपञ्च-रात्रः । भवति ।
 पञ्च । वै । ऋतवः । सव्यथ्सरइतिसं-व्यथ्सरः । [३८] ऋतुपुं । एव । सव्यथ्सरइति
 सं-व्यथ्सरे । प्रतीति । तिष्ठति । अथोइति । पञ्चाखंपरेतिपञ्च-अखंपरा । पङ्क्तिः ।
 पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धे । त्रिवृदितित्रि-वृत् । अग्निष्टोमइत्य
 मि-स्तोमः । भवति । तेजः । एव । अवेति । रुन्धे । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । भवति ।
 इन्द्रियम् । एव । अवेति । रुन्धे । सप्तदशइतिसप्त-दशः । भवति । अत्राद्यस्येत्य
 न्न-अद्यस्य । अवर्ध्याइत्यव-र्ध्वा । अथोइति । प्रेति । एव । तेन । जायते । ए

अविः शक्तिपञ्च-विः शः । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । भवति । प्रजापतेरिति प्रजा-प-
तेः । आप्त्यै । महाव्रतवानिति महाव्रत-वान् । अन्नाद्यस्येत्तन्न-अद्यस्य । अवरुध्या
इत्यवरुध्या । विश्वजिदिति विश्व-जित् । सर्वपृष्ठइतिसर्व-पृष्ठः । अतिगत्रइत्यति-
गत्रः । भवति । सर्वस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै ॥ [३९] तेव्यावर्तन्तप्रवदि
तास्यामितिस एतम्पञ्चगत्रमासव्वत्सरोऽभिजित्यै ॥ ❀ ❀ [१०]

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसवइति प्र-सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु-
भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । एति । ददे । इमाम् । अगृभ्णन् । रश्नाम् । ऋ-
तस्य । पूर्वे । आयुपि । विदथेषु । कव्या ॥ तया । देवाः । सुतम् । एति । बभूवुः ।
ऋतस्य । सामन् । सरम् । अरपन्तीत्या-रपन्ती ॥ अभिधाइत्यभि-धाः । असि । भु-
वनम् । असि । यन्ता । असि । धर्ता । असि । सः । अग्निम् । वैश्वानरम् । सप्रथ-
समितिस-प्रथसम् । गच्छ । स्वाहाकृतइति स्वाहा-कृतः । पृथिव्याम् । यन्ता । राट् ।
यन्ता । असि । यर्मनः । धर्ता । असि । धरुणः । कृष्यै । त्वा । र्वेमाय । त्वा ।
रुष्यै । त्वा । पोषाय । त्वा । पृथिव्यै । त्वा । अन्तरिक्षाय । त्वा । दिवे । त्वा ।
सते । त्वा । असते । त्वा । अन्नइत्यन्न-भ्यः । त्वा । ओषधीभ्योऽपधि-भ्यः ।
त्वा । विश्वेभ्यः । त्वा । भूतेभ्यः ॥ [४०] धरुणः पञ्चविंशतिश्च ॥ ❀ ॥ ११ ॥

विभूरिति वि-भूः । मात्रा । प्रभूरिति प्र-भूः । पित्रा । अश्वः । असि । हयः ।
असि । अत्यः । असि । नरः । असि । अर्वा । असि । सप्तिः । असि । वाजी ।
असि । वृषा । असि । नृमणाइति नृ-मनाः । असि । ययुः । नाम । असि । आदि-
त्यानाम् । पत्वं । अन्विति । इहि । अग्नये । स्वाहा । स्वाहा । इन्द्राग्निभ्यामिती-
न्द्राग्नि-भ्याम् । स्वाहा । प्रजापतयइति प्रजा-पतये । स्वाहा । विश्वेभ्यः । देवेभ्यः ।
स्वाहा । सर्वेभ्यः । देवताभ्यः । इह । धृतिः । स्वाहा । इह । विधृतिरिति वि धृ-
तिः । स्वाहा । इह । रन्तिः । स्वाहा । इह । रमतिः । स्वाहा । भूः । असि । भु-
वे । त्वा । भव्याय । त्वा । भविष्यते । त्वा । विश्वेभ्यः । त्वा । भूतेभ्यः । देवाः ।
आशाणाला इत्याशा-णालाः । एतम् । देवेभ्यः । अश्वम् । मेधांय । प्रोक्षितमिति
प्र-उक्षितम् । गोपायत् ॥ [४१] रन्तिस्वाहाद्वाविंशतिश्च ॥ ❀ ॥ १२ ॥

आयन्तायेत्या-अयनाय । स्वाहा । प्रायणायेतिप्र-अयनाय । स्वाहा । उद्गा-
वायेत्युत्-द्रावाय । स्वाहा । उद्गुतायेत्युत्-द्रुताय । स्वाहा । शूकारायेतिशू-कार-
य । स्वाहा । शूकृतायेतिशू-कृताय । स्वाहा । पलायिताय । स्वाहा । आपलायि-
तायेत्या-पलायिताय । स्वाहा । आवलांतइत्या-वलांते । स्वाहा । परावलांतइतिप-
रा-वलांते । स्वाहा । आयतइत्या-यते । स्वाहा । प्रयतइतिप्र-यते । स्वाहा । सर्व-
स्मे । स्वाहा ॥ [४२] आयन्तायोत्तरमापलायितायपट्विंशतिः ॥ ❀ ॥ १३ ॥

अमये । स्वाहा । सोमाय । स्वाहा । वायवे । स्वाहा । अपाम् । मोदाय ।
स्वाहा । मृत्रिने । स्वाहा । सरस्वत्यै । स्वाहा । इन्द्राय । स्वाहा । बृहस्पतये । स्वा-
हा । मित्राय । स्वाहा । वरुणाय । स्वाहा । सर्वस्मे । स्वाहा ॥ [४३] अमये वा-
यवेऽपाम्मोदायेन्द्रायत्रयोविंशतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १४ ॥

पृथिव्यै । स्वाहा । अन्तरिक्षाय । स्वाहा । दिवे । स्वाहा । सूर्याय । स्वाहा ।
चन्द्रमसे । स्वाहा । नख्यत्रेभ्यः । स्वाहा । प्राच्यै । दिशे । स्वाहा । दक्षिणायै ।
दिशे । स्वाहा । प्रतीच्यै । दिशे । स्वाहा । उदीच्यै । दिशे । स्वाहा । ऊर्चायै ।
दिशे । स्वाहा । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । स्वाहा । अवान्तरदिशाभ्यइत्यवान्तर-दि-
शाभ्यः । स्वाहा । समाभ्यः । स्वाहा । शरच्चइतिशरत्-भ्यः । स्वाहा । अहोरात्रे-
भ्यइत्यहः-रात्रेभ्यः । स्वाहा । अर्धमासेभ्यइत्यर्ध-मासेभ्यः । स्वाहा । मासेभ्यः । स्वा-
हा । ऋतुभ्यइत्यृतु-भ्यः । स्वाहा । सव्यंत्सरायेतिसं-व्यंत्सराय । स्वाहा । सर्वस्मे ।
स्वाहा ॥ [४४] पृथिव्यै सूर्याय नख्यत्रेभ्यः प्राच्यैदिशेसप्तचत्वारिंशत् ॥ १५ ॥

अमये । स्वाहा । सोमाय । स्वाहा । मृत्रिने । स्वाहा । सरस्वत्यै । स्वाहा ।
पूष्णे । स्वाहा । बृहस्पतये । स्वाहा । अपाम् । मोदाय । स्वाहा । वायवे । स्वा-
हा । मित्राय । स्वाहा । वरुणाय । स्वाहा । सर्वस्मे । स्वाहा ॥ [४५] अमये सवि-
त्रे पूष्णेऽपाम्मोदाय वायवे त्रयोविंशतिः ॥ ❀ ❀ ॥ १६ ॥

पृथिव्यै । स्वाहा । अन्तरिक्षाय । स्वाहा । दिवे । स्वाहा । अमये । स्वा-
हा । सोमाय । स्वाहा । सूर्याय । स्वाहा । चन्द्रमसे । स्वाहा । अर्धे । स्वाहा ।
रात्रियै । स्वाहा । ऋजवे । स्वाहा । माधवे । स्वाहा । मुख्यित्यादितिसु-ख्ये ।

स्वाहा । रूपुधे । स्वाहा । आश्रितिमे । स्वाहा । रोगाय । स्वाहा । हिमाय । स्वा
 हा । शीताय । स्वाहा । आतृपायेत्या-तृपाय । स्वाहा । अरण्याय । स्वाहा । सुव
 र्गायेतिसुवः-गाय । स्वाहा । लोकाय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४६] पृ
 थिव्या अमयेऽहेचतुश्चत्वारिंशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १७ ॥

भुवः । देवानाम् । कर्मणा । अपसा । ऋतस्य । पृथ्या । असि । वसुभिरि
 तिवसुभिः । देवेभिः । देवतया । गायत्रेण । त्वा । छन्दसा । युनज्मि । वसन्तेन ।
 त्वा । ऋतुना । हविषा । दीर्घ्यामि । रुद्रेभिः । देवेभिः । देवतया । त्रैष्टुभेन ।
 त्वा । छन्दसा । युनज्मि । ग्रीष्मेण । त्वा । ऋतुना । हविषा । दीर्घ्यामि । आदि
 त्येभिः । देवेभिः । देवतया । जागतेन । त्वा । छन्दसा । युनज्मि । वरूपाभिः ।
 त्वा । ऋतुना । हविषा । दीर्घ्यामि । विश्वेभिः । देवेभिः । देवतया । आनुष्टुभेने
 त्यानु स्तुभेन । त्वा । छन्दसा । युनज्मि । [४७] शरदा । त्वा । ऋतुना । ह
 विषा । दीर्घ्यामि । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः-भिः । देवेभिः । देवतया । पाङ्क्तै
 न । त्वा । छन्दसा । युनज्मि । हेमन्तशिशिराभ्यामिति हेमन्त-शिशिराभ्याम् ।
 त्वा । ऋतुना । हविषा । दीर्घ्यामि । एति । अहम् । दीर्घ्याम् । अरुहम् ।
 ऋतस्य । पत्नीम् । गायत्रेण । छन्दसा । ब्रह्मणा । च । ऋतम् । सत्ये । अधाम् ।
 सत्यम् । ऋते । अधाम् ॥ महीम् । उ । म्विति । सुत्रामाणमिति सु-त्रामाणम् ।
 इह । धृतिः । स्वाहा । इह । विधृतिरिति वि-धृतिः । स्वाहा । इह । रन्तिः । स्वा
 हा । इह । रमन्तिः । स्वाहा ॥ [४८] आनुष्टुभेन त्वा छन्दसा युनज्म्येकान्रपञ्चा
 शच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १८ ॥

ईङ्कारायेती-काराय । स्वाहा । ईङ्कृतायेती-कृताय । स्वाहा । क्रन्दन्ते । स्वा
 हा । अवक्रन्दन्तइत्यव-क्रन्दन्ते । स्वाहा । प्रोथन्ते । स्वाहा । प्रप्रोथन्तइति प्र-प्रोथन्ते ।
 स्वाहा । गन्धाय । स्वाहा । प्राताय । स्वाहा । प्राणायेति प्र-अनाय । स्वाहा । व्या
 नायेति वि-अनाय । स्वाहा । अपानायेत्यप-अनाय । स्वाहा । सन्दीयमानायेतिसं-
 दीयमानाय । स्वाहा । सन्दितायेतिसं-दिताय । स्वाहा । विचृत्यमानायेति वि-चृ
 त्यमानाय । स्वाहा । विचृत्तायेति वि-चृत्ताय । स्वाहा । पलायिष्यमानाय । स्वाहा ।

पलायिताय । स्वाहा । उपरः स्युतइत्युप-नः स्युते । स्वाहा । उपरतायेत्युप-न्ताय ।
 स्वाहा । निवेल्प्यतइतिनि-वेल्प्यते । स्वाहा । निविशमानायेतिनि-विशमानाय ।
 स्वाहा । निविष्टायेतिनि-विष्टाय । स्वाहा । निपथस्युतइतिनि-पथस्युते । स्वाहा ।
 निपीदंतइतिनि-सीदते । स्वाहा । निपण्णायेतिनि-सुन्नाय । स्वाहा ॥ [४९] आ
 सिष्यते । स्वाहा । आसीनाय । स्वाहा । आसिताय । स्वाहा । निपथस्युतइतिनि-
 पथस्युते । स्वाहा । निपद्यमानायेतिनि-पद्यमानाय । स्वाहा । निपन्नायेतिनि-पन्ना
 य । स्वाहा । शयिष्यते । स्वाहा । शयानाय । स्वाहा । शयिताय । स्वाहा । सु
 म्मीलिष्यतइतिसं-मीलिष्यते । स्वाहा । सम्मीलंतइतिसं-मीलते । स्वाहा । सम्मीलि
 तायेतिसं-मीलिताय । स्वाहा । स्वप्स्यते । स्वाहा । स्वपते । स्वाहा । सुप्ताय ।
 स्वाहा । प्रभोथस्युतइतिप्र-भोथस्युते । स्वाहा । प्रबुध्यमानायेतिप्र-बुध्यमानाय । स्वा
 हा । प्रबुद्धायेतिप्र-बुद्धाय । स्वाहा । जागृष्यते । स्वाहा । जाग्रते । स्वाहा ।
 जागृताय । स्वाहा । शुश्रूषमाणाय । स्वाहा । शृण्वते । स्वाहा । श्रुताय । स्वा
 हा । वीर्लिप्युतइतिवि-ईर्लिप्यते । स्वाहा । [५०] वीर्ल्पमाणायेतिवि-ईर्ल्पमा
 णाय । स्वाहा । वीर्लिपतायेतिवि-ईर्लिपताय । स्वाहा । सुः स्युतइतिसं-स्यु
 ते । स्वाहा । सज्जिहानायेतिमं-जिहानाय । स्वाहा । उज्जिहानायेत्युत्-जिहाना
 य । स्वाहा । विवर्त्स्यतइतिवि-वर्त्स्यते । स्वाहा । विवर्तमानायेतिवि-वर्तमाना
 य । स्वाहा । विवृत्तायेतिवि-वृत्ताय । स्वाहा । उत्थास्युतइत्युत्-स्थास्युते । स्वाहा ।
 उत्तिष्ठंतइत्युत्-तिष्ठते । स्वाहा । उत्थितायेत्युत्-स्थिताय । स्वाहा । विध्विष्यतइ
 तिनि-ध्विष्यते । स्वाहा । विधून्वानायेतिनि-धून्वानाय । स्वाहा । विधूताये
 तिनि-धूताय । स्वाहा । उत्क्रुः स्युतइत्युत्-क्रुः स्युते । स्वाहा । उत्क्रामंतइत्युत्-
 क्रामते । स्वाहा । उत्क्रान्तायेत्युत्-क्रान्ताय । स्वाहा । चङ्क्रमिष्यते । स्वाहा ।
 चङ्क्रम्यमाणाय । स्वाहा । चङ्क्रमिताय । स्वाहा । कण्डूयिष्यते । स्वाहा । कण्डू
 यमानाय । स्वाहा । कण्डूयिताय । स्वाहा । निकृपिष्यतइतिनि-कृपिष्यते ।
 स्वाहा । निकृपमाणायेतिनि-कृपमाणाय । स्वाहा । निकृपितायेतिनि-कृपिताय ।

स्वाहा । यत् । अत्ति । तस्मै । स्वाहा । यत् । पिबन्ति । तस्मै । स्वाहा । यत् ।
 मेहन्ति । तस्मै । स्वाहा । यत् । शकृत् । करोति । तस्मै । स्वाहा । रेतसे । स्वा
 हा । प्रजाभ्यइतिप्र-जाम्भ्यः । स्वाहा । प्रजननयेतिप्र-जननाय । स्वाहा । सर्व
 स्मै । स्वाहा ॥ [५१] निपण्णायस्वाहावीर्यिष्यतेस्वाहा निरुपमाणायस्वाहासु
 मविंशतिश्च ॥ ॥ १९ ॥

अमये । स्वाहा । वायवे । स्वाहा । सूर्याय । स्वाहा । ऋतम् । असि ।
 ऋतस्य । ऋतम् । असि । सत्यम् । असि । सत्यस्य । सत्यम् । असि । ऋतस्य ।
 पन्थाः । असि । देवानाम् । छाया । अमृतस्य । नाम । तत् । सत्यम् । यत् ।
 त्वम् । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । असि । अधीति । यत् । अस्मिन् । वाजिनि ।
 इव । शुभः । स्पृष्टन्ते । दिवः । सूर्येण । विशः । अपः । वृणानः । पवते । क
 व्यन् । पशुम् । न । गोपाइतिगो-पाः । इर्यः । परिज्मेतिपरि-ज्मा ॥ [५२] अ
 मये वायवे सूर्यायष्टाचंत्वारिंशत् ॥ ॥ २० ॥

प्रजननम्प्रातस्सवनेवै ब्रह्मवादिनस्सत्त्वाअङ्गिरसआणोवैसोमो वैसंहस्तम्याऽ
 त्रिर्जमदंमिस्सव्वसरो देवस्यविभूरायनायामयेपृथिव्या अमयेपृथिव्यैभुवंईक्ष्वारायाम
 येवायवेसूर्याय विंशतिः ॥ २० ॥ प्रजननमङ्गिरसस्सोमोवैप्रतिगृह्णातिविभूर्वीर्यमा
 णायद्विपञ्चाशत् ॥ [५२] प्रजननम्परिज्मा ॥ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

माध्याः । वै । देवाः । सुवर्गकागाइतिसुवर्ग-क्रामाः । एतम् । पृष्टान्मि
 तिपट्-रात्रम् । अपश्यन् । तम् । एति । अहन् । तेन । अयजन्त । ततः । वै ।

एव । अन्यस्मिन् । प्रतिपज्येतिप्रति-सज्यं । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । गच्छन्ति ।
 यदा । दर्शं । शतम् । कुर्वन्ति । अर्थः । एकम् । उत्थानमित्युत्-स्थानम् । शतायु
 रितिशत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइतिशत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये ।
 प्रतीति । तिष्ठन्ति । यदा । शतम् । सहस्रम् । कुर्वन्ति । अर्थः । एकम् । उत्थानमि
 त्युत्-स्थानम् । सहस्रसम्मिदइतिसहस्र-सम्मिदः । वै । असौ । लोकः । अमुम् ।
 एव । लोकम् । अभीति । जयन्ति । यदा । एषाम् । प्रमीयेतेतिप्र-मीयेत । य
 दा । वा । जीयेन् । अर्थः । एकम् । उत्थानमित्युत्-स्थानम् । तत् । हि । ती
 र्थम् ॥ [४] पृष्ठानिसप्तदशस्सुवर्गोजयन्तियदेकादशच ॥ ❀ ❀ ॥१॥

कुसुरुविन्दः । ओङालकिरिलौत्-ढालकिः । अकामयत् । पशुमानितिपशु-
 मान् । स्याम् । इति । सः । एतम् । सप्तरात्रमिति सप्त-रात्रम् । एति । अहरत् । ते
 न । अयजत् । तेन । वै । सः । यावन्तः । ग्राम्याः । पशवः । तान् । अवेति ।
 अरुन्ध । यः । एवम् । विद्वान् । सप्तरात्रेणेति सप्त-रात्रेण । यजते । यावन्तः । ए
 व । ग्राम्याः । पशवः । तान् । एव । अवेति । रुन्धे । सप्तरात्रइतिसप्त-रात्रः । भ
 वति । सप्त । ग्राम्याः । पशवः । सप्त । आरण्याः । सप्त । छन्दासि । उभयस्य ।
 अवरुन्ध्याइत्यव-रुन्धे । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । भवति । तेजः ।
 [५] एव । अवेति । रुन्धे । पञ्चदशइति पञ्च-दशः । भवति । इन्द्रियम् । एव ।
 अवेति । रुन्धे । सप्तदशइतिसप्त-दशः । भवति । अन्नाद्यस्येतन्न-अद्यस्य । अवरु
 ण्याइत्यव-रुन्धे । अथोइति । प्रेति । एव । तेन । जायते । एकविंशइत्येक-विं
 शः । भवति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अथोइति । रुचम् । एव । आत्मन् ।
 धत्ते । त्रिणवइति त्रि-नवः । भवति । विजित्याइति वि-जित्यै । पञ्चविंशइति पञ्च-
 विंशः । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । भवति । प्रजापतेरिति प्रजा-पतेः । आप्यै । म
 हाव्रतवानिति महाव्रत-वान् । अन्नाद्यस्येतन्न-अद्यस्य । अवरुन्ध्याइत्यव-रुन्धे । वि
 श्वजिदिति विश्व-जित् । सर्वपृष्ठइतिसर्व-पृष्ठः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । भवति । सर्व
 स्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । यत् । प्रत्यरूपमितिप्रति-अरूपम् । पूर्वेषु । अह
 स्विस्वहः-सु । पृष्ठानि । उपेयुरित्युप-इयुः । प्रत्यरूपमितिप्रति-अरूपम् । [६] वि

श्चजितीतिविश्व-जितिं । यथा । दुग्धाम् । उपसीदतीत्युप-सीदति । एवम् । उक्त
मभित्युत्-तमम् । अहः । स्यात् । न । एकरात्रइत्येक-रात्रः । चन । स्यात् । बृहद्
थन्तेइतिबृहत्-थन्ते । पूर्वेषु । अहरिस्वत्यहः सु । उपेति । यन्ति । इयम् । वाव ।
थन्तरमितिस्थ-तरम् । असौ । बृहत् । आभ्याम् । एव । न । यन्ति । अथोइति ।
अनयोः । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । यत् । प्रत्यख्यमितिप्रति-अख्यम् । विश्वजि
तीतिविश्व-जितिं । पृष्ठानि । उपयन्तीत्युप-यन्ति । यथा । प्रत्ताम् । दुहे । तादृक् ।
एव । तत् ॥ [७] तेजउपेयुःप्रत्यख्यन्दिचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

बृहस्पतिः । अकामयत् । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । स्याम् । इति । सः ।
एतम् । अष्टरात्रमित्यष्ट-रात्रम् । अपश्यत् । तम् । एति । अहरत् । तेन । अयज
त् । ततः । वै । सः । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । अभवत् । यः । एवम् । विद्वान् ।
अष्टरात्रेणेत्यष्ट-रात्रेण । यजते । ब्रह्मवर्चसीतिब्रह्म-वर्चसी । एव । भवति । अष्टरात्र
इत्यष्ट-रात्रः । भवति । अष्टारूपेत्यष्टा-अरूपरा । गायत्री । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमिति
ब्रह्म-वर्चसम् । गायत्रिया । एव । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धे ।
अष्टरात्रइत्यष्ट-रात्रः । भवति । चतस्रः । वै । दिशः । चतस्रः । अवान्तरदिशाइत्य
वान्तर-दिशाः । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवे
ति । रुन्धे [८] त्रिवृदितित्रि-वृत् । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । भवति । तेजः । ए
व । अवेति । रुन्धे । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । भवति । इन्द्रियम् । एव । अवेति ।
रुन्धे । सप्तदशइतिसप्त-दशः । भवति । अत्राद्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । अवरुध्याइत्यव-
रुध्ने । अथोइति । प्रेति । एव । तेन । जायते । एकविंशइत्येक-विंशः । भव
ति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । अथोइति । रुचम् । एव । आत्मन् । धत्ते । त्रि
णवइतित्रि-जवः । भवति । विजित्याइतिवि-जित्यै । त्रयस्त्रिंशइतित्रयः-त्रिंशः ।
भवति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । पञ्चविंशइतिपञ्च-विंशः । अग्निष्टोमइत्यग्नि-
स्तोमः । भवति । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः । आप्त्यै । महाव्रतवानितिमहाव्रत-
वान् । अत्राद्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । अवरुध्याइत्यव-रुध्ने । विश्वजिदितिविश्व-जित् ।
सर्वपृष्ठइतिसर्व-पृष्ठः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । भवति । सर्वस्य । अभिजित्याइत्य

भि-जित्यै ॥ [९] दिग्भ्यएवब्रह्मवर्चसमर्वरुन्धेऽभिजित्यै ॥ ❀ ❀ ॥३॥

प्रजापतिरितिप्रजा पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । असृजत । ताः । सृष्टाः । रूप
धम् । नीति । आयन्न । सः । एतम् । नवरात्रमिति नव-रात्रम् । अपश्यत् । तम् ।
एति । अहरत् । तेन । अयजत । ततः । वै । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अकल्पत ।
यर्हि । प्रजाइतिप्र-जाः । रूपधम् । निगच्छेयुरितिनि-गच्छेयुः । तर्हि । नवरा
त्रेणेतिनव-रात्रेण । यजेत । इमे । हि । वै । एतासाम् । लोकाः । अकल्प्ताः । अ
थ । एताः । रूपधम् । नीति । गच्छन्ति । इमान् । एव । आभ्यः । लोकान् ।
कल्पयति । तान् । कल्पमानान् । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । अन्विति । कल्पते ।
कल्पन्ते । [१०] अस्मै । इमे । लोकाः । ऊर्जम् । प्रजास्वितिप्र-जास्तु । दधाति ।
त्रिरात्रेणेतित्रि-रात्रेण । एव । इमम् । लोकम् । कल्पयति । त्रिरात्रेणेतित्रि-रात्रेण ।
अन्तरिरूपम् । त्रिरात्रेणेतित्रि-रात्रेण । अमुम् । लोकम् । यथा । गुणे । गुणम् ।
अन्वस्यतीत्यनु-अस्यति । एवम् । एव । तत् । लोके । लोकम् । अन्विति । अस्य
ति । धृत्यै । अशिशिलम्भावायेत्यशिशिलं-भावाय । ज्योतिः । गौः । आयुः । इति ।
ज्ञाताः । स्तोमाः । भवन्ति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरिरूपम् । गौः ।
अंसौ । आयुः । एषु । एव । लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । ज्ञात्रम् । प्रजानामि
तिप्र-जानाम् । [११] गच्छति । नवरात्रइतिनव-रात्रः । भवति । अभिपूर्वमित्याभि-
पूर्वम् । एव । अस्मिन्न । तेजः । दधाति । यः । ज्योगामयावीतिज्योक्-आमया
वी । स्यात् । सः । नवरात्रेणेतिनव-रात्रेण । यजेत । प्राणाइतिप्र-अनाः । हि । वै ।
एतस्य । अधृताः । अथ । एतस्य । ज्योक् । आमयति । प्राणानितिप्र-अनान् ।
एव । अस्मिन्न । दाधार । उत । यदि । इतासुरितिअसुः । भवति । जीवति ।
एव ॥ [१२] कल्पन्तेप्रजानान्त्रयस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥४॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अकामयत । प्रेति । जायेय । इति । सः । ए
तम् । दशहोतारमितिदश-होतारम् । अपश्यत् । तम् । अजुहोत् । तेन । दशरा
त्रमितिदश-रात्रम् । असृजत । तेन । दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । प्रेति । अजायत ।
दशरात्रायेतिदश-रात्राय । दीर्घिष्यमाणः । दशहोतारमितिदश-होतारम् । जुहु

यात् । दशहोत्रेतिदश-होत्रा । एव । दशरात्रमितिदश-रात्रम् । सृजते । तेन ।
 दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । प्रेति । जायते । वैराजः । वै । एषः । यज्ञः । यत् । दश
 रात्रइतिदश-रात्रः । यः । एवम् । विद्वान् । दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । यजते । वि
 राजमितिवि-राजम् । एव । गच्छति । प्राजापत्यइतिप्राजा-पत्यः । वै । एषः । य
 ज्ञः । यत् । दशरात्रइतिदश-रात्रः । [१३] यः । एवम् । विद्वान् । दशरात्रेणेतिद
 श-रात्रेण । यजते । प्रेति । एव । जायते । इन्द्रः । वै । सदृष्टितिस-दृष्ट । देवता
 भिः । आसीत् । सः । न । व्यावृत्तमितिवि-आवृत्तम् । अगच्छन् । सं । प्रजाप
 तिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । दशरात्रमितिदश-रा
 त्रम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । एति । अहरत् । तेन । अयजत । ततः । वै ।
 सः । अन्याभिः । देवताभिः । व्यावृत्तमितिवि-आवृत्तम् । अगच्छत् । यः । एवम् ।
 विद्वान् । दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । यजते । व्यावृत्तमितिवि-आवृत्तम् । एव । पा
 प्मना । भ्रातृव्येग । गच्छति । त्रिककुदितित्रि-कुक्त् । वै । [१४] एषः । यज्ञः ।
 यत् । दशरात्रइतिदश-रात्रः । कुक्त् । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । कुक्त् । एकविंश
 इत्येक-विंशः । कुक्त् । त्रयस्त्रिंशइतित्रयः-त्रिंशः । यः । एवम् । विद्वान् ।
 दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । यजते । त्रिककुदितित्रि-कुक्त् । एव । समानानाम् । भ
 वति । यजमानः । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । यजमानः । एकविंशइत्येक-विंशः ।
 यजमानः । त्रयस्त्रिंशइतित्रयः-त्रिंशः । पुरः । इतराः । अभिचर्यमाणइत्यभि-
 चर्यमाणः । दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । यजेत । देवपुराइतिदेव-पुराः । एव । परी
 ति । ऊहते । तस्य । न । कुतः । चन । उपान्याधइत्युप-आन्याधः । भवति । न ।
 एनम् । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । स्तृणुते । देवासुराइतिदेव-असुराः । सत्यंताइति
 सं-यत्ताः । आसन् । ते । देवाः । एताः । [१५] देवपुराइतिदेव-पुराः । अपश्यन् ।
 यत् । दशरात्रइतिदश-रात्रः । ताः । परीति । औहन्त । तेषाम् । न । कुतः । च
 न । उपान्याधइत्युप-आन्याधः । अभवत् । ततः । देवाः । अभवन् । परेति ।
 असुराः । यः । भ्रातृव्यवानितिभ्रातृव्य-वान् । स्यात् । सः । दशरात्रेणेतिदश-रा
 त्रेण । यजेत । देवपुराइतिदेव-पुराः । एव । परीति । ऊहते । तस्य । न । कुतः ।

च न । उपान्याधइत्युप-आव्याधः । भवति । भवन्ति । आत्मना । परेति । अस्य ।
 भ्रातृव्यः । भवति । स्तोमः । स्तोमस्य । उपस्तिः । भवति । भ्रातृव्यम् । एव । उ
 पस्तिम् । कुरुते । जामि । वे । [१६] एतत् । कुर्वन्ति । यत् । ज्यायाऽसम् ।
 स्तोमम् । उपेत्येत्युप-इत्यम् । कनीयाऽसम् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । यत् । अग्नि
 ष्टोमसामानीत्यग्निष्टोम-सामानि । अवस्तात् । च । परस्तात् । च । भवन्ति । अर्जा
 मित्वायेत्यर्जामि-त्याय । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । अग्निष्टुदित्यं
 मि-स्तुत् । अग्नेयीषु । भवति । तेजः । एव । अवेति । रुन्धे । पञ्चदशइति पञ्च-
 दशः । उक्थ्यः । ऐन्द्रीषु । इन्द्रियम् । एव । अवेति । रुन्धे । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । अग्नि
 ष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । वैश्वदेवीष्विति वैश्व-देवीषु । पुष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । स
 प्तदशइतिसप्त-दशः । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । प्राजापत्यास्विति प्राजा-पत्यासु । ती
 व्रसेमइति तीव्र सेमः । अन्नाद्यस्येन्न-अद्यस्य । अवरुन्ध्याइत्यवरु-रुन्धे । अथेइति ।
 प्रेति । एव । तेन । जायते । [१७] एकविंशदित्येक-विंशः । उक्थ्यः । सौ
 रीषु । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्ये । अथेइति । रुचम् । एव । आत्मन् । धत्ते । सप्त
 दशइतिसप्त-दशः । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । प्राजापत्यास्विति प्राजा-पत्यासु । उ
 पह्व्यइत्युप-ह्व्यः । उपह्वमि-त्युप-ह्वम् । एव । गच्छति । त्रिणवाविति त्रि-नवौ ।
 अग्निष्टोमावित्यग्नि-स्तोमो । अभितः । ऐन्द्रीषु । विजित्याइति वि-जित्ये । त्रयस्त्रि
 ष्शइति त्रयः-त्रिंशः । उक्थ्यः । वैश्वदेवीष्विति वैश्व-देवीषु । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-
 स्थित्ये । विश्वजिदिति विश्व-जित् । सर्वपृष्ठइति सर्व-पृष्ठः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः ।
 भवति । सर्वस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्ये ॥ [१८] प्राजापत्योवाएप यज्ञोयह
 शरात्रस्त्रिकुक्राएतावे जायत एकत्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

ऋतवः । वै । प्रजाकामा इति प्रजा-कामाः । प्रजामिति प्र-जाम् । न । अवि
 न्दन्त । ते । अकामयन्त । प्रजामिति प्र-जाम् । सृजेमहि । प्रजामिति प्र-जाम् । अवे
 ति । रुन्धीमहि । प्रजामिति प्र-जाम् । विन्देमहि । प्रजावन्तइति प्रजा-वन्तः । स्या
 म् । इति । ते । एतम् । एकादशरात्रमित्येकादश-रात्रम् । अपश्यन् । तम् । ए
 ति । अहन्न । तेन । अयजन्त । ततः । वै । ते । प्रजामिति प्र-जाम् । असृजन्त ।

प्रजामितिप्र-जाम् । अवेति । अरुन्धते । प्रजामितिप्र-जाम् । अविन्दन्ते । प्रजावन्तइ
 तिप्रजा-वन्तः । अभवन् । ते । ऋतवः । अभवन् । तत् । आर्तवानाम् । आर्तवत्वमित्या
 र्तव-त्वम् । ऋतूनाम् । वै । एते । पुत्राः । तस्मात् । [१९] आर्तवाः । उच्यन्ते । ये । ए
 वम् । विद्वांसः । एकादशरात्रमित्येकादश-रात्रम् । आसते । प्रजामितिप्र-जाम् ।
 एव । मृजन्ते । प्रजामितिप्र-जाम् । अवेति । रुन्धते । प्रजामितिप्र-जाम् । विन्दन्ते । प्र
 जावन्तइतिप्रजा-वन्तः । भवन्ति । ज्योतिः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । भवति । ज्योतिः ।
 एव । पुरस्तात् । दधते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्या
 त्यै । पृष्ठयः । पृष्ठइति पृ - अहः । भवति । पृ । वै । ऋतवः । पृ । पृष्ठानि ।
 पृष्ठैः । एव । ऋतून् । अन्वारोहन्तीत्यनु-आरोहन्ति । ऋतुभिरित्यु-भिः । सव्वत्सर
 मितिसं-वत्सरम् । ते । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । चतुर्विंश
 इतिचतुः-विंशः । भवति । चतुर्विंशत्यखरेतिचतुर्विंशति-अखरा । गायत्री ।
 [२०] गायत्रम् । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । गायत्रियाम् । एव । ब्रह्मवर्चसइति
 ब्रह्म-वर्चसे । प्रतीति । तिष्ठन्ति । चतुश्चत्वारिंशइतिचतुः-चत्वारिंशः । भवति ।
 चतुश्चत्वारिंशदखरेतिचतुश्चत्वारिंशत्-अखरा । त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुप् ।
 त्रिष्टुभिः । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अष्टाचत्वारिंशइत्यष्टा-चत्वारिंशः ।
 भवति । अष्टाचत्वारिंशदखरेत्यष्टाचत्वारिंशत्-अखरा । जगंती । जार्गताः ।
 पञ्चवः । जगंत्याम् । एव । पशुपुं । प्रतीति । तिष्ठन्ति । एकादशरात्रइत्येकादश-
 रात्रः । भवति । पञ्च । वै । ऋतवः । आर्तवाः । पञ्च । ऋतुपुं । एव । आर्त वेपुं ।
 सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे । प्रतिष्ठयेतिप्रति-स्थाप्यं । प्रजामितिप्र-जाम् । अवेति ।
 रुन्धते । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । प्रजायाइतिप्र-जायै । परं
 गृहीत्याइतिपरि-गृहीत्ये ॥ [२१] तस्माद्गायत्र्येकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ॥ ६ ॥

ऐन्द्रवायवाग्रानित्यैन्द्रवायव-अग्रान् । गृहीत्यात् । यः । कामयेत । यथा
 पूर्वमितियथा-पूर्वम् । प्रजाइतिप्र-जाः । कल्पेन्न । इति । यज्ञस्य । वे । कल्पसिम् ।
 अन्विति । प्रजाइतिप्र-जाः । कल्पन्ते । यज्ञस्य । अकल्पसिम् । अन्विति । न । कल्प
 न्ते । यथापूर्वमितियथा-पूर्वम् । एव । प्रजाइतिप्र-जाः । कल्पयति । न । ज्यायांसम् ।

कनीयान् । अतीति । कामति । ऐन्द्रवायवाग्रानित्यैन्द्रवायव-अग्रान् । गृहीयात् ।
 आमयाविनः । प्राणेनेतिप्र-अनेन । वै । एषः । वीति । ऋध्यते । यस्य । आम
 यति । प्राणइतिप्र-अनः । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । प्राणेनेतिप्र-अनेन । एव ।
 एनम् । समिति । अर्धयति । मैत्रावरुणाग्रानितिमैत्रावरुण-अग्रान् । गृहीरन् । ये
 पाम् । दीक्षितानाम् । प्रमीये तेतिप्र-मीयेत । [२२] प्राणापानाभ्यामितिप्राण-अ-
 पानाभ्याम् । वै । एते । वीति । ऋध्यन्ते । येषाम् । दीक्षितानाम् । प्रमी
 यतइतिप्र-मीयते । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । मित्रावरुणावितिमित्रा-व
 रुणौ । प्राणापानावितिप्राण-अपानौ । एव । मुखतः । परीति । ह्रन्ते । आ
 श्विनाग्रानित्याश्विन-अग्रान् । गृहीत । आनुजावरइत्यानु-जावरः । अश्विनौ ।
 वै । देवानाम् । आनुजावरावित्यानु-जावरौ । पश्चा । इव । अग्रम् । परीति । ऐ
 ताम् । अश्विनौ । एतस्य । देवता । यः । आनुजावरइत्यानु-जावरः । तौ । एव ।
 एनम् । अग्रम् । परीति । नयतः । शुक्राग्रानितिशुक्र-अग्रान् । गृहीत । गतश्री
 रितिगत-श्रीः । प्रतिष्ठाकामइतिप्रतिष्ठा-कामः । असौ । वै । आदित्यः । शुक्रः ।
 एषः । अन्तः । अन्तम् । मनुष्यः । [२३] श्रियै । गत्वा । नीति । वर्तते । अ
 न्तात् । एव । अन्तम् । एति । रभते । न । ततः । पापीयान् । भवति । मन्थ्य
 ग्रानितिमन्थि-अग्रान् । गृहीत । अभिचरन्नित्यभि-चरन् । आर्तपात्रमित्यार्त-पा
 त्रम् । वै । एतत् । यत् । मन्थिपात्रमितिमन्थि-पात्रम् । मृत्युना । एव । एनम् ।
 शाहयति । ताजक् । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । आग्रयणाग्रानित्याग्रयण-अ
 ग्रान् । गृहीत । यस्य । पिता । पितामहः । पुण्यः । स्यात् । अयं । तत् । न ।
 प्राप्नुयादितिप्र-आप्नुयात् । वाचा । वै । एषः । इन्द्रियेण । वीति । ऋध्यते । य
 स्य । पिता । पितामहः । पुण्यः । [२४] भवति । अयं । तत् । न । प्राप्नोतीति
 प्र-आप्नोति । उरः । इव । एतत् । यज्ञस्य । वाक् । इव । यत् । आग्रयणः । वा
 चा । एव । एनम् । इन्द्रियेण । समिति । अर्धयति । न । ततः । पापीयान् ।
 भवति । उक्थ्याग्रानित्युक्थ्य-अग्रान् । गृहीत । अभिचर्यमाणइत्यभि-चर्यमाणः ।

सर्वेषाम् । वै । एतत् । पात्राणाम् । इन्द्रियम् । यत् । उक्थ्यपात्रमित्युक्थ्य-पा-
त्रम् । सर्वेण । एव । एनम् । इन्द्रियेण । अति । प्रेति । युङ्क्ते । सरस्वति । अ-
भोति । नः । नेपि । वस्यः । इति । पुरोरुचमितिपुरःरुचम् । कुर्यात् । वाक् । वै ।
[२५] सरस्वती । वाचा । एव । एनम् । अति । प्रेति । युङ्क्ते । मा । त्वत् ।
स्वेत्राणि । अरुणानि । गन्म । इति । आह । मृत्योः । वै । स्वेत्राणि । अरुणानि ।
तेन । एव । मृत्योः । स्वेत्राणि । न । गच्छति । पूर्णान् । ग्रहान् । गृहीयात् ।
आमयाविनः । प्राणानितिप्र-अनान् । वै । एतस्य । शुक् । ऋच्छति । यस्य ।
आमयति । प्राणाइतिप्र-अनाः । ग्रहाः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । अस्य ।
शुचः । मुञ्चति । उत । यदि । इतासुरितीत-असुः । भवति । जीवति । एव । पू-
र्णान् । ग्रहान् । गृहीयात् । यर्हि । पर्जन्यः । न । वर्पेत् । प्राणानितिप्र-अ-
नान् । वै । एतर्हि । प्रजानामितिप्र-जानान् । शुक् । ऋच्छति । यर्हि । पर्ज-
न्यः । न । वर्पेति । प्राणाइतिप्र-अनाः । ग्रहाः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव ।
प्रजानामितिप्र-जानाम् । शुचः । मुञ्चति । तजक् । प्रेति । वरुप्रति ॥ [२६] प्र-
मीयेत मनुष्यं ऋच्यते यस्य पितापितामहः पुष्योवाग्वाएव पूर्णान्ग्रहान्पञ्चविं-
शतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ७ ॥

गायत्रः । वै । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । गायत्रम् । प्रायणीयमितिप्र-अय-
नीयम् । अहः । तस्मात् । प्रायणीयइतिप्र-अयनीये । अहर्न् । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-
वायवः । गृह्यते । स्वे । एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति । त्रैष्टुभः ।
वै । शुक्रः । त्रैष्टुभम् । द्वितीयम् । अहः । तस्मात् । द्वितीये । अहर्न् । शुक्रः ।
गृह्यते । स्वे । एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति । जागंतः । वै । आ-
ग्रयणः । जागंतम् । तृतीयम् । अहः । तस्मात् । तृतीये । अहर्न् । आग्रयणः ।
गृह्यते । स्वे । एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति । एतत् । वै । [२७]
यज्ञम् । आप्तू । यत् । छन्दांसि । आप्नोति । यत् । आग्रयणः । श्वः । गृह्य-
ते । यत्र । एव । यज्ञम् । अहश्च । ततः । एव । एनम् । पुनः । प्रेति । यु-

ह्स्ते । जगन्मुखइतिजगत्-मुखः । वै । द्वितीयः । त्रिगत्रइतित्रि-गत्रः । जागतः ।
 आग्रयणः । यत् । चतुर्थे । अहन् । आग्रयणः । गृह्यते । स्वे । एव । एनम् ।
 आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति । अथोइति । स्वम् । एव । छन्दः । अन्विति । पर्या
 वर्तन्तइतिपरि-आवर्तन्ते । राथन्तइतिराथ-न्तः । वै । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः ।
 राथन्तर्भितिराथ-न्तम् । पञ्चमम् । अहः । तस्मात् । पञ्चमे । अहन् । [२८]
 ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । गृह्यते । स्वे । एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने ।
 गृह्णाति । वारहन्तः । वै । शुक्रः । वारहन्तम् । षष्ठम् । अहः । तस्मात् । षष्ठे ।
 अहन् । शुक्रः । गृह्यते । स्वे । एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति ।
 एतत् । वै । द्वितीयम् । यज्ञम् । आपन् । यत् । छन्दांसि । आप्नोति । यत् ।
 शुक्रः । श्वः । गृह्यते । यत्र । एव । यज्ञम् । अहंशन् । ततः । एव । एनम् ।
 पुनः । प्रेति । युङ्क्ते । त्रिष्टुब्खइतित्रिष्टुक्-मुखः । वै । तृतीयः । त्रिगत्रइतित्रि-
 गत्रः । त्रैष्टुभः । [२९] शुक्रः । यत् । सप्तमे । अहन् । शुक्रः । गृह्यते । स्वे ।
 एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति । अथोइति । स्वम् । एव । छ
 न्दः । अन्विति । पर्यावर्तन्तइतिपरि-आवर्तन्ते । वाक् । वै । आग्रयणः । वाक् ।
 अष्टमम् । अहः । तस्मात् । अष्टमे । अहन् । आग्रयणः । गृह्यते । स्वे । एव ।
 एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृह्णाति । प्राणइतिप्र-अनः । वै । ऐन्द्रवायव
 इत्यैन्द्र वायवः । प्राणइतिप्र-अनः । नवमम् । अहः । तस्मात् । नवमे । अहन् ।
 ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । गृह्यते । स्वे । एव । एनम् । आयतनइत्या-यतने । गृ
 ह्णाति । एतत् । [३०] वै । तृतीयम् । यज्ञम् । आपन् । यत् । छन्दांसि ।
 आप्नोति । यत् । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । श्वः । गृह्यते । यत्र । एव । यज्ञम् ।
 अहंशन् । ततः । एव । एनम् । पुनः । प्रेति । युङ्क्ते । अथोइति । स्वम् । ए
 व । छन्दः । अन्विति । पर्यावर्तन्तइतिपरि-आवर्तन्ते । पथः । वै । एते । अधी
 ति । अपथेन । युन्ति । ये । अन्येन । ऐन्द्रवायवादित्यैन्द्र-वायवात् । प्रतिपद्यन्त
 इतिप्रति-पद्यन्ते । अन्तः । खलु । वै । षष्ठः । यज्ञस्य । यत् । दशमम् । अहः ।

दशमे । अहन्नं । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । गृह्यते । यज्ञस्य । [३१] एव । अ-
 न्तम् । गत्वा । अपथात् । पन्थाम् । अपीति । यन्ति । अथोइति । यथा । व-
 हीयसा । प्रतिसारमितिप्रति-सारम् । वहन्ति । तदृक् । एव । तत् । छन्दांसि ।
 अन्यः । अन्यस्य । लोकम् । अभीति । अध्यायन् । तानि । एतेन । एव । दे-
 वाः । वीति । अवाहयन् । ऐन्द्रवायवस्येत्यैन्द्र-वायवस्य । वै । एतत् । आयतन-
 मित्या-यतनम् । यत् । चतुर्थम् । अहः । तस्मिन् । आग्रयणः । गृह्यते । तस्मात् ।
 आग्रयणस्य । आयतनइत्या-यतने । नवमे । अहन्नं । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः ।
 गृह्यते । शुक्रस्य । वै । एतत् । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । पञ्चमम् । [३२] अ-
 हः । तस्मिन् । ऐन्द्रवायवइत्यैन्द्र-वायवः । गृह्यते । तस्मात् । ऐन्द्रवायवस्येत्यैन्द्र-
 वायवस्य । आयतनइत्या-यतने । सप्तमे । अहन्नं । शुक्रः । गृह्यते । आग्रयणस्य ।
 वै । एतत् । आयतनमित्या-यतनम् । यत् । षष्ठम् । अहः । तस्मिन् । शुक्रः ।
 गृह्यते । तस्मात् । शुक्रस्य । आयतनइत्या-यतने । अष्टमे । अहन्नं । आग्रयणः ।
 गृह्यते । छन्दांसि । एव । तत् । वीति । वाहयति । प्रेति । वस्यंसः । विवाहमि-
 तिवि-वाहम् । आप्नोति । यः । एवम् । वेदं । अथोइति । देवताभ्यः । एव । य-
 ज्ञे । सविंदमिति स विदम् । दधाति । तस्मात् । इदम् । अन्यः । अन्यस्मै । ददा-
 ति । [३३] एतद्वैपञ्चमेऽहन्त्रैष्टुभएतद्वहतेयज्ञस्य पञ्चममन्यस्माएकञ्च ॥ ❀ ॥ ८ ॥

गायत्रैष्टुभोजागंत एतदाग्रयणो जगन्मुखोऽथोस्वस्यन्तरो वारहंत ए-
 तद्वै द्वितीयं शुक्रस्त्रिष्टुखोऽथो वाक्प्राण एतच्चतुर्थं मैन्द्रवायवोथो पथोवै दशम-
 र्यज्ञस्य चतुर्थमाग्रयणो नवमैन्द्रवायवश्शुक्रस्य पञ्चमैन्द्रवायवस्सप्तमे शुक्रश्शु-
 क्र आग्रयणो यष्पष्ठमष्टमेऽहन्छन्दांसि ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । अकामयत् । प्रेति । जायेय । इति । सः । ए-
 तम् । द्वादशरात्रमितिद्वादश-रात्रम् । अपश्यत् । तम् । एति । अहरत् । तेन ।
 अयजत् । ततः । वै । सः । प्रेति । अजायत् । यः । कामयेत् । प्रेति । जायेय ।
 इति । सः । द्वादशरात्रेणेतिद्वादश-रात्रेण । यजेत् । प्रेति । एव । जायते । ब्रह्म-
 वादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । अग्निष्टोमप्रायणाइत्यग्निष्टोम-प्रायणाः । यज्ञाः ।

अथ । कस्मात् । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । पूर्वः । प्रेति । युज्यते । इति । चरुपुपी
 इति । वै । एतेइति । यज्ञस्य । यत् । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । कनीनिकेइति । अ
 मिष्टोमावित्यमि-स्तोमौ । यत् । [३४] अमिष्टोममित्यमि-स्तोमम् । पूर्वम् । प्रयुञ्जी
 रन्नितिप्र-युञ्जीरन् । वहिर्धेतिवहिः-धा । कनीनिकेइति । दधुः । तस्मात् । अतिरात्र
 इत्यति-रात्रः । पूर्वः । प्रेति । युज्यते । चरुपुपीइति । एव । यज्ञे । धित्वा । मध्यतः ।
 कनीनिकेइति । प्रतीति । दधति । यः । वै । गायत्रीम् । ज्योतिःपरुषामितिज्यो
 तिः-परुषाम् । वेदं । ज्योतिषां । भासा । सुवर्गमितिषुवः-गम् । लोकम् । एति ।
 यो । अमिष्टोमावित्यमि-स्तोमौ । तौ । परुषौ । ये । अन्तरे । अष्टौ । उक्थ्याः । सः ।
 आत्मा । एषा । वै । गायत्री । ज्योतिःपरुषेतिज्योतिः-परुषा । यः । एवम् । वेदं ।
 ज्योतिषा । भासा । सुवर्गमितिषुवः-गम् । लोकम् । [३५] एति । प्रजापतिरितिप्रजा-
 पतिः । वै । एषः । द्वादशधेतिद्वादश-धा । विहितइतिवि-हितः । यत् । द्वादशरात्रइति
 द्वादश-रात्रः । यौ । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । तौ । परुषौ । ये । अन्तरे । अष्टौ । उक्थ्याः ।
 सः । आत्मा । प्रजापतिरितिप्रजा पतिः । वाव । एषः । सन् । सत् । ह । वै । सत्रे
 णं । स्पृणोति । प्राणाइतिप्र-अनाः । वै । सत् । प्राणानितिप्र-अनात् । एव । स्पृ
 णोति । सर्वासाम् । वै । एते । प्रजानामितिप्र-जानाम् । प्राणैरितिप्र-अनैः । आसते ।
 ये । सत्रम् । आसते । तस्मात् । पृच्छन्ति । किम् । एते । सत्रिणः । इति । प्रियः ।
 प्रजानामितिप्र-जानाम् । उत्थितइत्युत्-स्थितः । भवति । यः । एवम् । वेदं ॥ [३६]
 अमिष्टोमोयस्सुवर्गलोकप्रियःप्रजानामप्यश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

न । वै । एषः । अन्यतो वैश्वानरइत्यन्यतः-वैश्वानरः । सुवर्गायेतिसुवः-गा
 यं । लोकायं । प्रेति । अभवत् । ऊर्ध्वः । ह । वै । एषः । आतंतइत्या-ततः । आ
 सीत् । ते । देवाः । एतम् । वैश्वानरम् । परीति । औहन् । सुवर्गस्येतिसुवः-गस्यं ।
 लोकस्यं । प्रभृत्याइतिप्र-भृत्यै । ऋतवः । वै । एतेन । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् ।
 अयाजयन् । तेषु । आध्नोत् । अधीति । तत् । ऋभोति । ह । वै । ऋत्विषु ।
 यः । एवम् । विद्वान् । द्वादशाहेनेतिद्वादश-अहेनं । यजते । ते । अस्मिन् । ऐ
 च्छन्त । सः । रसम् । अहं । वसन्तायं । प्रेति । अयच्छत् । [३७] यवम् । ग्रीष्मायं ।

ओषधीः । वरूपाभ्यः । व्रीहीन् । शरदं । मापतिलावितिमाप-तिलौ । हेमन्तशि
 शिरा-यःशितिहेमन्त-शिशिराभ्याम् । तेन । इन्द्रम् । प्रजार्पतिरितिप्रजा-पतिः ।
 अयाजयत् । ततः । वै । इन्द्रः । इन्द्रः । अंभवत् । तस्मात् । आहुः । आनुजावर
 स्येत्यानुजावरस्य । यज्ञः । इति । सः । हि । एतेन । अग्रे । अयंजत । एषः । ह । वै ।
 कुणपम् । अत्ति । यः । सत्वे । प्रतिगृह्णातीतिप्रति गृह्णाति । पुरुषकुणपमितिपुरुष-कु
 णपम् । अश्वकुणपमित्यश्व-कुणपम् । गौः । वै । अन्नम् । येन । पात्रेण । अन्नम् ।
 विप्रंति । यत् । तत् । न । त्रिणैर्निजुतीतिनिः-नेर्निजति । ततः । अधीति । [३८]
 मलम् । जायते । एकः । एव । यजेत । एकः । हि । प्रजार्पतिरितिप्रजा-पतिः । आधौत् ।
 द्वादश । रात्रीः । दीक्षितः । स्यात् । द्वादश । मासाः । सुव्यंथसरइतिसं-व्यंथसरः ।
 सुव्यंथसरइतिसं-व्यंथसरः । प्रजार्पतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजार्पतिरितिप्रजा-पतिः । वाय ।
 एषः । एषः । ह । तु । वै । जायते । यः । तपसः । अधीति । जायते । चतुर्थेति
 चतुः-था । वै । एताः । निस्सस्तिस्सइतितिस्रः-तिस्रः । रात्रयः । यत् । द्वादश । उप-
 सदइत्युप-सदः । याः । प्रथमाः । यज्ञम् । तामिः । समिति । भ्रति । याः । द्विती
 याः । यज्ञम् । तामिः । एति । रभते । [३९] याः । तृतीयाः । पात्राणि । तामिः ।
 निरिति । नेत्रेक्ते । याः । चतुर्थीः । अधीति । तामिः । आत्मानम् । अन्तरतः ।
 शुन्धते । यः । वै । अस्य । पशुम् । अत्ति । मा । सम् । सः । अत्ति । यः । पुगेडा
 शम् । मस्तिष्कम् । सः । यः । पृश्नि-पमितिपरि-वापम् । पुरीषम् । सः । यः । आ
 ज्यम् । मुज्जानम् । सः । यः । सोमम् । स्वेदम् । सः । अपीति । ह । वै । अस्य ।
 श्रीर् पुण्याः । निष्पदइतिनिः-पदः । प्रतीति । गृह्णाति । यः । द्वादशाहइतिद्वाद
 श-अहे । प्रतिगृह्णातीतिप्रति-गृह्णाति । तस्मात् । द्वादशाहेनेतिद्वादश-अहेन । न ।
 याज्यम् । पापघ्नः । व्यावृत्त्याइतिवि-आवृत्त्यै ॥ [४०] अयंनृदाधैरभतेद्वादशाहे
 नंचत्वारिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१०॥

एकस्मै । स्वाहा । द्वाभ्याम् । स्वाहा । त्रिम्यइतित्रि-भ्यः । स्वाहा । चतुर्भ्यइति
 चतुः-भ्यः । स्वाहा । पञ्चभ्यइतिपञ्च-भ्यः । स्वाहा । षड्भ्यइतिषट्-भ्यः । स्वाहा । सप्तभ्य
 इतिसप्त-भ्यः । स्वाहा । अष्टाभ्यः । स्वाहा । नवभ्यइतिनव-भ्यः । स्वाहा । दशभ्यइति
 दश-भ्यः । स्वाहा । एकादशभ्यइतेकादश-भ्यः । स्वाहा । द्वादशभ्यइतिद्वादश-

भ्यः । स्वाहा । त्रयोदशभ्यइतित्रयोदश-भ्यः । स्वाहा । चतुर्दशभ्यइतिचतुर्दश-
 भ्यः । स्वाहा । पञ्चदशभ्यइतिपञ्चदश-भ्यः । स्वाहा । षोडशभ्यइतिषोडश-भ्यः ।
 स्वाहा । सप्तदशभ्यइतिसप्तदश-भ्यः । स्वाहा । अष्टादशभ्यइत्यष्टादश-भ्यः । स्वा
 हा । एकात् । न । वि३शत्यै । स्वाहा । नववि३शत्याइतिनव-वि३शत्यै । स्वाहा ।
 एकात् । न । चत्वारि३शते । स्वाहा । नवचत्वारि३शतइतिनव-चत्वारि३शते ।
 स्वाहा । एकात् । न । पृष्ठ्यै । स्वाहा । नवपृष्ठ्याइतिनव-पृष्ठ्यै । स्वाहा । एकात् ।
 न । अशीत्यै । स्वाहा । नवाशीत्याइतिनव-अशीत्यै । स्वाहा । एकात् । न ।
 शताय । स्वाहा । शताय । स्वाहा । द्वाभ्याम् । शताभ्याम् । स्वाहा । सर्वस्मै ।
 स्वाहा ॥ [४१] नवचत्वारि३शतेस्वाहैकानैकवि३शतिश्च ॥ ॥ ११ ॥

एकस्मै । स्वाहा । त्रिभ्यइतित्रि-भ्यः । स्वाहा । पञ्चभ्यइतिपञ्च-भ्यः । स्वाहा ।
 सप्तभ्यइतिसप्त-भ्यः । स्वाहा । नवभ्यइतिनव-भ्यः । स्वाहा । एकादशभ्यइत्येकादश-
 भ्यः । स्वाहा । त्रयोदशभ्यइतित्रयोदश-भ्यः । स्वाहा । पञ्चदशभ्यइतिपञ्चदश-भ्यः ।
 स्वाहा । सप्तदशभ्यइतिसप्तदश-भ्यः । स्वाहा । एकात् । न । वि३शत्यै । स्वा
 हा । नववि३शत्याइतिनव-वि३शत्यै । स्वाहा । एकात् । न । चत्वारि३शते ।
 स्वाहा । नवचत्वारि३शतइतिनव-चत्वारि३शते । स्वाहा । एकात् । न । पृष्ठ्यै ।
 स्वाहा । नवपृष्ठ्याइतिनव-पृष्ठ्यै । स्वाहा । एकात् । न । अशीत्यै । स्वाहा । न
 वाशीत्याइतिनव-अशीत्यै । स्वाहा । एकात् । न । शताय । स्वाहा । शताय । स्वा
 हा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४२] एकस्मै त्रिभ्यःपञ्चाशत् ॥ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

द्वाभ्याम् । स्वाहा । चतुर्भ्यइतिचतुः-भ्यः । स्वाहा । पद्विभ्यइतिपद्वि-भ्यः ।
 स्वाहा । अष्टाभ्यः । स्वाहा । दशभ्यइतिदश-भ्यः । स्वाहा । द्वादशभ्यइतिद्वादश-
 भ्यः । स्वाहा । चतुर्दशभ्यइतिचतुर्दश-भ्यः । स्वाहा । षोडशभ्यइतिषोडश-भ्यः ।
 स्वाहा । अष्टादशभ्यइत्यष्टादश-भ्यः । स्वाहा । वि३शत्यै । स्वाहा । अष्टानवतश
 इत्यष्टा-नवत्यै । स्वाहा । शताय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४३] द्वाभ्याम्
 षट्पद्विभ्यइतिषट्पद्वि३शतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

त्रिभ्यइतित्रि-भ्यः । स्वाहा । पञ्चभ्यइतिपञ्च-भ्यः । स्वाहा । सप्तभ्यइतिस
 प्त-भ्यः । स्वाहा । नवभ्यइतिनव-भ्यः । स्वाहा । एकादशभ्यइत्येकादश-भ्यः ।

स्वाहा । त्रयोदशभ्यइतित्रयोदश-भ्यः । स्वाहा । पञ्चदशभ्यइतिपञ्चदश-भ्यः । स्वाहा । सप्तदशभ्यइतिसप्तदश-भ्यः । स्वाहा । एकात् । न । वि३ शृत्यै । स्वाहा । नववि३ शत्याइतिनव-वि३ शृत्यै । स्वाहा । एकात् । न । चत्वारि३ शते । स्वाहा । नवचत्वारि३ शतइतिनव-चत्वारि३ शते । स्वाहा । एकात् । न । पृथ्यै । स्वाहा । नवपृथ्याइतिनव-पृथ्यै । स्वाहा । एकात् । न । अशीत्यै । स्वाहा । नवाशीत्याइतिनव-अशीत्यै । स्वाहा । एकात् । न । शतार्य । स्वाहा । शतार्य । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४४] त्रिभ्योऽष्टाचत्वारि३ शत् ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१४॥

चतुर्भ्यइतिचतुः-भ्यः । स्वाहा । अष्टाभ्यः । स्वाहा । द्वादशभ्यइतिद्वादश-भ्यः । स्वाहा । षोडशभ्यइतिषोडश-भ्यः । स्वाहा । वि३ शृत्यै । स्वाहा । पूर्णवत्याइतिपट्-नवत्यै । स्वाहा । शतार्य । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४५] चतुर्भ्योऽष्टाचत्वारि३ शत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१५॥

पञ्चभ्यइतिपञ्च-भ्यः । स्वाहा । दशभ्यइतिदश-भ्यः । स्वाहा । पञ्चदशभ्यइतिपञ्चदश-भ्यः । स्वाहा । वि३ शृत्यै । स्वाहा । पञ्चनवत्याइतिपञ्च-नवत्यै । स्वाहा । शतार्य । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४६] पञ्चभ्यः पञ्चनवत्यै चतुर्दश ॥ १६ ॥

दशभ्यइतिदश-भ्यः । स्वाहा । वि३ शृत्यै । स्वाहा । त्रि३ शते । स्वाहा । चत्वारि३ शते । स्वाहा । पञ्चाशते । स्वाहा । पृथ्यै । स्वाहा । सप्तत्यै । स्वाहा । अशीत्यै । स्वाहा । नवत्यै । स्वाहा । शतार्य । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४७] दशभ्योद्वावि३ शतिः ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१७॥

वि३ शृत्यै । स्वाहा । चत्वारि३ शते । स्वाहा । पृथ्यै । स्वाहा । अशीत्यै । स्वाहा । शतार्य । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४८] वि३ शृत्यैद्वादश ॥ १८ ॥

पञ्चाशते । स्वाहा । शतार्य । स्वाहा । द्वाभ्याम् । शताभ्याम् । स्वाहा । त्रिभ्यइतित्रि-भ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । चतुर्भ्यइतिचतुः-भ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । पञ्चभ्यइतिपञ्च-भ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । षड्भ्यइतिषट्-भ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । सप्तभ्यइतिसप्त-भ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । अष्टाभ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । नवभ्यइतिनव-भ्यः । शतेभ्यः । स्वाहा । सहस्राय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४९] पञ्चाशतेद्वात्रि३ शत् ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१९॥

शताय । स्वाहा । सहस्राय । स्वाहा । अयुताय । स्वाहा । नियुतायेतिनि-
युताय । स्वाहा । प्रयुतायेतिप्र-युताय । स्वाहा । अर्बुदाय । स्वाहा । न्यर्बुदाये
तिनि-अर्बुदाय । स्वाहा । समुद्राय । स्वाहा । मध्याय । स्वाहा । अन्ताय । स्वा
हा । प्रार्थायेतिपर-अर्थाय । स्वाहा । उपसे । स्वाहा । व्युष्ट्याइतिवि-उष्ट्यै । स्वा
हा । उदेव्यतइत्युत-एव्यते । स्वाहा । उद्यतइत्युत-यते । स्वाहा । उर्दितायेत्युत-
इताय । स्वाहा । सुवर्गायेतिसुवः-गार्य । स्वाहा । लोकार्य । स्वाहा । सर्वमै ।
स्वाहा ॥ [५०] शतायाष्टाविंशत् । ❀ ❀ ॥ २० ॥

साध्याष्पद्वात्रङ्कुसुरुविन्दस्सप्तशत्रुम्वृहस्पतिरष्टशत्रुम्रजापतिस्ताः खपुधन्नवरात्र
म्रजापतिरकामयतदशहोतारमृतवर्षेन्द्रवायवाग्रान्गायत्रोवैप्रजापतिस्सद्वादशरात्र
नवाएकस्माएकस्मैद्राभ्यान्त्रिभ्यश्चतुर्भ्यः पञ्चभ्योदशभ्योविंशत्यैपञ्चाशते शताय
विंशतिः ॥ २० ॥ साध्या अस्माइमेलोकागायत्रम्रह्ववर्चसं वैतृतीयमेकस्मैपञ्चा
शत् ॥ ५० ॥ साध्यास्सर्वस्मैस्वाहा ॥

हरिः ओ (३) म् ॥

इति सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

प्रजवृमितिप्र-जवम् । वै । एतेन । यन्ति । यत् । दशमम् । अहः । प्रा
प्रावृहीयमितिपाप-अवृहीयम् । वै । एतेन । भवन्ति । यत् । दशमम् । अहः ।
यः । वै । प्रजवृमितिप्र-जवम् । यताम् । अपथेन । प्रतिपद्यतइतिप्रति-पद्य
ते । यः । स्थणुम् । हन्ति । यः । भ्रेपम् । न्येतीतिनि-एति । सः । हीय
ते । सः । यः । वै । दशमे । अहन् । अविवाक्यइत्यवि-वाक्ये । उपहृत्यतइत्यु
प-हृत्यते । सः । हीयते । तस्मै । यः । उपहृतायेत्युप-हृताय । व्याहेतिवि-आ
ह । तम् । एव । अन्वारभ्येत्यनु आरभ्य । समिति । अश्नुते । अर्थ । यः । व्या

हेतिवि-आह । सः । [१] द्वीयते । तस्मात् । दशमे । अहन्न । अविवाक्यइत्यवि-
वाक्ये । उपहतायेत्युप-हताय । न । व्युच्यमिति वि-उच्यम् । अथोदिति । खलु ।
आहुः । यज्ञस्य । वै । समृद्धेनेतिसं-ऋद्धेन । देवाः । सुवर्गमिति सुवः-गम् ।
लोकम् । आयन्न । यज्ञस्य । व्यृद्धेनेति वि-ऋद्धेन । असुरान् । परेति । अभावयन्न ।
इति । यत् । खलु । वै । यज्ञस्य । समृद्धमिति सं-ऋद्धम् । तत् । यजमानस्य ।
यत् । व्यृद्धमिति वि-ऋद्धम् । तत् । भ्रातृव्यस्य । सः । यः । वै । दशमे । अहन्न ।
अविवाक्यइत्यवि-वाक्ये । उपहन्यतइत्युप-हन्यते । सः । एव । अतीति । रेचय-
ति । ते । ये । बाह्याः । दृशीकवः । [२] स्युः । ते । वीति । ब्रूयुः । यदि । त-
त्र । न । विन्देयुः । अन्तस्मदसादित्यन्तः-सदसात् । व्युच्यमिति वि-उच्यम् । य-
दि । तत्र । न । विन्देयुः । गृहपतिनेति गृह-पतिना । व्युच्यमिति वि-उच्यम् ।
तत् । व्युच्यमिति वि-उच्यम् । एव । अर्थ । वै । एतत् । सर्पगङ्गियाइति सर्प-गङ्गि-
याः । ऋग्भिरित्यृक्-भिः । स्तुवन्ति । इयम् । वै । सर्पतः । राज्ञी । यत् । वै । अ-
स्याम् । किम् । च । अर्चन्ति । यत् । आनृचुः । तेन । इयम् । सर्पगङ्गीति सर्प-
गङ्गी । ते । यत् । एव । किम् । च । वाचा । आनृचुः । यत् । अतोधि । अर्चि-
तारः । [३] तत् । उभयम् । आप्त्वा । अवरुयेत्यव-रुच्यं । उदिति । तिष्ठाम् । इ-
ति । तामिः । मनसा । स्तुवते । न । वै । इमाम् । अश्वरथइत्यश्व-रथः । न ।
अश्वतरीरथइत्यश्वतरी-रथः । सद्यः । पर्याप्तुमिति परि-आप्तुम् । अर्हन्ति । मनः ।
वै । इमाम् । सद्यः । पर्याप्तुमिति परि-आप्तुम् । अर्हन्ति । मनः । परिभवितु-
मिति परि-भवितुम् । अर्थ । ब्रह्म । वदन्ति । परिमिताइति परि-मिताः । वै ।
ऋचः । परिमितानीति परि-मितानि । सामानि । परिमितानीति परि-मितानि । य-
जूंषि । अर्थ । एतस्य । एव । अन्तः । न । अस्ति । यत् । ब्रह्म । तत् । प्रति-
गुणतइति प्रति-गुणते । एति । चख्यीत । सः । प्रतिगणइति प्रति-गणः ॥ [४] व्या-
हसदंशीकवोऽर्चितारस्स एकञ्च ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

ब्रह्मवादिनइति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । किम् । द्वादशाहस्येति द्वादश-अह-
स्यं । प्रथमेन । अह्ना । ऋत्विजाम् । यजमानः । वृङ्क्ते । इति । तेजः । इन्द्रि-

यम् । इति । किम् । द्वितीयेन । इति । प्राणानितिप्र-अनान् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । इति । किम् । तृतीयेन । इति । त्रीन् । इमान् । लोकान् । इति । किम् । चतुर्थेन । इति । चतुष्पदइतिचतुः-पदः । पञ्चन् । इति । किम् । पञ्चमेन । इति । पञ्चारूपगामितिपञ्च-अरूपग्राम् । पङ्क्तिम् । इति । किम् । षष्ठेन । इति । पट् । ऋतून् । इति । किम् । सप्तमेन । इति । सप्तपदामिति सप्त-पदाम् । शकरीम् । इति । [५] किम् । अष्टमेन । इति । अष्टारूपगामित्यष्टा-अरूपग्राम् । गायत्रीम् । इति । किम् । नवमेन । इति । त्रिवृतमिति त्रि-वृतम् । स्तोमम् । इति । किम् । दशमेन । इति । दशारूपगामिति दश-अरूपग्राम् । विराजमिति वि-राजम् । इति । किम् । एकादशेन । इति । एकादशारूपगामित्येकादश-अरूपग्राम् । त्रिष्टुभम् । इति । किम् । द्वादशेन । इति । द्वादशारूपगामिति द्वादश-अरूपग्राम् । जगतीम् । इति । एतावत् । वै । अस्ति । यावत् । एतत् । यावत् । एव । अस्ति । तत् । एषाम् । वृद्धक्ते ॥ [६] शकरीमित्येकचत्वारिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

एषः । वै । आसः । द्वादशाहइतिद्वादश-अहः । यत् । त्रयोदशरात्रइतित्रयोदश-रात्रः । समानम् । हि । एतत् । अहः । यत् । प्रायणीयइतिप्र-अयनीयः । च । उदयनीयइत्युत्-अयनीयः । च । त्र्यतिरात्रइतित्रि-अतिरात्रः । भवति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषाम् । लोकानाम् । आप्यै । प्राणइतिप्र-अनः । वै । प्रथमः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । व्यानइतिवि-अनः । द्वितीयः । अपानइत्यप-अनः । तृतीयः । प्राणपानोदानेष्वितिप्राणपान-उदानेषु । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । प्रतीति । तिष्ठन्ति । सर्वम् । आरुः । यन्ति । ये । एवम् । विद्वांसः । त्रयोदशरात्रमिति त्रयोदश-रात्रम् । आसते । तत् । आहुः । वाक् । वै । एषा । वितते त्रिवि-तता । [७] यत् । द्वादशाहइतिद्वादश-अहः । ताम् । वीति । छिन्दुः । यत् । मध्ये । अतिरात्रमित्यति-रात्रम् । कुर्युः । उपदासुकेत्युप-दासुका । गृहपतेरिति गृह-पतेः । वाक् । स्यात् । उपरिष्ठात् । छन्दोमानामिति छन्दः-मानाम् । महाव्रतमिति महा-व्रतम् । कुर्वन्ति । सन्ततामितिसं-तताम् । एव । वाचम् । अवेति । रुन्धते । अनुपदासुकेत्यनुप-दासुका । गृहपतेरिति गृह-पतेः । वाक् । भवति । पशवः ।

वै । छन्दोमाइतिछन्दः-माः । अन्नम् । महाव्रतमितिमहा-व्रतम् । यत् । उपरिष्ठात् ।
छन्दोमानामितिछन्दः-मानाम् । महाव्रतमितिमहा-व्रतम् । कुर्वन्ति । पशुषु । च ।
एव । अन्नाद्यइत्यन्न-अद्यै । च । प्रतीति । लिप्सन्ति ॥ [८] वितंतात्रिचत्वारिंशच्च ॥ ३ ॥

आदित्याः । अकामयन्त । उभयोः । लोकयोः । ऋधुयाम् । इति । ते ।
एतम् । चतुर्दशरात्रमितिचतुर्दश-रात्रम् । अपश्यन् । तम् । एति । अह्नू । तेन ।
अयजन्त । ततः । वै । ते । उभयोः । लोकयोः । आर्धुवन् । अस्मिन् । च । अ-
मुष्मिन् । च । ये । एवम् । विद्वांसः । चतुर्दशरात्रमितिचतुर्दश-रात्रम् । आसते ।
उभयोः । एव । लोकयोः । ऋधुवन्ति । अस्मिन् । च । अमुष्मिन् । च । चतु-
र्दशरात्रमितिचतुर्दश-रात्रः । भवति । सप्त । ग्राम्याः । ओपंधयः । सप्त । आरण्याः ।
उभयीषाम् । अवरुध्याइत्यव-रुध्वै । यत् । पगचीनानि । पृष्ठानि । [९] भवन्ति ।
अमुम् । एव । तैः । लोकम् । अभीति । जयन्ति । यत् । प्रतीचीनानि । पृष्ठानि ।
भवन्ति । इमम् । एव । तैः । लोकम् । अभीति । जयन्ति । त्रयस्त्रिंशद्विंशति
त्रयः-त्रिंशौ । मध्यतः । स्तोमौ । भवतः । साध्राज्यमितिर्सा-राज्यम् । एव ।
गच्छन्ति । अधिराजावित्यधि-राजौ । भवतः । अधिराजाइत्यधि-राजाः । एव । स-
मानानाम् । भवन्ति । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । परिगृहीत्याइ-
तिपरि-गृहीत्यै ॥ [१०] पृष्ठानिचतुस्त्रिंशच्च ॥ ११ ॥

प्रजार्पतिरितिप्रजा-पतिः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लोकम् । ऐतु । तम् । दे-
वाः । अन्विति । आयन् । तान् । आदित्याः । च । पशवः । च । अन्विति । आ-
यन् । ते । देवाः । अनुवन् । यान् । पशून् । उपार्जोविष्मेत्युप-अजिविष्म । ते ।
इमे । अन्वाग्मन्नित्यनु-आग्मन् । इति । तेभ्यः । एतम् । चतुर्दशरात्रमितिचतुर्द-
श-रात्रम् । प्रतीति । औहन् । ते । आदित्याः । पृष्ठैः । सुवर्गमितिःसुवः-गम् । लो-
कम् । एति । अग्रेहन् । त्र्यहाम्यामितित्रि-अहाम्याम् । अस्मिन् । लोके । पशून् ।
प्रतीति । औहन् । पृष्ठैः । आदित्याः । अमुष्मिन् । लोके । आर्धुवन् । त्र्यहाम्या-
मितित्रि-अहाम्याम् । अस्मिन् । [११] लोके । पशवः । ये । एवम् । विद्वांसः ।
चतुर्दशरात्रमितिचतुर्दश-रात्रम् । आसते । उभयोः । एव । लोकयोः । ऋ

ध्रुवन्ति । अस्मिन् । च । अमुष्मिन् । च । पृष्ठैः । एव । अमुष्मिन् । लोके ।
 ऋध्रुवन्ति । त्र्यहाम्यामिति त्रि-अहाम्याम् । अस्मिन् । लोके । ज्योतिः । गौः ।
 आयुः । इति । त्र्यहइति त्रि-अहः । भवति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरि-
 रूपम् । गौः । असौ । आयुः । इमान् । एव । लोकान् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरो-
 हन्ति । यत् । अन्यतः । पृष्ठानि । स्युः । विविधमिति वि-विवधम् । स्यात् । म-
 ध्ये । पृष्ठानि । भवन्ति । सविवधत्वायेतिसविवध-त्वार्यम् । [१२] ओजः । वै । वी-
 र्यम् । पृष्ठानि । ओजः । एव । वीर्यम् । मध्यतः । दधते । बृहद्रथन्तराभ्यामिति
 बृहत्-रथन्तराभ्याम् । यन्ति । इयम् । वाव । रथन्तरमिति रथ-न्तरम् । असौ । बृ-
 हत् । अभ्याम् । एव । यन्ति । अथोइति । अनयोः । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति ।
 एतेइति । वै । यज्ञस्य । अञ्जसायनीइत्यञ्जसा-अयनी । सुतीइति । ताभ्याम् । ए-
 व । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । यन्ति । पराञ्चः । वै । एते । सुवर्गमिति सुवः-
 गम् । लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । ये । पराचीनानि । पृष्ठानि । उ-
 पयन्तीत्युप-यन्ति । प्रत्यङ् । त्र्यहइति त्रि-अहः । भवति । प्रत्यवरूढ्याइति प्रति-
 अवरूढ्यौ । अथोइति । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै । उभयोः । लोकयोः । ऋध्वा ।
 उदिति । तिष्ठन्ति । चतुर्दशेति चतुः-दश । एताः । तासाम् । याः । दश । दशा-
 रूपेति दश-अरूपम् । विराडिति वि-राट् । अन्नम् । विराडिति वि-राट् । विराजेति
 वि-राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धते । याः । चतस्रः । च-
 तस्रः । दिशः । दिख्यु । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अतिगत्रावित्यति-गत्रौ । अ-
 भितः । भवतुः । परिगृहीत्याइति परि-गृहीत्यै ॥ [१३] आर्ध्वन्त्र्यहाम्यामस्मिन्
 त्सविवधत्वायप्रतिष्ठित्याएकं त्रि-शब्दम् ॥ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

इन्द्रः । वै । सदृङ्ङितिस-दृङ् । देवताभिः । आसीत् । सः । न । व्यावृत्त-
 मिति वि-आवृत्तम् । अगच्छत् । सः । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । उपेति । अ-
 धावत् । तस्मै । एतम् । पञ्चदशरात्रमिति पञ्चदश-रात्रम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् ।
 एति । अहरत् । तेन । अयजत । ततः । वै । सः । अन्याभिः । देवताभिः ।
 व्यावृत्तमिति वि-आवृत्तम् । अगच्छत् । ये । एवम् । विद्राक्षः । पञ्चदशरात्रमिति

पञ्चदश-रात्रम् । आसते । व्यावृत्तमिति वि-आवृत्तम् । एव । प्राप्मना । भ्रातृव्ये
ण । गच्छन्ति । ज्योतिः । गौः । आर्युः । इति । त्र्यह इति त्रि-अहः । भवति । इ-
यम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरिरूपम् । [१४] गौः । असौ । आर्युः । एषु ।
एव । लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । असत्रम् । वै । एतत् । यत् । अछन्दोममि
त्यछन्दः-मम् । यत् । छन्दोमाइति छन्दः-माः । भवन्ति । तेन । सत्रम् । देवताः ।
एव । पृष्ठैः । अवेति । रुन्धते । पशून् । छन्दोमैरिति छन्दः-मैः । ओजः । वै ।
वीर्यम् । पृष्ठानि । पशवंः । छन्दोमाइति छन्दः-माः । ओजसि । एव । वीर्यम् । प-
शुषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । पञ्चदशरात्र इति पञ्चदश-रात्रः । भवति । पञ्चदश इति प-
ञ्च-दशः । वज्रः । वज्रम् । एव । भ्रातृव्येभ्यः । प्रेति । ह्रन्ति । अतिरात्रावित्य-
ति-रात्रौ । अभितः । भवतः । इन्द्रियस्य । परिगृहीत्या इति परि-गृहीत्यै ॥ [१५]
अन्तरिरूपमिन्द्रियस्यैकं च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ६ ॥

इन्द्रः । वै । शिथिलः । इव । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति-स्थितः । आसीत् । सः ।
असुरेभ्यः । अविभेत् । सः । प्रजापतिमिति प्रजा-पतिम् । उपेति । अथावत् ।
तस्मै । एतम् । पञ्चदशरात्रमिति पञ्चदश-रात्रम् । वज्रम् । प्रेति । अयच्छत् । ते
न । असुरान् । पराभाव्येति परा-भाव्यं । विजित्येति वि-जित्यं । श्रियम् । अग-
च्छत् । अग्निष्टुतेत्यग्नि-स्तुता । प्राप्मानम् । निरिति । अदहत । पञ्चदशरात्रेणेति
पञ्चदश-रात्रेण । ओजः । वलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मन् । अधत्त । ये ।
एवम् । विद्वांसः । पञ्चदशरात्रमिति पञ्चदश-रात्रम् । आसते । भ्रातृव्यान् । एव ।
पराभाव्येति परा-भाव्यं । विजित्येति वि-जित्यं । श्रियम् । गच्छन्ति । अग्निष्टुतेत्यग्नि-स्तु-
ता । प्राप्मानम् । निरिति । [१६] दहन्ते । पञ्चदशरात्रेणेति पञ्चदश-रात्रेण । ओ-
जः । वलम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मन् । दधने । एताः । एव । पशव्याः ।
पञ्चदशेति पञ्च-दश । वै । अर्धमासस्येत्यर्ध-मासस्य । रात्रयः । अर्धमासश इत्यर्धमा-
स-शः । सँवत्सर इति सं-वत्सरः । आप्यते । सँवत्सरमिति सं-वत्सरम् । पशवंः ।
अवु । प्रेति । जायन्ते । तस्मात् । पशव्याः । एताः । एव । सुवर्ग्या इति सुव-
र्ग्याः । पञ्चदशेति पञ्च-दश । वै । अर्धमासस्येत्यर्ध-मासस्य । रात्रयः । अर्धमास

शइत्यर्धमास-शः । सँव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । आप्यते । सँव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । सुव
 र्गइतिसुवः-गः । लोकः । तस्मात् । सुवर्ग्याइतिसुवः-ग्याः । ज्योतिः । गौः ।
 आयुः । इति । त्र्यहइतित्रि-अहः । भवति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरि
 रूपम् । [१७] गौः । असौ । आयुः । इमान् । एव । लोकान् । अभ्यारोहन्ती
 त्यभि-आरोहन्ति । यत् । अन्यतः । पृष्ठानि । स्युः । विविवधमिति-वि-विवधम् ।
 स्यात् । मध्ये । पृष्ठानि । भवन्ति । सविवधत्वायेतिसविवध-त्वाय । ओजः । वै ।
 वीर्यम् । पृष्ठानि । ओजः । एव । वीर्यम् । मध्यतः । दधते । बृहद्वथन्तराभ्यामिति
 बृहत्-रथन्तराभ्याम् । यन्ति । इयम् । वाव । रथन्तरमितिरथन्तरम् । असौ । बृ
 हत् । अभ्याम् । एव । यन्ति । अथोइति । अनयोः । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति ।
 एतेइति । वै । यज्ञस्य । अञ्जसायनीइत्यञ्जसा-अयनी । सुतीइति । ताभ्याम् । एव । सु
 वर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । [१८] यन्ति । पराञ्चः । वै । एते । सुवर्गमितिसुवः-गम् ।
 लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । ये । पृगचीनानि । पृष्ठानि । उपयन्तीत्युप-
 यन्ति । प्रत्यङ् । त्र्यहइतित्रि-अहः । भवति । प्रत्यवरूढ्याइतिप्रति-अवरूढ्यै ।
 अथोइति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । उभयोः । लोकयोः । ऋध्वा । उदिति ।
 तिष्ठन्ति । पञ्चदशेतिपञ्च-दश । एताः । तासां । याः । दश । दशारूपरेतिदश-
 अरूपरा । विराडिति-वि-राट् । अन्नम् । विराडिति-वि-राट् । विराजेति-वि-राजा ।
 एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रूधते । याः । पञ्च । पञ्च । दिशः । दि
 रूपु । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अतिगत्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । इ
 न्द्रियस्य । वीर्यस्य । प्रजायाइतिप्र-जायै । पञ्चू नाम । परिगृहीत्याइतिपरि-गृहीत्यै ॥
 [१९] गच्छन्त्यग्निष्टुतापाम्पानन्निरन्तरिरूपल्लोकम्प्रजायेदेवं ॥ ❀ ॥ ७ ॥

प्रजार्पतिरितिप्रजा-पतिः । अकामयत् । अन्नादइत्यन्न-अदः । स्याम् । इति ।
 सः । एतम् । सप्तदशरात्रमितिसप्तदश-रात्रम् । अपश्यत् । तम् । एति । अहरत् ।
 तेन । अयजत् । ततः । वै । सः । अन्नादइत्यन्न-अदः । अभवत् । ये । एवम् । वि
 द्वांसः । सप्तदशरात्रमितिसप्तदश-रात्रम् । आसते । अन्नादाइत्यन्न-अदाः । एव ।
 भवन्ति । पञ्चाहइतिपञ्च-अहः । भवति । पञ्च । वै । ऋतवः । सँव्वत्सरइतिसं-वत्सरः ।

स्तुतुषु । एव । स्रुवः सरइतिसं-स्रुवरे । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अथोइति । पञ्चाखरेति
 पञ्च-अखरा । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्धते । अ
 संत्रम् । वै । एतत् । [२०] यत् । अछन्दोममित्यछन्दः-मम् । यत् । छन्दोमाइति
 छन्दः-माः । भवन्ति । तेन । सत्रम् । देवताः । एव । पृष्ठैः । अवेति । रुन्धते । प
 शून् । छन्दोमैरितिछन्दः-मैः । ओजः । वै । वीर्यम् । पृष्ठानि । पशवः । छन्दोमा
 इतिछन्दः माः । ओजसि । एव । वीर्यं । पशुषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । सप्तदशरात्रइति
 सप्तदश-रात्रः । भवति । सप्तदशइतिसप्त दशः । प्रजापतिरितिप्रजा पतिः । प्रजापते
 रितिप्रजा-पतेः । आप्त्यै । अतिगतावित्यति रात्रौ । अभितः । भवतः । अन्नाद्यस्ये
 त्यन्न-अद्यस्य । परिगृहीत्याइतेपरि-गृहीत्यै ॥ [२१] एतत्सत्रत्रिंशत् ॥ ॥ ८ ॥

सा । विराडिति-वि-राद् । विक्रम्येति-वि-क्रम्य । अतिष्ठत् । ब्रह्मणा । देवेषु ।
 अन्नैन । असुरेषु । ते । देवाः । अकामयन्त । उभयम् । समिति । वृञ्जीमहि । ब्र
 ह्म । च । अन्नम् । च । इति । ते । एताः । वि३ श्रुतिम् । रात्रीः । अपश्यन् । ततः ।
 वै । ते । उभयम् । समिति । अवृञ्जत । ब्रह्म । च । अन्नम् । च । ब्रह्मवर्चसिन्नइति
 ब्रह्म-वर्चसिनः । अन्नादाइत्यन्न-अदाः । अभवन् । ये । एवम् । विद्रा३ संः । एताः ।
 आसते । उभयम् । एव । समिति । वृञ्जते । ब्रह्म । च । अन्नम् । च । [२२] ब्रह्म
 वर्चसिन्नइतिब्रह्म-वर्चसिनः । अन्नादाइत्यन्न-अदाः । भवन्ति । देइति । वै । एतेइ
 ति । विराजाविति-वि-राजौ । तयोः । एव । नाना । प्रतीति । तिष्ठन्ति । वि३ शः ।
 वै । पुरुषः । दश । हस्त्याः । अङ्गुलयः । दश । पद्याः । यावान् । एव । पुरुषः ।
 तम् । आप्त्वा । उदिति । तिष्ठन्ति । ज्योतिः । गोः । आयुः । इति । त्र्यहाइतित्रि-
 अहाः । भवन्ति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरिक्षम् । गोः । असौ । आयुः ।
 इमान् । एव । लोकान् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् ।
 त्र्यहाइतित्रि-अहाः । भवन्ति । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । एव । सुवर्गमिति-सुवः-गम् ।
 [२३] लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । यत् । अन्यतः । पृष्ठानि । स्युः ।
 विधिवधमिति-वि-वधम् । स्यात् । मध्यं । पृष्ठानि । भवन्ति । सविवधत्वायेतिम
 विवध-त्वाय । ओजः । वै । वीर्यम् । पृष्ठानि । ओजः । एव । वीर्यम् । मध्यतः ।

दधते । बृहद्वन्तराभ्यामिति बृहत्-रन्तराभ्याम् । यन्ति । इयम् । वाव । रन्तरमि
ति रन्तरम् । असौ । बृहत् । आभ्याम् । एव । यन्ति । अथोइति । अनयोः । एव ।
प्रतीति । तिष्ठन्ति । एतेइति । वै । यज्ञस्य । अञ्जसायनीइत्यञ्जसा-अयनी । सुतीइ
ति । ताभ्याम् । एव । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । यन्ति । पराञ्चः । वै । एते ।
सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । ये । पराचीनानि ।
पृष्ठानि । उपयन्तीत्युप-यन्ति । प्रत्यङ् । त्र्यहइति त्रि-अहः । भवति । प्रत्यवरूढयाइ
ति प्रति-अवरूढ्यै । अथोइति । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थित्यै । उभयोः । लोकयोः ।
ऋध्वा । उदिति । तिष्ठन्ति । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । ब्रह्मवर्च
सस्येति ब्रह्म-वर्चसस्य । अन्नाद्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । परिगृहीत्याइति परि-गृहीत्यै ॥
[२४] वृञ्जते ब्रह्मचान्नञ्च सुवर्गमेते सुवर्गन्त्रयो विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

असौ । आदित्यः । अस्मिन् । लोके । आसीत् । तम् । देवाः । पृष्ठैः । प
रिगृह्येति परि-गृह्य । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । अगमयन् । परैः । अवस्तात् ।
परीति । अगृह्णन् । दिवाकीर्त्यै नेति दिवा-कीर्त्यै न । सुवर्गइति सुवः-गे । लोके । प्र
तीति । अस्थापयन् । परैः । परस्तात् । परीति । अगृह्णन् । पृष्ठैः । उपावरोहन्ति
त्युप-अवरोहन् । सः । वै । असौ । आदित्यः । अमुष्मिन् । लोके । परैः । उभ
यतः । परिगृहीतइति परि-गृहीतः । यत् । पृष्ठानि । भवन्ति । सुवर्गमिति सुवः-गम् ।
एव । तैः । लोकम् । यजमानाः । यन्ति । परैः । अवस्तात् । परीति । गृह्णन्ति ।
दिवाकीर्त्यै नेति दिवा-कीर्त्यै न । [२५] सुवर्गइति सुवः-गे । लोके । प्रतीति । ति
ष्ठन्ति । परैः । परस्तात् । परीति । गृह्णन्ति । पृष्ठैः । उपावरोहन्तीत्युप-अवरोहन्ति ।
यत् । परैः । परस्तात् । न । स्युः । पराञ्चः । सुवर्गादिति सुवः-गात् । लोकात् ।
निरिति । पद्येन् । यत् । अवस्तात् । न । स्युः । प्रजाइति प्र-जाः । निरिति । द
हेयुः । अभितः । दिवाकीर्त्यै मिति दिवा-कीर्त्यैम् । परस्सामानइति परः-सामानः । भ
वन्ति । सुवर्गइति सुवः-गे । एव । एनान् । लोके । उभयतः । परीति । गृह्णन्ति ।
यजमानाः । वै । दिवाकीर्त्यै मिति दिवा-कीर्त्यैम् । सुव्वस्मरइतिसं-व्यस्मरः । परस्सा

मानइतिपरं-सामानः । अभितः । दिवाकीर्त्यमितिदिवा-कीर्त्यम् । परंस्सामानइ
 तिपरं-सामानः । भवन्ति । सव्वत्सरइतिसंवत्सरे । एव । उभयतः । [२६] प्रती
 ति । तिष्ठन्ति । पृष्ठम् । वै । दिवाकीर्त्यमितिदिवा-कीर्त्यम् । पार्श्वेइति । परंस्सामा
 नइतिपरं-सामानः । अभितः । दिवाकीर्त्यमितिदिवा-कीर्त्यम् । परंस्सामानइतिप
 रं-सामानः । भवन्ति । तस्मात् । अभितः । पृष्ठम् । पार्श्वेइति । भूर्यिष्ठाः । अ
 हाः । गृह्यन्ते । भूर्यिष्ठम् । शस्यते । यज्ञस्य । एव । तत् । मध्यतः । ग्रन्थिम् । ग्रन्थ
 न्ति । अविस्त्रसायेत्यविस्त्रसायु । सप्त । गृह्यन्ते । सप्त । वै । शीर्षपुण्याः । प्राणाइ
 तिप्र-अनाः । प्राणानितिप्र-अनान् । एव । यजमानेषु । दधति । यत् । परांचीनानि ।
 पृष्ठानि । भवन्ति । अमुम् । एव । तैः । लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति ।
 यत् । इमम् । लोकम् । न । [२७] प्रत्यवरोहंयुरितिप्रति-अवरोहंयुः । उदिति ।
 वा । माद्यैयुः । यजमानाः । प्रेति । वा । मीयेरन् । यत् । प्रतीचीनानि । पृष्ठा
 नि । भवन्ति । इमम् । एव । तैः । लोकम् । प्रत्यवरोहन्तीतिप्रति-अवरोहन्ति । अ
 थोदिति । अस्मिन्न । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अनुन्मादयेत्यनुत्-मादा
 य । इन्द्रः । वै । अप्रतिष्ठिताइत्यप्रति-स्थितः । आसीन् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-
 पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । एकविंशतिरात्रमित्येकविंशति-रा
 त्रम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । एति । अहन्त् । तेन । अयजत् । ततः । वै । सः ।
 प्रतीति । अतिष्ठत् । ये । बहुयाजिनइतिबहु-याजिनः । अप्रतिष्ठिताइत्यप्रति-स्थि
 ताः । [२८] स्युः । ते । एकविंशतिरात्रमित्येकविंशति-रात्रम् । आसीरन् । द्वा
 दश । मासाः । पञ्च । ऋतवः । त्रयः । इमे । लोकाः । असौ । आदित्यः । एक
 विंशत्येक-विंशः । एतावन्तः । वै । देवल्लोकाइतिदेव-लोकाः । तेषु । एव । य
 धापूर्वमितियथा-पूर्वम् । प्रतीति । तिष्ठन्ति । असौ । आदित्यः । न । वीति । अ
 रोचत् । सः । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । एक
 विंशतिरात्रमित्येकविंशति-रात्रम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । एति । अहन्त् । ते
 न । अयजत् । ततः । वै । सः । अरोचत् । ये । एवम् । विद्वांसः । एकविंशतिरा
 त्रमित्येकविंशति-रात्रम् । आसन्ते । रोचन्ते । एव । एकविंशतिरात्रमित्येकविंश

ति-रात्रः । भवति । रुक् । वे । एकविंशत्येक-विंशः । रुचम् । एव । गच्छन्ति ।
 अथोइति । प्रतिष्ठाप्रतिप्रति-स्थाम् । एव । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । हि । एकविंशद-
 त्येक-विंशः । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । ब्रह्मवर्चसस्येतिब्रह्म-
 वर्चसस्य । परिगृहीत्याइतिपरि-गृहीत्यै ॥ [२९] गृह्णन्तिदिवाकीर्त्येनैवोभयतोना
 प्रतिष्ठिताआसन्तएकविंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

अर्वाङ् । यज्ञः । समिति । क्रामतु । अमुष्मात् । अधीति । माम् । अभि ॥
 ऋषीणाम् । यः । पुरोहितइतिपुरः-हितः ॥ निर्देवमितिनिः-देवम् । निर्वीरुमितिनिः-
 वीरम् । कृत्वा । विष्कन्धमिति-वि-स्कन्धम् । तस्मिन् । द्वीयताम् । यः । अस्मान् ।
 देष्टि ॥ शरीरम् । यज्ञशमलमितियज्ञ-शमलम् । कुसीदम् । तस्मिन् । सीदतु । यः ।
 अस्मान् । देष्टि ॥ यज्ञं । यज्ञस्यं । यत् । तेजः । तेन । समिति । क्राम । माम् ।
 अभि ॥ ब्राह्मणान् । ऋत्विजः । देवान् । यज्ञस्यं । तपसा । ते । सव । अहम् । ए
 ति । हुवे ॥ इष्टेन । पक्वम् । उपेति । [३०] ते । हुवे । सव । अहम् ॥ समिति ।
 ते । वृञ्जे । सुकृतमितिसु-कृतम् । समिति । प्रजामितिप्र-जाम् । पशून् ॥ प्रैपानिति
 प्र-एपान् । सामिधेनीरितिसां-इधेनीः । आघारावित्या-घारौ । आज्यभागवित्या
 ज्य-भागौ । आश्रुतमित्या-श्रुतम् । प्रत्याश्रुतमितिप्रति-आश्रुतम् । एति । शृणु
 मि । ते ॥ प्रयाजानू याजानितिप्रयाज-अनू याजान् । स्विष्टकृतमितिस्विष्ट-कृतम् ।
 इडाम् । आशिपइत्या-शिपः । एति । वृञ्जे । सुवः ॥ अग्निना । इन्द्रेण । सोमेन ।
 सरस्वत्या । विष्णुना । देवताभिः ॥ याज्यानुवाक्याभ्यामितियाज्या-अनुवाक्या
 भ्याम् । उपेति । ते । हुवे । सव । अहम् । यज्ञम् । एति । ददे । ते । वपद् कृतमि
 तिवपद्-कृतम् ॥ स्तुतम् । शंसम् । प्रतिगरमितिप्रति-गरम् । ग्रहम् । इडाम् । आ
 शिपइत्या-शिपः । [३१] एति । वृञ्जे । सुवः ॥ पत्नीमुख्याजानितिपत्नी-सुध्याजान् ।
 उपेति । ते । हुवे । सव । अहम् । समिष्टयजुरितिसमिष्ट-यजुः । एति । ददे । तव ॥
 पशून् । सुतम् । पुरोडाशान् । सर्वनानि । एति । उत । यज्ञम् ॥ देवान् । सेन्द्रानि
 तिस-इन्द्रान् । उपेति । ते । हुवे । सव । अहम् । अग्निमुखानित्यग्नि-मुखान् । सो
 मवतइतिसोम-वतः । ये । च । विश्वे ॥ [३२] उपग्रहमिडामाशिपोदात्रिंशच्च ॥

भूतम् । भव्यम् । भविष्यत् । वषट् । स्वाहा । नमः । ऋक् । सामं । यजुः ।
 वषट् । स्वाहा । नमः । गायत्री । त्रिष्टुप् । जगती । वषट् । स्वाहा । नमः । पृथि-
 वी । अन्तरिक्षम् । द्यौः । वषट् । स्वाहा । नमः । अग्निः । वायुः । सूर्यः । वषट् ।
 स्वाहा । नमः । प्राणइतिप्र-अनः । व्यानइतिवि-अनः । अपानइत्यप-अनः । व-
 षट् । स्वाहा । नमः । अन्नम् । कृपिः । वृष्टिः । वषट् । स्वाहा । नमः । पिता । प्र-
 त्रः । पौत्रः । वषट् । स्वाहा । नमः । भूः । भुवः । सुवः । वषट् । स्वाहा । नमः ॥
 [३३] भुवश्चत्वारिच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१२॥

एति । मे । गृहाः । भवन्तु । एति । प्रजेतिप्र-जा । मे । एति । मा । यज्ञः ।
 विशन्तु । वीर्यावानितिवीर्य-वान् ॥ आपः । देवीः । यज्ञियाः । मा । एति । विश-
 न्तु । सहस्रस्य । मा । भूमा । मा । प्रेति । ह्यसीत् ॥ एति । मे । ग्रहः । भवतु ।
 एति । पुरोरुगितिपुर-रुक् । स्तुतशस्त्रेइतिस्तुत-शस्त्रे । मा । एति । विशन्ताम् ।
 समीचीइति ॥ आदित्याः । रुद्राः । वसवः । मे । सदस्याः । सहस्रस्य । मा । भूमा ।
 मा । प्रेति । ह्यसीत् ॥ एति । मा । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । विशन्तु । उक्थ्यः ।
 च । अतिग्राह्यइत्यति-ग्रात्रः । मा । एति । विशन्तु । आपिशर्वरइत्यापि-शर्वरः ॥ ति-
 रोअह्वियाइतितिरः-अह्वियः । मा । सुहृन्तुइतिमु-हुताः । एति । विशन्तु । सहस्र-
 स्य । मा । भूमा । मा । प्रेति । ह्यसीत् ॥ [३४] अग्निष्टोमोविंशत्पञ्चदशच ॥१३॥

अग्निना । तपः । अन्विति । अभवन् । वाचा । ब्रह्म । मणिना । रूपा-
 णि । इन्द्रेण । देवान् । वातेन । प्राणानितिप्र-अनान् । सूर्येण । द्याम् । चन्द्रम-
 सा । नखपत्राणि । यमेन । पितृन् । राज्ञा । मनुष्यान् । फलेन । नादेयान् । अ-
 जगरेण । सर्पान् । व्याघ्रेण । आरण्यान् । पशून् । श्येनेन । पतत्रिणः । वृष्णा ।
 अश्वान् । ऋपमेण । गाः । वस्तेन । अजाः । वृष्णिना । अर्वाः । व्रीहिणा ।
 अन्नानि । यवेन । ओषधीः । न्यग्रोधेन । वनस्पतीन् । उदुम्बरेण । ऊर्जम् । गा-
 यत्रिया । छन्दार्क्षि । त्रिवृतेतित्रि-वृता । स्तोमान् । ब्राह्मणेन । वार्वम् ॥ [३५]
 ब्राह्मणेनैकञ्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥१४॥

स्वाहा । आधिमित्या धिम् । आधीतायेत्या-धीताय । स्वाहा । स्वाहा ।

आधीतमित्याधीतम् । मनसे । स्वाहा । स्वाहा । मनः । प्रजापतयइतिप्रजा-प-
 तये । स्वाहा । कार्य । स्वाहा । कस्मै । स्वाहा । कृतमस्मै । स्वाहा । अदित्ये ।
 स्वाहा । अदित्यै । मृत्यै । स्वाहा । अदित्यै । सुमृडीकायइतिसु-मृडीकायै । स्वा-
 हा । सरस्वत्ये । स्वाहा । सरस्वत्ये । वृहत्यै । स्वाहा । सरस्वत्ये । पावकायै । स्वा-
 हा । पूष्णे । स्वाहा । पूष्णे । प्रथ्यायेतिप्र-थ्याय । स्वाहा । पूष्णे । नरन्विपा-
 य । स्वाहा । त्वष्ट्रे । स्वाहा । त्वष्ट्रे । तुरीपाय । स्वाहा । त्वष्ट्रे । पुरुषपायेतिपुरु-
 रूपाय । स्वाहा । विष्णवे । स्वाहा । विष्णवे । निखुर्यपायेतिनिखुर्य-पाय । स्वा-
 हा । विष्णवे । निभूयपायेतिनिभूय-पाय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [३६] पु-
 रुरूपायस्वाहादर्शच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १५ ॥

द्वयइतिदत्-भ्यः । स्वाहा । हनूभ्यामितिहनु-भ्याम् । स्वाहा । ओष्ठाभ्याम् ।
 स्वाहा । सुखाय । स्वाहा । नासिकाभ्याम् । स्वाहा । अरूपाभ्याम् । स्वाहा ।
 कर्णाभ्याम् । स्वाहा । पुरे । इरूपवः । अवर्धेभ्यः । परूष्मभ्यइतिपरूष्म-भ्यः ।
 स्वाहा । अवरे । इरूपवः । पर्वेभ्यः । परूष्मभ्यइतिपरूष्म-भ्यः । स्वाहा । शीर्ष्णे ।
 स्वाहा । भ्रूभ्याम् । स्वाहा । ललाटाय । स्वाहा । मूर्ध्ने । स्वाहा । मस्तिष्काय । स्वा-
 हा । केशेभ्यः । स्वाहा । वहाय । स्वाहा । ग्रीवाभ्यः । स्वाहा । स्कन्धेभ्यः । स्वा-
 हा । कीर्कसाभ्यः । स्वाहा । पृष्टीभ्यइतिपृष्टि-भ्यः । स्वाहा । पाजस्याय । स्वाहा ।
 पार्थाभ्याम् । स्वाहा । [३७] अ२ सांभ्याम् । स्वाहा । दोषभ्यामितिदोष-भ्याम् ।
 स्वाहा । बाहुभ्यामितिबाहु-भ्याम् । स्वाहा । जङ्घाभ्याम् । स्वाहा । श्रोणीभ्यामि-
 तिश्रोणि-भ्याम् । स्वाहा । ऊरुभ्यामित्यूरु-भ्याम् । स्वाहा । अष्टीवद्भ्यामित्यष्टीवत्-
 भ्याम् । स्वाहा । जङ्घाभ्याम् । स्वाहा । भ्रुसदे । स्वाहा । शिखण्डेभ्यः । स्वाहा ।
 बालधानायेतिबाल-धानाय । स्वाहा । आण्डाभ्याम् । स्वाहा । शेषाय । स्वाहा ।
 रेतसे । स्वाहा । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । स्वाहा । प्रजननायेतिप्र-जननाय । स्वा-
 हा । पुद्गयइतिपुद्ग-भ्यः । स्वाहा । शफेभ्यः । स्वाहा । लोमभ्यइतिलोम-भ्यः । स्वा-
 हा । त्वचे । स्वाहा । लोहिताय । स्वाहा । मा२ सार्य । स्वाहा । स्नावभ्यइतिस्नाव-
 भ्यः । स्वाहा । अस्थभ्यइत्यस्थ-भ्यः । स्वाहा । मज्जभ्यइतिमज्ज-भ्यः । स्वाहा ।

अङ्गेभ्यः । स्वाहा । आत्मने । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [३८] पार्श्वभ्यां स्वा
हामृज्जभ्यस्स्वाहापद च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ १६ ॥

अञ्जयेतायेत्यञ्जि-एताय । स्वाहा । अञ्जिसक्थायेत्यञ्जि-सक्थाय । स्वाहा ।
शित्तिपदइतिशित्ति-पदे । स्वाहा । शित्तिककुदइतिशित्ति-ककुदे । स्वाहा । शित्ति
रन्ध्रायेतिशित्ति-रन्ध्राय । स्वाहा । शित्तिपृष्ठायेतिशित्ति-पृष्ठाय । स्वाहा । शित्य
सायेतिशित्ति-अ साय । स्वाहा । पुष्पकर्णायैतिपुष्प-कर्णाय । स्वाहा । शित्यो
ष्ठायेतिशित्ति-ओष्ठाय । स्वाहा । शित्तिभ्रवइतिशित्ति-भ्रवे । स्वाहा । शित्तिभसद
इतिशित्ति-भसदे । स्वाहा । श्वेतानूकाशयेतिश्वेत-अनू काशाय । स्वाहा । अञ्ज
ये । स्वाहा । ललामाय । स्वाहा । असितज्ञवइत्यसित-ज्ञवे । स्वाहा । कृष्णैतायेति
कृष्ण-एताय । स्वाहा । रोहितैतायेतिरोहित-एताय । स्वाहा । अरुणैतायेत्यरुण-
एताय । स्वाहा । ईदृशाय । स्वाहा । क्रीदृशाय । स्वाहा । तादृशाय । स्वाहा ।
मृदृशाय । स्वाहा । विसदृशयेतिवि-सदृशाय । स्वाहा । सुसदृशयेतिसु-सदृशा
य । स्वाहा । रूपाय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [३९] रूपायस्वाहादेच ॥

कृष्णाय । स्वाहा । श्वेताय । स्वाहा । पिशङ्गाय । स्वाहा । सारङ्गाय ।
स्वाहा । अरुणाय । स्वाहा । गौराय । स्वाहा । वेभ्रवे । स्वाहा । नकुलाय । स्वा
हा । रोहिताय । स्वाहा । शोणाय । स्वाहा । श्यावाय । स्वाहा । श्यामाय । स्वा
हा । प्राकलाय । स्वाहा । मुरूपायेतिसु-रूपाय । स्वाहा । अनुरूपायेत्यनु-रूपा
य । स्वाहा । विरूपायेतिवि-रूपाय । स्वाहा । सरूपायेतिस-रूपाय । स्वाहा । प्रत्ति
रूपायेतिप्रत्ति-रूपाय । स्वाहा । श्वलाय । स्वाहा । कमलाय । स्वाहा । पृश्नये ।
स्वाहा । पृश्निसक्थायेतिपृश्नि-सक्थाय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४०] कृ
ष्णायपद चत्वारिंशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १८ ॥

ओपंधीभ्यइत्योपंधि-भ्यः । स्वाहा । मूलैभ्यः । स्वाहा । तूलैभ्यः । स्वाहा ।
काण्डैभ्यः । स्वाहा । वल्शैभ्यः । स्वाहा । पुष्पैभ्यः । स्वाहा । फलैभ्यः । स्वाहा ।
गृहीतेभ्यः । स्वाहा । अगृहीतेभ्यः । स्वाहा । अवपन्नेभ्यइत्यव-पन्नेभ्यः । स्वाहा ।
शयानेभ्यः । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४१] ओपंधीभ्यश्चतुर्विंशतिः ॥ १९ ॥

वनस्पतिभ्यइतिवनस्पतिभ्यः । स्वाहा । मूलैभ्यः । स्वाहा । तूलैभ्यः । स्वा
 हा । स्कन्धोभ्यइतिस्कन्धःभ्यः । स्वाहा । शाखाभ्यः । स्वाहा । पुण्यैभ्यः । स्वा
 हा । पुष्पैभ्यः । स्वाहा । फलैभ्यः । स्वाहा । गृहीतेभ्यः । स्वाहा । अगृहीतेभ्यः ।
 स्वाहा । अवपन्नेभ्यइत्यवपन्नेभ्यः । स्वाहा । शयानेभ्यः । स्वाहा । शिष्टाय । स्वा
 हा । अतिशिष्टायेत्यतिशिष्टाय । स्वाहा । परिशिष्टायेतिपरिशिष्टाय । स्वाहा । स
 शिष्टायेतिसंशिष्टाय । स्वाहा । उच्छिष्टायेत्युत्शिष्टाय । स्वाहा । रिक्ताय । स्वाहा ।
 अरिक्ताय । स्वाहा । प्ररिक्तायेतिप्ररिक्ताय । स्वाहा । सरिक्तायेतिसंरिक्ता
 य । स्वाहा । उद्विक्तायेत्युत्रिक्ताय । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४२] वन
 स्पतिभ्यस्स्कन्धोभ्यप्पद्वंचत्वारिंशत् ॥ ❀ ❀ ॥ २० ॥

प्रजवम्ब्रह्मवादिनः किमेपवा आस्रमादित्या उभयोःप्रजापतिरन्वायन्निन्द्रो वै
 सुदृङ्मिन्द्रो वै शिथिलः प्रजापतिरकामयतान्नादस्सावित्रादुसावादित्योर्वाङ्भूतमामेऽ
 मिनास्वाहाऽऽधिन्दन्द्रोऽज्ञयेताय कृष्णायोपधीभ्योवनस्पतिभ्योविंशतिः ॥२०॥
 प्रजवम्प्रजापतिर्यदछन्दोमन्तैर्हुवेसवाहमोपधीभ्यो द्विचत्वारिंशत् ॥४२॥ प्रजव
 सर्वस्मैस्वाहा ॥ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति सप्तमकाण्डे तृतीयः प्रश्नः ॥

सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

बृहस्पतिः । अकामयत । श्रत् । मे । देवाः । दर्धोरन् । गच्छेयम् । पुरोधा
 मितिपुरःधाम् । इति । सः । एतम् । चतुर्विंशतिगत्रमितिचतुर्विंशति-गत्रम् ।
 अपश्यन् । तम् । एति । अहन्तु । तेन । अयजत । ततः । वै । तस्मै । श्रत् ।
 देवाः । अदधत । अगच्छत् । पुरोधाभितिपुरःधाम् । ये । एवम् । विद्वांसः ।

चतुर्विंशतिरात्रमितिचतुर्विंशति-रात्रम् । आसंते । श्रत् । एभ्यः । मनुष्याः ।
 दधते । गच्छन्ति । पुरोधामितिपुरः-धाम् । ज्योतिः । गोः । आयुः । इति । त्र्यहा
 इतित्रि-अहाः । भवन्ति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरिक्षम् । गोः । असौ ।
 आयुः । [१] इमान् । एव । लोकान् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । अभिपूर्व
 मित्यभि-पूर्वम् । त्र्यहाइतित्रि-अहाः । भवन्ति । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । एव । सुव
 र्गमितिस्वः-गम् । लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । असंत्रम् । वै । ए
 तत् । यत् । छन्दोममित्यछन्दः-मम् । यत् । छन्दोमाइतिछन्दः माः । भवन्ति ।
 तेन । सत्रम् । देवताः । एव । पृष्ठे । अवेति । रुन्धते । पशून् । छन्दोमैरितिछ
 न्दः-मैः । ओजः । वै । वीर्यम् । पृष्ठानि । पशवं । छन्दोमाइतिछन्दः-माः ।
 ओजसि । एव । वीर्यम् । पशुषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । बृहद्रथन्तराभ्यामितिबृहत्-
 रथन्तराभ्याम् । यन्ति । इयम् । वाव । रथन्तरमिति-रथ-न्तरम् । असौ । बृहत् ।
 आभ्याम् । एव । [२] यन्ति । अथोइति । अनयोः । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति ।
 एतेइति । वै । यज्ञस्य । अञ्जसायनीइत्यञ्जसा-अयनी । सुतीइति । ताभ्याम् । एव ।
 सुवर्गमितिस्वः-गम् । लोकम् । यन्ति । चतुर्विंशतिरात्रइतिचतुर्विंशति रात्रः ।
 भवति । चतुर्विंशतिरितिचतुः-विंशतिः । अर्धमासाइत्यर्ध-मासाः । सव्वत्सरइति
 सं-वत्सरः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । सुवर्गइतिस्वः-गः । लोकः । सव्वत्सरइतिसं-व
 त्सरे । एव । सुवर्गइतिस्वः-गे । लोके । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अथोइति । चतुर्विंश
 तिरूपेत्यितिचतुर्विंशति-अरूपम् । गायत्री । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् ।
 गायत्रिया । एव । ब्रह्मवर्चसमितिब्रह्म-वर्चसम् । अवेति । रुन्धते । अतिरात्रावि
 त्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । ब्रह्मवर्चसस्येतिब्रह्म-वर्चसस्य । परिगृहीत्याइतिप
 रि-गृहीत्यै ॥ [३] असावायुर्गाम्यामेव पञ्चत्वारीश्च ॥ ❀ ❀ ॥ १ ॥

यथा । वै । मनुष्याः । एवम् । देवाः । अग्ने । आसन् । ते । अक्रामयन्त ।
 अर्धतिम् । पाप्मानम् । मृत्युम् । अपहृत्येत्यप-हृत्य । देवीम् । सः । सदमिति-स-
 दम् । गच्छेम् । इति । ते । एतम् । चतुर्विंशतिरात्रमितिचतुर्विंशति-रात्रम् ।

अपश्यन् । तम् । एति । अहरन् । तेन । अयजन्त । ततः । वे । ते । अवर्तिम् ।
 पाप्मानम् । मृत्युम् । अपहृत्येत्यप-हृत्य । दैवीम् । सः सदमितिसं-सदम् । अग-
 च्छन् । ये । एवम् । विद्वांसः । चतुर्विंशतिरात्रमितिचतुर्विंशति-रात्रम् । आ-
 संते । अवर्तिम् । एव । पाप्मानम् । अपहृत्येत्यप-हृत्य । श्रियम् । गच्छन्ति । श्रीः ।
 हिं । मनुष्यस्य । [४] दैवी । सः सदमितिसं-सत् । ज्योतिः । अतिरात्रइत्यति-रा-
 त्रः । भवति । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै । पृ-
 थग्यः । पदहर्तिपद-अहः । भवति । पद । वै । ऋतवः । सव्यथ्सरइतिसं-वथ्सरः ।
 तम् । मासाः । अर्धमासाइत्यर्ध-मासाः । ऋतवः । प्रविश्येतिप्र-विश्यं । दैवीम् । स-
 सदमितिसं-सदम् । अगच्छन् । ये । एवम् । विद्वांसः । चतुर्विंशतिरात्रमि-
 तिचतुर्विंशति-रात्रम् । आसंते । सव्यथ्सरमितिसं-वथ्सरम् । एव । प्रविश्येतिप्र-
 विश्यं । वस्यंसीम् । सः सदमितिसं-सदम् । गच्छन्ति । त्रयः । त्रयस्त्रिंशदिति त्र-
 यः-त्रिंशः । अवस्तात् । भवन्ति । त्रयः । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशः । पर-
 स्तात् । त्रयस्त्रिंशैरिति त्रयः-त्रिंशैः । एव । उभयतः । अवर्तिम् । पाप्मानम् ।
 अपहृत्येत्यप-हृत्य । दैवीम् । सः सदमितिसं-सदम् । मध्यतः । [५] गच्छन्ति ।
 पृष्ठानि । हि । दैवी । सः सदमितिसं-सत् । जामि । वै । एतत् । कुर्वन्ति । यत् ।
 त्रयः । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशः । अन्वञ्चः । मध्ये । अनिरुक्तइत्यनिः-उ-
 क्तः । भवति । तेन । अजामि । ऊर्ध्वानि । पृष्ठानि । भवन्ति । ऊर्ध्वाः । छन्दो-
 माइति छन्दः-माः । उभाभ्याम् । रूपाभ्याम् । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । य-
 न्ति । असं त्रम् । वै । एतत् । यत् । अछन्दोममित्यछन्दः-मम् । यत् । छन्दोमाइ-
 ति छन्दः-माः । भवन्ति । तेन । सत्रम् । देवताः । एव । पृष्ठैः । अवेति । रुन्धते ।
 पशून् । छन्दोमैरिति छन्दः-मैः । ओजः । वै । वीर्यम् । पृष्ठानि । पशवः । [६]
 छन्दोमाइति छन्दः-माः । ओजंसि । एव । वीर्यं । पशुषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति ।
 त्रयः । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशः । अवस्तात् । भवन्ति । त्रयः । त्रयस्त्रिंश-
 दिति त्रयः-त्रिंशः । परस्तात् । मध्ये । पृष्ठानि । उरः । वै । त्रयस्त्रिंशदिति-
 त्रयः-त्रिंशः । आत्मा । पृष्ठानि । आत्मनै । एव । तत् । यजमानाः । शर्म ।

नह्यन्ते । अनात्सि । बृहद्वन्तराभ्यामिति बृहत्-स्थन्तराभ्याम् । युन्ति । इयम् । वाव ।
 स्थन्तरामितिरथ-न्तरम् । असौ । बृहत् । आभ्याम् । एव । युन्ति । अथोइति । अन
 योः । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । एतेइति । वै । यज्ञस्य । अञ्जसायनीइत्यञ्जसा-अ
 यनी । सुतीइति । ताभ्याम् । एव । [७] सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । युन्ति ।
 पराञ्चः । वै । एते । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोह
 न्ति । ये । पराचीनानि । पृष्ठानि । उपयन्तीत्युप-यन्ति । प्रत्यङ् । पडहइति पड्-अ
 हः । भवति । प्रत्यङ् रूढ्याइति प्रति-अङ् रूढ्ये । अथोइति । प्रतिष्ठित्याइति प्रति-स्थि
 त्यै । उभयोः । लोकयोः । ऋच्वा । उदिति । तिष्ठन्ति । त्रिवृतइति त्रि-वृतः । अ
 धीति । त्रिवृतमिति त्रि-वृतम् । उपेति । युन्ति । स्तोमानाम् । सम्पत्त्याइति सं-प
 त्त्यै । प्रभवायेति प्र-भवायम् । ज्योतिः । अग्निष्टोमइत्यग्नि-स्तोमः । भवति । अयम् ।
 वाव । सः । रूपयः । अस्मात् । एव । तेन । रूपयात् । न । युन्ति । चतुर्विंश
 तिगत्रइति चतुर्विंशति-गत्रः । भवति । चतुर्विंशतिरिति चतुः-विंशतिः । अ
 र्धमासाइत्यर्ध-मासाः । सव्वथ्स्रइतिसं-वथ्स्रः । सव्वथ्स्रइतिसं-वथ्स्रः । सुवर्गइति
 सुवः गः । लोकः । सव्वथ्स्रइतिसं-वथ्स्रे । एव । सुवर्गइति सुवः-गे । लोके । प्र
 तीति । तिष्ठन्ति । अथोइति । चतुर्विंशत्यरूपेति चतुर्विंशति-अरूपम् । गाय
 त्री । गायत्री । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । गायत्रिया । एव । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-
 वर्चसम् । अवेति । रुन्धते । अतिगत्रावित्यति-गत्रौ । अभितः । भवतः । ब्रह्मवर्च
 सस्येति ब्रह्म-वर्चसस्यम् । परिगृहीत्याइति परिं गृहीत्यै ॥ [८] मनुष्यस्य मध्यतः पश
 वस्ताभ्यामेव सव्वथ्स्रश्चतुर्विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ॥ २ ॥

ऋक्षा । वै । इयम् । अलोमका । आसीन् । सा । अकामयत् । ओषधीभि
 रित्योषधि-भिः । वनस्पतिभिरिति वनस्पति-भिः । प्रेति । जायेय । इति । सा । एताः ।
 त्रिंशतम् । रात्रीः । अपश्यत् । ततः । वै । इयम् । ओषधीभिरित्योषधि-भिः ।
 वनस्पतिभिरिति वनस्पति-भिः । प्रेति । अजायत् । ये । प्रजाकामाइति प्रजा-कामाः ।
 पशुकामाइति पशु-कामाः । स्युः । ते । एताः । आसीन् । प्रेति । एव । जायन्ते ।
 प्रजयेति प्र-जया । पशुभिरिति पशु-भिः । इयम् । वै । अरुपुच्यत् । सा । एताम् ।

विराजमिति वि-राजम् । अपश्यत् । ताम् । आत्मन् । धित्वा । अन्नाद्यमित्यन्न-अ-
 द्यम् । अवेति । अरुन्ध । ओषधीः । [९] वनस्पतीन् । प्रजामिति प्र-जाम् । पश्यन् ।
 तेन । अवर्धत । सा । जेमानम् । महिमानम् । अगच्छत् । ये । एवम् । विद्वांसः ।
 एताः । आसते । विराजमिति वि-राजम् । एव । आत्मन् । धित्वा । अन्नाद्यमित्य-
 न्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धते । वर्धन्ते । प्रजयेति प्र-जया । पशुभिरिति पशु-भिः ।
 जेमानम् । महिमानम् । गच्छन्ति । ज्योतिः । अतिरात्र इत्यति-रात्रः । भवति । सु-
 वर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्या इत्यनु-ख्यात्यै । पृष्ठयः । पृष्ठह इति पद्-अ-
 हः । भवति । पद् । वै । ऋतवः । पद् । पृष्ठानि । पृष्ठैः । एव । ऋतून् । अन्वारो हन्तीत्यनु-
 आरोहन्ति । ऋतुभिरित्यृतु-भिः । सव्वत्सरमिति सं-वत्सरम् । ते । सव्वत्सर इति सं-
 वत्सरे । एव । [१०] प्रतीति । तिष्ठन्ति । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशत् । त्रय-
 स्त्रिंशमिति त्रयः-त्रिंशम् । उपेति । युन्ति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं-तत्यै । अ-
 थो इति । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । वै । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः-त्रिंशः । प्रजापति-
 मिति प्रजा-पतिम् । एव । एति । रभन्ते । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । त्रिणव इति
 त्रि-नवः । भवति । विजित्या इति वि-जित्यै । एकविंशदित्येक-विंशः । भवति ।
 प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । अथो इति । रुचम् । एव । आत्मन् । दधते । त्रिवृदि-
 ति त्रि-वृत् । अग्निष्टुदित्यग्नि-स्तुत् । भवति । पाप्मानम् । एव । तेन । निरिति । द-
 हन्ते । अथो इति । तेजः । वै । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । तेजः । एव । आत्मन् । दध-
 ते । पञ्चदश इति पञ्च-दशः । इन्द्रस्तोम इति इन्द्र-स्तोमः । भवति । इन्द्रियम् । एव ।
 अवेति । [११] रुन्धते । सप्तदश इति सप्त-दशः । भवति । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यस्य ।
 अवर्ख्या इत्यव-रुच्यै । अथो इति । प्रेति । एव । तेन । जायन्ते । एकविंशदित्येक-वि-
 ंशः । भवति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति-स्थित्यै । अथो इति । रुचम् । एव । आत्मन् । दधते ।
 चतुर्विंशदिति चतुः-विंशः । भवति । चतुर्विंशतिरिति चतुः-विंशतिः । अर्धमा-
 सा इत्यर्ध-मासाः । सव्वत्सर इति सं-वत्सरः । सव्वत्सर इति सं-वत्सरः । सुवर्ग इति सु-
 वः-गः । लोकः । सव्वत्सर इति सं-वत्सरे । एव । सुवर्ग इति सुवः-गे । लोके । प्रती-
 ति । तिष्ठन्ति । अथो इति । एषः । वै । विष्वानिति विषु-चान् । विष्वन्त इति विषु-

वन्तः । भवन्ति । ये । एवम् । विद्वांसः । एताः । आसते । चतुर्विंशदिति
चतुर्विंशत् । पृष्ठानि । उपेति । यन्ति । सव्यस्त्रिंशदितिसंव्यस्रे । एव । प्रतिष्ठा
येतिप्रति-स्थाय । [१२] देवताः । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । त्रयस्त्रिंश
दितित्रयः-त्रिंशत् । त्रयस्त्रिंशमितित्रयः-त्रिंशम् । उपेति । यन्ति । त्रय
स्त्रिंशदितित्रयः-त्रिंशत् । वै । देवताः । देवतांसु । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति ।
त्रिणवदितित्रि-नवः । भवति । इमे । वै । लोकाः । त्रिणवदितित्रि-नवः । एषु । एव । लो
केषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । द्वौ । एकविंशदित्येक-विंशौ । भवतः । प्रतिष्ठित्याइति
प्रति-स्थित्यै । अथोइति । रुचम् । एव । आत्मन् । दधते । बृहद्वः । षोडशिनः । भू
वन्ति । तस्मात् । बृहद्वः । प्रजास्वितिप्र-जासु । वर्षाणः । यत् । एते । स्तोमाः ।
व्यतिपक्ताइतिवि-अतिपक्ताः । भवन्ति । तस्मात् । इयम् । ओपधीभिरियोपधि-
भिः । वनस्पतिभिरितिवनस्पति-भिः । व्यतिपक्तेतिवि-अतिपक्ता । [१३] व्यति
पज्यन्तइतिवि-अतिपज्यन्ते । प्रजयेतिप्र-जया । पशुभिरितिपशु-भिः । ये । एवम् ।
विद्वांसः । एताः । आसते । अकल्पाः । वै । एते । सुवर्गमितिस्ववर्ग-गम् ।
लोकम् । यन्ति । उच्चावचान् । हि । स्तोमान् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । यत् । एते ।
ऊर्ध्वाः । कल्पाः । स्तोमाः । भवन्ति । कल्पाः । एव । सुवर्गमितिस्ववर्ग-गम् । लो
कम् । यन्ति । उभयोः । एभ्यः । लोकयोः । कल्पते । त्रिंशत् । एताः । त्रिं
शदस्वरूपेतित्रिंशत्-अस्वरूपम् । विराडितिवि-राट् । अन्नम् । विराडितिवि-राट् ।
विराजेतिवि-राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धते । अतिरात्रा
वित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यस्य । परिगृहीत्याइतिपरि
गृहीत्यै ॥ [१४] ओपधीस्सव्यस्त्रिंशत्प्रतिष्ठाव्यतिपक्तेकान्नपञ्चाशत् ॥ ३ ॥

प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सुवर्गमितिस्ववर्ग-गम् । लोकम् । ऐतु । तम् ।
देवाः । येनयेनेतियेन-येन । छन्दसा । अनु । प्रेति । अयुञ्जत । तेन । न । आप्तु
वन्तु । ते । एताः । द्वात्रिंशत् । रात्रीः । अपश्यन् । द्वात्रिंशदस्वरूपेतिद्वात्रिं
शत्-अस्वरूपम् । अनुष्टुगित्यनु-स्तुक् । आनुष्टुभइत्यानु-स्तुभः । प्रजापतिरितिप्रजा-
पतिः । स्वेन । एव । छन्दसा । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । आप्त्वा । अभ्यास्ये

त्यभि-आरुह्य । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । आयन् । ये । एवम् । विद्वाः सं ।
 एताः । आसते । द्वात्रिंशत् । एताः । द्वात्रिंशदख्येतिद्वात्रिंशत्-अख्यम् ।
 अनुष्टुमित्यनु-स्तुक् । आनुष्टुभइत्यानु-स्तुभः । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । स्वेन ।
 एव । छन्दसा । प्रजापतिमितिप्रजा-पतिम् । आप्त्वा । श्रियम् । गच्छन्ति । [१५]
 श्रीः । हि । मनुष्यस्य । सुवर्गइतिसुवः-गः । लोकः । द्वात्रिंशत् । एताः । द्वा
 त्रिंशदख्येतिद्वात्रिंशत्-अख्यम् । अनुष्टुमित्यनु-स्तुक् । वाक् । अनुष्टुमित्यनु-
 स्तुप् । सर्वांम् । एव । वाचम् । आप्नुवन्ति । सर्वे । वाचः । वदितारः । भवन्ति ।
 सर्वे । हि । श्रियम् । गच्छन्ति । ज्योतिः । गोः । आयुः । इति । त्र्यहाइतित्रि अ
 हाः । भवन्ति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरिख्यम् । गोः । असौ । आयुः ।
 इमान् । एव । लोकान् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । अभिपूर्वमित्यभि-पु
 र्वम् । त्र्यहाइतित्रि-अहाः । भवन्ति । अभिपूर्वमित्यभि-पूर्वम् । एव । सुवर्गमितिसु
 वः-गम् । लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । बृहद्व्यन्तराभ्यामितिवृहत्-
 रथन्तराभ्याम् । यन्ति [१६] इयम् । वाव । रथन्तरमितिरथ-तरम् । असौ । वृहत् ।
 आभ्याम् । एव । यन्ति । अथोइति । अनयोः । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । एते
 इति । वै । यज्ञस्य । अञ्जसायनीइत्यञ्जसा-अयनी । सुतीइति । ताभ्याम् । एव ।
 सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । यन्ति । पराञ्चः । वै । एते । सुवर्गमितिसुवः-गम् ।
 लोकम् । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । ये । पराचः । त्र्यहानितित्रि-अहान् ।
 उपयन्तीत्युप-यन्ति । प्रत्यङ् । त्र्यहाइतित्रि-अहः । भवति । प्रत्यवरूढाइतिप्रति-
 अवरूढ्यै । अथोइति । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थित्यै । उभयोः । लोकयोः । ऋध्वा ।
 उदिति । तिष्ठन्ति । द्वात्रिंशत् । एताः । तासांम् । याः । त्रिंशत् । त्रिंशद
 ख्येतित्रिंशत्-अख्यम् । विराडितित्रि-राट् । अन्नम् । विराडितित्रि-राट् । विराजे
 तिवि-राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धते । येइति । देइति ।
 अहोरात्रेइत्यहः-रात्रे । एव । तेइति । उभाभ्याम् । रूपाभ्याम् । सुवर्गमितिसुवः-
 गम् । लोकम् । यन्ति । अतिगत्रावित्यति-गत्रौ । अभितः । भवतः । परिगृहीत्या

इतिपरि-गृहीत्ये ॥ [१७] गच्छन्तियन्तित्रिः शदस्पर्शाद्वाविंशतिश्च ॥ ४ ॥

द्वेइति । वाव । देवसत्वेइतिदेव-सत्रे । द्वादशाहइतिद्वादश-अहः । च । एव । त्रयस्त्रिः शदहइतित्रयस्त्रिः शत्-अहः । च । ये । एवम् । विद्वांसः । त्रयस्त्रिः शदहमितित्रयस्त्रिः शत्-अहम् । आसंते । साख्यादितिस-अख्यात् । एव । देवताः । अभ्यारोहन्तीत्यभि-आरोहन्ति । यथा । खलु । वै । श्रेयान् । अभ्यारूढीत्यभि-आरूढः । कामयते । तथा । क्रोति । यदि । अवविध्यतीत्यव-विध्यति । पापीयान् । भवति । यदि । न । अवविध्यतीत्यव-विध्यति । सदृष्टितिस-दृष्टु । ये । एवम् । विद्वांसः । त्रयस्त्रिः शदहमितित्रयस्त्रिः शत्-अहम् । आसंते । वीति । पाप्मना । भ्रातृव्येण । एति । वर्तन्ते । अहर्भाजइत्यहः-भाजः । वै । एताः । देवाः । अग्रे । एति । अहरन् । [१८] अहः । एकः । अर्भजत । अहः । एकः । तामिः । वै । ते । प्रबाहुगितिप्र-बाहुक् । आर्ध्वन्नु । ये । एवम् । विद्वांसः । त्रयस्त्रिः शदहमितित्रयस्त्रिः शत्-अहम् । आसंते । सर्वे । एव । प्रबाहुगितिप्र-बाहुक् । ऋध्वन्ति । सर्वे । ग्रामणीयमितिग्राम-नीयम् । प्रेति । आप्नुवन्ति । पञ्चाहाइतिपञ्च-अहाः । भवन्ति । पञ्च । वै । ऋतवः । सव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरः । ऋतुपु । एव । सव्वथ्सुरइतिसं-वथ्सुरे । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अथोइति । पञ्चारूपेतिपञ्च-अरूपः । पङ्क्तिः । पाङ्क्तः । यज्ञः । यज्ञम् । एव । अवेति । रुन्वते । त्रीणि । आश्विनानि । भवन्ति । त्रयः । इमे । लोकाः । एषु । [१९] एव । लोकेषु । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अथोइति । त्रीणि । वै । यज्ञस्य । इन्द्रियाणि । तानि । एव । अवेति । रुन्वते । विश्वजिदिति विश्व-जित । भवति । अन्नाद्यस्येत्यन्न-अद्यस्य । अवरुच्यइत्यव-रुच्ये । सर्वेपृष्ठइतिसर्वे-पृष्ठः । भवति । सर्वस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्ये । वाक् । वै । द्वादशाहइतिद्वादश-अहः । यत् । पुरस्तात् । द्वादशाहमितिद्वादश-अहम् । उपेयुरित्युप-इयुः । अनाप्तम् । वार्चम् । उपेति । इयुः । उपदासुकेत्युप-दासुका । एषाम् । वाक् । स्यात् । उपरिष्ठात् । द्वादशाहमितिद्वादश-अहम् । उपेति । युन्ति । आप्तम् । एव । वार्चम् । उपेति । युन्ति । तस्मात् । उपरिष्ठात् । वाचा । वदामः । अवान्तरमित्यव-अन्तरम् । [२०] वै । दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । प्रजा

पतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजाइति प्र-जाः । असृजत् । यत् । दशरात्रइति दश-रात्रः ।
 भवति । प्रजाइति प्र-जाः । एव । तत् । यजमानाः । सृजन्ते । एताम् । ह । वै ।
 उदङ्कः । शौल्वायनः । सत्रस्य । ऋद्धिम् । उवाच । यत् । दशरात्रइति दश-रात्रः ।
 यत् । दशरात्रइति दश-रात्रः । भवति । सत्रस्य । ऋच्यै । अथेति । यत् । एव ।
 प्रवेपु । अहस्स्वित्यहः-सु । विलोमेति वि-लोम । क्रियते । तस्य । एव । एषा । शा
 न्तिः । ह्यनीकाइति द्वि-अनीकाः । वै । एताः । रात्रयः । यजमानाः । विश्वजि
 दिति विश्व-जित् । सह । अतिरात्रेणेत्यति-रात्रेण । पूर्वाः । षोडश । सह । अति
 रात्रेणेत्यति-रात्रेण । उत्तरादित्युत्-तराः । षोडश । ये । एवम् । विद्रा*सः । त्रय
 स्त्रि*शदहमिति त्रयस्त्रि*शत्-अहम् । आसते । एति । एषाम् । ह्यनीकेति द्वि-अ
 नीका । प्रजेति प्र-जा । जायते । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । परि
 गृहीत्याइति परि-गृहीत्यै ॥ [२१] अहरन्नेष्ववान्तर*षोडशसहस्रदशच ॥ ५ ॥

आदित्याः । अकामयन्त । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । इयाम् । इति । ते । सुव
 र्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । न । प्रेति । अजानन् । न । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लो
 कम् । आयन् । ते । एतम् । पटू त्रि*शद्व्रात्रमिति पटू त्रि*शत्-रात्रम् । अपश्यन् ।
 तम् । एति । अहरन् । तेन । अयजन्त । ततः । वै । ते । सुवर्गमिति सुवः-गम् ।
 लोकम् । प्रेति । अजानन् । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन् । ये । ए
 वम् । विद्रा*सः । पटू त्रि*शद्व्रात्रमिति पटू त्रि*शत्-रात्रम् । आसते । सुवर्गमिति
 सुवः-गम् । एव । लोकम् । प्रेति । जानन्ति । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् ।
 यन्ति । ज्योतिः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । [२२] भवति । ज्योतिः । एव । पुर
 स्तात् । दधते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्याइत्यनु-ख्यात्यै ।
 षडहाइति पटू-अहाः । भवन्ति । पटू । वै । ऋतवः । ऋतुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठ
 न्ति । चत्वारः । भवन्ति । चतस्रः । दिशः । दिव्यु । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अर्स
 तम् । वै । एतत् । यत् । अछन्दोममित्यछन्दः-मम् । यत् । छन्दोमाइति छन्दः-माः ।
 भवन्ति । तेन । सत्रम् । देवताः । एव । पृष्ठैः । अवेति । रुधते । पशून् । छन्दो
 मेरिति छन्दः-मेः । ओजः । वै । वीर्यम् । पृष्ठानि । पशवः । छन्दोमाइति छ

न्दः-माः । ओजसि । एव । [१३] वीर्ये । पशुपुं । प्रतीतिं । तिष्ठन्ति । पट् त्रिः
 शत्रात्रइतिपट् त्रिः शत्र-रात्रः । भवति । पट् त्रिः शदस्वप्रेतिपट् त्रिः शत्र-अस्वरा ।
 बृहती । वारहताः । पशवः । बृहत्या । एव । पशून् । अवेति । रुन्धते । बृहती ।
 छन्दसाम् । स्वाराज्यमितिस्व-राज्यम् । आश्रुत । अश्रुवते । स्वाराज्यमितिस्व-रा
 ज्यम् । ये । एवम् । विद्वाँसः । पट् त्रिः शत्रात्रमितिपट् त्रिः शत्र-रात्रम् । आसते ।
 सुवर्गमितिसुवः-गम् । एव । लोकम् । यन्ति । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः ।
 भवतः । सुवर्गस्येतिस्वः-गस्य । लोकस्य । परिगृहीत्याइतिपरि-गृहीत्यै ॥ २४ ॥
 अतिरात्र ओजस्येवपट् त्रिः शत्र ॥ * * * ॥ ६ ॥

वसिष्ठः । हतपुत्रइतिहत-पुत्रः । अकामयत । विन्देयं । प्रजामितिप्र-जाम् ।
 अभीति । सौदासान् । भवेयम् । इति । सः । एतम् । एकस्मान्नपञ्चाशमित्येक
 स्मात्-नपञ्चाशम् । अपश्यत् । तम् । एति । अहरत् । तेन । अयजत । ततः ।
 वै । सः । अविन्दत । प्रजामितिप्र-जाम् । अभीति । सौदासान् । अभवत् । ये ।
 एवम् । विद्वाँसः । एकस्मान्नपञ्चाशमित्येकस्मात्-नपञ्चाशम् । आसते । विन्द
 न्ते । प्रजामितिप्र-जाम् । अभीति । भ्रातृव्यान् । भवन्ति । त्रयः । त्रिवृतइतित्रि-
 वृतः । अग्निष्टोमाइत्यग्नि-स्तोमाः । भवन्ति । वज्रस्य । एव । सुखम् । समिति ।
 श्यन्ति । दश । पञ्चदशइतिपञ्च-दशाः । भवन्ति । पञ्चदशइतिपञ्च-दशः । वज्रः ।
 [२५] वज्रम् । एव । भ्रातृव्येभ्यः । प्रेति । ह्यन्ति । षोडशिमदितिषोडश-मत ।
 दशमम् । अहः । भवति । वज्रे । एव । वीर्यम् । दधति । द्वादश । सप्तदशइति
 सप्त-दशाः । भवन्ति । अन्नाद्यस्येतन्न-अद्यस्य । अवरुद्धादित्यवरुद्धौ । अथेइति ।
 प्रेति । एव । तैः । जायन्ते । पृष्ठयः । पडहइतिपट्-अहः । भवति । पट् । वे । ऋ
 तवः । पट् । पृष्ठानि । पृष्ठैः । एव । ऋतून् । अन्वारोहन्तीत्यनु-आरोहन्ति । ऋ
 तुभिरित्यूतु-भिः । सव्वत्सरमितिसं-वत्सरम् । ते । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे । एव ।
 प्रतीति । तिष्ठन्ति । द्वादश । एकविंशदित्येक-विंशः । भवन्ति । प्रतिष्ठित्याड-
 तिप्रति-स्थित्ये । अथेइति । रुचम् । एव । आत्मन् । [२६] दधते । बहवः । षो
 डशिनः । भवन्ति । विजित्याइतिवि-जित्ये । पट् । आश्विनानि । भवन्ति । पट् ।

वे । ऋतवः । ऋतुपुं । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । उनातिरिक्ताइत्यून-अतिरिक्ताः ।
 वे । एताः । रात्रयः । ऊनाः । तत् । यत् । एकस्यै । न । पञ्चाशत् । अतिरिक्ताइत्य-
 ति-रिक्ताः । तत् । यत् । भूर्यसीः । अष्टाचत्वारिंशत्इत्यष्टा-चत्वारिंशत् । ऊ-
 नात् । च । खलुं । वे । अतिरिक्तादित्यति-रिक्तात् । च । प्रजापतिरितिप्रजा-प-
 तिः । प्रेति । अजायत । ये । प्रजाकामादितिप्रजा-कामाः । पशुकामादितिपशु-का-
 माः । स्युः । ते । एताः । आसीरन् । प्रेति । एव । जायन्ते । प्रजयेतिप्र-जया ।
 पशुभिरितिपशु-भिः । वैराजः । वे । एषः । यज्ञः । यत् । एकस्मिन्नष्टाशइत्येक-
 स्मात्-नपञ्चाशः । ये । एवम् । विद्वांसः । एकस्मान्नपञ्चाशमित्येकस्मात्-नपञ्चा-
 शम् । आसते । विराजमितिवि-राजम् । एव । गच्छन्ति । अन्नादाइत्यन्न-अदाः ।
 भवन्ति । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । अभितः । भवतः । अन्नाद्यस्येतन्न-अद्यस्व ।
 परिगृहीत्याइतिपरि-गृहीत्यै ॥ [२७] वज्रआत्मन्प्रजयाद्वाविंशतिश्च ॥ ७ ॥

सुवँश्सरयेतिसं-वँश्सराय । दीर्घिष्यमाणाः । एकाष्टकायामित्येक-अष्टका-
 याम् । दीर्घेऽन् । एषा । वै । सुवँश्सरस्येतिसं-वँश्सरस्य । पत्नी । यत् । एकाष्टके-
 त्येक-अष्टका । एतस्याम् । वै । एषः । एताम् । रात्रिम् । वसति । सारुपादितिस-
 अरुपात् । एव । सुवँश्सरमितिसं-वँश्सरम् । आरभ्येत्या-रभ्यं । दीर्घपन्ते । आर्तम् ।
 वे । एते । सुवँश्सरस्येतिसं-वँश्सरस्य । अभीति । दीर्घपन्ते । ये । एकाष्टकाया-
 मित्येक-अष्टकायाम् । दीर्घपन्ते । अन्तनामानावित्यन्त-नामानौ । ऋतूदिति । भ-
 वतः । व्यस्तमिति-वि-अस्तम् । वै । एते । सुवँश्सरस्येतिसं वँश्सरस्य । अभीति ।
 दीर्घपन्ते । ये । एकाष्टकायामित्येक-अष्टकायाम् । दीर्घपन्ते । अन्तनामानावित्य-
 न्त-नामानौ । ऋतूदिति । भवतः । फल्गुनीपूर्णमासइतिफल्गुनी-पूर्णमासे । दीर्घे-
 रन् । मुखम् । वै । एतत् । [२८] सुवँश्सरस्येतिसं-वँश्सरस्य । यत् । फल्गुनीपूर्ण-
 मासइतिफल्गुनी-पूर्णमासः । मुखतः । एव । सुवँश्सरमितिसं-वँश्सरम् । आरभ्ये-
 त्या-रभ्यं । दीर्घपन्ते । तस्यं । एका । एव । नियंतिनि-या । यत् । साम्मेध्यइति-
 सां-भेद्ये । विषुवानितिविषु-वान् । सम्पद्यतइतिसं-पद्यते । चित्रापूर्णमासइतिचित्रा-
 पूर्णमासे । दीर्घेऽन् । मुखम् । वै । एतत् । सुवँश्सरस्येतिसं-वँश्सरस्य । यत् ।

चित्रापूर्णासइतिचित्रा-पूर्णमासः । मुखतः । एव । सव्वत्सरमितिसंवत्सरम् ।
 आरभ्येत्या-रभ्य । दीरूपन्ते । तस्य । न । का । चन । निर्येतिनिः-या । भवति ।
 चतुरहर्इतिचतुः अहे । पुरस्तात् । पूर्णमास्याइतिपूर्ण-मास्यै । दीरूपेभ्यः । तेषाम् ।
 एकाष्टकायामित्येक-अष्टकायाम् । क्रयः । समिति । पद्यने । तेन । एकाष्टकाभित्ये
 क-अष्टकाम् । न । छन्वद् । कुर्वन्ति । तेषाम् । [२९] पूर्वपक्षइतिपूर्व-पक्षे । सुत्या । स
 मिति । पद्यने । पूर्वपक्षमितिपूर्व-पक्षम् । मासाः । अभि । समिति । पद्यन्ते । ते । पू
 र्वपक्षइतिपूर्व-पक्षे । उदिति । तिष्ठन्ति । तान् । उत्तिष्ठतइत्युत्-तिष्ठतः । ओपधयः ।
 वनस्पतयः । अनु । उदिति । तिष्ठन्ति । तान् । कल्याणी । कीर्तिः । अनु । उदिति ।
 तिष्ठन्ति । अराधुः । इमे । यजमानाः । इति । तत् । अन्विति । सर्वै । गन्धुवन्ति ॥
 [३०] एतच्छन्वद् कुर्वन्तितेपाद्यतुस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ॥ ८ ॥

सुवर्गमितिसुवः-गम् । वै । एते । लोकम् । यन्ति । ये । सत्रम् । उपयन्ती
 त्युप-यन्ति । अभीति । इन्धते । एव । दीरूपभिः । आत्मानम् । थपयन्ते । उप
 सद्धिरित्युपसत्-भिः । दाम्याम् । लोम । अवेति । यन्ति । दाम्याम् । त्वचम् । दाम्याम् ।
 असृत् । दाम्याम् । मांसम् । दाम्याम् । अस्थि । दाम्याम् । मज्जानम् ।
 आत्मदस्त्रिणमित्यात्म-दस्त्रिणम् । वे । सत्रम् । आत्मानम् । एव । दस्त्रिणाम् ।
 नीत्वा । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । यन्ति । शिखांम् । अनु । भेति । वपन्ते ।
 ऋध्वै । अथोइति । रघायांसः । सुवर्गमितिसुवः-गम् । लोकम् । अयाम् । इति ॥
 [३१] सुवर्गम्पञ्चाशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

ब्रह्मवादिनइतिब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । परमः । य
 ज्ञक्रतूनामितियज्ञ-क्रतूनाम् । कस्मात् । तम् । प्रथमम् । उपेति । यन्ति । इति । ए
 तत् । वै । अग्निष्टोममित्यग्नि-स्तोमम् । प्रथमम् । उपेति । यन्ति । अथ । उक्थ्यम् ।
 अथ । षोडशिनम् । अथ । अतिरात्रमित्यति-रात्रम् । अनुपूर्वमित्यनु-पूर्वम् । एव ।
 एतत् । यज्ञक्रतू नितियज्ञ-क्रतून् । उपेत्येत्युप-इत्य । तान् । आलभ्येत्या-लभ्य ।
 परिगृह्येतिपरि-गृह्य । सोमम् । एव । एतत् । पिवन्तः । आसते । ज्योतिष्टोममिति
 ज्योतिः-स्तोमम् । प्रथमम् । उपेति । यन्ति । ज्योतिष्टोमइतिज्योतिः-स्तोमः । वै ।

स्तोमानाम् । सुखम् । सुखतः । एव । स्तोमार्त् । प्रेति । युञ्जते । ते । [३२] स२
 स्तुताइतिसं-स्तुताः । विराज्जमिति-वि-राजम् । अभि । समिति । पद्यन्ते । देइति ।
 च । ऋचौ । अतीति । रिच्येतेइति । एकया । गौः । अतिरिक्तइत्यति-रिक्तः । ए
 कया । आयुः । ऊनः । सुवर्गइतिसुवः-गः । वै । लोकः । ज्योतिः । ऊर्क् । विरा
 डिति-वि-राट् । सुवर्गमिति-सुवः-गम् । एव । तेन । लोकम् । यन्ति । स्थन्तरमिति
 रथं-तरम् । दिवा । भवति । स्थन्तरमिति-रथं-तरम् । नक्तम् । इति । आहुः । ब्रह्म
 वादिनइति-ब्रह्म-वादिनः । केन । तत् । अजामि । इति । सौभ्रम् । तृतीयसवनइ
 तितृतीय-सवने । ब्रह्मसाममिति-ब्रह्म-सामम् । बृहत् । तत् । मध्यतः । दधति । वि
 धृत्याइति-वि-धृत्यै । तेन । अजामि ॥ [३३] तएकान्नपञ्चाशच्च ॥ ❀ ॥१०॥

ज्योतिष्टोममिति-ज्योतिः-स्तोमम् । प्रथमम् । उपेति । यन्ति । अस्मिन् ।
 एव । तेन । लोके । प्रतीति । तिष्ठन्ति । गोष्टोममिति-गो-स्तोमम् । द्वितीयम् । उ
 पेति । यन्ति । अन्तरिख्ये । एव । तेन । प्रतीति । तिष्ठन्ति । आयुष्टोममित्यायुः-
 स्तोमम् । तृतीयम् । उपेति । यन्ति । अमुष्मिन् । एव । तेन । लोके । प्रतीति ।
 तिष्ठन्ति । इयम् । वाव । ज्योतिः । अन्तरिख्यम् । गौः । असौ । आयुः । यत् ।
 एतान् । स्तोमार्त् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । एषु । एव । तत् । लोकेषु । सन्निर्णः ।
 प्रतितिष्ठन्तइति-प्रति-तिष्ठन्तः । यन्ति । ते । स२ स्तुताइतिसं-स्तुताः । विराज्जमिति
 वि-राजम् । [३४] अभि । समिति । पद्यन्ते । देइति । च । ऋचौ । अतीति । रि
 च्येतेइति । एकया । गौः । अतिरिक्तइत्यति-रिक्तः । एकया । आयुः । ऊनः ।
 सुवर्गइतिसुवः-गः । वै । लोकः । ज्योतिः । ऊर्क् । विराडिति-वि-राट् । ऊर्जम् । एव ।
 अवेति । रुच्यते । ते । न । रुपुषा । आर्तिम् । एति । रुच्यन्ति । अरूपोधाः ।
 भवन्ति । रुपुषसम्वाधाइति-रूपुष-सम्वाधाः । इव । हि । सन्निर्णः । अग्निष्टोमावित्य
 मि-स्तोमो । अभितः । प्रथीइति-प्र-थी । तौ । उक्थ्याः । मध्ये । नभ्यम् । तत् । तत् ।
 एतत् । परियादिति-परि-यत् । देवचक्रमिति-देव-चक्रम् । यत् । एतेन । [३५] प
 डहेनेति-पड्-अहेन । यन्ति । देवचक्रमिति-देव-चक्रम् । एव । ममारोहन्तीति-सं-
 आरोहन्ति । अरिष्ट्यै । ते । स्वास्ति । समिति । अञ्जुवते । पडहेनेति-पड्-अहे

नं । यन्ति । पट् । वै । ऋतवः । ऋतुषु । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । उभयतो
 ज्योतिपेत्युभयतः-ज्योतिषा । यन्ति । उभयतः । एव । सुवर्गइति सुवः-गे । लो
 के । प्रति तिष्ठन्तइति प्रति-तिष्ठन्तः । यन्ति । द्वौ । पट्हाविति पट्-अहौ । भवतः ।
 तानि । द्वादश । अहानि । समिति । पद्यन्ते । द्वादशः । वै । पुरुषः । द्वेइति ।
 सक्थ्यौ । द्वौ । बाहूइति । आत्मा । च । शिरः । च । चत्वारि । अङ्गानि । स्त
 नौ । द्वादशौ । [३६] तत् । पुरुषम् । अन्विति । पर्यावर्तन्तइति परि-आवर्तन्ते ।
 त्रयः । पट्हाइते पट्-अहाः । भवन्ति । तानि । अष्टादशेष्टादश । अहानि ।
 समिति । पद्यन्ते । नवं । अन्यानि । नवं । अन्यानि । नवं । वै । पुरुषे । प्राणा
 इति प्र अनाः । तत् । प्राणानिति प्र-अनान् । अन्विति । पर्यावर्तन्तइति परि-आव
 र्तन्ते । चत्वारः । पट्हाइति पट्-अहाः । भवन्ति । तानि । चतुर्विंशतिरिति च
 तुः-विंशतिः । अहानि । समिति । पद्यन्ते । चतुर्विंशतिरिति चतुः-विंश
 तिः । अर्धमासाइत्यर्ध-मासाः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । तत् । सव्वत्सरमिति सं-
 वत्सरम् । अन्विति । पर्यावर्तन्तइति परि-आवर्तन्ते । अप्रतिष्ठितइत्यप्रति-स्थितः ।
 सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । इति । खलु । वै । आहुः । वर्षायां । प्रतिष्ठायाइति
 प्रति-स्थायाः । इति । एतावत् । वै । सव्वत्सरस्येति सं-वत्सरस्य । ब्राह्मणम् । यावत् ।
 मासः । मासिमासीति मासि-मासि । एव । प्रति तिष्ठन्तइति प्रति-तिष्ठन्तः । यन्ति ॥
 [३७] विराजमेतेन द्वादशावेतावद्वा अष्टौ च ॥ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

मेघः । त्वा । पचतैः । अवतु । लोहितग्रीवइति लोहित-ग्रीवः । छागैः । श
 ल्मलिः । वृथ्वा । पर्णः । ब्रह्मणा । प्लवः । मेघेन । न्यग्रोधः । चमसैः । उदुम्ब
 रः । ऊर्जा । गायत्री । छन्दोभिरिति छन्दः-भिः । त्रिवृदिति त्रि-वृत् । स्तोमैः । अ
 वन्ती । स्थ । अवन्ती । त्वा । अवन्तु । प्रियम् । त्वा । प्रियाणाम् । वर्ष पिष्टम् ।
 आप्यानाम् । निधीनामिति नि-धीनाम् । त्वा । निधिपतिमिति निधि पतिम् । इ
 वामहे । वमे इति । मम् ॥ [३८] मेघेष्वपट् त्रिंशत् ॥ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

कूप्याभ्यः । स्वाहा । कूल्याभ्यः । स्वाहा । विक्र्याभ्यइति विक्र्याभ्यः ।
 स्वाहा । अवर्थाभ्यः । स्वाहा । खन्याभ्यः । स्वाहा । हृद्याभ्यः । स्वाहा । सूद्या

भ्यः । स्वाहा । स्रस्यभ्यः । स्वाहा । वेशन्तीभ्यः । स्वाहा । प्लव्याभ्यः । स्वाहा । वप्याभ्यः । स्वाहा । अवप्याभ्यः । स्वाहा । ह्रादुनीभ्यइतिह्रादुनिभ्यः । स्वाहा । पृषाभ्यः । स्वाहा । स्यन्दमानाभ्यः । स्वाहा । स्थावराभ्यः । स्वाहा । नादेयीभ्यः । स्वाहा । सैन्धवीभ्यः । स्वाहा । समुद्रियाभ्यः । स्वाहा । सर्वाभ्यः । स्वाहा ॥ [३९] कृपाभ्यश्चत्वारिंशत् ॥ ❀ ❀ ॥ १३ ॥

अञ्चइत्यत्-भ्यः । स्वाहा । वहन्तीभ्यः । स्वाहा । परिवहन्तीभ्यइतिपरिवहन्तीभ्यः । स्वाहा । समन्तमितिंस-अन्तम् । वहन्तीभ्यः । स्वाहा । शीघ्रम् । वहन्तीभ्यः । स्वाहा । शीभम् । वहन्तीभ्यः । स्वाहा । उग्रम् । वहन्तीभ्यः । स्वाहा । भीमम् । वहन्तीभ्यः । स्वाहा । अम्भोभ्यइत्यम्भः-भ्यः । स्वाहा । नभोभ्यइतिनभः-भ्यः । स्वाहा । महोभ्यइतिमहः-भ्यः । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [४०] अञ्चएकान्त्रिंशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १४ ॥

यः । अर्वन्तम् । जिघांसति । तम् । अभीति । अभीति । वरुणः ॥ पुरः । मर्तैः । पुरः । श्वा ॥ अहम् । च । त्वम् । च । वृत्रहन्तिवृत्रहन् । समिति । वभूव । सनिभ्यइतिसनिभ्यः । आ ॥ अगतीवा । चित् । अद्विषइत्यद्विषः । अन्विति । नौ । शूर । मःसुतैः । भद्राः । इन्द्रस्य । रातयः ॥ अभीति । क्रत्वा । इन्द्र । भूः । अर्ध । जम्भ । न । ते । विव्यकू । महिमानम् । रजांसि ॥ स्वेन । हि । वृत्रम् । शर्वसा । जघन्थ । न । शत्रुः । अन्तम् । विविदतु । युधा । ते ॥ [४१] विविदद्वेच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १५ ॥

नमः । राज्ञे । नमः । वरुणाय । नमः । अथाय । नमः । प्रजापतयइतिप्रजापतये । नमः । अधिपतयइत्यधिपतये । अधिपतिरित्यधिपतिः । असि । अधिपतिमित्यधिपतिम् । मा । कुरु । अधिपतिरित्यधिपतिः । अहम् । प्रजानामितिप्रजानाम् । भूयासम् । माम् । धेहि । मयि । धेहि । उपाकृतायेत्युप-आकृताय । स्वाहा । आलब्धायेत्यालब्धाय । स्वाहा । हुताय । स्वाहा ॥ [४२] नमएकान्त्रिंशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १६ ॥

मयोभूरितिमयः-भूः । वातः । अभीति । वातु । उसाः । ऊर्जस्वतीः ।

ओषधीः । एति । विशन्ताम् ॥ पीवंस्वतीः । जीवधन्याइतिजीव-धन्याः । पिब
 न्तु । अवसाय । पदतइतिपत्-वते । रुद्र । मृड ॥ याः । सरूपाइतिस-रूपाः । विरूपा
 इतिवि-रूपाः । एकरूपाइत्येक-रूपाः । यासाम् । अग्निः । इष्टया । नामानि । वेद ॥
 याः । अङ्गिरसः । तपसा । इह । चक्रुः । ताभ्यः । पर्जन्य । महि । शर्म । यच्छ ॥
 याः । देवेषु । तनुवम् । ऐर्यन्त । यासाम् । सोमः । विश्वा । रूपाणि । वेद ॥
 ताः । अस्मभ्यमित्यस्म-भ्यम् । पयसा । पिबन्मानाः । प्रजावतीरितिप्रजा-वतीः ।
 इन्द्र । [४३] गोष्ठइतिगो-स्थे । रिरीहि ॥ प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । मह्यम् । ए
 ताः । संरणः । विश्वैः । देवैः । पितृभिरितिपितृ-भिः । सन्विद्वानइतिसं-विद्वानः ॥
 शिवाः । सतीः । उपेति । नः । गोष्ठमितिगो-स्थम् । एति । अक्रः । तासाम् । व
 यम् । प्रजयेतिप्र-जया । समिति । मदेम ॥ इह । धृतिः । स्वाहा । इह । विधृति
 रितिवि-धृतिः । स्वाहा । इह । रन्तिः । स्वाहा । इह । रमन्तिः । स्वाहा । महीम् ।
 उ । स्थिति । सुत्रामाणमिति सु-त्रामाणम् ॥ [४४] इन्द्राष्टात्रिंशच्च ॥ ॥ १७॥

किम् । स्थित् । आसीत् । पूर्वचित्तिरितिपूर्व-चित्तिः । किम् । स्थित् । आ
 सीत् । बृहत् । वयः ॥ किम् । स्थित् । आसीत् । पिशङ्गिला । किम् । स्थित् ।
 आसीत् । पिलिप्पिला ॥ द्यौः । आसीत् । पूर्वचित्तिरितिपूर्व-चित्तिः । अथः ।
 आसीत् । बृहत् । वयः ॥ रात्रिः । आसीत् । पिशङ्गिला । अथिः । आसीत् ।
 पिलिप्पिला ॥ कः । स्थित् । एकाकी । चरति । कः । उ । स्थित् । जायते ।
 पुनः ॥ किम् । स्थित् । हिमस्य । भेषजम् । किम् । स्थित् । आवपन्नमित्या-वप
 नम् । महत् ॥ सूर्यः । एकाकी । चरति । [४५] चन्द्रमाः । जायते । पुनः ॥
 अग्निः । हिमस्य । भेषजम् । भूमिः । आवपन्नमित्या-वपनम् । महत् ॥ पृच्छा
 मि । त्वा । परम् । अन्तम् । पृथिव्याः । पृच्छामि । त्वा । भुवनस्य । नाभिम् ॥
 पृच्छामि । त्वा । वृष्णः । अश्वस्य । रेतः । पृच्छामि । वाचः । परम् । व्योमे
 तिवि-ओम् ॥ वेदिम् । आहुः । परम् । अन्तम् । पृथिव्याः । यज्ञम् । आहुः ।
 भुवनस्य । नाभिम् ॥ सोमम् । आहुः । वृष्णः । अश्वस्य । रेतः । ब्रह्म । एव ।
 वाचः । परम् । व्योमेतिवि-ओम् ॥ [४६] सूर्यएकाकीचरतिपद् चत्वारिंशच्च ॥

अम्बे । अम्बालि । अम्बिके । न । मा । नयति । कः । चन ॥ सस
 स्ति । अश्वकः ॥ सुभगइति सुभगे । काम्पीलवासिनीतिकाम्पील-वासिनि । सुव
 र्गइतिसुवःगे । लेके । सम् । प्रेति । ऊर्वाथाम् ॥ एति । अहम् । अजानि ।
 गर्भधमिति गर्भ-धम् । एति । त्वम् । अजानि । गर्भधमिति गर्भ-धम् ॥ तौ । सह ।
 चतुरः । पदः । सम् । प्रेति । सास्यावहै ॥ वृषा । वाम् । स्तोधाइति स्तः-धाः । रे
 तः । दधातु । उदिति । सक्थ्योः । गृदम् । धेहि । अज्जिम् । उदञ्जिमित्युत्-अज्जिम् ।
 अन्विति । अज ॥ यः । स्त्रीणाम् । जीवभोजनइति जीव-भोजनः । यः । आ
 साम् । [४७] विलधावनइति विल-धावनः ॥ ग्रियः । स्त्रीणाम् । अपीच्यः ॥ यः ।
 आसाम् । कृष्णे । लक्ष्मणि । सदिगृदिम् । पुरावधीदिति परा-अवधीत् ॥ अम्बे ।
 अम्बालि । अम्बिके । न । मा । यभति । कः । चन ॥ ससस्ति । अश्वकः ॥ ऊ
 र्वाम् । एनाम् । उदिति । श्रयतातु । वेणुभारमिति वेणु-भारम् । गिरो । इव ॥
 अर्थ । अस्याः । मध्यम् । एधताम् । शीते । वार्ते । पुनश्च । इव ॥ अम्बे । अ
 म्बालि । अम्बिके । न । मा । यभति । कः । चन ॥ ससस्ति । अश्वकः ॥ यत् ।
 हरिणी । यवम् । अस्ति । न । [४८] पुष्टम् । पशु । मन्यते ॥ शूद्रा । यत् । अ
 र्यजुरेत्यर्थ - जरा । न । पोषाय । धनायति ॥ अम्बे । अम्बालि । अम्बिके । न ।
 मा । यभति । कः । चन ॥ ससस्ति । अश्वकः ॥ इयम् । युका । शकुन्तिका ।
 आहलमित्या-हलम् । इति । सर्पति ॥ आहतमित्या-हतम् । गभे । पसः । नीति ।
 जलगुलीति । धाणिका ॥ अम्बे । अम्बालि । अम्बिके । न । मा । यभति । कः ।
 चन ॥ ससस्ति । अश्वकः ॥ माता । च । ते । पिता । च । ते । अग्रम् । वृक्षस्य । शे
 हवः ॥ [४९] प्रेति । सुलामि । इति । ते । पिता । गभे । मुष्टिम् । अतः सयत् ॥
 दधिकार्वणइति दधि-कार्वणः । अकारिपम् । जिप्णोः । अश्वस्य । वाजिनः ॥
 सुरभि । नः । सुखा । कस्तु । प्रेति । नः । आयुःपि । तारिपत् ॥ आपः । हि ।
 स्थ । मयोभुवइति मयः-भुवः । ताः । नः । ऊर्जे । दधातु ॥ महे । रणाय । च
 रूपसे ॥ यः । वः । शिवतंगइति शिव-तमः । रसः । तस्य । भाजयत् । इह । नः ॥
 उशतीः । इव । मातरः ॥ तस्मै । अरम् । ग्रामम् । वः । यस्य । स्पर्थाय । जित्व

य ॥ आपः । जनयथ । च । नः ॥ [५०] आसामत्तिनरोहतेजिन्वथचत्वारिच ॥

भूः । सुवः । सुवः । वसवः । त्वा । अञ्जन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । रु
द्राः । त्वा । अञ्जन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । आदित्याः । त्वा । अञ्जन्तु । जार्ग
तेन । छन्दसा । यत् । वार्तः । अपः । अगमत् । इन्द्रस्य । तनुवम् । प्रियाम् ॥
एतम् । स्तोतः । एतेन । पथा । पुनः । अश्वम् । एति । वर्तयासि । नः ॥
लाजी (३) न् । शाची (३) न् । यशः । ममाँ (४) ॥ यव्यायै । गव्यायै । एतत् ।
देवाः । अन्नम् । अत्त । एतत् । अन्नम् । अद्धि । प्रजाएतइतिप्रजा-पते ॥ युञ्ज
न्ति । ब्रह्मम् । अरुपम् । चरन्तम् । परीति । तस्थुपः ॥ रोचन्ते । रोचना । द्वि
वि ॥ युञ्जन्ति । अस्य । काम्या । हरीइति । विपरुषेतिवि-परुषसा । रथे ॥ शो
णा । धृष्णइति । नृवाहसेतिनृ-वाहसा ॥ केतुम् । कृष्वन् । अकेतवे । पेशः । म
र्याः । अपेशसे ॥ समिति । उपद्विरित्युपत्-भिः । अजायथाः ॥ [५१] ब्रह्मपञ्च
विंशतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २० ॥

प्राणायेतिप्र-अनाय । स्वाहा । व्यानायेतिवि-अनाय । स्वाहा । अणाना
येत्यप-अनाय । स्वाहा । सार्वभ्यइतिसार्व-भ्यः । स्वाहा । सन्तानेभ्यइतिसं-ताने
भ्यः । स्वाहा । परिसन्तानेभ्यइतिपरि-सन्तानेभ्यः । स्वाहा । पूर्वभ्यइतिपूर्व-भ्यः ।
स्वाहा । सन्धानेभ्यइतिसं-धानेभ्यः । स्वाहा । शरीरेभ्यः । स्वाहा । यज्ञाय ।
स्वाहा । दक्षिणाभ्यः । स्वाहा । सुवर्गायेतिसुवः-गार्ग । स्वाहा । लोकाय ।
स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [५२] प्राणायष्टाविंशतिः ॥ ❀ ॥ २१ ॥

सिताय । स्वाहा । असिताय । स्वाहा । अभिहितयेत्यभि-हिताय ।
स्वाहा । अनभिहितायेत्यनेभि-हिताय । स्वाहा । युक्ताय । स्वाहा । अयुक्ताय ।
स्वाहा । सुयुक्तायेतिसु-युक्ताय । स्वाहा । उद्युक्तायेत्युत्-युक्ताय । स्वाहा । विमु
क्तायेतिवि-मुक्ताय । स्वाहा । प्रमुक्तायेतिप्र-मुक्ताय । स्वाहा । वञ्चते । स्वाहा ।
प्रविञ्चतइतिपरि-वञ्चते । स्वाहा । सन्वञ्चतइतिसं-वञ्चते । स्वाहा । अनुवञ्चतइत्यनु-
वञ्चते । स्वाहा । उद्वञ्चतइत्युत्-वञ्चते । स्वाहा । यते । स्वाहा । धावते । स्वाहा ।
तिष्ठते । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [५३] सिताष्टात्रिंशत् ॥ ❀ ॥ २२ ॥

बृहस्पतिश्च यथा वा ऋत्वावे प्रजापतिर्येनयेन देवावदेवसूत्रे आदित्यावसि
ष्ठस्त्वँधसुराय सुवर्गं ये सत्रमर्हन्नादिनो ज्योतिष्टोमस्तेषः कूप्याभ्योऽहो यो नमो
मयोभूः किं स्वित्दम्बेभूः प्राणाय मिताय द्राविंशतिः ॥ २२ ॥ बृहस्पतिः प्रतितिष्ठ
न्ति वै देशरात्रेण सुवर्गं यो अर्वन्तस्त्रिपञ्चाशत् ॥ [५३.] बृहस्पतिस्त्वँस्मे
स्वाहा ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

हरिः ओ (३) म् ॥

इति सप्तमकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः ॥

सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

हरिः ओ (४) म् ॥

गायः । वे । एतत् । सत्रम् । आसत् । अश्रुङ्गाः । सतीः । शृङ्गाणि ।
नः । जायन्ते । इति । कामेन । तासाम् । दर्श । मासाः । निषण्णा इति नि-स
न्नाः । आसन् । अथ । शृङ्गाणि । अजायन्त । ताः । उदिति । अतिष्ठन् । अरा
थम् । इति । अथ । यासाम् । न । अजायन्त । ताः । सँवँधसुरमितिसँवँधसुरम् ।
आप्त्वा । उदिति । अतिष्ठन् । अराथम् । इति । यासाम् । च । अजायन्त । या
साम् । च । न । ताः । उमेयीः । उदिति । अतिष्ठन् । अराथम् । इति । गोसुत्र
मिति गो-सुत्रम् । वे । [१] सँवँधसुरइतिसँवँधसुरः । ये । एवम् । विद्यासः । स
ँवँधसुरमितिसँवँधसुरम् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । ऋधुवन्ति । एव । तस्मात् । तूष्
रा । वार्षिको । मासौ । पत्नी । चरति । सत्राभिजितमिति सत्र-अभिजितम् ।
हि । अस्थे । तस्मात् । सँवँधसुरमदइतिसँवँधसुर-सदः । यत् । किम् । च । गृहे ।
क्रियते । तत् । आसम् । अवर्द्धमित्यव-र्द्धम् । अभिजितमित्यभि-जितम् । क्रि
यते । समुद्रम् । वे । एते । प्रेति । प्लवन्ते । ये । सँवँधसुरमितिसँवँधसुरम् । उप
यन्तीत्युप-यन्ति । यः । वे । समुद्रस्य । पारम् । न । पश्यति । न । वे । सः । त
तः । उदिति । एति । सँवँधसुरइतिसँवँधसुरः । [२] वे । समुद्रः । तस्य । एतत् ।

पारम् । यत् । अतिरात्रावित्यति-रात्रौ । ये । एवम् । विद्वांसः । सव्वत्सरमिति
 सं-वत्सरम् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । अनार्ताः । एव । उद्वचमित्युत्-ऋचम् । ग
 च्छन्ति । इयम् । वै । पूर्वः । अतिरात्रइत्यति-रात्रः । असौ । उत्तरइत्युत्-तरः । म
 नः । पूर्वः । वाक् । उत्तरइत्युत्-तरः । प्राणइतिप्र-अनः । पूर्वः । अपानइत्यप-अ
 नः । उत्तरइत्युत्-तरः । प्ररोधनमितिप्र-रोधनम् । पूर्वः । उदयनमित्युत्-अयनम् ।
 उत्तरइत्युत्-तरः । ज्योतिषोमइतिज्योतिः-स्तोमः । वैश्वानरः । अतिरात्रइत्यति-
 रात्रः । भवति । ज्योतिः । एव । पुरस्तात् । दधते । सुवर्गस्येतिस्वः-गस्य । लो
 कस्य । अतुल्यात्याइत्यतु-ल्यात्यै । चतुर्विंशतिचतुः-विंशः । प्रायणीयइतिप्र-
 अयनीयः । भवति । चतुर्विंशतिरितिचतुः-विंशतिः । अर्धमासाइत्यर्ध-मासाः ।
 [३] सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । प्रयन्तइतिप्र-यन्तः । एव । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे ।
 प्रतीति । तिष्ठन्ति । तस्य । त्रीणि । च । शतानि । पृष्टिः । च । स्तोत्रीयाः । ता
 र्वतीः । सव्वत्सरस्येतिसं-वत्सरस्य । रात्रयः । उभेइति । एव । सव्वत्सरस्येतिसं-
 वत्सरस्य । रूपेइति । आप्नुवन्ति । ते । स स्थित्याइतिसं-स्थित्यै । अरिष्ट्यै । उत्तरे
 रिद्युत्-तरे । अहोभिरित्यहः-भिः । चरन्ति । पडहाइतिपद्-अहाः । भवन्ति । पद् ।
 वै । ऋतवः । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरः । ऋतुर्षु । एव । सव्वत्सरइतिसं-वत्सरे ।
 प्रतीति । तिष्ठन्ति । गोः । च । आयुः । च । मध्यतः । स्तोमौ । भवतः । सव्वत्स
 रस्येतिसं-वत्सरस्य । एव । तत् । मिथुनम् । मध्यतः । [४] दधति । प्रजननयेति
 प्र-जनननाय । ज्योतिः । अभिः । भवति । विमोचनमितिवि-मोचनम् । एव ।
 तत् । छन्दांसि । एव । तत् । विमोक्तमितिवि-मोक्तम् । यन्ति । अथोइति । उ
 भयतोऽज्योतिषेत्युभयतः-ज्योतिषा । एव । पडहेनेतिपद्-अहेन । सुवर्गमितिस्व
 वः-गम् । लोकम् । यन्ति । ब्रह्मगादिनइतिब्रह्म-गादिनः । वदन्ति । आसते ।
 केन । यन्ति । इति । देवयानेनेतिदेव-यानेन । पथा । इति । ब्रूयात् । छन्दांसि ।
 वै । देवयानइतिदेव-यानः । पन्थाः । गायत्री । त्रिष्टुप् । जगती । ज्यो
 तिः । वै । गायत्री । गोः । त्रिष्टुक् । आयुः । जगती । यत् । एते । स्तोमाः ।
 भवन्ति । देवयानेनेतिदेव-यानेन । एव । [५] तत् । पथा । यन्ति । ममा

नम् । सामं । भवति । देवलोकइतिदेव-लोकः । वै । सामं । देवलोकादितिदेव-
लोकात् । एव । न । युन्ति । अन्याअन्याइत्यन्याः-अन्याः । ऋचः । भवन्ति । म-
नुष्यलोकइतिमनुष्य-लोकः । वै । ऋचः । मनुष्यलोकादितिमनुष्य-लोकात् । एव ।
अन्यमन्यमित्यन्य-अन्यम् । देवलोकमितिदेव-लोकम् । अभ्यारोहन्तइत्यभि-आ-
रोहन्तः । युन्ति । अभिवर्तइत्यभि-वर्तः । ब्रह्मसाममितिब्रह्म-सामम् । भवति । सु-
वर्गस्येतिस्वः गस्यं । लोकस्यं । अभिवर्त्याइत्यभि-वृत्यै । अभिजिदित्यभि-जित् ।
भवति । सुवर्गस्येतिस्वः-गस्यं । लोकस्यं । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । विश्वजि-
दिति विश्व-जित् । भवति । विश्वस्य । जित्यै । मासिमासीतिमासि-मासि । पृष्ठानि ।
उपेति । युन्ति । मासिमासीतिमासि-मासि । अतिग्राह्याइत्यति-ग्राह्याः । गृह्यन्ते । मा-
सिमासीतिमासि-मासि । एव । वीर्यम् । दधति । मासाम् । प्रतिष्ठित्याइतिप्रति-स्थि-
त्यै । उपरिष्ठात् । मासाम् । पृष्ठानि । उपेति । युन्ति । तस्मात् । उपरिष्ठात् ।
ओषधयः । फलम् । गृह्यन्ति ॥ [६] गोसत्रव्वाणंसव्वत्सरोऽर्धमासामिथुनम्
ध्यतो देवयानेनैववीर्यन्त्रयोदशच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१॥

गावः । वै । एतत् । सत्रम् । आसत् । अशृङ्गाः । सतीः । शृङ्गाणि । सिपा-
सन्तीः । तासांम् । दशं । मासाः । निषण्णाइतिनि-सन्नाः । आसन् । अर्थ । शृङ्गा-
णि । अजायन्त । ताः । अश्ववन् । अश्वम् । उदिति । तिष्ठाम् । अवेति । तम् ।
कर्मम् । अश्वम् । येन । कर्मेन । न्यपदामेतिनि-असदाम् । इति । तासांम् ।
उ । तु । वै । अश्ववन् । अर्धाः । वा । यावतीः । वा । आसामहे । एव । इमौ ।
द्वादशौ । मासौ । सुव्वत्सुरमितिसं-व्वत्सुरम् । सम्पाद्येति सं-पाद्यं । उदिति । ति-
ष्ठाम् । इति । तासांम् । [७] द्वादशे । मासि । शृङ्गाणि । प्रेति । अवर्तन्त । श्र-
जयेतिश्रत्-धयां । वा । अश्रजयेत्श्रत्-धयां । वा । ताः । इमाः । याः । तूपाः ।
उभय्यः । वाव । ताः । आश्ववन् । याः । च । शृङ्गाणि । असन्वन् । याः । च ।
ऊर्जम् । अवारुन्धतेत्यव-अरुन्धत । ऋध्नोति । दशस्वितिदश-सु । मासु । उचि-
ष्ठित्युत्-तिष्ठन् । ऋध्नोति । द्वादशस्वितिद्वादश-सु । यः । एवम् । वेदं । पदे-
नं । खलुं । वै । एते । युन्ति । विन्दति । खलुं । वै । पदेन । यन् । तत् । वै ।

एतत् । ऋद्धम् । अयनम् । तस्मात् । एतत् । गोसनीतिगो-सनि ॥ [८] तिष्ठ
मेतितासान्तस्माद् द्वेच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २ ॥

प्रथमे । मासि । पृष्ठानि । उपेति । यन्ति । मध्यमे । उपेति । यन्ति । उत्त
मइत्युत्-तमे । उपेति । यन्ति । तत् । आहुः । याम् । वै । त्रिः । एकस्य । अह्नः ।
उपसीदन्तीत्युप-सीदन्ति । दहम् । वै । सा । अपराभ्याम् । दोहाभ्याम् । दुहे ।
अथ । कुतः । सा । योग्यते । याम् । द्वादश । कृत्वं । उपसीदन्तीत्युप-सीदन्ति ।
इति । सव्वत्सरमितिसंवत्सरम् । सम्पाद्येति संपाद्य । उत्तमइत्युत्-तमे । मासि ।
सकृत् । पृष्ठानि । उपेति । इयुः । तत् । यजमानाः । यज्ञम् । पशून् । अवेति । रु
न्धते । समुद्रम् । वै । [९] एते । अनवारम् । अपारम् । प्रेति । प्लवन्ते । ये । सव्व
त्सरमितिसंवत्सरम् । उपयन्तीत्युप-यन्ति । यत् । बृहद्रथन्तरेइतिबृहत्-रथन्तरे ।
अन्वर्जैर्युरित्यनु-अर्जैर्युः । यथा । मध्ये । समुद्रस्य । प्लवम् । अन्वर्जैर्युरित्यनु-अ
र्जैर्युः । तादृक् । तत् । अनुत्सर्गमित्यनुत्-सर्गम् । बृहद्रथन्तराभ्यामितिवृहत्-रथन्त
राभ्याम् । इत्वा । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थात् । गच्छन्ति । सर्वेभ्यः । वै । कामेभ्यः ।
मुन्धिरितिसंधिः । दुहे । तत् । यजमानाः । सर्वान् । कामान् । अवेति । रुन्धते ॥
[१०] समुद्रं वैचतुस्त्रिंशच्च ॥ ❀ ❀ ❀ ॥ ३ ॥

समान्यः । ऋचः । भवन्ति । मनुष्यलोकइतिमनुष्य-लोकः । वै । ऋचः ।
मनुष्यलोकादितिमनुष्य-लोकात् । एव । न । यन्ति । अन्यर्दन्यदित्यन्यत्-अन्यत् ।
साम् । भवति । देवलोकइतिदेव-लोकः । वै । साम् । देवलोकादितिदेव-लोकात् ।
एव । अन्यर्दन्यमित्यन्यं-अन्यम् । मनुष्यलोकमितिमनुष्य-लोकम् । प्रत्यवरोहन्तइ
तिप्रति-अवरोहन्तः । यन्ति । जगतीम् । अग्रे । उपेति । यन्ति । जगतीम् । वै । छन्दा
सि । प्रत्यवरोहन्तीतिप्रति-अवरोहन्ति । आश्रयणम् । ग्रहाः । बृहत् । पृष्ठानि । त्रय
स्त्रिंशमितित्रयः त्रिंशम् । स्तोमाः । तस्मात् । ज्यायां सम् । कनीयान् । प्र
त्यवरोहन्तीतिप्रति-अवरोहन्ति । वैश्वकर्मणइतिवैश्व-कर्मणः । गृह्यते । विश्वानि ।
एव । तेन । कर्माणि । यजमानाः । अवेति । रुन्धते । आदित्यः । [११] गृह्यते ।
इयम् । वै । आदितिः । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अन्योन्यइत्यन्य-अ

न्यः । गृह्यतेइति । मिथुनत्वायेतिमिथुन-त्वाय । प्रजात्याइतिप्र-जात्ये । अवान्तर
मित्येव-अन्तरम् । वे । दशरात्रेणेतिदश-रात्रेण । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजा
इतिप्र-जाः । अमृजन्त । यत् । दशरात्रइतिदश-रात्रः । भवति । प्रजाइतिप्र-जाः ।
एव । तत् । यजमानाः । सृजन्ते । एताम् । ह । वै । उदङ्कः । शौल्वायनः । स
त्रस्य । ऋद्धिम् । उवाच । यत् । दशरात्रइतिदश-रात्रः । यत् । दशरात्रइतिदश-
रात्रः । भवति । सुवस्य । ऋद्ध्यै । अथोइति । यत् । एव । पूर्वेषु । अहस्स्वित्यहं-
सु । विलोमेतिवि-लोम । क्रियते । तस्य । एव । एषा । शान्तिः ॥ [१२] आदि
त्यस्तस्येवदेवं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥४॥

यदि । सोमौ । स० सुतावितिसं-सुतो । स्याताम् । मृद्वति । रात्रियै । प्रातस्तु
वाकमितिप्रातः-अनुवाकम् । उपाकुर्यादित्युप-आकुर्यात् । पूर्वः । वाचम् । पूर्वः ।
देवताः । पूर्वः । छन्दांसि । वृद्धक्ते । वृषण्वतीमितिवृषण्-वतीम् । प्रतिपद
मितिप्रति-पदम् । कुर्यात् । प्रातस्सवनादितिप्रातः सवनात् । एव । एषाम् । इ
न्द्रम् । वृद्धक्ते । अथोइति । खलु । आहुः । सवनमुखेसवनमुखइतिसवनमुखे-सव
नमुखे । कार्या । इति । सवनमुखाध्वसनमुखादितिसवनमुखात्-सवनमुखात् । ए
व । एषाम् । इन्द्रम् । वृद्धक्ते । स० वेशायेतिसं-वेशाय । उपवेशायेत्युप-वेशाय ।
गायत्रियाः । त्रिष्टुभः । जगत्याः । अनुष्टुभइत्यनु-ष्टुभः । एह्यक्त्याः । अभिभू
त्याइत्यभि-भूत्यै । स्वाहा । छन्दांसि । वै । स० वेशइतिसं-वेशः । उपवेशइत्यु
प-वेशः । छन्दोभिरितिछन्दः-भिः । एव । एषाम् । [१३] छन्दांसि । वृद्धक्ते ।
सजनीयमितिस-जनीयम् । शस्यम् । विहव्यमितिवि-हव्यम् । शस्यम् । अगस्त्य
स्य । कयाशुभीयमितिकया-शुभीयम् । शस्यम् । एतावत् । वै । अस्ति । यावत् ।
एतत् । यावत् । एव । अस्ति । तत् । एषाम् । वृद्धक्ते । यदि । प्रातस्सवनइति
प्रातः-सवने । कुलशः । दीर्येत । वेष्णवीषु । शिपिविष्टवन्तीष्वितिशिपिविष्ट-वन्ती
षु । स्तुवीरन् । यत् । वै । यज्ञस्य । अतिरिच्यतइत्यति-रिच्यते । विष्णुम् । तत् ।
शिपिविष्टमितिशिपि-विष्टम् । अभि । अतीति । रिच्यते । तत् । विष्णुः । शिपि
विष्टइतिशिपि-विष्टः । अतिरिक्तइत्यति-रिक्तम् । एव । अतिरिक्तमित्याति-रिक्तम् ।

दधाति । अथेइति । अतिरिक्तेनेत्यति-रिक्तेन । एव । अतिरिक्तमित्यति-रि-
क्तम् । आप्त्वा । अवेति । रुन्धते । यदि । मध्यन्दिने । दीयैत । वपट् कारनि
धनामतिवपट् कार-निधनम् । साम । कुर्युः । वपट् कारइतिवपट्-कारः । वै । यज्ञ
स्य । प्रतिष्ठेतिप्रति-स्था । प्रतिष्ठामितिप्रति-स्थाम् । एव । एनत् । गमयन्ति । य
दि । तृतीयमवनडतितृतीय-सवने । एतत् । एव ॥ [१४] छन्दोभिरेवैषामवै
कान्नावश्रुतिश्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ५ ॥

पडहैरितिषट्-अहैः । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । अहः । उदिति । सृ-
जन्ति । पडहैरितिषट्-अहैः । हि । मासान् । सम्पश्यन्तीतिसं-पश्यन्ति । अर्धमासै
रित्यर्ध-मासैः । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । अहः । उदिति । सृजन्ति । अर्ध
मासैरित्यर्ध-मासैः । हि । मासान् । सम्पश्यन्तीतिसं-पश्यन्ति । अमावास्येत्यं
मा-वास्यया । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । अहः । उदिति । सृजन्ति । अमा
वास्येत्यंमा-वास्यया । हि । मासान् । सम्पश्यन्तीतिसं-पश्यन्ति । पौर्णमास्येति
पौर्ण-मास्या । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । अहः । उदिति । सृजन्ति । पौर्णमा
स्येतिपौर्ण-मास्या । हि । मासान् । सम्पश्यन्तीतिसं-पश्यन्ति । यः । वै । पूर्णं । आ-
सिञ्चतीत्यां-सिञ्चति । परेति । सः । सिञ्चति । यः । पूर्णात् । उदञ्चतीत्युत्-अञ्चति ।
[१५] प्राणमितिप्र-अनम् । अस्मिन् । सः । दधाति । यत् । पौर्णमास्येतिपौर्ण-
मास्या । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । अहः । उःसृजन्तीत्युत्-सृजन्ति । सुँव
श्मरायेतिसं-वश्मरायं । एव । तत् । प्राणमितिप्र-अनम् । दधति । तत् । अन्वि-
ति । सन्निर्णः । प्रेति । अनन्ति । यत् । अहः । न । उःसृजेयुरित्युत्-सृजेयुः ।
यथा । दृतिः । उपनद्धइत्युप-नद्धः । विपत्तीतिवि-पतति । एवम् । सुँवश्मरइति
सं-वश्मरः । वीति । पतेत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेयुः । यत् । पौर्णमास्येतिपौ-
र्ण-मास्या । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । अहः । उःसृजन्तीत्युत्-सृजन्ति । सु-
ँवश्मरायेतिसं-वश्मरायं । एव । तत् । उदानमित्युत्-अनम् । दधति । तत् । अ-
न्विति । सन्निर्णः । उदिति । [१६] अनन्ति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छन्ति ।
पूर्णमासइतिपूर्ण-मासे । वै । देवानाम् । सुतः । यत् । पौर्णमास्येतिपौर्ण-मास्या ।

मासान् । सम्पाद्येति संपाद्यं । अहं । उथ्सृजन्तीत्युत्-सृजन्ति । देवानाम् ।
 एव । तत् । यज्ञेन । यज्ञम् । प्रत्यर्वरोहन्तीतिप्रति-अर्वरोहन्ति । वीतिं ।
 वै । एतत् । यज्ञम् । छिन्दन्ति । यत् । पृडहसन्ततमितिपृडह-सन्ततम् । सन्तम् ।
 अयं । अहं । उथ्सृजन्तीत्युत्-सृजन्ति । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । पशुम् ।
 एति । लभन्ते । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । सर्वाः । देवताः । देवताभिः । एव ।
 यज्ञम् । समिति । तन्वन्ति । यन्ति । वै । एते । सर्वनात् । ये । अहं । [१७]
 उथ्सृजन्तीत्युत्-सृजन्ति । तुरीयम् । खलु । वै । एतत् । सर्वनम् । यत् । सान्ना
 ध्यमितिसां-नाय्यम् । यत् । सान्नाय्यमितिसां-नाय्यम् । भवन्ति । तेन । एव ।
 सर्वनात् । न । यन्ति । समुपहूयेतिसं-उपहूयं । भ्रूषयन्ति । एतत्सोमपीथाइत्ये
 तत्-सोमपीथाः । हि । एतर्हि । यथायतनमिति यथा-आयतनम् । वै । एतेषाम् ।
 सवनभाजइतिसवन-भाजः । देवताः । गच्छन्ति । ये । अहं । उथ्सृजन्तीत्युत्-
 सृजन्ति । अनुसवनमित्यनु-सवनम् । पुरोडाशान् । निरिति । वपन्ति । यथायत्
 नादितियथा-आयतनात् । एव । सवनभाजइतिसवन-भाजः । देवताः । अवेति ।
 रुन्धते । अष्टाकपालानित्यष्टा-कपालान् । प्रातस्सवनइतिप्रातः-सवने । एकादश
 कपालानित्येकादश-कपालान् । माध्यन्दिने । सर्वने । द्वादशकपालानितिद्वाद
 श-कपालान् । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । छन्दांसि । एव । आप्त्वा । अवे
 ति । रुन्धते । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । चरुम् । तृतीयसवनइतितृतीय-सवने । नि
 रिति । वपन्ति । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । वै । तृतीयसवनमिति तृतीय-सवनम् । ते

इति । आहुः । येइति । अवान्तरमित्यव - अन्तरम् । यज्ञम् । भेजातेइति । इति ।
या । प्रथमा । व्यष्टकेतिवि-अष्टका । तस्याम् । उत्सृज्यमित्युत् - सृज्यम् । इति ।
आहुः । एषः । वै । मासः । विशरइतिवि-शरः । इति । न । आदिष्टमित्या दिष्टम् ।
[१९] उदिति । सृजेयुः । यत् । आदिष्टमित्या दिष्टम् । उत्सृजेयुरित्युत्-सृजेयुः ।
यादृशं । पुनः । पर्याप्लावइतिपरि-आप्लावे । मर्च्ये । पृहस्येतिपट् - अहस्यं । सम्प
द्येतेतिसं-पद्येत । पृहैरितिपट् अहैः । मासान् । सम्पाद्येतिसं-पाद्यं । यत् । सप्तमम् ।
अहः । तस्मिन् । उदिति । सृजेयुः । तत् । अग्नये । वसुमतइतिवसु-मते । पुरोडा
शम् । अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । निरिति । वपेयुः । ऐन्द्रम् । दधि । इन्द्राय ।
मरुत्वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । वैश्वदेवमिति वैश्व-दे
वम् । द्वादशकपालमितिद्वादश-कपालम् । अग्नेः । वै । वसुमतइतिवसु-मते । प्रा
तस्सवनमितिप्रातः-सवनम् । यत् । अग्नये । वसुमतइतिवसु-मते । पुरोडाशम् ।
अष्टार्कपालमित्यष्टा-कपालम् । निर्वपन्तीतिनिः-वपन्ति । देवताम् । एव । तत् ।
भागिनीम् । कुर्वन्ति । [२०] सवनम् । अष्टाभिः । उपेति । युन्ति । यत् । ऐ
न्द्रम् । दधि । भवति । इन्द्रम् । एव । तत् । भागधेयादितिभाग-धेयात् । न ।
च्यावयन्ति । इन्द्रस्य । वै । मरुत्वतः । मार्घ्यन्दिनम् । सवनम् । यत् । इन्द्राय ।
मरुत्वते । पुरोडाशम् । एकादशकपालमित्येकादश-कपालम् । निर्वपन्तीतिनिः-
वपन्ति । देवताम् । एव । तत् । भागिनीम् । कुर्वन्ति । सवनम् । एकादशभिरि
त्येकादश-भिः । उपेति । युन्ति । विश्वेषाम् । वै । देवानाम् । ऋभुमतमित्यृभु-
मताम् । तृतीयसवनमिति तृतीय-सवनम् । यत् । वैश्वदेवमिति वैश्व-देवम् । द्वादश
कपालमितिद्वादश कपालम् । निर्वपन्तीतिनिः-वपन्ति । देवताः । एव । तत् ।
भागिनीः । कुर्वन्ति । सवनम् । द्वादशभिरितिद्वादश-भिः । [२१] उपेति । यु
न्ति । प्राजापत्यमितिप्राजा-पत्यम् । पशुम् । एति । लभन्ते । यज्ञः । वै । प्रजा
पतिरितिप्रजा पतिः । यज्ञस्य । अननुसर्गा येत्यननु सर्गाय । अभिवर्तइत्यभि-वर्तः ।
इतः । पट् । मासः । ब्रह्मसाममितिब्रह्म-सामम् । भवति । ब्रह्म । वै । अभिवर्तइ
त्यभि-वर्तः । ब्रह्मणा । एव । तत् । सुवर्गमिति सुवः गम् । लोकम् । अभिवर्तयन्त

इत्यभि-वर्तयन्तः । यन्ति । प्रतिकूलमितिप्रति-कूलम् । इव । हि । इतः । सुवर्ग-
इतिसुवर्गः । लोकः । इन्द्रं । क्रतुम् । नः । एति । भर । पिता । पुत्रेभ्यः ।
यथा ॥ शिल्पः । नः । अस्मिन् । पुरुषूतेतिपुरु-दूत । यामनि । जीवाः । ज्यो-
तिः । अर्जिमहि । इति । अमुतः । आयताधित्या-यताम् । पद् । मासः । ब्रह्मसा-
ममितिश्रव-सामम् । भवति । अयम् । वै । लोकः । ज्योतिः । प्रजेतिप्र-जा । ज्यो-
तिः । इमम् । एव । तत् । लोकम् । पश्यन्तः । अभिवर्दन्तुइत्यभि-वर्दन्तः । ए-
ति । यन्ति ॥ [२२] नादिष्टुर्वन्तिदादशभिरितिर्विश्रुतिश्च ॥ ॥ ७ ॥

देवानाम् । वै । अन्तम् । जग्मुषाम् । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अपेति । अक्रा-
यत् । तत् । क्रोशेन । अवेति । अरुन्धत् । तत् । क्रोशस्य । क्रोशत्वमितिक्रोश-
त्वम् । यत् । क्रोशेन । चात्वालस्य । अन्ते । स्तुवन्ति । यज्ञस्य । एव । अन्तम् ।
गत्वा । इन्द्रियम् । वीर्यम् । अवेति । रुन्धते । मुत्रस्यर्था । आहवनीयस्येत्या-ह-
वनीयस्य । अन्ते । स्तुवन्ति । अग्निम् । एव । उपद्रष्टाभित्युप-द्रष्टारम् । कृत्वा ।
शब्दम् । उपेति । यन्ति । प्रजापतेरुहदयेन । हविर्धानइतिहविः-धाने । अन्तः ।
स्तुवन्ति । प्रमाणम् । एव । अस्मिन् । गच्छन्ति । श्लोकेन । पुरस्तात् । सदैतः ।
[२३] स्तुवन्ति । अनुश्लोकेनेत्यनु-श्लोकेन । पश्चात् । यज्ञस्य । एव । अन्तम् ।
गत्वा । श्लोकभाजइतिश्लोक-भाजः । भवन्ति । नवभिरितिनव-भिः । अध्वर्युः ।
उदिति । गायति । नव । वै । पुरुषे । प्राणाइतिप्र-अनाः । प्राणानितिप्र-अनान् ।
एव । यजमानेषु । दधाति । सर्वाः । ऐन्द्रियः । भवन्ति । प्राणेष्वितिप्र-अनेषु ।
एव । इन्द्रियम् । दधति । अप्रतिहताभिरित्यप्रति-हताभिः । उदिति । गायति ।
तस्मात् । पुरुषः । सर्वाणि । अन्यानि । शीर्ष्णः । अङ्गानि । प्रतीति । अचति ।
शिरः । एव । न । पञ्चदशमितिपञ्च-दशम् । ग्यन्तरमित्यन्तरम् । भवति । इन्दि-
यम् । एव । अवेति । रुन्धते । सप्तदशमितिपञ्च-दशम् । [२४] बृहत् । अन्नाद्यस्ये-
त्यन्न-अद्यस्य । अवर्क्याइत्यवर्क-रुच्ये । अथोदिति । प्रेति । एव । तेन । जायन्ते ।
एकविंशमित्येक-विंशम् । भद्रम् । द्विपदभित्येतिद्वि-पदासु । प्रतिष्ठित्याइतिप्र-
ति-स्थित्ये । पत्नयः । उपेति । गायन्ति । सिद्धुनत्वमित्येतिमिथुन-त्वाय । प्रजात्या

इतिप्र-जात्यै । प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । प्रजाइतिप्र-जाः । अमृजत । सः । अकामय
त । आसाम् । अहम् । राज्यम् । परीति । इयाम् । इति । तासाम् । राजनेन । ए
व । राज्यम् । परीति । ऐतू । तत् । राजनस्य । राजनत्वमिति राजन-त्वम् । यत् ।
राजनम् । भवति । प्रजानामितिप्र-जानाम् । एव । तत् । यजमानाः । राज्यम् ।
परीति । यन्ति । पञ्चविंशमितिपञ्च-विंशम् । भवति । प्रजापतेरितिप्रजा-पतेः ।
[२५] आप्त्यै । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । तिष्ठन्तः । स्तुवन्ति । देवलोकमितिदेव-लो
कम् । एव । अभीति । जयन्ति । पञ्चभिरितिपञ्च-भिः । आसीनाः । मनुष्यलोक
मितिमनुष्य-लोकम् । एव । अभीति । जयन्ति । दश । समिति । पद्यन्ते । दश
रूपरेतिदश-अरूपा । विराडिति वि-राट् । अन्नम् । विराडिति वि-राट् । विराजेति वि-
राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । अवेति । रुन्धते । पञ्चधेतिपञ्च-धा । विन्निपद्ये
तिवि-निपद्य । स्तुवन्ति । पञ्च । दिशः । दिष्टु । एव । प्रतीति । तिष्ठन्ति । एकै
कयेत्येकया-एकया । अस्तुतया । समायन्तीतिसं-आयन्ति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः ।
एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । समिति । भरन्ति । तानिः । उद्गातेत्युत्-गाता ।
उदिति । गायति । दिग्भ्यइतिदिक्-भ्यः । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । [२६]
सम्भृत्येति सं-भृत्य । तेजः । आत्मन् । दधते । तस्मात् । एकः । प्राणइतिप्र-अनः ।
सर्वाणि । अङ्गानि । अवति । अथोइति । यथा । सुपर्णइतिसु-पर्णः । उत्पतिष्य
न्नित्युत्-पतिष्यन् । शिरः । उत्तममित्युत्-तमम् । कुरुते । एवम् । एव । तत् ।
यजमानाः । प्रजानामितिप्र-जानाम् । उत्तमाइत्युत्-तमाः । भवन्ति । आसन्दी
मित्या-सन्दीम् । उद्गातेत्युत्-गाता । एति । रोहति । साम्राज्यमिति सां-राज्यम् ।
एव । गच्छन्ति । प्लेहम् । होता । नाकस्य । एव । पृष्ठम् । रोहन्ति । कूर्ची । अद्य
रुः । ब्रधस्य । एव । विष्टपम् । गच्छन्ति । एतावन्तः । वै । देवलकाइतिदेव-लो
काः । तेषु । एव । यथापूर्वमिति यथा-पूर्वम् । प्रतीति । तिष्ठन्ति । अथोइति । आ
क्रमणमित्या-क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानाः । कुर्वते । सुवर्गस्येति सुवर्-
गस्य । लोकस्य । समष्ट्याइतिसं-अष्ट्यै ॥ [२७] सदसस्सप्तदशम्प्रजापतेर्गायति
दिग्भ्यएवान्नाद्यम्प्रत्येकादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥८॥

अर्क्येण । वै । सहस्रशदितिसहस्र-शः । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजाइति
 प्र-जाः । असृजत् । ताभ्यः । इलान्देन । इराम् । छताम् । अवेति । अरुन्ध । यत् ।
 अर्क्यम् । भवति । प्रजाइतिप्र-जाः । एव । तत् । यजमानाः । सृजन्ते । इलान्दम् ।
 भवति । प्रजाभ्यइतिप्र-जाभ्यः । एव । सृष्टाभ्यः । इराम् । छताम् । अवेति । रुन्धते ।
 तस्मात् । याम् । समाम् । सत्रम् । समृद्धमिति सं-क्रुद्धम् । स्पोधुकाः । ताम् । समाम् ।
 प्रजाइतिप्र-जाः । इपम् । हि । आसाम् । ऊर्जम् । आददत इत्या-ददते । याम् । स
 माम् । व्यृद्धमिति वि-क्रुद्धम् । अस्पोधुकाः । ताम् । समाम् । प्रजाइतिप्र-जाः ।
 [२८] न । हि । आसाम् । इपम् । ऊर्जम् । आददत इत्या-ददते । उत्क्रोदमित्युत्-क्रो
 दम् । कुर्वते । यथा । बन्धात् । मुमुक्षानाः । उत्क्रोदमित्युत्-क्रोदम् । कुर्वते । ए
 वम् । एव । तत् । यजमानाः । देवबन्धादिति देव-बन्धात् । मुमुक्षानाः । उत्क्रो
 दमित्युत्-क्रोदम् । कुर्वते । इपम् । ऊर्जम् । आत्मन् । दर्शानाः । वाणः । शतत-
 न्तुरिति शत-तन्तुः । भवति । शतायुरिति शत-आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रियइति शत-
 इन्द्रियः । आर्यपि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठन्ति । आजिम् । धावन्ति । अ
 नभिजितुस्येत्यनभि-जितस्य । अभिजित्याइत्यभि-जित्यै । दुन्दुभीत् । समाम्नुती
 तिसं-आप्नन्ति । एवम् । वै । एषा । वाक् । या । दुन्दुभौ । एवम् । एव । [२९]
 वाचम् । अवेति । रुन्धते । भूमिदुन्दुभिमिति भूमि-दुन्दुभिम् । एति । घ्नन्ति । या ।
 एव । इमाम् । वाक् । प्रविष्टेतिप्र-विष्टा । ताम् । एव । अवेति । रुन्धते । अथोइति ।
 इमाम् । एव । जयन्ति । सर्वाः । वाचः । वदन्ति । सर्वांसाम् । वाचाम् । अवरुच्या
 इत्यव-रुच्यै । आर्द्रैः चर्मन् । व्यायच्छेतेइति वि-आयच्छेते । इन्द्रियस्य । अवरुच्या
 इत्यव-रुच्यै । एति । अन्यः । क्रोशति । प्रेति । अन्यः । शः सति । यः । आक्रो
 शतीत्या-क्रोशति । पुनार्ति । एव । एनान् । सः । यः । प्रशः सतीतिप्र-शः सति ।
 पूतेषु । एव । अब्राह्ममित्यब्र-अद्यम् । दधाति । ऋषिकृतमित्यृषि-कृतम् । च ।
 [३०] वै । एते । देवकृतमिति देव-कृतम् । च । पूर्वैः । मासैः । अवेति । रुन्धते ।
 यत् । भूतेच्छदामिति भूते-छदाम् । सामानि । भवन्ति । उभयस्य । अवरुच्याइत्य
 व-रुच्यै । यन्ति । वै । एते । मिथुनात् । ये । सव्वत्सरमितिसं-वत्सरम् । उपयन्ती

त्युप-यन्ति । अन्तर्वेदीत्यन्तःवेदि । मिथुनौ । समिति । भवतः । तेन । एव । मि
थुनात् । न । यन्ति ॥ [३१] व्यङ्ग्यमरूपोधुकास्ताः समाप्ताः परमामेव च शि
श्वं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

चर्म । अवेति । भिन्दन्ति । पाप्मानम् । एव । एषाम् । अवेति । भिन्द
न्ति । मा । अपेति । गृथ्मीः । मा । अतीति । व्याथ्मीः । इति । आह । सम्प्रती
तिसं-प्रति । एव । एषाम् । पाप्मानम् । अवेति । भिन्दन्ति । उदकुम्भानित्युद-कु
म्भान् । अधिनिधायेत्यधि-निधाय । दास्यः । मार्जालीयम् । परीति । नृत्यन्ति ।
पदः । निघ्नतीरिति नि-घ्नतीः । इदमधुमितीदं-मधुम् । गायन्त्यः । मधु । वै । दे
वानाम् । परमम् । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् । परमम् । एव । अन्नाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
अवेति । रुधते । पदः । नीति । घ्नन्ति । महीयाम् । एव । एषु । दधति ॥
[३२] चर्मैकान्नर्पद्माशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

पृथिव्यै । स्वाहा । अन्तरिक्षाय । स्वाहा । दिवे । स्वाहा । सम्प्लोष्यतइ
तिसं-प्लोष्यते । स्वाहा । सम्प्लवमानायेतिसं-प्लवमानाय । स्वाहा । सम्प्लुताये
तिसं-प्लुताय । स्वाहा । मेघायिष्यते । स्वाहा । मेघायतइतिमेघ-यते । स्वाहा ।
मेघिताय । स्वाहा । मेघाय । स्वाहा । नृंहाराय । स्वाहा । निहारकायाइतिनि-हा
कायै । स्वाहा । प्रासचाय । स्वाहा । प्रचलाकायाइतिप्र-चलाकायै । स्वाहा । वि
द्योतिष्यतइतिवि-द्योतिष्यते । स्वाहा । विद्योतमानायेतिवि-द्योतमानाय । स्वा
हा । सविद्योतमानायेतिसं-विद्योतमानाय । स्वाहा । स्तनयिष्यते । स्वाहा ।
स्तनयते । स्वाहा । उग्रम् । स्तनयते । स्वाहा । वरुषिष्यते । स्वाहा । वरुपते ।
स्वाहा । अमिवरुपंतइत्यभि-वरुपते । स्वाहा । परिवरुपंतइतिपरि-वरुपते । स्वाहा ।
सुवरुपंतइतिसं-वरुपते । [३२] स्वाहा । अनुवरुपंतइत्यनु-वरुपते । स्वाहा ।
शक्रायिष्यते । स्वाहा । शक्रायतइतिशक्र-यते । स्वाहा । शक्रिताय । स्वाहा ।
प्रोषिष्यते । स्वाहा । पुष्णते । स्वाहा । परिपुष्णतइतिपरि-पुष्णते । स्वाहा । उद
गृहीप्यतइत्युत्-गृहीप्यते । स्वाहा । उदगृह्यतइत्युत्-गृह्यते । स्वाहा । उदृहीताये
त्युत्-गृहीताय । स्वाहा । विप्लोष्यतइतिवि-प्लोष्यते । स्वाहा । विप्लवमानाये

तिवि-पूर्वमानाय । स्वाहा । विप्लुतायैतिवि-प्लुताय । स्वाहा । आतृप्स्यतइ
 सानृप्स्यते । स्वाहा । आतृपतइत्या-तृपते । स्वाहा । उग्रम् । आतृपतइत्या-तृप
 ते । स्वाहा । क्रुग्भ्यइत्यृक्-भ्यः । स्वाहा । यजृभ्यइतियजृ-भ्यः । स्वाहा । साम
 भ्यइतिसाम-भ्यः । स्वाहा । अङ्गिरोभ्यइत्यङ्गिरः-भ्यः । स्वाहा । वेदैभ्यः । स्वा
 हा । गार्थाभ्यः । स्वाहा । नाराश-सीर्भ्यः । स्वाहा । रैभीभ्यः । स्वाहा । सर्वस्मै ।
 स्वाहा ॥ [३४] सुवर्पतेरैभीभ्यस्वाहादेवं ॥ ❀ ❀ ॥ ११ ॥

दत्तते । स्वाहा । अदन्तकाय । स्वाहा । प्राणिने । स्वाहा । अप्राणाय ।
 स्वाहा । मुखवतइतिमुख-वते । स्वाहा । अमुखाय । स्वाहा । नासिकवतइतिना
 सिक-वते । स्वाहा । अनासिकाय । स्वाहा । अरुणवतइत्यरुण-वते । स्वाहा ।
 अनल्पिकाय । स्वाहा । कुर्णिने । स्वाहा । अकर्णकाय । स्वाहा । शीरुपवतइति
 शीरुपण-वते । स्वाहा । अशीरुपकाय । स्वाहा । प्रदतइतिपत-वते । स्वाहा ।
 अपादकाय । स्वाहा । प्राणतइतिप्र-अनते । स्वाहा । अप्राणतइत्यप्र-अनते । स्वा
 हा । वदते । स्वाहा । अवदते । स्वाहा । पश्यते । स्वाहा । अपश्यते । स्वाहा ।
 गृण्वते । स्वाहा । अगृण्वते । स्वाहा । मनुस्विने । स्वाहा । [३५] अमनसे ।
 स्वाहा । रेनुस्विने । स्वाहा । अरेतस्कायेत्यरेतः-काय । स्वाहा । प्रजाभ्यइतिप्र-
 जाभ्यः । स्वाहा । प्रजननायेतिप्र-जननाय । स्वाहा । लोमवतइतिलोम-वते ।
 स्वाहा । अलोमकाय । स्वाहा । त्वचे । स्वाहा । अत्वकाय । स्वाहा । चर्मवतइ
 तिचर्मण-वते । स्वाहा । अचर्मकाय । स्वाहा । लोहितवतइतिलोहित-वते । स्वा
 हा । अलोहिताय । स्वाहा । मांसुवतइतिमांसव-वते । स्वाहा । अमांसका
 य । स्वाहा । स्नावभ्यइतिस्नाव-भ्यः । स्वाहा । अस्नावकाय । स्वाहा । अस्थवतइ
 तिस्थव-वते । स्वाहा । अनुस्थिकाय । स्वाहा । मज्जन्वतइतिमज्जन्-वते । स्वा
 हा । अमज्जकाय । स्वाहा । अङ्गिने । स्वाहा । अनङ्गाय । स्वाहा । आत्मने ।
 स्वाहा । अनात्मने । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [३६] मनुस्विनेस्वाहा । आत्मने
 स्वाहादेवं ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १२ ॥

कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । युनक्तु । विष्णुः । त्वा । युनक्तु । अ
 स । युनक्तु । कथ्यै । मह्यम् । सन्नत्याइमिसं-नृत्ये । अमुष्मै । कामाय । आयुषे ।

त्युप-यन्ति । अन्तर्वेदीत्यन्तः-वेदि । मिथुनौ । समिति । भवतः । तेन । एव । मि
थुनात् । न । यन्ति ॥ [३१] व्यृद्धमस्वोद्युक्तास्ताः समाम्प्रजाः परमामेवयन्ति
शर्च ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ ९ ॥

चर्म । अवेति । भिन्दन्ति । पाप्मानम् । एव । एषाम् । अवेति । भिन्द
न्ति । मा । अपेति । गुत्थीः । मा । अतीति । व्याथसीः । इति । आह । सम्प्रती
तिसं-प्रति । एव । एषाम् । पाप्मानम् । अवेति । भिन्दन्ति । उदकुम्भानित्युद-कु
म्भात् । अधिनिधायेत्यधि-निधाय । दास्यः । मार्जालीयम् । परीति । नृत्यन्ति ।
पदः । निघ्नतीरितिनि-घ्नतीः । इदमधुमितीदं-मधुम् । गायन्त्यः । मधु । वै । दे
वानाम् । परमम् । अज्ञाद्यमित्यन्न-अद्यम् । परमम् । एव । अज्ञाद्यमित्यन्न-अद्यम् ।
अवेति । रुन्धते । पदः । नीति । घ्नन्ति । महीयाम् । एव । एषु । दधति ॥
[३२] चर्मैकान्नपञ्चाशत् ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ १० ॥

पृथिव्यै । स्वाहा । अन्तरिक्षाय । स्वाहा । दिवे । स्वाहा । सम्प्लोष्यतइ
तिसं-प्लोष्यते । स्वाहा । सम्प्लवमानायेतिसं-प्लवमानाय । स्वाहा । सम्प्लुताये
तिसं-प्लुताय । स्वाहा । मेघायिष्यते । स्वाहा । मेघायतइतिमेघ-यते । स्वाहा ।
मेघिताय । स्वाहा । मेघाय । स्वाहा । नीहाराय । स्वाहा । निहाकायाइतिनि-हा
कायै । स्वाहा । प्रासचार्य । स्वाहा । प्रचलाकायाइतिप्र-चलाकायै । स्वाहा । वि
द्योतिष्यतइतिवि-द्योतिष्यते । स्वाहा । विद्योतमानायेतिवि-द्योतमानाय । स्वा
हा । सन्विद्योतमानायेतिसं-विद्योतमानाय । स्वाहा । स्तनयिष्यते । स्वाहा ।
स्तनयते । स्वाहा । उग्रम् । स्तनयते । स्वाहा । वर्षिष्यते । स्वाहा । वर्षते ।
स्वाहा । अमिवर्षतइत्यभि-वर्षते । स्वाहा । परिवर्षतइतिपरि-वर्षते । स्वाहा ।
सर्व्वर्षतइतिसं-वर्षते । [३३] स्वाहा । अनुवर्षतइत्यनु-वर्षते । स्वाहा ।
शक्रायिष्यते । स्वाहा । शक्रायतइतिशक्र-यते । स्वाहा । शक्रिताय । स्वाहा ।
प्रोषिष्यते । स्वाहा । पुष्णते । स्वाहा । परिपुष्णतइतिपरि-पुष्णते । स्वाहा । उद
ग्रहीष्यतइत्युद-ग्रहीष्यते । स्वाहा । उदग्रहृतइत्युद-ग्रहृते । स्वाहा । उदग्रहीताये
त्युद-ग्रहीताय । स्वाहा । विप्लोष्यतइतिवि-प्लोष्यते । स्वाहा । विप्लवमानाये

तिवि-पूर्वमानाय । स्वाहा । विप्लुतायैतिवि-प्लुताय । स्वाहा । आतपस्यतइ
 ला-नपस्यते । स्वाहा । आतपतइत्या-तपते । स्वाहा । उग्रम् । आतपतइत्या-तप
 ते । स्वाहा । ऋग्भ्यइत्यृक्-भ्यः । स्वाहा । यजुर्भ्यइतियजुः-भ्यः । स्वाहा । सामं
 भ्यइतिसामं-भ्यः । स्वाहा । अङ्गिरोभ्यइत्यङ्गिरः-भ्यः । स्वाहा । वेदेभ्यः । स्वा
 हा । गार्थाभ्यः । स्वाहा । नाराशसीभ्यः । स्वाहा । रैर्भीभ्यः । स्वाहा । सर्वस्मै ।
 स्वाहा ॥ [३४] सुव्वरपतेरैर्भीभ्यस्स्वाहादेच ॥ ❀ ❀ ॥११॥

दत्तते । स्वाहा । अदन्तकाय । स्वाहा । प्राणिने । स्वाहा । अप्राणाय ।
 स्वाहा । मुखवतइतिमुख-वते । स्वाहा । अमुखाय । स्वाहा । नासिकवतइतिना
 सिक-वते । स्वाहा । अनासिकाय । स्वाहा । अरूपवतइत्यरूपण्-वते । स्वाहा ।
 अनखिकाय । स्वाहा । कर्णिने । स्वाहा । अकर्णकाय । स्वाहा । शीरूपवतइति
 शीरूपण्-वते । स्वाहा । अशीरूपकाय । स्वाहा । पदवतइतिपत्-वते । स्वाहा ।
 अणदकाय । स्वाहा । प्राणतइतिप्र-अनते । स्वाहा । अप्राणतइत्यप्र-अनते । स्वा
 हा । वदते । स्वाहा । अवदते । स्वाहा । पश्यते । स्वाहा । अपश्यते । स्वाहा ।
 शृण्वते । स्वाहा । अशृण्वते । स्वाहा । मनस्विने । स्वाहा । [३५] अमनसे ।
 स्वाहा । मेतस्विने । स्वाहा । अरेतस्कायेत्यरेतः-काय । स्वाहा । प्रजाभ्यइतिप्र-
 जाभ्यः । स्वाहा । प्रजननायेतिप्र-जननाय । स्वाहा । लोमवतइतिलोम-वते ।
 स्वाहा । अलोमकाय । स्वाहा । त्वचे । स्वाहा । अत्वकाय । स्वाहा । चर्मवतइ
 तिवर्माण्-वते । स्वाहा । अचर्मकाय । स्वाहा । लोहितवतइतिलोहित-वते । स्वा
 हा । अलोहिताय । स्वाहा । मांसवतइतिमांस-वते । स्वाहा । अमांसका
 य । स्वाहा । स्नावभ्यइतिस्नाव-भ्यः । स्वाहा । अस्नावकाय । स्वाहा । अस्थवतइ
 त्वास्थ-वते । स्वाहा । अनुस्थिकाय । स्वाहा । मज्जन्वतइतिमज्जन्-वते । स्वा
 हा । अमज्जकाय । स्वाहा । अङ्गिने । स्वाहा । अनङ्गाय । स्वाहा । आत्मने ।
 स्वाहा । अनात्मने । स्वाहा । सर्वस्मै । स्वाहा ॥ [३६] मनुस्विनेस्वाहाज्जात्मने
 स्वाहादेच ॥ ❀ ❀ ❀ ॥१२॥

कः । त्वा । युनक्ति । सः । त्वा । युनक्तु । विष्णुः । त्वा । युनक्तु । अ
 स्य । युनक्तु । ऋच्यै । मह्यम् । सन्नत्याइतिसं-नृत्ये । अमुष्मै । कामाय । आयुषे ।

स्थाय । समिति । अनमत् । अश्वेभ्यः । समिति । अनमत् । यथा । स्थः । अश्वैः ।
 प्रजापतयइतिप्रजा-पतये । समिति । अनमत् । भूतेभ्यः । समिति । अनमत् । यथा ।
 प्रजापतिरितिप्रजा-पतिः । भूतैः । समनमदितिसं-अनमत् । एवम् । मह्यम् । भद्राः ।
 सन्नतयइतिसं-नतयः । समिति । नमन्तु ॥ [५१] अद्भ्यस्समनमद्यथामह्यत्वा
 रिच ॥ * * * * * ॥ २३ ॥

ये । ते । पन्थानः । सवितः । पूर्यासः । अरेणवः । वितताइतिवि-तताः ।
 अन्तरिख्येतेभिः । नः । अद्य । पृथिभिरितिपृथि-भिः । सुगेभिरितिसु-गेभिः । रूष ।
 च । नः । अधीति । च । देव । ब्रुहि ॥ नमः । अग्नये । पृथिविखितइतिपृथिवि-
 खिते । लोकस्पृतइतिलोक-स्पृते । लोकम् । अस्मै । यजमानाय । देहि । नमः ।
 वायवे । अन्तरिख्यखितइत्यन्तरिख्य-खिते । लोकस्पृतइतिलोक-स्पृते । लोकम् ।
 अस्मै । यजमानाय । देहि । नमः । सूर्याय । दिविखितइतिदिवि-खिते । लोक
 स्पृतइतिलोक-स्पृते । लोकम् । अस्मै । यजमानाय । देहि ॥ [५२] येतेचतुश्चत्वा
 रिंशत् ॥ * * * * * ॥ २४ ॥

यः । वै । अश्वस्य । मेध्यस्य । शिरः । वेद । शिरः । पण्वानितिशीरूषण-
 वान् । मेध्यः । भवति । उपाः । वै । अश्वस्य । मेध्यस्य । शिरः । सूर्यः । चरुः ।
 वार्तः । प्राणइतिप्र-अनः । चन्द्रमाः । श्रोत्रम् । दिशः । पादाः । अवान्तरदिशाइत्य
 वान्तर-दिशाः । परश्वः । अद्भोग्रेइत्यहः-रात्रे । निमेषइतिनि-मेषः । अर्धमासा
 इत्यर्ध-मासाः । पर्वाणि । मासाः । सन्धानानीतिसं-धानानि । ऋतवः । अङ्गानि ।
 सव्यश्चरइतिसं-व्यश्चरः । आत्मा । श्मयः । केशाः । नखत्राणि । रूपम् । तारकाः ।
 अस्थानि । नमः । मांसानि । ओपधयः । लोमानि । वनस्पतयः । चालाः । अ
 भिः । मुखम् । वैश्वानरः । व्याजमितिवि-आजम् । [५३] समुद्रः । उदरम् । अन्त
 रिख्यम् । प्रायुः । द्यावापृथिवीइतिद्यावा-पृथिवी । आण्डौ । ग्रावाः । शेषः । सोमः ।
 रेतः । यत् । जलभ्यते । तत् । वीति । द्योतते । यत् । विधू नुतइतिवि-धूनुते ।
 तत् । स्तनयति । यत् । मेहति । तत् । वरुपति । वाक् । एव । अस्य । वाक् । अ
 हः । वै । अश्वस्य । जार्यमानस्य । महिमा । पुस्तात् । जायते । रात्रिः । एनम् ।

महिमा । पश्चात् । अन्विति । जायते । एतौ । वै । मुहिमानौ । अश्वम् । अभितः ।
 समिति । वभूवतुः । हर्यः । देवान् । अवहन् । अवी । असुरान् । वाजी । गन्ध
 र्वान् । अश्वः । मनुष्यान् । समुद्रः । वै । अश्वस्य । योनिः । समुद्रः । वन्धुः ॥
 [५४] व्यात्तमवहद्वादशच ॥ ❀ ❀ ❀ ❀ ॥ २५ ॥

गावो गावस्सिपासन्तीः प्रथमेमासि समान्योयदिसोमौ पड्हेरुमृज्या (३) न्दे
 वानामर्क्येणचर्मावपृथिन्यैदत्वतेकस्त्वाऽग्रेयोवैयः प्राणतोयआत्मदा आब्रह्मनाक्रा
 ज्जिर्वीजमभियोऽष्टाकपालोऽग्रेयोऽहोमुचेऽष्टाकपालोऽग्रेयो समनमृद्येते पन्थानोयो
 वा अश्वस्य मेघ्यस्य शिरः पञ्चविंशतिः ॥ २५ ॥ गार्वस्समान्यस्सर्वनमष्टाभिर्वा
 एते देवकृतश्चाभित्त्या इत्याहुर्वरुणोऽद्विस्ताम्ने चतुष्पञ्चाशत् ॥ ५४ ॥ गावोयो
 निस्समुद्रो वन्धुः ॥ हरिः ओ (३) म् ॥

इति सप्तमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

❀ पष्ठकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्याननिर्णयः ❀

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	११	७६	३८४०
२	११	५९	३०८५
३	११	६२	३१५५
४	११	५१	२६२६
५	११	४२	२१५०
६	११	४३	२१२५

❀ संहतसङ्ख्या ❀

६	६६	३३३	१६९८२
---	----	-----	-------

❀ सप्तमकाण्डस्य प्रश्नादिसङ्ख्याननिर्णयः ❀

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
१	२०	५२	२६३५
२	२०	५०	२३३०
३	२०	४२	२१२३
४	२२	५३	२६२१
५	२५	५४	२६३१

❀ संहतसङ्ख्या ❀

५	१०७	२५१	१२३४०
---	-----	-----	-------

❀ काण्डसप्तकस्य संहतसङ्ख्या ❀

प्रश्नाः	अनुवाकाः	पञ्चाशतः	पदानि
५४	६५१	२६९८	१०९२८७

तैत्तिरीयसंहितापदपाठे पञ्चमादिकाण्डत्रयस्य शुद्धिपत्रिका ॥

पुटे	पङ्क्तौ	अशुद्धम्	शुद्धम्	पुटे	पङ्क्तौ	अशुद्धम्	शुद्धम्	पुटे	पङ्क्तौ	अशुद्धम्	शुद्धम्
371	6	मिरित	मिरिति	185	13	पुनः	पुनः	568	2	छादः ।	छादः ।
382	16	दिरसी	दिरसी	190	16	सन्तम्	सन्तम्	"	10	प्रोडशिनः ।	प्रोडशिनः ।
388	26	उपदध्या	उपदध्या	192	15	आग	आग	571	15	यस्य ।	यस्य ।
390	21	कृतम्	कृतम्	503	3	असुराः	असुराः	572	22	त्रैष्टुभम्	त्रैष्टुभम्
396	20	नृचरः	नृचरः	"	10	शिष्यत ।	शिष्यत ।	573	1	तर्ग	तर्ग
401	11	सदः ।	सदः ।	505	10	शान्त्यै	शान्त्यै ।	"	7	त्युत्	त्युत्
416	2	। व ।	। इव ।	510	25	अहुती	आहुती	"	10	उत्तरेण	उत्तरेण
418	2	। च ।	। न ।	512	18	वायेत ।	वायेत ।	574	12	अथ	अथ
419	7	। ।	। इ ।	515	7	आप्त्यै	आप्त्यै	"	16	वरः	वरः
432	5	धनुः ।	धनुः ।	520	25	रुन्ये ।	रुन्ये ।	578	16	प्रती	प्रती
437	22	सुः ।	सुः ।	"	"	पुनर्त्तय	पुनर्त्तय ।	580	22	प्राङ्कः	प्राङ्कः
438	1	वृकः	वृकः	524	23	आयुज्	आयुज्	583	3	स्वाहा	स्वाहा
439	7	श्रुतः ।	श्रुतः ।	529	14	पव ।	पव ।	589	19	अथ	अथ
443	10	रुपुः ।	रुपुः ।	529	14	अर्द्रस्य	आर्द्रस्य	590	9	तेन	तेन
445	2	। ।	। यः ।	532	26	पुशवः	पुशवः	591	10	प्रत्यासु	प्रत्यासु
446	23	विःशतिः ।	विःशतिः ।	533	2	इन्द्राय	इन्द्राय	"	18	रात्रः	रात्रः
449	1	दुः ।	दुः ।	537	24	मिष्टम्	मिष्टम्	597	12	रात्रौ	रात्रौ
"	2	उशितः	उशितः	538	23	। तो ।	। तो ।	607	15	पताः	पताः
"	12	विहित	विहित	543	13	। हा ।	। हा ।	"	17	पञ्च	पञ्च
"	23	धः ।	धुते ।	544	17	। न्ये ।	। न्ये ।	608	20	अन्तरिक्षम्	अन्तरिक्षम्
450	8	रुपण ।	रुपण ।	545	7	युतेन ।	युतेन ।	610	10	रोहिणुः	रोहिणुः
451	17	रुद्रः ।	रुद्रः ।	"	15	। त ।	। तत् ।	"	20	विःशः	विःशः
"	18	युणाः ।	युणाः ।	"	26	अनु ।	अनु ।	"	22	तस्य	तस्य
"	25	इत्यन्द्रा	इत्यन्द्रा	546	13	ओजः ।	ओजः ।	611	11	राय	राय
454	3	रल्लमा	रल्लमा	"	14	। सौ ।	। सौ ।	"	17	वृक्षे	वृक्षे
455	11	अश्वः ।	अश्वः ।	"	17	उदिन ।	उदिति ।	612	5	पु	पु
458	24	अथ	अथ	548	5	अत ।	अतः ।	"	19	युमेन	युमेन
459	12	राष्ट्रम्	राष्ट्रम्	"	21	। ।	। रुद्रः ।	623	7	पोश	पोश
461	18	लोकादाम् ।	लोकादाम् ।	551	1	-रातः ।	-रातः ।	625	7	वेराजः	वेराजः
463	10	देवेषु ।	देवेषु ।	"	17	पानाणि	पानाणि	"	15	मिति-वि	मिति-वि
"	12	सुवः । देवेषु ।	सुवः । देवेषु ।	"	18	ओन्धयः	ओन्धयः	629	23	वृत्ते इति	वृत्ते इति
"	17	सुवः ।	सुवः ।	556	25	एव	एव ।	634	16	आयुः	आयुः
464	19	तनुवा	तनुवा	557	11	-इष्टे ।	-इष्टे ।	635	14	रिषा	रिषा
465	1	आशम् ।	आशम् ।	561	19	सौम्येन	सौम्येन ।	"	25	प्रदेन	प्रदेन
"	3	मृ ।	मृ ।	562	5	इत्यप	इत्यप	637	22	कल्पशः	कल्पशः
466	12	तस्य ।	तस्य ।	"	20	तस्य ।	तस्य ।	"	12	मासान्	मासान्
467	8	मन्त्रि ।	मन्त्रि ।	565	20	देद ।	देद ।	634	25	माने	माने
"	11	। ।	। न ।	566	7	आप्नोत्	आप्नोत्	639	19	यन्ति	यन्ति
491	22	यनीयः	यनीयः	567	15	। ।	। न ।	640	24	प्रैत	प्रैत
"	23	स्यात् ।	स्यात् ।	"	21	इन्द्रस्य	इन्द्रस्य ।	645	7	अदन्तकार्य	अदन्तकार्य